

صلى الله عليه وسلم

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر

گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

استان بوشهر

سال ۱۳۹۷

معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

۱۳۹۸

شماره انتشاراتی استان: ۹۸-۵۵۳

سرشناسه	: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر
عنوان و نام پدیدآور	: گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان بوشهر سال ۱۳۹۷ / تهیه‌کننده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر.
مشخصات نشر	: تهران: سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۴۶۶ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۳-۱۴۶-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: بوشهر (استان) -- اوضاع اقتصادی -- آمار
موضوع	: Bshehr (Iran: Province) -- Economic conditions -- Statistics
موضوع	: بوشهر (استان) -- اوضاع اجتماعی -- آمار
موضوع	: Bshehr (Iran: Province) -- Social conditions -- Statistics
موضوع	: بوشهر (استان) -- زندگی فرهنگی -- آمار
موضوع	: Bushehr (Iran: Province) -- Intellectual life -- Statistics
شناسه افزوده	: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر
شناسه افزوده	: سازمان برنامه و بودجه
شناسه افزوده	: Sazman Barnameh va Budjeh
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۱۷۶س۹/ب / ۴۷۷ HC
رده بندی دیویی	: ۳۳۰/۹۵۵۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۴۸۰۶۴

گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان بوشهر سال ۱۳۹۷

تهیه‌کننده: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر

نویت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۹۸

شمارگان: ۳۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: بوشهر، میدان امام، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی بوشهر

تلفن: ۳۱۶۰۰۱۰۰ دورنگار: ۳۳۵۵۳۹۷۹ کدپستی: ۷۵۱۶۶۳۳۳۱۷

پست الکترونیک: info@bushehr.mporg.ir وبگاه: http://bushehr.mporg.ir

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشهر از افراد زیر به خاطر همکاری در تهیه و انتشار
 « گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان بوشهر سال ۱۳۹۷ » صمیمانه
 سپاسگزاری می‌نماید.

نام و نام خانوادگی	عنوان فصل
مزگان رشیدپور	رشد اقتصادی، تورم، حمل و نقل، بانکداری، رفاه و تأمین اجتماعی، رفاه و توزیع منابع و امکانات، تربیت بدنی، محیط زیست
سمانه دوانی	جمعیت، فعالیت و اشتغال
سید جعفر موسوی	تجارت خارجی
اسماعیل عباسی	ارتباطات و فناوری اطلاعات، منابع آب، میراث فرهنگی و گردشگری
حمیده دانشگر	کشاورزی و منابع طبیعی
فریبا سرخوش	بهداشت و درمان، آموزش و پرورش، آموزش عالی، آموزش فنی و حرفه‌ای
محمد رضا زارع‌پور	عمران شهری، عمران روستایی، مسکن
مسعود حراقی	انرژی
رضا غلامیان	صنعت و معدن
وحید امیری	فرهنگ و هنر
عبدالرضا اندایشگر	نظام درآمد
علی باستین	اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی سرمایه‌ای

پیشگفتار

گزارش اقتصادی- اجتماعی استان که هر سال توسط معاونت هماهنگی برنامه و بودجه انتشار می‌یابد، تلاشی جهت انعکاس عملکرد بخش‌ها و تحولات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی استان در سال می‌باشد. گزارش حاضر که به بررسی وضعیت استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ می‌پردازد، در چهار بخش تهیه و تنظیم گردیده است. بخش اول تصویری است از وضعیت شاخص‌های کلان رشد اقتصادی استان و سعی دارد مسائل مربوطه را در حوزه‌های فرابخشی مورد بررسی و تحلیل قرار دهد. بخش دوم به بررسی امور زیربنایی از جمله انرژی، حمل و نقل و عمران شهری و روستایی پرداخته است. بررسی وضعیت استان در بخش‌های منابع آب، کشاورزی و صنعت و معدن از مباحث مطرح شده در فصل سوم می‌باشد. بخش چهارم به بررسی وضعیت استان در امور فرهنگی، آموزشی و اجتماعی پرداخته است.

از آنجا که گردآوری اطلاعات موجود بدون همکاری دستگاه‌های اجرایی استان و تلاش کارشناسان ذیربط در کلیه بخش‌ها امکان‌پذیر نبوده است، بدینوسیله از کلیه دستگاه‌های اجرایی و کارشناسان مربوطه که در تهیه این گزارش از طریق ارائه آمار و اطلاعات مشارکت موثر داشته‌اند قدردانی و تشکر نموده و از کلیه صاحب‌نظران و کارشناسان دعوت می‌نماید با ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات ما را در ارتقای کمی و کیفی گزارشات بعدی یاری نمایند.

در پایان لازم می‌دانم مراتب تشکر و سپاس خود را از تمامی همکاران ذیربط در تهیه و تدوین این گزارش ابراز نمایم.

علی درویشی

رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان بوشر

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	پیشگفتار
۹	بخش اول - امور فرابخشی
۱۱	فصل اول - جمعیت
۲۵	فصل دوم - فعالیت و اشتغال
۳۳	فصل سوم - رشد اقتصادی
۵۵	فصل چهارم - تورم
۶۱	فصل پنجم - بانکداری
۶۳	فصل ششم - نظام درآمد - هزینه استان
۷۹	فصل هفتم - تجارت خارجی (بازرگانی)
۱۲۳	فصل هشتم - محیط زیست
۱۳۳	بخش دوم - امور زیربنایی
۱۳۵	فصل اول - انرژی
۱۶۳	فصل دوم - حمل و نقل
۱۸۱	فصل سوم - عمران شهری
۱۸۹	فصل چهارم - عمران روستایی
۲۰۵	فصل پنجم - مسکن
۲۱۵	فصل ششم - ارتباطات و فناوری اطلاعات
۲۳۳	بخش سوم - امور تولیدی
۲۳۵	فصل اول - منابع آب
۲۵۳	فصل دوم - کشاورزی و منابع طبیعی
۲۸۷	فصل سوم - صنعت و معدن
۳۲۱	بخش چهارم - امور فرهنگی، آموزشی و اجتماعی
۳۲۳	فصل اول - بهداشت و درمان
۳۵۳	فصل دوم - تربیت بدنی
۳۶۵	فصل سوم - آموزش و پرورش
۳۷۵	فصل چهارم - آموزش فنی و حرفه‌ای
۳۸۷	فصل پنجم - آموزش عالی
۴۰۷	فصل ششم - فرهنگ و هنر

۴۱۵.....	فصل هفتم - میراث فرهنگی و گردشگری
۴۲۷.....	فصل هشتم - رفاه و تأمین اجتماعی
۴۴۹.....	فصل نهم - رفاه و توزیع منابع و امکانات

بخش اول – امور فرابخشی

فصل اول : جمعیت

فصل دوم : فعالیت و اشتغال

فصل سوم : رشد اقتصادی

فصل چهارم : تورم

فصل پنجم : بانکداری

فصل ششم : نظام درآمد – هزینه استان

فصل هفتم : تجارت خارجی (بازرگانی)

فصل هشتم : محیط زیست

فصل اول - جمعیت

مقدمه

مبنای اساسی هر نوع برنامه‌ریزی در کشور بر اساس جمعیت می‌باشد. توجه به شاخص‌ها و معیارهای جمعیتی و بکار بستن آنها در بعد اجرایی می‌تواند نقش بسیار مهمی در برنامه‌ریزی پایدار داشته باشد. آمارهای جمعیتی در برنامه‌ریزی‌های شهری- روستایی، توسعه ملی و منطقه‌ای، رفاه اجتماعی، اشتغال می‌تواند کاربرد زیادی داشته باشند. معمولاً با تغییر اندازه و ترکیب سنی جمعیت، پتانسیل و نیازهای جمعیت هم تغییر می‌کند. رشد جمعیت تا حدی می‌تواند موجب رشد اقتصادی و توسعه هر کشوری گردد ولی توسعه بیشتر، نیازمند متناسب بودن جمعیت و امکانات اقتصادی است. برای تعادل بین جمعیت و میزان امکانات جامعه شناخت عوامل موثر بر رشد جمعیت نیاز می‌باشد. از عوامل موثر بر رشد جمعیت میزان مرگ و میر، زاد و ولد کودکان و مهاجرت می‌باشد. در ایران از سال ۱۳۳۵ تا کنون جمع‌آوری آمارهای جمعیتی در قالب سرشماری عمومی جمعیت در کل کشور انجام شده است. هدف کلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن، جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات پایه‌ای در مورد تعداد، ساختار و ویژگی‌های عمده افراد جامعه و واحدهای مسکونی کل کشور برای برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران، دولت مردان و پژوهشگران و سایر کاربران است. تهیه چارچوب آماری مناسب در زمینه خانوار و مسکن برای اجرای طرح‌های آماری یکی دیگر از اهداف اصلی سرشماری می‌باشد.

جمعیت

براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، جمعیت کشور و استان بوشهر در این سال به ترتیب ۷۹۹۲۶۲۷۰ و ۱۱۶۳۴۰۰ نفر بوده است. سهم جمعیتی استان بوشهر از کل کشور معادل ۱/۴۵ درصد بوده که در بین ۳۱ استان کشور رتبه ۲۲ را از نظر دارا بودن جمعیت به

خود اختصاص داده بود. متوسط نرخ رشد سالانه جمعیت در سالهای ۹۵-۱۳۹۰ برای کل کشور ۱/۲۴ درصد و برای استان بوشهر ۲/۴ درصد بدست آمده است. در مقایسه با سایر استان‌های کشور، بعد از استان خراسان جنوبی که ۳/۰۲ درصد می باشد، نرخ رشد استان بوشهر بالاترین نرخ رشد جمعیتی بوده است که از دلایل عمده آن ایجاد فرصت‌های شغلی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی و جذب مهاجرین در این منطقه می‌باشد.

جمعیت شهری و روستایی و ضریب شهرنشینی

بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، جمعیت نقاط شهری ۸۳۵۹۵۵ نفر و روستایی با جمعیت غیرساکن استان بوشهر برابر با ۳۲۷۴۴۵ نفر بوده است. در حالیکه در این سال نرخ شهرنشینی برای کل کشور ۷۴ درصد بوده است این نرخ در استان بوشهر ۷۱/۹ درصد می باشد.

بر اساس جمعیت سرشماری شده در استان بوشهر سال ۱۳۹۵، نرخ شهرنشینی در این سال برای استان بوشهر ۷۱/۹ درصد می باشد. بالاترین ضریب شهرنشینی در این سال در میان شهرستان‌های استان با ۹۱/۶ درصد مربوط به شهرستان بوشهر و پایین ترین نیز با ۳۰/۵ درصد مربوط به شهرستان تنگستان می باشد. شهرستان بوشهر با ۹۱/۶ درصد، دیلم با ۸۱/۷ درصد، شهرستان دیر با ۷۹/۵ درصد، شهرستان گناوه با ۷۷/۸ درصد، شهرستان کنگان با ۷۵/۴ درصد، شهرستان دشتی با ۶۹ درصد و شهرستان دشتستان با ۶۷/۹ درصد در رتبه‌های بعدی ضریب شهرنشینی استان بوشهر قرار داشته‌اند.

جمعیت شهرهای استان بوشهر

از ۳۷ شهر استان بوشهر در سال ۱۳۹۵، شهرستان دشتستان با ۹ شهر، در رتبه نخست قرار گرفته است. بعد از آن شهرستان دیر با ۵ شهر، شهرستان بوشهر و دشتی با ۴ شهر، شهرستان‌های تنگستان، جم و کنگان با ۳ شهر و شهرستان‌های دیلم، عسلویه و گناوه با هر کدام با ۲ شهر قرار داشته‌اند.

از نظر جمعیتی در میان شهرهای استان بوشهر، بندر بوشهر با ۲۲۳۵۰۴ نفر جمعیت دارای بالاترین جمعیت شهری استان بوشهر و شهر بوشکان با جمعیت برابر با ۲۱۳۵ نفر دارای کمترین جمعیت شهری بوده‌اند.

بر حسب طبقات جمعیت شهری، شهرهای استان بوشهر با تراکم کم جمعیتی روبرو هستند بطوریکه ۲۰ شهر استان زیر ۱۰ هزار نفر جمعیت داشته‌اند. از میان ۳۷ شهر استان بوشهر تنها بندر بوشهر با ۲۲۳۵۰۴ نفر جمعیت و شهر برازجان با ۱۱۰۵۶۷ نفر در سال ۱۳۹۵، بالای صد هزار نفر جمعیت داشته‌اند.

بعد خانوار

طبق سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، تعداد ۲۴۱۹۶۰۳۵ خانوار در ایران زندگی می‌کنند. به عبارت دیگر بعد خانوار در کشور برابر با ۳/۳ نفر بوده است. بعد خانوار بدست آمده برای ۳۲۱۸۲۶ خانوار در استان در سال ۱۳۹۵ برابر با ۳/۶۱ نفر می‌باشد. در سال ۹۰ بعد خانوار در استان ۴/۱۸ نفر بوده و ۲۴۷۰۲۶ خانوار در این سال زندگی می‌کرده‌اند. بالاترین بعد خانوار در بین ۱۰ شهرستان به شهرستان کنگان با ۶/۶ نفر تعلق داشته است. شهرستان‌های بوشهر و جم با داشتن ۳/۷ نفر، کمترین میزان بعد خانوار در استان را به خود اختصاص داده‌اند.

نسبت جنسی

نسبت جنسی کشور در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۰۳ نفر می‌باشد. یعنی به ازای هر ۱۰۰ نفر زن، ۱۰۲ نفر مرد در کشور زندگی می‌کنند. در همین سال نسبت جنسی استان بوشهر برابر با ۱۱۴ نفر بوده که از این لحاظ رتبه اول را در کشور به خود اختصاص داده است. بالا بودن نسبت جنسی در استان بوشهر به دلیل وجود نیروی کار مهاجر مرد مجرد در پروژه‌های نفت و گاز خصوصاً در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس و شهرستان کنگان می‌باشد. در سال ۹۰ نسبت جنسی استان برابر با ۱۱۴ نفر بوده است.

تراکم نسبی جمعیت

تراکم نسبی جمعیت کشور در سال ۱۳۹۵ برابر با ۴۹/۱ نفر در کیلومتر مربع بوده است. این شاخص در استان بوشهر در سال‌های ۹۰ و ۹۵ به ترتیب برابر با ۴۵ و ۵۰ نفر در هر کیلومتر مربع می‌باشد. استان بوشهر از نظر تراکم نسبی جمعیت در سال ۹۵ در رتبه ۱۷ کشور قرار گرفته است. در سال ۱۳۹۵ بالاترین تراکم نسبی جمعیت در استان بوشهر متعلق به شهرستان کنگان و برابر با ۲۳۱/۷ نفر در کیلومتر مربع می‌باشد و بعد از آن شهرستان بوشهر با تراکم ۲۱۸ نفر در هر

کیلومتر مربع دومین شهرستان می باشد. شهرستان دشتی با ۱۷ نفر در هر کیلومتر مربع کمترین تراکم را در این سال به خود اختصاص داده است.

جدول ۱: شاخص های جمعیتی استان بوشهر در سال ۱۳۹۵

استان بوشهر	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۸۳۵۹۵۵	۳۲۷۴۴۵	۱۱۶۳۴۰۰
مرد	نفر	۴۳۷۵۱۶	۱۸۳۲۰۶	۶۲۰۷۲۲
زن	نفر	۳۹۸۴۳۹	۱۴۴۲۳۹	۵۴۲۶۷۸
تعداد خانوار	خانوار	۲۳۷۰۲۵	۸۴۸۰۱	۳۲۱۸۲۶
بعد خانوار	نفر	۳/۵	۳/۹	۳/۶
نرخ رشد سالیانه ۹۵-۹۰	درصد	۳/۵	-۰/۱	۲/۴
درصد شهرنشینی	درصد	۷۱/۹	۲۸/۱	۱۰۰/۰
مساحت استان	کیلومتر مربع	۲۳۱۶۷
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۵۰

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۲: شاخص‌های جمعیتی شهرستان بوشهر در سال ۱۳۹۵

شهرستان بوشهر	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۲۷۳۵۷۷	۲۵۰۱۷	۲۹۸۵۹۴
مرد	نفر	۱۴۰۷۹۶	۱۲۷۱۶	۱۵۳۵۱۲
زن	نفر	۱۳۲۷۸۱	۱۲۳۰۱	۱۴۵۰۸۲
تعداد خانوار	خانوار	۷۸۲۳۰	۷۲۹۳	۸۵۵۲۳
بعد خانوار	نفر	۳/۵	۳/۴	۳/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۴/۴	-۸/۰	۲/۹
درصد شهرنشینی	درصد	۹۱/۶	۸	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۱۳۶۸
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۲۱۸

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۳: شاخص‌های جمعیتی شهرستان تنگستان در سال ۱۳۹۵

شهرستان تنگستان	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۲۳۴۲۷	۵۳۲۷۹	۷۶۷۰۶
مرد	نفر	۱۱۷۳۹	۲۷۲۳۱	۳۸۹۷۰
زن	نفر	۱۱۶۸۸	۲۶۰۴۸	۳۷۷۳۶
تعداد خانوار	خانوار	۶۵۷۹	۱۵۵۰۱	۲۲۰۸۰
بعد خانوار	نفر	۳/۶	۳/۴	۳/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۵-۹۰	درصد	۶/۰	-۰/۲	۱/۸
درصد شهرنشینی	درصد	۳۰/۵	۶۹	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۱۹۵۰
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۳۹

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۴: شاخص‌های جمعیتی شهرستان جم در سال ۱۳۹۵

شهرستان جم	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۳۸۱۱۸	۳۱۹۳۳	۷۰۰۵۱
مرد	نفر	۱۹۶۴۳	۱۶۸۶۵	۳۶۵۰۸
زن	نفر	۱۸۴۷۵	۱۵۰۶۸	۳۳۵۴۳
تعداد خانوار	خانوار	۱۱۲۰۴	۸۷۹۳	۱۹۹۹۷
بعد خانوار	نفر	۳/۴	۳/۶	۳/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۱۲/۲	۱/۳	۶/۴
درصد شهرنشینی	درصد	۵۴/۴	۴۶	۵۴
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۱۴۴۴
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۴۹

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۵: شاخص‌های جمعیتی شهرستان دشتستان در سال ۱۳۹۵

شهرستان دشتستان	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۱۷۱۱۲۶	۸۰۹۲۱	۲۵۲۰۴۷
مرد	نفر	۸۶۲۳۵	۴۰۹۹۶	۱۲۷۲۳۱
زن	نفر	۸۴۸۹۱	۳۹۹۲۵	۱۲۴۸۱۶
تعداد خانوار	خانوار	۴۸۳۲۷	۲۲۶۱۶	۷۰۹۴۳
بعد خانوار	نفر	۳/۵	۳/۶	۳/۶
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۲/۵	۰/۶	۱/۹
درصد شهرنشینی	درصد	۶۷/۹	۳۲	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۶۳۲۷
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۴۰

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۶: شاخص‌های جمعیتی شهرستان دشتی در سال ۱۳۹۵

شهرستان دشتی	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۵۹۶۱۶	۲۶۷۰۳	۸۶۳۱۹
مرد	نفر	۲۹۸۲۷	۱۳۳۸۹	۴۳۲۱۶
زن	نفر	۲۹۷۸۹	۱۳۳۱۴	۴۳۱۰۳
تعداد خانوار	خانوار	۱۶۶۳۱	۷۸۴۳	۲۴۴۷۴
بعد خانوار	نفر	۳/۶	۳/۴	۳/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۴/۶	-۲/۲	۲/۲
درصد شهرنشینی	درصد	۶۹/۱	۳۱	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۵۰۲۶
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۱۷

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۷: شاخص‌های جمعیتی شهرستان دیر در سال ۱۳۹۵

شهرستان دیر	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۴۸۲۰۷	۱۲۴۰۵	۶۰۶۱۲
مرد	نفر	۲۴۲۰۶	۶۵۹۰	۳۰۷۹۶
زن	نفر	۲۴۰۰۱	۵۸۱۵	۲۹۸۱۶
تعداد خانوار	خانوار	۱۳۱۹۹	۳۲۰۴	۱۶۴۰۳
بعد خانوار	نفر	۳/۷	۳/۹	۳/۷
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۵/۵	-۴/۶	۲/۹
درصد شهرنشینی	درصد	۷۹/۵	۲۰	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۲۲۶۱
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۲۷

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۸: شاخص‌های جمعیتی شهرستان دیلم در سال ۱۳۹۵

شهرستان دیلم	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۲۸۴۶۱	۶۳۶۷	۳۴۸۲۸
مرد	نفر	۱۴۴۹۵	۳۱۵۶	۱۷۶۵۱
زن	نفر	۱۳۹۶۶	۳۲۱۱	۱۷۱۷۷
تعداد خانوار	خانوار	۸۱۰۸	۱۷۴۸	۹۸۵۶
بعد خانوار	نفر	۳/۵	۳/۶	۳/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۲/۷	-۱/۰	۲/۰
درصد شهرنشینی	درصد	۸۱/۷	۱۸	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۱۷۲۲
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۲۰

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۹: شاخص‌های جمعیتی شهرستان کنگان در سال ۱۳۹۵

شهرستان کنگان	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۸۱۳۰۵	۲۶۴۹۶	۱۰۷۸۰۱
مرد	نفر	۴۶۷۴۵	۲۲۶۲۶	۶۹۳۷۱
زن	نفر	۳۴۵۶۰	۳۸۷۰	۳۸۴۳۰
تعداد خانوار	خانوار	۲۴۹۸۱	۲۸۹۲	۲۷۸۷۳
بعد خانوار	نفر	۳/۳	۹/۲	۳/۹
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	-۳/۱	۲۱/۰	۰/۵
درصد شهرنشینی	درصد	۷۵/۴	۲۵	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۴۶۵
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۲۳۲

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۱۰: شاخص‌های جمعیتی شهرستان گناوه در سال ۱۳۹۵

شهرستان گناوه	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۷۹۷۲۴	۲۲۷۶۰	۱۰۲۴۸۴
مرد	نفر	۴۰۴۷۳	۱۱۳۵۲	۵۱۸۲۵
زن	نفر	۳۹۲۵۱	۱۱۴۰۸	۵۰۶۵۹
تعداد خانوار	خانوار	۲۱۸۱۰	۶۳۷۱	۲۸۱۸۱
بعد خانوار	نفر	۳/۷	۳/۶	۳/۶
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۲/۷	۱/۹	۲/۵
درصد شهرنشینی	درصد	۷۷/۸	۲۲	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۱۸۸۹
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۵۴

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

جدول ۱۱: شاخص‌های جمعیتی شهرستان عسلویه در سال ۱۳۹۵

شهرستان عسلویه	واحد	شهری	روستایی و غیر ساکن	جمع
جمعیت کل	نفر	۳۲۳۹۴	۴۱۵۶۴	۷۳۹۵۸
مرد	نفر	۲۳۳۵۷	۲۸۲۸۵	۵۱۶۴۲
زن	نفر	۹۰۳۷	۱۳۲۷۹	۲۲۳۱۶
تعداد خانوار	خانوار	۷۹۵۶	۸۵۴۰	۱۶۴۹۶
بعد خانوار	نفر	۴/۱	۴/۹	۴/۵
نرخ رشد سالیانه ۹۰-۹۵	درصد	۱۰/۸	-۲/۱	۲/۴
درصد شهرنشینی	درصد	۴۳/۸	۵۶	۱۰۰
مساحت شهرستان	کیلومتر مربع	۷۴۵
تراکم در واحد سطح	نفر به کیلومتر مربع	۹۹

مأخذ: سالنامه آماری استان بوشهر

فصل دوم – فعالیت و اشتغال

مقدمه

امروزه نقش و اهمیت نیروی انسانی در فرایند تولید و ارائه خدمات در جوامع بشری به عنوان مهمترین عامل، مشخص شده است. شکی نیست که عامل انسانی مهمترین بخش تحول و توسعه جوامع است. لذا دسترسی به اطلاعات جمعیت فعال و ویژگی‌های آن برای برنامه ریزی لازم و ضروری است. در بررسی نیروی انسانی در این گزارش از نتایج طرح آمارگیری از نیروی کار مرکز آمار ایران استفاده شده است.

طرح آمارگیری نیروی کار بر اساس نیاز برنامه‌ریزان و با هدف محاسبه شاخص‌های فصلی و سالانه نیروی کار، از جمله نرخ مشارکت اقتصادی، نرخ بیکاری و تغییرات آن‌ها طراحی شده است. این طرح منطبق بر آخرین توصیه‌های سازمان بین‌المللی کار است و برای مقایسه بین‌المللی شاخص‌های نیروی کار، امکان بهتری را فراهم می‌کند. در این طرح، برای بهبود برآورد تغییرات، از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده شده است. برای دستیابی به برآوردهای فصلی و با توجه به ماهیت اقلام و سؤال‌های پرسشنامه، آمارگیری در ماه میانی فصل در دو هفته مشخص انجام می‌شود و برخی سؤال‌های پرسشنامه در مورد هفته قبل از آن دو هفته (هفته‌های مرجع) پرسیده می‌شود.

فعالیت و اشتغال

به طور کلی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر به دو گروه جمعیت فعال اقتصادی و جمعیت غیرفعال تقسیم می‌شوند. به تمامی افراد ۱۰ ساله و بیشتر خانوارها که در هفت روز قبل از مراجعه مامور آمارگیر شاغل و یا بیکار بوده‌اند، جمعیت فعال اقتصادی گفته می‌شود. در میان افراد فعال اقتصادی نیز به افرادی که در طول هفته مرجع طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده و یا به دلایلی به طور موقت کار را ترک کرده باشند شاغل گفته می‌شود. به افرادی که ۷ روز پیش از مراجعه مامور حداقل یک ساعت کار نکرده‌اند و دارای شغلی نیز نبوده‌اند در صورتی که در ۳۰ روز گذشته برای جستجوی کار اقدام نموده و آماده به کار نیز باشند بیکار گفته می‌شود.

جدول ۱: نرخ مشارکت اقتصادی استان بوشهر در مقایسه با کشورهای سال‌های ۹۷ -

۱۳۹۶

عنوان	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷
کل کشور	۴۰/۳	۴۰/۵
استان بوشهر	۳۷/۷	۳۸/۳

مأخذ: مرکز آمار ایران

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی در سال ۱۳۹۷ حاکی از افزایش ۰/۲ واحد درصدی این نرخ در سطح کشور و افزایش ۰/۶ واحد درصدی در سطح استان نسبت به سال ۱۳۹۶ داشته است.

جدول ۲: نرخ بیکاری استان بوشهر در مقایسه با کشورهای سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۶

عنوان	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷
کل کشور	۱۲/۱	۱۲
استان بوشهر	۱۱	۱۰/۵

مأخذ: مرکز آمار ایران

بررسی تغییرات نرخ بیکاری در سطح استان بیانگر این است که این نرخ در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال قبل ۰/۵ واحد درصد کاهش یافته است.

جدول ۳: سهم اشتغال ناقص استان بوشهر در مقایسه با کشور طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۶

عنوان	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷
کل کشور	۱۰/۴	۱۰/۸
استان بوشهر	۶/۸	۵/۸

مأخذ: مرکز آمار ایران

افراد دارای اشتغال ناقص شامل تمام شاغلانی است که در هفته ی مرجع، حاضر در سرکار یا غایب موقت از محل کار بوده و به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیشتر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و... کمتر از ۴۴ ساعت کار کرده، خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در هفته ی مرجع بوده اند. این سهم در استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال قبل کاهش ۰/۱ واحد درصدی داشته است. این شاخص در کشور نیز افزایش یافته و از ۱۰/۴ درصد به ۱۰/۸ درصد رسیده است. در طی سال‌های گذشته میزان اشتغال ناقص استان نسبت به میانگین کشوری پایین تر بوده است.

وضعیت اشتغال در بخش‌های عمده فعالیت

در طی چندین دهه گذشته، در استان بوشهر بخش خدمات همواره بیشترین سهم از بخش‌های فعالیت را به خود اختصاص داده است. طی سال‌های ۹۶ و ۹۷ نیز بیشترین سهم فعالیت در استان و کشور مربوط به بخش خدمات می‌باشد.

جدول ۴: سهم بخش‌های عمده فعالیت استان بوشهر در مقایسه با کشور طی سال‌های

۹۷ - ۱۳۹۶

سال	۱۳۹۶		۱۳۹۷	
بخش	کشور	استان	کشور	استان
کشاورزی	۱۷/۶	۱۲/۵	۱۷/۷	۱۱/۵
صنعت	۳۲	۲۷/۶	۳۲	۲۷/۹
خدمات	۵۰/۴	۶۰	۵۰/۳	۶۰/۶

مأخذ: مرکز آمار ایران

جدول ۵: نرخ مشارکت و بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر سال ۱۳۹۷ (درصد)

کل سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	شاخص/فصل	
۳۸/۳	۳۷/۷	۳۷	۳۸/۲	۴۰/۵	نرخ مشارکت	کل
۱۰/۵	۹/۱	۱۰/۸	۱۱	۱۰/۹	نرخ بیکاری	
۶۳/۲	۶۱/۹	۶۲	۶۲/۲	۶۶/۵	نرخ مشارکت	مرد
۹/۸	۸/۹	۱۰/۲	۹/۷	۱۰/۴	نرخ بیکاری	
۱۳/۲	۱۳	۱۱/۸	۱۴	۱۴/۲	نرخ مشارکت	زن
۱۳/۷	۱۰/۳	۱۴/۴	۱۷	۱۳/۱	نرخ بیکاری	
۳۸/۵	۳۷/۷	۳۷/۲	۳۸/۱	۴۰/۸	نرخ مشارکت	شهری
۱۰/۹	۹/۴	۱۱/۴	۱۱/۱	۱۱/۷	نرخ بیکاری	
۶۲/۳	۶۱/۳	۶۱/۲	۶۰/۹	۶۵/۸	نرخ مشارکت	مرد
۹/۹	۸/۸	۱۰/۶	۹/۴	۱۰/۸	نرخ بیکاری	
۱۳/۹	۱۳/۲	۱۲/۸	۱۴/۸	۱۴/۸	نرخ مشارکت	زن
۱۵/۶	۱۲/۴	۱۵/۶	۱۸/۴	۱۵/۶	نرخ بیکاری	
۳۸	۳۷/۵	۳۶/۲	۳۸/۴	۳۹/۹	نرخ مشارکت	روستایی
۹/۱	۸/۳	۹/۱	۱۰/۷	۸/۴	نرخ بیکاری	
۶۵/۸	۶۳/۹	۶۴/۵	۶۶/۳	۶۸/۴	نرخ مشارکت	مرد
۹/۴	۹/۱	۹	۱۰/۵	۹/۱	نرخ بیکاری	
۱۱/۳	۱۲/۴	۹/۱	۱۱/۷	۱۲/۳	نرخ مشارکت	زن
۷/۳	۴/۲	۹/۵	۱۲	۴/۵	نرخ بیکاری	

جدول ۶: نرخ مشارکت و بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر سال ۱۳۹۷ (درصد)

کل سال	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	شاخص/فصل	
۴۳/۱	۴۲/۶	۴۱/۷	۴۲/۸	۴۵/۴	نرخ مشارکت	کل
۱۰/۵	۹/۲	۱۰/۸	۱۱/۱	۱۰/۹	نرخ بیکاری	
۷۱/۶	۷۰/۴	۷۰/۷	۷۰/۵	۷۴/۸	نرخ مشارکت	مرد
۹/۸	۸/۹	۱۰/۲	۹/۸	۱۰/۴	نرخ بیکاری	
۱۴/۸	۱۴/۶	۱۳/۲	۱۵/۵	۱۵/۸	نرخ مشارکت	زن
۱۳/۷	۱۰/۳	۱۴/۴	۱۷	۱۳/۱	نرخ بیکاری	
۴۳/۲	۴۲/۵	۴۱/۹	۴۲/۷	۴۵/۵	نرخ مشارکت	شهری
۱۱	۹/۵	۱۱/۴	۱۱/۲	۱۱/۷	نرخ بیکاری	
۷۰/۵	۹/۵	۶۹/۵	۶۹	۷۴	نرخ مشارکت	مرد
۹/۹	۸/۸	۱۰/۶	۹/۵	۱۰/۹	نرخ بیکاری	
۱۵/۵	۱۴/۷	۱۴/۳	۱۶/۴	۱۶/۵	نرخ مشارکت	زن
۱۵/۶	۱۲/۵	۱۵/۶	۱۸/۴	۱۵/۶	نرخ بیکاری	
۴۳	۴۲/۹	۴۱/۱	۴۳	۴۵/۱	نرخ مشارکت	روستایی
۹/۱	۸/۳	۹/۱	۱۰/۹	۸/۴	نرخ بیکاری	
۷۴/۸	۷۲/۸	۷۴/۱	۷۴/۹	۷۷/۲	نرخ مشارکت	مرد
۹/۵	۹/۱	۹/۱	۱۰/۶	۹/۱	نرخ بیکاری	
۱۲/۸	۱۴/۲	۱۰/۲	۱۳	۱۳/۹	نرخ مشارکت	زن
۷/۳	۴/۲	۹/۵	۱۲	۴/۵	نرخ بیکاری	

جدول ۷: نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ تا ۲۴ ساله و بیشتر سال ۱۳۹۷ (درصد)

شاخص/فصل	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
کل	۲۵/۱	۲۵/۲	۳۲/۷	۱۸/۷	۲۵/۶
مرد	۲۴/۵	۲۲/۵	۳۲	۱۹/۵	۲۴/۷
زن	۲۸/۵	۳۸	۳۶	۱۵/۳	۲۹/۹
شهری	۲۹/۵	۲۸/۱	۳۲/۲	۱۷/۹	۲۷/۶
مرد	۲۸/۵	۲۵/۵	۳۰	۱۸/۵	۲۶/۳
زن	۳۵	۳۹/۱	۳۹/۶	۱۵/۹	۳۳/۲
روستایی	۱۵	۱۹/۱	۳۴/۱	۲۰	۲۱/۱
مرد	۱۵/۷	۱۶/۵	۳۶/۴	۲۰/۹	۲۱/۵
زن	۱۰/۸	۳۴/۶	x	۱۳/۵	۱۷/۹

جدول ۸: نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ تا ۲۹ ساله و بیشتر سال ۱۳۹۷ (درصد)

شاخص/فصل	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
کل	۲۰/۹	۲۰/۴	۲۳/۹	۲۱/۱	۲۱/۶
مرد	۲۰/۵	۱۶/۴	۲۲/۲	۲۰/۷	۲۰
زن	۲۲/۷	۳۴/۸	۳۱/۴	۲۲/۵	۲۷/۸
شهری	۲۴/۴	۲۱/۶	۲۶/۷	۲۲/۴	۲۳/۸
مرد	۲۴/۱	۱۶/۶	۲۴/۴	۲۱/۲	۲۱/۷
زن	۲۵/۵	۳۷/۱	۲۴/۶	۲۵/۸	۳۰/۷
روستایی	۱۲	۱۷/۷	۱۷/۱	۱۷/۹	۱۶/۱
مرد	۱۱/۸	۱۵/۹	۱۷/۳	۱۹/۵	۱۶
زن	۱۲/۹	۲۷	۱۵	۹/۸	۱۶/۶

جدول ۹: سهم بخش کشاورزی از اشتغال سال ۱۳۹۷ (درصد)

شاخص/فصل	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
کل	۱۰/۴	۱۰/۳	۱۱/۴	۱۳/۷	۱۱/۵
مرد	۹/۹	۱۰	۱۱/۴	۱۳/۲	۱۱/۱
زن	۱۳/۳	۱۲/۱	۱۱/۳	۱۶/۵	۱۳/۴
شهری	۶/۱	۶/۷	۶/۷	۸/۸	۷/۱
مرد	۶	۶/۹	۷/۳	۸/۸	۷/۲
زن	۶/۲	۵/۶	۳/۸	۹	۶/۲
روستایی	۲۲/۸	۲۱	۲۴/۸	۲۷/۶	۲۴/۱
مرد	۲۰/۵	۱۸/۶	۲۲/۸	۲۵/۸	۲۱/۹
زن	۳۴/۳	۳۳/۹	۳۸/۶	۳۶/۴	۳۵/۷

جدول ۱۰: سهم بخش خدمات از اشتغال سال ۱۳۹۷ (درصد)

شاخص/فصل	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
کل	۵۹/۶	۶۰/۶	۵۹/۴	۶۳	۶۰/۶
مرد	۵۸/۳	۵۹/۸	۵۷/۶	۶۰/۴	۵۹
زن	۶۵/۹	۶۴/۲	۶۹/۳	۷۵/۷	۶۸/۸
شهری	۶۳/۱	۶۴/۳	۶۴/۷	۶۷/۳	۶۴/۸
مرد	۶۱	۶۲/۷	۶۲/۷	۶۴/۲	۶۲/۶
زن	۷۳/۳	۷۲	۷۵/۱	۸۳/۱	۷۵/۸
روستایی	۴۹/۹	۴۹/۷	۴۴/۲	۵۰/۶	۴۸/۷
مرد	۵۱	۵۱/۸	۴۳/۷	۴۹/۵	۴۹
زن	۴۳/۹	۳۸/۱	۴۸	۵۵/۹	۴۶/۸

جدول ۱۱: سهم بخش صنعت از اشتغال سال ۱۳۹۷ (درصد)

شاخص/فصل	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
کل	۲۹/۹	۲۹/۱	۲۹/۲	۲۳/۳	۲۷/۹
مرد	۳۱/۸	۳۰/۲	۳۱	۲۶/۴	۲۹/۹
زن	۲۰/۸	۲۳/۷	۱۹/۴	۷/۹	۱۷/۹
شهری	۳۰/۹	۲۹	۲۸/۶	۲۳/۸	۲۸/۱
مرد	۳۳	۳۰/۴	۳۰	۲۷	۳۰/۱
زن	۲۰/۵	۲۲/۵	۲۱	۸	۱۸/۱
روستایی	۲۷/۳	۲۹/۳	۳۰/۹	۲۱/۷	۲۷/۳
مرد	۲۸/۴	۲۹/۶	۳۳/۵	۲۴/۸	۲۹/۱
زن	۲۱/۸	۲۸	۱۳/۴	۷/۶	۱۷/۶

فصل سوم - رشد اقتصادی

مقدمه

رشد و توسعه اقتصادی مناطق یک کشور از مهم‌ترین مباحث اقتصاد منطقه‌ای در دهه‌های اخیر محسوب می‌شود، به طوری که بررسی رشد و توسعه مناطق به عنوان یکی از اهداف مهم دولت‌های محلی مورد توجه قرار گرفته است. با بررسی اقتصاد منطقه‌ای کشورهای مختلف مشخص می‌شود که برخی مناطق نسبت به مناطق دیگر عملکرد اقتصادی بهتری دارند و در مقایسه با میانگین کشور رشد اقتصادی بالاتری دارند. این رشد فزاینده ناشی از ساختار اقتصادی مناسب، وجود مزیت‌های نسبی در فعالیت‌های مختلف و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی منطقه‌ای صحیح است. بی توجهی به استعدادها، تولنایی‌ها و مزیت‌های نسبی هر منطقه در زمینه فعالیت‌های اقتصادی موجب می‌شود تا سرمایه‌گذاری‌های متناسب با امکانات و ظرفیت‌های بالقوه مناطق صورت نگیرد و به رغم اجرای برنامه‌های متعدد توسعه ملی و منطقه‌ای، همچنان روند توسعه نیافتگی مناطق ادامه یابد. بنابراین، در صورتی که عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی مناطق شناسایی شود و درک درستی از توانمندی‌ها و تنگناهای آن مناطق فراهم شود، می‌توان زمینه ارتقاء سطح سیاست‌گذاری‌های مرتبط با مناطق و اتخاذ تصمیم‌گیری درست و مبتنی بر آگاهی را برای سیاست‌گذاری ملی و محلی فراهم کرد. واقعیت‌های موجود در ایران نشان‌دهنده آن است که در مناطق مختلف کشور نابرابری‌هایی در امر تولید وجود دارد.

رشد اقتصادی

رشد اقتصادی به تعبیر ساده عبارت است از افزایش تولید یک کشور در یک سال خاص در مقایسه با مقدار آن در سال پایه. در سطح کلان، افزایش تولید ناخالص ملی (GNP) یا تولید

ناخالص داخلی (GDP) در سال مورد بحث به نسبت مقدار آن در یک سال پایه، رشد اقتصادی محسوب می‌شود. علت این که برای محاسبه رشد اقتصادی، از قیمت‌های سال پایه استفاده می‌شود آن است که افزایش محاسبه شده در تولید ناخالص ملی، ناشی از افزایش میزان تولیدات باشد و تأثیر افزایش قیمت‌ها (تورم) حذف گردد.

رشد اقتصادی عبارت است از فرایند چند بعدی تحول دراز مدت که با افزایش ظرفیت تولید اقتصادی و دگرگونی ساخت‌های اجتماعی، تظاهر پیدا می‌کند. رشد اقتصادی هدف نهایی کلیه نظام‌های اقتصادی است. اولویتی که به این هدف داده می‌شود پاسخی است دوگانه از یک سو برای مقابله با افزایش نیازهای فردی و جمعی (ارتقای سطح زندگی)، از سوی دیگر توانایی مقابله هرچه بهتر با رقابت بین‌المللی.

رشد اقتصادی، دلالت بر افزایش تولید یا درآمد سرانه ملی دارد. اگر تولید کالاها یا خدمات به هر وسیله ممکن در یک کشور افزایش پیدا کند، می‌توان گفت که در آن کشور، رشد اقتصادی اتفاق افتاده است.

نرخ رشد تولید ناخالص داخلی استان طی سال‌های ۹۴-۹۰، ۱۵/۱ درصد بوده است و چنانچه نفت و گاز و پتروشیمی را از تولید ناخالص داخلی کسر نماییم این نرخ رشد به ۱۷/۹ درصد می‌رسد. رتبه استان بوشهر از تولید ناخالص داخلی در سال ۹۹۴ در کشور ۶ می‌باشد ولیکن رتبه استان بدون بخش‌های نفت و گاز و پتروشیمی در سطح کشور به عدد ۲۳ تنزل می‌نماید.

ارزش افزوده بخش‌های عمده اقتصادی استان

برای بدست آوردن تولید ناخالص داخلی از بین روش‌های متداول از روش ارزش افزوده‌ها در ایران استفاده می‌گردد. عمده این فعالیت‌ها شامل، بخش‌های کشاورزی، نفت، صنایع و معادن و در نهایت خدمات می‌باشد.

جدول ۱: مقایسه ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی استان با کشور در سالهای ۱۳۹۰-۹۴ (میلیون ریال)

کشور			استان			سال/شرح	
بدون نفت و گاز و پتروشیمی	بدون نفت	کل	بدون نفت و گاز و پتروشیمی	بدون نفت	کل		
۴۲۲۶۴۲۹.۸۶	۴۷۳۹۸۹۸۴۳۷	۶۶۸۹۷۳۳۸۶۵	۵۵۷.۳۱۳۳	۲۱۱۱۷۹۵۶۴	۲۶۰.۲۶۶۴۹۳	مبلغ	۱۳۹۰
*	*	*	۲۳	۴	۶	رتبه	
۶۱۵۶۳۹۱۶۶۵	۷۰۰۹۱۶۱۴۴۶	۹۱۱۴۹۴۱۶۶۹	۸۰۷۱۲۰۲۹	۴۳۴۵۴۳۳۲	۴۷۲۴۵۱۴۶۸	مبلغ	۱۳۹۱
*	*	*	۲۱	۴	۴	رتبه	
۸۰۱۸۴۵۵۶۴۱	۹۱۷۶۶۱۵۲۶۸	۱۲۲۱۹۷۳۷۱۴۲	۹۸۲۷۴۹۴۰	۶۵۵۷۸۸۴۶۹	۷۱۲۶۹۳۴۷۰	مبلغ	۱۳۹۲
*	*	*	۲۳	۲	۴	رتبه	
۹۳۰۰۱۳۸۴۶۵	۱۰۴۳۷۰۴۹۰۵۲	۱۲۸۷۳۹۱۶۸۵۴	۱۱۴۵۹۵۹۰۴	۶۳۳۹۷۰۰۱۳	۶۸۲۱۵۱۹۵۲	مبلغ	۱۳۹۳
*	*	*	۲۳	۳	۴	رتبه	
۹۸۲۹۴۴۱۶۶۸	۱۰۶۸۵۰۶۱۳۶۱	۱۳۳۱۴۲۲۰۲۸۴	۱۲۷۰۱۹۱۹۹	۴۹۴۵۰۲۰۶۰	۵۲۶۴۸۹۹۹۹	مبلغ	۱۳۹۴
*	*	*	۲۳	۶	۶	رتبه	
۱۷/۸	۱۷/۷	۱۳	۱۷/۹	۱۸/۵	۱۵/۱	نرخ رشد	

ماخذ: اطلاعات دفتر حسابهای اقتصادی مرکز آمار ایران

جدول ۲: سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی از کل ارزش افزوده در سال‌های ۱۳۹۰-۹۴

خدمات	ساختمان	انرژی	صنعت و معدن	کشاورزی	شرح	
۱۴/۸	۲	۴۱/۴	۳۸/۶	۲/۸	۱۳۹۰	استان
۹/۷	۱	۲۴/۵	۶۲/۱	۲/۴	۱۳۹۱	
۹/۲	۰/۷	۳۹/۱	۴۸/۵	۲/۵	۱۳۹۲	
۱۱/۳	۱/۲	۴۲/۹	۴۲	۲/۷	۱۳۹۳	
۱۶/۴	۱/۸	۳۹/۱	۳۸/۹	۳/۴	۱۳۹۴	
۴۵/۵	۵	۵	۳۸/۴	۵/۷	۱۳۹۰	کشور
۴۱/۷	۴	۴/۷	۴۲/۷	۶/۴	۱۳۹۱	
۴۱/۲	۳/۶	۵/۴	۴۲/۳	۷/۴	۱۳۹۲	
۴۵/۲	۴/۲	۵/۶	۳۶/۶	۸/۴	۱۳۹۳	
۵۱/۵	۴/۵	۴/۶	۲۹/۴	۹/۶	۱۳۹۴	

ماخذ: اطلاعات دفتر حسابهای اقتصادی مرکز آمار ایران

جدول ۳: سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی از کل ارزش افزوده (بدون نفت)
در سال‌های ۹۴-۱۳۹۰

شرح	کشاورزی	صنعت و معدن	انرژی	ساختمان	خدمات	
استان	۱۳۹۰	۳/۵	۲۵/۴	۵۰/۹	۲/۴	۱۸/۱
	۱۳۹۱	۲/۶	۵۸/۸	۲۶/۷	۱/۱	۱۰/۶
	۱۳۹۲	۲/۷	۴۴	۴۲/۵	۰/۸	۹/۹
	۱۳۹۳	۲/۹	۳۷/۶	۴۶/۲	۱/۲	۱۲/۱
	۱۳۹۴	۳/۶	۳۵	۴۱/۶	۱/۹	۱۷/۴
کشور	۱۳۹۰	۸/۱	۱۸/۳	۷/۱	۷	۶۴
	۱۳۹۱	۸/۳	۲۸/۸	۶/۱	۵/۳	۵۴
	۱۳۹۲	۹/۹	۲۷/۶	۷/۲	۴/۷	۵۴/۶
	۱۳۹۳	۱۰/۴	۲۴/۲	۶/۹	۵/۲	۵۵/۶
	۱۳۹۴	۱۱	۲۱/۳	۵/۳	۵/۲	۵۹/۱

ماخذ: اطلاعات دفتر حسابهای اقتصادی مرکز آمار ایران

جدول ۴: سهم ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی از کل ارزش افزوده (بدون نفت و گاز و پتروشیمی) در سال‌های ۹۴-۱۳۹۰

شرح	کشاورزی	صنعت و معدن	انرژی	ساختمان	خدمات
استان	۱۳/۳	۹/۱	۰/۸	۹/۱	۶۸/۷
	۱۳/۸	۲۰/۶	۱/۲	۵/۷	۵۶/۹
	۱۷/۹	۸/۹	۱/۲	۵/۱	۶۶/۴
	۱۶	۸/۸	۱/۳	۶/۹	۶۷/۲
	۱۴/۲	۷/۸	۱/۴	۷/۴	۶۷/۹
کشور	۸/۸	۱۷/۷	۰/۵	۷/۷	۷۰/۱
	۹/۴	۲۴/۹	۱	۶	۶۱/۵
	۱۱/۳	۲۴/۵	۰/۹	۵/۴	۶۲/۵
	۱۱/۷	۲۱/۷	۱	۵/۸	۶۲/۴
	۱۲	۱۹/۲	۱	۵/۷	۶۴/۲

ماخذ: اطلاعات دفتر حسابهای اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش کشاورزی

ارزش افزوده بخش کشاورزی استان بوشهر در سال‌های ۹۴ معادل ۱۷۹۹۹۴۵۴ میلیون ریال بوده که سهم ۳/۴ درصدی از تولید ناخالص داخلی استان را به خود اختصاص داده است. نرخ رشد این بخش طی سالهای ۹۴-۱۳۹۰، ۱۹/۵ درصد می باشد. رتبه بخش کشاورزی استان در سال ۱۳۹۴ در سطح کشور ۲۵ می باشد. همچنین سهم این بخش در کشور ۱/۵ درصد است. زراعت و باغداری در بین زیر بخش‌های کشاورزی با سهم ۶۱/۴ درصد در سال ۹۴ بیشترین مقدار را در ارزش افزوده این بخش دارا می‌باشد.

جدول ۵: ارزش افزوده بخش کشاورزی استان بوشهر طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۰
(میلیون ریال)

نرخ رشد	سال ۹۴	سال ۹۳	سال ۹۲	سال ۹۱	سال ۹۰	زیر بخش‌های کشاورزی
۱۶/۹	۱۱۰۵۶۰۸۶	۱۱۱۷۷۲۲۳	۱۱۸۵۳۷۹۹	۷۳۴۷۹۰۵	۵۰۶۰۵۶۶	زراعت و باغداری
۱۵	۱۲۳۷۵۴۸	۱۰۶۶۰۸۵	۱۳۳۲۱۸۱	۱۰۵۵۹۸۳	۶۱۵۳۶۷	دامداری
۱۱/۵	۲۵۲۶۹۰	۳۳۸۸۱۷	۱۶۰۴۶۸	۱۱۵۲۵۸	۱۴۶۴۹۴	جنگلداری
۲۸/۴	۵۴۵۳۱۳۰	۵۹۰۹۰۱۳	۴۲۵۴۱۷۲	۳۷۰۸۲۵۹	۱۵۶۰۳۰۴	ماهیگیری
۱۹/۵	۱۷۹۹۹۴۵۴	۱۸۳۹۱۱۳۷	۱۷۵۹۰۶۲۰	۱۱۱۲۷۴۰۶	۷۳۸۲۷۳۰	جمع
//	۳/۴	۲/۷	۲/۵	۲/۴	۲/۸	سهم بخش از ارزش افزوده استان
//	۱/۵	۱/۷	۱/۹	۱/۹	۱/۹	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
//	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۲	رتبه استان در کشور

ماخذ: دفتر حساب‌های اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش نفت و گاز

استان بوشهر دارای ظرفیت‌های بالایی در بخش نفت و گاز و پتروشیمی است و تولید بخش عمده گاز کشور، صادرات بخش عمده نفت کشور و تولید انواع محصولات صنایع پتروشیمی از جمله ظرفیت‌های استان می‌باشد، و این موضوع باعث شده است تا این استان به عنوان قطب اقتصادی و انرژی کشور شناخته شود. بنابراین گرچه نفت و گاز زیر مجموعه فعالیت‌های بخش معدن می باشد، لیکن به دلیل اهمیت نفت و گاز در استان آن را به صورت مجزا مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نرخ رشد ارزش افزوده نفت و گاز استان طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴، ۸ درصد بوده و نرخ رشد بخش پتروشیمی ۱۸/۷ درصد بوده است.

همچنین سهم نفت و گاز و پتروشیمی در سال ۹۴، ۷۵/۹ درصد از ارزش افزوده کل استان می‌باشد. استان بوشهر در این بخش دارای رتبه ۲ در کشور می‌باشد و ۱۶/۱ درصد سهم بخش نفت و گاز کشور را به خود اختصاص داده است.

جدول ۶: ارزش افزوده بخش نفت و گاز و پتروشیمی استان بوشهر طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۰ (میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های انرژی
-۸	۳۱۹۸۷۹۳۸	۴۸۱۸۱۹۳۹	۵۶۹۰۵۰۰۱	۳۷۹۰۸۱۳۶	۴۸۴۶۶۹۳۰	ارزش افزوده بخش نفت و گاز
۱۸/۷	۳۶۷۴۸۲۸۶۱	۵۱۹۳۷۴۱۰۹	۵۵۷۵۱۳۵۲۹	۳۵۳۸۳۱۳۰۳	۱۵۶۰۹۶۴۳۱	ارزش افزوده پتروشیمی
۱۴/۳	۳۹۹۴۷۰۸۰۰	۵۶۷۵۵۶۰۴۷	۶۱۴۴۱۸۵۳۰	۳۹۱۷۳۹۴۳۹	۲۰۴۵۶۳۳۶۰	جمع
//	۷۵/۹	۸۳/۲	۸۶/۲	۸۲/۹	۷۸/۶	سهم بخش از ارزش افزوده استان
//	۱۶/۱	۱۵/۹	۱۴/۶	۱۳/۲	۸/۷	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
//	۲	۲	۲	۲	۲	رتبه استان در کشور

ماخذ: دفتر حساب‌های اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش صنعت و معدن

ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در سال ۹۴ معادل ۲۰۴۹۲۱۰۵۷ میلیون ریال می‌باشد که سهمی برابر با ۳۸/۹ درصدی در ارزش افزوده استان استان دارد. در همین سال ارزش افزوده استان در بخش صنعت معادل ۱۷۲۹۰۷۲۱۵ میلیون ریال و در بخش معدن ۳۱۰۱۳۸۴۲ میلیون ریال بوده است.

ارزش افزوده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی با سهمی معادل ۷۹/۷ درصد در سال ۹۴ بیشترین مقدار در بخش صنعت استان را دارا می‌باشد.

ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در سال ۹۴، ۵/۷ درصد سهم بخش صنعت و معدن کشور را دارا می‌باشد. همچنین ارزش افزوده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی در سال ۹۴ سهمی معادل ۴۱/۸ درصد از فعالیت متناظر خود در کشور را دارا بوده است.

جدول ۷: ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در استان بوشهر طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۰
(میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های صنعت و معدن
-۴/۷	۳۲۰۱۳۸۴۲	۴۸۲۷۲۵۲۹	۵۶۹۶۶۴۵۷	۳۷۹۰۵۰۹۰	۴۷۰۹۰۲۸۶	استخراج معدن
-۵/۷	۳۱۷۱۸۶۰۸	۴۷۹۶۹۳۲۳	۵۶۷۱۱۱۱۲	۳۷۷۱۵۲۰۲	۴۶۷۴۶۶۶۵	استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن
-۰/۳	۲۹۵۲۳۴	۳۰۳۲۰۷	۲۵۵۳۴۵	۱۸۹۸۸۸	۳۴۳۶۲۱	استخراج سایر معادن
۵/۲۶	۱۷۲۹۰۷۲۱۵	۲۳۸۰۸۴۵۲۱	۲۸۸۴۰۹۹۰۸	۲۵۵۲۸۰۵۴۱	۵۳۴۵۵۴۶۴	صنعت
۸/۱۶	۲۰۷۲۹۸۶	۲۰۰۳۳۷۶	۲۲۰۴۲۸۹	۲۲۰۷۷۱۳	۹۵۲۳۹۹	تولید محصولات غذایی
-	تولید انواع آشامیدنیها
-	تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو
۶/۱۰	۷۲۳۰۷	۹۵۹۸۶	۸۵۸۴۴	۵۹۳۰۲	۴۳۶۲۱	تولید منسوجات
۱/۶	۹۲۸۳۹	۱۱۶۹۴۹	۷۸۹۲۲	۶۵۹۷۴	۶۹۰۶۴	تولید پوشاک
-۳/۲۵	۲۹۶۵	۳۳۱۰	۷۰۷۹	۹۶۷۷	۱۲۷۶۶	تولید چرم و فرآورده‌های وابسته
۱/۲۲	۱۹۰۶۳۵۲	۲۰۳۷۱۱۸	۱۶۹۱۵۹۷	۱۰۷۲۱۱۵	۷۰۳۱۶۸	تولید چوب و محصولات چوبی به جز مبلمان، حصیر و مواد حصیر بافی
۲/۱۷	۲۱۲۹۰۵	۱۹۸۵۵۵	۱۵۳۷۵۲	۹۵۲۳۴	۹۶۳۳۳	تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی
۶/۱۳	۳۲۲۹۳	۲۲۵۲۳	۱۹۹۳۸	۲۵۵۲۵	۱۷۰۵۷	چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده
-۰/۶۷	۷۶۹	۳۲۷۱	۶۱۵	۴۲۹۰۹	۱۹۷۰۵۷	تولید کک، فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت
۴/۲۷	۱۶۳۳۲۰۶۹۱	۲۲۸۲۴۶۵۲۰	۲۷۹۹۳۴۱۷۵	۲۳۸۸۱۷۲۲۰۶	۴۸۷۵۰۱۰۶	تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی
-	تولید داروها و فرآورده‌های دارویی و شیمیایی و گیاهی
۱/۵۳	۵۶۹۱۱۷	۲۵۹۰۳۱	۲۵۸۴۴۳	۲۱۸۹۴۵	۶۷۶۲۴	تولید فرآورده‌های لاستیکی و پلاستیکی

ادامه جدول ۷: ارزش افزوده بخش صنعت و معدن در استان بوشهر طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۰ (میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های صنعت و معدن
۵/۱۱	۳۰۲۲۲۱۹	۲۲۴۵۱۸۳	۲۱۰۰۳۷۰	۳۷۵۹۵۵۱	۱۷۵۰۹۵۸	تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی
۶/۸	۶۶۵۳۷	۸۱۴۹۵	۷۸۶۸۸	۶۴۴۴۶	۴۴۰۲۸	تولید فلزات پایه
۹/۴	۲۳۳۹۷۵	۲۲۰۳۷۶	۲۲۰۲۱۰	۱۶۴۴۹۳	۱۸۴۲۷۳	تولید محصولات فلزی ساخته شده، به جز ماشین‌آلات و تجهیزات
-	تولید محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری
۷/۵	۸۳۹۸۴	۱۳۳۱۸۰	۱۱۱۱۷۰	۷۶۱۶۴	۶۳۷۱۴	تولید تجهیزات برقی
۸/۱۰	۱۰۸۰۰	۱۰۲۰۲	۷۷۰۷	۶۸۶۸	۶۴۷۰	تولید ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۹/۳	۳۲۱۶۴	۳۶۲۸۴	۲۱۱۵۰	۱۸۰۶۱	۲۶۶۲۷	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر
۳/۲۹	۹۰۰۱۸۸	۲۱۲۸۹۲۲	۱۲۲۶۸۶۸	۸۱۲۸۱۴۵	۲۴۹۵۱۸	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل
-۶/۱	۱۳۵۰۳۸	۹۹۳۳۴	۹۹۲۳۳	۱۶۰۱۱۰	۱۴۶۴۷۳	تولید مبلمان
۲/۱۰	۱۱۸۳۳۸	۸۶۲۰۴	۱۱۵۵۴۵	۱۳۱۲۶۴	۷۲۷۸۷	تولید سایر مصنوعات
۰/۷۱	۲۰۷۴۸	۴۹۷۰۱	۴۳۱۱	۱۸۳۹	۱۴۲۰	تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات
۳/۱۵	۲۰۴۹۲۱۰۵۷	۲۸۶۳۵۷۰۵۰	۳۴۵۳۷۶۳۶۵	۲۹۳۱۸۵۶۳۱	۱۰۰۵۴۵۷۵۱	جمع
//	۳۸/۹	۴۲	۴۸/۵	۶۲/۱	۳۸/۶	سهم بخش از ارزش افزوده استان
	۵/۷	۶/۱	۶/۷	۷/۵	۳/۹	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
	۳	۳	۳	۳	۳	رتبه استان در کشور

ماخذ: دفتر حساب‌های اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش خدمات

ارزش افزوده این بخش در سال ۹۴ در استان بوشهر برابر با ۸۶۵۳۶۰۸۶ میلیون ریال می‌باشد که سهم معادل ۱۶/۴ درصد از کل ارزش افزوده استان را به خود اختصاص داده است. در همین سال فعالیت‌های مربوط به حمل و نقل و انبارداری و پست بیشترین و فعالیتهای علمی و فنی کمترین میزان ارزش افزوده در بخش خدمات را دارند. رشد سالانه بخش خدمات طی سال‌های ۹۰ تا ۹۴ معادل ۱۷/۶ درصد می‌باشد و همچنین سهم این بخش از بخش متناظر خود در کشور در سال ۹۴ معادل ۱/۴ درصد می‌باشد. استان بوشهر در سال ۱۳۹۴ در این بخش رتبه ۱۹ داشته است.

جدول ۸: ارزش افزوده زیر بخش‌های بخش خدمات استان بوشهر در سال ۹۴-۱۳۹۰
(میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های خدمات
۱۳/۱	۱۲۷۶۳۷۳۰	۱۳۵۷۰۴۷۸	۱۲۴۷۹۱۱۹	۸۶۲۹۸۵۱	۶۸۹۸۴۱۷	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
۱۹/۹	۱۸۸۱۵۵۸۹	۱۷۵۵۷۰۸۸	۱۴۰۳۳۰۹۴	۹۸۹۳۱۳۱	۷۶۰۸۵۵۸	حمل و نقل و انبارداری و پست
۲۳	۱۴۴۵۱۸۳	۱۲۴۱۸۹۶	۱۰۳۳۳۰۱	۷۱۷۹۲۹	۵۱۲۳۳۱	فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا
۴۳/۸	۷۷۴۵۵۶۸	۴۸۵۲۰۴۳	۳۰۵۳۸۹۵	۱۸۹۶۷۹۱	۱۲۵۸۲۴۴	اطلاعات و ارتباطات
۴/۴	۱۴۸۲۶۶۶	۱۳۱۵۲۸۴	۱۴۹۸۵۷۴	۱۴۷۲۶۴۴	۱۱۹۴۹۰۰	فعالیت‌های مالی و بیمه
۱۶/۷	۱۸۲۸۲۲۷۶	۱۷۰۸۴۸۶۰	۱۵۷۰۱۱۱۹	۹۲۷۲۸۴۰	۸۴۳۳۲۸۸	املاک و مستغلات
۲۰/۱	۹۴۴۵۴۹	۷۴۲۶۸۴	۶۰۱۲۹۰	۴۴۴۴۹۳	۳۷۸۲۸۲	فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی
۲۴/۲	۵۴۷۰۳۳	۴۳۵۷۶۹	۳۴۲۷۶۵	۲۴۷۷۷۶	۱۸۵۱۳۸	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی

ادامه جدول ۸: ارزش افزوده زیر بخش‌های بخش خدمات استان بوشهر در سال ۹۴-
۱۳۹۰ (میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های خدمات
۱۳/۹	۱۰۹۶۴۶۱۴	۹۱۵۳۸۰۴	۷۹۰۱۶۳۴	۶۴۸۲۴۰۸	۵۷۱۳۶۲۸	اداره امور عمومی، و خدمات شهری
۱۶	۶۳۸۱۵۰۷	۵۳۲۷۳۵۱	۴۲۰۲۸۸۱	۳۳۶۹۱۰۸	۳۰۳۳۸۰۴	آموزش
۱۸/۱	۵۹۳۲۹۴۷	۴۸۰۳۳۰۹	۳۷۳۹۰۳۸	۲۸۴۹۷۵۴	۲۵۸۴۵۱۷	فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۱۵/۶	۱۲۳۰۳۸۵	۱۱۲۲۹۲۵	۸۲۴۰۲۰	۷۷۳۵۸۷	۵۹۵۴۱۵	سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی
۱۷/۶	۸۶۵۳۶۰۴۶	۷۷۲۰۷۴۹۳	۶۵۴۱۰۷۲۹	۴۶۰۵۰۳۱۰	۳۸۳۹۶۵۲۰	جمع
//	۱۶/۴	۱۱/۳	۹/۲	۹/۷	۱۴/۸	سهم بخش از ارزش افزوده استان
	۱/۴	۱/۳	۱/۳	۱/۲	۱/۳	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
	۱۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۱	رتبه استان در کشور

مأخذ: دفتر حساب‌ها اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش انرژی

ارزش افزوده بخش انرژی در استان بوشهر در سال ۱۳۹۴ معادل ۲۰۵۹۴۳۵۶۵ میلیون ریال می‌باشد و نرخ رشدی معادل ۱۳/۸ درصد طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ را داشته است. در سال ۱۳۹۴ سهم این فعالیت از کل ارزش افزوده استان معادل ۳۹/۱ درصد می‌باشد. همچنین رتبه ۱ و سهم ۳۶/۴ درصدی از فعالیت متناظر خود در کشور را دارا می‌باشد.

جدول ۹: ارزش افزوده زیر بخش‌های بخش انرژی استان بوشهر در سال ۱۳۹۲-۹۳
(میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های انرژی
۱۳/۸	۲۰۴۸۹۲۰۰۴	۲۹۱۸۵۰۶۲۶	۲۷۸۱۳۶۰۳۷	۱۱۵۳۰۶۸۸۵	۱۰۷۳۶۵۸۹۸	تأمین برق، گاز، بخار و تهویه هوا
۱۰۶/۲	۷۲۹۸۳۳	۷۲۳۰۲۸	۵۴۶۶۸۴	۳۴۷۷۸۸	۱۹۵۷۴	تولید، انتقال و توزیع برق
۱۳/۷	۲۰۴۱۶۲۱۷۰	۲۹۱۱۲۷۵۸۸	۲۷۷۵۸۹۳۵۳	۱۱۴۹۵۹۰۹۷	۱۰۷۳۴۶۳۲۴	تولید و توزیع گاز طبیعی
۱۸/۹	۱۰۵۱۵۶۱	۸۱۷۸۸۲	۶۷۸۷۴۹	۵۸۶۱۷۵	۴۴۲۳۹۹	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه
۱۳/۸	۲۰۵۹۴۳۵۶۵	۲۹۲۶۶۸۵۰۸	۲۷۸۸۱۴۷۸۶	۱۱۵۸۹۳۰۶۰	۱۰۷۸۰۸۲۹۶	جمع
//	۳۹/۱	۴۲/۹	۳۹/۱	۲۴/۵	۴۱/۴	سهم بخش از ارزش افزوده استان
//	۳۶/۴	۴۰/۸	۴۲/۲	۲۶/۹	۳۲/۲	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
//	۱	۱	۱	۱	۱	رتبه استان در کشور

مأخذ: دفتر حساب‌ها اقتصادی مرکز آمار ایران

بخش ساختمان

ارزش افزوده این بخش در استان بوشهر در سال ۱۳۹۴ معادل ۹۳۵۱۲۳۷ میلیون ریال می‌باشد که نرخ رشد ۱۳ درصدی طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۹۴ را دارا می‌باشد. در سال ۱۳۹۴ سهم این فعالیت از کل ارزش افزوده استان معادل ۱۵ درصد می‌باشد. همچنین رتبه ۱۵ و سهم ۱/۷ درصدی از بخش ساختمان در کشور را دارا می‌باشد.

جدول ۱۰: ارزش افزوده زیر بخش‌های بخش ساختمان استان بوشهر در سال ۱۳۹۰-۹۴ (میلیون ریال)

نرخ رشد	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	زیر بخش‌های ساختمان
۷/۱	۲۳۷۳۲۲۳	۲۲۳۵۲۷۷	۲۳۸۶۵۳۰	۱۹۱۱۱۸۳	۱۶۸۱۲۳۴	ساختمانهای مسکونی
۱۵/۵	۶۹۷۸۰۱۴	۵۶۳۱۲۹۰	۲۶۶۴۰۱۸	۲۶۵۹۹۵۹	۳۳۹۶۷۹۹	سایر ساختمانه‌ها
۱۳	۹۳۵۱۲۳۷	۷۸۶۶۵۶۷	۵۰۵۰۵۴۸	۴۵۷۱۱۴۲	۵۰۷۸۰۳۳	جمع
//	۱/۸	۱/۲	-۰/۷	۱	۲	سهم بخش از ارزش افزوده استان
//	۱/۷	۱/۵	۱/۲	۱/۲	۱/۵	سهم بخش از ارزش افزوده بخش در کشور
//	۱۵	۲۰	۲۶	۲۴	۲۳	رتبه استان در کشور

مأخذ: دفتر حساب‌ها اقتصادی مرکز آمار ایران

تولید ناخالص داخلی استان

در میان شاخص‌های اقتصاد کلان، تولید ناخالص داخلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. زیرا نه تنها به‌عنوان مهم‌ترین شاخص عملکرد اقتصادی در تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، بلکه بسیاری از دیگر شاخص‌های کلان اقتصادی مستقیم یا غیرمستقیم به محاسبه و برآورد این شاخص وابسته هستند.

کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولید شده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین را تولید ناخالص داخلی می‌نامند.

افزایش در تولید ناخالص داخلی در سال جاری در مقایسه با سال قبل، به‌عنوان یک شاخص مثبت ارزیابی می‌شود. این امر بدان معناست که اگر ارزش تولید یک کشور افزایش داده شود، یک افزایش مشابه در نیروی کار و به احتمال زیاد به اشتغال بیشتر و درآمد بالاتر منتج می‌شود.

تولید ناخالص داخلی استان در سال‌های ۱۳۹۴، ۵۲۶۴۸۹۹۹۹ میلیون ریال می‌باشد که سهمی معادل ۴/۳ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را دارند. در صورتیکه جمعیت استان بوشهر ۱/۴ درصد جمعیت کشور می‌باشد. این تفاوت به علت فعالیت‌های نفت و گاز در استان می‌باشد در صورتیکه تاثیرگذاری آن در سطح ملی می‌باشد و تاثیر چندانی بر اقتصاد استان ندارد، چنانچه ارزش افزوده فعالیت‌های نفت و گاز را از تولید ناخالص داخلی کم کنیم سهم استان از کشور به ۱/۳ درصد می‌رسد.

رشد سرانه تولید ناخالص داخلی استان از رشد تولید ناخالص داخلی کشور بیشتر می‌باشد. سهم سرانه تولید ناخالص داخلی استان از کشور در سال‌های ۹۴، ۲۹۹/۹ درصد می‌باشد و این نشان از بالاتر بودن سطح رفاه استان از متوسط کشوری می‌باشد. در صورتیکه ارزش افزوده نفت و گاز و پتروشیمی را از تولید ناخالص داخلی استان حذف کنیم آنگاه سهم سرانه تولید ناخالص داخلی استان از کشور در این سال ۹۰/۶ درصد می‌باشد یعنی سطح زندگی در سال ۱۳۹۴، ۹/۴ درصد پایین‌تر از متوسط کشوری می‌باشد.

جدول ۱۱: اهم شاخص‌های تولید ناخالص داخلی در سالهای ۹۴-۱۳۹۰ (میلیون ریال)

شرح/سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	نرخ رشد
استانده	۴۲۱۹۲۶۸۴۲	۶۸۲۸۲۹۸۷۳	۹۹۵۳۶۱۰۳۴	۱۰۰۹۱۶۵۵۹۳	۸۱۹۸۳۲۱۰۵	۱۴/۲
مصرف واسطه	۱۶۲۷۱۵۵۱۲	۲۱۲۰۰۲۳۲۵	۲۸۳۱۱۷۹۸۶	۳۲۶۶۷۴۸۳۸	۲۹۵۰۸۰۷۴۶	۱۲/۶
نسبت مصرف واسطه به استانده (I/O)	۳۸/۶	۳۱	۲۸/۴	۳۲/۴	۳۶	-۱/۶
ارزش افزوده بخشهای مختلف	۲۵۹۲۱۱۳۳۰	۴۷۰۸۲۷۵۴۸	۷۱۲۴۴۳۰۴۸	۶۸۲۴۹۰۷۵۵	۵۲۴۷۵۱۳۵۹	۱۵/۱
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار (GDP/GDPR)	۲۶۰۲۶۶۴۹۳	۴۷۲۴۵۱۴۶۸	۷۱۲۶۹۳۴۷۰	۶۸۲۱۵۱۹۵۲	۵۲۶۴۸۹۹۹۹	۱۵/۱
رتبه استان در محصول ناخالص داخلی	۶	۴	۴	۴	۶	۰
سهم استان از کشور در محصول ناخالص داخلی	۳/۹	۵/۲	۵/۸	۵/۳	۴/۳	۰
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار (GDP/GDPR) - بدون نفت	۲۱۱۷۹۹۵۶۴	۴۳۴۵۴۳۳۳۲	۶۵۵۷۸۸۴۶۹	۶۳۳۹۷۰۰۱۳	۴۹۴۵۰۲۰۶۰	۱۸/۵
رتبه استان بدون احتساب نفت خام و گاز طبیعی	۴	۴	۲	۳	۶	۸/۴
سهم استان در محصول ناخالص داخلی - بدون نفت	۳/۹	۶/۲	۷/۱	۶/۱	۴/۶	۴/۶
محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار (GDP/GDPR) - بدون نفت و پتروشیمی	۵۵۷۰۳۱۳۳	۸۰۷۱۲۰۲۹	۹۸۲۷۴۹۴۰	۱۱۴۵۹۵۹۰۴	۱۲۷۰۱۹۱۹۹	۱۷/۹

ادامه جدول ۱۱: اهم شاخص‌های تولید ناخالص داخلی در سالهای ۹۴-۱۳۹۰ (میلیون ریال)

شرح/سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	نرخ رشد
رتبه استان بدون احتساب نفت و گاز و پتروشیمی	۲۳	۲۱	۲۳	۲۳	۲۳	۰
سهم استان در محصول ناخالص داخلی - بدون نفت و گاز و پتروشیمی	۱/۳	۱/۳	۱/۲	۱/۲	۱/۳	۰
سرانه تولید ناخالص داخلی (هزار ریال)	۲۵۱۹۶۵	۴۴۷۸۲۱	۶۶۱۷۴۰	۶۲۰۱۳۸	۴۶۸۸۲۵	۱۶
رتبه سرانه تولید ناخالص داخلی استان در کشور	۳	۱	۱	۱	۱	-۱۹/۷
سرانه تولید ناخالص داخلی (هزار ریال) - بدون نفت	۲۰۵۰۴۴	۴۱۱۸۸۹	۶۰۸۹۰۳	۵۷۶۳۳۶	۴۴۰۳۴۰	۱۶/۵
رتبه سرانه تولید ناخالص داخلی استان در کشور - بدون نفت	۱	۱	۱	۱	۱	۰
سرانه تولید ناخالص داخلی (هزار ریال) - بدون نفت و گاز و پتروشیمی	۵۳۹۲۶	۷۶۵۰۴	۹۱۲۴۹	۱۰۴۱۷۸	۱۱۳۱۰۷	۱۶
رتبه سرانه تولید ناخالص داخلی استان در کشور - بدون نفت و گاز و پتروشیمی	۹	۱۰	۱۲	۱۳	۱۱	۴/۱

مأخذ: دفتر حساب‌ها اقتصادی مرکز آمار ایران - محاسبات نگارنده

*** در کلیه محاسبات بخش‌های اقتصادی بصورت ۵ بخش جداگانه کشاورزی و ماهیگیری، صنعت و معدن، انرژی، ساختمان و خدمات در نظر گرفته شده است.

جدول ۱۲: ارزش افزوده استان بر حسب فعالیتهای اقتصادی طی سالهای ۹۴-۱۳۹۰ به قیمت بازار (میلیون ریال)

خدمات	ساختمان	انرژی	صنعت و معدن	کشاورزی	سال / فعالیتهای اقتصادی
ارزش افزوده استان					
۲۸۳۹۶۵۲۰	۵۰۷۸۰۳۳	۱۰۷۸۰۸۲۹۶	۱۰۰۵۴۵۷۵۱	۷۳۸۲۷۳۰	۱۳۹۰
۴۶۰۵۰۳۱۰	۴۵۷۱۱۴۲	۱۱۵۸۹۳۰۶۰	۲۹۳۱۸۵۶۳۱	۱۱۱۲۷۴۰۶	۱۳۹۱
۶۵۴۱۰۷۲۹	۵۰۵۰۵۴۸	۲۷۸۸۱۴۷۸۶	۳۴۵۳۷۶۳۶۵	۱۷۵۹۰۶۲۰	۱۳۹۲
۷۷۲۰۷۴۹۳	۷۸۶۶۵۶۷	۲۹۲۶۶۸۵۰۸	۲۸۶۳۵۷۰۵۰	۱۸۳۹۱۱۳۷	۱۳۹۳
۸۶۵۳۶۰۴۶	۹۳۵۱۲۳۷	۲۰۵۹۴۳۵۶۵	۲۰۴۹۲۱۰۵۷	۱۷۹۹۹۴۵۴	۱۳۹۴
۱۷/۶	۱۳	۱۳/۸	۱۵/۳	۱۹/۵	نرخ رشد
ارزش افزوده کشور					
۳۰۴۳۱۷۵۳۴۷	۳۳۱۷۲۶۹۹۵	۳۳۴۸۱۲۳۰۶	۲۵۶۹۳۶۱۰۷۴	۳۸۱۹۸۲۶۹۸	۱۳۹۰
۳۸۰۱۰۱۳۶۸۸	۳۶۸۱۵۶۷۲۹	۴۳۰۷۹۹۸۶۶	۳۸۹۳۰۳۷۸۱۸	۵۷۹۵۹۳۷۲۲	۱۳۹۱
۵۰۲۹۱۶۴۴۵۳	۴۳۵۴۷۵۱۲۶	۶۶۱۴۲۰۶۶۲	۵۱۷۲۷۳۹۶۳۶	۹۰۸۰۷۸۲۷۸	۱۳۹۲
۵۸۲۳۸۰۷۱۶۳	۵۴۱۴۶۳۱۶۰	۷۱۷۰۳۸۹۳۸	۴۷۱۲۶۸۵۰۵۷	۱۰۸۶۹۴۵۹۱۵	۱۳۹۳
۶۳۴۰۶۳۰۵۶۲	۵۵۹۹۴۲۴۶۷	۵۶۵۰۴۵۲۱۰	۳۶۲۱۷۶۲۹۷۵	۱۱۷۸۶۳۹۵۱۹	۱۳۹۴
۱۵/۸	۱۱	۱۱	۷/۱	۲۵/۳	نرخ رشد

مأخذ: دفتر حسابها اقتصادی مرکز آمار ایران - محاسبات نگارنده

تولید ناخالص داخلی استان به قیمت بازار طی سالهای ۹۴-۱۳۹۰ رشدی معادل ۱۵/۱ درصد داشته است. بیشترین رشد مربوط به بخش خدمات و کمترین رشد نیز متعلق به بخش ساختمان بوده است.

سهم هر فرد ایرانی از درآمد (تولید) توزیع شده در جامعه را می توان از طریق شاخص تولید سرانه محاسبه نمود. سرانه تولید ناخالص داخلی استان بوشهر در سال ۱۳۹۴، ۴۶۸۸۲۵ هزار ریال بوده و رشد ۱۶ درصدی طی این سالها داشته است .

شاخص نسبت کل مصرف واسطه به ستانده یکی از شاخص هایی است که توانایی نشان دادن رونق نسبی هر بخش از فعالیت های اقتصادی را دارد. هر چه این نسبت در هر بخش دارای مقدار کمتری باشد به این معنی است که آن بخش از تولید بیشتری برخوردار بوده پس بخش مزبور از رونق بیشتری نیز برخوردار خواهد بود. نسبت کل مصرف واسطه به ستانده استان بوشهر در سال ۱۳۹۴، ۳۶ درصد می باشد. آمار و ارقام نشان می دهد گروه انرژی و پس از آن گروه خدمات در سال ۹۴ رونق بیشتری برخوردار بوده است. همچنین بخش ساختمان در سال ۱۳۹۴ از رونق کمتری نسبت به بخش های دیگر برخوردار است.

جدول ۱۳: نسبت مصرف واسطه به ستانده استان طی سال های ۹۴-۱۳۹۰

عنوان	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
گروه کشاورزی	۴۴	۴۳/۸	۴۲/۹	۴۰/۷	۴۱/۶
گروه صنایع و معادن	۵۶/۳	۳۶/۶	۳۸/۷	۴۶/۷	۵۱/۲
گروه انرژی	۵/۷	۸/۸	۶/۹	۸	۱۰/۸
گروه ساختمان	۶۰/۶	۶۱/۹	۶۶	۶۰/۳	۵۹/۲
گروه خدمات	۵۲/۲	۲۵/۳	۲۵	۲۵	۲۴/۹
کل	۳۸/۶	۳۱	۲۸/۴	۳۲/۴	۳۶

ماخذ : محاسبات نگارنده

مزیت نسبی فعالیت های اقتصادی در استان

یکی از کاربردهای مزیت نسبی بدست آوردن مزیت نسبی فعالیت های اقتصادی توسط شاخص مزیت نسبی آشکار (Revealed Comparative Advantage) می باشد. این شاخص بیانگر این مطلب می باشد که کدام یک از بخش ها در استان نسبت به دیگری دارای مزیت نسبی بیشتری است. هر کدام از فعالیت های اقتصادی که در آن شاخص مورد بحث، بیشتر از یک باشد از مزیت نسبی برخوردار بوده و در غیر این صورت (کوچکتر یا مساوی یک) دارای مزیت نسبی

کمتری می‌باشند. در ادامه به محاسبه این شاخص در بخش‌ها و رشته فعالیت‌های استان پرداخته می‌شود.

جدول ۱۴: محاسبه مزیت نسبی فعالیت‌های اقتصادی استان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۰

مزیت نسبی فعالیت‌ها					فعالیت‌های اقتصادی
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۰/۴	۰/۳	۰/۳	۰/۴	۰/۵	بخش کشاورزی
۱/۳	۱/۱	۱/۱	۱/۵	۱	بخش صنایع و معادن
۸/۵	۷/۷	۷/۲	۵/۲	۸/۳	بخش انرژی
۰/۴	۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۴	بخش ساختمان
۰/۳	۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۳	بخش خدمات

ماخذ: محاسبات نگارنده

با توجه به محاسبات انجام شده، از بین فعالیت‌های اقتصادی طی سالهای ۹۴-۱۳۹۰، بخش‌های صنایع و معادن و انرژی دارای مزیت نسبی می‌باشند. استان بوشهر با داشتن ذخایر فراوان نفتی و گازی از قابلیت‌های چشمگیری در این بخش برخوردار بوده و توانسته در صادرات نفت و مشتقات آن جایگاه قابل توجهی در منطقه و جهان به خود اختصاص بدهد. همچنین وجود منابع معدنی متعدد و فراوان پراکنده شده در استان (همچون معادن سنگ آهک، سنگ گچ و...) موجب شده در این سال‌ها بخش صنعت و معدن نسبت به دیگر بخش‌ها از مزیت نسبی برخوردار گردد.

فصل چهارم – تورم

مقدمه

تورم از نظر علم اقتصاد به معنی افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در طول یک زمان مشخص است. نرخ تورم برابر است با تغییر در یک شاخص قیمت که معمولا شاخص قیمت مصرف‌کننده است.

رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (نرخ تورم) در مناطق شهری ایران معیار سنجش تغییرات قیمت کالاها و خدماتی است که توسط خانوارهای شهرنشین ایرانی به مصرف می‌رسد. این شاخص به عنوان وسیله‌ای برای اندازه‌گیری سطح عمومی قیمت‌ها، یکی از بهترین معیارهای سنجش قدرت خرید داخلی پول کشور بشمار می‌رود.

یکی از ریشه‌های تورم، نبود تعادل میان درآمدها و هزینه‌های دولت است. به این ترتیب که وقتی هزینه‌های کسری بودجه اقدام به استقراض از بانک مرکزی یا فروش درآمدهای ارزی (مثلا حاصل از فروش نفت) به بانک مرکزی کند، پایه پولی و به دنبال آن نقدینگی کل در اقتصاد افزایش می‌یابد که این افزایش نقدینگی آثار تورمی به دنبال خواهد داشت.

یکی دیگر از علل افزایش نرخ تورم، انتظارات تورمی است. به این معنی که اگر مردم براساس تجربیات گذشته خود یا بر مبنای مشاهدات بازار پیش‌بینی کنند که در آینده نزدیک قیمت‌ها روبه افزایش خواهد بود، میزان هزینه و خریدهای خود را افزایش می‌دهند. از طرف دیگر تولیدکنندگان و فروشندگان از فروش و عرضه کالاهای خود به امید افزایش قیمت در آینده خودداری می‌کنند، بدیهی است در این صورت با این سیاست، عرضه و تقاضا اثر مستقیم بر قیمت‌ها خواهد داشت و موجب افزایش تورم می‌گردد.

متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری کشور در سال ۱۳۹۷ (سال پایه ۱۳۹۵) ۱۳۶/۹ می باشد، که نسبت به سال قبل ۲۶/۶ افزایش داشته است. بررسی تغییرات قیمت کالا و خدمات مشمول شاخص بهای کالاها و خدمات نشان می دهد بالاترین نرخ رشد مربوط به گروه دخانیات و کمترین مربوط به بخش بهداشت و درمان بوده است. در سال ۱۳۹۶ در بین استانهای کشور، کرمان و هرمزگان با ۲۲ درصد کمترین نرخ تورم و استان کردستان با ۳۱ درصد بالاترین نرخ تورم را داشته اند.

نرخ تورم در نقاط شهری

در مناطق شهری استان بوشهر متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی بر اساس سال پایه ۱۰۰ = ۱۳۹۵ در سال ۱۳۹۷ برابر با ۱۳۶/۴ می باشد. بنابراین نرخ تورم مناطق شهری استان در سال ۱۳۹۷ برابر با ۲۷/۶ درصد می باشد.

در بین کالاهای گروه اصلی و فرعی بیشترین نرخ تورم در سال ۹۷ متعلق به ماهی ها و صدف داران ۱۰۰/۴ بوده است.

جدول ۱: نرخ تورم در نقاط شهری و روستایی استانهای مختلف کشور

ردیف	استان	نرخ تورم روستایی	نرخ تورم شهری
۱	آذربایجان شرقی	۳۰/۸	۲۷/۹
۲	آذربایجان غربی	۲۹/۱	۲۵/۴
۳	اردبیل	۲۵/۵	۲۳/۰
۴	اصفهان	۲۶/۴	۲۳/۵
۵	البرز	۲۳/۶	۲۳/۵
۶	ایلام	۳۰/۳	۳۲/۰
۷	بوشهر	۲۶/۶	۲۷/۶
۸	تهران	۲۸/۶	۲۸/۸
۹	چهارمحال	۳۳/۸	۳۰/۷
۱۰	خراسان جنوبی	۳۱/۰	۲۹/۵
۱۱	خراسان رضوی	۲۹/۰	۲۴/۵
۱۲	خراسان شمالی	۳۳/۲	۲۹/۴
۱۳	خوزستان	۳۰/۶	۲۷/۶
۱۴	زنجان	۲۴/۵	۲۵/۶
۱۵	سمنان	۲۵/۲	۲۵/۲
۱۶	سیستان	۳۰/۲	۲۸/۸
۱۷	فارس	۲۷/۶	۲۳/۶
۱۸	قزوین	۲۶/۰	۲۵/۵
۱۹	قم	۲۳/۷	۲۲/۳
۲۰	کردستان	۳۳/۶	۳۱/۰
۲۱	کرمان	۲۰/۹	۲۲/۰
۲۲	کرمانشاه	۲۹/۲	۲۷/۵
۲۳	کهگیلویه	۲۹/۷	۲۸/۵
۲۴	گلستان	۲۷/۸	۲۶/۹
۲۵	گیلان	۲۴/۱	۲۴/۲
۲۶	لرستان	۳۴/۰	۳۰/۸
۲۷	مارندران	۲۵/۶	۲۴/۲
۲۸	مرکزی	۳۰/۴	۲۷/۰
۲۹	هرمزگان	۲۴/۴	۲۲/۰
۳۰	همدان	۲۹/۸	۲۸/۳
۳۱	یزد	۲۸/۴	۲۴/۳

جدول ۲: شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری استان بوشهر برحسب گروه‌های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه‌های فرعی در سال ۱۳۹۷ (۱۰۰=۱۳۹۵)

نرخ تورم	۱۳۹۷	گروه‌های کالاها و خدمات
۶/۲۷	۴/۱۳۶	کل
گروه‌های اصلی و فرعی		
کالاهای خوراکی		
۳/۴۶	۲/۱۶۳	خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها
۶/۴۵	۷/۱۶۲	خوراکی‌ها
۱۷/۸	۴/۱۲۲	غلات و نان
۱/۶۹	۱۹۵/۵	گوشت قرمز و سفید و فرآورده های آنها
۲/۴۶	۱۶۴/۶	گوشت قرمز و گوشت ماکیان
۴/۱۰۰	۶/۲۴۰	ماهی‌ها و صدف داران
۷/۳۴	۳/۱۴۷	شیر، پنیر و تخم مرغ
۸/۳۵	۷/۱۳۶	روغن‌ها و چربی‌ها
۵/۵۶	۱۷۱	میوه‌ها و خشکبار
۱/۴۳	۱/۱۸۶	سبزیجات (سبزی‌ها و حبوبات)
۲۲	۲/۱۲۳	شکر، مربا، عسل، شکلات و شیرینی (قند و شکر و شیرینی‌ها)
۵/۶۸	۵/۱۷۶	چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آب میوه (نوشابه های غیر الکلی)
۵/۶۸	۶/۱۶۸	دخانیات

ادامه جدول ۲: شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری استان بوشهر
برحسب گروه‌های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه‌های فرعی در سال ۱۳۹۷ (۱۰۰=۱۳۹۵)

نرخ تورم	۱۳۹۷	گروه‌های کالاها و خدمات
کالاهای غیرخوراکی و خدمات		
۲۹/۴	۱۳۰/۲	پوشاک و کفش
۱۱/۴	۱۱۷/۵	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۸/۱۱	۶/۱۱۸	مسکن
۷/۱۱	۵/۱۱۸	اجاره
۳/۲۳	۵/۱۲۸	خدمات نگهداری و تعمیر واحد مسکونی (خدمت)
۴/۹	۴/۱۱۱	آب، برق و سوخت
۵/۴۵	۴/۱۴۷	مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها
۵/۱۲	۱/۱۱۸	بهداشت و درمان
۷/۲۳	۱۲۸	حمل و نقل
۸/۱۶	۲/۱۲۰	ارتباطات
۱/۴۴	۷/۱۵۳	تفریح و فرهنگ
۵/۱۱	۲/۱۲۶	آموزش
۶/۲۶	۴/۱۳۶	هتل و رستوران
۸/۳۵	۱۴۵/۶	کالاها و خدمات متفرقه
۷/۳۳	۱۴۳/۳	شاخص کل* (بدون اجاره)
۳/۳۹	۱۴۹	کالاها
۶/۱۳	۱۲۱/۲	خدمات
۴/۵۹	۱۶۳/۵	کالاهای بادوام
۷/۳۷	۱۴۹/۱	کالاهای بی دوام
۳/۳۳	۱۳۴/۴	کالاهای کم دوام
۳/۵۸	۱۸۷/۸	خوراکی های تازه
۵/۲۷	۱۳۱/۷	سایر خوراکی ها
۳/۵	۱۰۷/۷	خدمات عمومی

نرخ تورم در نقاط روستایی

در سال ۱۳۹۷ متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق روستایی استان برابر با ۱۳۴/۸ می باشد. با توجه به مقدار این شاخص ها نرخ تورم در سال ۹۷ معادل ۲۶/۶ درصد می باشد. در همین زمان نرخ تورم در مناطق روستایی کشور ۲۸/۱ بوده است .

جدول ۳: نرخ تورم در مناطق روستایی استان در مقایسه با کشور ۹۷-۱۳۹۰

سال	کشور		استان	
	شاخص	نرخ تورم	شاخص	شاخص
۱۳۹۷	۱۳۹/۴	۲۸/۱	۱۳۴/۸	۲۶/۶
۱۳۹۶	۱۰۸/۷	۸/۸	۱۰۶/۵	۶/۵
۱۳۹۵	۲۴۳/۴	۷/۲	۲۴۱/۶	۸/۶
۱۳۹۴	۲۲۶/۹	۱۰/۶	۲۲۲/۴	۱۶/۷
۱۳۹۳	۲۰۵/۳	۱۳/۷	۱۹۰/۶	۱۵/۲
۱۳۹۲	۱۸۰/۶	۳۶/۱	۱۶۵/۴	۳۲/۴
۱۳۹۱	۱۳۲/۷	۳۲/۷	۱۲۴/۹	۲۴/۹
۱۳۹۰	۱۰۰	۳۶/۵	۱۰۰	۰

ماخذ: مرکز آمار ایران

- محاسبات سال ۱۳۹۶ براساس سال پایه ۱۰۰=۱۳۹۵ می باشد

فصل پنجم - بانکداری

مقدمه

بطور کلی تعریف بانکداری عبارت است از مدیریت تجهیز و تخصیص منابع در بازار پول. در این راستا، صنعت بانکداری در طول حیات فعالیت‌های اقتصادی و مالی بشر متناسب با تغییرات ایجاد شده در نیازهای مصرف‌کنندگان، شرایط اقتصادی - اجتماعی و به‌منظور برآورده ساختن نیازهای جوامع، تغییرات شگرفی را تجربه نموده است. بدیهی است امروزه با رشد روزافزون تکنولوژی و فناوری اطلاعات، صنعت بانکداری نیز شکل جدیدی به خود گرفته و هرروزه در حال نوآوری و ارائه روش‌های نوین خدمات بانکی می‌باشد.

جدول ۱: کل مانده تسهیلات و سپرده‌های ریالی و ارزی بانکها و مؤسسات اعتباری
در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷
واحد: میلیارد ریال

سال	سپرده‌ها*		سپرده بعد از کسر سپرده قانونی		تسهیلات	
	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۶	۱۳۹۶	۱۳۹۷
استان بوشهر	۱۵۴۷۲۵	۲۱۸۶۶۲	۱۳۷۰۲۶	۱۹۳۸۴۱	۸۰۱۸۹	۸۹۳۱۲
کشور	۱۶۴۶۴۰۵۵	۱۱۳۱۸۷۱۶	۱۴۷۴۱۸۸۷	۱۰۲۷۱۲۳۹	۱۲۵۸۷۱۳۲	۹۷۵۲۱۴۰
سهم استان از کشور	۰/۹	۱/۹	۰/۹	۱/۹	۰/۶	۰/۹
رتبه استان	۱۶	۱۵	۱۶	۱۵	۲۱	۲۶

ماخذ: بانک مرکزی ایران

* سپرده‌ها شامل سپرده‌های ارزی و ریالی می‌باشد، که سپرده‌های ارزی فاقد سپرده قانونی می‌باشد

فصل ششم – نظام در آمد – هزینه استان

درآمدها

درآمدهای استانی

در سال ۱۳۹۷ عملکرد درآمدهای عمومی استان برابر ۲۱۲۵۵۰۰۶ میلیون ریال بوده که ۱۲٫۶ درصد کمتر از میزان درآمد مصوب شده در این سال بوده و در مقایسه با عملکرد سال قبل، حدود ۱۵٫۵۳ درصد افزایش یافته است. درآمد مصوب پیش بینی شده سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ حدود ۴ درصد رشد داشته است. درآمدهای عمومی از دو بخش تشکیل گردیده که در ادامه روند عملکرد تغییرات هر بخش آمده است.

درآمدهای مالیاتی

در سال ۱۳۹۷ عملکرد درآمدهای مالیاتی استان برابر ۲۰۳۲۲۹۵۰ میلیون ریال بوده که ۹٫۴ درصد کمتر از میزان درآمدهای مصوب در همان سال می باشد و در مقایسه با سال ۱۳۹۶ نیز حدود ۳ درصد کاهش یافته است. سهم درآمدهای مالیاتی از کل درآمدهای استان در این سال ۹۵ درصد بوده است.

سایر درآمدها

سایر درآمدهای استان از محل درآمدهای انحصارات و مالکیت دولت، درآمدهای خدمات و فروش کالا، حق بیمه و درآمدهای متفرقه، درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات و درآمدهای حاصل از واگذاری دارائی های سرمایه ای تامین می گردد.

در سال ۱۳۹۷ عملکرد سایر درآمدهای استان برابر ۹۳۲۰۵۶ میلیون ریال بوده که ۴۴.۱۴ درصد کمتر از میزان مصوب درآمدها در همان سال بوده و در مقایسه با سال ۱۳۹۶ (۱۱۰۹۱۷۱) میلیون ریال) ۱۶.۰۰ درصد کاهش یافته است. از مجموع سایر درآمدهای وصولی ۲۵۱۲۰۲ میلیون ریال سهم حق بیمه و درآمدهای متفرقه، ۵۲۶۶۴۹ میلیون ریال سهم درآمدهای خدمات و فروش کالا و ۱۵۳۴۷۱ میلیون ریال سهم درآمد حاصل از جرائم و خسارات می‌باشد. سهم سایر درآمدها از کل درآمدهای استان در این سال پنج درصد بوده است.

وضعیت درآمدهای عمومی در بودجه استان

مجموع عملکرد درآمدهای عمومی استان در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۲۱۲۵۵۰۰۶ میلیون ریال بوده که در مقایسه با سال قبل بیانگر رشدی معادل ۱.۵۳ می‌باشد. در صورتیکه مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک استان در سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال ۱۳۹۶ حدود ۱۷۱ درصد رشد داشته است. به عبارتی دیگر مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای استان در سال ۱۳۹۷ حدود ۷۴/۸ درصد مجموع عملکرد درآمدهای عمومی استان را تشکیل می‌دهد. در مفهومی دیگر استان بوشهر به لحاظ نظام درآمد- هزینه نه تنها خودکفا می‌باشد بلکه به نظام درآمد- هزینه ملی نیز کمک می‌نماید.

جدول ۱: مقایسه درآمدهای عمومی استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

درصد تغییرات		۱۳۹۷		۱۳۹۶		شرح
عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	عملکرد	مصوب	
۱	۴	۲۱۲۵۵۰۰۶	۲۴۳۰۶۰۶۷	۲۰۹۳۳۷۱۶	۲۳۱۹۸۶۹۰	کل درآمدهای عمومی
-۳	۱۱	۲۰۳۲۲۹۵۰	۲۲۴۲۷۱۷۲	۲۰۹۴۰۸۲۰	۲۰۱۲۴۸۳۰	مالیات‌ها
-۲۹	-۴	۸۳۷۱۱۷۸	۱۱۹۹۱۲۴۷	۱۱۶۴۸۱۹۱	۱۲۴۱۵۶۶۵	مالیات‌های مستقیم
۲۸	۳۵	۱۱۹۵۱۷۶۲	۱۰۴۳۵۹۲۵	۹۲۹۳۳۲۸	۷۷۰۹۱۶۵	مالیات‌های غیرمستقیم
-۱۶	۲۸	۹۳۲۰۵۶	۱۴۰۹۱۷۱	۱۱۰۹۱۷۲	۱۰۹۹۹۵۵	سایر درآمدها
۴۸۷	-۳۵	۷۳۴	۳۹۰	۱۲۵	۶۰۰	درآمدهای انحصارات و مالکیت دولت
۱۸	۱۸	۵۲۶۶۴۹	۶۹۸۴۷۲	۴۴۳۷۸۹	۵۸۹۸۵۰	درآمدهای خدمات و فروش کالا
-۴۴	۲۲۸	۲۵۱۲۰۲	۸۳۰۴۰۸	۴۴۷۹۱۳	۲۵۳۰۹۰	حق بیمه و درآمدهای متفرقه
-۳۰	۳۶	۱۵۳۴۷۱	۳۴۹۶۰۵	۲۱۷۳۴۵	۲۵۶۴۱۵	درآمد حاصل از جرائم و خسارات

ماخذ: اداره کل امور مالیاتی استان

جدول ۲: شاخص‌های درآمدی و اعتبارات استانی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سال	مجموع عملکرد درآمدهای استان (میلیون ریال)	مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای استان (میلیون ریال)
۱۳۹۶	۲۰۹۳۳۷۱۶	۹۲۵۴۸۹۳
۱۳۹۷	۲۱۲۵۵۰۰۶	۱۵۹۰۸۲۵۳
درصد تغییرات	۱	۷۱

ماخذ: محاسبات نگارنده

اعتبارات

اعتبارات هزینه‌ای

اعتبارات هزینه‌ای، ظرفیت‌های ایجاد شده توسط دولت را حفظ و نگهداری می‌کنند و هزینه‌های نگهداری از ظرفیت‌های موجود را در قالب هزینه جبران خدمات کارکنان، استفاده از کالا و خدمات، هزینه‌های اموال و دارایی، یارانه، کمک‌های بلاعوض، رفاه اجتماعی و سایر هزینه‌ها و همچنین هزینه‌های اعمال حاکمیت و استقرار و اقتدار نظام را تامین می‌نماید. اعتبارات هزینه‌ای عموماً از محل درآمدهای عمومی تامین می‌شوند. به عبارت دیگر اعتباراتی که جهت تامین هزینه‌های جاری دولت (خرید نیروی کار و کالاهای مصرفی و ...) و همچنین هزینه‌های نگهداری سطح فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دولت پیش‌بینی می‌شود را اعتبارات هزینه‌ای می‌نامند.

در سال ۱۳۹۷ مجموع اعتبارات هزینه‌ای مصوب استان بوشهر بالغ بر ۲۸۴۸۵۹۰ میلیون ریال بوده که بین ۲۷ دستگاه اجرایی مشمول نظام بودجه هزینه‌ای استانی توزیع شده است و نسبت به اعتبار هزینه‌ای سال ۱۳۹۶ (۲۳۹۸۱۲۰ میلیون ریال) افزایشی حدود ۱۸/۸ درصد را نشان می‌دهد. نسبت اعتبارات هزینه‌ای به کل اعتبارات استان (اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) معادل ۶۰ درصد می‌باشد.

مجموع اعتبارات هزینه‌ای ابلاغی به استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ دارای تخصیص حدود ۹۸/۸ درصدی بوده و دستگاه‌های اجرایی همچون استانداری (مبلغ ۴۷۶۱۲۸ میلیون ریال)، سازمان

جهاد کشاورزی (مبلغ ۳۴۶۰۷۱ میلیون ریال)، اداره کل بهزیستی (مبلغ ۲۴۰۱۸۷ میلیون ریال)، اداره کل زندان‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی (مبلغ ۲۱۹۴۹۲ میلیون ریال)، و اداره کل شیلات (مبلغ ۱۶۶۲۰۹ میلیون ریال) بیشترین میزان اعتبارات هزینه‌ای را در بین دستگاه‌های اجرایی داشته‌اند. این پنج دستگاه اجرایی در مجموع حدود ۵۰/۸ درصد از کل اعتبار هزینه‌ای استان را به خود اختصاص داده‌اند. دستگاه‌های اجرایی مانند حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی (مبلغ ۸۷۶۵ میلیون ریال)، اداره کل اوقاف و امور خیریه (مبلغ ۱۸۴۳۴ میلیون ریال) و اداره کل امور عشایر (مبلغ ۱۹۱۱۱ میلیون ریال) کمترین اعتبار را به خود اختصاص داده‌اند. در سال ۱۳۹۷ مجموع نیروی انسانی شاغل در دستگاه‌های اجرایی بالغ بر ۴۵۰۲ نفر بوده و متوسط سرانه اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی به ازای هر کارمند ۶۳۳ میلیون ریال می‌باشد.

جدول ۳: وضعیت اعتبارات هزینه‌ای استان بوشهر به تفکیک دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

متوسط اعتبار هزینه‌ای	تعداد کارکنان	تخصیص	اعتبار مصوب	عنوان دستگاه
۸۸۲	۵۴۰	۴۷۶۱۲۱	۴۷۶۱۲۸	استانداری
۳۴۷	۶۳۲	۲۱۹۴۹۲	۲۱۹۴۹۲	اداره کل زندانها و اقدامات تامینی و تربیتی
۵۱۷	۷۵	۳۸۷۷۹	۳۸۷۷۹	اداره کل بازرسی
۵۸۷	۵۵	۳۲۲۹۲	۳۴۸۹۹	مرکز پزشکی قانونی
۴۹۸	۳۷	۱۸۴۳۴	۱۸۴۳۴	اداره کل اوقاف و امور خیریه
۸۱۵	۹۷	۷۹۰۷۵	۷۹۰۷۵	سازمان امور اقتصادی و دارایی
۶۰۴	۵۶	۳۳۸۴۰	۳۳۸۴۰	اداره کل هواشناسی
۳۹۶	۱۵۶	۶۱۷۳۲	۶۱۷۳۲	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

ادامه جدول ۳: وضعیت اعتبارات هزینه‌ای استان بوشهر به تفکیک دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

عنوان دستگاه	اعتبار مصوب	تخصیص	تعداد کارکنان	متوسط اعتبار هزینه‌ای
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۵۷۷۱	۵۵۷۷۱	۱۱۳	۴۹۴
اداره کل تبلیغات اسلامی	۳۶۹۱۱	۳۶۹۱۱	۸۵	۴۳۴
حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۸۷۶۵	۸۷۶۵	۱۰	۸۷۷
اداره کل آموزش و پرورش	۱۲۸۷۰۰	۱۰۰۲۸۲	-	-
اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۳۳۳۳۱	۳۳۳۳۱	۵۸	۵۵۷
اداره کل ورزش و جوانان	۷۰۵۴۳	۷۰۵۴۳	۱۱۶	۶۰۸
اداره کل انتقال خون	۵۷۱۲۶	۵۷۱۲۶	۷۵	۷۶۲
اداره کل بهزیستی	۲۴۰۱۸۷	۲۳۸۸۲۲	۴۲۳	۵۶۵
اداره کل دامپزشکی	۱۱۸۸۰۰	۱۱۸۸۰۰	۱۸۷	۶۳۵
اداره کل منابع طبیعی	۱۰۵۵۳۰	۱۰۵۵۳۰	۱۶۷	۶۳۲
اداره کل حفاظت محیط زیست	۷۸۹۵۰	۷۸۹۵۰	۱۳۱	۶۰۳
اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی	۳۱۱۹۷	۳۱۱۹۷	۶۷	۴۶۶
اداره کل امور عشایر	۱۹۱۱۱	۱۹۱۱۱	۳۵	۵۴۶
اداره کل جهاد کشاورزی	۳۴۶۰۷۱	۳۴۶۰۷۱	۵۵۶	۶۲۲
اداره کل شیلات	۱۶۶۲۰۹	۱۶۶۲۰۹	۲۱۱	۷۸۸
اداره کل راه و شهرسازی	۱۲۰۷۵۷	۱۲۰۷۵۷	۲۰۷	۵۸۳
اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۹۰۲۰۴	۹۰۲۰۴	۲۰۳	۴۴۴
سازمان صنعت، معدن و تجارت	۱۱۴۴۱۹	۱۱۴۴۱۹	۲۰۸	۵۵۰
شرکت آب و فاضلاب روستایی	۶۴۶۳۸	۶۲۱۸۶	-	-
جمع کل اعتبارات	۲۸۴۸۵۹۰	۲۸۱۳۷۴۱	۴۵۰۲	۶۲۵

مأخذ: معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

اعتباراتی که جهت اجرای طرح‌های عمرانی مربوط به برنامه‌های اقتصادی، اجتماعی دولت در برنامه پنج ساله و بودجه عمومی سالانه دولت پیش بینی می‌شود را اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای می‌نامند. این نوع اعتبارات، ظرفیت‌های جدید ایجاد می‌نماید. بطوری که ظرفیت‌های موجود را یا توسعه می‌دهند و به عمر آنها می‌افزایند و یا دوام آنها تثبیت می‌کند. این اعتبارات از محل درآمدهای عمومی یا سایر منابع که شامل منابع داخلی، تسهیلات و فروش اوراق مشارکت می‌باشد تأمین می‌گردد.

در سال ۱۳۹۷ مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان از محل اعتبارات استانی، سه درصد نفت و گاز، ملی استانی شده، سایر ردیف‌ها و منابع داخلی دستگاه‌های اجرایی برابر با ۱۵۹۰۸۲۵۴ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با سال قبل افزایش معادل ۱۶/۸ درصد را نشان می‌دهد. اعتبارات مذکور بین ۲۸۶۷ پروژه توزیع گردیده که نسبت به تعداد پروژه‌های سال قبل (۳۲۵۲ پروژه) دارای کاهش معادل ۱۱/۸ درصد می‌باشد. در سال ۱۳۹۷ شهرستان‌های بوشهر، دشتستان و دشتی به ترتیب با داشتن ۴۴۷۹۶۲۱ میلیون ریال (۲۸/۲ درصد)، ۲۵۵۸۱۳۶ میلیون ریال (۱۶/۱ درصد) و ۱۸۵۵۸۸۲ میلیون ریال (۱۱/۷ درصد) بیشترین سهم اعتباری و شهرستان‌های کنگان با داشتن ۵۳۵۸۲۲ میلیون ریال (۳/۴ درصد) و دیر با ۵۵۳۴۸۷ میلیون ریال (۳/۵ درصد) دارای کمترین سهم اعتباری بوده‌اند. از نظر تعداد پروژه نیز شهرستان‌های دشتستان و بوشهر به ترتیب با ۵۲۳ و ۵۴۶ پروژه بیشترین و شهرستان‌های عسلویه و دیر به ترتیب با ۱۴۰ و ۱۸۲ پروژه کمترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند.

متوسط اعتبار اختصاص یافته به هر پروژه در سال ۱۳۹۷ در کل استان معادل با ۵۵۴۹ میلیون ریال بوده است که بیشترین رقم اختصاص یافته به هر پروژه در بین شهرستان‌ها متعلق به شهرستان بوشهر (۹۸۲۴ میلیون ریال) و کمترین رقم اعتبار اختصاص یافته مربوط به شهرستان دیر (۲۳۷۵ میلیون ریال) می‌باشد.

از نظر توزیع فصلی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سال ۱۳۹۷ فصل منابع آب با اعتبار ۲۹۱۲۰۲ میلیون ریال (۱۸/۳ درصد از کل اعتبارات) دارای بیشترین سهم می‌باشد و پس از آن به ترتیب فصول آب و فاضلاب (با اعتبار ۲۳۶۳۰۷۷ میلیون ریال) حمل و نقل (با اعتبار ۲۲۹۱۷۵۷ میلیون ریال) و توسعه و خدمات شهری و روستایی (با اعتبار ۱۸۱۱۱۷۵ میلیون ریال) قرار دارند.

جدول ۴: وضعیت اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استان به تفکیک شهرستان و تعداد پروژه‌ها طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶ از محل درآمدهای عمومی (میلیون ریال)

شهرستان	اعتبار مصوب		تعداد پروژه		سهم اعتبار شهرستان به کل استان (درصد)		سهم هر شهرستان از تعداد پروژه‌ها (درصد)		متوسط اعتبار هر پروژه	
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶
سطح استان	۱۸۸۷۱۲۷	۱۴۵۵۸۲۴	۶۸	۱۱۷	۱۲	۱۱	۲	۴	۲۱۷۷۵۲	۱۲۴۴۳
بوشهر	۴۴۷۹۶۲۱	۲۶۳۵۵۰۷	۴۵۶	۵۱۹	۲۸	۱۹	۱۶	۱۶	۹۸۲۴	۵۰۷۸
تنگستان	۹۵۴۱۵۵	۱۰۱۹۰۱۵	۳۳۸	۳۵۴	۶	۷	۱۲	۱۱	۲۸۲۳	۲۸۷۹
دشتستان	۲۵۵۸۱۳۶	۲۵۲۹۹۲۹	۵۲۳	۵۷۱	۱۶	۱۹	۱۸	۱۸	۴۸۹۱	۴۴۳۱
دشتی	۱۸۵۵۸۱۲	۱۵۶۷۷۱۲	۲۸۷	۳۷۷	۱۲	۱۲	۱۰	۱۲	۶۴۶۶	۴۱۵۸
دیر	۵۵۳۴۸۷	۶۶۸۰۵۷	۲۳۳	۲۶۲	۳	۵	۸	۸	۲۳۷۵	۲۵۵۰
دیلم	۶۵۲۲۱۴	۴۷۴۰۷۴	۱۹۶	۱۸۸	۴	۳	۷	۶	۳۳۲۸	۲۵۲۲
جم	۷۴۱۸۰۷	۸۶۷۰۹۶	۲۲۹	۲۴۱	۵	۶	۸	۷	۳۲۳۹	۳۵۹۸
کنگان	۵۳۵۸۲۲	۸۶۳۰۵۷	۱۸۲	۲۲۶	۳	۶	۶	۷	۲۹۴۴	۳۸۱۹
گناوه	۱۰۷۰۵۳۳	۷۵۶۳۰۰	۲۱۵	۲۴۹	۷	۶	۷	۸	۴۹۷۹	۳۰۳۷
عسلویه	۶۱۹۴۷۰	۷۷۸۳۹۲	۱۴۰	۱۴۸	۴	۶	۵	۵	۴۴۲۵	۵۲۵۹
جمع کل	۱۵۹۰۸۲۵۴	۱۳۶۱۴۹۶۳	۲۸۶۷	۳۲۵۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۵۴۹	۴۱۸۷

مأخذ: معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

جدول ۵: میزان اعتبار و تخصیص اعتبارات تملک دارائیهای سرمایه‌ای استان بوشهر به تفکیک منبع اعتباری در سال ۱۳۹۷
(میلیون ریال)

میزان عملکرد	میزان اعتبار	منبع اعتبار
۱۲۸۱۸۶۶	۱۳۴۹۲۵۲	ملی استانی شده (بودجه عمومی)
۶۶۲۴۷۴/۴۱۶	۷۲۰۳۴۲	استانی
۱۳۵۱۸۱	۱۶۸۸۰۰	ارتقاء شاخص های توسعه اقتصادی
۲۰۷۴۰۱	۳۱۶۸۰۰	اعتبارات ۰.۲۷ درصد ارزش افزوده (موضوع ماده ۹۴ قانون برنامه ششم)
۲۶۴۳۹۳۷۱/۴۴۴	۳۲۶۴۸۰۰	سه درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی
۰	۶	بازارچه های مرزی
۲۷۹۴۸	۳۸۱۷۴	حوادث غیر مترقبه (ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - خشکسالی)
۲۷۹۴۸	۳۸۱۷۴	حوادث غیر مترقبه (ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران)
۳۴۶۴۲۰	۳۴۶۴۲۰	اعتبار طرحهای مربوط به تعهدات سفرهای مقام معظم رهبری - کمک (جزء ۴ ردیف ۵۱۰۰۰)
۱۷۹۳۳	۱۷۹۳۳	اعتبار موضوع باز پرداخت فروش اموال منقول و غیر منقول دولتی (جزء ۴ ردیف ۵۳۰۰۰۰)
۲۹۷۰	۳۶۹۶۰	اعتبارات موضوع ماده ۲۳ قانون نحوه رسیدگی به تخلفات جرائم رانندگی (جزء ۸۴ ردیف ۵۳۰۰۰۰)
۱۴۲۲۹۰۵	۱۴۳۵۰۰۰	اعتبارات موضوع بند (ه) تبصره ۵
۱۴۵۱۶۴۸	۱۴۵۴۵۶۸	زمینه سازی جهت تحرک بخشیدن به اقتصاد مناطق کمتر توسعه یافته و حاشیه ای و تقویت پیوند با اقتصاد ملی - توازن منطقه ای (جزء ۱ ردیف ۵۵۰۰۰۰)
۱۶۰۷۷۱۱/۴۸۱	۳۵۰۴۸۷۶	اعتبارات موضوع اجرای قانون استفاده متوازن از امکانات کشور (جزء ۱۸ ردیف ۵۵۰۰۰۰)
۴۰۸۳۸۶	۱۱۲۸۴۴۲	اعتبارات کمک های فنی و اعتباری موضوع بند الف تبصره ۱۸ (جزء ۷۶ ردیف ۵۵۰۰۰۰)
۰	۳۲۱۳۴۹	ترمیم اعتبارات دارایی های سرمایه ای استان ها
۱۹۵۰۰	۱۹۵۰۰	موضوع ماده ۶۳ قانون محاسبات عمومی
۱۹۹۶۰۵	۱۹۹۶۰۵	تسویه بدهی های دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیر دولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یاد شده به بانک ها (جمعی - خرجی)
۲۵۶۴۷	۲۵۶۴۷	تسویه بدهی های دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی (اوراق تسویه خزانه) جمعی خرجی
۱۱۰۶۵	۵۳۹۹۰	درآمد اختصاصی
۵۵۳۸۴۱۶	۱۲۱۶۴۵۹/۶	منابع داخلی
۵۴۶۰۴	۲۴۰۴۵۶	تسهیلات
۹۰۱۰	۱۰۷۰۰	آبرسانی شرب روستایی و عشایری (بند ب تبصره ۶ قانون بودجه سال ۹۷)
۱۱۱۱۸۰۰/۹۴	۱۵۹۰۸۲۵۳/۶۰	جمع کل

مأخذ: معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

جدول ۶: میزان اعتبار و عملکرد اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استان بوشهر به تفکیک منبع اعتباری در سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

آخرین عملکرد	اعتبار مبادله شده	عنوان
۴۰۶۶۴۸	۶۲۱۱۵۵	بودجه عمومی
۵۴۱۱۳۱	۱۴۱۹۲۱۴	استانی
۵۲۳۴۴	۱۱۷۰۰۰	الزامات قانونی اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای استانی - قانون استفاده متوازن از امکانات کشور
۱۶۶۹۵۰	۵۲۸۲۰۸	اعتبارات ارتقاء شاخص های توسعه یافته
۱۷۵۰۰۰	۳۲۱۴۰۸	اعتبارات ۰.۲۷ درصد ارزش افزوده (موضوع ماده ۹۴ قانون برنامه ششم)
۲۹۳۵۴۹۸	۶۴۲۷۱۲۶	سه درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی
۸۷۷۷۰	۱۵۰۰۰۰	قانون تنظیم بخشی از مقررات حوادث غیر مترقبه (ماده ۱۰ مالی دولت - خشکسالی)
-	۲۵۰۰	حوادث غیر مترقبه (ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - سایر حوادث)
۲۵۹۶۴۳	۵۴۰۵۰۰	قانون تشکیل سازمان مدیریت حوادث غیر مترقبه (ماده ۱۲ بحران)
۵۱۶۳۵۸	۵۱۶۴۰۰	اعتبار طرحهای مربوط به تعهدات سفرهای مقام معظم رهبری - کمک (جزء ۴ ردیف ۵۱۰۰۰)
۱۲۲۶	۴۴۶۸	اعتبار موضوع باز پرداخت فروش اموال منقول و غیر منقول دولتی (جزء ۶ ردیف ۵۳۰۰۰۰)
۸۶۶۰	۵۹۶۷۱	قانون نحوه رسیدگی به تخلفات اعتبارات موضوع ماده ۲۳ جرائم رانندگی (جزء ۸۴ ردیف ۵۳۰۰۰۰)
۴۰۷۱۳۲	۱۷۸۳۰۰۰	اعتبارات موضوع اجرای قانون استفاده متوازن از امکانات کشور (جزء ۴۷ ردیف ۵۵۰۰۰۰)

ادامه جدول ۶: میزان اعتبار و عملکرد اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استان بوشهر
به تفکیک منبع اعتباری در سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

آخرین عملکرد	اعتبار مبادله شده	عنوان
۹۴۰۰	۲۵۰۰۰	کمک به توسعه زیربناهای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی (جزء ۴۱، ردیف ۵۵۰۰۰۰)
۲۳۵۰۰۰	۲۶۰۰۰۰	تفویت اعتبارات طرح‌های فاضلاب شهرهای دارای تنش (جزء ۱۰۴، ردیف ۵۵۰۰۰۰)
۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	موضوع ماده ۶۳ قانون محاسبات عمومی
۶۹۸۴.۱۸۵	۳۱۹۴۴	درآمد اختصاصی
۵۸۳۱۷۸	۷۴۲۷۸۹	منابع داخلی
۱۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	وام
۱۳۳۲۹	۱۴۵۸۰	آبرسانی شرب روستایی و عشایری (بند ج تبصره ۶ قانون بودجه سال ۹۵)
۶۴۴۱۱۵۲	۱۳۶۱۴۹۶۳	سرجمع

مأخذ: معاونت هماهنگی برنامه و بودجه

جدول ۷: توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه ای استان بوشهر به تفکیک فصول طی سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

عنوان فصل	آخرین تخصیص	اعتبار مبادله شده
اداره امور عمومی	۲۰۳۵۰۷	۱۵۰۰۷/۳۷
فصل خدمات مالی و مالیاتی	۴۱۷۰۰	۴۱۲۰۰
فصل تحقیق و توسعه	۵۵۲۰	۵۵۲۰
فصل دفاع	۳۹۸۶۰	۳۴۶۵۹
حفظ نظم و امنیت عمومی	۱۱۲۶۰۰	۱۱۲۶۰۰
اداره امور قضایی	۵۰۷۰۰	۴۴۹۶۰
انرژی	۴۶۹۶۶۰	۳۶۰۴۸۰
حمل و نقل	۲۲۹۱۷۵۷	۱۷۷۹۲۴۸
صنعت و معدن	۱۸۱۴۹۹	۱۴۱۹۲۴
بازرگانی	۵۶۹۳۲۶	۵۶۰۵۲۰
کشاورزی و منابع طبیعی	۶۸۲۳۳۲	۵۴۵۶۳۹
منابع آب	۲۹۱۲۰۲۲	۲۳۸۸۹۵۲/۵
کاهش آلودگی	۱۲۰۰	۵۴۹
حفاظت از گونه های زیستی	۱۰۳۶۵	۷۳۰۹
توسعه و خدمات شهری ، روستایی و عشایری	۱۸۱۱۱۷۵	۱۰۵۹۹۶۲
آب و فاضلاب	۲۳۶۳۰۷۷	۱۶۳۷۱۶۲
تحقیق و توسعه در امور مسکن ، عمران شهری و روستایی	۵۰۰۰	۵۰۰۰

ادامه جدول ۷: توزیع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای استان بوشهر به تفکیک
فصول طی سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

عنوان فصل	آخرین تخصیص	اعتبار مبادله شده
درمان	۳۲۹۶۰۶	۲۸۱۳۱۴
دین و مذهب	۱۷۷۰۶۴	۱۰۶۵۲۷
ورزش و تفریحات	۷۱۱۸۱۲/۶	۵۸۵۸۵۳/۵
فرهنگ و هنر	۶۳۸۸۷۸	۴۳۱۹۲۱
میراث فرهنگی	۴۴۸۲۲۰	۴۰۵۴۶۰
رسانه	۲۰۰۰۰	۲۰۰۰۰
گردشگری	۲۱۱۸۰۰	۱۴۰۸۰۷
صنایع دستی	۸۰۰۰	۷۴۰۰
آموزش و پرورش عمومی	۶۴۲۰۵۲	۳۵۶۵۱۸
آموزش فنی و حرفه ای و مهارت آموزی	۶۷۵۰۲	۴۹۱۸۴
آموزش عالی	۱۹۷۸۳	۷۷۷۱
پژوهش های توسعه ای	۱۴۸۶۷۵	۷۷۵۶۳
امداد و نجات	۳۶۴۰۰	۲۳۱۰۰
حمایتی	۷۲۴۵۱	۵۹۳۰۶
توانبخشی	۱۰۰۵۰	۶۴۰۰
جمع کل	۱۵۹۰۸۲۵۳/۶	۱۱۸۶۴۴۶۸/۳۷

جدول ۸: توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه ای استان بوشهر به تفکیک فصول طی سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

عنوان فصل	آخرین تخصیص	اعتبار مبادله شده
فصل اداره امور عمومی	۲۳۲۱۳۵	۸۳۰۳۹.۱۹
فصل خدمات مالی و مالیاتی	۱۱۰۰۰	۱۱۰۰۰
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۳۵۰۰	۶۰۰
فصل دفاع	۸۱۳۰۰	۱۶۰۰۰
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۳۱۱۲۰۰	۳۱۱۲۰۰
فصل اداره امور قضایی	۷۰۷۰۰	۲۰۶۶۵
فصل انرژی	۳۵۶۷۳۰	۱۵۳۸۱۸
فصل حمل و نقل	۱۶۲۲۳۳۶	۸۳۵۰۰۸
فصل صنعت و معدن	۱۶۳۸۵۰	۵۹۹۷۵/۵
فصل بازرگانی	۵۶۱۲۰	۲۵۰۷۰
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۷۹۹۴۲۵	۳۰۲۵۱۲
فصل منابع آب	۲۲۱۰۱۲۲	۱۲۰۶۷۳۷
فصل کاهش آلودگی	۱۰۰	۱۰۰
فصل حفاظت از گونه های زیستی	۱۱۶۱۵	۴۴۹۹/۶۴
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۱۹۸۲۶۸۶	۷۳۸۸۴۷/۳
فصل آب و فاضلاب	۱۸۱۷۰۳۱	۱۱۵۹۹۸۴
فصل بهداشت	۵۹۵۴۸۲	۲۲۶۷۵۸

ادامه جدول ۸: توزیع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای استان بوشهر به تفکیک
فصول طی سال ۱۳۹۷ (میلیون ریال)

عنوان فصل	آخرین تخصیص	اعتبار مبادله شده
فصل درمان	۱۳۳۷۳۰	۹۵۳۵۲
فصل دین و مذهب	۲۴۵۹۳۰	۹۸۶۳۱
فصل ورزش و تفریحات	۸۵۶۷۹۵/۴	۳۹۳۸۲۹
فصل فرهنگ و هنر	۴۷۷۴۹۵/۶	۱۲۳۹۱۱
فصل میراث فرهنگی	۱۷۱۶۰۰	۶۹۲۶۹
فصل رسانه	۱۵۰۰۰	۹۰۰۰
فصل گردشگری	۳۴۰۵۲۹	۱۰۰۶۴۷/۴
فصل صنایع دستی	۹۷۰۰	۸۱۷۲/۲
فصل آموزش و پرورش عمومی	۸۳۰۲۹۷	۳۳۱۱۹۶/۷
فصل آموزش فنی و حرفه ای و مهارت آموزی	۸۹۵۸۸	۲۳۰۵۳
فصل امداد و نجات	۴۱۰۵۰	۹۲۲۳/۱۶۳
فصل حمایتی	۶۹۷۱۶	۲۰۸۵۴
فصل توانبخشی	۸۲۰۰	۲۲۰۰
مجموع	۱۳۶۱۴۹۶۳	۶۴۴۱۱۵۲

بخش هفتم – تجارت خارجی (بازرگانی)

مقدمه

بازرگانی یا تجارت به داد و ستد کالا یا خدمت دارای ارزش میان شخص حقیقی یا شخص حقوقی گفته می‌شود. به طور کلی هر گونه عمل (قابل سنجش و اندازه‌گیری مادی) را که اشخاص در مقابل کالا یا خدمتی واگذار نموده و هر دو طرف به هنگام این عمل راضی باشند، بازرگانی گفته می‌شود. بازرگانی به دو قسمت بازرگانی داخلی و بازرگانی خارجی تقسیم می‌شود.

بازرگانی خارجی به دلیل ماهیت فرابخشی خود، پیوند دهنده بخش‌های اقتصادی است و از اهمیت کلیدی و راهبردی در اقتصاد کلان برخوردار است و تأثیر به‌سزایی در رشد اقتصادی اکثر کشورهای در حال توسعه دارد. درآمد تجاری کشورها بخش قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی آن‌ها را تشکیل می‌دهد. نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان می‌دهد که با افزایش ۱ درصد در رشد صادرات کالا و خدمات به اندازه ۰/۱۹ درصد و با افزایش ۱ درصد در رشد واردات کالاها و خدمات به اندازه ۰/۱ درصد به نرخ رشد GDP اضافه می‌شود. همانطوریکه ملاحظه می‌شود اهمیت ضریب صادرات بیشتر از واردات می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران با توجه به موقعیت سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی می‌تواند با تقویت تجارت خارجی و افزایش صادرات کالاها غیر نفتی، اتکاء خود را به صادرات نفت کاهش داده و به تدریج از زمره کشورهای تک‌محصولی خارج شده و با سرمایه‌گذاری در بخش‌های کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات در مسیر برون رفت از وابستگی به نفت قرار گیرد.

بر همین اساس در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، از جمله برنامه ششم، ساز و کارهای مهمی در راستای توسعه تجارت خارجی کشور با محوریت توسعه صادرات غیر نفتی، نوسازی و روان‌سازی ساختار تجاری، بهبود تراز بازرگانی خارجی کشور، تقویت توان رقابتی محصولات و خدمات صادراتی در بازارهای بین‌المللی، افزایش درآمدهای صادراتی و ارتقاء سهم کشور در تجارت جهانی، پیش‌بینی شده است.

امکان بهره‌گیری از مزیت حمل و نقل دریایی، به عنوان حلقه واسط بین تولید و مصرف یکی از مهمترین عوامل مؤثر در تجارت خارجی است. دارا بودن ۵۸۰۰ کیلومتر خطوط ساحلی، دسترسی به دریا در شمال و جنوب کشور، دسترسی به آب‌های آزاد (اقیانوس هند)، قرار گرفتن در مسیر کریدورهای ترانزیتی شمال - جنوب و ارتباط دهنده قطب‌های جمعیتی کشورهای CIS، حوزه خلیج فارس و آسیای جنوب شرقی، از مهمترین مزیت‌های جغرافیایی ایران در حوزه‌های مرتبط با دریا، به ویژه بازرگانی خارجی محسوب می‌شود. این مزیت‌ها موجب شده است تا شرایط مناسب برای حضوری به مراتب پررنگ‌تر در عرصه تجارت جهانی به ویژه ترانزیت خارجی فراهم گردد.

در استان بوشهر، تاریخچه تجارت به زمان تبدیل بندر بوشهر به مرکز بزرگ کشتی‌سازی در دوران نادر شاه افشار برمی‌گردد. بندر بوشهر کنونی، در زمان کریم خان زند و در دوره قاجاریه نیز بندر اصلی و معتبرترین بندر تجاری ایران بوده است به طوری که در دوران قاجاریه تعداد ۱۰ کنسولگری کشورهای خارجی در این بندر مستقر بوده و تمبرهای پستی ویژه و اسکانس اختصاصی بوشهر، چاپ و مورد استفاده قرار گرفته‌است و اکثر دولت‌های خارجی مانند انگلیس، روسیه، آلمان، ایتالیا، فرانسه، هلند، نروژ و عثمانی در این شهر دفتر نمایندگی تجاری دایر کرده‌اند.

در حال حاضر نیز بخش تجارت و بازرگانی یکی از محورهای اساسی توسعه در استان بوشهر به شمار می‌رود. دارا بودن موقعیت جغرافیایی ویژه، سوابق تجاری دیرپا، همسایگی با ۵ کشور حاشیه جنوبی خلیج فارس، همجواری با دریا به طول ۹۳۷ کیلومتر (معادل ۵۲ درصد از مرز شمالی خلیج فارس و ۲۹ درصد طول نوار ساحلی جنوب کشور)، وجود ۸ شهرستان ساحلی (از ۱۰ شهرستان)، فعالیت ۱۱ بندر تجاری (جمعاً با ۵۰ میلیون تن ظرفیت اسمی و ۴۶ میلیون تن ظرفیت عملی تخلیه و بارگیری سالیانه)، استقرار و فعالیت تعداد ۱۴ گمرک، بیش از ۲۰۰۰ بازرگان فعال، حضور نمایندگی‌های متعدد شرکت‌های کشتیرانی حمل بار و مسافر، همچنین فعالیت حدود ۲۰۰ شرکت

خدمات دریایی، فعالیت بالغ بر ۵۰ هزار دارنده گواهینامه دریانوردی و استقرار حدود ۲۳۰۰ فروند ناوگان شناورهای سنتی با دارا بودن تعداد ۱۲۰۰۰ ملوان و خدمه، از جمله قابلیت‌های ویژه استان بوشهر در بخش بازرگانی است.

علاوه بر این، تولیدات استان در محصولاتی همچون خرما، میگو و فرش، مواد معدنی و محصولات پتروشیمی و فاصله نزدیک بنادر استان بوشهر با استان‌های همجوار و مرکزی کشور، شرایط مناسب را جهت صدور محصولات نهایی تولیدی و ورود کالاهای واسطه استان و استان‌های یاد شده فراهم نموده است. پروژه‌هایی از قبیل از راه‌آهن بوشهر- شیراز- عسلویه و ایجاد منطقه آزاد تجاری و صنعتی بوشهر در راستای فراهم نمودن زمینه بهره‌گیری بهتر از مزیت‌های صادراتی و ترانزیتی استان محسوب می‌شود.

وضعیت بنادر استان

ظرفیت اسمی بنادر تجاری استان (به غیر از مجتمع بندری پارس و خارگ) جمعاً حدود ۱۰ میلیون تن در سال می‌باشد. مجتمع بندری پارس (بندر اختصاصی منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس) ۴۰ میلیون تن ظرفیت تخلیه و بارگیری سالیانه و قابلیت پذیرش کشتی با ظرفیت ۸۰ هزار تن را دارد.

منطقه ویژه اقتصادی بندر بوشهر، به عنوان بزرگترین بندر تجاری استان دارای ۷/۵ میلیون تن ظرفیت تخلیه و بارگیری و ۳۲۰ هزار TEU کانتینر در سال است و قابلیت پذیرش کشتی با ظرفیت حدود ۳۰ هزار تن را دارا می‌باشد. با توجه به ضرورت افزایش ظرفیت بندر بوشهر، طی سال‌های گذشته با استحصال اراضی در منتهی‌الیه شمالی بندر، ضمن احداث اسکله و محوطه کانتینری، نسبت به ساماندهی و تفکیک محوطه‌های خدماتی و عملیاتی و افزایش تجهیزات و تأسیسات تخلیه بار اقدام شد، لیکن به دلیل افزایش تردد و ترافیک درون شهری و تشدید مشکلات زیست‌محیطی، ادامه اقدامات توسعه‌ای و احداث اسکله‌های جدید و تأمین اراضی پسکرانه در موقعیت کنونی، غیر ممکن است.

بر همین اساس، طرح توسعه بندر بوشهر در جزیره نگین در دستور کار قرار گرفته و در همین راستا تعداد ۳ پروژه شامل احداث تأسیسات زیربنایی و پایانه‌های کانتینری، صادراتی و ترانزیتی،

به عنوان بخشی از فازهای توسعه بندر بوشهر در مجتمع بندری جزیره نگین در قالب پروژه‌های اقتصاد مقاومتی استان در حال اجرا می‌باشد.

افزایش توان عملیاتی بندر بوشهر از طریق استحصال اراضی جهت احداث اسکله‌ها و اراضی پشتیبان، افزایش عمق آب‌خور کانال دسترسی به ۱۴ متر جهت پهلوگیری شناورهای ۵۰ هزارتنی، ایجاد پیش‌نیازها و الزامات تأسیساتی و زیرساخت‌ها برای بخش‌های مختلف سرمایه‌گذاری نظیر راه‌های ارتباطی، آب، پست برق و ساختمان‌های تأسیساتی، ایمنی و ...، دستیابی به ظرفیت ۳۰۰ هزار TEU (ظرفیت کنونی ۳۲۰ هزار TEU) در سال و امکان تخلیه و بارگیری شناورهای بزرگ با حداقل انتظار در پایانه کانتینری، از اهداف اصلی اجرای این پروژه‌ها می‌باشد.

همچنین، ارتقاء ایمنی منطقه‌ای از طریق همسویی طرح با اصول پدافند غیر عامل، افزایش ظرفیت رقابت‌پذیری بندر بوشهر، تقویت پیوند استان با بازارهای جهانی، به ویژه ترانزیت کالا بین کشورهای آسیای میانه و کشورهای حوزه خلیج فارس و سایر کشورها، ایجاد بستر مناسب جهت صادرات محصولات تولیدی و واردات مواد اولیه، تجهیزات و خطوط تولید استان بوشهر و استان-های همجوار (به ویژه فارس، اصفهان، تهران و یزد)، از دیگر اهداف اجرای پروژه‌های یادشده می‌باشد.

وضعیت گمرکات استان

در کشور جمعاً تعداد ۱۳۸ گمرک وجود دارد که در سال ۱۳۹۷ تعداد ۱۰۸ گمرک در بخش صادرات و ۸۷ گمرک در زمینه واردات فعالیت داشته‌اند. استان بوشهر دارای ۱۴ گمرک می‌باشد که ۳ گمرک شامل گمرکات منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، گناوه و منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، در سطح اداره کل و ۱۱ گمرک شامل گمرکات دیلم، ریگ، خارگ، منطقه ویژه اقتصادی شماره ۲ بوشهر، دلوار، دیر، کنگان، عسلویه، نخل‌تقی، بوالخیر و لاور ساحلی در سطح اداره می‌باشند. همچنین گمرک امام حسن به عنوان پانزدهمین گمرک استان در مرحله راه‌اندازی است.

بر اساس گزارش ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر، در سال ۱۳۹۷ تعداد ۱۰ گمرک استان بوشهر در بخش صادرات و ۹ گمرک در زمینه واردات (تجاری و ملوانی) فعالیت داشته‌اند. وضعیت

فعالیت گمرکات تابعه ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ به تفکیک صادرات، واردات تجاری و واردات ملوانی به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۱: وضعیت فعالیت گمرکات تابعه ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر در سال ۱۳۹۷

ردیف	نام گمرک	صادرات	واردات تجاری	واردات ملوانی
۱	منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس	*	*	-
۲	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱	*	*	-
۳	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲	*	*	-
۴	گناوه	*	*	*
۵	ریگ	*	*	*
۶	دیلم	*	*	*
۷	بوالخیر	*	*	*
۸	دیر	*	*	*
۹	کنگان	*	*	*
۱۰	خارگ	*	-	-
۱۱	نخل تقی	-	-	*
۱۲	دلوار	-	-	*
۱۳	عسلویه	-	-	*
۱۴	لاور ساحلی	-	-	-

عملکرد گمرکات استان بوشهر

جایگاه استان در سطح ملی

مرور اجمالی بر عملکرد شاخص‌های بازرگانی خارجی کشور و استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که طی مدت مذکور، بروز شرایط تحریم، اعمال محدودیت‌های بین‌المللی در زمینه نقل و انتقالات کالایی و مالی، مسایل و مشکلات ارزی در داخل و خارج از کشور، هر یک به گونه‌ای در کاهش وزن و ارزش صادرات غیر نفتی کشور تأثیر داشته است.

از طرفی، با توجه به اختلاف و بروز مشکل در ارتباطات تجاری کشور قطر با سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس، از اوایل سال ۱۳۹۶ تاکنون میزان صادرات به کشور قطر از طریق گمرکات استان بوشهر افزایش قابل توجه داشته است، به نحویکه تعداد ۷ گمرک تجاری استان در زمینه صادرات به مقصد بنادر کشور قطر فعال گردیده‌اند و در سال ۱۳۹۶ این کشور به عنوان ۱۰ مقصد

اول کالاهای صادراتی از گمرکات استان بوشهر به لحاظ ارزش صادرات قرار گرفته است. در سال ۱۳۹۷ نیز این کشور یکی از مهمترین مقاصد صادرات از طریق گمرکات استان بوشهر بوده است.

آمارها نشان می‌دهد که حجم تجارت خارجی کشور در سال ۱۳۹۷ به ۸۷ میلیارد و ۸۳۹ میلیون دلار رسیده است، در حالی که حجم تجارت خارجی کل کشور در سال ۱۳۹۶ عدد ۱۰۱ میلیارد و ۴۴۱ میلیون دلار را به ثبت رسانده است. بدین ترتیب تجارت خارجی کشور در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ معادل ۴/۱۳ درصد کاهش داشته است.

بررسی‌ها حاکی از آن است که ارزش صادرات کل کشور در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۴۶۹۸۲ میلیون دلار بوده که این رقم در سال ۱۳۹۷ با ۴/۹ درصد کاهش به رقمی بالغ بر ۴۴۶۷۰ میلیون دلار رسیده است. همچنین ارزش واردات کل کشور نیز در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۵۴۴۵۹ میلیون دلار بوده است که در سال ۱۳۹۷ با ۷/۲۰ درصد کاهش به حدود ۴۳۱۶۹ میلیون دلار رسیده است. در این مدت وزن صادرات و واردات نیز به ترتیب ۲/۱۱ درصد و ۷/۱۶ درصد کاهش داشته است. در مجموع در سال ۱۳۹۷ ارزش صادرات بیش از ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار دلار و ارزش واردات بیش از ۱۱ میلیون و ۲۹۰ هزار دلار نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش یافته است. در عین حال تراز تجاری کشور در سال ۱۳۹۷ به میزان ۱۵۰۱ میلیون دلار مازاد تجاری و به نفع صادرات بوده است.

حجم تجارت خارجی استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ به حدود ۲۰ میلیارد و ۳۹۸ میلیون دلار رسیده است. این درحالی است که حجم تجارت کل استان در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۷ میلیارد و ۵۱۰ میلیون دلار را به ثبت رسانده است. بدین ترتیب تجارت خارجی استان در سال ۱۳۹۷ حدود ۵/۱۶ درصد افزایش داشته است. بررسی‌ها حاکی از آن است که ارزش صادرات استان در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۵۰۸۳ میلیون دلار بوده که این رقم در سال ۱۳۹۷ با ۱۲/۲۴ درصد افزایش به رقمی حدود ۱۸۷۲۱ میلیون دلار رسیده است.

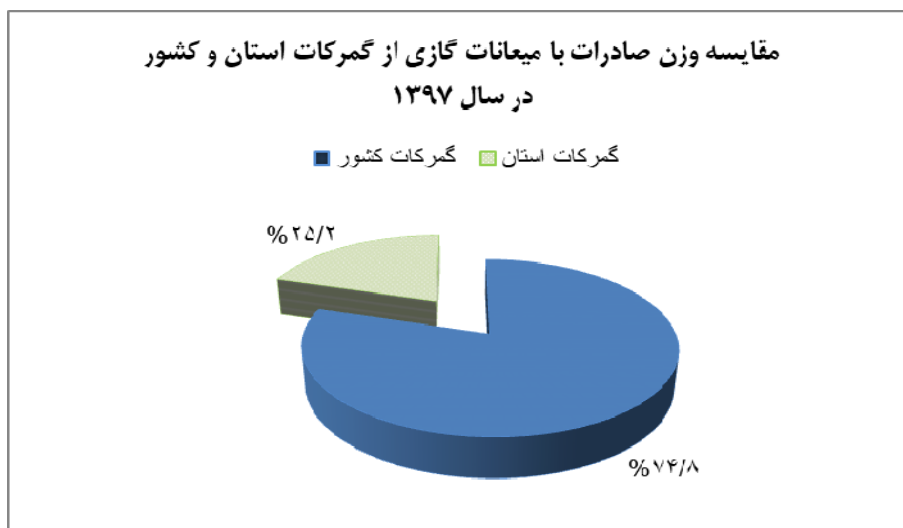
همچنین ارزش واردات استان در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۴۲۷ میلیون دلار بوده است که در سال ۱۳۹۷ با ۹/۳۰ درصد کاهش به حدود ۱۶۷۷ میلیون دلار رسیده است. در این مدت وزن صادرات و واردات نیز به ترتیب ۳/۲۱ درصد و ۵/۵۲ درصد همراه با کاهش بوده است. در مجموع در سال ۱۳۹۷ ارزش صادرات بیش از ۳ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار افزایش و ارزش واردات بیش از ۷۵۰ میلیون دلار نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش یافته است. با توجه به بررسی داده‌های مذکور، تراز تجاری استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ با احتساب کل ارزش واردات (شامل واردات تجاری و ملوانی)

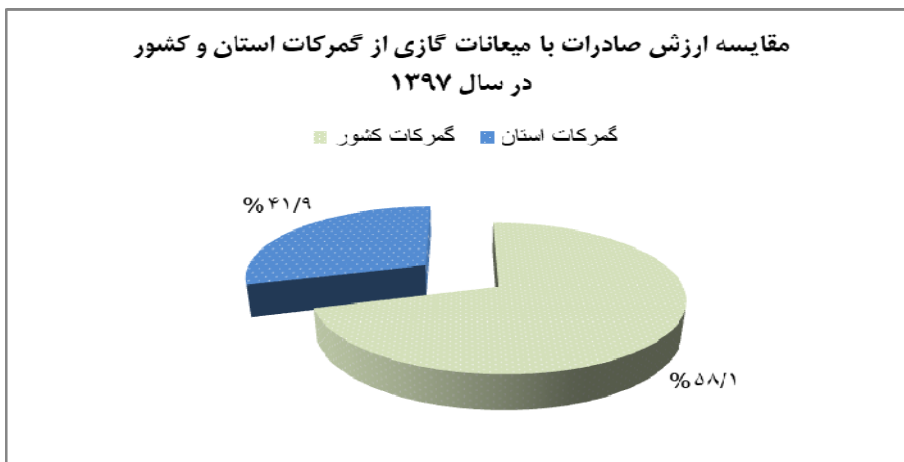
و ارزش صادرات با احتساب میعانات گازی به میزان ۱۷۰۱۵ میلیون دلار و بدون احتساب میعانات گازی به میزان ۹۵۸۵ میلیون دلار مازاد تجاری و به نفع صادرات بوده است.

جدول ۲: مقایسه صادرات با میعانات گازی گمرکات استان بوشهر با کشور طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییر		۱۳۹۷		۱۳۹۶		شرح
ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	
۲۴/۱۲	-۱/۲۳	۱۸۷۲۱	۲۹۷۴۹	۱۵۰۸۳	۳۷۸۰۶	صادرات گمرکات استان بوشهر
-۴/۹	-۱۱/۲	۴۴۶۷۰	۱۱۷۹۶۸	۴۶۹۸۲	۱۳۲۸۸۲	صادرات گمرکات کشور
۳۰/۵	-۱۱/۶	۴۱/۹	۲۵/۲	۳۲/۱	۲۸/۵	سهم استان بوشهر از کشور

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گروه تحلیل‌های آماری، دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات و ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

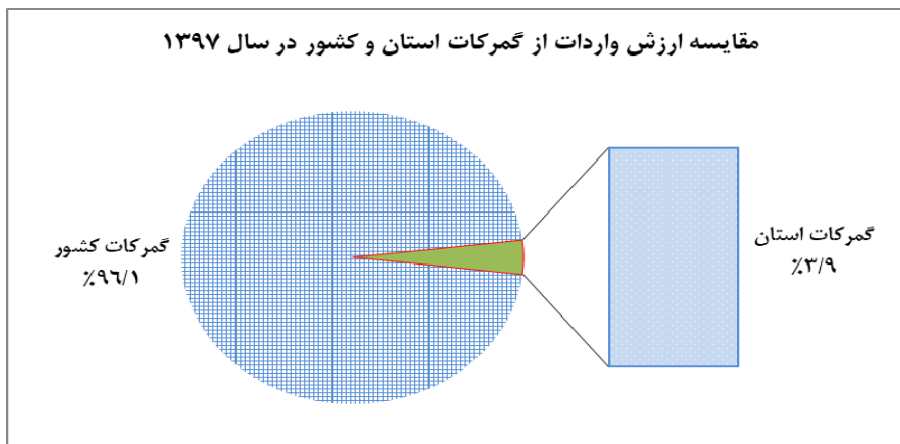
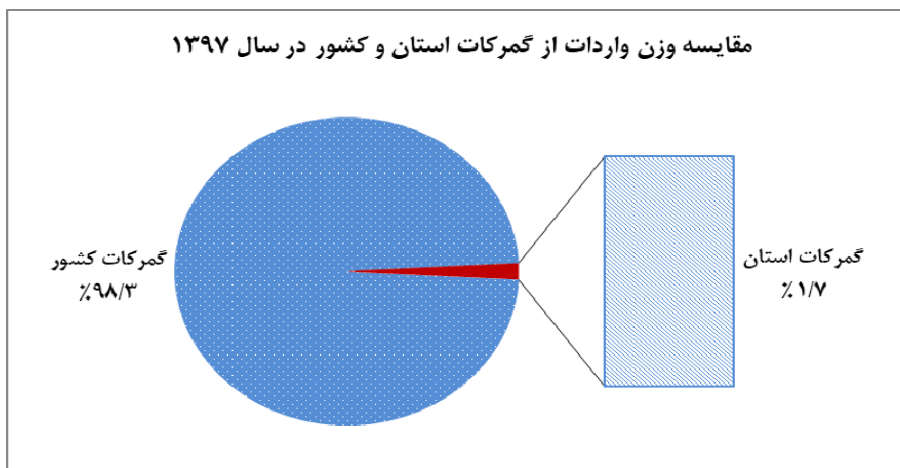

جدول ۳: مقایسه واردات گمرکات استان بوشهر با کشور طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییر		۱۳۹۷		۱۳۹۶		شرح
ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	
-۳۰/۹	-۵۲/۵	۱۶۷۷	۵۵۴	۲۴۲۷	۱۱۶۷	واردات گمرکات استان بوشهر
-۲۰/۷	-۱۶/۷	۴۳۱۶۹	۳۲۳۵۶	۵۴۴۵۹	۳۸۸۵۶	واردات گمرکات کشور
-۱۳	-۴۳	۳/۹	۱/۷	۴/۵	۳	سهم استان بوشهر از کشور

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گروه تحلیل‌های آماری، دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات و ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

میزان صادرات به تفکیک ۱۰ گمرک عمده کشور

بر اساس گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران، طی دوازده ماهه سال ۱۳۹۷، گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس با صادرات ۲۵۶۲۹/۹ هزار تن کالا به ارزش ۱۲۰۹۵/۳۴ میلیون دلار و دارا بودن سهم وزنی ۲۱/۷۳ و ۲۷/۰۸ درصد ارزش، رتبه اول را در بین ۱۰۸ گمرک صادراتی کشور به خود اختصاص داده است. در دوازده ماهه سال ۱۳۹۶ نیز این گمرک با صادرات ۳۳۰۸۲

هزار تن کالا به ارزش ۱۴۱۰۸/۱۴ میلیون دلار و دارا بودن سهم وزنی و ارزشی به ترتیب ۲۴/۹ و ۳۰/۰۳ درصد در جایگاه اول کشوری قرار داشته است.

در دوازده ماهه سال ۱۳۹۷، گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ با صادرات ۴۱۴۲ هزار تن به ارزش ۱۵۷۷/۵۳ میلیون دلار به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب ۳/۵۱ و ۳/۵۳ درصد صادرات کشور را به خود اختصاص داده و در جایگاه ششم از ۱۰۸ گمرک صادراتی کشور قرار گرفته است. گمرک مذکور در سال ۱۳۹۶ نیز با صادرات ۳۸۴۱/۶ هزار تن کالا به ارزش ۵۶۰/۴۶ میلیون دلار و با دارا بودن سهم وزنی و ارزشی به ترتیب ۲/۸۹ و ۱/۱۹ درصد در بین ۱۰۸ گمرک فعال صادراتی کشور، در جایگاه پانزدهم قرار داشته است. قابل توجه اینکه، ارتقاء جایگاه گمرک بوشهر از رتبه پانزدهم به رتبه ششم کشوری در سال ۱۳۹۷ به دلایلی از جمله مشکلات تحریم بر سایر گمرکات و افزایش صادرات از این گمرک به کشور قطر می‌باشد.

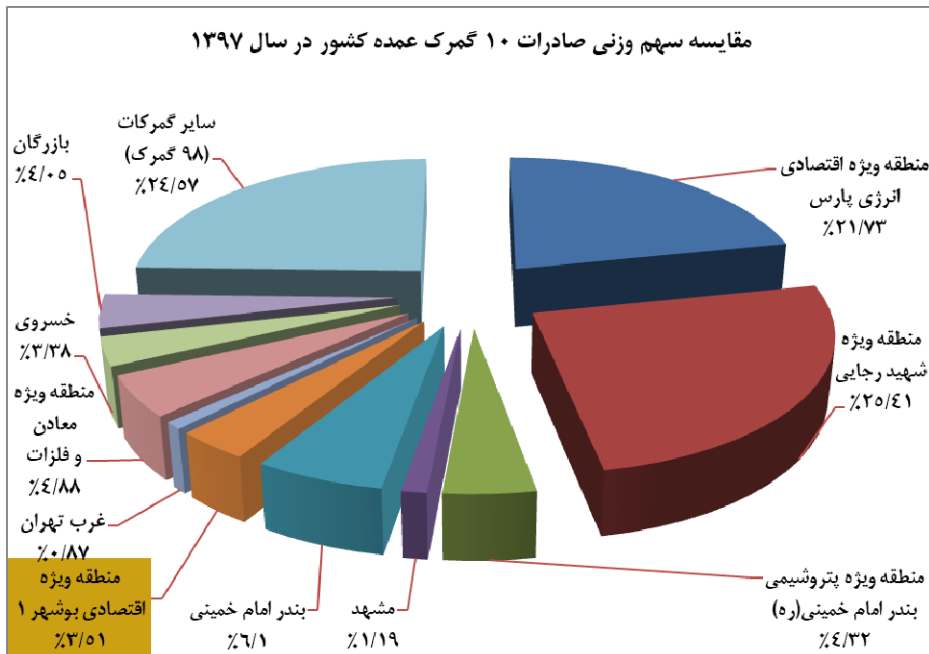
طی سال ۱۳۹۷ در حدود ۷۵/۴۳ درصد وزن و ۶۹/۵۵ درصد ارزش صادرات کشور از مبداء ۱۰ گمرک برتر کشور به شرح جدول زیر، صادر شده است. گمرکات مذکور در سال ۱۳۹۶ نیز حدود ۷۵/۷۶ درصد وزن و ۷۰/۱۱ درصد ارزش صادرات کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

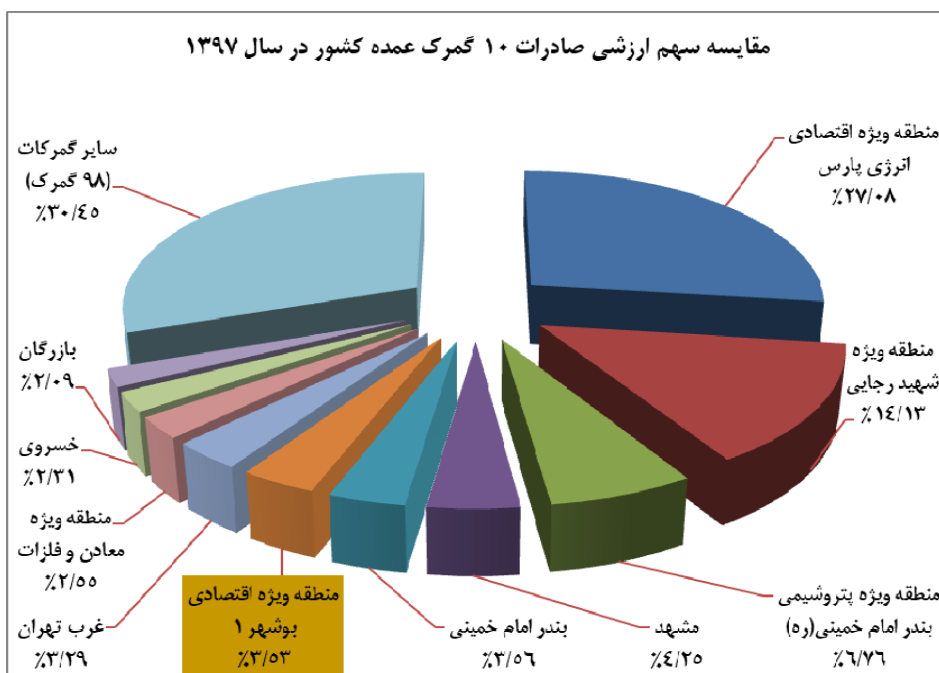
علاوه بر ۱۰ گمرک برتر به شرح جدول زیر، تعداد ۹۸ گمرک دیگر نیز در سال ۱۳۹۷ در زمینه صادرات فعالیت داشته‌اند و در حدود ۲۴/۵۷ درصد وزن و ۳۰/۴۵ درصد ارزش صادرات کشور از این گمرکات صادر شده است. گمرکات مذکور در سال ۱۳۹۶ نیز حدود ۲۴/۲۴ درصد وزن و ۲۹/۸۹ درصد ارزش صادرات کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۴: میزان صادرات به تفکیک ۱۰ گمرک عمده از نظر ارزش در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات عملکرد نسبت به سال قبل (درصد)	۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷					۱۲ ماهه سال ۱۳۹۶					گمرک	رتبه ارزشی طی ۱۲ ماهه سال ۹۷	رتبه ارزشی طی ۱۲ ماهه سال ۹۶
	سهم هر گمرک (درصد)		ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	سهم هر گمرک (درصد)		ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)					
	ارزش	وزن			ارزش	وزن							
-۱۴/۲۷	-۲۲/۵۳	۲۷/۰۸	۲۱/۷۳	۱۲۰۹۵/۳۴	۲۵۶۲۹/۹	۳۰/۰۳	۲۴/۹۰	۱۴۱۰۸/۱۴	۳۳۰۸۲	منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس	۱	۱	
-۵/۱۵	-۹/۷۹	۱۴/۱۳	۲۵/۴۱	۶۳۱۳/۷۹	۲۹۹۷۴	۱۴/۱۷	۲۵/۰۰	۶۶۵۶/۴۳	۳۳۲۲۶/۸	منطقه ویژه شهید رجایی	۲	۲	
-۱۲/۸۶	-۱۸/۷۲	۶/۷۶	۴/۳۲	۳۰۱۸/۳۸	۵۰۹۸	۷/۳۷	۴/۷۲	۳۴۶۳/۷۰	۶۲۷۲/۵	منطقه ویژه پتروشیمی بندر امام خمینی (ره)	۳	۳	
۱۱/۷۳	۴۷/۲۸	۴/۲۵	۱/۱۹	۱۸۹۷/۹۹	۱۴۰۳	۳/۶۲	-۰/۷۲	۱۶۹۸/۷۱	۹۵۲/۶	مشهد	۴	۶	
-۱۴/۷۶	-۱۶/۸۰	۳/۵۶	۶/۱۰	۱۵۹۱/۳۳	۷۱۹۳	۳/۹۷	۶/۵۱	۱۸۶۶/۹۵	۸۶۴۵	بندر امام خمینی	۵	۴	
۱۸۱/۴۷	۷/۸۲	۳/۵۳	۳/۵۱	۱۵۷۷/۵۳	۴۱۴۲	۱/۱۹	۲/۸۹	۵۶۰/۴۶	۳۸۴۱/۶	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱	۶	۱۵	
-۱۳/۳۹	۵۲/۶۵	۳/۲۹	-۰/۸۷	۱۴۶۹/۳۵	۱۰۲۰/۹	۳/۶۱	-۰/۵۰	۱۶۹۶/۵۳	۶۶۸/۸	غرب تهران	۷	۷	
۱۵/۸۲	۴۱/۸۷	۲/۵۵	۴/۸۸	۱۱۳۷/۵۱	۵۷۵۱/۹	۲/۰۹	۳/۰۵	۹۸۲/۱۵	۴۰۵۴/۳	منطقه ویژه معادن و فلزات	۸	۸	
۲۱۲۶/۲۵	۲۳۸۵/۳۶	۲/۳۱	۳/۳۸	۱۰۳۳/۸۷	۳۹۸۹	-۰/۱۰	-۰/۱۲	۴۶/۴۴	۱۶۰/۵	خسروی	۹	۶۱	
-۴۹/۸۷	-۵۱/۰۵	۲/۰۹	۴/۰۵	۹۳۳/۱۷	۴۷۸۳	۳/۹۶	۷/۳۵	۱۸۶۱/۵۲	۹۷۷۱/۹	بازرگان	۱۰	۵	
-۵/۶۹	-۱۱/۶۱	۶۹/۵۵	۷۵/۴۳	۳۱۰۶۸/۲۶	۸۸۹۸۴/۷	۷۰/۱۱	۷۵/۷۶	۳۲۹۴۱/۰۳	۱۰۰۶۷۶	جمع ۱۰ گمرک			
-۳/۱۳	-۱۰/۰۰	۳۰/۴۵	۲۴/۵۷	۱۳۶۰۲/۱۷	۲۸۹۸۲/۹	۲۹/۸۹	۲۴/۲۴	۱۴۰۴۱/۱۴	۳۲۲۰۵/۸	جمع سایر گمرکات (تعداد ۹۸ گمرک)			
-۴/۹۲	-۱۱/۲۲	۱۰۰	۱۰۰	۴۴۶۷۰/۴۳	۱۱۷۹۶۷/۶	۱۰۰	۱۰۰	۴۶۹۸۲/۱۷	۱۳۲۸۸۱/۸	جمع کل کشور			

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گروه تحلیل‌های آماری، دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات

بررسی وضعیت صادرات استان

در سال ۱۳۹۷ میزان کل صادرات استان با احتساب میعانات گازی ۲۹۷۴۹ هزار تن (۲۹۷۴۸۸۷۵ تن) و به ارزش ۱۸۷۲۱ میلیون دلار (۱۸۷۲۰۷۹۶۹۶۵ دلار) بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته از نظر وزنی ۲۱/۳ درصد کاهش و از نظر ارزش ۲۴/۱۲ درصد افزایش داشته است.

میزان کل صادرات بدون احتساب میعانات گازی ۱۹۹۷۰ هزار تن (۱۹۹۷۰۳۶۳ تن) و به ارزش ۱۱۲۹۱ میلیون دلار (۱۱۲۹۰۸۰۶۹۷۰ دلار) بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته از نظر وزنی ۲/۴ درصد کاهش و از نظر ارزش ۴۱/۸۶ درصد افزایش داشته است.

به طور کلی صادرات گمرکات استان بوشهر را می‌توان به سه گروه میعانات گازی، محصولات پتروشیمی و سایر کالاها تقسیم کرد. صادرات میعانات گازی در سال ۱۳۹۷ از نظر وزنی ۹۷۷۸/۵ هزار تن (۹۷۷۸۵۱۲ تن) و از نظر ارزشی ۷۴۳۰ میلیون دلار (۷۴۲۹۹۸۹۹۹۵ دلار) بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ از نظر وزنی ۴۳/۶ درصد کاهش و از نظر ارزش ۴/۳ درصد افزایش داشته است.

صادرات محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۹۷ از نظر وزنی ۱۴۸۵۲/۵ هزار تن (۱۴۸۵۲۵۱۳ تن) و از نظر ارزشی ۹۹۷۱ میلیون دلار (۹۹۷۱۱۷۷۸۷۱ دلار) بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ از نظر وزن ۷/۳۴ درصد و از نظر ارزش ۳۹/۱۴ درصد افزایش داشته است.

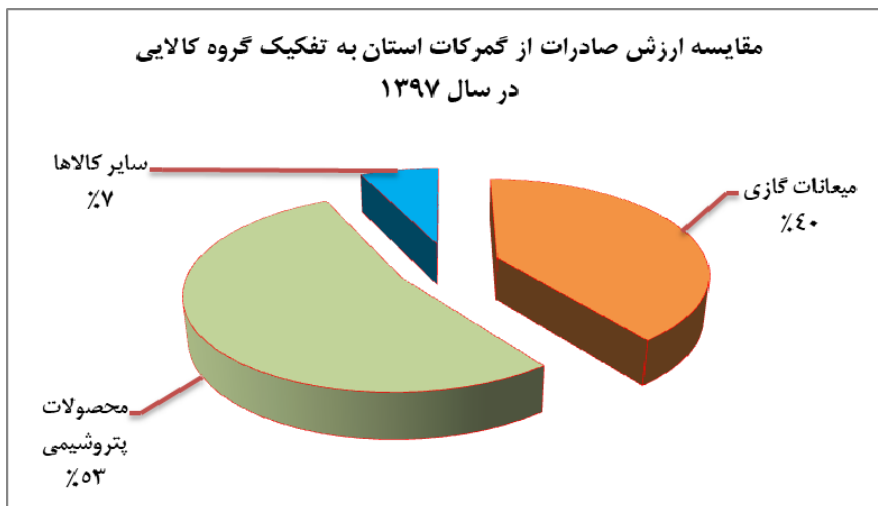
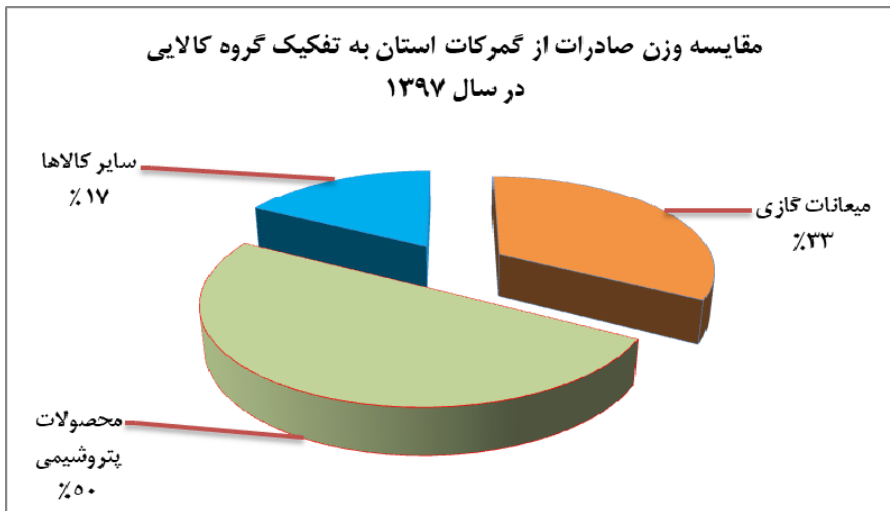
صادرات سایر کالاها در سال ۱۳۹۷ از نظر وزن ۵۱۱۸ هزار تن (۵۱۱۷۸۵۰ تن) و از نظر ارزشی ۱۳۲۰ میلیون دلار (۱۳۱۹۶۲۹۰۹۹ دلار) بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ از نظر وزن ۲۲/۷ درصد کاهش و از نظر ارزش ۶۶/۴۶ درصد افزایش داشته است. چنانکه ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۹۷ تمام شاخص‌های ارزش صادرات (اعم از میعانات گازی، محصولات پتروشیمی و سایر کالاها) و شاخص وزن صادرات محصولات پتروشیمی افزایش و وزن صادرات میعانات گازی و سایر کالاها کاهش داشته است.

در سال ۱۳۹۷ انواع محصولات معدنی، انواع محصولات شیمیایی و وابسته، انواع مواد پلاستیکی و کائوچویی و وسایل نقلیه زمینی، هوایی و آبی، کالاهای عمده صادراتی (به جز نفت خام) از گمرکات استان بوشهر بوده است.

جدول ۵: صادرات گمرکات استان بوشهر به تفکیک گروه کالایی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییر		۱۳۹۷		۱۳۹۶		گروه کالایی صادراتی
ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (دلار)	وزن (تن)	
۴/۳	-۴۳/۶	۷۴۲۹۹۸۹۹۹۵	۹۷۷۸۵۱۲	۷۱۲۳۸۵۰۱۲۵	۱۷۳۴۵۶۴۳	میعانات گازی
۳۹/۱۴	۷/۳۴	۹۹۷۱۱۷۷۸۷۱	۱۴۸۵۲۵۱۳	۷۱۶۶۳۱۹۷۳۹	۱۳۸۳۶۹۸۰	محصولات پتروشیمی
۶۶/۴۶	-۲۲/۷	۱۳۱۹۶۲۹۰۹۹	۵۱۱۷۸۵۰	۷۹۲۷۶۵۹۴۳	۶۶۲۳۶۸۰	سایر کالاها
۲۴/۱۲	-۲۱/۳	۱۸۷۲۰۷۹۶۹۶۵	۲۹۷۴۸۱۷۵	۱۵۰۸۲۹۳۵۷۹۷	۳۷۸۰۶۳۰۳	جمع با احتساب میعانات گازی
۴۱/۸۶	-۲/۴	۱۱۲۹۰۸۰۶۹۷۰	۱۹۹۷۰۳۶۳	۷۹۵۹۰۸۵۶۷۲	۲۰۴۶۰۶۶۰	جمع بدون احتساب میعانات گازی

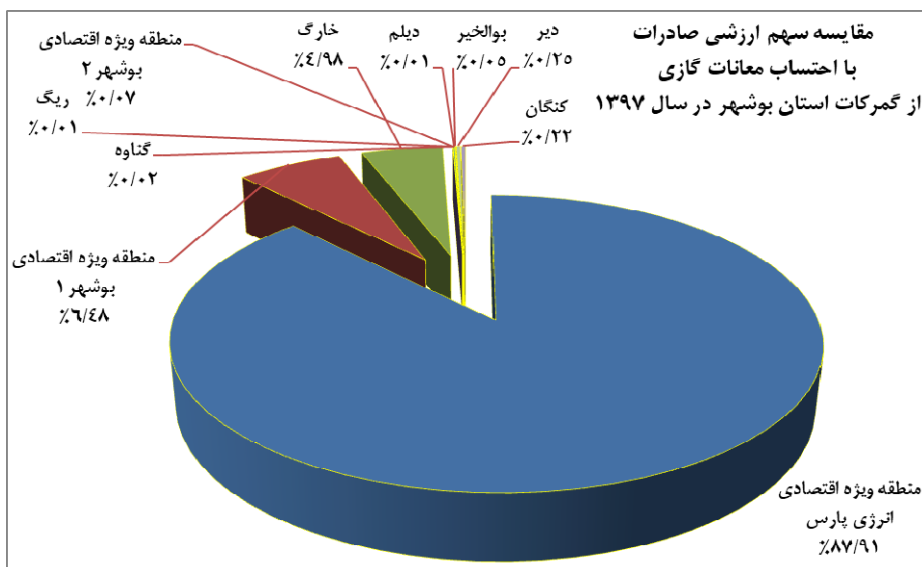
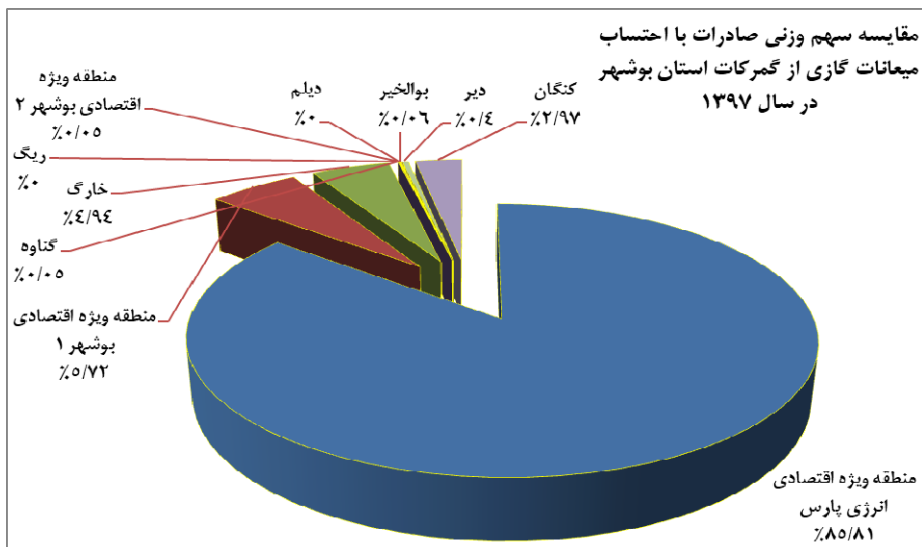
مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

جدول ۶: مقایسه وزن و ارزش صادرات با احتساب میعانات گازی به تفکیک دفاتر گمرکی استان بوشهر در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات عملکرد سال ۹۷ نسبت به سال قبل (درصد)	۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷					۱۲ ماهه سال ۱۳۹۶					گمرک
	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	ارزش (دلار)	وزن (تن)	
	ارزش	وزن			ارزش	وزن					
۱۵/۳۱	۲۳/۱۷	۸۷/۹۱	۸۵/۸۱	۱۶,۴۵۷,۹۳۶,۷۶۴	۲۵,۵۲۶,۰۶۶	۹۴/۶۲	۸۷/۸۸	۱۴,۲۷۲,۲۸۸,۷۰۹	۳۳,۲۳۴,۹۰۸	منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس	
۲۷۰/۵۲	۲۱/۰۱	۶/۴۸	۵/۷۲	۱,۲۱۲,۳۸۳,۲۷۳	۱,۷۰۲,۰۱۲	۲/۱۷	۳/۷۲	۳۲۷,۲۱۱,۱۱۳	۱,۴۰۶,۴۶۵	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱	
۱۵۵/۰۲	۳۱/۴۱	۴/۹۸	۴/۹۴	۹۳۲,۹۹۴,۴۴۳	۱,۴۷۰,۱۲۹	۲/۴۳	۲/۹۶	۳۶۵,۸۴۶,۴۴۱	۱,۱۱۸,۷۲۲	خارج	
۱۹/۷۹	۶۱/۸۸	-/۰۲	-/۰۵	۴,۷۴۵,۳۵۵	۱۶,۱۴۶	-/۰۳	-/۰۳	۳,۹۶۱,۲۶۱	۹,۹۷۴	گناوه	
۳۰۹/۳۷	۹۷۰/۸۸	-/۰۷	-/۰۵	۱۲,۹۷۹,۷۶۶	۱۳,۷۱۸	-/۰۲	-/۰۰	۳,۱۷۰,۶۷۰	۱,۲۸۱	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲	
۳۷۸/۷۴	۷۶۶/۰۷	-/۰۱	-/۰۰	۱,۲۲۵,۷۲۰	۴۸۵	-/۰۰	-/۰۰	۲۵۶,۰۳۲	۵۶	ریگ	
۱۰/۱۸	-۳۳/۰۵	-/۰۱	-/۰۰	۲,۱۴۸,۲۰۱	۱,۳۳۱	-/۰۱	-/۰۱	۱,۹۴۹,۶۹۴	۱,۹۸۸	دیلیم	
۱/۳۳	-۲۳/۷۶	-/۰۵	-/۰۶	۸,۵۴۱,۹۸۶	۱۷,۲۸۷	-/۰۶	-/۰۶	۸,۴۲۹,۶۴۹	۲۲,۶۷۴	بوالخیر	
۱۳۹/۲۱	۱۵/۰۰	-/۲۵	-/۰۴	۴۶,۳۶۰,۰۱۲	۱۱۸,۰۲۰	-/۱۳	-/۲۷	۱۹,۳۸۰,۶۷۰	۱۰۲,۶۲۲	دیر	
-۴۸/۴۳	-۵۳/۹۲	-/۲۲	۲/۹۷	۴۱,۴۸۱,۴۴۶	۸۸۳,۶۸۰	-/۵۳	۵/۰۷	۸۰,۴۴۱,۵۵۸	۱,۹۱۷,۶۱۴	کنگان	
۲۴/۱۲	-۲۱/۳۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۸,۷۲۰,۷۹۶,۹۶۵	۲۹,۷۴۸,۸۷۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۵,۰۸۲,۹۳۵,۷۹۷	۳۷,۸۰۶,۳۰۴	جمع استان	

مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

صادرات با احتساب میعانات گازی به تفکیک دفاتر گمرکی استان بوشهر

از طریق دفاتر گمرکی استان در سال ۱۳۹۷ با احتساب میعانات گازی مقدار ۲۹۷۴۹ هزار تن کالا به ارزش ۱۸۷۲۱ میلیون دلار صادر شده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۲۱/۳۱ درصد کاهش و از نظر ارزش ۲۴/۱۲ درصد افزایش داشته است.

طی سال ۱۳۹۷ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در حدود ۲۵۵۲۶ هزار تن کالا با احتساب میعانات گازی به ارزش حدود ۱۶۴۵۸ میلیون دلار صادر شده است. این میزان صادرات ۸۵/۸۱ درصد وزن و ۸۷/۹۱ درصد ارزش صادرات استان بوشهر با احتساب میعانات گازی را شامل می‌شود. بر همین اساس گمرک مذکور رتبه اول وزن و ارزش صادرات استان را به خود اختصاص داده است.

در سال ۱۳۹۷ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ با احتساب میعانات گازی مقدار ۱۷۰۲ هزار تن کالا به ارزش ۱۲۱۲ میلیون دلار صادر گردیده است و با این میزان صادرات معادل ۵/۷۲ درصد سهم وزنی و ۶/۴۸ درصد سهم ارزشی صادرات گمرکات استان بوشهر را به خود اختصاص داده و در رتبه دوم قرار گرفته است.

مقایسه صادرات کالا با احتساب میعانات گازی از گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان دهنده ۲۱/۰۱ درصد افزایش وزن و ۲۷۰/۵۲ درصد افزایش ارزش می‌باشد. قابل ذکر است که در سال ۱۳۹۶ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، ۱۴۰۶ هزار تن کالا به ارزش ۳۲۷ میلیون دلار صادر شده است.

همچنین در سال ۱۳۹۷ گمرک خارگ با دارا بودن ۴/۹۴ درصد سهم وزنی و ۴/۹۸ درصد سهم از ارزش صادرات گمرکات استان بوشهر در رتبه سوم قرار داشته است.

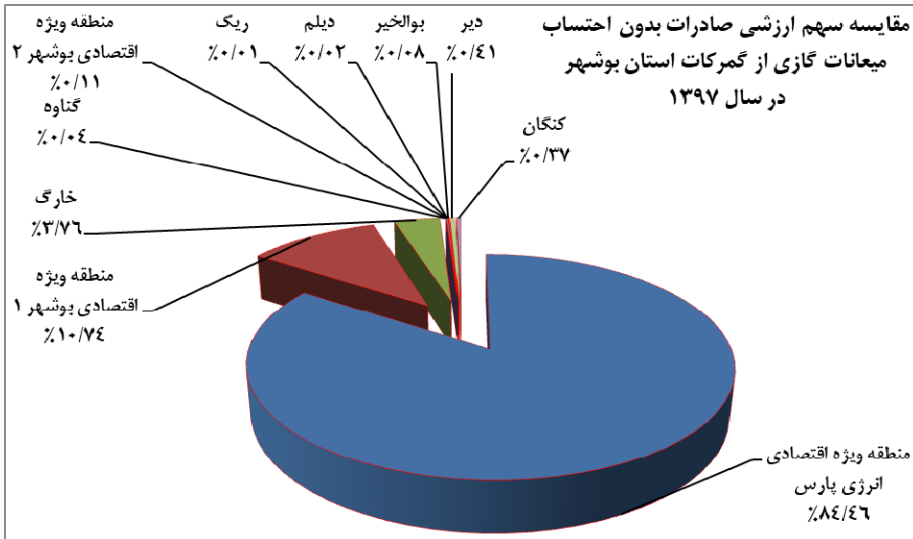
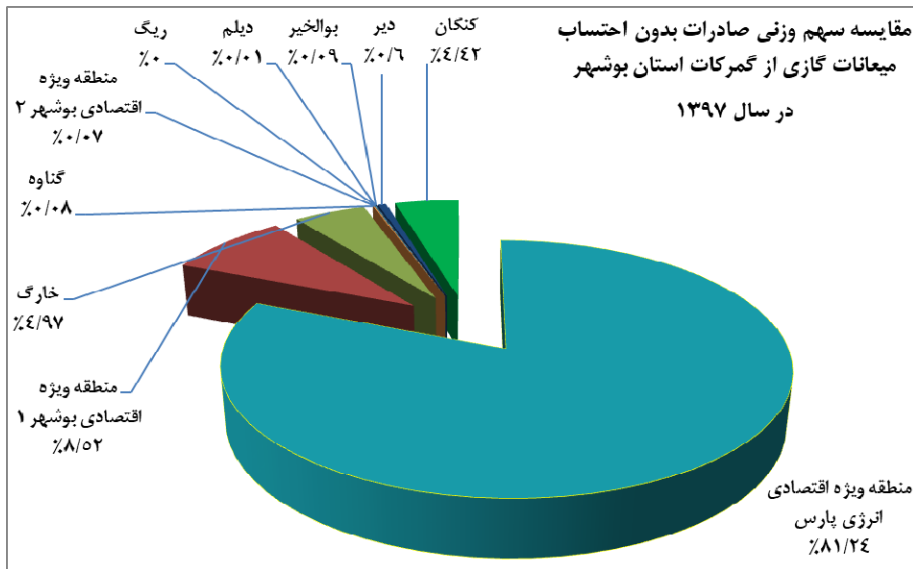
همانطوریکه در جدول فوق ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۹۷ تمام گمرکات استان بوشهر (به‌جز گمرک کنگان) در عملکرد شاخص ارزش صادرات با احتساب میعانات گازی افزایش داشته‌اند. در مدت مذکور، گمرک ریگ با حدود ۳۷۹ درصد بیشترین افزایش و گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲ با بیش از ۳۰۹ درصد، گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ با بیش از ۲۷۰ درصد، گمرک خارگ با بیش از ۱۵۵ درصد و گمرک دیر با بیش از ۱۳۹ درصد، در رتبه‌های بعد به لحاظ افزایش ارزش صادرات با احتساب میعانات گازی قرار گرفته‌اند. در مدت مذکور وزن صادرات با

احتساب میعانات گازی نیز در ۶ گمرک به ترتیب در گمرکات منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲، ریگ، گناوه، خارگ، منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ و دیر افزایش داشته است.

جدول ۷: مقایسه وزن و ارزش صادرات بدون احتساب میعانات گازی به تفکیک دفاتر گمرکی استان بوشهر در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات عملکرد سال ۹۷ نسبت به سال قبل (درصد)	۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷				۱۲ ماهه سال ۱۳۹۶				گمرک	
	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)		
	وزن	ارزش			وزن	ارزش				
۳۳/۱۵	۱/۹۵	۸۴/۴۶	۸۱/۲۴	۹,۵۳۶,۲۹۸,۸۰۹	۱۶,۲۲۴,۸۰۸	۸۹/۹۹	۷۷/۷۸	۷,۱۶۲,۱۶۸,۳۸۴	۱۵,۹۱۴,۲۶۵	منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس
۲۷۰/۵۲	۲۰/۰۱	۱۰/۷۴	۸/۵۲	۱,۲۱۲,۳۸۳,۲۷۳	۱,۷۰۲,۰۱۲	۴/۱۱	۶/۸۷	۳۲۷,۲۱۱,۱۱۳	۱,۴۰۶,۴۶۵	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱
۱۶/۰۷	-۱۱/۲۵	۳/۷۶	۴/۹۷	۴۲۴,۶۴۲,۴۰۳	۹۹۲,۸۷۵	۴/۶	۵/۴۷	۳۶۵,۸۴۶,۴۴۱	۱,۱۱۸,۷۲۲	خارج
۱۹/۷۹	۶۱/۸۸	-/۰۴	-/۰۸	۴,۷۴۵,۳۵۵	۱۶,۱۴۶	-/۰۵	-/۰۵	۳,۹۶۱,۲۶۱	۹,۹۷۴	گناوه
۳۰۹/۳۷	۹۷۰/۸۸	-/۱۱	-/۰۷	۱۲,۹۷۹,۷۶۶	۱۳,۷۱۸	-/۰۴	-/۰۱	۳,۱۷۰,۶۷۰	۱,۲۸۱	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲
۳۷۸/۷۴	۷۶۶/۰۷	-/۰۱	-/۰۰	۱,۲۲۵,۷۲۰	۴۸۵	-/۰۰	-/۰۰	۲۵۶,۰۳۲	۵۶	ریگ
۱۰/۱۸	-۳۳/۰۵	-/۰۲	-/۰۱	۲,۱۴۸,۲۰۱	۱,۳۳۱	-/۰۲	-/۰۱	۱,۹۴۹,۶۹۴	۱,۹۸۸	دیلم
۱/۳۳	-۲۳/۷۶	-/۰۸	-/۰۹	۸,۵۴۱,۹۸۶	۱۷,۲۸۷	-/۱۱	-/۱۱	۸,۴۲۹,۶۴۹	۲۲,۶۷۴	بوالخیر
۱۳۹/۲۱	۱۵/۰۰	-/۴۱	-/۰۶	۴۶,۳۶۰,۰۱۲	۱۱۸,۰۲۰	-/۲۴	-/۰۵	۱۹,۳۸۰,۶۷۰	۱۰,۲۶۲۲	دیر
-۳۷/۸۲	-۵۳/۰۶	-/۳۷	۴/۴۲	۴۱,۴۸۱,۴۴۶	۸۸۳,۶۸۰	-/۸۴	۹/۲	۶۶,۷۱۱,۷۵۸	۱,۸۸۲,۶۱۴	کنگان
۴۱/۸۶	-۲/۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۱,۲۹۰,۸۰۶,۹۷۰	۱۹,۹۷۰,۳۶۳	۱۰۰	۱۰۰	۷,۹۵۹,۰۸۵,۶۷۲	۲۰,۴۶۰,۶۶۱	جمع استان

مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

از طریق دفاتر گمرکی استان در سال ۱۳۹۷ بدون احتساب میعانات گازی مقدار ۱۹۹۷۰ هزار تن کالا به ارزش ۱۱۳۹۱ میلیون دلار صادر شده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۲/۴ درصد کاهش و از نظر ارزش ۴۱/۸۶ درصد افزایش داشته است.

طی سال ۱۳۹۷ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در حدود ۱۶۲۲۵ هزار تن کالا بدون احتساب میعانات گازی به ارزش حدود ۹۵۳۶ میلیون دلار صادر شده است. این میزان صادرات ۸۱/۲۴ درصد وزن و ۸۴/۴۶ درصد ارزش صادرات استان بوشهر بدون احتساب میعانات گازی را شامل می‌شود. بر همین اساس گمرک مذکور رتبه اول وزن و ارزش صادرات استان را به خود اختصاص داده است.

در سال ۱۳۹۷ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، ۱۷۰۲ هزار تن کالا به ارزش ۱۲۱۲ میلیون دلار صادر شده است که با این میزان صادرات، معادل ۸/۵۲ درصد سهم وزنی و ۱۰/۷۴ درصد سهم ارزشی صادرات گمرکات استان را به خود اختصاص داده و در رتبه دوم قرار گرفته است. مقایسه صادرات کالا بدون احتساب میعانات گازی از گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ نشان دهنده ۲۰/۰۱ درصد افزایش وزن و ۲۷۰/۵۲ درصد افزایش ارزش می‌باشد. قابل ذکر است که در سال ۱۳۹۶ از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، ۱۴۰۶ هزار تن کالا بدون احتساب میعانات گازی به ارزش ۳۲۷ میلیون دلار به کشورهای مختلف صادر شده است

همچنین در سال ۱۳۹۷ گمرک خارگ با دارا بودن ۴/۹۷ درصد سهم وزنی و ۳/۷۶ درصد سهم ارزشی در رتبه سوم قرار داشته است.

همانطوریکه در جدول فوق ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۹۷ تمام گمرکات استان بوشهر (به جز گمرک کنگان) در عملکرد شاخص ارزش صادرات بدون احتساب میعانات گازی افزایش داشته‌اند. در مدت مذکور، گمرک ریگ با بیش از ۳۷۸ درصد بیشترین افزایش و گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲ با بیش از ۳۰۹ درصد، گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ با بیش از ۲۷۰ درصد، گمرک دیر با بیش از ۱۳۹ درصد و ۵ گمرک دیگر استان در رتبه‌های بعد به لحاظ افزایش ارزش صادرات بدون احتساب میعانات گازی قرار گرفته‌اند. ضمن اینکه در مدت مذکور وزن صادرات بدون احتساب میعانات گازی نیز در ۶ گمرک به ترتیب در گمرکات منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲، ریگ، گناوه، منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، دیر و منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس افزایش داشته است.

واردات به تفکیک ۱۰ گمرک عمده

بر اساس گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران، در دوازده ماهه سال ۱۳۹۷ تعداد ۸۷ گمرک در زمینه واردات کالا فعالیت داشته‌اند. طی این مدت ۳۲۳۵۵/۷۶ هزار تن کالا به ارزش ۴۳۱۶۸/۷۶ میلیون دلار واردات صورت گرفته است که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۶ به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب ۱۶/۷۳ درصد و ۲۰/۷۳ درصد کاهش داشته است.

در سال ۱۳۹۷ جایگاه اول تا سوم ارزش واردات به ترتیب مربوط به گمرکات منطقه ویژه شهید رجایی، بندر امام خمینی(ره) و حوزه تجاری فرودگاه امام خمینی(ره) است. گمرکات معاونت واردات و ترانزیت تهران، منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، منطقه ویژه اقتصادی بزم، بندر امیرآباد، منطقه آزاد تجاری چابهار، غرب تهران و قزوین نیز به ترتیب در جایگاه‌های چهارم تا دهم به لحاظ ارزش واردات قرار داشته‌اند.

طی سال ۱۳۹۷ در حدود ۸۶/۸۲ درصد وزن و ۸۴ درصد ارزش واردات از ۱۰ گمرک برتر کشور به شرح جدول زیر، به کشور وارد شده است. گمرکات مذکور در سال ۱۳۹۶ نیز حدود ۸۲/۴ درصد وزن و ۸۲/۲ درصد ارزش واردات کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

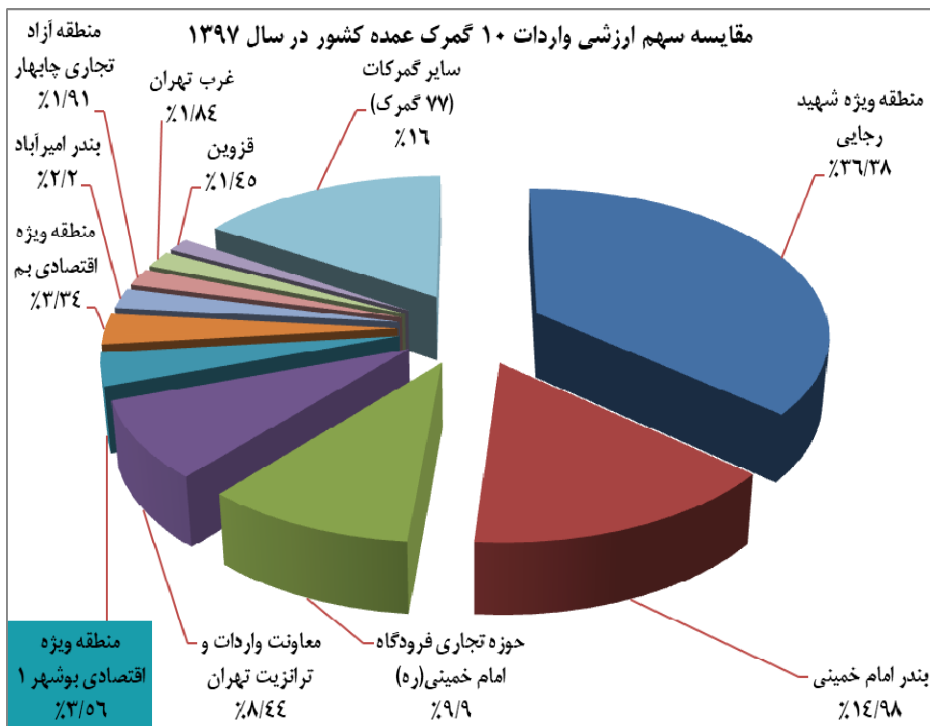
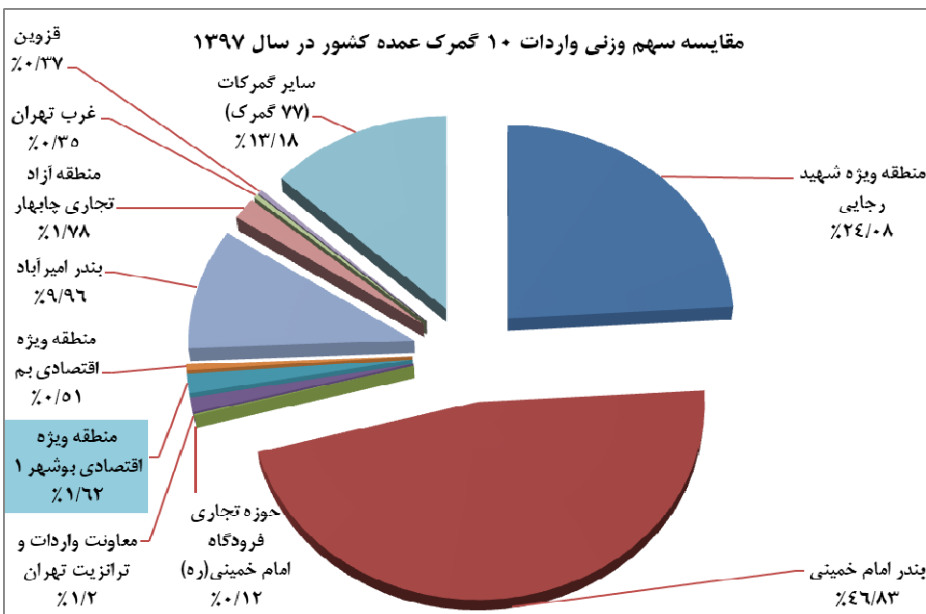
طی مدت یاد شده، علاوه بر ۱۰ گمرک برتر به شرح جدول زیر، تعداد ۷۷ گمرک دیگر نیز در زمینه واردات فعالیت داشته‌اند که در حدود ۱۳/۱۸ درصد وزن و ۱۶ درصد ارزش واردات کشور از طریق این گمرکات انجام شده است.

طی همین مدت، گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ با واردات ۵۲۲/۶ هزار تن کالا به ارزش ۱۵۳۶/۳ میلیون دلار و دارا بودن ۱/۶۲ سهم وزنی و ۳/۵۶ درصد سهم ارزشی، رتبه پنجم را در بین ۸۷ گمرک وارداتی کشور به خود اختصاص داده است. در دوازده ماهه سال ۱۳۹۶ نیز این گمرک با واردات ۱۱۰۹/۸ هزار تن کالا به ارزش ۲۲۶۱/۳۴ میلیون دلار و دارا بودن سهم وزنی و ارزشی به ترتیب ۲/۸۶ و ۴/۱۵ درصد در جایگاه پنجم کشوری قرار داشته است.

جدول ۸: میزان واردات به تفکیک ۱۰ گمرک عمده در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات عملکرد نسبت به سال قبل (درصد)	۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷					۱۲ ماهه سال ۱۳۹۶				گمرک	رتبه طی ۱۲ ماهه سال ۹۷ (ارزش)	رتبه طی ۱۲ ماهه سال ۹۶ (ارزش)
	سهم هر گمرک در کل گمرکات (درصد)		ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	سهم هر گمرک در کل گمرکات (درصد)		ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)				
	ارزش	وزن			ارزش	وزن						
-۲۸/۲۴	-۳۴/۶۳	۳۶/۳۸	۲۴/۰۸	۱۵۷۰۳/۷۶	۷۷۹۰/۷۰	۴۰/۱۹	۳۰/۶۷	۲۱۸۸۴/۶۷	۱۱۹۱۷	منطقه ویژه شهید رجایی	۱	۱
۲/۹۵	۱/۰۲	۱۴/۹۸	۴۶/۸۳	۶۴۶۷/۱۴	۱۵۱۵۴	۱۱/۵۳	۳۸/۶۱	۶۲۸۱/۷۳	۱۵۰۰۰/۹	بندر امام خمینی	۲	۲
-۱۵/۱۶	-۱۴/۴۴	۹/۹۰	۰/۱۲	۴۲۷۳/۷۵	۳۹/۷	۹/۲۵	۰/۱۲	۵۰۳۷/۲۷	۴۶/۴	حوزه تجاری فرودگاه امام خمینی(ره)	۳	۳
-۱۹/۷۶	-۳۵/۰۱	۸/۴۴	۱/۲۰	۳۶۴۵/۰۳	۳۸۶/۶۹	۸/۳۴	۱/۵۳	۴۵۴۲/۸۱	۵۹۵	معاونت واردات و ترانزیت تهران	۴	۴
-۳۲/۰۶	-۵۲/۹۱	۳/۵۶	۱/۶۲	۱۵۳۶/۳۰	۵۲۲/۶	۴/۱۵	۲/۸۶	۲۲۶۱/۳۴	۱۱۰۹/۸	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱	۵	۵
۱۳/۲۰	۱۲/۳۸	۳/۳۴	۰/۵۱	۱۴۳۹/۸۰	۱۶۳/۸	۲/۳۴	۰/۳۸	۱۲۷۱/۸۸	۱۴۵/۷۶	منطقه ویژه اقتصادی بم	۶	۷
۳۳/۵۲	۲۳/۷۶	۲/۲۰	۹/۹۶	۹۴۹/۸۷	۳۲۲۳/۶۸	۱/۳۱	۶/۷۰	۷۱۱/۳۸	۲۶۰۴/۸	بندر امیرآباد	۷	۱۲
۷۹/۷۶	۱۱۸/۱۸	۱/۹۱	۱/۷۸	۸۲۶/۱۹	۵۷۶	۰/۸۴	۰/۶۸	۴۵۹/۶۲	۲۶۴	منطقه آزاد تجاری چابهار	۸	۱۷
-۴۶/۰۳	-۴۲/۹۴	۱/۸۴	۰/۳۵	۷۹۴/۲۶	۱۱۲/۹۷	۲/۷۰	۰/۵۱	۱۴۷۱/۵۵	۱۹۸	غرب تهران	۹	۶
-۲۵/۷۰	-۹/۷۰	۱/۴۵	۰/۳۷	۶۲۵/۹۸	۱۲۱	۱/۵۵	۰/۳۴	۸۴۲/۴۶	۱۳۴	قزوین	۱۰	۱۰
-۱۸/۹۹	-۱۲/۲۶	۸۴	۸۶/۸۲	۳۶۲۶۲/۰۸	۲۸۰۹۱/۱۴	۸۲/۲۰	۸۲/۴۰	۴۴۷۶۴/۷۱	۳۲۰۱۵/۶۶	جمع ۱۰ گمرک		
-۲۸/۷۶	-۳۷/۶۵	۱۶	۱۳/۱۸	۶۹۰۶/۶۸	۴۲۶۴/۶۲	۱۷/۸۰	۱۷/۶۰	۹۶۹۴/۵	۶۸۴۰/۰۴	جمع سایر گمرکات (سال ۹۶ تعداد ۸۳ گمرک و سال ۹۷ تعداد ۷۷ گمرک)		
-۲۰/۷۳	-۱۶/۷۳	۱۰۰	۱۰۰	۴۳۱۶۸/۷۶	۳۲۳۵۵/۷۶	۱۰۰	۱۰۰	۵۴۴۵۹/۲۱	۳۸۸۵۵/۷	جمع کل کشور		

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گروه تحلیل‌های آماری، دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات

واردات به تفکیک دفاتر گمرکی استان بوشهر

از طریق دفاتر گمرکی استان در سال ۱۳۹۷ حدود ۵۵۴ هزار تن کالا به ارزش حدود ۱۶۷۷ میلیون دلار به کشور وارد شده است که این میزان واردات در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۵۲/۵۴ درصد و از نظر ارزش ۳۰/۹۱ درصد کاهش داشته است.

گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ به عنوان بزرگترین گمرک تجاری استان، با واردات بالغ بر ۵۲۰ هزار تن کالا به ارزش بالغ بر ۱۵۱۲ میلیون دلار و دارا بودن ۹۳/۹۸ درصد سهم از وزن و ۹۰/۱۷ درصد سهم از ارزش واردات، رتبه اول را در بین گمرکات استان به خود اختصاص داده است. مقایسه عملکرد سال ۱۳۹۷ گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ نشان می‌دهد که در مدت یاد شده وزن و ارزش واردات از این گمرک نسبت به عملکرد سال ۱۳۹۶ به ترتیب ۵۲/۸۷ درصد و ۳۲/۵۹ درصد کاهش داشته است.

طی مدت مذکور در حدود ۱۷ هزار تن کالا به ارزش حدود ۹۰ میلیون دلار از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس به کشور وارد شده است که بر همین اساس این گمرک در سال ۱۳۹۷ از نظر وزن و ارزش واردات، رتبه دوم را در بین گمرکات استان به خود اختصاص داده است. واردات سال ۱۳۹۷ گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۶ به لحاظ وزن و ارزش واردات به ترتیب ۲۲۰/۳۶ درصد و ۱۰۴۵/۵۱ درصد افزایش داشته است.

همانطوریکه در جدول ذیل ملاحظه می‌شود در سال ۱۳۹۷ ارزش واردات از گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس بیش از ۱۰۴۵ درصد و گمرک دیر بیش از ۱۳۰ درصد افزایش داشته است و در ۸ گمرک دیگر استان بین ۲۳ درصد تا ۸۱ درصد کاهش داشته است. در مدت مذکور وزن واردات نیز صرفاً در گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس بالغ بر ۲۲۰ درصد افزایش داشته است.

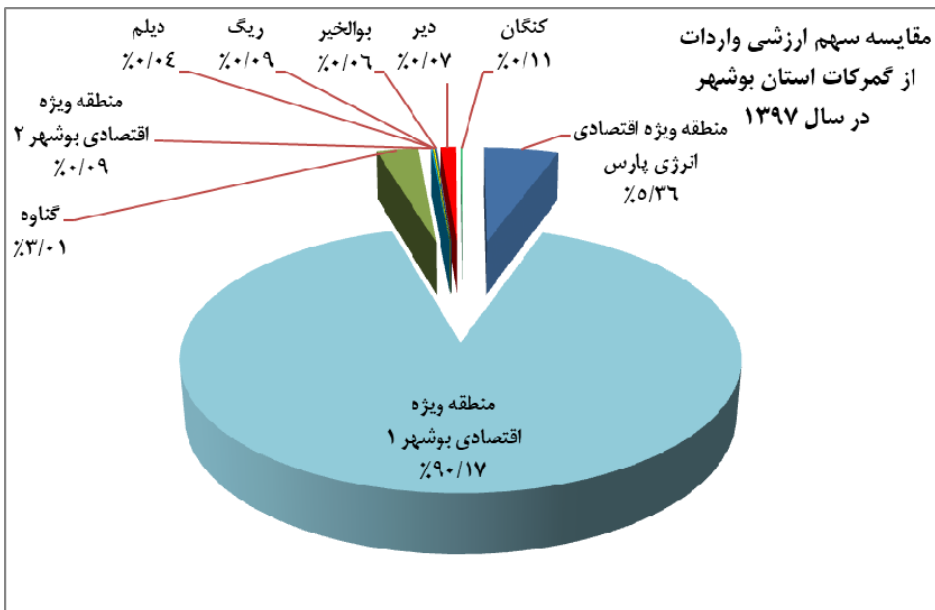
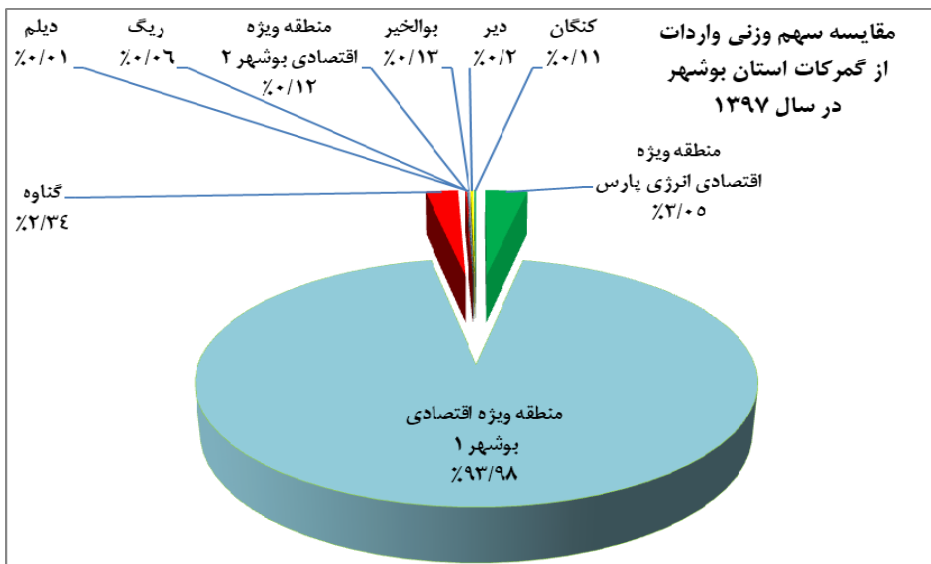
در سال ۱۳۹۷ کالاهای عمده وارداتی از گمرکات استان بوشهر بدین شرح بوده است: ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، محصولات نباتی، وسایل نقلیه زمینی، هوایی و آبی، حیوانات زنده و محصولات حیوانی، فلزات معمولی و مصنوعات آن‌ها، مواد پلاستیکی و کائوچویی، کالاهای و

مصنوعات گوناگون، محصولات شیمیایی و وابسته، محصولات صنایع غذایی و نوشابه‌ها و آلات و دستگاه‌های اپتیک.

جدول ۹: مقایسه وزن و ارزش واردات به تفکیک دفاتر گمرکی استان بوشهر در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات عملکرد سال ۹۷ نسبت به سال قبل (درصد)	۱۲ ماهه سال ۱۳۹۷				۱۲ ماهه سال ۱۳۹۶				گمرک	
	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)		
	ارزش	وزن			ارزش	وزن				
۱۰۴۵/۵۱	۲۲۰/۳۶	۵/۳۶	۳/۰۵	۸۹,۸۲۳,۳۲۹	۱۶,۸۹۶	-/۳۲	-/۴۵	۷,۸۴۱,۳۵۲	۵,۲۷۴	منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس
-۳۲/۵۹	-۵۲/۸۷	۹۰/۱۷	۹۳/۹۸	۱,۵۱۲,۱۰۵,۶۸۵	۵۲۰,۴۲۳	۹۲/۴۲	۹۴/۶۲	۲,۲۴۳,۰۷۲,۰۸۹	۱,۱۰۴,۱۴۲	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱
-۶۶/۶۱	-۷۳/۵۱	۳/۰۱	۲/۳۴	۵۰,۴۴۴,۵۱۹	۱۲,۹۵۸	۶/۲۳	۴/۱۹	۱۵۱,۰۸۳,۸۶۶	۴۸,۹۱۵	گناوه
-۲۳/۴۸	-۳۲/۶۷	-/۰۹	-/۱۲	۱,۶۰۶,۹۵۶	۶۴۱	-/۰۹	-/۰۸	۲,۱۰۰,۱۷۴	۹۵۲	منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۲
-۶۸/۲۵	-۷۶/۵۹	-/۰۹	-/۰۶	۱,۵۴۳,۹۹۴	۳۲۷	-/۰۲	-/۱۲	۴,۸۶۳,۵۹۳	۱,۳۹۷	ریگ
-۸۱/۰۳	-۹۲/۰۴	-/۰۴	-/۰۱	۶۱۸,۶۱۱	۷۲	-/۱۳	-/۰۸	۳,۲۶۱,۸۵۴	۹۰۴	دیلم
-۷۰/۹۳	-۶۴/۹۶	-/۰۶	-/۱۳	۱,۰۳۱,۷۸۴	۶۹۹	-/۱۵	-/۱۷	۳,۵۴۹,۴۷۲	۱,۹۹۵	بوالخیر
۱۳۰/۱۱	-۵۶/۰۳	۱/۰۷	-/۰۲	۱۷,۹۲۷,۶۹۹	۱,۱۲۷	-/۳۲	-/۲۲	۷,۷۹۱,۰۸۰	۲,۵۶۳	دیر
-۴۷/۴	-۱۸/۹۵	-/۱۱	-/۱۱	۱,۷۹۰,۱۸۶	۶۳۳	-/۱۴	-/۰۷	۳,۴۰۳,۴۷۳	۷۸۱	کنگان
-۳۰/۹۱	-۵۲/۵۴	۱۰۰	۱۰۰	۱,۶۷۶,۸۹۲,۷۶۳	۵۵۳,۷۷۶	۱۰۰	۱۰۰	۲,۴۲۶,۹۶۶,۹۵۳	۱,۱۶۶,۹۲۳	جمع استان

مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

جدول ۱۰: اهم واردات گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ در دوازده ماهه سال ۱۳۹۷
وزن : تن ارزش: دلار

سهم (درصد)		ارزش	وزن	نام کالا
ارزش	وزن			
۲۵/۷۹	۰/۲۲	۳۸۹,۹۲۳,۷۱۰	۱,۱۴۷	لوازم و تجهیزات نیروگاهی
۱۰/۹۵	۳۶/۱۷	۱۶۵,۵۶۴,۸۶۵	۱۸۸,۲۵۶	موز
۶/۸۲	۳/۱۶	۱۰۳,۰۶۷,۴۵۴	۱۶,۴۴۴	کره حیوانی
۳/۱۳	۳/۲۲	۴۷,۴۰۰,۶۱۲	۱۶,۷۸۰	اجزا و قطعات موتورسیکلت
۲/۷۴	۱/۷۲	۴۱,۴۳۱,۴۲۰	۸,۹۳۱	قطعات خودروی سواری
۲/۶۶	۱/۶۷	۴۰,۳۰۴,۹۷۳	۸,۶۶۸	چای سیاه
۲/۴۴	۲/۰۶	۳۶,۸۵۳,۴۹۴	۱۰,۷۱۷	لاستیک خودروی سواری
۴۵/۴۷	۵۱/۷۸	۶۸۷,۵۵۹,۱۵۸	۲۶۹,۴۸۱	سایر کالاها
۱۰۰	۱۰۰	۱,۵۱۲,۱۰۵,۶۸۵	۵۲۰,۴۲۳	کل

مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

در دوازده ماهه سال ۱۳۹۷ لوازم و تجهیزات نیروگاهی، موز و کره حیوانی از نظر ارزش سه گروه کالایی وارداتی برتر بوده‌اند که از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ به کشور وارد شده‌اند. این کالاها جمعاً به وزن حدود ۲۰۶ هزار تن و به ارزش نزدیک به ۶۵۹ میلیون دلار، از نظر وزن و ارزش به ترتیب معادل ۳۹/۵۵ و ۴۳/۵۶ درصد واردات گمرک یادشده را به خود اختصاص داده‌اند.

اجزا و قطعات موتورسیکلت، قطعات خودروی سواری، چای سیاه و لاستیک خودروی سواری به لحاظ ارزش در رتبه‌های پایین‌تر قرار دارند. این چهار گروه کالا نیز جمعاً ۸/۶۷ درصد وزن و ۱۰/۹۷ درصد ارزش واردات گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین واردات سایر کالاها نیز به وزن حدود ۲۷۰ هزار تن و به ارزش حدود ۶۸۸ میلیون دلار به ترتیب ۵۱/۷۸ درصد و ۴۵/۴۷ درصد وزن و ارزش واردات این گمرک را به خود اختصاص داده است. لازم به ذکر است که واردات خودرو سواری کمی بیش از ۲ درصد بخش واردات سایر کالاها را به خود اختصاص داده است، به نحویکه در مدت مذکور تعداد ۳۵۴ دستگاه خودرو سواری به ارزش بالغ بر ۱۵ میلیون دلار از طریق گمرک منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱ به کشور

وارد شده است که این تعداد واردات خودرو در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۶ (ورود تعداد ۸۸۳۵ خودرو سواری به ارزش بالغ بر ۳۰۱ میلیون دلار) از نظر تعداد حدود ۹۶ درصد و به لحاظ ارزش حدود ۹۵ درصد کاهش داشته است. قابل توجه است که ارزش خودروهای سواری وارده در سال ۱۳۹۷ حدود ۰/۹ درصد و در سال ۱۳۹۶ حدود ۱۲ درصد از کل ارزش واردات گمرکات استان را به خود اختصاص داده است.

واردات کالای ملوانی

واردات کالا توسط ملوانان، خدمه و کارکنان شناورهای دریایی یکی از رویه‌های واردات کالا است که تا سال ۱۳۸۴ بر اساس قانون صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲ و ماده ۱۸ آیین‌نامه اجرایی مصوب ۱۳۷۳ صورت می‌گرفته است. با تصویب قانون ساماندهی مبادلات مرزی در سال ۱۳۸۴ و آیین‌نامه اجرایی آن در سال ۱۳۸۵ تمام رویه‌های مبادلاتی مرزی مرزنشینان، از جمله واردات کالا به وسیله اқشار یاد شده با تعیین تعداد سفر و در سقف ارزشی مشخص، در چهارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی مذکور انجام شده است.

به لحاظ پایین بودن سقف ارزشی واردات کالای ملوانی، مشکلات واردات غیر رسمی کالا به عنوان "ته‌لنجی" و شرایط خاص اشتغال و معیشت این اқشار و سایر مشاغل وابسته در بنادر کوچک، در تاریخ ۱۳۹۶/۵/۳۱ آیین‌نامه ورود کالا توسط ملوانان شناورهای دریایی سنتی با ظرفیت کمتر از ۵۰۰ تن (لنج تجاری) و ساماندهی و نوسازی شناورها و در تاریخ ۱۳۹۷/۳/۱۳ اصلاحیه آن به تصویب هیأت محترم وزیران رسید که از تاریخ تصویب، مبنای واردات کالا توسط ملوانان شناورهای سنتی با ظرفیت کمتر از ۵۰۰ تن می‌باشد.

بر اساس گزارش ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر، در سال ۱۳۹۷ تعداد ۹ گمرک در زمینه واردات کالای ملوانی فعالیت داشته‌اند. طی این مدت واردات کالای ملوانی از گمرکات مذکور برابر با ۶/۷ هزار تن (۶۷۴۳ تن) به ارزش حدود ۲۹/۳ میلیون دلار (۲۹,۲۹۶,۰۳۳ دلار) بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر وزن و ارزش به ترتیب ۲۹ درصد و ۹۳ درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۳۹۷ گمرک دیلم با ۱۷ درصد سهم وزنی و گمرک گناوه با ۲۰ درصد سهم ارزشی، جایگاه اول را در واردات کالای ملوانی به خود اختصاص داده‌اند. از نظر سهم وزنی گمرکات گناوه

و نخل تقی به ترتیب رتبه‌های دوم و سوم را داشته‌اند و از نظر ارزش نیز، رتبه‌های دوم و سوم به ترتیب به گمرکات نخل تقی و ریگ اختصاص داشته است.

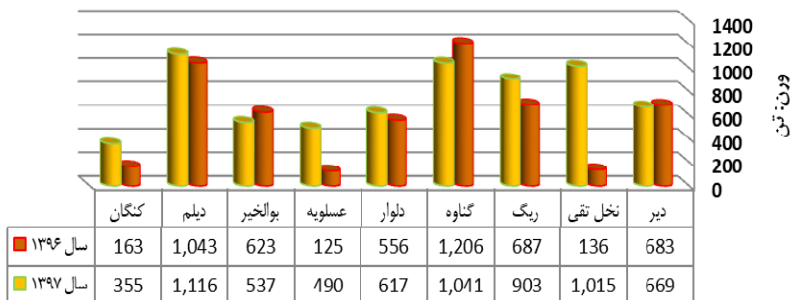
واردات کالای ملوانی از گمرک نخل تقی در سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال قبل به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب با ۶۴۶ درصد و ۲۳۶۳ درصد افزایش توجه داشته است. این در حالی است که واردات کالای ملوانی از گمرکات گناوه و بوالخیر ۱۴ درصد کاهش وزن داشته است. همچنین از گمرک دیر نیز، واردات کالای ملوانی از نظر وزن ۲ درصد کاهش و به لحاظ ارزش کمترین افزایش (افزایش ۳ درصدی) را داشته است. ارزیابی می‌شود که کاهش وزن و ارزش واردات کالای ملوانی، به ویژه در گمرکات گناوه و دیر، به دلیل فعال شدن گمرکات مذکور در زمینه صادرات و توسعه ارتباطات تجاری با کشور قطر می‌باشد.

جدول ۱۱: مقایسه واردات کالای ملوانی به تفکیک گمرکات استان بوشهر در دوازده ماهه سال ۹۷ - ۱۳۹۶

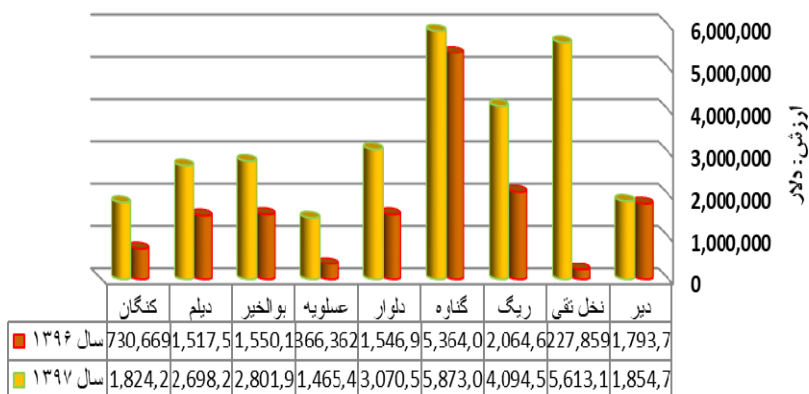
تغییرات عملکرد سال ۹۷ نسبت به سال قبل (درصد)		۱۳۹۷				۱۳۹۶				گمرک
		سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	سهم در استان (درصد)		ارزش (دلار)	وزن (تن)	
		ارزش	وزن			ارزش	وزن			
۳	-۲	۶	۱۰	۱,۸۵۴,۷۵۳	۶۶۹	۱۲	۱۳	۱,۷۹۳,۷۹۲	۶۸۳	دیر
۲۳۶۳	۶۴۶	۱۹	۱۵	۵,۶۱۳,۱۸۴	۱,۰۱۵	۲	۳	۲۲۷,۸۵۹	۱۳۶	نخل تقی
۹۸	۳۱	۱۴	۱۳/۴	۴,۰۹۴,۵۰۱	۹۰۳	۱۴	۱۳	۲,۰۶۴,۶۴۴	۶۸۷	ریگ
۹	-۱۴	۲۰	۱۵/۴	۵,۸۱۳,۰۵۴	۱,۰۴۱	۳۵	۲۳	۵,۳۶۴,۰۵۹	۱,۲۰۶	گناوه
۹۸	۱۱	۱۱	۹/۲	۳,۰۷۰,۵۷۸	۶۱۷	۱۰	۱۱	۱,۵۴۶,۹۳۳	۵۵۶	دلوار
۳۰۰	۲۹۲	۵	۷	۱,۴۶۵,۴۹۳	۴۹۰	۲	۲	۳۶۶,۳۶۲	۱۲۵	عسلویه
۸۱	-۱۴	۱۰	۸	۲,۸۰۱,۹۵۱	۵۳۷	۱۰	۱۲	۱,۵۵۰,۱۶۶	۶۲۳	بوالخیر
۷۸	۷	۹	۱۷	۲,۶۹۸,۲۲۳	۱,۱۱۶	۱۰	۲۰	۱,۵۱۷,۵۳۲	۱,۰۴۳	ديلم
۱۵۰	۱۱۸	۶	۵	۱,۸۲۴,۲۹۶	۳۵۵	۵	۳	۷۳۰,۶۶۹	۱۶۳	کنگان
۹۳	۲۹	۱۰۰	۱۰۰	۲۹,۲۹۶,۰۳۳	۶,۷۴۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۵,۱۶۲,۰۱۶	۵,۲۲۲	جمع استان

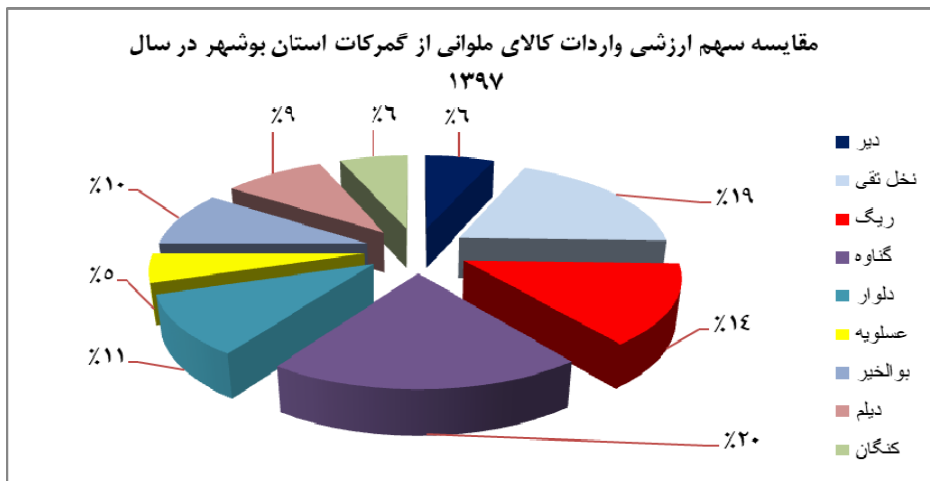
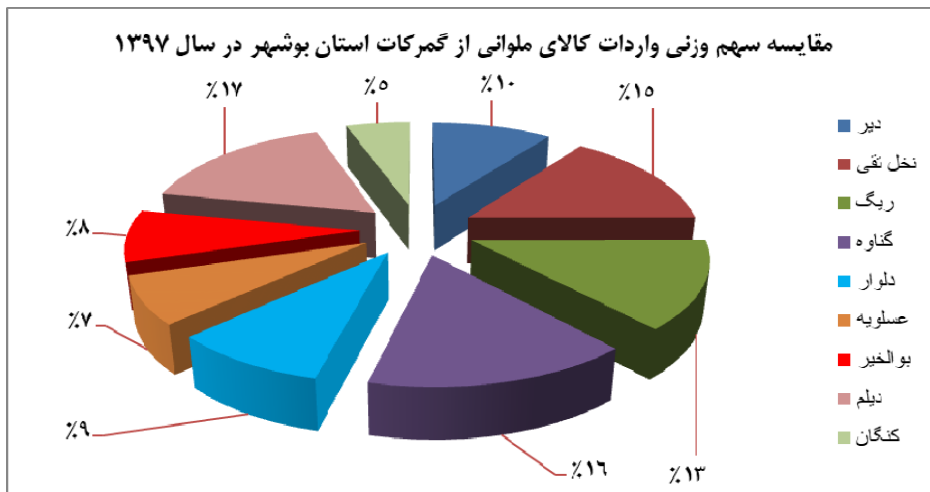
مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

مقایسه وزن واردات کالای ملوانی از گمرکات استان بوشهر
در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

مقایسه ارزش واردات کالای ملوانی از گمرکات استان بوشهر
در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

درآمد گمرکات استان

درآمد گمرکات استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ به میزان حدود ۱۳۷۲۵/۳ میلیارد ریال (۱۳۷۲/۵ میلیارد تومان) بوده و در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۴۴/۷ درصد کاهش داشته است. قابل

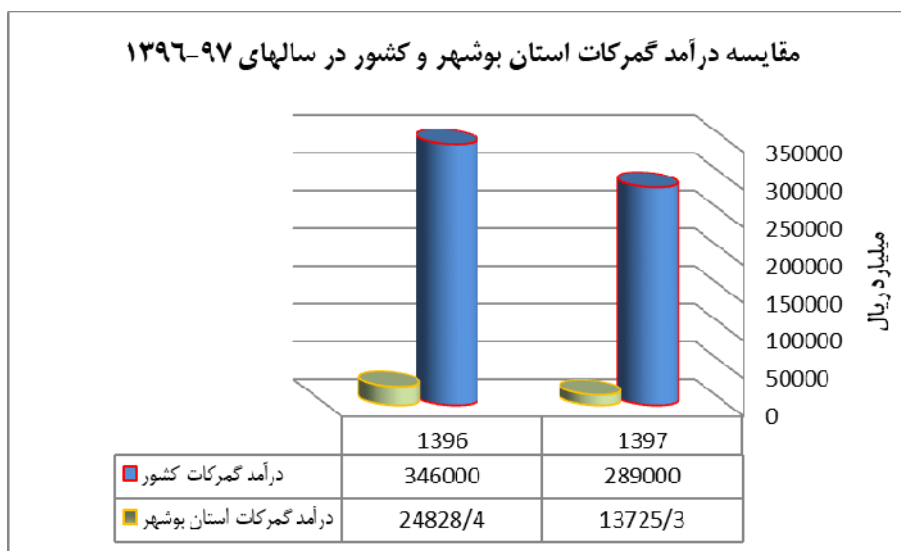
ذکر است که درآمد گمرکات استان در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۴۸۲۸/۴ میلیارد ریال (۲۴۸۲/۸ میلیارد تومان) بوده است.

سهم استان از مجموع درآمد گمرکات کشور در سال ۱۳۹۷ برابر با ۴/۷ درصد برآورد گردیده که نسبت به سهم ۷/۲ درصدی سال ۱۳۹۶ معادل ۳۴/۷ درصد کاهش داشته است.

جدول ۱۲: مقایسه درآمد گمرکات کشور و استان بوشهر در دوازده ماهه سال ۹۷ - ۱۳۹۶

درصد تغییرات سال ۹۷ به سال قبل	درآمد (میلیارد ریال)		شرح
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
-۴۴/۷	۱۳۷۲۵/۳	۲۴۸۲۸/۴	درآمد گمرکات استان
-۱۶/۵	۲۸۹۰۰۰	۳۴۶۰۰۰	درآمد گمرکات کشور
-۳۴/۷	۴/۷	۷/۲	سهم استان از درآمد گمرکات کشور (درصد)

مأخذ: ستاد نظارت گمرکات استان بوشهر

تعاونی‌ها

در سال ۱۳۹۷ تعداد شرکت‌های تعاونی استان با گرایش‌های مختلف برابر با ۳۰۲۳ تعاونی بوده است که نسبت به سال قبل از ۶ رشد درصدی برخوردار بوده است. همچنین میزان سرمایه این تعاونی‌ها در سال ۱۳۹۷ با افزایش ۰/۹ درصدی به ۱۰۴۰۸۹۵ میلیون ریال رسیده است. در همین سال تعداد اعضای تعاونی‌ها نیز ۸۸۹۴۷۵ نفر بوده که در مقایسه با سال قبل ۱۸/۴ درصد افزایش داشته است.

به طور میانگین اعضای هر تعاونی در سال ۱۳۹۷ حدود ۲۹۴ نفر می‌باشد. در این سال بیشترین تعداد تعاونی‌ها در شهرستان‌های بوشهر (۵۹۵ واحد برابر با ۱۹/۷ درصد)، دشتی (۴۸۵ واحد برابر با ۱۶ درصد) و دشتستان (۴۱۰ واحد برابر با ۱۳/۶ درصد) و کمترین تعداد تعاونی‌ها متعلق به شهرستان‌های عسلویه (۷۸ واحد برابر با ۲/۶ درصد)، گناوه (۱۵۶ واحد برابر با ۵/۲ درصد) و جم (۱۶۵ واحد برابر با ۵/۵ درصد) می‌باشد.

قابل ذکر است که بیشترین تعداد اعضای تعاونی‌ها در شهرستان دشتستان به تعداد ۲۱۴۴۵۹ نفر (معادل ۲۴/۱ درصد کل اعضای شرکت‌های تعاونی استان) و کمترین آن متعلق به شهرستان عسلویه با ۷۱۰۴ نفر (برابر با ۰/۸ درصد کل اعضای شرکت‌های تعاونی استان) می‌باشد.

در سال ۱۳۹۷ مقدار متوسط سرمایه‌گذاری هر تعاونی استان برابر با ۳۴۴/۳ میلیون ریال بوده است. بر همین اساس بیشترین مقدار متوسط سرمایه‌گذاری هر تعاونی به میزان ۲۲۱۳/۱ میلیون ریال مربوط به شهرستان کنگان و کمترین مقدار متوسط سرمایه‌گذاری هر تعاونی به میزان ۱۵/۳ میلیون ریال متعلق به شهرستان دیر می‌باشد.

لازم به یادآوری است که در گزارش ارائه شده توسط اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر، برخی از ارقام مربوط به شاخص‌های سال ۱۳۹۶ شرکت‌های تعاونی استان بوشهر (اعم از تعداد تعاونی، اعضا و میزان سرمایه آن‌ها)، در مقایسه با گزارشات پیشین که مأخذ تدوین گزارش اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سال ۱۳۹۶ بوده، تغییر کرده است. بدین لحاظ در مجموعه حاضر، اصلاحات مذکور مبنای محاسبات و مقایسه قرار گرفته است.

جدول ۱۳: مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سالهای ۹۷-۱۳۹۶

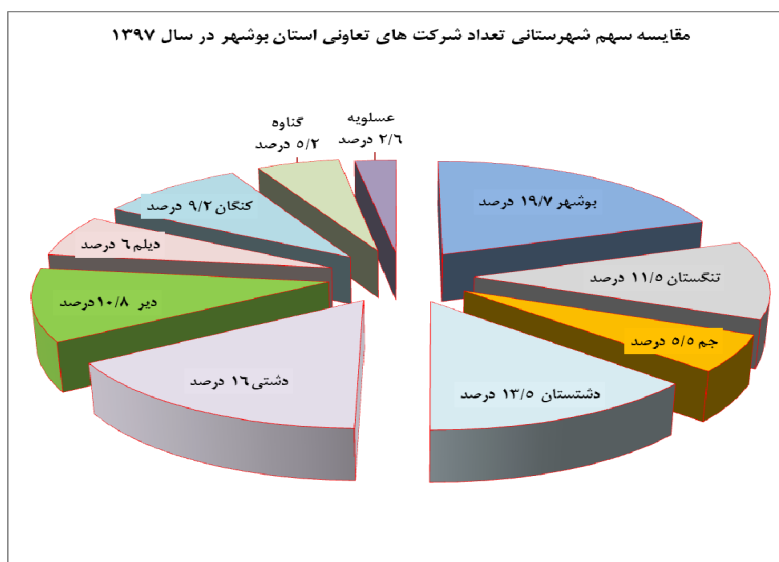
درصد تغییرات			۱۳۹۷				۱۳۹۶				نام شهرستان
سرمایه	اعضاء	تعداد	متوسط سرمایه هر تعاونی (میلیون ریال)	سرمایه (میلیون ریال)	اعضاء	تعداد	متوسط سرمایه هر تعاونی (میلیون ریال)	سرمایه (میلیون ریال)	اعضاء	تعداد	
۰/۹	۱۰۸۸/۲	۴/۶	۴۷۷/۴	۲۸۴۰۴۳	۱۴۹۳۹۲	۵۹۵	۴۹۴/۶	۲۸۱۴۱۵	۱۲۵۷۳	۵۶۹	بوشهر
۲۱/۲	۰/۵	۳/۹	۵۱/۳	۱۷۸۶۵	۹۷۰۹۵	۳۴۸	۴۴/۰	۱۴۷۴۶	۹۶۶۳۶	۳۳۵	تنگستان
۱/۶	۰/۱	۳/۱	۲۱/۰	۳۴۶۷	۵۵۳۷۴	۱۶۵	۲۱/۳	۳۴۱۱	۵۵۳۳۸	۱۶۰	جم
۰/۴	۰/۱	۵/۷	۱۲۶/۵	۵۱۸۴۵	۲۱۴۴۵۹	۴۱۰	۱۳۳/۰	۵۱۶۱۴	۲۱۴۳۰۵	۳۸۸	دشتستان
۵/۱	۰/۱	۳/۰	۵۰/۷	۲۴۵۹۴	۱۳۷۲۶۴	۴۸۵	۴۹/۷	۲۳۴۰۸	۱۳۷۱۶۶	۴۷۱	دشتی
۵/۶	۰/۲	۸/۳	۱۵/۳	۴۹۷۸	۸۲۴۶۶	۳۲۵	۱۵/۷	۴۷۱۵	۸۲۲۹۱	۳۰۰	دیر
۱/۹	۰/۶	۱۰/۸	۱۶/۱	۲۹۵۹	۲۳۶۸۱	۱۸۴	۱۷/۵	۲۹۰۵	۲۳۵۴۲	۱۶۶	دیلم
۰/۳	۰/۴	۹/۹	۲۲۱۳/۱	۶۱۳۰۴۰	۴۹۱۹۸	۲۷۷	۲۴۲۶/۴	۶۱۱۴۵۸	۴۹۰۲۳	۲۵۲	کنگان
۰/۱	۰/۱	۹/۹	۲۱۱/۳	۳۲۹۶۸	۷۳۴۴۲	۱۵۶	۲۳۲/۰	۳۲۹۴۵	۷۳۳۴۰	۱۴۲	گناوه
۲/۱	۱/۰	۱۴/۷	۶۵/۸	۵۱۳۶	۷۱۰۴	۷۸	۷۴/۰	۵۰۳۱	۷۰۳۴	۶۸	عسلویه
۰/۹	۱۸/۴	۶/۰	۳۴۴/۳	۱۰۴۰۸۹۵	۸۸۹۴۷۵	۳۰۲۳	۳۶۱/۹	۱۰۳۱۶۴۸	۷۵۱۲۴۸	۲۸۵۱	جمع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

جدول ۱۴: مقایسه سهم شهرستانی شرکت‌های تعاونی استان بوشهر در پایان سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

نام شهرستان	۱۳۹۶			۱۳۹۷		
	تعداد (درصد)	اعضاء (درصد)	سرمایه (درصد)	تعداد (درصد)	اعضاء (درصد)	سرمایه (درصد)
بوشهر	۲۰	۱/۷	۲۷/۳	۱۹/۷	۱۶/۸	۲۷/۳
تنگستان	۱۱/۸	۱۲/۹	۱/۴	۱۱/۵	۱۰/۹	۱/۷
جم	۵/۶	۷/۴	۰/۳	۵/۵	۶/۲	۰/۳
دشتستان	۱۳/۶	۲۸/۵	۵	۱۳/۵	۲۴/۱	۵
دشتی	۱۶/۵	۱۸/۳	۲/۳	۱۶	۱۵/۴	۲/۳
دیر	۱۰/۵	۱۱	۰/۴	۱۰/۸	۹/۳	۰/۵
دیلم	۵/۸	۳	۰/۳	۶	۲/۷	۰/۳
کنگان	۸/۸	۶/۵	۵۹/۳	۹/۲	۵/۵	۵۸/۹
گناوه	۵	۹/۸	۳/۲	۵/۲	۸/۳	۳/۲
عسلویه	۲/۴	۰/۹	۰/۵	۲/۶	۰/۸	۰/۵
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

جدول ۱۵: مشخصات شرکتهای تعاونی استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سال ۱۳۹۷

جم			تنگستان			بوشهر			گرایش تعاونی
سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷۸۳۲۴۳	۵۷۴	۶	اعتبار
۲۸۹۷۵	۶۱	۱	۱۷۲۵۴۰	۷۷۹	۱۰	۳۴۱۲۱۵۴۰	۱۹۵۳	۱۴	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۰	۰	۰	۴۲۰۰	۷	۱	۱۰۵۰۰	۷	۱	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۱۲۵۰۰۰	۲۵۳۰۰	۲	۱۵۷۱۷۵	۳۸۰۹۹	۴	۷۷۰۴۹۱	۷۸۱	۱۶	تأمین نیاز مصرفکنندگان
۴۳۵۰۰	۲۶	۳	۳۰۶۴۰۵۰	۵۲۷	۵	۵۷۰۸۰۰	۱۲۳	۹	چند منظوره (تولیدی - توزیعی)
۰	۰	۰	۶۰۱۸۰۰	۷۴۶	۵۵	۸۷۹۸۲۳۳۹	۸۲۲	۷۵	حمل و نقل
۱۱۸۷۵۵۰	۵۲۲	۵۶	۱۲۵۹۲۷۵	۸۸۹	۱۱۲	۹۳۹۸۴۹۹	۲۲۱۹	۲۱۸	خدمات
۲۸۴۶۳	۲۸۵۳۵	۱	۱۸۹۵۰	۵۴۷۶۴	۱	۱۲۳۳۴۰	۱۳۶۵۹۱	۱	سهام عدالت
۴۵۹۰۰۰	۲۹۶	۴۲	۴۷۰۲۱۰۰	۶۰۰	۸۱	۷۱۴۶۱۷۰۰	۶۳۲	۸۶	صنعتی
۲۱۰۰۰	۱۴	۲	۹۸۷۰۰	۷۰	۱۰	۴۴۱۵۰۰	۹۱	۶	عمرانی
۰	۰	۰	۳۱۵۰۰	۲۱	۳	۳۲۲۰۰۰	۴۲	۶	فرش دستباف
۸۱۹۰۰۰	۲۵۱	۶	۷۰۲۰۰۰	۷۳	۱	۱۵۰۳۹۲۳۷	۴۸۶۹	۶۲	مسکن
۰	۰	۰	۵۱۹۱۲۹۹	۶۹	۹	۰	۰	۰	معدنی
۷۵۴۲۰۰	۳۶۹	۵۲	۱۸۶۱۹۰۰	۴۵۱	۵۶	۶۳۰۱۸۲۰۰	۶۸۸	۹۵	کشاورزی
۳۴۶۶۶۸۱	۵۵۳۷۴	۱۶۵	۱۷۸۶۵۴۸۹	۹۷۰۹۵	۳۴۸	۲۸۴۰۴۳۳۹۹	۱۴۹۳۹۲	۵۹۵	مجموع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

ادامه جدول ۱۵: مشخصات شرکت‌های تعاونی استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سال ۱۳۹۷

دیر			دشتی			دشتستان			گرایش تعاونی
سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	اعتبار
۱۲۴۳۰۰	۲۷۵	۴	۱۰۵۰۰	۱۱۱	۲	۶۱۵۷۰	۲۱۸	۲	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۰	۰	۰	۱۰۵۰۰	۷	۱	۳۰۵۵۰۰	۳۱	۴	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۴۸۵۷۵۰	۳۶۸۶۹	۳	۳۸۷۲۵۱۵	۶۸۴۹۹	۵	۳۷۹۴۶۷۸	۳۰۷۷۱	۱۳	تأمین نیاز مصرف‌کنندگان
۳۳۵۰۰	۴۱	۴	۳۲۶۷۳۰۰	۵۱۱	۷	۴۲۷۹۵۰۰	۲۰۴۷	۱۵	چند منظوره (تولیدی- توزیعی)
۸۹۷۴۹۹	۲۴۱	۹	۱۳۰۷۵۰	۱۱۰	۱۲	۱۰۵۰۰	۷	۱	حمل و نقل
۹۰۲۶۰۰	۵۸۱	۷۷	۱۲۰۷۰۵۰	۸۳۷	۱۱۵	۶۴۸۶۳۳۶	۱۱۰۷	۱۳۷	خدمات
۹۵۹۲	۴۲۷۸۱	۱	۴۸۵۰۶	۶۳۵۹۴	۱	۲۳۲۲۰	۱۷۷۰۹۵	۱	سهام عدالت
۴۹۸۶۰۰	۳۵۱	۴۸	۸۱۰۴۸۶۰	۶۹۱	۹۴	۱۵۵۲۳۸۰۰	۷۱۷	۹۴	صنعتی
۲۱۰۰۰	۱۴	۲	۱۰۶۵۰۰	۷۱	۱۰	۲۱۱۲۰۰	۲۸۶	۷	عمرانی
۲۱۰۰۰	۱۴	۲	۹۹۶۰۰	۷۸	۱۰	۱۵۲۱۵۰۰	۳۶	۵	فرش دستباف
۲۹۰۰	۶۵	۲	۱۱۶۷۳۴۸	۱۲۰۴	۹	۱۸۴۰۶۷۰	۱۳۴۵	۱۶	مسکن
۹۷۵۰۰	۵۲	۷	۳۷۴۶۰۰	۹۳	۱۳	۹۱۲۵۵۰	۵۷	۸	معدنی
۱۸۹۳۳۰۰	۱۱۸۲	۱۶۶	۶۱۹۴۳۸۰	۱۴۵۸	۲۰۶	۱۶۸۷۴۱۹۸	۸۴۲	۱۰۷	کشاورزی
۴۹۷۷۵۴۱	۸۲۴۶۶	۳۲۵	۲۴۵۹۴۴۰۹	۱۳۷۲۶۴	۴۸۵	۵۱۸۴۵۲۲۲	۲۱۴۴۵۹	۴۱۰	مجموع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

ادامه جدول ۱۵: مشخصات شرکتهای تعاونی استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سال ۱۳۹۷

کنگان			دیلم			گرایش تعاونی
سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	اعتبار
۱۳۱۹۵۰۰	۱۰۸۵	۴	۳۲۷۹۴۰	۲۰	۱	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۲۱۸۷۰۰	۴۷۰۰	۲	۲۲۵۷۳۷	۴۱۰	۲	تأمین نیاز مصرف کنندگان
۳۴۲۲۵۱۰	۹۳۵	۸	۲۱۰۰	۸	۱	چند منظوره (تولیدی - توزیعی)
۶۷۲۰۰	۱۸۶	۷	۹۱۵۰۰	۵۴۸	۶	حمل و نقل
۲۶۸۳۴۹۹	۲۰۴۵	۱۴۹	۲۹۹۱۰۰	۸۸۷	۶۳	خدمات
۷۳۸۰	۳۹۲۷۳	۱	۲۹۱۷	۲۰۹۲۴	۱	سهام عدالت
۶۰۲۰۱۱۵۵۰	۶۱۳	۵۶	۸۴۶۰۰	۱۲۶	۱۸	صنعتی
۵۶۱۶۰۰	۳۵	۵	۲۱۰۰	۷	۱	عمرانی
۲۱۰۰۰	۱۴	۲	۱۰۵۰۰	۲۸	۴	فروش دستباف
۳۴۸۹۰۰	۴۵	۶	۹۰۷۹۹	۱۰۹	۴	مسکن
۲۰۲۱۰۰۰	۲۱	۳	۰	۰	۰	معدنی
۳۵۷۰۰۰	۲۴۶	۳۴	۱۸۲۱۶۰۰	۶۱۴	۸۳	کشاورزی
۶۱۳۰۳۹۸۳۹	۴۹۱۹۸	۲۷۷	۲۹۵۸۸۹۳	۲۳۶۸۱	۱۸۴	مجموع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

ادامه جدول ۱۵: مشخصات شرکتهای تعاونی استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سال ۱۳۹۷

عسلویه			گناوه			گرایش تعاونی
سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	سرمایه (هزار ریال)	اعضاء	تعداد	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	اعتبار
۴۵۲۱۵	۹۰۴	۳	۲۶۴۶۵	۴۷۸	۵	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۰	۰	۰	۰	۰	۰	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۲۹۷۹۹۴	۱۷۷۴	۴	۴۷۰۹۶۸	۱۵۵۷۸	۳	تأمین نیاز مصرف کنندگان
۴۸۰۰۰	۵۰	۴	۲۹۲۰۰۰	۲۹	۲	چند منظوره (تولیدی - توزیعی)
۲۹۵۰۰	۵۶	۱	۲۰۵۶۳۰	۱۴۹۹	۷	حمل و نقل
۱۳۶۵۵۵۰	۳۶۷۴	۴۵	۴۳۷۰۶۰۰	۳۱۷	۴۴	خدمات
۰	۰	۰	۱۰۵۶۹	۵۴۵۱۳	۱	سهام عدالت
۱۴۷۰۰	۹۸	۱۴	۷۵۵۹۰۷۰	۱۲۱	۱۷	صنعتی
۱۰۵۰۰	۷	۱	۲۱۰۰۰	۱۶	۲	عمرانی
۱۰۵۰۰	۷	۱	۱۳۲۰۰	۷۱	۶	فروش دستباف
۳۰۰۰۰۰۰	۵۰۰	۱	۳۷۰۰۰	۲۵۵	۳	مسکن
۰	۰	۰	۰	۰	۰	معدنی
۱۸۱۵۰۰	۳۴	۴	۱۹۹۶۱۷۵۰	۵۶۵	۶۶	کشاورزی
۵۱۳۵۷۵۹	۷۱۰۴	۷۸	۳۲۹۶۸۲۵۲	۷۳۴۴۲	۱۵۶	مجموع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

جدول ۱۶: مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی زنان استان بوشهر به تفکیک شهرستان در پایان سال ۱۳۹۷

سرمایه (هزار ریال)		اعضاء		تعداد		شهرستان
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
۵۱۷۱۰۰	۵۱۷۱۰۰	۳۱۶	۳۱۶	۴۵	۴۵	بوشهر
۳۸۵۹۵۰	۳۸۵۹۵۰	۳۳۶	۳۳۶	۴۰	۴۰	تنگستان
۲۶۳۵۰۰	۲۵۱۵۰۰	۱۱۳	۱۰۵	۱۶	۱۵	جم
۴۳۰۷۴۱۵	۴۲۳۳۹۱۵	۷۶۷	۷۱۸	۶۳	۵۶	دشتستان
۱۱۷۹۰۹۰	۱۱۷۹۰۹۰	۴۳۹	۴۳۹	۵۷	۵۷	دشتی
۳۷۶۱۰۰	۳۴۴۶۰۰	۳۰۲	۲۸۱	۴۲	۳۹	دیر
۴۰۴۱۰۰	۴۰۴۱۰۰	۱۷۸	۱۷۸	۱۹	۱۹	دیلم
۱۰۵۰۰	۱۰۵۰۰	۷	۷	۱	۱	عسلویه
۴۹۵۰۰۰	۴۹۵۰۰۰	۶۳	۶۳	۹	۹	کنگان
۶۷۶۷۲۰۰	۶۷۶۷۲۰۰	۲۰۶	۲۰۶	۲۵	۲۵	گناوه
۱۴۷۰۵۹۵۵	۱۴۵۸۱۹۵۵	۲۷۲۷	۲۶۴۹	۳۱۷	۳۰۶	مجموع

مأخذ: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان بوشهر

فصل هشتم – محیط زیست

مقدمه

محیط‌زیست در یک تعریف کلی عبارتست از مجموعه شرایط بیرونی که در طول عمر یا زندگی یک موجود زنده، مانند انسان بر او اثر می‌گذارد. به این ترتیب نور خورشید، آب، هوا، اقلیم، گیاهان، جانوران و سایر موجودات بی‌جان و جاندار که بر روی سیاره زمین وجود دارند و با یکدیگر در ارتباط دوسویه هستند، محیط‌زیست انسان را تشکیل می‌دهند. البته از محیط‌زیست تعریف‌های گوناگونی وجود دارد که از آن‌ها چشم‌پوشی می‌نماییم. محیط‌زیست و منابع موجود در آن، در واقع محل زندگی و تأمین‌کننده اصلی‌ترین نیازهای انسان به شمار می‌آید. با وجود این، در سال‌های گذشته، با رشد فزاینده جمعیت و پیشرفت‌های تکنولوژی، روند بهره‌برداری از منابع موجود در زمین نیز بیشتر شده است و در یک کلام محیط‌زیست انسان دست‌خوش تخریب و آلودگی قرار گرفته است. هم‌اکنون ویران کردن جنگل‌ها، فرسایش خاک، پیشروی کویر و کاهش زمین‌های کشاورزی، تهی‌شدن دریاها از ذخایر آبی، بهره‌برداری بی‌رویه از منابع معدنی، انقراض گونه‌های گیاهی و جانوری، آلودگی هوا و آب و خاک از شناخته‌شده‌ترین جنبه‌های ویرانی و آلودگی سیاره زمین به شمار می‌رود.

در میان موجودات زنده، انسان بیشتر از موجودات دیگر، در محیط زیست خود دگرگونی ایجاد می‌کند و سبب شکل‌گیری انواع آلودگی‌ها می‌گردد. علت بسیاری از بلاهای طبیعی هم‌فعالیت‌های انسان در دگرگون کردن محیط‌زیست است. اینکه دامنه آلودگی هوا از مناطق صنعتی و فراز شهرها و کشورها فراتر رفته و لایه‌های زیستی زمین را هدف قرار داده است.

آلودگی آب به یک مشکل جهانی تبدیل شده و حجم ترکیبات سمی که به صورت فاضلاب در زمین تزریق می‌شود، روزبه‌روز افزایش می‌یابد. نکته قابل توجه در این موارد اثراتی است که بر

روی سلامتی انسان‌ها می‌گذارد. هوا، آب، خاک و مانند آن‌ها مهم‌ترین منابع زیستی هستند که آلودگی هر یک از آن‌ها به طور مستقیم بر مجموعه زیست‌مندان روی کره زمین اثر می‌گذارد. هر سال چندین میلیون نفر در نتیجه آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و مناطق صنعتی جان می‌بازند و یا به سبب بیماری‌های مزمن به نوع زندگی همراه با مرگ تدریجی تن می‌دهند.

حفاظت محیط‌زیست در قرن بیست و یکم به عنوان یکی از هشت هدف توسعه هزاره و یکی از سه پایه توسعه پایدار شناخته می‌شود. امروزه در جوامع مختلف بشری ضرورت نگهداری و حفاظت محیط‌زیست از آلودگی‌ها و آسیب‌های محیطی به امری ضروری تبدیل شده است. پیشرفت تمدن بشری و بدنبال آن توسعه فن‌آوری، صنعت و همچنین ازدیاد روزافزون جمعیت موجب شده تا آلودگی‌های موجود در هوا و زمین، زندگی ساکنان کره زمین را تهدید کند، بطوری که این مسأله باعث شده تا در هر کشور حفاظت از محیط‌زیست مورد توجه جدی دولتمردان قرار گیرد. توسعه پایدار در حقیقت برقرارکننده تعادل میان توسعه و محیط‌زیست بوده و محل تلاقی جامعه، اقتصاد و محیط‌زیست می‌باشد و به همین دلیل انواع آلودگی‌ها و آسیب‌های وارده بر محیط‌زیست می‌تواند موجب کند شدن روند توسعه پایدار گردد. ایجاد قوانین، وضع مالیات، آموزش شهروندان، انجام تحقیقات علمی و اقدامات بین‌المللی از جمله اهرم‌هایی هستند که می‌توانند در راستای کاهش مضرات ناشی از آلودگی‌ها و آسیب‌های زیست‌محیطی نقش‌آفرینی کنند.

سازمان حفاظت محیط‌زیست ایران مناطق با ارزش زیست‌محیطی ایران را جهت محافظت در قالب مناطق ۴ گانه تقسیم بندی کرده است، که شامل ۲۹ پارک ملی، ۳۷ اثر طبیعی ملی، ۴۴ پناهگاه حیات‌وحش و ۱۶۸ منطقه حفاظت شده می‌باشد. همچنین منطقه شکارممنوع برای ترمیم جمعیت جانوری اختصاص داده می‌شود، که می‌توان آنرا با توجه به سایر معیارها، به عنوان یکی از مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست منظور نمود. ایران دارای شرایط اقلیمی متنوعی است به طوری که از ۱۳ اقلیم شناخته‌شده در جهان ۱۱ نوع آن در ایران وجود دارد. در عین حال شاخص‌های پایداری محیط‌زیست ایران، در وضعیت نامناسبی قرار دارد.

استان بوشهر به دلیل وجود زیستگاه‌های متفاوت، گونه‌های متنوعی از حیات وحش را در خود جای داده است به طوری که تاکنون قریب به ۵۰ گونه از پستانداران، بیش از ۱۱۰ گونه از پرندگان، ده‌ها گونه از خزندگان خشک‌زی و آبرزی و صدها گونه ماهی در سطح استان و آب‌های ساحلی آن شناسایی شده است.

ناهمواری‌های استان را می‌توان در دو واحد متمرکز مرتفع کوهستانی و کم ارتفاع جلگه‌ای طبقه‌بندی نمود.

رشته کوه اصلی استان تحت عنوان گچ ترش از کوه‌های گیسکان، کوه سیاه، کوه خورموج و کوه بیرمی تشکیل می‌گردد و حداکثر ارتفاع از سطح دریا در کوه بیرمی به حدود ۱۹۵۰ متر می‌رسد. واحد جلگه‌ای بصورت نوار کم عرضی در امتداد ساحل خلیج فارس قرار گرفته و حاصل رسوب‌گذاری رودخانه‌های استان می‌باشد که بدنبال جلگه خوزستان از شمال غرب تا جنوب شرقی استان امتداد یافته است.

خاک‌های استان غالباً قلیایی و شور بوده و به صورت تکه تکه مشاهده می‌شوند. کیفیت خاک‌های استان عمدتاً به گونه‌ای است که گیاهان نمی‌توانند مواد لازم برای رشد خود را از خاک جذب نمایند. از نظر آب و هوا، بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد تفاوت دمای ماهانه استان در طول سال نسبتاً زیاد و بیش از ۲۵ درجه سانتی‌گراد می‌باشد و یخبندان در استان به ندرت اتفاق می‌افتد.

استان بوشهر بدلیل استقرار صنایع بسیار عظیم نفت و گاز و پتروشیمی، صنایع انرژی بر و سایر صنایع آلاینده در معرض خطرات آلودگی ناشی از اینگونه صنایع می‌باشد. یکی از این مناطق، منطقه ویژه اقتصادی - انرژی پارس می‌باشد که در جنوب شرقی استان بوشهر به منظور استفاده از میدان گازی پارس جنوبی و انجام طرح‌های نفت و پتروشیمی قرار گرفته که از جنوب به خلیج فارس و از شمال به ادامه سلسله جبال زاگرس محدود شده است. یگانه پارک ملی آبی نایبند در این منطقه قرار گرفته که لازم است این پارک ملی از آثار سوء زیست محیطی ناشی از فعالیت‌های ساخت و ساز در عسلویه مصون باقی بماند.

عملکرد شاخص‌های ارزیابی تحولات بخش

مناطق چهار گانه با ارزش زیست محیطی از تعاریف زیر برخوردار می‌باشند:

پارک‌های ملی: مناطق نسبتاً وسیع آبی یا خشکی هستند که شامل نمونه‌های از نواحی طبیعی عمده، چشم‌اندازهای طبیعی یا مناظر با اهمیت جهانی می‌باشند که نمونه‌ی برجسته‌ای از عوارض زمین شناسی، بوم شناسی و جغرافیایی هستند.

پارک ملی نایبند در ۳۲۰ کیلومتری جنوب شرقی بندر بوشهر و در شهرستان کنگان واقع شده است. این منطقه بدون تردید یکی از زیباترین مناطق ساحلی در طول سواحل خلیج فارس بشمار می‌رود. آثار بجا مانده از بندر تاریخی نایبند در دماغه نایبند، حاکی از پیشینه تاریخی طولانی منطقه است. بررسی آثار، نشان می‌دهد این بندر در عصر آل‌بویه یکی از بنادر مهم و از مراکز عمده صید و تجارت مروارید در خلیج فارس بوده است. پارک ملی نایبند با مساحت ۴۶۶۸۷ هکتار بصورت

دماغه مرتفعی در ساحل جنوبی خلیج نایبند قرار گرفته، منطقه‌ای با ارزش گیاهی و جانوری است و دارای سواحل صخره‌ای و مرجانی زیبا می‌باشد. پوشش گیاهی این منطقه شامل کهور، کنار، انجیر معابد، استبرق، گون و گیاهان مرتعی از انواع گرامینه‌ها است. پستانداران این منطقه شامل جبیر، روباه، شغال و خرگوش و پرندگان آن شامل کبک، تیهو، هوبره، جیرفتی، قمری، کبوتر چاهی، انواع پرندگان شکاری، چکاوک، فلامینگو، پلیکان، انواع کاکایی و پرستوی دریایی و حواسبیل خاکستری می‌باشد. پارک ملی دیر- نخیلو با مساحت ۲۰۴۳۴ هکتار در محدوده شهرستان دیر قرار دارد.

آثار طبیعی ملی: پدیده‌ها یا مجموعه‌های گیاهی و جانوری به نسبت کوچک، جالب، کم نظیر، استثنایی، غیر متعارف و غیر قابل جایگزین که دارای ارزش‌های حفاظتی، علمی و تاریخی یا طبیعی باشند، با هدف حفظ و حراست به عنوان اثر طبیعی ملی انتخاب می‌شوند.

اثر طبیعی ملی کوه نمک جاشک با مساحت ۳۶۶۳ هکتار و اثر طبیعی ملی جزیره خارکو به مساحت ۱۸۴۳ هکتار در این استان قرار دارد.

مناطق حفاظت شده: اراضی که از نظر حفاظت دارای ارزش استراتژیک بوده و به منظور حراست، ترمیم و احیای حیات جانوری و گیاهی و جلوگیری از انهدام تدریجی آنها انتخاب می‌شوند. منطقه حفاظت شده مند منطقه‌ای جلگه‌ای و کویری است که با مساحت ۳۲۹۸۵ هکتار در شهرستان دیر واقع شده است. پوشش گیاهی این منطقه در سه بخش مجزا شامل اشک گز، گرامینه، درختان شورپسند، درمند دشتی، گون و گیاهان شورپسند است. پستانداران این منطقه شامل آهو، گرگ، گراز، روباه و شغال، کفتار و پرندگان آن شامل کوکر، قمری و پرندگان مهاجر شامل فلامینگو، درنا، هوبره، خروس کولی شکم سیاه و انواع بازهای شکاری می‌باشد. در آب‌های ساحلی غرب منطقه چهار جزیره با نام‌های خان، جبرین (تهمادون)، نخیلو و ام‌الکرم وجود دارد که از ارزش زیستگاهی فوق‌العاده‌ای برخوردارند، زیرا محل تخم‌گذاری و جوجه‌آوری کلونی‌های بزرگ پرستوهای دریایی، کاکایی بزرگ و کوچک، اگرت و سلیم شنی و محل تخم‌گذاری لاک‌پشتان دریایی در فصل تابستان می‌باشند. لاک‌پشت دریایی نوک عقابی، خزنده‌ای با بیش از ۱۵۰ میلیون سال سابقه پیدایش از نادرترین نوع لاک‌پشت‌های دنیا است که بیش از انواع دیگر لاک‌پشت‌ها، نسل آن در خطر انقراض است اما منطقه حفاظت شده مند محل تخم‌گذاری و تکثیر نسل این لاک‌پشت است. منطقه حفاظت شده مند از دیر باز زیستگاه مهم آهو بوده که در دسته‌های کوچک و بزرگ، زیبایی طبیعت این منطقه را دو چندان کرده‌اند.

منطقه حفاظت شده حله با مساحت ۴۴۷۸۳ هکتار در شهرستان بوشهر واقع شده است. پوشش گیاهی این منطقه شامل گونه‌های غنی مرتعی در بخش‌های دور از ساحل و بوته‌های شور در اراضی شوره‌زار در مجاورت دریا همچنین در بخش تالابی آن جنگل‌های گز و پده می‌باشد. پستانداران این منطقه شامل گراز، روباه، شغال، گرگ، خرگوش و پرندگان آن شامل دراج، کوکر و ده‌ها گونه پرنده مهاجر می‌باشد.

منطقه حفاظت شده بیرمی (خاییز) به وسعت ۲۲۰۰۰ هکتار واقع در شهرستان تنگستان را می‌توان یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های جنوب غرب کشور بشمار آورد که دارای تنوع فراوان گیاهی و جانوری، بالاترین ارتفاعات استان، تنگه‌های متعدد و عمیق و چشمه‌سارهای فراوان می‌باشد. این عوامل در ایجاد یک اقلیم منحصر بفرد در این منطقه موثر بوده و در اکثر ماه‌های سال حضور زیاد پرندگان بومی و مهاجر چشم‌انداز زیبایی را به منطقه می‌دهد. یکی از نکات بارز منطقه وجود آب و هوایی معتدل است. وجود ارتفاع متغیر این منطقه که از ۱۵۰ تا ۱۹۵۰ متر می‌باشد سبب بوجود آمدن آب و هوای متفاوت و منحصر به فرد و فون و فلور متفاوت گردیده است.

این منطقه از لحاظ تنوع حیات وحش یکی از مناطق غنی استان می‌باشد. تاکنون ۹۵ گونه پرنده، ۲۰ گونه پستاندار، ۱۹ گونه خزنده، ۴ گونه ماهی و ۴ گونه دوزیست در آنجا مشاهده و شناسایی گردیده است. این منطقه زیستگاه بزرگترین گربه‌سانان ایران، پلنگ ایرانی می‌باشد از دیگر گونه‌های شاخص پستاندار این منطقه کل و بز، قوچ و میش، گرگ، کفتار، سمور سنگی، گربه جنگلی و پرندگانی از قبیل کبک، تیهو، شه‌خوار، انواع پرندگان شکاری، کمرکولی، دارکوب‌سوری، انواع سهره، قمری، سنگ چشم و غیره را می‌توان نام برد.

پناهگاه‌های حیات وحش

مناطق از انواع زیستگاه‌های نمونه می‌باشند که برای حمایت از جمعیت گونه‌های حیات وحش با اهمیت ملی انتخاب می‌گردند. کمترین وسعت پناهگاه‌های حیات وحش باید به حدی باشد که ضمن رفع نیاز گونه‌های جانوری، پیوستگی متقابل واحدهای آن‌ها را نیز تضمین کند. پناهگاه حیات وحش خارک به مساحت ۲۰۸۳ هکتار در شهرستان بوشهر واقع شده است. پوشش گیاهی منطقه شامل مراتعی با پوشش گیاهی و علوفه‌ای دارای ارزش غذایی ضعیف و متوسط و گیاهان آبی از قبیل نی و جگن می‌باشد. پستانداران منطقه شامل آهو و موش و پرندگان

آن شامل کلاغ هندی، کاکایی، قمری، کبوتر چاهی، تیهو، گنجشک، جغد، فلامینگو، غاز و انواع بازهای شکاری است.

منطقه شکار ممنوع

در زیستگاههایی با ویژگیهای بارز که جمعیت جانوری آنها به دلیل شکاری رویه رو به کاهش است و از این رو به حمایت نیاز دارند، برای مدت محدود و به طور معمول ۳ تا ۵ سال، شکار ممنوع می شود. چنانچه جمعیت جانوری منطقه ای در این دوره ترمیم شود. می توان آن را با توجه به سایر معیارها به عنوان یکی از مناطق چهارگانه تحت مدیریت تعیین کرد. راهکار تعیین مناطق شکار ممنوع رامی توان پشتوانه ای برای حفاظت از ذخایر طبیعی کشور و نوعی آزمون برای بررسی قابلیت های مناطق، برای پیوستن به مجموعه مناطق حفاظت شده دانست.

در استان بوشهر سه منطقه شکار ممنوع شامل منطقه شکار ممنوع کوه مند به مساحت ۶۰۰۰۰ هکتار، منطقه شکار ممنوع شاهزاده ابراهیم به مساحت ۶۱۰۰۰ هکتار و منطقه شکار ممنوع کوه سیاه به مساحت ۵۰۰۰۰ هکتار وجود دارد.

لازم به ذکر است که وسعت مناطق تحت مدیریت محیط زیست استان در سال ۹۷ برابر با ۱۷۷۳۷۰۷ هکتار است که نسبت به سال گذشته ۱/۶ درصد افزایش یافته است. مناطق با ارزش زیست محیطی استان شامل منطقه حفاظت شده مند، پارک ملی نایبند، منطقه حفاظت شده حله و پارک ملی دیر، نخیلو، پناهگاه حیات وحش خارک، اثر طبیعی ملی کوه نمک و خارگو و مناطق شکار ممنوع کوه مند و شاهزاده ابراهیم و کوه سیاه می باشد. جداول شماره ۱ و ۲ مناطق حفاظت شده استان برحسب گونه های جانوری و گیاهی غالب و همچنین مناطق تحت پوشش حفاظت محیط زیست استان را نشان می دهند.

جدول ۱: مناطق حفاظت شده استان برحسب گونه‌های جانوری و گیاهی غالب در سال ۹۷

عنوان منطقه	مساحت (هکتار)	موقعیت جغرافیایی	گونه های غالب جانوری	گونه های غالب گیاهی
پارک ملی ردیایی نایبند	۴۶۶۸۷	۳۰۲۵۳۰۱۶۶۵	جیبر-گرگ گره وحشی - جیرفتی - بازهای شکاری	حرا-کنار- انجیر-معابد-صبر زرد-.....
پارک ملی ردیایی دیر نخیلو	۲۰۴۳۴	۳۰۸۴۴۱۳۰۵۵۵	آهو-شغال-روباہ- کیک-باقرقه-لاک پشت نوک عقابی	حرا-گیاهان شور پسند
اثر طبیعی ملی کوه نمک جاشک	۳۶۶۳	۳۱۲۴۰۲۷۰۵۶۸	کل و بز-کفتار-کیک- تیپو - باقرقه	کلخنگ-بادام کوهی-گون
اثر طبیعی ملی جزیره خارکو	۱۸۴۳	۳۲۳۶۸۷۰۰۴۳۳	آهو - انواع دلفین لاک پشت	انجیر-معابد- گلابول-مریم گلی مصری
پناهگاه حیات وحش خارگ	۲۰۸۳	۳۱۰۷۴۷۷۰۵۳۶	آهو- انواع دلفین- پرندهگان آبی	کنار- کهور-انجیر معابد-
منطقه حفاظت شده مند	۳۲۹۸۵	۳۱۰۷۴۷۷۰۵۳۶	آهو- گربه وحشی-کفتار	حرا گیاهان شورپسند-کهور
منطقه حفاظت شده حله	۴۴۷۸۳	۳۲۳۳۴۴۳۰۴۸۸	گرگ-شغال-خرگوش- درج - گربه جنگلی	نخل مرداب-نی
منطقه حفاظت شده خائیز	۲۲۰۰۰	۳۱۸۰۸۸۴۰۵۴۱	کل و بز- قوچ و میش- پلنگ- گربه جنگلی- گراز	بادام کوهی- انجیر کوهی-کلخونگ - بنه
منطقه شکار ممنوع کوه مند	۶۰۰۰۰	۳۱۵۴۳۵۹۰۵۱۶	کل و بز- قوچ و میش	گون - بادام کوهی
منطقه شکار ممنوع شاهزاده ابراهیم	۶۱۰۰۰	۳۲۰۲۷۴۶۰۵۳۸	کل و بز - قوچ و میش - پلنگ	گون- بادام کوهی
منطقه شکار ممنوع کوه سیاه	۵۰۰۰۰	۳۱۷۵۰۱۵۰۵۷	کل و بز- قوچ و میش- پلنگ	گون - بادام کوهی- انجیر- بنه

مأخذ: اداره کل محیط زیست استان بوشهر

جدول ۲: تعداد و مساحت مناطق تحت پوشش اداره کل محیط زیست استان بوشهر طی سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

۱۳۹۷	۱۳۹۶	شرح	
۲	۲	تعداد	پارک ملی
۶۷۱۲۱	۶۸۱۹۳	مساحت(هکتار)	
۱	۱	تعداد	پناهگاه حیات وحش
۲۰۸۳	۲۰۸۳	مساحت(هکتار)	
۳	۳	تعداد	مناطق حفاظت شده
۹۹۷۶۸	۹۹۷۵۰	مساحت(هکتار)	
۳	۳	تعداد	مناطق شکار ممنوع
۱۷۱۰۰۰	۱۷۱۰۰۰	مساحت(هکتار)	
۲	۲	تعداد	اثر طبیعی ملی
۵۵۰۶	۷۲۸۲	مساحت(هکتار)	
۱۱	۱۱	۱۱	جمع
۳۴۵۴۷۸	۳۳۹۹۷۲	۳۴۸۳۰۸	
۲۳۲۱۳۱۳	۲۳۲۱۳۱۳	مساحت استان(کیلومتر مربع)	
۱۴/۹	۱۵	نسبت مساحت مناطق تحت پوشش استان به کل مساحت استان(درصد)	

مأخذ: اداره کل محیط زیست استان بوشهر

بررسی شاخص های زیست محیطی استان

بررسی برخی از شاخص های محیطی بیانگر این مطلب است که نسبت مناطق تحت پوشش و مدیریت محیط زیست به کل وسعت استان در سال ۹۷ معادل ۱۴/۹ درصد می باشد. نسبت فاضلاب بازیافت شده به کل فاضلاب صنعتی با افزایش ۸ درصدی از ۶۰ درصد در سال ۹۵ به ۶۵ درصد در سال ۹۶ رسیده است. همچنین نسبت واحدهای صنعتی با استانداردهای زیست محیطی به کل واحدهای صنعتی در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵، میزان ۲۰ درصد رشد نشان می دهد.

جدول ۳: شاخص‌های زیست محیطی استان طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۶

شرح	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
نسبت مناطق تحت پوشش مدیریت محیط زیست به وسعت کل استان	درصد	۱۵	۱۴/۹	-۰.۶
نسبت فاضلاب بازیافت شده به کل فاضلاب صنعتی	درصد	۳/۳۳	۳/۳۳	۰
نسبت واحدهای صنعتی با استانداردهای زیست محیطی به کل واحدهای صنعتی	درصد	۹۳	۹۴	۱

ماخذ: اداره کل محیط زیست استان بوشهر

محیط زیست طبیعی، محیط زیست انسانی و بخش حقوقی محیط زیست

وسعت مناطق تحت پوشش و مدیریت محیط زیست به استثنای مناطق شکار ممنوع در استان بوشهر برابر با ۱۷۷۳۰۸ هکتار می‌باشد. تعداد واحدهای صنعتی استان ۶۴۵ واحد است. در سال ۹۶ تعداد ۶۰۰ واحد صنعتی معادل ۹۳ درصد دارای استانداردهای زیست محیطی هستند. طی این سال از ۲۲۲ واحد صنعتی معادل ۳۴ درصد بازدید به عمل آمده است. همچنین در سال ۹۶ بازدید از محل‌های دفن زباله ۴۱۵ مورد بوده است. در این سال استعلامات انجام شده برای صدور گواهی بهره‌برداری برابر با ۹۵ مورد می‌باشد.

جدول ۴: محیط زیست طبیعی، محیط زیست انسانی و بخش حقوقی محیط زیست طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شرح	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد
وسعت مناطق تحت پوشش و مدیریت محیط زیست	هکتار	۱۷۷۳۰۷	۱۷۷۳۰۷	۰
تعداد کل واحدهای صنعتی	واحد	۶۴۵	۶۴۵	۰
تعداد واحدهای صنعتی بازدید شده	واحد	۱۵۰	۱۸۵	۲۳/۳
تعداد واحدهای صنعتی با استانداردهای زیست محیطی	واحد	۵۶۷	-	-
اخطار صادره به واحدها	مورد	۹۸	۱۳۲	۳۴/۷
بازدید از محل دفن زباله	مورد	۴۱۵	۲۲۶	-۴۵/۵
استعلام برای صدور گواهی بهره برداری	مورد	۹۵	۶۹	-۲۴/۴
تعداد متخلفین دستگیر شده	نفر	۲۱۵	۹۲	-۵۷/۲
کشف و ضبط ادوات تخلف	مورد	۵۸۱	۴۱۳	-۲۸/۹
پیگیری پرونده متخلفین در دادگاه	پرونده	۱۴۸	۱۶۱	۸/۸
نصب سیستم‌های مونیتورینگ آلاینده‌ها	مورد	۱۰	۴	-۶۰

ماخذ: اداره کل محیط زیست استان بوشهر

بخش دوم – امور زیربنایی

فصل اول : انرژی

فصل دوم : حمل و نقل

فصل سوم : عمران شهری

فصل چهارم : عمران روستایی

فصل پنجم : مسکن

فصل ششم : ارتباطات و فناوری اطلاعات

فصل اول – انرژی

مقدمه

بی‌تردید یکی از زمینه‌های اصلی توسعه پایدار، انرژی می‌باشد. در واقع انرژی در حیات اقتصاد صنعتی جوامع، نقش زیربنائی را ایفا می‌کند، به این معنا که هرگاه انرژی به مقدار کافی و به موقع در دسترس باشد توسعه اقتصادی نیز میسر خواهد بود. در طی دهه‌های اخیر، کمیابی منابع انرژی با صرفه اقتصادی، حامل‌های انرژی متداول مانند نفت و گاز طبیعی را در بازارهای جهانی به یک کالای گران بها تبدیل کرده و زمینه بهره‌مندی کشورهای صاحب منابع از درآمدهای زیاد و سرشار حاصل از فروش حامل‌های انرژی را فراهم آورده است.

ایران کشوری غنی از منابع طبیعی و یک ابرقدرت در حوزه انرژی محسوب می‌شود. بر اساس اعلام سازمان اطلاعات انرژی آمریکا، ایران دارای چهارمین ذخایر اثبات شده نفت خام و دومین ذخایر گاز طبیعی جهان پس از روسیه است. از سوی دیگر وجود ذخایر عظیم سوخت فسیلی باعث شکل‌گیری تفکری نادرست در اذهان عمومی در جهت بهره‌برداری و استفاده بی‌رویه از منابع مختلف انرژی شده است، که این امر نه تنها باعث اتلاف هنگفت این سرمایه ملی شده، بلکه اثرات غیرقابل جبران زیست محیطی نیز به دنبال خواهد داشت. با این حال طی سال‌های اخیر تلاش‌های بسیاری به منظور استفاده بهینه از انرژی صورت گرفته است.

فرآورده‌های نفتی

مقدمه

از آنجا که هیچگونه فعالیتی در زندگی و در جهان هستی بدون استفاده از انرژی امکان پذیر نیست؛ بنابراین به سادگی می‌توان دریافت که پیشبرد اهداف اقتصادی جوامع بشری بدون وجود انرژی ناممکن است. نفت به عنوان یک منبع انرژی مطرح می‌باشد که انسان در قیاس با سایر انرژی‌ها خیلی سریع و در زمان کوتاه‌تری به استفاده از آن عادت کرده و در همه شئون زندگی به کارگرفته شده است. نفت همچنین به عنوان ماده‌ای با موارد استفاده همگانی و عمومی و داشتن فرآورده‌های متعدد و گوناگون، دارای اهمیت فراوانی می‌باشد.

از آنجا که نفت به عنوان یکی از منابع مهم تأمین نیازهای انرژی جهانی به شمار می‌رود، اقتصاد نفت خام نیز جنبه بین‌المللی پیدا کرده است، هر چند که اقتصاد فرآورده‌های نفتی به نیازهای داخلی جوامع و کشورها مربوط است، با این حال در زمینه اقتصاد فرآورده‌های نفتی نیز جنبه جهانی آن آشکار است. در واقع هدف همه جوامع بشری و به ویژه همه دولت‌ها دست یافتن به میزانی از رشد اقتصادی است که بتواند رفاه جامعه را تأمین کند. رسیدن به این هدف یا میزان رشد اقتصادی مورد نظر، نیازمند برخورداری و بهره‌وری از دو عامل سرمایه و انرژی است. از همین جا ارتباط میان رشد اقتصادی و انرژی آشکار می‌شود. به بیان دیگر، رفاه نیازمند رشد اقتصادی و رشد اقتصادی نیازمند برخورداری از انرژی است. تا هنگامی که منبع انرژی دیگری یافت نشود، نفت همچنان اثرهای دامنه‌داری بر اقتصاد جهان خواهد داشت. به طوری که تغییرات عمده در بهای نفت می‌تواند زمینه‌های رشد اقتصادی را فراهم آورد یا مطمئناً تورم‌زا شود و رکودهای اقتصادی را متوقف سازد. از سوی دیگر اهمیت نفت نه تنها به عنوان یک عامل تعیین کننده اقتصادی و صنعتی می‌باشد، که به عنوان یک عامل سیاسی و امنیتی نیز مطرح است. در واقع نفت عاملی اساسی برای رسیدن به هدف‌های اقتصادی، صنعتی، سیاسی و تأمین امنیت ملی محسوب می‌گردد.

زیرساخت‌ها

وضعیت زیرساخت‌های بخش فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۶ تا ۹۷ در جدول شماره ۱ نمایش داده شده است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، شاخص‌هایی همانند تعداد و ظرفیت مخازن ذخیره‌سازی جایگاه‌های سوخت، تعداد جایگاه‌های پمپ بنزین و تعداد پمپ‌ها در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ماقبل خود رشد داشته‌اند و سایر شاخص‌های زیرساختی دیگر در این بخش مانند تعداد

جایگاه‌های عرضه CNG، تعداد جایگاه‌های دومنظوره، شعب فروش نفت، تعداد مخازن و ظرفیت مخازن انبارهای فرآورده‌های نفتی نسبت به سال قبل خود ثابت بوده‌اند.

جدول ۱: شاخص‌های زیرساختی مربوط به فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

عنوان زیر ساخت	واحد	سال ۹۶	سال ۹۷	درصد تغییر ۹۶ نسبت به سال ۹۷
تعداد مخازن ذخیره سازی جایگاه های سوخت	مخزن	۲۳۴	۲۳۷	۱/۲۸
ظرفیت مخازن ذخیره سازی جایگاه های سوخت	متر مکعب	۱۰۰۹۴	۱۰۲۲۹	۱/۳۴
تعداد جایگاه پمپ بنزین	جایگاه	۶۲	۶۴	۳/۲۲
تعداد جایگاه عرضه CNG	جایگاه	۳۵	۳۵	۰
تعداد جایگاه دو منظوره	جایگاه	۱۰	۱۰	۰
تعداد پمپ	پمپ	۴۶۴	۴۷۳	۱/۹۴
تعداد شعب فروش نفت	شعبه	۹۶	۹۶	۰
تعداد مخازن انبارهای فرآورده‌های نفتی	مخزن	۲۶	۲۶	۰
ظرفیت مخازن انبارهای فرآورده‌های نفتی	متر مکعب	۳۱۱۴۰۰	۳۱۱۴۰۰	۰

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه بوشهر

جدول ۲: شاخص‌های زیرساختی مربوط به فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

عنوان زیرساخت	سال	بوشهر	دشتستان	تنگستان	دشتی	دیر	کنگان	جم	عسلویه	گناوه	دیلم
تعداد مخازن ذخیره سازی جایگاه های سوخت	۹۶	۴۳	۵۲	۱۴	۲۱	۲۰	۲۱	۱۳	۱۶	۲۳	۱۱
	۹۷	۴۱	۵۲	۱۴	۲۱	۲۰	۲۱	۱۳	۱۶	۲۳	۱۱
ظرفیت مخازن ذخیره سازی جایگاه های سوخت	۹۶	۱۸۳۵	۲۲۷۳	۶۰۰	۸۵۸	۸۱۲	۹۰۳	۵۹۷	۷۲۱	۹۷۴	۵۲۱
	۹۷	۱۷۸۹	۲۲۷۳	۶۰۰	۸۵۸	۸۱۲	۹۰۳	۵۹۷	۷۲۱	۹۷۴	۵۲۱
تعداد جایگاه پمپ بنزین	۹۶	۱۲	۱۵	۲	۸	۴	۴	۳	۵	۵	۴
	۹۷	۱۴	۱۵	۲	۸	۴	۴	۳	۵	۵	۴
تعداد جایگاه عرضه CNG	۹۶	۷	۶	۲	۴	۴	۳	۳	۳	۲	۱
	۹۷	۷	۶	۲	۴	۴	۳	۳	۳	۲	۱
تعداد جایگاه دو منظوره	۹۶	۳	۰	۰	۲	۱	۲	۲	۰	۰	۰
	۹۷	۳	۰	۰	۲	۱	۲	۲	۰	۰	۰
تعداد پمپ ^۱	۹۶	۱۰۰	۱۰۴	۳۳	۳۲	۳۵	۴۲	۲۳	۲۹	۴۱	۲۵
	۹۷	۱۱۰	۱۰۴	۳۳	۳۳	۳۵	۴۰	۲۳	۲۹	۴۱	۲۵
تعداد شعب فروش نفت	۹۶	۱۲	۲۸	۸	۲۴	۳	۰	۱	۰	۶	۱۴
	۹۷	۱۲	۲۸	۸	۲۴	۳	۰	۱	۰	۶	۱۴
تعداد مخازن انبارهای فرآورده های نفتی	۹۶	۲۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	۹۷	۲۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ظرفیت مخازن انبارهای فرآورده های نفتی	۹۶	۳۱۱۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	۹۷	۳۱۱۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

۱. شامل پمپ‌های بنزین معمولی، بنزین سوپر، نفت سفید و نفت گاز می‌باشد.

جدول ۳ : تعداد جایگاه‌های عرضه فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۸۹

تعداد جایگاه‌های عرضه				سال
مجموع	دو منظوره	CNG	بنزین	
۷۵	۱۰	۱۱	۵۴	۸۹
۸۳	۱۰	۱۶	۵۷	۹۰
۹۵	۱۰	۲۳	۶۲	۹۱
۱۰۹	۱۰	۳۱	۶۸	۹۲
۱۱۱	۱۰	۳۱	۷۰	۹۳
۱۱۴	۱۰	۳۳	۷۱	۹۴
۱۰۶	۱۰	۳۳	۶۳	۹۵
۱۰۷	۱۰	۳۵	۶۲	۹۶
۱۰۹	۱۰	۳۵	۶۴	۹۷
۴۵/۳۳	۰	۲۱۸/۱۸	۱۸/۵۱	نرخ رشد سال ۹۷ نسبت به سال ۸۹

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه بوشهر

جدول ۴: شاخص‌های مربوط به بنزین به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تعداد جایگاه عرضه CNG (جایگاه)			مصرف بنزین (مترمکعب)			تعداد جایگاه پمپ بنزین (جایگاه)			شهرستان
درصد تغییر	سال ۹۷	سال ۹۶	درصد تغییر	سال ۹۷	سال ۹۶	درصد تغییر	سال ۹۷	سال ۹۶	
۰	۷	۷	۴/۳۱	۱۸۴۰۵۴	۱۷۶۴۵۳	۱۶/۶۷	۱۴	۱۲	بوشهر
۰	۲	۲	۶/۴۴	۱۴۰۲۴	۱۳۱۷۵	۰	۲	۲	تنگستان
۰	۳	۳	۱۰/۵۱	۳۳۰۳۴	۲۹۸۹۱	۰	۳	۳	جم
۰	۶	۶	۱۵/۶۲	۱۱۸۸۳۹	۱۰۲۷۸۰	۰	۱۵	۱۵	دشتستان
۰	۴	۴	۶/۴۵	۳۷۴۴۸	۳۵۱۸۰	۰	۸	۸	دشتی
۰	۴	۴	۱۰/۵۲	۳۲۸۵۰	۲۹۷۲۳	۰	۴	۴	دیر
۰	۱	۱	-۳/۹۵	۲۸۰۶۶	۲۹۲۲۰	۰	۴	۴	دیلم
۰	۳	۳	-۶/۳۶	۳۷۲۷۵	۳۹۸۰۷	۰	۵	۵	عسلویه
۰	۳	۳	۱۰/۵۲	۶۹۲۲۴	۶۲۶۳۶	۰	۴	۴	کنگان
۰	۲	۲	-۳/۹۵	۵۸۴۲۱	۶۰۸۲۲	۰	۵	۵	گناوه
۰	۳۵	۳۵	۵/۷۹	۶۱۳۲۳۵	۵۷۹۶۸۷	۳/۲۳	۶۴	۶۲	جمع استان

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه بوشهر

مصرف فرآورده‌های نفتی

با توجه به جدول ۵، مصرف بنزین در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ دارای رشدی معادل با ۵/۷۹ درصد می‌باشد و از سوی بیشترین کاهش مصرف فرآورده‌های نفتی مربوط به نفت سفید و معادل با ۵۵/۵۷ درصد می‌باشد، یکی از دلایل کاهش مصرف نفت سفید گسترش شبکه گازرسانی خانگی می‌باشد.

جدول ۵: شاخص‌های مصرفی مربوط به فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

نام فرآورده	سال ۹۶	سال ۹۷	درصد تغییر سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶
بنزین	۵۷۹۶۸۷	۶۱۳۳۳۵	۵/۷۹
نفت سفید	۱۳۰۵۱	۵۷۹۹	-۵۵/۵۷
نفت گاز	۷۲۵۷۸۵	۸۲۹۳۶۵	۱۴/۲۷
نفت کوره	۶۳۲۲	۱۱۸۴۹	۸۷/۴۲
گاز مایع	۶۰۴۴۸	۵۳۲۹۹	-۱۱/۸۳

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه بوشهر

جدول ۶: شاخص‌های مصرفی مربوط به فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سوخت هوایی	گاز مایع	نفت کوره	نفت گاز	نفت سفید	بنزین	سال	شهرستان
	تن	مترمکعب	مترمکعب	مترمکعب	مترمکعب		
۳۸۲۷۲	۶۰۴۴۸	۶۳۲۲	۷۲۵۷۸۵	۱۳۰۵۱	۵۷۹۶۸۷	۹۶	استان
۳۹۰۶۹	۵۳۲۹۹	۱۱۸۴۹	۸۲۹۳۶۵	۵۷۹۹	۶۱۳۳۳۵	۹۷	
-۲۴/۰۵	-۱۱/۸۳	۸۷/۴۲	۱۴/۲۷	-۵۵/۵۷	۵/۷۹	درصد تغییرات	
۲۰۵۹۳	۱۸۹۳۲	۵۳۴۷	۲۸۰۸۱۱	۱۲۱۷	۱۷۶۴۵۳	۹۶	بوشهر
۱۲۱۴۷	۱۴۰۸۴	۵۷۲۹	۲۳۸۵۴۰	۲۵۲	۱۸۴۰۵۴	۹۷	
-۰/۴۱	-۲۵/۶۱	۷/۱۴	-۱۵/۰۵	-۷۹/۲۹	۴/۳۱	درصد تغییرات	
.	۱۹۳۴	۶۵۶	۳۱۹۸	۸۸۹	۱۳۱۷۵	۹۶	تنگستان
.	۵۹۵۶	۱۲۸	۴۶۴۴	۱۹۱	۱۴۰۲۴	۹۷	
-	۲۰۷/۹۶	-۸۰/۴۹	۴۵/۲۲	-۷۸/۵۲	۶/۴۴	درصد تغییرات	
.	۲۱۷۱۳	.	۷۹۷۹۷	۵۳۸۸	۱۰۲۷۸۰	۹۶	دشتستان
.	۱۷۳۹۴	۲۶۳۴	۸۹۳۲۳	۲۹۱۶	۱۱۸۸۳۹	۹۷	
-	-۱۹/۸۹	-	۱۱/۹۴	-۴۵/۸۸	۱۵/۶۲	درصد تغییرات	

ادامه جدول ۶: شاخص‌های مصرفی مربوط به فرآورده‌های نفتی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	سال	بنزین					نفت سفید	نفت گاز	نفت کوره	گاز مایع	سوخت هوایی
		مترمکعب	مترمکعب	مترمکعب	مترمکعب	تن					
دشتی	۹۶	۳۵۱۸۰	۳۴۹۳	۴۲۹۶۳	۱۹۱	۳۹۲۳	۰				
	۹۷	۳۷۴۴۸	۵۱۶	۶۲۲۰	۳۷	۲۷۹۳	۰				
	درصد تغییرات	۶/۴۵	-۸۵/۲۳	-۸۵/۵۲	-۸۰/۶۳	-۲۸/۸۰	-				
دیر	۹۶	۲۹۷۲۳	۵۱۳	۲۷۲۹۳	۰	۱۶۱۴	۰				
	۹۷	۳۲۸۵۰	۲۸۴	۲۹۳۶۰	۷	۱۱۹۰	۰				
	درصد تغییرات	۱۰/۵۲	-۴۴/۶۴	۷/۵۷	-	-۲۶/۲۷	-				
کنگان	۹۶	۶۲۶۳۶	۱۳	۹۷۱۳۷	۱۲۷	۳۰۶۱	۰				
	۹۷	۶۹۲۲۴	۷	۱۰۴۴۹۴	۱۹۷۵	۲۰۱۲	۰				
	درصد تغییرات	۱۰/۵۲	-۴۶/۱۵	۷/۵۷	۱۴۵۵/۱۲	-۳۴/۲۷	-				
جم	۹۶	۲۹۸۹۱	۱۰۵	۲۵۵۵۹	۱	۱۲۶۹	۰				
	۹۷	۳۳۰۳۴	۵۸	۲۷۸۶۷	۹	۶۸۶	۰				
	درصد تغییرات	۱۰/۵۱	-۴۴/۷۶	۹/۰۳	۸۰۰/۰۰	-۴۵/۹۴	-				
عسلویه	۹۶	۳۹۸۰۷	۰	۱۲۳۰۶۵	۰	۷۶۵	۰				
	۹۷	۳۷۲۷۵	۰	۱۹۴۰۶۲	۱۳۱۷	۳۱۱۹	۰				
	درصد تغییرات	-۶/۳۶	-	۵۷/۶۹	-	۳۰۷/۷۱	-				
گناوه	۹۶	۶۰۸۲۲	۱۸۶۱	۵۹۳۳۶	۰	۵۰۷۱	۰				
	۹۷	۵۸۴۲۱	۱۱۸۰	۹۴۵۴۷	۱۲	۴۶۷۷	۰				
	درصد تغییرات	-۳/۹۵	-۳۶/۵۹	۵۹/۳۴	-	-۷/۷۷	-				
دیلم	۹۶	۲۹۲۲۰	۶۲۳	۲۵۲۹۶	۰	۲۱۶۴	۰				
	۹۷	۲۸۰۶۶	۳۹۵	۴۰۳۰۷	۰	۱۳۸۸	۰				
	درصد تغییرات	-۳/۹۵	-۳۶/۶۰	۵۹/۳۴	-	-۳۵/۸۶	-				

مأخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه بوشهر

گاز

مقدمه

مقدار ذخایر اثبات شده گاز دنیا حدود ۱۴۰ تریلیون متر مکعب است که حدود ۳۰ درصد آن در منطقه خاورمیله قرار دارد در حال حاضر گاز طبیعی نزدیک ۲۵ درصد انرژی جهان را تأمین می‌کند. با توجه به مسائل زیست محیطی و کاهش ذخایر نفتی جهان سهم این سوخت در سبد مصرف انرژی در حال افزایش است، به نحوی که طبق گزارش انجمن جهانی انرژی حداقل تا سال ۲۰۲۰ گاز طبیعی بهترین گزینه به عنوان سوخت جایگزین نفت خواهد بود و تقاضای گاز در آسیا و اقیانوسیه در طول ۲۵ سال آینده، سه برابر خواهد شد. این مساله در کنار پتانسیل کشور در حوزه گاز طبیعی، ما را با این پرسش روبه رو می‌کند که راه استفاده درست از منابع گازی کشور چیست و چگونه می‌توان در عمل گاز را به ابزاری جهت توسعه کشور مبدل ساخت؟ تجربه صد سال تولید و فروش نفت و مقایسه آن با عملکرد کشورهای موفق در این عرصه نظیر نروژ نشان دهنده این مساله است که برخورداری صرف از منابع اولیه ارزان عامل ترقی و توسعه نبوده و می‌توان گران قیمت‌ترین منابع معدنی جهان را در اختیار داشت و همچنان توسعه نیافته ماند، لذا توجه به صنایع تبدیلی و اتخاذ سیاست‌هایی در راستای جلوگیری از خام‌فروشی مواد معدنی با ارزش، ضروری می‌باشد.

گاز طبیعی طی فرایند^۲ GTL در پالایشگاه می‌تواند به بیش از ۵۰ محصول با ارزش افزوده بالا از بنزین و گازوئیل مرغوب گرفته تا محصولات با ارزش پتروشیمیایی بالا تبدیل و به بازار بالقوه جهانی عرضه گردد و در نتیجه به ایجاد اشتغال و توسعه صنعتی و اقتصادی کشور منجر شود؛ با این وجود در کشور ما گاز عمدتاً به مصارفی همچون گرم کردن منازل و روشن کردن اجاق گاز خانه‌ها می‌رسد و یا در نیروگاه‌های با بازدهی پایین برق تولید می‌نمایند.

GLI فرایندی است که از طریق آن می‌توان گاز طبیعی را به فرآورده‌های با ارزشی از جمله گازوئیل، نفت سفید و بنزین تبدیل نمود این فناوری هر چند بیش از ۸۰ سال قدمت دارد ولی در مقیاس تجاری، هنوز در ابتدای راه توسعه خود قرار دارد. البته تبدیل گاز به بنزین دارای هزینه‌های به نسبت بالاتری نسبت به گازوئیل است و به همین علت امروزه تمرکز بیشتر بر روی تولید گازوئیل از این طریق است که این نوع گازوئیل از مزایای بیشتری از نظر زیست محیطی در

^۲ Gas To Liquid

مقایسه با گازوئیل‌های دیگر برخوردار است. از دلایل عدم شکل‌گیری سریع این تکنولوژی در ایران می‌توان به کمبود منابع سرمایه‌گذاری، تقاضای بالای داخلی برای سوخت، تزریق گاز به مخازن نفتی، سیاست‌های زیست محیطی داخلی برای جایگزینی سوخت‌های نفت و گازوئیل با گاز اشاره کرد.

با توجه به نقش تعیین‌کننده گاز در تامین انرژی آینده جهان و همچنین موقعیت منطقه‌ای خاصی که ایران از آن برخوردار است نسبت به سایر کشورها منطقه با منابع غنی گاز متمایز و دارای برتری می‌باشد. در واقع ایران با ۱۵ کشور مرز آبی و خاکی مشترک دارد و همچنین با داشتن قریب به ۷۰ میلیون جمعیت، از نیروی متخصص قوی‌تری نسبت به سایر کشورهای تولیدکننده نفت و گاز در منطقه برخوردار است. با در نظر گرفتن مزیت‌های انسانی و موقعیت جغرافیایی و همچنین حجم عظیم منابع گازی، ایران می‌تواند به سرعت به عنوان یکی از اصلی‌ترین تامین‌کنندگان گاز طبیعی در بازارهای جهانی ظاهر شود. با این وجود توجه بیشتر به صنعت GLI نسبت به صادرات گاز به صورت خام می‌تواند تحولی بزرگتر در عرصه اقتصاد ایران در آینده داشته باشد.

گاز طبیعی در استان بوشهر از پالایشگاه‌های فجر جم و پالایشگاه‌های پارس جنوبی که شامل فازهای ۱ الی ۱۰ می‌باشد و به صورت مجموعه‌ای از پالایشگاه‌های اول (فاز ۱)، دوم (فازهای ۲ و ۳)، سوم (فازهای ۴ و ۵)، چهارم (فاز ۷ و ۸) و پنجم (فازهای ۹ و ۱۰) استحصال می‌گردد و از طریق خطوط دوم و سوم و ششم و هفتم و چهارم سراسری انتقال می‌یابد و در واقع برداشت گاز در این استان بیشتر از خط ششم و سراسری و در پاره‌ای موارد جهت مشترکین عمده در منطقه عسلویه از خط هفتم و چهارم برداشت صورت گرفته است و از نمونه ایستگاه‌های موجود روی خط انتقال تاسیسات تقویت فشار گاز جم و ریز را می‌توان نام برد.

گازرسانی

افزایش ضریب نفوذ گاز در راستای جایگزینی گاز با سوخت مایع مصرفی از جمله اهداف صنعت نفت به شمار می‌آید. تحقق این هدف نقش مهمی در راستای بهینه‌سازی مصرف در سطح کشور و حفاظت از محیط زیست ایفا می‌نماید. ضریب نفوذ گاز طی سال‌های پیشین در استان بوشهر رشد قابل توجهی داشته است و این روند کماکان در حال پیگیری می‌باشد. جدول ۷ وضعیت شاخص‌های

گازرسانی در بخش‌های مختلف شهری، روستایی و نیز سایر شاخص‌های مرتبط را منعکس می‌نماید.

مطابق با جدول شماره ۷ تعداد شهرهای گازرسانی شده در سال ۹۷ نسبت به سال قبل دارای تغییر نبوده است. تعداد روستاهای گازرسانی شده استان نیز طی دوره یکساله ۹۶ تا ۹۷ دارای رشدی معادل با ۵/۳۳ درصد بوده است. (لازم به توضیح است که شرکت گاز برای گازرسانی به روستاها، در این مرحله روستاهای بالاتر از ۲۰ خانوار را به عنوان روستاهای واجد شرایط گازرسانی، منظور نموده است.) از سوی دیگر شاخص تعداد خانوار روستایی برخوردار از گاز طبیعی در دوره مذکور دارای رشد معادل ۴/۱۹ درصد بوده است.

جدول ۷: وضعیت شاخص‌های بخش گاز در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

عنوان شاخص	واحد	۹۶	۹۷	درصد تغییرات
تعداد شهرهای گازرسانی شده	شهر	۳۶	۳۶	-
تعداد روستاهای گازرسانی شده	روستا	۳۹۰	۴۱۱	۵/۳۸
تعداد خانوارهای شهری برخوردار از گاز طبیعی	خانوار	۲۳۴۶۴۳	۲۳۴۶۴۳	-
تعداد خانوارهای روستایی برخوردار از گاز طبیعی	خانوار	۷۸۶۷۳	۸۱۹۷۴	۴/۱۹

مأخذ: شرکت گاز استان بوشهر

شاخص‌های بخش گاز (انشعاب، مشترک، مصرف کننده و میزان مصرف)

تعداد انشعاب، تعداد مشترک و تعداد مصرف کننده سه شاخص اصلی برای بررسی عملکرد و وضعیت معیارهای بخش گاز می‌باشد. هر کدام از این شاخص‌ها مراحل مختلف زنجیره گازرسانی را منعکس می‌نماید. تعریف عملیاتی شاخص‌های مذکور به ترتیب عبارتند از:

✓ **انشعاب:** به تعداد علمک‌های نصب شده در سطح شهرها و روستاها، تعداد انشعاب

گفته می‌شود.

✓ **مشترک:** به خانوارها و یا مصرف کننده‌هایی که انشعاب خود را وصل کرده‌اند،

مشترک گفته می‌شود.

✓ **مصرف کننده:** به مشترکینی که حداقل یکبار قبض گاز دریافت کرده‌اند، مصرف کننده گفته می‌شود.

جدول شماره ۸ شاخص‌های مختلف گازرسانی را به تفکیک تعداد انشعاب، مشترک و مصرف کننده نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد، طی سال ۹۷ تعداد انشعاب دارای ۶/۱۸ درصد، تعداد مشترکین دارای ۱۴/۵۲ درصد و تعداد مصرف کننده نیز دارای ۱۴/۴۴ درصد رشد نسبت به سال ۹۶ می‌باشند.

جدول ۸: وضعیت شاخص‌های بخش گاز در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

عنوان شاخص	واحد	۹۶	۹۷	درصد تغییرات
تعداد انشعاب گاز طبیعی	انشعاب	۱۸۷۷۲۳	۱۹۹۳۳۴	۶/۱۸
تعداد مشترکین گاز طبیعی	مشترک	۱۶۴۴۰۶	۱۸۸۲۸۵	۱۴/۵۲
تعداد مصرف کننده گاز طبیعی	مصرف کننده	۱۵۵۲۶۲	۱۷۷۶۹۵	۱۴/۴۴

مأخذ: شرکت گاز استان بوشهر

مصرف کنندگان گاز به تفکیک تعرفه

مصرف کنندگان گاز بسته به تعرفه مصرفی به سه دسته کلی خانگی، تجاری و صنعتی تقسیم می‌شوند. جدول شماره ۹ تعداد مصرف کنندگان را به تفکیک نوع مصرف، طی سال‌های ۹۶ الی ۹۷ نشان می‌دهد.

جدول ۹: تعداد مصرف کنندگان گاز طبیعی در استان به تفکیک تعرفه طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (مصرف کننده)

درصد تغییرات	۹۷		۹۶		نوع مصرف کننده
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۹/۰۹	۹۸	۱۷۴۶۸۶	۹۸/۴	۱۶۱۷۶۶	خانگی
۱۴	۱/۵	۲۵۰۸	۱/۳	۲۲۰۰	تجاری
۱۳/۸۶	۰/۵	۵۰۱	۰/۳	۴۴۰	صنعتی
۸/۰۸	۱۰۰	۱۷۷۶۹۵	۱۰۰	۱۶۴۴۰۶	مجموع

مأخذ: شرکت گاز استان بوشهر

با توجه به جدول ۹ مصرف‌کنندگان بخش خانگی گاز طی دو سال اخیر دارای بیشترین شمار می‌باشند. مقایسه تغییرات بخش‌های مختلف نشان می‌دهد علی‌الرغم افزایش تعداد مصرف‌کننده در هر سه بخش خانگی، تجاری و صنعتی، بیشترین تغییرات (معادل با ۱۴ درصد) مربوط به بخش تجاری می‌باشد و مجموع مصرف‌کنندگان اعم از خانگی، تجاری و صنعتی دارای رشدی معادل با ۸/۰۸ درصد می‌باشند.

با توجه به جداول ۱۴ و ۱۵ طی سال‌های ۹۵ و ۹۶ بیشترین تعداد انشعاب مربوط به شهرستان دشتستان و بیشترین تعداد مصرف‌کننده مربوط به شهرستان بوشهر می‌باشد. به طور کلی، به دلیل کمبود تعداد مشترکین و همچنین شرایط اقلیمی و آب و هوایی در استان بوشهر میزان مصرف گاز خانگی و تجاری در استان بوشهر کم می‌باشد و بیشترین حجم مصرف مربوط به مشترکین عمده به خصوص نیروگاه‌های موجود در استان (شامل نیروگاه متمرکز بعثت و نیروگاه عسلویه و نیروگاه تشان و نیروگاه گازی بوشهر) می‌باشد که بیشتر در منطقه عسلویه قرار دارند و قابل ذکر است که نیروگاه‌های مذکور در تابستان و اوج گرما دارای پیک مصرف گاز می‌باشند.

جدول ۱۰: برخی شاخص‌های بخش گاز به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۶

تعداد خانوارهای روستایی برخوردار از گاز	تعداد خانوارهای شهری برخوردار از گاز	تعداد مشترکین گاز طبیعی	تعداد مصرف کننده				تعداد انشعاب گاز طبیعی	تعداد روستاهای گازسانی شده	تعداد شهرهای گازسانی شده	شهرستان
			جمع	صنعتی	تجاری	خانگی				
۳۹۵۷	۷۵۸۸۰	۴۵۹۸۷	۴۳۵۴۹	۱۱۹	۵۳۰	۴۲۹۰۰	۳۲۹۰۸	۲۰	۳	بوشهر
۱۵۲۱۷	۶۵۷۸	۷۵۰۲	۷۵۱۵	۳۹	۱۰۰	۷۳۷۶	۲۰۲۹۵	۷۹	۳	تنگستان
۱۰۱۹۴	۱۱۲۰۲	۲۰۱۴۳	۱۹۵۵۶	۱۱	۵۰۵	۱۹۰۴۰	۱۳۳۸۹	۵۸	۳	جم
۲۰۶۲۸	۴۸۳۱۹	۳۲۹۷۴	۲۷۷۴۵	۸۴	۲۲۸	۲۷۴۳۳	۴۸۸۰۱	۸۵	۹	دشتستان
۷۰۵۲	۱۶۶۳۰	۱۲۱۴۵	۱۱۳۵۰	۸	۱۷۹	۱۱۱۶۳	۱۸۰۶۴	۵۴	۴	دشتی
۲۸۴۵	۱۳۱۹۹	۱۰۹۵۹	۱۱۰۱۸	۴	۲۰۷	۱۰۸۰۷	۱۲۳۲۰	۱۸	۵	دیر
۱۴۸۳	۸۱۰۸	۴۱۵۶	۳۸۹۱	۲۰	۳۲	۳۸۳۹	۵۶۵۹	۱۵	۲	ديلم
۸۵۱۶	۷۹۵۰	۶۴۱۵	۶۱۰۸	۶۵	۱۰۳	۵۹۴۰	۷۹۱۳	۲۱	۲	عسلویه

جدول ۱۱: برخی شاخص‌های بخش گاز به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۶

تعداد خانوارهای روستایی بر خوردار از گاز	تعداد خانوارهای شهری برخوردار از گاز	تعداد مشترکین گاز طبیعی	تعداد مصرف کننده				تعداد انشعاب گاز طبیعی	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد شهرهای گازرسانی شده	شهرستان
			جمع	صنعتی	تجاری	خانگی				
۶۴۸۷	۷۵۸۱۰	۵۲۶۶۴	۵۰۲۲۵	۱۴۲	۶۶۵	۴۹۴۱۸	۳۶۹۷۵	۲۸	۳	بوشهر
۱۵۲۱۷	۶۵۷۸	۹۲۵۷	۹۳۴۰	۴۱	۱۲۵	۹۱۷۴	۲۰۹۵۴	۷۹	۳	تنگستان
۱۰۱۹۴	۱۱۲۰۲	۲۱۵۸۵	۲۱۱۷۱	۱۱	۵۱۳	۲۰۶۴۷	۱۴۰۶۵	۵۸	۳	جم
۲۰۹۴۹	۴۸۳۱۹	۳۸۰۸۹	۳۱۴۱۸	۸۸	۲۶۴	۳۱۰۶۶	۵۱۶۹۹	۸۷	۹	دشتستان
۷۰۵۲	۱۶۶۳۰	۱۳۶۲۲	۱۲۷۶۴	۱۳	۱۹۸	۱۲۵۵۳	۱۹۰۶۰	۵۴	۴	دشتی
۲۹۳۸	۱۳۱۹۹	۱۱۷۲۵	۱۱۷۷۲	۴	۲۲۲	۱۱۵۴۶	۱۲۳۶۴	۲۳	۵	دیر
۱۵۲۶	۸۱۰۸	۴۸۰۵	۴۵۴۱	۲۰	۳۳	۴۴۸۸	۵۸۴۷	۱۷	۲	دیلم
۸۵۱۶	۷۹۵۰	۷۵۳۶	۷۲۲۲	۷۰	۱۱۵	۷۰۳۷	۸۱۵۳	۲۱	۲	عسلویه
۲۸۳۳	۲۴۹۷۷	۱۴۱۷۰	۱۴۶۳۰	۳۸	۲۷۴	۱۴۳۱۸	۱۲۵۶۸	۱۰	۳	کنگان
۶۲۶۲	۲۱۸۰۰	۱۴۸۳۲	۱۴۶۱۲	۷۴	۹۹	۱۴۴۳۹	۱۷۶۴۹	۳۴	۲	گناوه
۸۱۹۷۴	۲۳۴۶۴۳	۱۸۸۲۸۵	۱۷۷۶۹۵	۵۰۱	۲۵۰۸	۱۷۴۶۸۶	۱۹۹۳۳۴	۴۱۱	۳۶	جمع

برق

مقدمه

الکتریسیته یا همان برق در تمام زندگی ما جریان دارد و می‌توان گفت بدون برق زندگی سخت می‌شود. اگر به اطرافمان نگاه کنیم و وسایلی که با الکتریسیته کار می‌کنند را بشماریم به اهمیت آن پی می‌بریم. با افزایش درآمد سرانه و پیشرفت فناوری در چند دهه اخیر، رشد مصرف انرژی به ویژه در بخش مسکونی کشور افزایش چشمگیری داشته است. انرژی برق بسیار انعطاف‌پذیر بوده و تبدیل آن به دیگر انواع انرژی به راحتی امکان‌پذیر است. خدمات این انرژی بدون جاننشین عمومی می‌باشد.

اولین، اصلی‌ترین و مهم‌ترین بخش صنعت برق تولید نیرو می‌باشد، از سوئی هزینه‌بر بودن زیاد واحدهای تولیدی و از سوی دیگر نقشی که این واحدها در تامین برق به عهده دارند ایجاب می‌کند که همواره احداث نیروگاه‌های جدید و سرویس و نگهداری از واحدهای قدیمی با دقت و وسواس کافی و برنامه‌ریزی هر چه صحیح‌تر و روزآمدتر صورت گیرد.

بخش توزیع نیروی برق رابط بین صنعت برق و مشترکان است و نقشی چند سویه بر عهده دارد: نخست خدمت‌رسانی به مشترکان و تامین رضایت ایشان و فروش انرژی برق به عنوان یک کالای اقتصادی، دوم ایفای نقش فنی برای نگهداری، راهبری و توسعه شبکه‌های توزیع و سوم حفظ ارتباط و هماهنگی با بخش‌های بالا دست صنعت برق به طوری که موجبات ادامه فرایند تولید و عرضه برق حاصل گردد و راه توسعه این صنعت هموار شود. به منظور کاهش درصد تلفات توان لازم است که الکتریسیته را در ولتاژهای بالا انتقال دهیم. هرچه که ولتاژ بالاتر باشد جریان کمتر خواهد بود که این امر اندازه‌ی کابل مورد نیاز و میزان انرژی تلف شده را کاهش می‌دهد.

با توجه به جدول ۱۲ بیشترین تعداد مشترکین (معادل با ۷۹ درصد از کل مشترکین موجود) مربوط به بخش شهری می‌باشند. عمده مشترکین صنعت برق بر حسب تعرفه (حدود ۸۱ درصد از کل) در استان بوشهر مربوط به بخش خانگی می‌باشند. از سویی دیگر طی سال‌های ۹۶ تا ۹۷ بیشترین رشد مشترک در بخش روشنایی معابر رخ داده است.

از آنجا که مصرف برق تابعی از تعداد مشترکین هر بخش می‌باشد، بالطبع در بخش خانگی بیشترین مصرف وجود داشته است، اما رشد مثبت در مصرف به لحاظ افزایش کارایی یا صرفه‌جویی و رشد منفی به لحاظ کاهش کارایی یا مصرف بی‌رویه در صنعت برق حائز اهمیت می‌باشد که بیشترین رشد مثبت مصرف بر حسب تعرفه در بخش تجاری (معادل با ۶/۹۶ درصد) دیده می‌شود؛

از سوی دیگر تنها رشد منفی مصرف بر حسب تعرفه مربوط به عمومی (معادل با ۹/۷۹- درصد) می باشد. میزان مصرف سرانه نیز از دیگر شاخص های مهم بخش صنعت برق می باشد که در استان بوشهر سرانه مصرف برق در سال ۹۷ نسبت به سال قبل، ۶/۶۲ درصد کاهش داشته است.

جدول ۱۲: شاخص های انرژی برق در سال های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	سال		شاخص
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
مشترکین			
۳/۸۲	۳۴۵۰۶۵	۳۳۲۳۷۶	شهری
۳/۵۳	۱۱۹۲۲۵	۱۱۵۱۶۰	روستایی
۳/۷۴	۴۶۴۲۹۰	۴۴۷۵۳۶	جمع
-	۷۴	۷۴	شهری
-	۲۶	۲۶	روستایی
-۰/۱۶	۸۰	۸۱	خانگی
۳/۲۸	۳/۷	۳/۶	عمومی
-	۱/۱	۱/۱	کشاورزی
-۶/۲۷	۰/۵	۰/۶	صنعتی
۲/۳۱	۱۳/۳	۱۳	تجاری
۱۲/۷۵	۰/۹	۰/۸	روشنایی
مصرف			
-۳/۹۹	۴۴۲۱۳۴۶	۴۶۰۴۹۵۳	شهری
-۰/۴۶	۱۴۹۷۷۴۹	۱۵۰۴۶۴۴	روستایی
-۳/۱۲	۵۹۱۹۰۹۵	۶۱۰۹۵۹۶	جمع
-۶/۶۲	۱۲۷۴۹	۱۳۶۵۲	سرانه مصرف برق (کیلو وات ساعت به مشترک)
-	۷۵	۷۵	شهری
-	۲۵	۲۵	روستایی
۱/۲۳	۶۹	۶۸	خانگی
-۹/۷۹	۱۳	۱۴	عمومی
-	۵	۵	کشاورزی
-	۳	۳	صنعتی
۶/۹۶	۹	۸	تجاری
-	۲	۲	روشنایی

ادامه جدول ۱۲: شاخص‌های انرژی برق در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	سال		شاخص
	۱۳۹۶	۱۳۹۶	
توزیع			
۳/۶۵	۱۵۳۳۵	۱۴۷۹۶	طول شبکه توزیع نیروی برق (کیلومتر)
۵/۵۸	۳۹۸۷	۳۷۷۶	ظرفیت شبکه توزیع نیروی برق (مگا ولت آمپر)
۱/۱۰	۶۹۳۰	۶۸۵۴	طول شبکه برق فشارضعیف (کیلومتر)

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۲ برخی از شاخص‌های صنعت برق در استان بوشهر را نمایش می‌دهد. مطابق با جدول مذکور، میزان فروش برق طی سال‌های ۹۶ تا ۹۷ دارای رشد منفی معادل با ۳/۱۲ درصد می‌باشد. تعداد چاه‌های کشاورزی برق دار شده نیز طی سال ۹۶ تا ۹۷ دارای ۶/۲۷ درصد رشد می‌باشد.

جدول ۱۳: شاخص‌های انرژی برق در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	سال		شاخص
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
توزیع			
-	۱۵	۱۵	سرانه شبکه فشار ضعیف (بر مشترک)
۵/۸۵	۸۴۰۶	۷۹۴۱	طول شبکه برق فشار متوسط (کیلومتر)
-	۱۸	۱۸	سرانه شبکه برق فشار متوسط (متر بر مشترک)
۷/۵	۸/۶	۸	ظرفیت ترانس‌های توزیع (کاوا بر مشترک)
-۳/۱۲	۵۹۱۹۰۹۵	۶۱۰۹۵۹۶	میزان فروش برق (مگا وات ساعت)
-	۹۹	۹۹	درصد روستاهای برق‌دار
-	۹۴	۹۴	درصد خانوارهای روستایی دارای برق
-	۷۵۹۶۷	۷۵۹۶۷	تعداد خانوارهای دارای برق در روستاهای بالای ۲۰ خانوار
۱/۵۶	۱۵۶۷	۱۵۴۳	تعداد خانوارهای دارای برق در روستاهای زیر ۲۰ خانوار
۶/۲۷	۴۵۰۵	۴۲۳۹	تعداد چاه‌های کشاورزی برق‌دار شده

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۴: موجودی مشترکین به تفکیک تعرفه در سال ۱۳۹۶

شهرستان	تعرفه	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	روشنایی	جمع
بوشهر	۹۷۹۵۹	۶۴۳۹	۲۱۹	۶۸۸	۱۸۳۱۹	۶۰۲	۱۲۳۶۲۴	
دشتستان	۷۷۴۰۹	۴۲۳۱	۲۰۴۷	۶۶۱	۱۱۵۹۵	۱۴۸۳	۹۵۹۴۳	
گناوه	۳۶۶۶۴	۱۸۱۳	۱۹۲	۱۷۴	۸۲۰۱	۳۸۳	۴۷۰۴۴	
تنگستان	۲۱۸۶۴	۹۸۰	۴۸۱	۱۵۰	۲۶۴۷	۶۶	۲۶۱۲۲	
دشتی	۲۷۶۸۲	۱۷۴۲	۷۶۳	۲۸۳	۳۴۴۱	۵۱۳	۳۳۹۱۱	
دیر	۱۹۵۷۴	۱۲۲۸	۶۱۴	۱۵۲	۲۵۲۵	۲۳۷	۲۴۱۰۳	
کنگان	۲۷۲۹۴	۱۰۸۵	۹۳	۲۱۶	۴۰۹۱	۹۱	۳۲۷۷۹	
عسلویه	۱۹۷۷۶	۷۰۵	۲۸	۱۰۱	۴۰۷۵	۱	۲۴۶۸۵	
جم	۱۹۵۰۲	۱۰۴۴	۲۲۰	۹۵	۲۶۵۶	۲۵۲	۲۳۵۱۷	
دیلم	۱۲۵۷۸	۵۲۱	۵۳	۸۸	۲۵۶۸	۷۲	۱۵۸۰۸	
جمع کل	۳۶۰۳۰۲	۱۶۰۸۸	۴۷۱۰	۲۶۰۸	۶۰۱۲۸	۳۷۰۰	۴۴۷۵۲۶	

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۵: موجودی مشترکین به تفکیک تعرفه در سال ۱۳۹۷

شهرستان	تعرفه	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	روشنایی	جمع
بوشهر	۱۰۱۳۳۰	۶۴۱۷	۲۳۷	۷۱۰	۱۸۹۰۵	۷۸۳	۱۲۸۳۷۲	
دشتستان	۷۸۱۷۷	۲۸۲۸	۲۱۷۸	۶۲۶	۱۱۷۶۳	۱۶۰۷	۹۷۸۷۹	
گناوه	۳۸۴۵۳	۱۵۹۴	۲۵۹	۱۴۶	۸۳۶۵	۴۲۵	۴۹۲۴۲	
تنگستان	۲۲۴۱۷	۹۲۹	۵۱۱	۱۴۸	۲۸۳۶	۷۶	۲۶۹۱۷	
دشتی	۲۸۱۴۷	۱۳۰۶	۸۰۸	۲۶۴	۳۵۳۰	۵۱۵	۳۴۵۷۰	
دیر	۲۰۱۱۵	۹۵۰	۶۴۸	۱۴۱	۲۶۷۷	۵۰۳	۲۵۰۳۴	
کنگان	۲۸۷۸۷	۱۰۸۳	۱۰۰	۲۲۱	۴۲۸۹	۹۳	۳۴۵۷۳	
عسلویه	۲۰۹۶۷	۷۵۹	۳۱	۱۰۰	۴۱۳۰	۱	۲۵۹۸۸	
جم	۲۱۲۳۸	۹۱۹	۲۴۲	۹۳	۲۷۳۰	۲۵۲	۲۵۴۷۴	
دیلم	۱۲۸۸۵	۴۵۳	۶۵	۸۷	۲۶۷۸	۷۳	۱۶۲۴۱	
جمع کل	۳۷۳۳۰۶	۱۷۲۳۸	۵۰۷۹	۲۵۳۶	۶۱۹۰۳	۴۳۲۸	۴۶۴۲۹۰	

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۶: موجودی مشترکین به تفکیک مدیریت در سال ۱۳۹۶

شهرستان	شهری	روستایی	کل
بوشهر	۱۱۱۹۹۱	۱۱۶۳۳	۱۲۳۶۲۴
دشتستان	۶۶۲۱۷	۲۹۷۲۶	۹۵۹۴۳
گناوه	۳۷۰۱۲	۱۰۰۳۲	۴۷۰۴۴
تنگستان	۱۰۲۹۲	۱۵۸۳۰	۲۶۱۲۲
دشتی	۲۲۸۳۰	۱۱۰۸۱	۳۳۹۱۱
دیر	۱۷۹۹۸	۶۱۰۵	۲۴۱۰۳
کنگان	۲۹۰۴۱	۳۷۳۸	۳۲۷۷۹
عسلویه	۱۴۰۶۷	۱۰۶۱۸	۲۴۶۸۵
جم	۹۸۷۶	۱۳۶۴۱	۲۳۵۱۷
دیلم	۱۳۰۵۲	۲۷۵۶	۱۵۸۰۸
جمع کل	۳۳۲۳۷۶	۱۱۵۱۶۰	۴۴۷۵۳۶

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۷: موجودی مشترکین به تفکیک مدیریت در سال ۱۳۹۷

شهرستان	شهری	روستایی	کل
بوشهر	۱۱۵۸۴۶	۱۲۵۲۶	۱۲۸۳۷۲
دشتستان	۶۷۷۴۲	۳۰۱۳۷	۹۷۸۷۹
گناوه	۳۸۷۰۳	۱۰۵۳۹	۴۹۲۴۲
تنگستان	۱۰۶۷۷	۱۶۲۴۰	۲۶۹۱۷
دشتی	۲۳۳۵۳	۱۱۲۱۷	۳۴۵۷۰
دیر	۱۸۸۰۰	۶۲۳۴	۲۵۰۳۴
کنگان	۳۰۶۶۹	۳۹۰۴	۳۴۵۷۳
عسلویه	۱۴۹۱۲	۱۱۰۷۶	۲۵۹۸۸
جم	۱۱۰۴۸	۱۴۴۲۶	۲۵۴۷۴
دیلیم	۱۳۵۳۲	۲۷۰۹	۱۶۲۴۱
جمع کل	۳۴۵۲۸۲	۱۱۹۰۰۸	۴۶۴۲۹۰

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۸: میزان مصرف برق به تفکیک شهری و روستایی در سال‌های ۹۶ و ۹۷ به تفکیک شهرستان (مگاوات ساعت)

سال ۱۳۹۶			سال ۱۳۹۵			شهرستان/سال
جمع	روستایی	شهری	جمع	روستایی	شهری	
۱۷۰۷۶۸۸	۱۳۰۵۹۲	۱۵۷۷۰۹۶	۱۷۸۹۲۶۱	۱۳۰۳۳۹	۱۶۵۸۹۲۲	بوشهر
۱۲۰۰۵۰۹	۳۵۲۴۷۸	۸۴۸۰۳۱	۱۲۷۹۳۱۶	۳۶۸۸۱۴	۹۱۰۵۰۲	دشتستان
۵۲۹۴۴۹	۱۱۰۲۳۳	۴۱۹۲۲۶	۵۳۱۱۵۹	۱۱۰۸۳۲	۴۲۰۳۲۷	گناوه
۳۳۳۹۴۸	۱۸۷۹۶۶	۱۳۵۹۸۲	۳۳۰۷۰۹	۱۸۹۷۵۲	۱۴۰۹۵۷	تنگستان
۴۰۴۸۱۷	۱۲۷۵۱۳	۲۷۷۳۰۴	۴۲۲۲۱۸	۱۳۱۱۴۴	۲۹۱۰۷۴	دشتی
۳۳۰۷۴۱	۸۵۳۱۶	۲۴۵۴۲۵	۳۴۰۰۲۰	۸۸۴۳۲	۲۵۱۵۸۸	دیر
۴۸۰۷۱۶	۷۰۲۷۸	۴۱۰۴۳۷	۴۸۱۳۳۸	۷۲۲۴۵	۴۰۹۰۹۳	کنگان
۵۰۶۱۳۴	۲۷۰۱۸۸	۲۳۵۹۴۶	۴۹۰۵۶۴	۲۴۳۱۹۲	۲۴۷۳۷۲	عسلویه
۲۵۶۰۸۸	۱۳۸۲۸۷	۱۱۷۸۰۰	۲۶۱۸۸۸	۱۴۲۹۸۷	۱۱۸۹۰۱	جم
۱۷۹۰۰۵	۲۴۹۰۷	۱۵۴۰۹۸	۱۸۳۱۲۳	۲۶۹۰۶	۱۵۶۲۱۷	دیلم
۵۹۱۹۰۹۵	۱۴۹۷۷۴۹	۴۴۲۱۳۴۶	۶۱۰۹۵۹۶	۱۵۰۴۶۴۳	۴۶۰۴۹۵۳	استان

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۱۹: میزان و سهم مصرف مشترکین برق در سال ۱۳۹۶ (مگاوات ساعت)

عنوان شهرستان	شرح	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	روشنایی	جمع
بوشهر	میزان	۱۱۰۷۸۳۰	۴۱۵۷۵۷	۳۴۶۵۶	۶۰۷۰۶	۱۴۲۳۲۰	۲۷۹۹۳	۱۷۸۹۲۶۲
	سهم شهرستان در تعرفه	۲۶	۵۰	۱۱	۳۵	۳۰	۲۵	۲۹
دشتستان	میزان	۹۲۲۸۲۱	۸۳۲۷۸	۱۳۸۲۱۶	۴۶۱۳۶	۶۳۳۱۳	۲۵۵۵۲	۱۲۷۹۳۱۶
	سهم شهرستان در تعرفه	۲۲	۱۰	۴۴	۲۷	۱۳	۲۳	۲۱
گناوه	میزان	۴۲۷۵۲۱	۳۷۵۲۷	۸۱۷۹۶	۴۶۷۲	۴۴۶۳۲	۸۰۱۱	۵۳۱۱۵۹
	سهم شهرستان در تعرفه	۱۰	۴	۳	۳	۹	۷	۹
تنگستان	میزان	۲۶۰۸۹۷	۲۴۱۲۴	۱۹۸۱۲۲	۴۴۲۷	۱۳۶۶۱	۷۷۷۹	۳۳۰۷۱۰
	سهم شهرستان در تعرفه	۶	۳	۶	۳	۳	۷	۵
دشتی	میزان	۲۹۵۲۷۳	۳۳۱۲۴	۵۱۳۲۸	۱۷۹۶۳	۱۵۴۰۸	۹۱۱۳	۴۲۲۲۱۹
	سهم شهرستان در تعرفه	۷	۴	۱۶	۱۰	۳	۸	۷
دیر	میزان	۲۴۱۷۳۲	۳۰۶۸۵	۳۹۰۲۷	۸۹۰۰	۱۲۸۱۷۶	۶۸۰۹	۳۴۰۰۱۹
	سهم شهرستان در تعرفه	۶	۴	۱۲	۵	۳	۶	۶
کنگان	میزان	۳۳۸۳۸۹	۸۲۴۱۰	۴۳۹۹	۱۰۴۴۶	۳۸۴۳۹	۷۲۵۶	۴۸۱۳۳۹
	سهم شهرستان در تعرفه	۸	۱۰	۱	۶	۸	۶	۸
عسلویه	میزان	۲۷۷۱۶۹	۷۰۳۱۸	۱۹۶۸	۱۱۵۶۱	۱۲۱۱۰۰	۸۴۴۹	۴۹۰۵۶۵
	سهم شهرستان در تعرفه	۷	۸	۱	۷	۲۵	۷	۸
جم	میزان	۱۷۷۱۲۰	۴۴۸۰۶	۱۱۱۶۳	۶۴۲۶	۱۵۵۷۰	۶۸۰۱	۲۶۱۸۸۶
	سهم شهرستان در تعرفه	۴	۵	۴	۴	۳	۶	۴
دیلم	میزان	۱۴۴۹۴۳	۱۲۴۳۳	۷۷۳۶	۹۰۹	۱۱۳۲۰	۵۷۸۲	۱۸۳۱۲۳
	سهم شهرستان در تعرفه	۳	۱	۲	۱	۲	۵	۳
جمع کل	میزان	۴۱۹۳۶۸۵	۸۳۴۴۶۲	۳۱۷۱۲۱	۱۷۲۱۴۶	۴۷۸۶۳۹	۱۱۳۵۴۵	۶۱۰۹۵۹۸

مأخذ: شرکت توزیع نیروی برق

جدول ۲۰: میزان و سهم مصرف مشترکین برق در سال ۱۳۹۷ (مگاوات ساعت)

شهرستان	عنوان	شرح	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	روشنایی	جمع
بوشهر	میزان		۱۰۷۸۸۸۹	۳۶۳۹۶۷	۳۷۲۰۹	۵۱۱۴۲	۱۴۳۷۴۷	۳۲۷۳۳	۱۷۰۷۶۸۸
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۶۳	۲۱	۲	۳	۸	۲	۱۰۰
دشتستان	میزان		۸۷۹۸۶۳	۷۲۹۴۸	۱۱۴۲۷۴	۴۳۶۴۴	۶۱۳۵۵	۲۸۴۲۵	۱۲۰۰۵۰۹
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۳	۶	۱۰	۴	۵	۲	۱۰۰
گناوه	میزان		۴۱۲۲۲۲	۳۳۳۷۴	۲۳۴۷۹	۳۶۶۲	۴۶۲۱۸	۱۰۴۹۵	۵۲۹۴۴۹
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۸	۶	۴	۱	۹	۲	۱۰۰
تنگستان	میزان		۲۵۵۴۱۰	۲۳۱۲۸	۲۰۹۳۲	۴۱۷۱	۱۴۱۷۲	۶۱۳۵	۳۲۳۹۴۸
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۹	۷	۶	۱	۴	۲	۱۰۰
دشتی	میزان		۲۸۷۰۹۸	۲۶۰۱۶	۴۹۶۶۲	۱۸۲۹۹	۱۵۸۶۱	۷۸۸۱	۴۰۴۸۱۷
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۱	۶	۱۲	۵	۴	۲	۱۰۰
دیر	میزان		۲۳۴۶۰۱	۲۸۷۶۷	۳۸۹۹۶	۹۰۵۶	۱۲۹۳۷	۶۳۸۴	۳۳۰۷۴۱
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۱	۹	۱۲	۳	۴	۲	۱۰۰
کنگان	میزان		۳۳۸۵۷۸	۸۰۱۹۳	۴۴۶۸	۱۱۱۱۶	۳۷۱۹۰	۹۱۷۰	۴۸۰۷۱۶
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۰	۱۷	۱	۲	۸	۲	۱۰۰
عسلویه	میزان		۲۷۰۶۹۱	۶۵۱۰۳	۲۲۳۰	۱۰۸۵۱	۱۴۷۷۴۵	۹۵۱۴	۵۰۶۱۳۴
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۵۳	۱۳	۰	۲	۲۹	۲	۱۰۰
جم	میزان		۱۷۷۳۸۱	۴۱۲۴۲	۱۰۳۴۸	۶۰۹۵	۱۵۶۰۰	۵۴۲۲	۲۵۶۰۸۸
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۶۹	۱۶	۴	۲	۶	۲	۱۰۰
دیلیم	میزان		۱۳۹۹۳۴	۱۲۸۱۰	۹۵۸۸	۱۴۲۹	۱۱۶۷۳	۳۵۷۱	۱۷۹۰۰۵
	سهم شهرستان در تعرفه (درصد)		۷۸	۷	۵	۱	۷	۲	۱۰۰
جمع کل	میزان		۴۰۷۴۶۶۷	۷۴۷۵۴۷	۳۱۱۱۸۶	۱۵۹۴۶۵	۵۰۶۴۹۹	۱۱۹۷۳۱	۵۹۱۹۰۹۵

جدول ۲۱: سایر شاخص‌های بخش برق به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۶

استان	دیلم	جم	عسلویه	کنگان	دیر	دشتی	تنگستان	گناوه	دشتستان	بوشهر	شاخص/شهرستان
۸	۷	۸	۱۰	۹	۹	۹	۹	۷	۸	۸	سرانه ظرفیت ترانس های توزیع (کاوا بر مشترک)
۱۸	۲۲	۱۸	۲۰	۱۴	۲۷	۳۷	۲۵	۱۶	۲۱	۷	سرانه شبکه فشار متوسط (متر بر مشترک)
۷۹۴۱	۳۴۸	۴۳۳	۴۸۷	۴۵۷	۶۴۴	۱۲۵۹	۶۵۹	۷۳۶	۲۰۰۹	۹۱۱	طول شبکه برق فشار متوسط
۶۶۴۱	۲۰۹	۳۶۰	۳۱۸	۳۷۱	۴۶۷	۴۶۷	۸۱۰	۶۰۴	۱۶۴۲	۱۳۹۳	طول شبکه برق فشار ضعیف(کیلومتر)
۳۷۷۶	۱۱۲	۱۸۶	۲۵۹	۲۷۹	۲۲۳	۳۰۶	۲۴۳	۳۳۳	۷۹۸	۱۰۳۷	موجودی ظرفیت شبکه توزیع نیروی برق(مگا ولت آمپر)
۱۴۵۸۳	۵۵۸	۷۹۳	۸۰۵	۸۲۸	۱۱۱۰	۱۷۲۵	۱۴۶۹	۱۳۴۰	۳۶۵۰	۲۳۰۴	طول شبکه توزیع نیروی برق(کیلومتر)
۴۲۴۹	۵۱	۲۱۷	۲۸	۸۸	۵۷۵	۷۱۸	۴۴۲	۱۵۱	۱۸۲۹	۱۵۰	تعداد چاههای کشاورزی برقدار شده
۱۵۴۳	۱۰۵	۱۹۶	۵	۲۹	۱۵۲	۲۵۴	۲۳۵	۱۳۹	۳۲۶	۱۰۲	تعداد خانوارهای روستایی دارای برق در روستاهای زیر ۲۰ خانوار
۷۵۹۶۷	۱۵۱۷	۷۶۰۶	۶۲۱۴	۱۹۴۶	۳۶۳۷	۷۲۱۲	۱۳۶۶۱	۵۰۵۱	۱۹۰۱۸	۱۰۱۰۵	تعداد خانوارهای روستایی دارای برق در روستاهای بالای ۲۰ خانوار
۷۷۵۱۰	۱۶۲۲	۷۸۰۲	۶۲۱۹	۱۹۷۵	۳۷۸۹	۷۴۶۶	۱۳۸۹۶	۵۱۹۰	۱۹۳۴۴	۱۰۲۰۷	تعداد خانوارهای روستایی دارای برق
۸۲۷	۴۱	۱۱۳	۳۶	۱۸	۸۰	۱۳۱	۱۲۴	۶۶	۱۷۶	۴۲	تعداد روستاهای دارای برق
-	۸	۱۰	۱	۲	۴	۷	۶	۹	۵	۳	رتبه سرانه مصرف برق
۱۳۶۵۲	۱۱۵۸۴	۱۱۱۳۶	۱۹۸۷۳	۱۴۶۸۴	۱۴۱۰۷	۱۲۴۵۱	۱۲۶۶۰	۱۱۲۹۱	۱۳۳۳۴	۱۴۴۷۳	سرانه مصرف برق (کیلووات ساعت به مشترک)

فصل دوم – حمل و نقل

مقدمه

حمل و نقل از جمله امور زیربنایی و فرابخشی است و به عنوان حلقه اتصال صنایع مختلف کشور همواره مورد توجه بوده است. علاوه بر این، همه فعالیت‌های جامعه به نوعی تحت تأثیر این بخش هستند زیرا از اجزای مهم چرخه تولید - مصرف در هر اقتصاد است و امکان بهره‌وری مناسب از صنایع و استعدادهای جامعه و پیشرفت بسیاری از طرح‌های اقتصادی را فراهم می‌کند.

امروزه نقش حمل و نقل در توسعه پایدار بسیار روشن و انکار ناپذیر است. سهم چشمگیر بخش حمل و نقل در تولید ناخالص داخلی کشورها حکایت از ارتباط تنگاتنگ کلیه زیر بخش‌های اقتصادی با بخش حمل و نقل دارد.

هر چند که حمل و نقل به عنوان تنها عامل توسعه به حساب نمی‌آید، و علل و عوامل بسیار دیگری هم هست که موجب رشد و توسعه اقتصادی می‌گردد، اما نباید فراموش کرد، که یکی از عناصر کلیدی در توسعه اقتصادی، حمل و نقل است. آثار اقتصادی حمل و نقل را می‌توان در رابطه با همه فعالیت‌های اقتصادی مثل صنایع کشاورزی، خدمات، توریسم و ... برشمرد. اگر نگاهی به کشورهای پیشرفته جهان بیندازیم مشاهده خواهیم کرد که آنها به موازات سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی، در امر حمل و نقل نیز سرمایه‌گذاری کرده‌اند و این بخش را هم زمان تقویت نموده‌اند تا بتوانند ارتباطات بین بخش‌های فعال مختلف که در جامعه فعالیت می‌کنند را به نحو احسن برقرار نمایند.

علاوه بر اهمیت اقتصادی و آثاری که یک سیستم حمل و نقل می‌تواند روی بهبود وضع اقتصادی بگذارد و موجبات بهبود وضع زندگی تک تک افراد را فراهم آورد، آثار اجتماعی - فرهنگی آن نیز مثل آثار آموزشی، بهداشتی، فرهنگی، سیاحتی و زیارتی را نباید از نظر دور داشت.

ارتباط عمیق حمل و نقل با زندگی روزمره از نقطه نظر دسترسی به خدمات و رفاه اجتماعی و نقش اساسی آن در ارتقاء سطح زندگی و رفاه اجتماعی، بیانگر نقش فرهنگی و اجتماعی است که حمل و نقل می‌تواند داشته باشد.

بنابراین جهت ارتقاء سطح زندگی و کیفیت زندگی اجتماعی، ضروری است که به توسعه حمل و نقل، به ویژه آنهایی که جنبه عام‌المنفعه بودن آن بیشتر است توجه خاص مبذول گردد و به این طریق به تقاضای جامعه برای دستیابی به آموزش و فرهنگ، فعالیت‌های اجتماعی و ورزشی و ... پاسخ مساعد داد. در ادامه مبحث حمل و نقل در قالب تفکیکی حمل و نقل جاده‌ای، دریایی و هوایی مورد اشاره قرار می‌گیرد.

حمل و نقل جاده‌ای

به مجموعه فعالیت‌های حمل و نقلی (کالا یا مسافر)، که از طریق جاده توسط ناوگان جاده‌ای صورت پذیرد حمل و نقل جاده‌ای می‌گویند.

اهمیت روزافزون حمل و نقل جاده‌ای در افزایش رفاه اجتماعی، ایجاد ارزش افزوده در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنعت و ... منجر به اهمیت بالای آن در توسعه اقتصادی گردیده است به گونه‌ای که میزان سرمایه‌گذاری در آن طی سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته است. نتیجه چنین سرمایه‌گذاری‌هایی نه تنها از بعد تقویت سایر بخش‌ها بلکه به لحاظ ایمن‌سازی محورها به شدت مورد توجه می‌باشد.

طول آزادراه‌ها و بزرگراهها در استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ با ۵ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۹۶ به ۶۷۱ کیلومتر رسیده است

شهرستان دشتستان با ۱۳۳ کیلومتر و شهرستان جم با ۲۱ کیلومتر به ترتیب بیشترین و کمترین میزان راه اصلی را دارا می‌باشند.

میزان کالای حمل شده (درون و برون استانی) در استان بوشهر در سال ۱۳۹۷، ۱/۴ درصد میزان کالای حمل شده در کشور بوده است.

تعداد متوفیان ناشی از تصادفات رانندگی در سال ۱۳۹۶ در استان بوشهر ۱/۶ درصد این آمار در کشور بوده است. در حالیکه آمار متوفیان ناشی از حوادث رانندگی در سطح کشور ۶ درصد افزایش یافته است این شاخص در استان بوشهر در سال ۹۷ نسبت به سال قبل ۶ درصد کاهش داشته است.

جدول ۱: گزیده شاخص های بخش حمل و نقل در سال ۹۷-۱۳۹۶

شاخص	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
طول راههای تحت حوزه استحفاظی اداره کل راه و شهرسازی (بدون روستایی)- کیلومتر	۲۰۹۵	۲۰۹۲	-۱/۰
طول آزاد راهها و بزرگراه ها - کیلومتر	۶۳۹	۶۷۱	۵
طول راههای شریانی- کیلومتر	۱۰۴۲	۱۰۴۲	۰
طول راههای ترانزیتی- کیلومتر	۶۱۱	۶۱۱	۰
تعداد تونل های موجود	۱۲	۱۲	۰
تعداد پل ها با دهانه ۱۰ متر به بالا	۱۲۲	۱۲۴	۶/۱
تعداد راهدارخانه های موجود	۲۰	۲۰	۰
تعداد تجهیزات و ماشین آلات راهداری	۱۹۴	۱۹۷	۵/۱
تعداد نقاط حادثه خیز رفع شده	۵	۷	۴۰
تعداد پاسگاههای پلیس راه موجود	۵	۵	۰
تعداد مراکز معاینه فنی مکانیزه فعال	۲	۲	۰
تعداد مجتمع های خدماتی - رفاهی و تیر پارک فعال	۱۳	۱۴	۷/۷
تعداد دوربین نظارت تصویری	۱۶	۱۷	۳/۶
تعداد دوربین کنترل سرعت جاده ای	۴۳	۴۳	۰
کالای طی شده از مبدا استان (میلیون تن - کیلومتر)	۴۶۴۳	۴۱۷۶	-۱/۱۰
میزان کالای حمل شده از مبدا استان - هزار تن	۵۹۰۰	۶۲۵۸	۱/۶
تعداد سفرهای باری کامیون از مبدا استان - هزار سفر	۱۸۱	۴۱۸	۹/۱۳۰
میزان ترانزیت ورودی کالا از مرزهای استان - تن	۲۱۷۳	۱۰۸۸	-۹/۴۹
تعداد شرکتها و موسسات باری داخلی	۱۲۳	۱۱۱	-۸/۹
تعداد شرکتها و موسسات مسافری داخلی	۳۵	۳۵	۰
تعداد پایانه های عمومی مسافری فعال	۶	۶	۰
تعداد پایانه های باری و شهرکهای حمل و نقل فعال	۳	۳	۰

مآخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور - ۱۳۹۶

جدول ۲: برخی شاخص‌های حمل و نقل به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	راه اصلی (کیلومتر)		راه فرعی (کیلومتر)		بزرگراه (کیلومتر)	
	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۶	سال ۹۷
بوشهر	۷۵	۷۵	۱۶	۱۶	۸۲	۸۲
تنگستان	۴۵	۴۵	۱۵۵	۱۵۵	۴۸	۴۸
جم	۲۱	۲۱	۱۲۶	۱۲۶	۲۵	۲۵
دشتستان	۱۱۳	۱۱۳	۱۶۴	۱۶۴	۱۰۲	۱۰۲
دشتی	۴۹	۴۹	۷۳	۷۳	۸۵	۸۵
دیر	۷۰	۷۰	۲۷	۲۶	۶۱	۶۱
دیلم	۳۹	۳۹	۱۵۲	۱۵۲	۳۳	۳۳
کنگان	۳۴	۳۴	۲۳	۲۳	۹۱	۹۱
گناوه	۶۶	۶۶	۶۲	۶۲	۷۲	۷۲
عسلویه	۶۰	۶۰	۴۷	۴۷	۷۲	۷۱
استان	۶۰۸	۵۷۲	۸۴۹	۸۴۵	۶۳۹	۶۷۱

ماخذ: اداره کل راه و شهرسازی استان

جدول ۳: برخی شاخص‌های حمل و نقل راه روستایی به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۵

شهرستان	راه روستایی (کیلومتر)			راه روستایی آسفاته (کیلومتر)			راه روستایی شوسه (کیلومتر)		
	سال	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
یوشهر	۱۱۶۲	۱۱۶۴	۱۱۲/۹	۱۱۲/۹	۱۴۵	۳/۵	۳/۵	۱۸	
تنگستان	۲۱۶۷	۲۱۶/۸	۱۶۱/۲	۱۶۳	۵۵/۲	۵۳/۸	۲۳		
جم	۱۹۶/۶	۱۹۶/۶	۱۳۶/۶	۱۴۱	۶۰	۶۰	۶۰		
دشتستان	۷۲۶/۹	۷۲۶/۹	۴۹۴/۳	۴۹۷/۴	۵۷۳	۳۳۲/۶	۲۲۹/۵	۷۲	
دشتی	۶۰۹/۸	۶۰۹/۸	۳۷۴/۴	۳۷۴/۴	۶۰۰	۳۳۵/۴	۳۳۵/۴	۵۵	
دیپ	۸۵/۷	۸۵/۷	۶۷/۶	۶۷	۱۸/۱	۱۸/۱	۱۸/۱	۱۸	
دیلم	۱۰۷	۱۰۷	۸۷/۵	۸۷/۵	۷۲	۱۹/۵	۱۹/۵	۱۹	
کنگان	۸۸	۸۹	۸/۸	۸/۸	۰	۰	۰	۰	
عسلویه	۵۷/۴	۵۷/۴	۴۱/۶	۴۱/۴	۲۰	۱۶	۱۶	۶	
گناوه	۲۲۰	۲۲۰	۱۳۲/۱	۱۳۲	۸۷/۹	۸۷/۹	۸۷/۹	۴۰	
استان	۳۳۴۵/۱	۳۳۴۴	۱۶۱۶/۹	۱۶۰۴/۴	۱۹۳۵	۷۲۸/۲	۷۲۲	۳۱۱	

ماخذ: اداره کل راه و شهرسازی استان

جدول ۴: میزان کالای حمل شده در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (هزار تن)

شرح	میزان کالای حمل شده		جمع
	درون استانی	برون استانی	
۱۳۹۶	استان	۱۴۰۳	۵۹۰۰
	کشور	۱۱۵۴۶۲	۴۲۸۳۴۸
	سهم	۱/۲	۱/۴
۱۳۹۷	استان	۲۳۷۲	۶۲۵۸
	کشور	۱۲۶۵۷۲	۴۴۲۰۷۱
	سهم	۱/۹	۱/۴

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۹۶-۱۳۹۵

جدول ۵: میزان سرویس‌دهی شبکه حمل و نقل جاده‌ای استان در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سال	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
نسبت موسسات مسافربری به ده هزار نفر جمعیت	۰/۳	۰/۳	۰
سرنانه مسافر جابجا شده درون استانی	۱/۲	۰/۸	-۳۳/۳
سرنانه بار جابجا شده درون استانی (نفر -تن)	۱/۲	۱/۹	۵۸/۳
تعداد موسسات مسافربری	۳۷	۳۹	۱۱/۴
تعداد موسسات باربری	۱۳۵	۱۴۵	۷/۴

ماخذ: اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان بوشهر - محاسبات نگارنده

جدول ۶: میزان سرویس‌دهی شبکه حمل و نقل جاده‌ای استان در سال ۱۳۹۷

شهرستان	تعداد موبسبات مسافربری	تعداد موبسبات باربری	نسبت موبسبات مسافربری به ده هزار نفر جمعیت	تعداد مسافران-جابجا شده درون استانی (نفر)	تعداد مسافران-جابجا شده برون استانی (نفر)	سرنانه مسافر جابجا شده درون استانی
بوشهر	۱۳	۷۱	۴	۲۴۴۶۵۳	۴۷۵۴۳۹	۰/۸
دشتستان	۲	۲۴	۰/۸	۱۳۱۸۹۵	۸۷۶۰۸	۰/۵
تنگستان	۱	۱	۱	۱۸۸۷۶	۱۷۱۰	۰/۲
دشتی	۳	۷	۳	۴۰۲۹۵	۱۳۹۳۶	۰/۵
دیر	۱	۴	۱/۶	۲۷۷۶۹	۸۱۷۹۵	۰/۵
کنگان	۴	۷	۳/۷	۷۰۸۰۹	۵۶۵۶۲	۰/۷
جم	۲	۱	۲/۹	۹۹۱۱۵	۷۲۶۴۹۳	۱/۴
عسلویه	۵	۲۴	۶/۸	۲۵۱۸۴۹	۵۰۱۸۲۳	۳/۴
گناوه	۶	۴	۵/۹	۵۶۰۴۵	۱۰۶۳۲۵	۰/۵
دیلم	۲	۲	۵/۷	۳۵۰۸	۱۱۷۷۷	۰/۱
استان	۳۹	۱۴۵	۳/۳	۹۴۴۸۱۴	۲۰۶۳۴۶۸	۰/۸

ماخذ: اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان بوشهر - محاسبات نگارنده

جدول ۷: مسافرین جابجا شده با وسایل حمل و نقل عمومی بر حسب درون و برون استانی در سالهای ۹۷-۱۳۹۶ (هزارنفر)

جمع	برون استانی	درون استانی	شرح	
۳۱۸۹	۱۸۴۵	۱۳۴۴	استان	۱۳۹۶
۱۵۳۹۷۵	۷۱۹۳۲	۸۲۰۴۳	کشور	
۲/۱	۲/۶	۱/۶	سپه	
۳۰۱۸	۲۰۷۱	۹۴۷	استان	۱۳۹۷
۱۴۸۳۲۷	۷۱۰۱۵	۷۷۳۱۲	کشور	
۲	۲/۹	۱/۲	سپه	

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جادهای کشور ۹۷-۱۳۹۶

جدول ۸: تعداد سفر مسافری بر حسب درون و برون استانی در سالهای ۹۷-۱۳۹۶ (هزارسفر)

جمع	برون استانی	درون استانی	شرح	
۱۸۲	۹۷	۸۵	استان	۱۳۹۶
۱۵۰۷۵	۵۸۲۳	۹۲۵۲	کشور	
۱/۲	۱/۷	۰/۹	سپه	
۱۷۴	۱۰۳	۷۱	استان	۱۳۹۷
۱۵۰۹۲	۵۹۷۰	۹۱۲۲	کشور	
۲/۱	۱/۷	۰/۸	سپه	

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جادهای کشور ۹۷-۱۳۹۶

جدول ۹: تعداد راهدار خانه‌های فعال تا پایان ۱۳۹۷

شرح	شیرانی	غیر شیرانی	جمع
استان	۱۶	۴	۲۰
کشور	۴۳۳	۲۶۴	۶۹۷
سهم	۳/۷	۱/۵	۲/۹

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۱۳۹۷

جدول ۱۰: طول راه های شیرانی و ترانزیتی تحت حوزه استحفاظی اداره کل راه و شهرسازی تا پایان سال ۱۳۹۷
واحد: کیلومتر

شرح	راه شیرانی	راه ترانزیتی
۱۳۹۶	استان	۶۱۱
	کشور	۲۴۹۸۲
	سهم	۲/۴
۱۳۹۷	استان	۶۱۱
	کشور	۲۵۲۳۵
	سهم	۲/۴

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۹۷-۱۳۹۶

جدول ۱۱: تعداد متوفیات ناشی از تصادفات رانندگی در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶
واحد: نفر

شرح	درون شهری	برون شهری	روستایی	نامعلوم	جمع
۱۳۹۶	استان	۷۴	۲۰۰	۱۴	۲۸۹
	کشور	۴۳۷۸	۱۰۷۴۹	۱۰۴۴	۱۶۲۰۱
	سهم	۱/۷	۱/۹	۱/۳	۳/۳
۱۳۹۷	استان	۶۶	۱۹۱	۸	۲۷۱
	کشور	۴۲۷۶	۱۱۰۲۹	۱۰۹۵	۱۷۱۸۳
	سهم	۱/۵	۱/۷	۰/۷	۰/۸

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۹۷-۱۳۹۶

جدول ۱۲: تعداد مصدومین ناشی از تصادفات رانندگی (برون شهری و درون شهری) در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶
واحد: نفر

تعداد مصدومین	شرح
۴۹۵۵	استان
۳۳۵۹۹۵	کشور
۱/۵	سهم
۴۵۷۶	استان
۳۶۷۴۴۰	کشور
۱/۲	سهم

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۹۷-۱۳۹۶

جدول ۱۳: وضعیت اجرای طرح ایمن سازی مدارس حاشیه راههای استان در سال ۱۳۹۶-۹۷

شرح	آموزش ایمنی	ایمن سازی فیزیکی
۱۳۹۶	استان	۵
	کشور	۵۰۰
	سهم	۱
۱۳۹۷	استان	۶
	کشور	۴۳۰
	سهم	۱/۴

ماخذ: سالنامه آماری سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور ۹۷-۱۳۹۶

حمل و نقل دریایی

به مجموعه فعالیت‌های حمل و نقلی (کالا یا مسافر) است که از طریق دریا توسط ناوگان دریایی صورت پذیرد، حمل و نقل دریایی می‌گویند.

حمل و نقل دریایی شاخه‌ای از حمل و نقل است که در توسعه تجارت خارجی نقش مهمی ایفا می‌کند. این شاخه از حمل و نقل به واسطه داشتن مزیت‌هایی از جمله هزینه پایین حمل کالا، پرداخت وجه در مقابل اسناد معتبر و سرعت عمل در حمل حجم بالایی از کالا، از مناسب‌ترین روش‌های حمل و نقل به شمار می‌آید. مزیت‌های جغرافیایی کشورمان ایران در حوزه دریایی بسیار زیاد می‌باشد. دارا بودن حدود ۳۰۰۰ کیلومتر خطوط ساحلی، دسترسی به دریا در شمال و جنوب کشور، دسترسی به آب‌های آزاد (اقیانوس هند)، قرارگیری کشور بر سر مسیر کریدورهای ترانزیتی شمالی- جنوبی و عملکرد ارتباط دهنده کشورهای آسیای میانه با آب‌های جنوب کشور از جمله مزیت‌های مهم جغرافیایی کشور در حوزه دریایی بشمار می‌رود.

پیشرفت‌های اخیر در صنعت کشتی‌سازی، کاربرد تجهیزات پیشرفته لجستیکی در بنادر، بهره‌گیری از مزایایی چون حمل در حجم‌های بسیار بالا و گستره جغرافیایی عملکرد آن و همچنین استفاده از کانتینرها برای سهولت حمل و نگهداری کالاها، کاربرد حمل و نقل دریایی را به شدت در عملیات حمل بین قاره‌ای و بین کشوری مورد توجه قرار داده است.

استان بوشهر با دارا بودن سواحل طولانی و همسایگی با کشورهای حوزه خلیج فارس از موقعیتی ممتاز جهت بهره‌برداری از این مزیت‌های بالقوه برخوردار می‌باشد که طی سال‌های اخیر با احداث اسکله‌های مختلف، لایروبی‌های متعدد و ایجاد سایر تاسیسات مورد نظر، قدم‌های مناسبی در عملیاتی نمودن اهداف مورد نظر برداشته شده است.

استان بوشهر دارای ۱۱۴/۵ هکتار مساحت بندری و ۲۲۲۳ متر اسکله در بنادر بوشهر و گناوه می‌باشد.

در سال ۱۳۹۷ تعداد ۳۹۲۱ فروند شناور با ظرفیت هزارتن و بالاتر به بنادر استان (بوشهر، خارک، دیر، عسلویه، گناوه) وارد شده اند که نسبت به سال قبل ۳۶ درصد افزایش داشته است.

جدول ۱۴- مشخصات بنادر تحت مالکیت اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر در سال ۱۳۹۷

بندر	مساحت (هکتار)	مساحت انبارهای مسقف (متر مربع)	طول اسکله های موجود (متر)	ظرفیت پذیرش اسکله (هزارتن)
بوشهر	۵۴/۵	۳۱	۲۲۳۰	۳۰
گناوه	۶۰	۶/۴	۹۳	۲

ماخذ: سالنامه آماری وزارت راه و شهرسازی سال ۱۳۹۷

جدول ۱۵: تعداد شناورهای با ظرفیت هزار تن و بیشتر وارد شده به بنادر و ظرفیت آن‌ها (فروند - تن)

بندر	تعداد شناور	ظرفیت شناور	
		خالص	ناخالص
بوشهر	۱۶۸۶	۸۶۶۹۱۸۳	۱۸۱۹۹۸۱۷
خارک	۷۴۶	۳۶۷۰۵۹۴۲	۶۱۸۱۷۵۲۴
دیر	۹۷	۷۵۶۳۷	۱۷۳۷۶۷
عسلویه	۱۳۶۷	۱۷۲۵۸۸۹۷	۳۵۶۸۵۱۵۰
گناوه	۲۵	۱۵۷۵۳	۳۱۷۵۴
استان بوشهر	۳۹۲۱	۶۲۷۲۵۴۱۲	۱۱۵۹۰۸۰۱۲

ماخذ: اداره کل بنادر و کشتیرانی بوشهر

جدول ۱۶: وزن کالای تخلیه و بارگیری شده در بنادر استان در سال ۱۳۹۷

واحد: تن

بارگیری		تخلیه		سال و بندر
کالاهای غیرنفتی	مواد نفتی	کالاهای غیرنفتی	مواد نفتی	
۱۰۸۰۵۸۵۹	۱۰۹۶۱۶۴۶۵	۱۲۳۷۰۲۹	۴۱۵۱۱۷۸	استان
۱۲۹۰۶۳۰	۴۲۲۱۱۵	۵۸۳۳۶۵	۴۳۸۶۴۹	بوشهر
۱۱۲۳۷۱	۸۹۷۷۹۲۶۶	۹۶۷۷۵	۳۶۹۳۸۱۴	خارج
۱۸۷۴۴۳	...	۷۵۷۹۷	...	دیر
۹۱۷۲۸۳۷	۱۹۴۱۵۰۸۴	۴۲۰۰۶۳	۱۸۷۱۵	عسلویه
۴۱۵۷۸	...	۶۱۰۲۹	...	گناوه

جدول ۱۷: آمار تخلیه و بارگیری به تفکیک نوع کالا طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ واحد: تن

۱۳۹۷	۱۳۹۶	کالا
۱۸۶	۲۳۳	ابزارآلات و دستگاههای سبک
۱۱۲۵۷	۳۲۶۷۳	برنج
۱۳۱۱۲۴۶	۶۵۷	پارچه و الیاف و منسوجات
	۱۰	چرم و مصنوعات چرمی
۱۶۶۳	۱۱۲	چوب و تخته
۴۸۳۱۲۲۴	۱۱۲۳۱۹۳۰۹۲	خرده بار و متفرقه
۸۸۴۹	۴۲۳۴	ذرت
۱	۴۷۹	روغن نباتی و حیوانی
	۳۳	شکر
۱۷۸۱۷۳۲۴	۴۱۶۳	فلزات
۶۸۲۲۴۱۸	۱۸۱۰	قطعات و لوازم یدکی
۴	۳۷	کاغذ و مقوا
۳۵۶۷۳۸۹۴۴	۳۳۲۲۴۴۰	کالاهای ساختمانی
۱۸۶۶۲۵	۳۹۱۶۴۰	کالاهای معدنی
۱۹۳۹۳۲۲۹۹۸	۲۶۷۱۵۲۳۴۶۹	کانتینر
۲۴۰۲۱۹۹	۱۷۵۶۰۵۰	کود و سموم شیمیایی
۱		گندم
۳۲۷۹۳۷	۱۶۷	گوشت و فرآورده های گوشتی
۳۲۲۰۸۰۶	۲۹۵۹۷	لوازم خانگی و محصولات سبک
۸۰۳۳۵	۶۵۶۳۸۹۱	ماشین آلات
۲۳۸۵۷۰۴۵۵	۴۹۱۴۲۹۵	محصولات کشاورزی، دامی و احشام
۵۳۵۰۲	۴۰۸	مصنوعات فلزی
۳۱۴۷۶۸۱	۲۸۴۵۹۳۰	مواد اولیه و ترکیبات شیمیایی
۱۷۰۴۲۵۷۷	۱۰۰۱۰	مواد غذایی
۱۱۳۷۶۷۶۴۳	۱۴۴۱۲۲۲۸۷	مواد نفتی
۹۰۵۶۰۵	۲۰۵۱۹۰۶	وسایل نقلیه
۱۲۵۸۱۰۵۳۰۷	۱۵۶۸۰۹۵۶۱۷	جمع

ماخذ: اداره کل بنادر و کشتیرانی بوشهر

جدول ۱۸: شناورهای ورودی به بنادر استان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

بندر	فروند ورودی بالای هزار تن		تغییرات	
	۱۳۹۶	۱۳۹۷	فروند	درصد
بوشهر	۵۴۳	۵۱۳	-۳۰	-۵/۵
خارگ	۹۶۸	۸۰۷	-۱۶۱	-۱۶/۶
عسلویه	۱/۱۹۰	۱/۰۴۲	-۱۴۸	-۱۲/۴
گناوه	۵۵	۲۵	-۳۰	-۵۴/۵

ماخذ: اداره کل بنادر و کشتیرانی بوشهر

جدول ۱۹: شناورهای ورودی به بنادر استان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

بندر	فروند ورودی زیر هزار تن		تغییرات	
	۱۳۹۶	۱۳۹۷	فروند	درصد
بوشهر	۲/۲۶۰	۱/۹۲۳	-۳۳۷	-۱۴/۹
خارگ	۲/۱۹۷	۱/۸۸۶	-۳۱۱	-۱۴/۲
عسلویه	۲۵۹	۱۴۶	-۱۱۳	-۴۳/۶
گناوه	۱/۰۷۲	۱/۱۹۵	۱۲۳	۱۱/۵

ماخذ: اداره کل بنادر و کشتیرانی بوشهر

جدول ۲۰: فعالیت مسافری بنادر استان در سال ۱۳۹۷

شرح	بوشهر	خارگ	گناوه	دیر	جمع کل	۱۳۹۷	
						ورودی	مسافر(نفر)
ورودی	۵۸۵۳۲	۱۰۷۵۳۱	۵۲۵۶۱	۴۵	۲۱۸۶۶۹		
خروجی	۵۹۵۱۳	۱۰۹۷۹۵	۵۰۹۶۲	۳۹	۲۲۰۳۰۹		

ماخذ: اداره کل بنادر و کشتیرانی بوشهر

جدول ۲۱: شاخص های حمل و نقل دریایی در سالهای ۱۳۹۷

شاخص	۱۳۹۷
مقدار تخلیه و بارگیری کالا در بنادر استان (تن)	۱۲۵۸۱۰۵۳۰
مقدار تخلیه و بارگیری شناورهای کمتر از هزار تن	۱۶۳۲۸۳۵
شناورهای ایرانی بالای هزار تن وارد شده به بنادر(فروند)	۸۹۷
شناورهای خارجی بالای هزار تن وارد شده به بنادر(فروند)	۱۵۴۵

ماخذ: سامانه آمار و عملیات سازمان بنادر و کشتیرانی

حمل و نقل هوایی

در عصری که زمان ارزش فراوان پیدا کرده، حمل و نقل هوایی جایگاه مهمی دارد. سرعت بخشی و ارتباطات بین قاره‌ای حمل و نقل هوایی، باعث گردیده است این نوع حمل و نقل نقش حیاتی در توسعه اقتصاد جهانی ایفا نماید.

در سال ۹۴ سهم ارزش افزوده استان از کشور در حمل و نقل هوایی ۳/۴ درصد بوده و رتبه ۱۲ را در کشور دارا می‌باشد.

تعداد نشست و برخاست هواپیماها در سال ۱۳۹۷ با ۱۷/۵ درصد کاهش نسبت به سال قبل ۳۶۰۸ فرورد رسید است که ۰/۹ نشست و برخاست در فرودگاه‌های کشور می باشد، همچنین اعزام و پذیرش مسافر در سال ۱۳۹۷ با ۳۰ درصد کاهش به ۴۴۱۶۴۸ نفر رسیده است .

جدول ۲۲: مشخصات فرودگاه بوشهر تا پایان سال ۱۳۹۷

تعداد ترمینال : ۲	مساحت ترمینال بین المللی: (مترمربع): ۳۲۰۰
تعداد باند پرواز: ۲	ظرفیت پذیرش مسافر سالیانه داخلی (نفر): ۶۹۵۴۴۲
مساحت ترمینال داخلی (مترمربع): ۱۹۰۹	ظرفیت پذیرش مسافر سالیانه بین المللی (نفر): ۲۶۶۶۶۷

ماخذ: سالنامه آماری وزارت راه و شهرسازی سال ۱۳۹۷

جدول ۲۳: شاخص های فنی حمل و نقل هوایی فرودگاه بوشهر طی ۹۷-۱۳۹۶

سهام از کشور	۱۳۹۷	سال	
		۱/۱	۳۵۸۹
۰/۰۲	۱۹	بین المللی	
۰/۹	۳۶۰۸	کل	
۱/۲	۴۳۹۱۴۳	داخلی	اعزام و پذیرش مسافر (نفر)
۰/۰۲	۲۵۰۵	بین المللی	
۰/۹	۴۴۱۶۴۸	کل	
۱/۵	۴۰۳۴	داخلی	ارسال و پذیرش بار و پست (تن)
۰/۰۲	۳۵	بین المللی	
۰/۹	۴۰۶۹	کل	
-	-۱۸	نشست و برخاست	درصد تغییرات
-	-۳۰	اعزام و پذیرش مسافر	

ماخذ: اطلاعات آماری سامانه فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

جدول ۲۴: شاخص های فنی حمل و نقل هوایی فرودگاه اختصاصی عسلویه طی سال های ۹۷-۱۳۹۶

سهم از کشور	۱۳۹۷	سال	
۱۶/۲	۶۰۱۱	داخلی	تعداد نشست و برخاست (فروند)
۰/۰۶	۱	بین المللی	
۱۵/۵	۶۰۱۲	کل	
۱۷	۷۸۶۷۲۲	داخلی	اعزام و پذیرش مسافر (نفر)
۰	۰	بین المللی	
۱۷/۱	۷۸۶۷۲۲	کل	
۱۱/۱	۴۷۲۷۸۹۰	داخلی	ارسال و پذیرش بار و پست (کیلوگرم)
۰	۰	بین المللی	
۱۰/۶	۴۷۲۷۸۹۰	کل	
-	-۷	نشست و برخاست	درصد تغییرات
-	-۸	اعزام و پذیرش مسافر	

ماخذ: اطلاعات آماری سامانه فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

جدول ۲۵: عملکرد فرودگاه بوشهر در پروازهای مسافری حج تمتع در سال های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	شاخص
-۵۰	۸	۱۶	تعداد نشست و برخاست (فروند)
-۵۵/۹	۹۱۶	۲۰۷۸	اعزام و پذیرش مسافر (نفر)
-۶۸/۲	۱۸۲۲۵	۵۷۳۰۰	ارسال و پذیرش بار و پست (تن)

ماخذ: اطلاعات آماری سامانه فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

فصل سوم – عمران شهری

مقدمه

بخش عمران شهری دارای ابعاد گسترده ای از قبیل شهرسازی و خدمات رفاهی مانند آب ، گاز برق و تلفن می باشد. گستردگی فعالیت های این بخش موجب شده تا در برنامه های توسعه و اسناد بالا دستی به عمران شهری توجه بیشتری شود براساس سند چشم انداز توسعه در فصل عمران شهری باید به مواردی از قبیل توسعه پایدار شهری متناسب با مقتضیات محلی، فرهنگی ، تاریخی و اسلامی ، حفظ حقوق و تکریم شهروندان، تراکم جمعیت در پهنه سرزمین، هماهنگی و تناسب سیمای شهری با فرهنگ ایرانی – اسلامی و تجدید حیات شهری در بافت های فرسوده و پیرامونی، شهرسازی مشارکتی از طریق نهادهای نمودن نقش موثر مردم در امر برنامه ریزی توجه بیشتری صورت گیرد.

تهیه ی برنامه جامع مدیریت شهری به منظور دستیابی به ساختار مناسب و مدیریت هماهنگ و یکپارچه شهری در محدوده و حریم شهرها، با رویکرد تحقق توسعه پایدار شهرها، تمرکز مدیریت از طریق واگذاری وظایف و تصدی های دستگاه های دولتی به بخش های خصوصی و تعاونی و شهرداری ها، بازنگری و به روز رسانی قوانین و مقررات شهرداری ها و ارتقای جایگاه شهرداری ها و اتحادیه آنها و نیز تدوین نظام درآمدهای پایدار شهدای ها از دیگر سیاست های عمران شهری است.

آب شهری

آبرسانی به شهرهای استان تحت پوشش شرکت آب و فاضلاب استان قرار دارد. هدف شرکت ایجاد تاسیسات تقسیم و توزیع آب شهری و تاسیسات مرتبط با جمع آوری، انتقال و تصفیه فاضلاب،

همچنین بهره‌برداری از تاسیسات آب شهری و تاسیسات مربوط به فاضلاب در حوزه شهرهای استان بوشهر می‌باشد.

تعداد مشترکین آب شهری در سال ۹۷ نسبت به سال قبل خود ۳ درصد افزایش یافته است. از مجموع ۱۰۷۷۳۰ هزار متر مکعب آب تولیدی در استان، ۷۷۱۴۰ هزار متر مکعب فروخته (مصرف) شده به عبارت دیگر آب ورودی به شبکه به طور کامل مورد بهره‌برداری قرار نمی‌گیرد. متوسط بهره‌برداری از آب ورودی به شبکه در سال‌های ۹۷ حدود ۷۴ درصد بوده و مابقی آب تولیدی در شبکه هدر رفت (پرت) می‌شود. این امر نشان از فرسودگی شبکه توزیع آب در سطح استان دارد. طبق پیش بینی‌ها بیشترین میزان مصرف آب در سال‌های ۹۶ و ۹۷ در بخش خانگی بوده است. میزان مصرف بخش تجاری در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶، ۲۰ درصد کاهش داشته است. در سال ۹۷ سرانه آب مصرفی استان ۱۵۲ لیتر در شبانه‌روز بوده است.

فاضلاب شهری

شبکه آب و فاضلاب شهرها یکی از تاسیسات مهم شهری محسوب می‌گردد. تعداد مشترکین فاضلاب شهری در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶، ۸/۵ درصد افزایش یافته است. تعداد ۹ شهر از شهرهای استان دارای مطالعات فاضلاب شهری بوده که تنها ۳ شهر بوشهر، دیلم و گناوه دارای شبکه فاضلاب می‌باشد.

جدول ۱: وضعیت آب آشامیدنی شهری استان بوشهر طی سال‌های ۹۶-۱۳۹۵

شاخص	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	ضریب تغییرات
تعداد مشترکین آب آشامیدنی	مشترک	۲۷۰۵۹۸	۲۷۹۶۳۵	۳/۳۳
تعداد مشترکین فاضلاب شهری	مشترک	۶۵۲۴۵	۷۰۷۹۱	۸/۵
میزان تولید آب آشامیدنی	متر مکعب	۱۰۸	۱۰۰	-۷/۴۰
صرفه‌مصرفی	خانگی	۴۲	۴/۷۶	۶
	تجاری	۲	-۲۰	۳۹
	صنعتی	۳	-۴۰	-۲۸
	سایر	۳۰	-۰/۶۶	۱۷
	جمع	۷۷	-۵/۳۲	۸
متوسط پرت آب	درصد	۳۰	۲۶	-۱۳/۳۳
طول خطوط انتقال آب	کیلومتر	۸۶۵	۸۷۵	۱/۱۵
طول شبکه جمع‌آوری فاضلاب	کیلومتر	۵۳۳	۵۳۳/۵	۰/۰۹
تعداد مخازن موجود	مخزن	۶۶	۶۴	-۳/۰۳
ظرفیت مخازن موجود	متر مکعب	۳۰۷۶۰۴	۳۱۹۳۰۰	۳/۸
سرانه آب مصرفی	لیتر در روز به ازای هر نفر	۱۶۰	۱۵۲	-۵
توسعه شبکه توزیع آب	کیلومتر	۱۰	۲۳/۴	۱۳۴
اصلاح شبکه توزیع آب	کیلومتر	۲۸	۳۶/۵	۳۰/۳۵
حجم فاضلاب	جمع‌آوری شده	۱۸۰۵۱۹۰۸	۲۱۵۶۴۱۴۵	۱۹/۴۵
	تصفیه شده	۱۸۰۵۱۹۰۸	۲۱۵۶۴۱۴۵	۱۹/۴۵

مأخذ: شرکت آب و فاضلاب شهری استان بوشهر

جدول ۲: ظرفیت تامین، طول شبکه توزیع و تولید و فروش آب در نقاط شهری در سال‌های ۱۳۹۵-۹۶

سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۵	شاخص	
۳۴۱۶	۳۲۲۸	استان	ظرفیت تامین آب (لیتر بر ثانیه)
۲۴۷۷۸۶	۲۶۱۹۷۱	کشور	
۱/۳	۱/۲	سهام	
۲۴	۲۵	رتبه	
۱۰۷۷۳۰	۱۰۲۲۰۵	استان	حجم تولید آب (هزار متر مکعب)
۶۱۶۲۲۲۵	۶۰۴۵۳۹۲	کشور	
۱/۷۴	۱/۷	سهام	
۱۹	۱۹	رتبه	
۷۷۱۴۰	۷۰۹۸۵	استان	حجم فروش آب (هزار متر مکعب)
۴۶۳۳۵۵۶	۴۵۰۲۶۱۷	کشور	
۱/۶	۱/۶	سهام	
۱۹	۱۸	رتبه	

ماخذ: سالنامه آماری کشور ۱۳۹۶-۱۳۹۵

جدول ۳: اعتبارات شرکت آب و فاضلاب شهری به تفکیک فصل و برنامه در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

۱۳۹۷		۱۳۹۶			فصل / برنامه
عملکرد	مصوب	عملکرد	تخصیص	مصوب	
۲۸۸۹۹۰	۴۸۷۵۴۰	۳۵۸۹۶۸	۳۸۱۳۱۸	۵۵۷۹۵۸	فصل منابع آب
۲۷۲۹۹۰	۴۱۹۰۴۰	۲۲۷۵۴۸	۲۴۶۰۹۸	۳۷۹۹۵۸	برنامه عرضه آب
۱۶۰۰۰	۶۸۵۰۰	۱۳۱۴۲۰	۱۳۵۲۲۰	۱۷۸۰۰۰	برنامه تامین آب
۱۱۰۲۷۱۵	۱۲۵۵۰۴۵	۴۸۱۹۸۸	۶۲۹۲۵۷	۷۳۸۵۰۸	فصل آب و فاضلاب
۸۸۷۷۸۵	۸۸۹۰۸۵	۳۰۳۴۰۰	۳۰۴۸۵۰	۳۳۸۰۶۵	برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب
۲۱۴۹۳۰	۳۶۵۹۶۰	۱۷۸۵۸۸	۳۲۴۴۰۷	۴۰۰۴۴۳	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی

ماخذ: اطلاعات موافقتنامه‌های عمرانی

جدول ۴: شاخص های شرکت آب و فاضلاب شهری به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۷

جمع	عسلویه	جم	دریلم	گناوه	کنگان	دیر	دشتی	دشتستان	تنگستان	بوشهر	شاخص شهرستان				
											خانگی	صنعتی	سایر	جمع	
۲۵۹۶۸۵	۶۷۰۱	۹۳۱۵	۹۸۰۷	۳۹۴۷۱	۳۳۷۹۶	۱۳۴۶۲	۱۸۱۸۸	۵۱۲۱۲	۷۵۷۸	۸۰۶۶۴	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۱۰۰۳	۸	۰	۳۴	۸۶	۵۳	۳۱	۲۴	۳۷۲	۱۶	۳۳۷	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۱۸۹۴۷	۳۳۷	۲۸۵	۶۲۱	۱۶۱۰	۸۵۴	۱۰۲۹	۱۳۴۴	۴۶۸۹	۴۸۷	۷۴۸۱	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۳۷۹۶۳۵	۶۷۱۲	۹۶۰۰	۱۰۴۷۲	۳۱۱۶۷	۳۴۷۰۳	۱۵۵۳۲	۱۹۵۵۶	۵۶۲۷۳	۸۰۸۱	۸۸۴۹۲	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۱۷۶۳۳	۴۱۰	۲۰۱۰	۳۳۴	۷۶۹۶	۲۱۵۸	۴۲۶	۲۸۶	۱۳۲۸	۲۱۳	۳۸۸۲	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۷۰۷۹۱	۰	۰	۱۹۲۷	۱۰۵۲۴	۰	۰	۰	۰	۰	۵۵۳۱۶	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۳۴۱۵	۰	۰	۳۴۴	۹۳۸	۰	۰	۰	۰	۰	۳۳۳۳	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۲۶۰۶۹۶	۰	۰	۹۰۹۲	۴۲۶۶۴	۰	۰	۰	۰	۰	۲۰۹۳۱۳	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۸۰۰۳۷۹	۳۳۳۹۴	۳۸۱۱۸	۲۸۴۶۱	۷۸۲۵۵	۸۱۳۰۵	۳۶۲۴۳	۵۵۵۸۸	۱۶۷۸۰۹	۳۳۴۳۷	۲۵۸۶۷۹	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۸۶۵	۱۵	۲۰	۷۰	۳۴	۳۰	۳۳	۱۱۲	۳۲۳	۶۱۵	۳۳۰	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۴۸	۰	۰	۵	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۲۹	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۴۴۷۴۶	۰	۰	۱۳۳۲	۷۴۵۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۶۰۶۴	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۹۵۱۹۳	۲۹۹	۲۱۸۵	۳۱۰۱	۱۱۱۱۶	۸۴۸	۴۱۶۷	۵۱۵۹	۲۲۱۴۳	۱۷۵	۳۳	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۴۰۰۰۰۰۰۰	۱۴۴۱۴۳	۱۵۱۳۱۴۳	۱۷۹۸۸۴	۴۹۱۵۹۰	۳۹۹۳۶۹	۲۵۶۶۴۷۰	۳۰۱۲۱۱۶	۹۵۱۵۵۴۷	۱۱۳۱۳۰	۱۳۳۲۶۲۷	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۱۶۰۰۰۰۰۰	۷۱۱۶	۰	۲۰۳۳۹	۲۲۱۰۴۵	۴۸۱۷۱	۳۲۲۵۴	۵۴۳۷۹	۶۰۷۳۹۰	۲۵۶۶۹	۱۹۹۹۵۶۲	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۱۸۰۰۰۰۰۰	۴۰۴۱۶	۳۳۰۸۳	۵۲۶۶۶	۱۸۸۱۳۶	۱۲۰۴۸۱	۹۱۴۴۴	۱۶۴۴۲۲	۵۸۵۹۷۵	۳۳۴۹۹	۶۵۸۳۷۱	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۲۹۷۰۰۰۰۰	۶۶۰۱۵۵	۳۷۸۲۱۳	۵۶۶۱۶۸	۲۲۵۹۰۴۵	۴۳۷۰۰۴	۷۸۱۹۸۸	۱۲۶۶۱۴	۱۲۱۶۰۸۵۴	۳۳۵۸۸۹	۱۰۷۸۵۱۰۴	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)
۷۲۰۰۰۰۰۰	۱۹۴۹۱۱۰	۱۸۲۴۴۳۹	۳۳۵۹۳۷	۷۴۵۹۸۱۶	۴۶۳۳۷۲۵	۲۶۶۸۵۳۳	۴۵۲۸۶۳۱	۳۳۶۶۹۷۶۶	۱۴۲۰۲۸۷	۲۵۷۶۹۹۶۴	۱۶	۳۳۷	۷۴۸۱	۸۸۴۹۲	تعداد مشترکین آب (مشترک)

مآخذ: شرکت آب و فاضلاب شهری استان بوشهر

جدول ۵: شاخص‌های شرکت آب و فاضلاب شهری در سال ۱۳۹۷

شاخص / شهرستان	بوشهر	تنگستان	دشتستان	دشتی	دیر	کنگان	گناوه	دیلم	جم	عسلویه	جمع
متوسط پرت آب (درصد)	۲۲/۴	۲۰/۱	۳۱/۰۸	۲۲/۸۹	۳۷/۵۷	۴۰/۱۷	۳۰/۰۷	۲۲/۰۳	۴۵/۲۸	۳۵/۵۹	۲۶
تعداد مخازن موجود	۱۰	۲	۱۳	۶	۷	۸	۷	۴	۳	۴	۶۴
حجم مخازن موجود (مترمکعب)	۱۰۲۰۵۰	۱۲۰۰۰	۷۲۸۵۰	۱۲۶۰۰	۲۱۰۰۰	۲۸۲۰۰	۳۲۳۵۰	۹۷۵۰	۷۶۰۰	۱۵۰۰۰	۳۱۹۳۰+
طول شبکه جمع آوری فاضلاب شهری (کیلومتر)	۳۵۱/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۲	۶۰	۰	۰	۵۳۳/۵
توسعه شبکه توزیع آب (کیلومتر)	۵/۴۶	۱/۵۷	۲/۷۲	۱/۵۵	۲/۶۰	۱/۹۷	۲/۱۲	۲/۶۹	۱/۲۷	۱/۴۵	۳۲/۴
اصلاح شبکه توزیع آب (کیلومتر)	۲/۸۲	۲/۷	۱۱/۹۳	۱/۷۷	۱/۰۸	۱/۲۵	۴/۲۵	۱/۴۷	۱/۸	۱	۳۰۳/۵
سرمایه مصرف (لیتر در روز به ازای هر نفر)	۱۵۰	۱۶۱	۱۶۹	۱۷۵	۱۸۲	۱۴۶	۱۹۴	۱۶۰	۱۳۱	۱۶۵	۱۵۲

مآخذ: شرکت آب و فاضلاب شهری استان بوشهر

فصل چهارم – عمران روستایی

مقدمه

فعالیت های عمران روستایی با هدف ایجاد زمینه توسعه و عمران روستاها و تامین عادلانه امکانات و هدایت فیزیکی جهت بهبود شرایط زیست محیطی نقاط روستایی و زمینه سازی نگهداشت جمعیت روستایی در سراسر کشور به انجام می رسد.

روستاها جدای از اینکه از نظر تولیدات مختلف و متعدد باغی، زراعی و دامی از اهمیت خاصی برخوردارند از نظر تولید صنایع دستی گوناگون نیز جایگاه خاصی دارند. در کنار این موضوع اگر به بحث گردشگری نیز نیم نگاهی داشته باشیم روستاها به واسطه داشتن جاذبه های متنوع تاریخی، فرهنگی و آب و هوای پاک و سالم، باغ ها و کشتزارها و حتی مزارع پرورش ماهی و میگو می توانند با برنامه ریزی و مدیریت صحیح، نه تنها جمعیت خود را نگه دارند بلکه جاذب جمعیت هم باشند.

توسعه روستایی یکی از دل نگرانی های جدی در کشورهای در حال توسعه است. گسترش بی رویه شهرها و رشد شتابان جمعیت به اصطلاح شهری، از یک سو و ناپایداری فعالیتهای کشاورزی، از دیگر سو، نه تنها فاصله موجود بین شهرها و روستاها را گسترش می دهد، بلکه منابع گوناگون (طبیعی و انسانی) یکی را به نفع دیگری مصادره می کند. آنچه به این فرایند دامن می زند، رویکرد متعارف تصدیگری و نگرش آمرانه و متمرکز از بالا به پایین است که بدون توجه به نقش اساسی مردم ذینفع و مشارکت آنان در تعیین سمت و سوی نیازها و برنامه های توسعه ای، تاکنون نتوانسته است به طور دلخواه به اهداف از پیش تعیین شده عمران و توسعه روستایی دست یابد.

وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در راستای توسعه روستاها به شرح ذیل می باشد:

- مطالعه و بررسی در زمینه تشخیص و تعیین نیازمندی‌های مسکن محرومان اعم از روستایی و شهری
 - تهیه طرح‌های هادی و اصلاح معابر در روستاها
 - نظارت بر پرداخت و مصرف وام‌های قرض الحسنه مسکن روستایی
- با توجه به قانون اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب سال ۱۳۶۶ مجلس شورای اسلامی و همچنین ماده ۱۱ قانون ساماندهی مصوب سال ۱۳۷۸ اجرای طرح هادی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی برشمرده شده است.
- طرح هادی روستایی طرحی است که ضمن ساماندهی و اصلاح بافت موجود، میزان و گسترش آبی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف از قبیل مسکونی، تولیدی، تجاری و کشاورزی و تاسیسات و تجهیزات و نیازمندی‌های عمومی روستایی را بر حسب مورد در قالب مصوبات طرح-های ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستایی یا طرح‌های جامع ناحیه‌ای تعیین می نماید.
- اهداف طرح هادی:

- ایجاد زمینه توسعه و عمران روستاها با توجه به شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی
- تامین عادلانه امکانات از طریق ایجاد تسهیلات اجتماعی، تولیدی و رفاهی
- هدایت وضعیت فیزیکی روستاها
- ایجاد تسهیلات لازم به منظور بهبود مسکن روستاییان و خدمات محیط زیستی و عمومی

عملیات اجرایی طرح‌های هادی روستایی به شرح ذیل می باشد:

احداث و اصلاح شبکه معابر، احداث و اصلاح میادین، احداث و اصلاح پیاده‌روها، احداث فضای سبز، احداث و اصلاح پوشش انهار و کانال‌های آب داخل روستا، دیواره‌سازی، احداث و تکمیل سیل‌بند، آماده‌سازی اراضی پیش‌بینی شده جهت گسترش آبی روستا، احداث پل‌های مورد نیاز داخل روستا، احداث و تکمیل شبکه دفع فاضلاب بر این اساس سالانه از محل اعتبارات استانی و ملی، جهت تهیه و اجرای طرح هادی روستایی جهت نیل به اهداف مذکور اعتباراتی اختصاص داده می‌شود.

مطالعات طرح‌های هادی کلیه روستاهای بالای ۵۰ خانوار استان بوشهر تا پایان سال ۹۷ انجام شده است. همچنین در ۳۷ درصد روستاهای استان در سال ۹۶ و ۵۰ درصد روستاها در سال ۹۷ طرح هادی اجرا گردیده است. تغییر تعریف طرح هادی اجرا شده باعث کاهش شاخص نسبت

روستاهای دارای طرح هادی اجرا شده به کل روستاهای دارای طرح هادی شده است است^۳. شهرستان عسلویه در سال ۹۶ و ۹۷ رتبه اول را داراست. شهرستان دیلم دارای کمترین طرح هادی اجرا شده است.

جدول ۱: عملکرد شاخص‌های هدف کمی ساماندهی کالبدی روستاها به تفکیک شهرستان تا پایان سال ۱۳۹۶

شرح	نسبت روستاهای بالای ۵۰ خانوار دارای طرح هادی به کل روستاهای بالای ۵۰ خانوار	نسبت روستاهای دارای طرح هادی اجرا شده به کل روستاهای دارای طرح هادی	نسبت روستاهای بالای ۲۰ خانوار دارای طرح هادی به کل روستاهای بالای ۲۰ خانوار
بوشهر	۱۰۰	۷۲	۱۰۰
تنگستان	۱۰۰	۳۰	۱۰۰
دشتستان	۱۰۰	۳۰	۱۰۰
دشتی	۱۰۰	۳۳	۱۰۰
دیلم	۱۰۰	۱۷	۱۰۰
دیر	۱۰۰	۲۶	۱۰۰
کنگان	۱۰۰	۷۱	۱۰۰
گناوه	۱۰۰	۲۶	۱۰۰
عسلویه	۱۰۰	۸۰	۱۰۰
چیم	۱۰۰	۵۳	۱۰۰

مأخذ: اداره کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان بوشهر

^۳ - طرح هادی اجرا شده به طرحی گفته می‌شود که تمام معابر اصلی و معابر فرعی درجه یک اجرا شده باشد.

جدول ۲: عملکرد شاخص‌های هدف کمی ساماندهی کالبدی روستاها به تفکیک شهرستان تا پایان سال ۱۳۹۷

شرح	نسبت روستاهای بالای ۵۰ خانوار دارای طرح هادی به کل روستاهای بالای ۵۰ خانوار	نسبت روستاهای دارای طرح هادی اجرا شده به کل روستاهای دارای طرح هادی	نسبت روستاهای بالای ۲۰ خانوار دارای طرح هادی به کل روستاهای بالای ۲۰ خانوار
بوشهر	۱۰۰	۷۲	۱۰۰
تنگستان	۱۰۰	۳۰	۱۰۰
دشتستان	۱۰۰	۳۰	۱۰۰
دشتی	۱۰۰	۴۲	۱۰۰
دیلم	۱۰۰	۲۸	۱۰۰
دیر	۱۰۰	۴۵	۱۰۰
کنگان	۱۰۰	۷۵	۱۰۰
گناوه	۱۰۰	۳۳	۱۰۰
عسلویه	۱۰۰	۹۵	۱۰۰
جم	۱۰۰	۵۳	۱۰۰

جدول ۳: اعتبارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به تفکیک فصل و برنامه در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

سال ۹۷		سال ۹۶			فصل / برنامه
عملکرد	مصوب	عملکرد	تخصیص	مصوب	
۲۰۰۰	۲۰۰۰	-	-	-	فصل دفاع
۲۰۰۰	۲۰۰۰	-	-	-	برنامه کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت
۵۰۰	۵۰۰	۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	فصل انرژی
۵۰۰	۵۰۰	۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	برنامه توسعه امور برق
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۰	۱۷۰۰	۱۷۰۰	فصل دین و مذهب
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۰	۱۷۰۰	۱۷۰۰	برنامه حفظ و ارتقا فعالیت‌های فرهنگی - دینی مساجد
۱۴۲۶۰	۱۷۲۶۰	۲۱۷۶	۱۷۴۷۶	۲۳۶۰۰	برنامه هدایت، اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی
۱۴۲۶۰	۱۷۲۶۰	۲۱۷۶	۱۷۴۷۶	۲۳۶۰۰	فصل فرهنگ و هنر
۸۴۵۳	۱۰۶۰۰	۱۰۰۰	۶۸۰۰	۱۰۲۰۰	برنامه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی، استان‌ها
۷۱۰۰	۷۱۰۰	۰	۲۵۰۰	۳۴۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی
۱۳۵۳	۳۵۰۰	۱۰۰۰	۴۳۰۰	۶۸۰۰	فصل حمایتی
۴۰۰	۱۲۰۰	۰	۵۰۰	۲۵۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، ورزشی به ایثارگران
۱۲۰۰	۲۹۰۰	۵۵۰۰	۶۵۰۰	۶۷۰۰	فصل ورزش و تفریحات
۱۲۰۰	۲۹۰۰	۵۵۰۰	۶۵۰۰	۶۷۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی
۲۱۸۰۵	۳۵۴۰۰	۳۳۸۰	۲۱۲۳۰	۳۳۴۶۳	فصل حمل و نقل

ادامه جدول ۳: اعتبارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به تفکیک فصل و برنامه در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶
(میلیون ریال)

سال ۹۷		سال ۹۶			فصل / برنامه
عملکرد	مصوب	عملکرد	تخصیص	مصوب	
۲۱۸۰۵	۳۵۴۰۰	۳۳۸۰	۲۱۲۳۰	۳۳۴۶۳	برنامه حمل و نقل جاده ای
.	برنامه توسعه و نگهداری راه های روستایی
۳۰۰۶۵۱	۴۴۶۴۵۵	۲۴۱۰۸۰	۴۲۴۱۱۸	۵۳۴۵۸۵	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری
۸۹۰۵۰	۸۹۰۵۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	فصل گردشگری
۲۱۱۶۰۱	۳۵۷۴۰۵	۲۱۱۰۸۰	۳۹۴۱۱۸	۵۰۴۵۸۵	برنامه راهبردی توسعه گردشگری داخلی
.	۲۵۰۰	۴۰۰	۹۰۰	۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی
.	۲۵۰۰	۴۰۰	۹۰۰	۲۰۰۰	برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی

ماخذ: اطلاعات موافقتنامه‌های عمرانی

عشایر

ترکیب اجتماعی جمعیت ایران، متشکل از سه جامعه متمایز شهری، روستایی و عشایری است. حیات اجتماعی در این سرزمین از دیرباز متأثر از روابط متقابل و زندگی توأمان جوامع مذکور بوده و در این میان، جامعه عشایری همواره، نقشی بارز و تعیین کننده در سرنوشت سیاسی و زندگی اقتصادی کشور داشته است.

پهنه وسیعی از ایران، قلمروزیست و فعالیت این جامعه بوده که اکنون نیز کمابیش چنین است. گرچه امروزه عشایر نسبت محدودی از جمعیت کشورند، ولی به اقتضای شیوه زیست، قلمرو وسیعی از کشور، فضاهای زیستی عشایری است.

در سال‌های ۹۴ تا ۹۷ جمعیت عشایری استان بوشهر تغییری نداشته است و در عدد ۳۰۰۰۰ نفر ثابت مانده است. از این تعداد ۳۰ درصد در کانون‌های توسعه اسکان یافته‌اند. جمعیت عشایری استان بوشهر دارای تولیدات دامی، کشاورزی و صنایع دستی است. به جز در بخش تولید پشم و دام در زمینه تولید سایر محصولات، عشایر استان در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶ شاهد افزایش تولیدات هستیم. در سال ۹۷ تعداد دام عشایر استان برابر با ۴۰۷۶۰۰ واحد دامی بوده است. میزان تولیدات دامی عشایر استان در سال مذکور معادل ۶۶۵۷ تن گوشت، ۱۳۷۰۰ تن شیر خام و ۱۴۲ تن پشم بوده است.

جدول ۴: شاخص‌های مربوط به جمعیت عشایر استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۴

شرح	واحد اندازه گیری	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
جمعیت عشایری (خانوار)	خانوار	۵۲۰۰	۵۲۰۰	۵۲۰۰	۵۲۰۰	۰
جمعیت عشایری (نفر)	نفر	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۰
جمعیت عشایری اسکان یافته در کانون‌های توسعه	خانوار	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰	۰
جمعیت عشایری اسکان یافته در کانون‌های توسعه	نفر	۷۸۰	۷۸۰	۷۸۰	۷۸۰	۰
جمعیت عشایری اسکان یافته در کانون‌های توسعه به صورت خودجوشی	خانوار	۱۷۳۹	۱۷۳۹	۱۷۳۹	۱۷۳۹	۰
جمعیت عشایری اسکان یافته در کانون‌های توسعه به صورت خودجوشی	نفر	۹۰۴۳	۹۰۴۳	۹۰۴۳	۹۰۴۳	۰
نسبت خانوارهای بهره مند از سوخت فسیلی	درصد	۲۶	۱۳/۵	۳۵	۳۷	۶
بازسازی و مرمت راه‌های عشایری استان	کیلومتر	۴۸۵	۳۰۰	۴۰۰	۳۰۰	۵۰
جمعیت عشایری تحت پوشش خدمات پشتیبانی	خانوار	۳۳۱۱	۳۳۱۱	۳۳۱۱	۳۳۱۱	۰
مکان‌یابی برای کانون‌های اسکان عشایر	خانوار	۲۵	۲۵	۲۸	۲۸	۰
	نفر	۱۲۵	۱۲۵	۱۶۲	۱۶۲	۰

مأخذ: اداره کل امور عشایر استان بوشهر

جدول ۵: میزان تولید محصولات عشایر استان بوشهر طی سال های ۹۷-۱۳۹۴

شرح	واحداندازه گیری	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
محصولات دامی	گوشت	تن	۶۰۰۰	۶۵۰۰	۶۵۶۷	۶۶۵۷
	پشم	تن	۱۳۷	۱۴۰	۱۴۲	۱۴۲
	شیر	تن	۱۳۳۵۰	۱۳۵۰۰	۱۳۶۰۰	۱۳۷۰۰
محصولات زراعی	تن	۷۳۰۰	۷۴۴۰	۷۵۴۰	۷۵۸۰	۰/۵
محصولات باغی	تن	۵۹۸۵	۶۰۰۰	۶۰۵۰	۶۱۰۰	۰/۸۳
محصولات صنایع دستی	مترمربع	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۶۰	۰/۲
تعداد دام	واحد دامی	۳۶۷۶۰۰	۳۸۷۶۰۰	۴۰۷۶۰۰	۴۰۷۶۰۰	۰

مأخذ: اداره کل امور عشایر استان بوشهر

جدول ۶: اعتبارات اداره کل امور عشایر به تفکیک فصل و برنامه در سال های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

۱۳۹۷		۱۳۹۶			فصل / برنامه
عملکرد	مصوب	عملکرد	تخصیص	مصوب	
۲۲۰۶۲	۳۳۳۱۸	۱۴۸۱۶	۱۴۸۱۶	۳۳۹۶۶	فصل توسعه خدمات شهری، روستایی و عشایری
۲۲۰۶۲	۳۳۳۱۸	۱۴۸۱۶	۱۴۸۱۶	۳۳۹۶۶	برنامه ساماندهی عشایر

مأخذ: اطلاعات موافقتنامه های عمرانی

آب و فاضلاب روستایی

در استان بوشهر ۹۲ درصد خانوارهای روستایی در سال ۱۳۹۶ دارای شبکه آب آشامیدنی می- باشند. این آمار نشانگر وضعیت مطلوب استان نسبت به میانگین کشوری نمی‌باشد.

سرانه آب مصرفی روستاهای استان در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶، ۶ درصد افزایش داشته است. بنابراین لازم است برای تداوم بهره‌برداری از منابع آب، صرفه‌جویی در مصرف، دردستورکار مشترکان قرار گیرد. در پی خشکسالی‌هایی سال‌های اخیر و کم آب شدن و خشک شدن چشمه‌های تامین کننده آب مناطق روستایی، تعداد چشمه‌های تامین کننده آب به ۱۰ دهنه کاهش پیدا کرده است.

جدول ۷: شاخص‌های آب آشامیدنی روستایی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شرح	واحد	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	درصد تغییرات
روستاهای دارای شبکه آب آشامیدنی	روستا	۴۵۵	۴۶۲	۱/۵
خانوار روستایی برخوردار از شبکه آب آشامیدنی	درصد	۹۱/۶	۹۲	۰/۴
طول شبکه و خطوط انتقال آب آشامیدنی	کیلومتر	۱۹۴۵	۱۹۷۳	۳/۹۵
		۳۴۴۹	۳۴۶۸	۲/۵۲
حجم مخازن آب آشامیدنی	مترمکعب	۷۱۵۰۵	۷۱۳۸۰	-۰/۱۷
پرت آب	درصد	۳۶	۳۵/۵	-۱/۳۹
تاسیسات همجوار	مورد	۷۵	۷۵	۰
چشمه	دهنه	۱۰	۱۰	۰
چاه	حلقه	۵۸	۶۲	۶/۹
سرانه آب مصرفی	(لیتر در شبانه روز)	۱۷۳	۱۸۴	۶/۳
توسعه شبکه توزیع آب	کیلومتر	۸۶	۱۹	۷۷/۹
اصلاح شبکه توزیع آب	کیلومتر	۱۲۵	۱۷۸	۴۲/۴

مأخذ: شرکت آب و فاضلاب روستایی استان بوشهر

جدول ۸: ظرفیت تامین، طول شبکه توزیع و تولید و فروش آب در نقاط روستایی در سال‌های ۹۶-۱۳۹۴

شاخص	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶
ظرفیت تامین آب (لیتر بر ثانیه)	استان	۱۰۷۹	۱۱۰۷
	کشور	۸۱۰۵۴	۸۴۳۰۶
	سهم	۱/۳	۱/۳
	رتبه	۲۲	۲۳
تولید آب (هزار متر مکعب)	استان	۳۲۰۱۷	۳۴۰۰۰
	کشور	۱۳۸۲۴۴۹	۱۴۴۱۰۳۸
	سهم	۲/۳	۲/۳
	رتبه	۱۸	۱۸
فروش آب (هزار متر مکعب)	استان	۲۰۳۷۳	۲۰۳۰۰
	کشور	۶۵۲۹۲۹	۹۷۵۷۰۴
	سهم	۳/۱	۲/۰۸
	رتبه	۱۹	۱۸
حجم مخازن (متر مکعب)	استان	۶۰۶۹۹	۷۱۵۰۵
	کشور	۳۶۲۸۷۸۸	۳۸۰۳۵۵۳
	سهم	۱/۶	۱/۸
	رتبه	۲۵	۲۵
طول شبکه توزیع آب (کیلومتر)	استان	۳۳۶۴	۳۴۴۹
	کشور	۱۷۲۹۸۰	۱۷۸۸۴۸
	سهم	۱/۶	۱/۹
	رتبه	۲۰	۲۰

ماخذ: سالنامه آماری کشور ۱۳۹۶-۱۳۹۴

جدول ۹: اعتبارات شرکت آب و فاضلاب روستایی به تفکیک فصل و برنامه در سال‌های ۱۳۹۶-۹۷ (میلیون ریال)

سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶			فصل / برنامه
عملکرد	مصوب	عملکرد	تخصیص	مصوب	
۵۰۱۱۸۸	۱۰۶۹۶۴۴	۶۶۳۲۵۶/۵	۸۱۵۹۶۷	۱۰۰۸۷۴۱	فصل آب و فاضلاب
۸۴۱	۱۵۰۰	-	-	-	برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب
۵۰۰۳۴۷	۱۰۶۸۱۴۴	۶۶۳۲۵۶/۵	۸۱۵۹۶۷	۱۰۰۸۷۴۱	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی

ماخذ: اطلاعات موافقتنامه‌های عمرانی

جدول ۱۰: شاخص‌های آب آشامیدنی روستایی به تفکیک شهرستان در سال ۹۶

منابع تامین آب			حجم مخازن و پرت آب (متر مکعب/درصد)		طول شبکه و خطوط انتقال آب آشامیدنی (کیلومتر)		درصد خانوارهای بهره‌مند از آب آشامیدنی	تعداد روستاهای برخوردار (روستا)	شهرستان
تاسیسات همجوار	چشمه	چاه	درصد پرت آب	حجم مخازن	شبکه توزیع	خط انتقال			
۱۱	۰	۰	۵۴	۴۹۸۰	۲۶۱	۱۴۸	۹۹/۲۶	۲۷	بوشهر
۱۰	۱	۱	۳۶	۲۰۳۰۰	۶۴۵	۴۱۶	۹۱/۳۱	۸۶	تنگستان
۲۴	۴	۱۵	۴۹	۱۴۶۶۵	۸۱۵	۳۹۴	۸۳/۸	۸۱	دشتستان
۱۳	۵	۱۵	۳۲	۱۱۸۰۵	۳۹۹	۲۷۴	۸۱	۵۹	دشتی
۶	۰	۷	۲۱	۲۵۰۷	۲۰۱	۱۴۹	۹۶	۳۷	دیر
۱	۰	۰	۰	۳۶۰	۱۳۹	۱۸۶	۹۹/۴	۳۵	دیلم
۳	۰	۰	۲۸	۲۵۰۰	۹۴	۴۱	۹۸	۱۱	کنگان
۰	۰	۱۸	۳۷	۵۵۰۰	۴۹۹	۱۳۱	۹۵	۵۰	جم
۵	۰	۰	۳۴	۴۷۲۵	۱۸۱	۴۱۴۰	۹۹	۴۸	گناوه
۲	۰	۲	۶۵	۴۱۰۰	۲۶۵	۶۶	۹۹	۲۱	عسلویه
۷۵	۱۰	۵۸	۳۶	۷۱۵۰۵	۳۴۴۹	۱۹۴۵	۹۱/۶	۴۵۵	استان

جدول ۱۱: شاخص‌های آب آشامیدنی روستایی به تفکیک شهرستان در سال ۹۷

منابع تامین آب			حجم مخازن و پرت آب (مترمکعب/درصد)		طول شبکه و خطوط انتقال آب آشامیدنی (کیلومتر)		درصد خانوارهای بهره‌مند از آب آشامیدنی	تعداد روستاهای برخوردار (روستا)	شهرستان
تاسیسات همجوار	چشمه	چاه	درصد پرت آب	حجم مخازن	شبکه توزیع	خط انتقال			
۱۱	۰	۰	۴۴	۴۹۸۰	۲۶۳	۱۴۸	۹۹/۲	۲۷	بوشهر
۱۰	۱	۱	۳۶	۲۰۳۰۰	۶۴۷	۴۱۶	۹۱/۳	۸۶	تنگستان
۲۴	۴	۱۷	۳۹	۱۴۶۶۵	۸۱۶	۴۱۱	۸۷/۱۷	۸۳	دشتستان
۱۳	۵	۱۵	۳۲	۱۱۶۳۰	۴۰۱	۲۷۸	۸۲/۷	۶۱	دشتی
۶	۰	۷	۲۱	۲۵۷۰	۲۰۱	۱۵۴	۹۶/۳	۳۷	دیر
۱	۰	۰	۲۰	۳۶۰	۱۳۹	۱۸۶	۹۹/۴	۳۵	دیلم
۳	۰	۰	۲۸	۲۰۰۰	۹۴	۴۲	۹۸/۷	۱۱	کنگان
۰	۰	۲۰	۳۷	۶۰۵۰	۴۵۴	۱۳۲	۹۷/۸	۵۳	جم
۵	۰	۰	۳۴	۴۷۲۵	۱۸۲	۱۴۰	۹۹/۸۶	۴۸	گناوه
۲	۰	۲	۴۵	۴۱۰۰	۲۷۱	۶۶	۹۹/۸۴	۲۱	عسلویه
۷۵	۱۰	۶۲	۳۵/۵	۷۱۳۸۰	۳۴۶۸	۱۹۷۳	۹۲	۴۶۲	استان

مأخذ: شرکت آب و فاضلاب روستایی استان بوشهر

فصل پنجم – مسکن

مقدمه

بخش مسکن از بخش‌های پیشرو در هر اقتصادی است که توجه به آن علاوه بر تأثیرات ژرف اجتماعی- فرهنگی، به لحاظ اقتصادی نیزحایز اهمیت بوده. همچون موتور رشد و توسعه عمل می‌نماید. این بخش با ایجاد رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال در بخش ساختمان و بخش‌های وابسته، از طریق تاثیر بر مخارج مصرفی و سرمایه‌گذاری، تغییرات در تولید ناخالص داخلی و نوسانات اقتصادی را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. از این‌رو کشورها در شرایط بحران اقتصادی و جدی شدن معضل بیکاری از این بخش به عنوان موتور رشد و مولد اشتغال کمک می‌گیرند. درعین حال هرگونه بی‌ثباتی در اقتصاد کلان می‌تواند سیستم کارآی مسکن (و هر بخش اقتصادی دیگری) را غیرکارآمد ساخته و اهداف تعیین شده در بخش را دور از دسترس سازد، پس شرط اولیه در تمهید بخش مسکن کارآمد، ایجاد محیط باثبات اقتصادی است.

تامین حداقل مسکن، فرآیندی است که طی آن می‌توانیم به کم درآمدترین خانوارها قدرت تهیه مسکن و خدمات سکونتی مورد نیاز بدهیم. خرید مسکن از دغدغه‌های همیشگی افراد یک جامعه می‌باشد. قدرت خرید مسکن به عواملی همچون هزینه‌های ساخت و قیمت زمین (قسمت عرضه)، حجم نقدینگی، نرخ ارز، نرخ بهره و درآمد خانوارها (قسمت تقاضا) بستگی دارد. سیاست‌های مناسب دولت‌ها در بخش مسکن می‌تواند نقش موثری در دسترسی آسان توسط همه اقشار جامعه را به همراه داشته باشد.

مزیت نسبی بخش مسکن

مزیت نسبی بخش مسکن در سال‌های ۹۳ و ۹۴ برای استان بوشهر به ترتیب معادل ۰/۳ و ۰/۴ می‌باشد. از آنجا که این رقم برای بخش مسکن استان در سال‌های مذکور رقمی کمتر از یک را به خود اختصاص داده است، نشان‌دهنده این مطلب است که این بخش دارای مزیت نسبی نیست و تولید در این بخش دارای منفعت نمی‌باشد، اما با مقایسه مزیت نسبی بخش مسکن در این دو سال، بخش مسکن در سال ۹۴ دارای مزیت بیشتری نسبت به سال ۹۳ می‌باشد. جهت سنجش ارزش افزوده بخش مسکن، عمدتاً از دو متغیر ارزش افزوده ساختمان‌های اجرا شده توسط بخش خصوصی و ارزش افزوده خدمات مستغلات استفاده می‌شود. نسبت مصرف واسطه به ستانده بیانگر میزان هزینه مصرف شده جهت تولید مسکن می‌باشد. این نسبت در استان بوشهر در سال‌های ۹۳ و ۹۴ به ترتیب معادل ۶۰/۳ و ۵۹/۲ درصد می‌باشد. این بدین معنی است که به ازاء هر ۱۰۰ واحد ارزش ریالی تولید شده در بخش مسکن در سال ۹۳ حدود ۶۰/۳ درصد، در سال ۹۴ حدود ۵۹/۲ درصد آن برای مصارف واسطه‌ای، هزینه و مابقی آن ارزش افزوده می‌باشد.

جدول ۱: شاخص‌های اقتصادی بخش مسکن در استان بوشهر طی سال‌های ۹۴-۱۳۹۳

۱۳۹۴	۱۳۹۳	شاخص
۹۳۵۱۲۳۷	۷۸۶۶۵۶۷	ارزش افزوده استان در بخش مسکن
۵۵۹۹۴۲۴۶۷	۵۴۱۴۶۳۱۶۰	ارزش افزوده کشور در بخش مسکن
۱/۷	۱/۵	سهم ارزش افزوده استان از کشور در بخش مسکن
۱۵	۲۰	رتبه استان در کشور
۱۳۵۸۱۵۷۲	۱۱۹۲۸۳۷۹	مصرف واسطه بخش مسکن
۲۲۹۳۳۸۰۹	۱۹۷۹۴۹۴۶	ستانده بخش مسکن
۵۹/۲	۶۰/۳	نسبت مصرف واسطه به ستانده
۰/۴	۰/۳	مزیت نسبی بخش مسکن

ماخذ: محاسبات نگارنده

تعداد پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور و استان بوشهر بر حسب مساحت زمین و زیربنا، تعداد طبقات، نوع استفاده ساختمان

میزان صدور سالانه پروانه‌های ساختمانی نیز از جمله متغیرهایی است که می‌تواند نشان‌دهنده رکود یا رونق در بخش مسکن باشد به طوری که با افزایش صدور پروانه ساختمانی، سرمایه‌گذاری و به تبع آن ارزش‌افزوده بخش مسکن نیز با افزایش و رونق، و در صورت کاهش صدور پروانه ساختمانی، سرمایه‌گذاری و ارزش‌افزوده بخش مسکن با رکود مواجه می‌گردد.

تعداد پروانه‌های ساختمانی صادر شده استان در سال‌های ۹۶ و ۹۷ به ترتیب برابر با ۲۸۰۰ و ۲۶۹۹ پروانه می‌باشد. تعداد پروانه‌های صادر شده در سال ۹۶ نسبت به سال قبل ۴ درصد کاهش داشته است. در مجموع با توجه به کاهش صدور پروانه‌های ساختمانی در استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال قبل شاهد رکود بخش مسکن هستیم. بیشترین سهم پروانه‌های صادره در سال ۱۳۹۶ با ۲/۶ مربوط به پروانه‌های سایر بوده است.

جدول ۲: تعداد پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور و استان بوشهر در سال ۱۳۹۶-۹۷

سهام استان از کشور		کشور				بوشهر				عنوان
		۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۶		
		سهام	تعداد	سهام	تعداد	سهام	تعداد	سهام	تعداد	
۱/۹	۲/۳	۸۵	۱۲۰۴۸۵	۸۵	۱۰۳۳۲۸	۸۵	۲۳۰۲	۸۵	۲۳۷۵	مسکونی (پرونده)
۱/۷	۲/۴	۷/۴	۱۰۵۹۵	۷/۲	۸۹۷۴	۷	۱۸۵	۷/۵	۲۱۲	مسکونی و کارگاه توام (پرونده)
۲	۲/۴	۶/۲	۸۹۷۸	۶/۳	۷۸۳۴	۷	۱۸۵	۶/۷	۱۸۹	بازرگانی (پرونده)
۱/۱	۱	۱/۲	۱۶۸۰	۱/۳	۱۶۳۴	۰/۷	۱۹	۰/۵	۱۶	صنعتی، آموزشی و بهداشتی (پرونده)
۲/۶	۲/۶	۰/۲	۳۰۱	۰/۲	۳۱۱	۰/۳	۸	۰/۳	۸	سایر (پرونده)
۱/۹	۲/۳	۱۰۰	۱۴۲۰۳۹	۱۰۰	۱۲۲۰۸۱	۱۰۰	۲۶۹۹	۱۰۰	۲۸۰۰	جمع

مأخذ: سالنامه آمار بوشهر و کشور

جدول ۳: تعداد پروانه‌های احداث ساختمان در نقاط شهری کشور و استان بوشهر بر حسب

تعداد طبقات نقاط شهری در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سهام استان از کشور		کشور				بوشهر				عنوان
		۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۶		
۱۳۹۷	۱۳۹۶	سهام	تعداد	سهام	تعداد	سهام	تعداد	سهام	تعداد	
۳/۲	۳/۴	۲۹/۶	۴۲۰۶۴	۳۰	۳۶۲۲۱	۵۰/۷	۱۳۶۸	۴۴/۶	۱۲۴۹	یک طبقه
۱/۸	۲/۴	۲۴/۶	۳۵۰۱۴	۲۵	۳۰۵۴۵	۲۴/۲	۶۵۳	۲۶/۶	۷۴۶	دو طبقه
۱/۷	۱/۸	۱۴/۷	۲۰۷۸۲	۱۵	۱۸۳۴۴	۱۳/۱	۳۵۳	۱۲	۳۳۵	سه طبقه
۱/۸	۲/۴	۸/۸	۱۲۵۰۰	۹	۱۱۲۷۸	۸/۴	۲۲۸	۹/۸	۲۷۵	چهار طبقه
۰/۳	۱	۲۲/۳	۳۱۶۷۹	۲۱	۲۵۶۹۳	۳/۶	۹۷	۷	۱۹۵	پنج طبقه و بیشتر
۱/۹	۲/۳	۱۰۰	۱۴۲۰۳۹	۱۰۰	۱۲۲۰۸۱	۱۰۰	۲۶۹۹	۱۰۰	۲۸۰۰	جمع

مأخذ: سالنامه آمار بوشهر و کشور

جدول ۴: پروانه‌های احداث ساختمان بر حسب نوع اسکلت و مصالح عمده ساختمان در نقاط شهری استان و کشور در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سهام استان از کشور		کشور				استان بوشهر				شرح
		۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۶		
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۰/۰۶	۰/۱	۱۹/۶	۲۷۸۸۲	۱۹	۲۳۴۷۷	۰/۶۰	۱۷	۰/۸	۱۹	اسکلت فلزی
۱/۴۵	۲/۱	۶۴	۹۰۹۶۲	۶۳	۷۶۲۸۷	۴۹/۳	۱۳۲۷	۵۸	۱۶۴۰	بتن آرمه
۳	۲/۱	۱۵/۳	۲۱۸۰۲	۱۶/۸	۲۰۶۹۹	۲۴/۵	۶۶۳	۱۶	۴۳۷	آجر و آهن
۷/۲	۵/۴	۰/۱	۷۰	۰/۱	۷۴	۰/۲	۵	۰/۲	۴	آجر و چوب
۵۱/۹	۴۵/۱	۱	۱۳۲۲	۱/۱	۱۵۵۰	۲۵/۴	۶۸۷	۲۵	۷۰۰	بلوک سیمانی
۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	سایر
۱/۹	۲/۳	۱۰۰	۱۴۲۰۳۹	۱۰۰	۱۲۲۰۸۱	۱۰۰	۲۶۹۹	۱۰۰	۲۸۰۰	جمع

ماخذ: مرکز آمار ایران

جدول ۵: تعداد واحد مسکونی تعیین شده در پروانه‌های احداث ساختمان بر حسب مورد استفاده ساختمان در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سهم استان از کشور		کشور				استان بوشهر				شرح
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷		۱۳۹۶		۱۳۹۷		۱۳۹۶		
		درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱/۱۴	۱/۷	۸۸	۳۳۳۴۹۰	۸۸	۲۸۵۶۲۹	۸۷	۳۸۰۸	۸۵	۵۰۴۷	مسکونی
۱/۲۸	۲/۵	۱۱/۷	۴۲۰۲۸	۱۲	۳۶۲۹۵	۱۲/۵	۵۴۲	۱۵	۸۹۲	مسکونی و کارگاه توام
۱/۲۴	۱/۵	۰/۲	۸۰۶	۰/۲	۷۹۲	۰/۲	۱۰	۰/۲	۱۲	بازرگانی
۵/۳۷	۶	۰/۰۵	۱۸۶	۰/۰۴	۱۵۹	۰/۲	۱۰	۰/۱۶	۱۰	صنعتی، آموزشی و بهداشتی یا درمانی
۷/۶۹	۲/۲	۰/۰۱	۶۵	۰/۰۲	۸۷	۰/۱	۵	۰/۰۸	۲	سایر
۱/۱۶	۱/۸	۱۰۰	۳۷۶۵۷۵	۱۰۰	۳۲۲۹۶۲	۱۰۰	۴۳۷۵	۱۰۰	۵۹۶۳	جمع

ماخذ: مرکز آمار ایران

جدول ۶: پروانه های ساختمانی صادر شده برای احداث بنا بر حسب نوع استفاده در نقاط شهری به تفکیک

عنوان	سال	بوشهر	تنگستان	جم	دشتستان	دشتی	دیلم	دیر	عسلوکنگان	گناوه	جمع
مسکونی	۱۳۹۴	۳۴۱	۱۱۴	۱۵۱	۵۲۵	۲۴۰	۵۸	۲۹۳	۲۲۶	۲۷۶	۲۵۳۸
	۱۳۹۵	۳۴۷	۱۳۹	۱۶۹	۶۲۱	۱۴۱	۳۵	۴۰۳	۲۸۳	۴۷۳	۲۸۹۹
	۱۳۹۶	۲۸۱	۸۱	۱۵۱	۳۸۶	۱۶۶	۵۱	۳۰۹	۱۴۹	۴۵۵	۳۲۷۵
مسکونی و کارگاه توام	۱۳۹۷	۳۳۵	۱۲۶	۱۲۰	۴۸۸	۱۵۲	۷۲	۳۲۵	۳۶	۳۶۱	۳۲۸۰
	۱۳۹۴	۹۱	۶	۱۲	۲۵	۵	۶	۲۸	۲۹	۷	۲۲۰
	۱۳۹۵	۱۰۴	۱۰	۶	۶۴	۷	۷	۴۷	۳۹	۱۸	۳۷۸
بازرگانی	۱۳۹۶	۹۷	۱۰	۳۲	۸	۴	۳	۳۰	۸	۱۵	۲۱۲
	۱۳۹۷	۸۶	۹	۱۶	۱۰	۷	۶	۲۵	۳	۱۷	۱۸۴
	۱۳۹۴	۳۵	۱۲	۲	۴۳	۲۴	۳	۱۶	۱۰	۳	۱۶۰
سایر	۱۳۹۵	۳۶	۳۰	۹	۳۸	۴	۸	۲۵	۵	۱۰	۱۶۶
	۱۳۹۶	۵۶	۱۷	۱۶	۳۳	۱۰	۵	۲۸	۵	۹	۱۸۹
	۱۳۹۷	۳۵	۲۳	۱۷	۴۵	۲۰	۷	۱۸	۲	۹	۱۸۳
جمع	۱۳۹۴	۴	۱	۰	۳	۰	۰	۲	۰	۳	۱۴
	۱۳۹۵	۴	۱	۰	۶	۱	۱۹	۳	۰	۱	۳۹
	۱۳۹۶	۸	۰	۱	۲	۳	۲	۲	۰	۳	۲۴
جمع	۱۳۹۷	۶	۰	۲	۳	۱	۲	۶	۱	۶	۲۱
	۱۳۹۴	۴۷۰	۱۳۳	۱۶۵	۶۰۶	۲۶۹	۶۷	۳۴۰	۲۶۶	۴۰۰	۳۰۱۸
	۱۳۹۵	۴۹۱	۱۸۰	۱۸۴	۶۹۶	۱۷۳	۴۳	۴۷۸	۳۲۷	۵۰۲	۳۳۸۲
جمع	۱۳۹۶	۴۴۲	۱۰۸	۲۰۰	۴۲۹	۱۸۳	۶۱	۳۶۹	۱۶۲	۴۸۲	۲۸۰۰
	۱۳۹۷	۴۶۲	۱۵۸	۱۵۵	۵۴۶	۱۸۰	۸۷	۳۷۴	۴۲	۳۸۷	۲۶۹۹

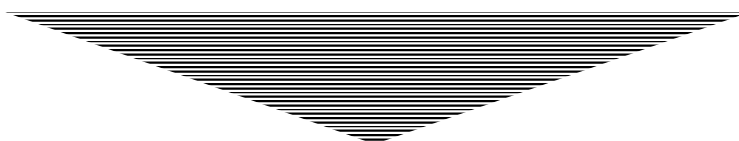
مأخذ: مرکز آمار ایران

جدول ۷: پروانه‌های ساختمانی صادر شده برای احداث بنا بر حسب تعداد طبقات در نقاط شهری به تفکیک شهرستان در سال‌های ۱۳۹۴-۹۷

جمع	گناوه	کنگان	عسلویه	دیلم	دیر	دشتی	دشتستان	جم	تنگستان	بوشهر	سال	عنوان
۱۵۱۴	۱۱۶	۲۰۱	۳۷	۴۳	۲۵۳	۱۹۸	۳۹۵	۷۸	۱۰۷	۸۶	۱۳۹۴	یک طبقه
۱۶۴۷	۱۲۰	۳۴۹	۴۹	۳۵۳	۳۳	۱۲۵	۴۰۵	۶۱	۱۴۲	۱۰۰	۱۳۹۵	
۱۲۴۹	۴۵	۲۰۹	۲۲	۳۲	۲۳۱	۱۲۶	۳۴۵	۶۱	۸۷	۸۱	۱۳۹۶	
۱۳۵۶	۷۱	۱۷۳	۷	۶۹	۲۲۶	۱۳۳	۳۵۵	۷۴	۱۲۸	۱۱۰	۱۳۹۷	دو طبقه
۷۳۸	۱۲۱	۱۴۰	۱۰۴	۲۳	۶۰	۶۴	۱۵۵	۲۲	۲۳	۲۶	۱۳۹۴	
۸۷۵	۱۰۴	۱۷۰	۱۰۳	۹۸	۳۴	۳۵	۲۰۱	۲۶	۳۶	۶۸	۱۳۹۵	
۷۴۶	۷۹	۱۴۷	۵۲	۲۵	۱۰۲	۴۰	۱۶۸	۳۸	۱۸	۷۷	۱۳۹۶	سه طبقه
۶۴۷	۱۰۴	۹۲	۱۵	۱۴	۱۰۹	۳۷	۱۴۵	۳۵	۲۶	۷۰	۱۳۹۷	
۷۶۶	۶۵	۵۹	۱۲۵	۱	۲۷	۷	۵۶	۶۵	۳	۳۵۸	۱۳۹۴	
۱۱۱۱	۵۸	۸۳	۱۷۵	۲۷	۲	۳	۹۰	۹۷	۲	۳۲۳	۱۳۹۵	جمع
۸۰۵	۹۳	۱۲۶	۸۸	۵	۳۶	۷	۶۱	۱۰۱	۳	۲۸۵	۱۳۹۶	
۶۸۱	۱۰۸	۱۳۲	۲۰	۴	۲۹	۱۰	۴۶	۴۶	۴	۲۸۲	۱۳۹۷	
۳۰۱۸	۳۰۲	۴۰۰	۲۶۶	۳۴۰	۶۷	۲۶۹	۶۰۶	۱۶۵	۱۳۳	۴۷۰	۱۳۹۴	جمع
۳۳۸۲	۲۸۲	۵۰۲	۳۲۷	۴۷۸	۶۹	۱۷۳	۶۹۶	۱۸۴	۱۸۰	۴۹۱	۱۳۹۵	
۲۸۰۰	۲۱۷	۴۸۲	۱۶۲	۶۲	۳۶۹	۱۸۳	۵۷۴	۲۰۰	۱۰۸	۴۴۳	۱۳۹۶	
۲۶۹۹	۲۸۳	۳۹۷	۴۲	۸۷	۳۷۴	۱۸۰	۵۴۶	۱۵۵	۱۵۸	۴۶۲	۱۳۹۷	

منبع: مرکز آمار ایران

فصل ششم – ارتباطات و فناوری اطلاعات

مقدمه

فناوری اطلاعات و ارتباطات (information communication technologies) به اختصار (ICT) عبارتی کلی در برگیرنده تمام فناوری‌های پیشرفته، نحوه ارتباط و انتقال داده‌ها در سامانه‌های ارتباطی است.

دنیای ارتباطات و تولید اطلاعات به سرعت در حال تغییر بوده و ما امروزه شاهد همگرایی آنان بیش از گذشته با یکدیگر بوده، به گونه‌ای که داده‌ها و اطلاعات به سرعت و در زمانی غیرقابل تصور به اقصی نقاط جهان منتقل و در دسترس استفاده کنندگان قرار می‌گیرد.

ICT یا فناوری اطلاعات و ارتباطات بدون شک تحولات گسترده‌ای را در تمامی عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی بشریت به دنبال داشته و تاثیر آن بر جوامع بشری به گونه‌ای است که جهان امروز به سرعت در حال تبدیل شدن به یک جامعه اطلاعاتی است. جامعه‌ای که در آن دانایی و میزان دسترسی و استفاده مفید از دانش، دارای نقشی محوری و تعیین کننده است. گستره کاربرد و تاثیرات آن در ابعاد مختلف زندگی امروزی و آینده جوامع بشری به یکی از مهمترین مباحث روز جهان مبدل شده و توجه بسیاری از کشورهای جهان را به خود معطوف کرده است.

با گسترش روزافزون ارتباطات در کشورها و تدوین استراتژی‌های لازم به منظور توسعه فن‌آوری اطلاعات، ما نیز ناگزیر هستیم همگام با پیشرفت‌های روز از مزایای آن در جهت توسعه همه جانبه در کشورمان بهره‌مند گردیم. این بخش شامل اطلاعات وضعیت پست و مخابرات در استان و بررسی شاخص‌های مربوط به هر بخش می‌باشد.

پست

شرکت پست جمهوری اسلامی ایران با هدف دستیابی عموم مردم به خدمات پستی در عرصه ارتباطات، تنظیم و اعمال سیاست‌ها و راهبردهای کلان در زمینه برنامه‌ریزی، تاسیس، تجهیز و توسعه واحدهای پستی و گسترش خدمات پستی به سراسر کشور، در راستای انطباق با روزآمدترین پیشرفت‌های فناوری ارتباطات، تحت نظارت و وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تاسیس گردیده است. اداره کل پست استان بوشهر نیز در همین راستا و مطابق با سیاست‌های شرکت پست جمهوری اسلامی ایران عهده‌دار فعالیت‌های چشم‌گیری در شبکه پستی استان می‌باشد.

سرانه ترافیک نوعی شاخص توسعه یافتگی جوامع بشری محسوب می‌شود زیرا علاوه بر کاهش آلودگی محیط زیست، هزینه‌های غیر ضروری را نیز کاهش می‌دهد. سرانه مرسولات پستی در ایران (یعنی متوسط مراجعه هر نفر در طول یکسال به شرکت ملی پست) حدود ۷ است. این در حالیست که متوسط این عدد در دنیا ۴۴ مرسوله و در کشورهای پیشرفته اعم از کشورهای اروپایی ۳۰۰ مرسوله است. در حالیکه در استان بوشهر این رقم به میزان ۶/۵ بوده که به میانگین کشوری نزدیک و از میانگین جهانی بسیار فاصله داریم.

دلیل پایین بودن سرانه مرسولات در ایران و استان بوشهر نه کمبود تجهیزات و امکانات است و نه ضعف و خلاء های قانونی؛ بلکه دلیل اصلی آن عدم استفاده صحیح مردم از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های شبکه پستی کشور و همچنین ضعف نظارتی دستگاه‌های ناظر در رعایت قوانین و مقررات موجود، بویژه در بحث خودپستی‌گری بخش‌های دولتی است. ایران نسبت به میانگین جهانی از سرانه ترافیک پایینی برخوردار است چرا که در کشورهای توسعه یافته انحصار تمامی خدمات در اختیار پست می‌باشد. با توجه به فاصله سرانه مرسولات پستی با میانگین جهانی انتظار می‌رود که شرکت پست زیرساخت‌های لازم را فراهم و خدمات متنوع ارائه نماید و در این زمینه فرهنگ‌سازی نماید.

آمار و ارقام نشان می‌دهد که سرانه ترافیک به ازای هر نفر جمعیت در استان در سال ۹۷ نسبت به سال ۹۶، دارای کاهش ۱۰ درصدی بوده است. در مقایسه شاخص‌های شهرستانی، از نظر سرانه مرسولات پستی که یکی از شاخص‌های کلیدی و مهم در راستای توسعه یافتگی شهرستان هاست و استفاده از خدمات پستی به عنوان یکی از ارکان توسعه حمل و نقل، می‌تواند تاثیر مستقیم و کارآمدی بر شاخص‌های کلان اقتصادی استان داشته باشد، شهرستان بوشهر با ۱۶/۲۲ بیشترین سرانه و سایر شهرستان‌های استان در سطح بسیار پایینی از این سطح قرار گرفته‌اند.

بطور کلی مقادیر شاخص ها در سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سال قبل در برخی از شاخص ها تفاوت چشمگیری داشته که نیاز به توجه بیشتر و ایجاد زیرساخت های لازم جهت بهبود عملکرد را می طلبد.

جدول ۱: مقایسه عملکرد شاخص های پستی استان طی سال های ۱۳۹۷-۱۳۹۳

درصد تغییرات	عملکرد					واحد متعارف	شرح
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳		
-۰/۸۲	۴۷۶۸	۴۷۲۹	۴۰۷۴	۳۵۷۱	۳۶۵۴	نفر	پوشش جمعیتی هر واحد پستی
۰	۳۷۶۵	۳۷۶۵	۳۵۶۰	۲۷۸۵	۲۶۴۵	نفر	پوشش جمعیتی هر صندوق پستی
-۰/۴۱	۱۱۳	۱۱۲	۸۴	۷۴	۸۱	کیلومتر مربع	پوشش مساحتی هر واحد پستی
۰	۸۹	۸۹	۷۴	۵۷	۵۸/۶۵	کیلومتر مربع	پوشش مساحتی هر صندوق پستی
-۱۶	۴/۸	۵/۷۱	۵/۶۸	۳	۳/۰۷	مرسوله	تعداد مرسوله صادره به ازاء هر نفر
۹/۴۴	۱/۷	۱/۶	۱/۶	۱/۷	۱/۸	مرسوله	تعداد مرسوله وارده به ازاء هر نفر
-۱۰/۲	۳۰۹۷۰	۳۴۴۸۴	۲۹۶۶۱	۲۸۷۰۰	۲۵۷۰۰	مرسوله	تعداد مرسوله به ازاء هر واحد پستی
-۳/۶۷	۵۳۰۶۱	۵۵۰۸۴	۵۰۰۵۳	۴۱۰۰۰	۳۹۱۰۰	مرسوله	تعداد مرسوله به ازای کارمند
-۱۰/۵۵	۷۵۸۸	۸۴۸۳	۸۰۰۹	۶۹۷۰	۷۳۴۲	هزار مرسوله	حجم ترافیک
-۱۰/۵۵	۶/۵۲	۷/۲۹	۷/۲۸	۶/۳۴	۷	مرسوله	سرانه ترافیک به ازای هر نفر جمعیت
-۱۰/۲	۳۱	۳۴/۵	۲۹/۷	۲۸/۷	۲۵/۷	هزار مرسوله	سرانه ترافیک به ازای هر واحد پستی
-۳/۶۷	۵۳/۱	۵۵/۱	۵۰	۴۱	۳۹/۱	هزار مرسوله	سرانه ترافیک به ازای هر کارمند

مأخذ: اداره کل پست استان

جدول ۲: شاخص‌ها و اطلاعات مربوط به فعالیت‌های پستی در استان در سال ۱۳۹۷

درآمد حاصل از مرسولات پستی (میلیون ریال)	تعداد مرسولات صادره (هزار مرسوله)				غیر دولتی		دولتی					تعداد صندوق‌های پستی روستاهای بالای ۲۰ خانوار	شهرستان
	بیرون استانی غیر همجوار	بیرون استانی همجوار	بین شهری	شهری	دفتر پست و مخابرات روستایی (ICT)	دفتر پیشخوان دولت	دفتر مشترک پست و مخابرات	نماینده پستی	دفتر پست روستایی	دفتر پست شهری	اداره کل و اداره		
۵۵۳۴۳	۱۸۸	۴۱	۵۴	۱۶۹	۹	۱۲		۹	۲	۲	۲	۸	بوشهر
۱۲۱۸۶	۴۴	۱۰	۱۶	۲۶	۱۹	۳	۰	۰	۰	۱	۱	۵۴	دشتستان
۴۰۱۴	۱۰	۲	۴	۹	۱۶	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۱۸	تنگستان
۳۶۴۳	۱۲	۳	۶	۱۱	۳۷	۱۷	۰	۰	۰	۰	۱	۲۳	دشتی
۳۴۸۰	۱۲	۳	۵	۵	۲۳	۵	۰	۰	۰	۱	۱	۱۶	دیر
۶۴۵۲	۲۴	۸	۸	۸	۸	۷	۰	۰	۰	۰	۱	۳	کنگان
۸۳۳۱	۳۴	۱۰	۸	۸	۴	۴	۰	۰	۰	۰	۱	۱۲	عسلویه
۴۲۲۴	۱۳	۴	۶	۸	۱۲	۲	۰	۰	۰	۰	۱	۱۸	جم
۱۱۶۹۵	۴۴	۶	۸	۱۴	۳	۴	۰	۰	۰	۰	۱	۲۲	گناوه
۴۸۳۲	۱۷	۳	۴	۵	۱۵	۳	۰	۰	۰	۱	۱	۳	دیلم
۱۱۴۳۰۰	۳۹۸	۹۰	۱۱۹	۲۶۳	۱۴۶	۵۸	۰	۰	۰	۶	۱۱	۱۷۷	جمع

مأخذ: اداره کل پست استان

ادامه جدول ۲: شاخص‌ها و اطلاعات مربوط به فعالیت‌های پستی در استان در سال ۱۳۹۷

عنوان شاخص یا نماگر	واحد	استان	پوشهر	دشتستان	تنگستان	دشتی	دیر	کنگان	عسلویه	بج	کناوه	دیلم
تعداد دفاتر ICT روستایی بهره برداری شده	دفتر	۱۴۶	۹	۳۷	۱۹	۲۳	۸	۳	۱۲	۱۶	۱۵	۴
تعداد صندوق های پستی شهری	صندوق	۱۳۲	۵۴	۳۸	۲	۸	۸	۶	۱	۲	۱۰	۳
تعداد صندوق های پستی روستایی	صندوق	۱۷۷	۸	۵۴	۱۸	۲۳	۱۶	۳	۱۲	۱۸	۲۲	۳
تعداد کل مرسولات پستی وارد شده از مبادی داخل کشور	هزار مرسوله	۱۷۹۹	۹۱۷	۲۱۳	۵۴	۷۳	۶۰	۱۰۴	۱۲۳	۹۳	۱۲۴	۳۷
تعداد کل مرسولات پستی صادر شده از مبادی داخل کشور	هزار مرسوله	۱۸۷۲	۱۳۹۵	۱۶۲	۱۶	۱۷	۲۹	۷۱	۶۸	۳۹	۵۹	۱۶
تعداد کل مرسولات پستی وارد شده از مبادی خارج از کشور	مرسوله	۱۲۷۷	۸۹۴	۱۳۰	۲	۱۹	۵	۴۱	۷۶	۳۰	۵۸	۲۲
تعداد کل مرسولات پستی صادر شده به خارج از کشور	مرسوله	۹۶۹	۸۰۵	۳۴	۱	۳	۱	۵۷	۱۱	۱۳	۲۱	۲۳
ترافیک مرسولات پستی	هزار مرسوله	۵۵۷۴	۴۸۴۸	۱۶۲/۶	۴۵/۰۶	۵۱/۰۶	۴۳/۷	۱۱۰/۱۲	۹۰/۹	۶۷/۵	۱۰۷/۵	۴۷/۶۸
سرانه مرسولات پستی جمعیت	مرسوله به جمعیت	۵	۱۶/۲۲	۰/۶۴	۰/۵۹	۰/۵۹	۰/۷۲	۱/۰۲	۱/۲۳	۰/۶۹	۱/۰۵	۱/۳۷

مخابرات

یکی از بحث‌های مهم بخش‌های اقتصادی هر کشور بحث چگونگی ورود به بازارهای جهانی و فعالیت فرامرزی است. در بخش مخابرات با توجه به گسترده شدن سطح ارائه خدمات، بهره‌برداران جهانی در کنار سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای فعال خواهند شد و به ارائه خدمات جدیدی خواهند پرداخت. هدف شرکت مخابرات ایجاد ارتباط مناسب مورد نیاز عموم با ارائه خدمات متنوع ICT و تاکید بر ارزش آفرینی حداکثری برای ذینفعان می‌باشد.

ایجاد یک زیرساخت قوی برای ارتباطات و فناوری اطلاعات در کشور، مستلزم شناخت دقیق وضعیت کل کشور و همچنین شناخت وضعیت استان‌ها به طور مجزا، از منظر توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) می‌باشد. در این زمینه، اندازه‌گیری شاخص توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات (IDI)، ارزیابی و تحلیل عملکرد بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات هر استان در کشور نقش مهمی در برنامه‌ریزی‌های راهبردی، تصمیم‌گیری‌ها و بررسی میزان رشد و توسعه استان‌ها در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات دارند.

اندازه‌گیری شاخص IDI برای استان برای تدوین سیاست‌ها و استراتژی‌ها با توجه به رشد روزافزون فناوری اطلاعات و ارتباطات و فراهم آوردن امکان دسترسی اقشار مختلف جامعه به این فناوری و یکپارچگی و همگونی جامعه، حیاتی است. همچنین این شاخص نقش بسیار مهمی را در اندازه‌گیری و ارزیابی تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر توسعه اجتماعی و اقتصادی ایفا می‌کند. آمار و ارقام نشان می‌دهد که ضریب نفوذ تلفن همراه در استان در سال ۱۳۹۷ بیش از ۱۰۱ درصد است و نسبت به سال ۱۳۹۲ رشد ۵/۷ درصدی داشته است این در حالی است که ضریب نفوذ تلفن ثابت در سال ۱۳۹۷ معادل ۲۱/۳ درصد می‌باشد که این امر بیانگر گرایش مردم به سوی تکنولوژی‌های جدیدتر، آسان و در دسترس می‌باشد.

تعداد دفاتر ICT در سال ۱۳۹۷ برابر با ۱۶۹ دفتر در سطح استان بوده که نسبت به سال ۹۶ بیش از ۷۷ درصد رشد داشته است.

در سال ۱۳۹۵ سهم استان از تعداد تلفن‌های همراه مشغول به کار در کشور ۱/۳ و رتبه استان ۲۰ می‌باشد. بیشترین تعداد کاربران اینترنت بعد از استان تهران به ترتیب متعلق به استان‌های اصفهان، خراسان رضوی، فارس و خوزستان می‌باشد.

مقدار شاخص IDI استان بوشهر طی سال‌های ۹۲ تا پایان سال ۹۵ تغییرات خوبی داشته است و از مقدار ۴/۰۵ در سال ۹۲ به مقدار ۶/۰۶ تا پایان سال ۹۵ رشد پیدا کرده است. مقدار زیر شاخص دسترسی از ۵/۵۲ در سال ۹۲ به ۸/۳۴ تا پایان سال ۹۵ افزایش یافته است. در واقع

دسترسی افراد و خانوارها در استان روند مثبتی داشته است. در زیر شاخص استفاده نیز از مقدار ۱/۴۸ در سال ۹۲ به ۳/۸۱ تا پایان سال ۹۵ افزایش دیده می شود. این رشد ۱۳۶ درصدی نیز به توسعه کاربردهای فناوری اطلاعات و میزان استفاده بیشتر در کشور بر می گردد.

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های بخش ارتباطات (مخابرات) طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۳

عملکرد استان					واحد اندازه گیری	شرح	
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳			
۳۰۰۸۳۲	۳۰۴۵۱۱	۳۰۰۸۳۲	۲۹۹۲۴۲	۲۹۵۹۳۹	۲۸۲۵۸۸	شهری	شماره تلفن منصوبه
۸۵۳۵۳	۸۰۵۱۳	۸۵۳۵۳	۸۵۶۰۳	۸۶۸۹۶	۸۸۸۹۶	روستایی	
۳۸۶۱۸۵	۳۸۵۰۲۶	۳۸۶۱۸۵	۳۸۴۸۴۵	۳۸۲۸۳۵	۳۷۲۴۸۴	جمع	
۲۵۰۹۹۵	۲۵۰۹۹۵	۲۵۰۹۹۵	۲۴۹۳۲۴	۲۴۳۰۷۸	۲۳۴۸۴۷	شهری	شماره تلفن مشغول به کار(دایر)
۶۶۵۵۳	۶۶۵۵۳	۶۶۵۵۳	۶۶۲۴۸	۶۷۴۹۶	۶۸۰۶۱	روستایی	
۳۱۷۵۴۸	۳۱۷۵۴۸	۳۱۷۵۴۸	۳۱۵۵۷۲	۳۱۰۵۸۳	۳۰۲۹۰۸	جمع	
۳۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	شماره	شماره تلفن منصوبه (اعتباری)	
۶۹۴۱	۶۹۴۱	۶۹۴۱	۶۹۴۱	۶۲۵۱	۶۲۹۸	شهری	شماره تلفن مشغول به کار (اعتباری)
۱۲۳۰۰	۱۲۳۰۰	۱۲۳۰۰	۱۲۲۴۶	۱۲۵۹۳	۱۱۰۷۰	روستایی	
۱۹۲۴۱	۱۹۲۴۱	۱۹۲۴۱	۱۹۱۸۷	۱۸۸۴۴	۱۷۳۶۸	جمع	
۱۳۰۳۶۰۷	۱۱۷۷۲۶۴	۱۰۶۲۳۶۰	۹۷۸۶۱۴	۹۹۹۸۰۸	شماره	تلفن همراه مشغول به کار	
۱۹۷	۲۱۲	۲۱۲	۲۰۹	۲۱۰	مرکز	تعداد مرکز تلفن خودکار	
۱۸۰۰۰	۲۱۳۰۹	۱۹۷۳۳	۲۰۴۲۵	۱۷۹۸۳	کانال	تعداد کانال های بین شهری	
-	۹۴۳۴۰۲	-	۲۹۹۵۵۲	۲۹۰۹۴۲	کانال	تعداد کانال ماکروویو	
۲۱۷	۲۱۷	۲۱۷	۲۱۷	...	کانال	تعداد کانالهای بین المللی	

ادامه جدول ۳: وضعیت شاخص‌های بخش ارتباطات (مخابرات) طی سال‌های ۱۳۹۳-۱۳۹۷

عملکرد استان					واحد اندازه گیری	شرح
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳		
۲۸۰	۳۱۷	۳۱۸	۳۱۸	۳۱۴	ایستگاه	ایستگاه مایکروویو
-	۶۴۰۰	۵۸۲۶	۵۸۲۶	۵۷۰۱	کیلومتر	طول خطوط مایکروویو
۶	۶	۶	۶	۶	سرویس	تعداد سرویس های ویژه
۲۱/۳۲	۲۸/۳	۲۸/۸	۲۸/۲۸	۲۸/۲۸	درصد	ضریب نفوذ تلفن ثابت
۲۴	۲۹/۸۲	۳۰/۶۵	۳۰/۲	۳۰/۳۱	درصد	ضریب نفوذ تلفن ثابت
۱۵	۲۴/۱۰	۲۴/۱۱	۲۳/۴	۲۴/۲۳	درصد	
۱۰۱/۴۰	۱۰۱/۴۰	۹۱/۳۱	۸۳/۸۲	۸۸/۲۹	درصد	ضریب نفوذ تلفن همراه
۵۵۲	۵۵۲	۵۶۵	۵۶۸	۵۶۸	روستا	تعداد روستاهای دارای ارتباط تلفنی
۷۰	۸۵/۷۴	۸۳/۳۱	۸۳	۸۵	درصد	ضریب بهره برداری تلفن ثابت
۶۲	۷۸	۷۷/۳۸	۷۷	۸۹/۷	درصد	
۳۳	۳۳	۳۵	۳۶	۴۱	دستگاه	تلفن همگانی
۱۰۰۱	۹۸۱	۱۱۸۲	۱۱۵۴	۱۵۴۶	دستگاه	
۸۳۷۳۰	۸۳۷۶۱	۷۷۴۷۲	۷۷۴۷۱	۷۷۴۳۱	خانوار	خانوارهای روستایی دارای ارتباط تلفنی
۱۹۷	۲۱۲	۲۱۲	۲۰۹	۲۱۰	مرکز	مراکز دیجیتال
۴۶۳	۴۶۸	۵۹۰	۷۹۶	۶۶۵	سایت	BTS سایت تلفن همراه
۲۱۲	۲۱۱	۲۰۳	۱۸۳	۱۶۲	سایت	سایت دیتا
۸۴۳۶۰	۸۹۹۶۶	۷۶۰۸۰	۷۱۱۳۶	۷۶۱۰۶	پورت	پورت منصوبه دیتا
۲۳	۲۲	-	-	-	درصد	ضریب نفوذ کاربران اینترنت
۱۵۳	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۸	مرکز	مراکز روستایی ارتباطات
۳۷	۳۷	۳۷	۳۶	۳۶	شهر	شهرهای مجهز به تلفن ثابت
۳۷	۳۷	۳۷	۳۶	۳۶	شهر	شهرهای مجهز به دیتا
-	۳۱	۲۷	۲۴	۲۷	مشترک	ISP تعداد
-	۲۱۸۳	۲۰۰۶	۲۱۹۹	۱۸۴۰	مشترک	VPN تعداد
-	۱۱۷	۱۶۸	۱۷۲	۱۶۲	دستگاه	GSM
۱۶۹	۹۵	۱۴۲	۱۴۲	۱۴۷	دفتر	ICT تعداد دفاتر

ماخذ: شرکت مخابرات استان بوشهر

جدول ۴: شاخص‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات (مخابرات) به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۷

ضریب نفوذ تلفن ثابت	تلفن همگانی مشغول به کار		تعداد روستاهای دارای ارتباط تلفنی	مشغول به کار	تلفن منصوبه	شهرستان
	راه دور	شهری				
۲۱/۳۲	۱۰۰۱	۳۳	۵۵۲	۲۵۸۳۱۱	۳۸۵۰۲۶	استان
۲۴/۲۸	۳۶۴	۷	۳۳	۷۵۵۱۶	۱۱۱۲۷۰	بوشهر
۱۸/۹۸	۳۴	۰	۹۱	۱۵۱۶۶	۲۳۵۳۹	تنگستان
۱۴/۴۲	۵۶	۰	۶۰	۱۰۵۱۸	۲۰۵۷۲	جم
۲۱/۵۲	۲۰۹	۷	۱۲۳	۵۶۴۸۶	۸۵۵۳۳	دشتستان
۱۸/۸۸	۸۴	۲	۸۱	۱۶۹۷۳	۲۶۴۵۱	دشتی
۲۳/۴۷	۶۱	۵	۴۵	۱۴۸۱۶	۱۷۲۵۲	دیر
۲۷/۰۵	۵۴	۷	۳۲	۹۸۱۳	۱۴۹۱۴	دیلم
۱۶/۲	۲۹	۲	۲۳	۱۲۴۸۱	۲۰۷۴۶	عسلویه
۱۹/۵۳	۵۵	۳	۱۲	۲۱۹۳۱	۳۱۷۲۴	کنگان
۲۳/۰۶	۵۵	۰	۵۲	۲۴۶۱۱	۳۳۰۲۵	گناوه

ماخذ: شرکت مخابرات استان بوشهر

جدول ۵: طبقه بندی استان های کشور براساس شاخص IDI

سال	شاخص	استان
۱۳۹۲	استانهای بالاتر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۵)	تهران، مازندران، سمنان، یزد، قم، اصفهان، بوشهر، مرکزی، فارس، آذربایجان شرقی، هرمزگان، قزوین، گیلان، البرز، ایلام.
	استانهای پایین تر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۶)	خوزستان، زنجان، خراسان رضوی، همدان، کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، خراسان جنوبی، گلستان، آذربایجان غربی، لرستان، چهارمحال و بختیاری، کرمانشاه، کرمان، کردستان، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان.
۱۳۹۳	استانهای بالاتر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۴)	تهران، سمنان، مازندران، یزد، اصفهان، قم، البرز، بوشهر، فارس، آذربایجان شرقی، مرکزی، خوزستان، گیلان، قزوین.
	استانهای پایین تر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۷)	خراسان رضوی، ایلام، هرمزگان، اردبیل، کهگیلویه و بویراحمد، زنجان، خراسان جنوبی، گلستان، آذربایجان غربی، چهارمحال و بختیاری، کردستان، همدان، لرستان، کرمان، کرمانشاه، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان.
۱۳۹۴	استانهای بالاتر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۳ استان)	تهران، سمنان، مازندران، قم، البرز، یزد، اصفهان، بوشهر، فارس، گیلان، خوزستان، مرکزی، هرمزگان.
	استانهای پایین تر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۸ استان)	آذربایجان شرقی، قزوین، ایلام، خراسان رضوی، کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، گلستان، کرمان، زنجان، کردستان، همدان، کرمانشاه، خراسان جنوبی، چهارمحال بختیاری، لرستان، آذربایجان غربی، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان.
۱۳۹۵	استانهای بالاتر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۴)	تهران، سمنان، قم، مازندران، البرز، یزد، فارس، اصفهان، بوشهر، گیلان، خوزستان، مرکزی، آذربایجان شرقی، هرمزگان.
	استانهای پایین تر از مقدار میانگین شاخص IDI (۱۷)	کهگیلویه و بویراحمد، قزوین، ایلام، خراسان رضوی، گلستان، زنجان، همدان، کرمانشاه، چهارمحال و بختیاری، اردبیل، کردستان، لرستان، کرمان، خراسان جنوبی، آذربایجان غربی، خراسان شمالی، سیستان و بلوچستان.

ماخذ: وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی - دفتر بررسی های فنی

جدول ۶: مقدار شاخص **IDI** استان بوشهر و سایر استان های کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ (از ۱۰ امتیاز)

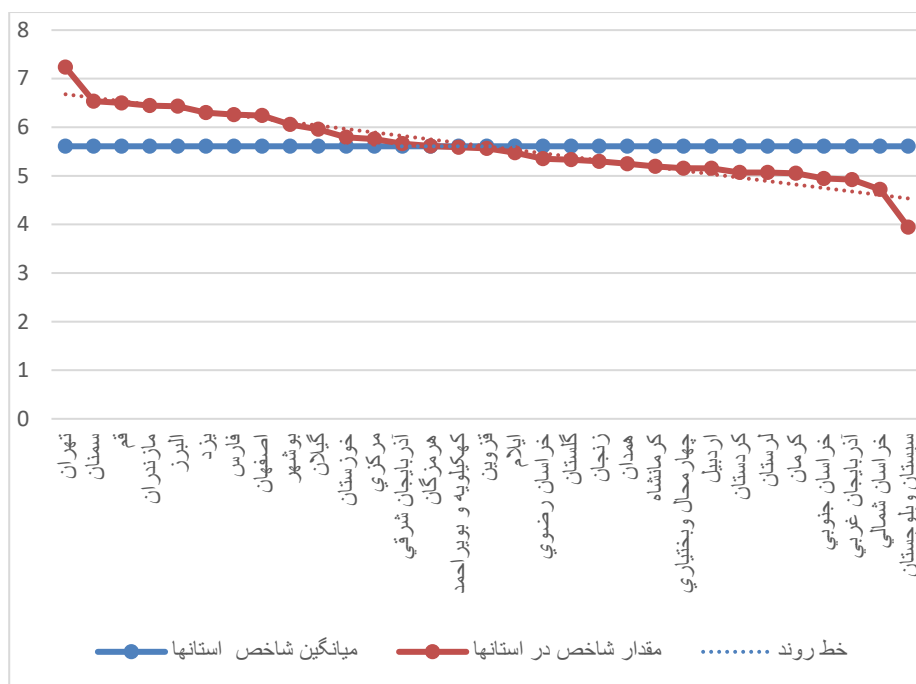
استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
تهران	۴/۰۵	۴/۲۸	۴/۵۷	۵/۰۳	۶/۵۳	۷/۳۹	۷/۲۴
سمنان	۳/۷۸	۴/۱۴	۴/۳۹	۴/۵۷	۵/۸۱	۶/۸۷	۶/۵۳
قم	۳/۲۷	۳/۵۶	۳/۷۶	۴/۱۸	۵/۰۲	۶/۴۳	۶/۵۰
مازندران	۳/۶۴	۳/۷۶	۴/۰۱	۴/۵۹	۵/۷۶	۶/۶۷	۶/۴۵
البرز	-	۳/۰۸	۳/۲۵	۳/۸۵	۴/۸۹	۶/۴۵	۶/۴۳
یزد	۳/۵۱	۳/۸۴	۴/۰۸	۴/۴۵	۵/۶۲	۶/۵۵	۶/۳۰
فارس	۳/۳۲	۳/۳۹	۳/۵۶	۴	۴/۷۳	۶/۰۵	۶/۲۶
اصفهان	۳/۶۳	۳/۸۵	۴/۰۶	۴/۱۷	۵/۲۸	۶/۲۴	۶/۲۴
بوشهر	۳/۱۴	۳/۳۹	۳/۶	۴/۰۵	۴/۸۶	۶/۲۶	۶/۰۶
گیلان	۳/۲۱	۳/۳۵	۳/۵۴	۳/۸۶	۴/۴۴	۵/۸۵	۵/۹۶
خوزستان	۲/۹۲	۳/۰۱	۳/۱۸	۳/۷۱	۴/۵۰	۵/۶۱	۵/۷۹
مرکزی	۳/۲۳	۳/۴۷	۳/۶۷	۴/۰۱	۴/۵۴	۵/۵۷	۵/۷۶
آذربایجان شرقی	۳/۱۹	۳/۳۲	۳/۵۴	۳/۹۱	۴/۶۲	۵/۴۲	۵/۶۶
هرمزگان	۲/۷۶	۲/۹۸	۳/۲۲	۳/۹	۴/۱۹	۵/۶۶	۵/۶۱
کهگیلویه و بویراحمد	۲/۷۶	۲/۹۲	۳/۱۱	۳/۴۲	۳/۶۵	۵/۳۶	۵/۵۹
قزوین	۳/۱۸	۳/۳۹	۳/۶۱	۳/۸۷	۴/۴۲	۵/۴۱	۵/۵۶
ایلام	۲/۹۷	۳/۲۳	۳/۴	۳/۸۳	۴/۲۳	۵/۳۱	۵/۴۷
خراسان رضوی	۳/۱	۳/۱۷	۳/۳۷	۳/۶۵	۴/۳۱	۵/۲۱	۵/۳۵

ادامه جدول ۷: مقدار شاخص **IDI** استان بوشهر و سایر استان های کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ (از ۱۰ امتیاز)

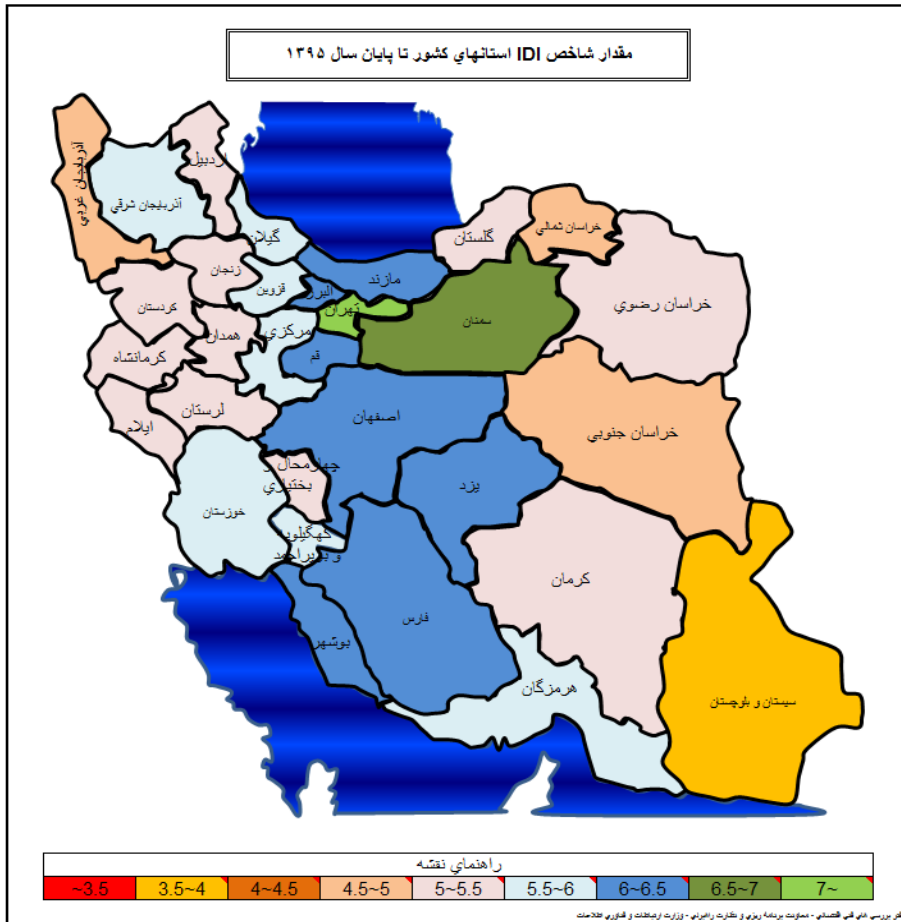
استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
گلستان	۲/۹	۳/۰۵	۳/۲	۳/۵	۳/۹۳	۵/۲۴	۵/۳۳
زنجان	۳	۳/۲۱	۳/۳۸	۳/۶۶	۳/۹۸	۵/۱۰	۵/۳۰
همدان	۳/۰۳	۳/۱	۳/۲۳	۳/۶۲	۳/۷۵	۵/۰۱	۵/۲۵
کرمانشاه	۲/۷۶	۲/۹۶	۳/۱۵	۳/۶۱	۳/۹۷	۵/۰۶	۵/۱۹
چهارمحال و بختیاری	۲/۸۵	۳/۰۱	۳/۱۵	۳/۴۴	۳/۹۱	۴/۸۸	۵/۱۶
اردبیل	۲/۹۳	۳/۰۸	۳/۲۵	۳/۵۷	۴/۰۶	۵/۲۵	۵/۱۵
کردستان	۲/۷۶	۲/۹۲	۳/۰۹	۳/۳۵	۳/۸۷	۵/۰۴	۵/۰۷
لرستان	۲/۸۳	۲/۹۱	۳/۰۳	۳/۴۶	۳/۶۶	۴/۹۵	۵/۰۷
کرمان	۲/۷۶	۲/۸۴	۳/۰۱	۳/۳۷	۳/۶۵	۵/۱۹	۵/۰۵
خراسان جنوبی	۲/۹۱	۳/۱	۳/۳۲	۳/۵۵	۳/۹۴	۴/۹۶	۴/۹۵
آذربایجان غربی	۲/۷۲	۲/۸۷	۳/۰۸	۳/۴۸	۳/۹۱	۴/۸۱	۴/۹۲
خراسان شمالی	۲/۶۱	۲/۷۷	۲/۹۱	۳/۱۹	۳/۴۶	۴/۴۲	۴/۷۲
سیستان و بلوچستان	۲/۱۲	۲/۲۲	۲/۴	۲/۶۴	۲/۵۸	۳/۸۷	۳/۹۴
میانگین شاخص	۳/۱۰	۳/۳۰	۳/۵۰	۳/۸۰	۴/۳۹	۵/۵۵	۵/۶۱

ماخذ: وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی - دفتر بررسی های فنی

اقتصادی

شکل شماره ۱- مقایسه مقادیر شاخص **IDI** استان بوشهر با میانگین کل کشور تا پایان سال ۱۳۹۵

نقشه شماره ۱: وضعیت شاخص IDI استانهای کشور تا پایان سال ۱۳۹۵

جدول ۸: مقادیر زیرشاخص دسترسی شاخص IDI استان بوشهر در کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵

استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
تهران	۵/۴۶	۵/۹۳	۶/۲۴	۶/۵۲	۷/۲۱	۱۰/۴۷	۱۰/۰۱
البرز	-	۳/۵۸	۳/۵۸	۴/۶۹	۶/۲۸	۹/۴۴	۹/۰۶
مازندران	۴/۹۹	۴/۹۳	۵/۱۲	۶	۶/۳۶	۹/۵۰	۹/۰۵
قم	۴/۲۸	۴/۸۲	۴/۹۹	۵/۴۹	۵/۶۶	۹/۲۴	۹/۰۲
فارس	۴/۳۳	۴/۳۱	۴/۵۳	۵/۱۳	۵/۳۵	۸/۶۶	۸/۷۸
سمنان	۴/۶۱	۵/۲۶	۵/۴	۵/۶۶	۵/۹۷	۹/۶۰	۸/۷۶
یزد	۴/۵	۵/۰۵	۵/۲۶	۵/۷۹	۶/۲۸	۹/۳۳	۸/۵۴
اصفهان	۴/۹۱	۵/۲۳	۵/۳۵	۵/۴۹	۵/۷۵	۸/۹۸	۸/۳۹
گیلان	۴/۲۸	۴/۳۵	۴/۵۴	۵/۱۲	۵/۲۰	۸/۶۲	۸/۳۷
بوشهر	۳/۸۲	۴/۳۶	۴/۵۹	۵/۲۲	۵/۵۲	۸/۹۵	۸/۳۴
آذربایجان شرقی	۴/۲۶	۴/۳	۴/۵	۵/۰۴	۵/۱۱	۷/۹۴	۸/۰۹
خوزستان	۳/۷۵	۳/۸	۳/۹۹	۴/۸۶	۵/۲۰	۸/۱۰	۸/۰۲
هرمزگان	۳/۴۷	۳/۸۶	۴/۲۸	۵/۳۳	۵/۲۷	۸/۴۸	۷/۹۶
مرکزی	۴/۰۸	۴/۴۶	۴/۶۹	۵/۲۳	۵/۱۴	۸/۱۳	۷/۹۵
قزوین	۳/۸۶	۴/۱۹	۴/۴۳	۴/۸۱	۴/۸۵	۷/۷۱	۷/۶۳
ایلام	۳/۴۱	۳/۹۳	۴/۱۴	۴/۸۸	۴/۹۴	۷/۶۶	۷/۶۱
کهگیلویه و بویر احمد	۳/۱۵	۳/۵۳	۳/۷۹	۴/۵۸	۴/۳۲	۷/۵۸	۷/۵۹
خراسان رضوی	۴/۱۵	۴/۱۴	۴/۳۵	۴/۷۴	۴/۷۳	۷/۴۹	۷/۵۳

ادامه جدول ۸: مقادیر زیرشاخص دسترسی شاخص **IDI** استان بوشهر در کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵

استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
گلستان	۳/۸۴	۳/۹۴	۴/۱	۴/۶۵	۴/۴۶	۷/۷۲	۷/۴۶
همدان	۳/۹	۳/۹۵	۴/۱	۴/۶۹	۴/۵۱	۷/۴۱	۷/۳۴
کردستان	۳/۶۴	۳/۸۵	۴/۰۵	۴/۴۶	۴۰۲۷	۷/۶۲	۷/۲۷
زنجان	۳/۶۸	۴/۰۴	۴/۳۵	۴/۶۳	۴۰۳۱	۷/۲۹	۷/۱۹
کرمانشاه	۳/۵۱	۳/۷۳	۳/۹	۴/۴۷	۴/۵۵	۷/۳۱	۷/۰۳
آذربایجان غربی	۳/۶۴	۳/۷۹	۴/۰۷	۴/۷	۴/۳۷	۷/۲۴	۷/۰۱
لرستان	۳/۶۱	۳/۶۲	۳/۷	۴/۵۵	۴/۳۸	۷/۱۶	۶/۹۵
اردبیل	۳/۷۶	۳/۹۹	۴/۱۲	۴/۵۹	۴/۳۸	۷/۶۹	۶/۸۹
چهارمحال و بختیاری	۳/۵۷	۳/۸	۳/۸۸	۴/۳۸	۴/۳۴	۶/۸۷	۶/۸۴
کرمان	۳/۵۷	۳/۵۳	۳/۷۴	۴/۳۷	۴/۲۱	۷/۳۴	۶/۸۰
خراسان جنوبی	۳/۵۷	۳/۹۴	۴/۱۴	۴/۵۱	۴/۰۳	۷/۱۱	۶/۷۸
خراسان شمالی	۳/۲۸	۳/۵	۳/۵۸	۴/۱۸	۳۰۸۵	۶/۳۶	۶/۴۳
سیستان و بلوچستان	۲/۷۷	۲/۸۹	۳/۲۱	۳/۶	۲/۹۷	۵/۹۱	۵/۷۲
میانگین شاخص	۳/۹۲	۴/۱۴	۴/۳۴	۴/۹۱	۵/۳۱	۸/۰۳	۷/۷۶

جدول ۹: مقادیر زیرشاخص استفاده شاخص IDI استان بوشهر در کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵

استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
تهران	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۲/۳۴	۵/۴۲	۴/۶۹	۴/۸۷
قم	-۰/۷۲	-۰/۸۲	-۰/۸۲	۱/۶۲	۳/۵۷	۳/۸۱	۴/۲۳
سمنان	-۰/۷۵	-۰/۹۲	-۰/۹۲	۱/۵۱	۴/۳۱	۳/۷۶	۴/۱۱
اصفهان	-۰/۶۹	-۰/۸۵	-۰/۸۵	۱/۳۴	۳-۰	۳/۳۴	۳/۹۹
البرز	-	-۰/۶۹	-۰/۶۹	۱/۴۴	۲/۴۲	۳/۴۸	۳/۹۵
یزد	-۰/۶۸	-۰/۸۸	-۰/۸۸	۱/۵۹	۴/۰۳	۳/۶۷	۳/۹۱
مازندران	-۰/۴۷	-۰/۷۴	-۰/۷۴	۱/۷	۴/۲۴	۳/۹۲	۳/۸۹
بوشهر	۰/۶	۰/۷۵	۰/۷۵	۱/۴۸	۳/۲۱	۳/۵۶	۳/۸۱
فارس	-۰/۶۳	-۰/۷۴	-۰/۷۴	۱/۴۱	۳/۰۱	۳/۳۵	۳/۷۹
خوزستان	-۰/۴۵	-۰/۵۴	-۰/۵۴	۱/۱۸	۲/۸۱	۳/۰۳	۳/۵۲
گیلان	-۰/۴۱	-۰/۶۱	-۰/۶۱	۱/۰۴	۲/۴۱	۲/۸۸	۳/۴۱
کهگیلویه و بویراحمد	-۰/۳۷	-۰/۴۶	-۰/۴۶	-۰/۸۹	۱/۳۸	۲/۷۳	۳/۳۶
هرمزگان	-۰/۴۱	-۰/۵۴	-۰/۵۴	۱/۳۳	۲/۱۰	۲/۷۶	۳/۲۷
مرکزی	-۰/۵۳	-۰/۶۶	-۰/۶۶	۱/۱۸	۲/۶۰	۲/۶۲	۳/۲۷
چهارمحال و بختیاری	-۰/۴	-۰/۴۹	-۰/۴۹	-۰/۸۹	۲/۱۲	۲/۳۷	۳/۰۹
زنجان	-۰/۵۵	-۰/۶۴	-۰/۶۴	۱/۱۱	۲/۱۷	۲/۵۰	۳/۰۹
قزوین	-۰/۵۲	-۰/۶۴	-۰/۶۴	۱/۱۶	۲/۴۸	۲/۵۲	۳/۰۹
آذربایجان شرقی	-۰/۴۸	-۰/۶۸	-۰/۶۸	۱/۳۱	۳/۰۳	۲/۶۸	۳/۰۹

ادامه جدول ۹: مقادیر زیرشاخص استفاده شاخص IDI استان بوشهر در کشور از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۵

استان	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
اردبیل	۰/۴۷	۰/۵۳	۰/۵۳	۱/۰۶	۲/۵	۲/۶۴	۳/۰۸
گلستان	۰/۴	۰/۵۷	۰/۵۷	۰/۹۲	۲/۲۰	۲/۶۲	۳/۰۲
ایلام	۰/۵۹	۰/۶۲	۰/۶۲	۱/۱۲	۲/۰۶	۲/۴۵	۳/۰۰
کرمانشاه	۰/۴۷	۰/۵۱	۰/۵۱	۱	۲/۲۲	۲/۴۷	۳/۰۰
خراسان رضوی	۰/۵۱	۰/۶۲	۰/۶۲	۱/۱۵	۲/۸۲	۲/۶۸	۲/۹۴
کرمان	۰/۳۳	۰/۴۹	۰/۴۹	۰/۹۲	۱/۷۸	۲/۶۴	۲/۸۹
لرستان	۰/۳۱	۰/۴۶	۰/۴۶	۰/۸۶	۱/۵۳	۲/۳۷	۲/۷۸
همدان	۰/۵	۰/۵۴	۰/۵۴	۱/۰۸	۱/۷۵	۲/۲۷	۲/۷۷
کردستان	۰/۳۷	۰/۴۶	۰/۴۶	۰/۸۵	۲/۳۵	۲/۳۲	۲/۶۹
خراسان جنوبی	۰/۵۴	۰/۵۶	۰/۵۶	۱/۰۶	۲/۵	۲/۲۱	۲/۶۸
آذربایجان غربی	۰/۳۱	۰/۴۶	۰/۴۶	۰/۹۸	۲/۳۸	۲/۱۷	۲/۶۰
خراسان شمالی	۰/۳۹	۰/۴۸	۰/۴۸	۰/۷۷	۱/۷۹	۱/۹۹	۲/۵۱
سیستان و بلوچستان	۰/۲۲	۰/۴۵	۰/۴۵	۰/۵۳	۱/۰۱	۱/۵۸	۱/۸۹
میانگین شاخص	۰/۵	۰/۶۳	۰/۸۳	۱/۱۸	۳/۱۱	۲/۸۴	۳/۲۸

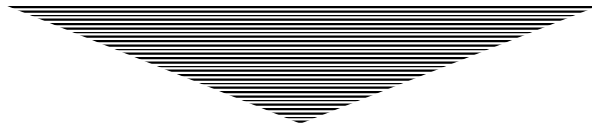
بخش سوم – امور تولیدی

فصل اول : منابع آب

فصل دوم : کشاورزی و منابع طبیعی

فصل سوم : صنعت و معدن

فصل اول – منابع آب

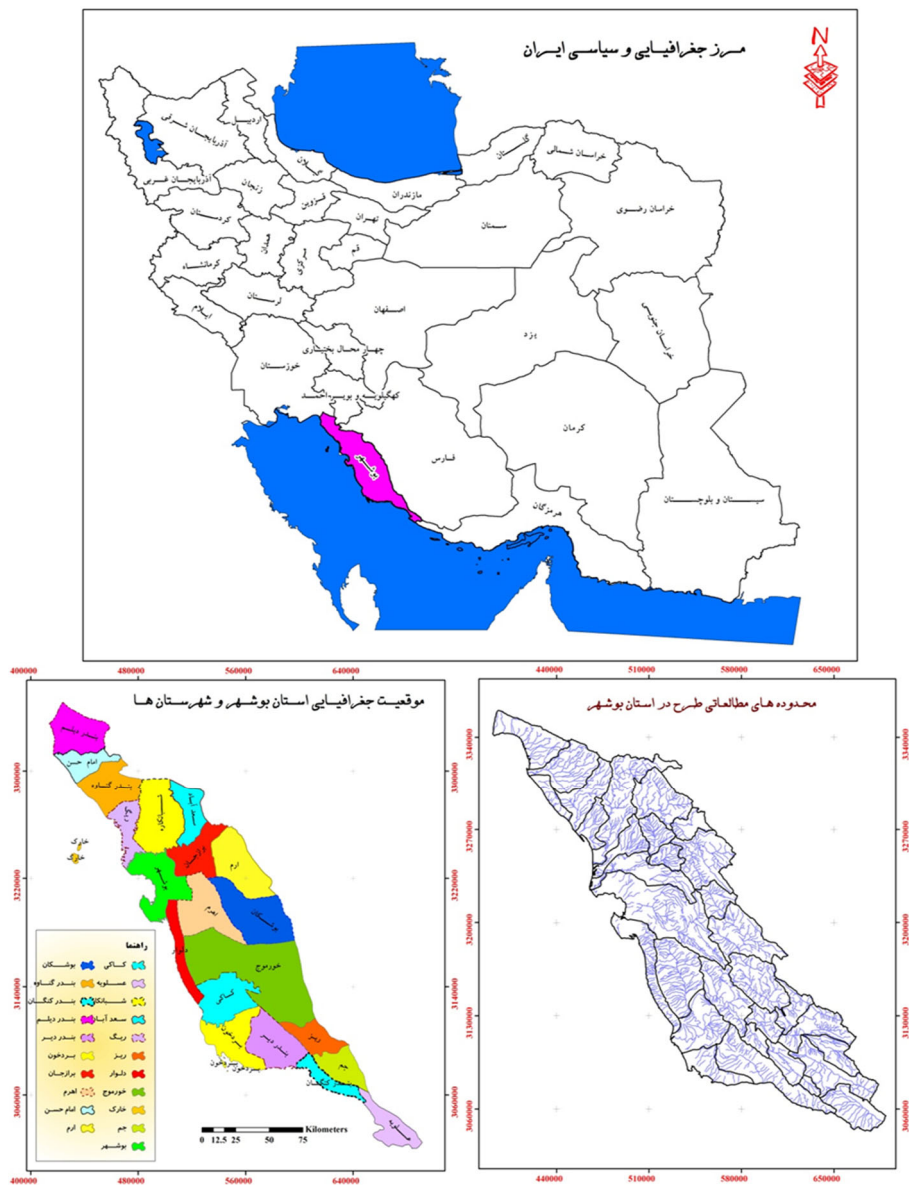
مقدمه

آب از دیرباز به عنوان یکی از مهمترین و حیاتی ترین عوامل رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع مطرح بوده است. نقش بی‌بدیل این منبع در تامین نیاز بخش‌های مختلف مصرف‌کننده (شرب، کشاورزی، صنعت و محیط زیست) در کنار محدودیت روز افزون آن به لحاظ کمی و کیفی سبب شده است تا مقوله برنامه‌ریزی در بهره‌برداری از منابع آب از جایگاه ویژه‌ای در برنامه‌های توسعه جوامع برخوردار شود. با توجه به قرار گرفتن ایران در نواحی خشک و نیمه خشک مقدار بارندگی و حجم آب‌های ایران به اندازه کافی نیست و ریزش‌های جوی در همه جا به یک اندازه فرو نمی‌ریزد. مشکل آب در کشورها، علاوه بر کمبود ریزش‌های جوی، بالا بودن میزان تبخیر است که طی فرآیند بخار شده و از دسترس خارج می‌شود. کشور ایران با اینکه ۱/۱ درصد از مساحت خشکی‌های جهان را به خود اختصاص داده فقط ۰/۳۴ درصد از آب‌های موجود در خشکی‌های جهان را در اختیار دارد. ثبت متوسط بارندگی ۲۵۰ میلی‌متر در سال به عنوان میانگین کشوری در مقایسه با متوسط جهانی (۸۰۰ میلی‌متر در سال) خود به تنهایی گواه محدودیت منابع آب در کشور ماست.

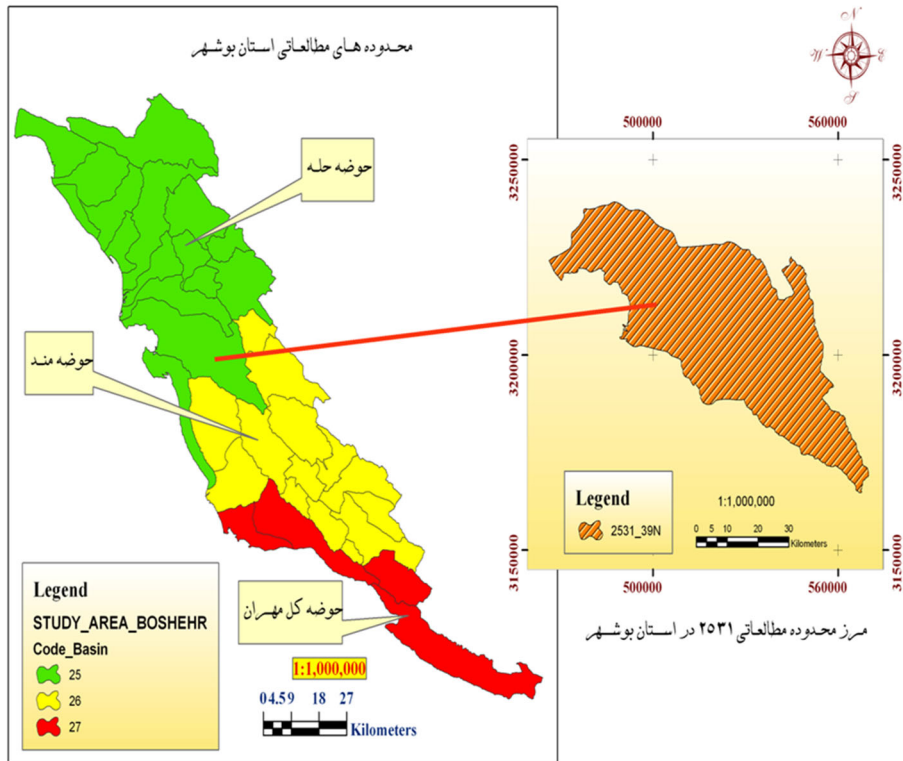
منابع آب قابل تجدید کشور با توجه به وضعیت بارندگی و پوشش گیاهی و برخی عوامل دیگر به طور متوسط حدود ۱۳۰ میلیارد متر مکعب در سال و حجم قابل استحصال با احتساب حجم آب‌های برگشتی حدود ۱۲۶ میلیارد متر مکعب برآورد می‌شود. از کل آب‌های تجدید شونده حدود ۱۰۵ میلیارد متر مکعب را جریان‌های سطحی و ۲۵ میلیارد متر مکعب را جریان‌های نفوذی به منابع زیرزمینی تشکیل می‌دهند. تقاضا برای آب به علت رشد بالای جمعیت، گسترش کشاورزی و توسعه صنعت در حال افزایش است در حالی که متوسط حجم کل منابع آب کشور رقم ثابتی است.

میزان مصرف آب در بخش‌های مختلف حدود ۹۳/۳ میلیارد مترمکعب برآورد شده است که حدود ۸۳/۳ میلیارد متر مکعب (۸۹/۳ درصد) به بخش کشاورزی و ۶ میلیارد متر مکعب (۶ درصد) به بخش شرب و مابقی به بخش صنایع اختصاص دارد.

استان بوشهر با وسعتی معادل ۲۳۰۷۲ کیلومتر مربع (۱/۴ درصد مساحت کشور) در جنوب ایران قرار گرفته و از شمال به استان‌های خوزستان و کهگیلویه و بویر احمد، از شمال شرق به استان فارس، از شمال غرب به خلیج فارس و قسمتی از استان خوزستان، از شرق به استان فارس، از جنوب به خلیج فارس و جنوب شرق به استان هرمزگان و از جنوب غرب و غرب به خلیج فارس محدود می‌شود. استان بوشهر شامل حوضه‌های آبریز حله، مند و کل مهران بوده که رودخانه‌های دائمی همچون مند، باهوش، دالکی، شاپور و حله در این حوضه‌ها قرار می‌گیرند. با توجه به اقلیم گرم و خشک این استان، میانگین بارش سالانه در سطح استان ۲۳۵ میلی‌متر می‌باشد که این موضوع سبب گوناگونی وضعیت زیست‌محیطی و ساختار آب و هوایی منطقه شده است. شکل‌های ۱ و ۲ به ترتیب موقعیت استان بوشهر در کشور و همچنین سطح بندی استان و شبکه هیدروگرافی، و حوضه‌های آبریز درجه ۲ استان در ۳ حوضه اصلی حله، مند و کل مهران را نشان داده شده است.

شکل ۱- موقعیت استان بوشهر در کشور و محدوده‌های مطالعاتی تمام در استان بوشهر

شکل ۲- موقعیت حوضه های آبریز درجه ۲ کشور در استان بوشهر

منابع آب استان

حجم پتانسیل آب های سطحی و زیرزمینی استان در سال ۹۷ در حدود ۲۴۷۲/۷۵ میلیون متر مکعب می باشد که از این مقدار ۸۶ درصد آن (حدود ۲۱۳۳/۴۴ میلیون متر مکعب) آب سطحی و ۱۴ درصد آن (حدود ۳۳۹/۳۱ میلیون متر مکعب) آب زیرزمینی است که در مقایسه با سال ۹۶ حجم پتانسیل منابع آب استان به دلیل بارش های مناسب در سال ۹۷ وضعیت بسیار مناسبی داشته است. در عین حال از این همه بارش مناسب متاسفانه به دلیل نبود زیرساخت ها و سدهای ذخیره ای این منابع مهم از دسترس استان خارج شده است که می بایست برای تامین پایدار منابع آب استان به این امر مهم توجه ویژه ای شود.

آب سطحی

با توجه به بارش های مناسب در سال آبی ۹۶-۹۷ نزولات جوی در سطح استان در مقایسه با سال های قبل، پتانسیل منابع آب سطحی استان معادل $2133/44$ میلیون مترمکعب بوده در حالیکه در سال ۹۶ این حجم در حدود $553/3$ میلیون متر مکعب بوده است که این امر بیانگر افزایش ۳۸۶ درصدی حجم آب های سطحی نسبت به سال ۹۶ است.

آورد سالانه رودخانه های استان در سال ۱۳۹۷ به میزان $887/68$ میلیون مترمکعب و تخصیص $1254/42$ بوده است که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ بیانگر کاهش ۱۵ درصدی در منابع آب سطحی استان می باشد. با توجه به کاهش شدید نزولات جوی و خشکسالی های اخیر (هر چند در طی یکسال گذشته بارش های استان وضعیت مناسبی داشته ولیکن این روند خشکسالی در سنوات آتی ممکن است ادامه یابد) و مشکلات و تنش های اجتماعی لازم به نظر می رسد که باید به فکر منابع آب جدید از طریق شیرین سازی آب دریا و افزایش بهره وری در بخش های مختلف شرب، صنعت و کشاورزی باشیم.

مهم ترین رودخانه های استان شامل شاهپور، دالکی، حله، باهوش، باغان، دشت پلنگ و مند می باشد که میزان آورد سالانه رودخانه ها و میزان تخصیص هر یک از آنها به شرح جدول زیر می باشد.

جدول ۱: آورد سالانه‌ی رودخانه‌های استان به تفکیک رودخانه‌ها در سال‌های ۹۷-۱۳۹۴

								نام رودخانه	نام ایستگاه
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴		
۱۲۵۴/۴۲	۲۷/۸۸۲	۱۲۵۴/۴۲	۱۲۶۲/۴	۸۸۷/۶۸	۱۰۴۹/۳	۲۳۷۵/۸۹	۷۱۶/۷۴	-	کل استان
۱۶/۱۲	۱۷/۸۲	۱۶/۱۲	۱۸/۹	۱۲/۶۵	۳۰/۰۰۷	۴۳/۶	۱۶/۹	باغان	باغان
۵۳/۹	۵۳/۹	۵۳/۹	۵۳/۹	-	-	۷۷/۹	۲۳/۲۲	گذار	دشت پلنگ
۲۱/۸	۵۳/۹	۲۱/۸	۲۱/۸	۲۱۹/۵۶	۵۶۷/۲	۱۱۶۴/۸	۱۸۹/۹	قنطره	مند
۴۳۴/۵	۵۳/۹	۴۳۴/۵	۴۳۴/۵	۱۷۹/۲۱	۱۶۶/۱۳	۴۲۱/۷	۱۴۸/۳۶	سرقنات	دالکی
۱۷۵/۷	۵۳/۹	۱۷۵/۷	۱۷۵/۷	۱۴۹/۹۳	۱۳۲/۳۷	۴۲۹/۹	۱۵۱/۵	کلل	حله
۱۱/۹	۵۳/۹	۱۱/۹	۱۷/۱	۱۳/۳۱	۱۹/۳۶	۶۰/۲	۷/۱۵	اهرم	باهوش
.	.	.	.	۴۳/۹۲	۵/۰۶	۷/۱	۱۶/۱	چهارروستایی	چهارروستایی
.	.	.	.	۳۷/۱	۳/۲۳	۵/۴	۱۲/۹۵	چاه بردی	دره گپ
۵۴۰/۵	۵۴۰/۵	۵۴۰/۵	۵۴۰/۵	۲۳۲	۱۲۵/۹۴	۱۶۵/۲۹	۱۵۰/۶۶	رئیسعلی دلواری	شاپور

جدول ۲: وضعیت کلی منابع آب استان در سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۴

شرح	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	نرخ تغییرات
حجم کل نزولات جوی	میلیون مترمکعب	۳۵۲۷	۶۹۱۲	۲۴۷۹	۶۰۷۷	۱۴۵/۱۴
حجم کل منابع آب تجدید شونده	میلیون مترمکعب	۱۱۲۸	۱۱۰۶	۷۹۴	۱۳۷۰	۷۲/۴۶
حجم آبهای سطحی	میلیون مترمکعب	۷۹۳	۲۶۷۰/۵	۵۵۳	۸۰۵	۴۵/۴۹
حجم کل استحصال آب های سطحی	میلیون مترمکعب	۳۴۶/۶۵	۳۰۸/۷	۳۰۶	۲۸۷	-۱۸/۵
حجم نفوذ مستقیم نزولات به سفره های آب زیرزمینی	میلیون مترمکعب	۳۱۷	۶۲۲	۲۲۳	۵۴۷	۱۴۵/۱۷
حجم استحصال آب های زیرزمینی	میلیون مترمکعب	۵۱۶	۵۱۲/۰۴	۵۱۲/۰۵	۵۱۳	۰/۱۸
حجم آب خروجی بدون استفاده مستقیم از قناتها و چشمه‌ها	میلیون مترمکعب	۴۶۵	۴۶۰	۴۶۲	۴۶۰	-۰/۴۳
حجم آب مصرفی زیرزمینی	میلیون مترمکعب	۵۱۶	۵۱۲/۰۴	۵۱۲/۰۵	۵۱۳	۰/۱۸
حجم کل استحصال آب های سطحی و زیرزمینی	میلیون مترمکعب	۸۶۲/۶۵	۸۲۰/۲۷	۸۱۸	۸۰۰	-۷/۴۳
حجم آب مصرفی در بخش شرب و صنعت	میلیون مترمکعب	۲۳	۱۲۸/۹	۱۸۲	۱۷۶	-۳/۳
حجم آب مصرفی در بخش کشاورزی	میلیون مترمکعب	۸۳۹/۴۵	۷۹۷/۰۴	۷۹۲	۷۶۹	-۲/۸۸
میزان مصرف آب زیرزمینی در بخش کشاورزی	میلیون مترمکعب	۴۹۳	۴۸۹/۰۴	۴۸۶	۴۸۶	۰
میزان مصرف آب سطحی در کشاورزی	میلیون مترمکعب	۳۴۶/۴۵	۳۰۸	۳۰۶	۲۸۳	-۷/۴۶

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

از حدود ۶۰۷۷ میلیون مترمکعب حجم متوسط ریزش‌های جوی سالانه در سال ۹۷، حدود ۸۸۷/۶۸ میلیون مترمکعب به صورت رواناب در رودخانه‌ها و مسیل‌های عمده استان جریان می‌یابد که مجموع جریان‌های سطحی استان به ۸۰۵ میلیون مترمکعب در سال می‌رسد که بخشی از آن

به مصرف رسیده و قسمت اعظم آن از طریق رودخانه‌ها به خلیج فارس تخلیه می‌شود. به طور کلی در سال ۹۷ حجم کل منابع آب تجدید شونده استان ۱۳۷۰ میلیون مترمکعب بوده که نسبت به سال ۹۶ دارای رشد ۷۲ درصدی بوده است.

در استان بوشهر در سال‌های قبل از برنامه اول، اراضی با روش‌های سنتی بهره برداری می‌شد که عمدتاً با ایجاد بند و آبگیر بر روی رودخانه‌ها و سوار نمودن آب به شبکه‌های منشعب صورت گرفته است و همه ساله با جاری شدن سیلاب این تاسیسات آبی تخریب شده و این روند موجبات افت محصولات کشاورزی را فراهم ساخته است. به تدریج در طول برنامه‌های اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم توسعه با ایجاد تاسیسات آبی از جمله سد رئیسعلی دلواری و لایروبی آب‌بندان‌ها و احداث ایستگاه‌های پمپاژ، بندهای انحرافی و شبکه‌های آبیاری، بهره‌برداری از آب‌های سطحی بهبود یافته است. با این حال بدلیل شرایط خاص اقلیمی استان که بارش‌ها با شدت زیاد و مدت کم اتفاق می‌افتد سیلاب‌های زیادی در سطح استان رخ داده و هر ساله خسارت‌های زیادی را در بخش‌های مختلف بجا می‌گذارد.

در سال ۹۷، حجم آب بهره‌برداری شده از منابع آب سطحی و زیر زمینی به ترتیب ۲۸۷ و ۵۱۳ میلیون متر مکعب بوده است و در مجموع حجم کل استحصال آب‌های سطحی و زیرزمینی استان در سال ۹۷، به میزان ۸۰۰ میلیون مترمکعب رسیده که بیشتر از منابع آب زیرزمینی مورد بهره برداری قرار گرفته‌اند.

حجم آب خروجی بدون استفاده مستقیم از قنات‌ها و چشمه‌ها در سال ۹۷ برابر با ۴۶۰ میلیون مترمکعب بوده که در مقایسه با سال ۹۶ بیشتر استحصال داشته است که بیانگر افزایش برداشت از چاه‌ها و منابع آب زیرزمینی است. حجم آب تنظیمی از طریق سدها و تاسیسات موجود در استان در سال ۹۷ معادل ۳۲۲۰۲ میلیون متر مکعب می‌باشد که نسبت به سال گذشته تقریباً برابر می‌باشد.

منابع آب زیرزمینی

منابع آب زیرزمینی استان بوشهر شامل چاه‌های عمیق و نیمه عمیق، چشمه و قناتی است که در ۱۷ محدوده مطالعاتی واقع در سطح استان پراکنده هستند. مهمترین این محدوده‌های مطالعاتی عبارتند از: دالکی - شبانکاره، اهرم، خورموج، باغان، چاهگاه، دشت پلنگ، بوشکان، دهرود- تنگ ارم، دیر- کنگان، جم و ریز می‌باشند. که در جداول شماره ۳ و ۴ به ترتیب تعداد و حجم تخلیه منابع آب زمینی به تفکیک نوع منبع و در هر یک از شهرستان‌های استان ارائه شده است.

حجم کل پتانسیل منابع آب زیرزمینی استان در سال ۹۷، ۳۳۹/۳۱ میلیون مترمکعب برآورد شده که حجم بهره‌برداری از آن ۵۱۳ میلیون مترمکعب بوده است که از این مقدار حدود ۴۶۱ میلیون مترمکعب آن از طریق چاه‌های عمیق و نمیه عمیق و ۵۲ میلیون مترمکعب آن از طریق چشمه‌ها و قنوات تخلیه شده است. از طرفی بدلیل خطر شوری سفره‌های تحت تاثیر آب‌های زیر زمینی، تهاجم آب‌های شور به سمت آب‌های شیرین و جایگزینی سفره‌های شور با سفره‌های شیرین و عدم وجود پتانسیل آب زیرزمینی در بخش وسیعی از استان و همچنین هزینه‌های گزاف، امکان توسعه منابع آب زیرزمینی به مقدار زیاد وجود ندارد. لذا می‌بایست در بهره‌برداری از این نعمت گرانبها فرهنگ‌سازی شده و از روش‌های نوین کشت و الگوی مصرف استفاده شود. از مجموع ۵۱۴ میلیون مترمکعب تخلیه سالانه منابع آب زیرزمینی استان در سال ۹۷، حدود ۴۸۶ میلیون مترمکعب در سال برای کشاورزی، ۱۶ میلیون مترمکعب برای مصارف شرب و ۱۱ میلیون مترمکعب برای مصارف صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرد و این درحالیست که در سال ۹۶، از مجموع ۵۱۲ میلیون مترمکعب در حدود ۴۸۶ میلیون مترمکعب در سال برای کشاورزی، ۱۶ متر مکعب برای مصارف شرب و ۱۰ متر مکعب برای مصارف صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در خصوص تولید منابع آب جدید از طریق شیرین سازی آب دریا به روش نمک زدایی به میزان ۴۹/۷ میلیون مترمکعب آب استحصال شده که ۷ میلیون مترمکعب در بخش شرب و ۴۲/۷ میلیون در بخش صنعت مصرف شده است. در روش بدون نمک زدایی به میزان ۷۶۱۸ میلیون مترمکعب استحصال شده که ۷۳۹۵ میلیون مترمکعب در بخش صنعت و ۲۲۳ میلیون مترمکعب در بخش شیلات به منظور سایت‌های پرورش میگو و پرورش آبزیان مصرف شده است.

جدول ۳: تعداد و حجم تخلیه منابع آب زیرزمینی استان بوشهر در سال ۹۷-۱۳۹۴

نوع منبع	تعداد				حجم تخلیه (میلیون مترمکعب)			
	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
چاه عمیق	۱۴۰۵	۱۴۰۵	۱۳۵۲	۱۳۵۲	۱۱۷	۱۱۷	۱۱۰	۱۱۰
چاه نیمه عمیق	۱۱۸۰۸	۱۱۸۰۸	۱۱۸۰۰	۱۱۸۰۰	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۱	۳۵۱
قنات	۴۸	۴۸	۴۹	۴۹	۱۱	۱۲	۱۳	۱۳
چشمه	۱۸۰	۱۸۰	۱۸۰	۱۸۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
جمع کل	۱۳۴۴۱	۱۳۴۴۱	۱۳۳۸۱	۱۳۳۸۱	۵۲۱	۵۲۱	۵۱۴	۵۱۴

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

جدول ۴: منابع آب‌های زیرزمینی و مقدار تخلیه سالانه آن در سال آبی ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	چاه عمیق		چاه نیمه عمیق		قنات		چشمه	
	تعداد	تخلیه (MCM)	تعداد	تخلیه (MCM)	تعداد	تخلیه (MCM)	تعداد	تخلیه (MCM)
کل استان	۱۳۵۲	۱۱۰	۱۱۸۰۰	۳۵۱	۴۹	۱۳	۱۸۰	۴۰
بوشهر	۲۱	۱	۲۸۳	۲	۳	۰/۰۴	۰	۰
تنگستان	۲۲	۱	۱۷۲۳	۴۲	۰	۰	۲۸	۱۰/۵
جم	۸۹	۱۲	۱۲۶۷	۳۱	۱۶	۲/۲	۱۲	۰/۷
دشتستان	۷۳۲	۵۷	۳۸۳۷	۱۵۳	۱۴	۰/۵	۸۶	۱۷
دشتی	۲۳۴	۲۴	۱۶۰۱	۵۶	۱۱	۷/۴	۳۲	۶/۲
دیر	۲۰۰	۱۲	۱۰۰۴	۴۵	۵	۲/۷	۱۱	۳/۵
دیلم	۰	۰	۵۲	۰/۱	۰	۰	۲	۰/۲
کنگان	۴۴	۳	۲۸۲	۸	۰	۰	۱	۰/۲
گناوه	۰	۰	۱۳۱۱	۳	۰	۰	۰	۰
عسلویه	۱۰	۰	۴۴۰	۱۱	۰	۰	۸	۱/۴

تحلیل بهره‌برداری از منابع آب موجود

از مجموع ۲۱۳۳/۴۴ میلیون مترمکعب پتانسیل آب‌های سطحی استان در سال ۹۷، ۲۸۷ میلیون مترمکعب (۱۳ درصد) بهره‌برداری و باقیمانده ۱۸۴۶/۴۴ میلیون متر مکعب (۸۷ درصد) بدون استفاده از دسترسی خارج می‌شود که در سال ۹۲ معادل ۷۵ درصد بوده است. در سال ۹۷ حجم پتانسیل منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی معادل ۲۴۷۲/۷۵ میلیون مترمکعب بوده که از این مقدار تنها ۸۰۰ میلیون متر مکعب بهره‌برداری شده است. در مجموع بدلیل شرایط خشکسالی و کمبود بارش‌های جوی در این سال حجم بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی استان بیش از حد بوده که این امر باعث افت شدید سفره‌های زیرزمینی گردیده و دشت‌های استان را در معرض پدیده فرونشست قرار داده است.

جدول ۵: برخی شاخص‌های منابع آب‌های سطحی استان طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۴ (میلیون مترمکعب)

مناطق	حجم پتانسیل				حجم بهره‌برداری				ضریب بهره‌برداری			
	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷
کل استان	۷۹۳	۲۶۷۰/۵	۵۵۳/۳	۲۱۳۳/۴۴	۳۴۶/۶۵	۳۰۸/۲۳	۳۴۸/۵۶	۲۸۷	۰/۴۴	۰/۱۱	۰/۶۳	۰/۱۳

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

جدول ۶: برخی شاخص‌های منابع آب‌های زیرزمینی استان طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۴ (میلیون مترمکعب)

مناطق	حجم پتانسیل				حجم بهره‌برداری				ضریب بهره‌برداری			
	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷
کل استان	۳۳۵	۶۲۲	۲۴۱/۱۱	۳۳۹/۳۱	۵۱۶	۵۱۲/۰۴	۴۷۸/۱۳	۵۱۳	۱/۶	۰/۸۲	۱/۹۸	۱/۵۱

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

جدول ۷: پتانسیل منابع آب استان به همراه حجم و ضریب بهره‌برداری طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۴ (میلیون متر مکعب)

مناطق	حجم پتانسیل (سطحی و زیرزمینی)				حجم بهره‌برداری				ضریب بهره‌برداری			
	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷
کل استان	۱۱۲۸	۳۲۹۲	۷۹۴/۴۱	۲۴۷۲/۷۵	۸۶۲/۶۵	۸۲۰/۲۴	۸۱۷/۵۵	۸۰۰	۰/۷۷	۰/۲۵	۱/۰۳	۰/۳۲

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

طرح‌های توسعه منابع آب سطحی

به منظور مهار و توسعه بهره‌برداری از منابع آب سطحی استان، هم‌اکنون بیش از ۶ طرح سد مخزنی در حال بهره‌برداری، اجرا و مطالعه می‌باشد که اطلاعات هر یک از منابع به تفکیک حوزه آبریز آنها در جدول شماره ۸ ارائه شده است. همانگونه که در جدول زیر مشخص است، حجم آب قابل تنظیم رودخانه‌های استان با استفاده از طرح‌های در حال بهره‌برداری ۵۱۰/۴ میلیون مترمکعب بوده که پس از بهره‌برداری از طرح‌های در حال اجرا به حدود ۱۰۲۱ میلیون مترمکعب و پس از بهره‌برداری از طرح‌های در حال مطالعه به حدود ۱۱۳۸ میلیون مترمکعب در سال خواهد رسید. در جدول زیر وضعیت کلی طرح‌های توسعه منابع آب استان بوشهر ارائه شده است.

جدول ۸: طرح‌های توسعه منابع آب استان بوشهر

حوزه آبریز	نام رودخانه	نام سد	حجم آب تنظیمی	نام اراضی	وسعت اراضی کشاورزی (هکتار)	تخصیص آب کشاورزی (میلیون مترمکعب)	تخصیص آب زیست محیطی	تخصیص آب شرب	تخصیص آب صنعت	
حله و رودخانه های کوچک	شاپور	ریسعلی دلواری	۵۱۰/۴	شبه شبانکاره	۸۷۰۰	۶۰	۸۹/۷	۴۰	۰	
				حاشیه رودخانه حله	۵۵۰۰	۷۳				
				شبکه آبیخش	۱۰۰۰۰	۲۳۰				
	دالکی	دالکی	۴۳۵		شبکه دالکی	۸۵۰۰	۲۵۴/۱	۱۰۷/۷	۰	۰
					شبکه وحدتیه	۷۵۰	۳۹			
					شبکه دهقائید	۲۰۰۰	۲۸			
					حق آبه دالکی	۱۷۵۰	۲۴/۵			
	باهش	باهش	شیرین	۸	شبکه اهرم	۵۴۱	۵/۳	۲/۷	۰	۰
						۲۱۲	۲/۷	۱/۲	۰	۰
	حله		-		شبکه کلل و زیارت	۱۲۰۰	۶۱/۵	۵۵	۵۵	۱۰
ایستگاه پمپاژ جهاد					۳۰۰۰	۲۹/۱				
مجموع حوضه آبریز حله و رودخانه های کوچک										
مند، کاربان و مند	دشت پلنگ	دشت پلنگ	۴۷/۶	شبکه دشت پلنگ	۱۳۴۰	۹/۴	۹/۶	۱/۸	۳۳/۴	
					۵۰۰	۶/۵۲	۳/۲۳	۲/۰۲	۶	
					۲۶۰۰	۲۱/۸	۰	۰	۰	
					۴۴۴۰	۳۷/۷۲	۱۲/۸۳	۳/۸۲	۳۹/۴	
مجموع حوضه آبریز مند، کاربان و خنج										

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

ظرفیت ذخیره‌سازی آب استان

میزان حجم بهره‌برداری از منابع آب سطحی استان در سال ۹۷ معادل ۲۸۷ میلیون مترمکعب بوده که از طریق سدها، بندهای انحرافی، شبکه‌های آبیاری و زهکشی، سدهای خاکی کوچک، ایستگاه‌های پمپاژ احداثی و استخرهای ذخیره آب تامین گردیده است.

طرح‌ها و تأسیسات در مدار بهره برداری

سد مخزنی رئیسعلی دلواری با ۵۱۰ میلیون مترمکعب آب تنظیمی بر رودخانه شاپور، ایستگاه پمپاژ کلل و زیارت با ۸۱/۵ میلیون متر مکعب آب تنظیمی بر رودخانه حله و سایر ایستگاه‌های پمپاژ حاشیه رود حله شامل حقابه بران سنتی با موتور پمپ‌های دستی و ۳ ایستگاه پمپاژ سازمان جهاد کشاورزی از طرح‌ها و تأسیسات قابل بهره‌برداری استان می‌باشند.

طرح‌های سد و شبکه در دست اجرا

سد دشت پلنگ با ۴۶/۷ میلیون متر مکعب آب تنظیمی، سد باغان با ۱۶/۱۲ میلیون متر مکعب آب تنظیمی، سد دالکی با ۴۳۵ میلیون متر مکعب آب تنظیمی و تکمیل شبکه‌های آبیاری و زهکشی رئیسعلی دلواری، زیارت و کلل و اهرم، شبکه چم تنگ و محمدی و کره بند از طرح‌های در دست اجرای استان می‌باشند.

طرح‌های سد و شبکه در دست مطالعه

سد مخزنی دالکی با ۴۳۵ میلیون مترمکعب آب قابل تنظیم، سد مخزنی باهوش با ۸ میلیون مترمکعب بر روی رودخانه باهوش، شبکه‌های آبیاری و زهکشی سد باغان، شبکه آبیاری و زهکشی سد دشت پلنگ و شبکه آبیاری و زهکشی سد دالکی از طرح‌های در دست اجرای استان می‌باشند.

جدول ۹: حجم آب مهارشده از طریق تاسیسات آبی موجود استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۴ (میلیون مترمکعب)

درصد تغییرات	حجم آب تنظیم شده				تاسیسات
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	
۶۱/۳۶	۲۱۳	۱۳۲	۱۶۵/۲۹	۱۹۷/۰۲	سد مخزنی (سد رئیسعلی دلواری)
۰	۳۱۸۵۰	۳۱۸۵۰	۳۱۸۵۰	۳۱۸۵۰	شبکه های آبیاری و زهکشی (هکتار)
-۲۱	۳۰/۶۵	۳۸/۸	۳۸/۵۹	۳۰/۴	ایستگاه های پمپاژ
۰	۸/۲	۷	۵/۲	۰	آبشیرین کن ها
-۱۱/۲	۹۵	۱۰۷	۱۰۰	۱۰۲	خطوط آبرسانی (خط کوثر و کازرون)
-۲۹/۳۳	۵/۳	۷/۵	۷/۹۱	۵/۳	طرح های تغذیه مصنوعی
-	۳۲۲۰۲/۱۵	۳۲۱۴۳/۵	۳۱۹۵۰	۳۱۹۵۲	جمع کل

مأخذ: شرکت آب منطقه‌ای استان بوشهر

ضرورت توسعه منابع آب

وسعت اراضی زیر کشت استان در حال حاضر ۳۲۷۹۰۰ هکتار می باشد که از این مقدار حدود ۲۱۹۹۰۰ هکتار دیم می باشد. بر اساس آمار و اطلاعات سال ۹۷، پتانسیل آب سطحی استان ۲۱۳۳/۴۴ میلیون مترمکعب است که از این مقدار ۲۸۷ میلیون مترمکعب مورد بهره‌برداری قرار می‌گردد. با توجه به محدودیت توسعه منابع آب زیر زمینی و خطر شوری این منابع و از لحاظ عوامل زیست محیطی امکان توسعه منابع آب استان حدود ۲/۲ میلیارد مترمکعب است که با توجه به وسعت اراضی استان در صورت توسعه و بهره‌برداری کامل از حجم آب، بخش قابل توجه‌ای از نیازهای آب استان مرتفع خواهد شد، لذا تامین و توسعه منابع آب استان نقش حیاتی در توسعه و اقتصاد منطقه دارد.

مصارف آب استان

مصرف آب استان در سال ۹۷ از منابع آب‌های سطحی، زیر زمینی، آب دریا و انتقال آب بین حوزه‌ای و بین استانی در بخش‌های کشاورزی، شیلات، شرب، صنعت و معدن ۸۹۸/۸۹ میلیون مترمکعب بوده است. در حالیکه این میزان در سال ۹۶، ۹۳۶/۵ میلیون مترمکعب است. در جدول شماره ۱۰ میزان مصارف در بخش‌های مختلف و به تفکیک منابع تامین ارائه شده است.

مصارف آب شرب

در سال ۹۷، ۱۱۳/۶ میلیون مترمکعب از منابع آب برای شرب به مصرف رسیده که ۳/۶ میلیون مترمکعب از آب‌های سطحی، ۱۶ میلیون مترمکعب نیز از منابع آب زیر زمینی، ۷ میلیون مترمکعب از طریق شیرین سازی آب دریا و ۸۷ میلیون مترمکعب از انتقال آب بین حوزه‌ای و بین استانی تامین گردیده است. با توجه به سنوات گذشته می توان چنین نتیجه گیری نمود که بیشترین میزان مصرف آب در بخش شرب مربوط به انتقال آب بین حوزه ای و بین استانی است که از استان‌های همجوار تامین گردیده و در طی سال‌های اخیر نیز بدلیل کاهش بارش‌های جوی و خشکسالی‌ها تنش‌های سیاسی مابین استان‌ها در بحث آب جدی تر شده است.

مصارف صنعت و معدن

مجموع آب مصرف شده در بخش صنعت و معدن معادل ۷۴۵۷/۱ میلیون مترمکعب است که ۰/۴ میلیون مترمکعب از آب‌های سطحی، ۱۱ میلیون مترمکعب آن از آب‌های زیرزمینی، ۷۴۳۷/۷ میلیون مترمکعب از طریق آب دریا به روش نمک زدایی و بدون نمک زدایی و ۸ میلیون مترمکعب نیز از انتقال آب بین حوزه‌ای و بین استانی تامین می‌شود.

مصارف کشاورزی و محیط زیست

در سال ۹۷، حدود ۷۶۸/۷ میلیون متر مکعب از منابع آب سطحی و زیرزمینی جهت مصارف کشاورزی استفاده شده است که ۴۸۶ میلیون مترمکعب آن از آب‌های زیر زمینی و ۲۸۲/۷ میلیون مترمکعب از منابع آب‌های سطحی تامین شده است.

مصارف شیلات

در سال ۹۷، حدود ۲۲۳/۱۲ میلیون متر مکعب از منابع آب دریا به روش بدون نمک زدایی جهت سایت های پرورش میگو استفاده شده است و از سایر منابع در این بخش استفاده خاصی صورت نگرفته است.

جدول ۱۰: میزان مصارف آب استان به تفکیک بخش های مصرف طی سال های ۹۷-۱۳۹۴ (میلیون متر مکعب)

جمع	شیلات	کشاورزی و محیط زیست	صنعت و معدن	آب شرب	بخش های مصرف		
					آب های سطحی	آب های زیرزمینی	
۳۴۶/۶۵	۰	۳۴۶/۴۵	۰/۲	۰	۱۳۹۴	آب های سطحی	
۳۰۸/۲۳	۰	۳۰۸	۰/۲۳	۰	۱۳۹۵		
۳۵۱/۸	۰	۳۴۷/۸	۰/۴	۳/۶	۱۳۹۶		
۲۸۶/۷	۰	۲۸۲/۷	۰/۴	۳/۶	۱۳۹۷		
-۱۸/۵	۰	-۱۸/۷	۰	۰	درصد تغییرات		
۵۱۶	۰	۴۹۳	۱۱	۱۲	۱۳۹۴	آب های زیرزمینی	
۵۱۲/۰۴	۰	۴۸۹/۰۴	۱۱	۱۲	۱۳۹۵		
۵۱۲/۰۴	۰	۴۸۶/۰۴	۱۰	۱۶	۱۳۹۶		
۵۱۳	۰	۴۸۶	۱۱	۱۶	۱۳۹۷		
۰/۲	۰	۰	۱۰	۰	درصد تغییرات		
۴۹/۷	۰	۰	۴۲/۷	۷	۹۶	نمک زدایی	آب دریا
۷۵۷۰/۱۲	۲۲۳/۱۲	۰	۷۳۴۷	۰		بدون نمک زدایی	
۴۹/۷	۰	۰	۴۲/۷	۷	۹۷	نمک زدایی	
۷۶۱۸/۱	۲۲۳/۱	۰	۷۳۹۵	۰		بدون نمک زدایی	
۱۰۲	۰	۰	۱۱	۹۱	۱۳۹۴	انتقال آب بین حوزه های و بین استانی	
۱۰۰	۰	۰	۵	۹۵	۱۳۹۵		
۱۰۶	۰	۰	۸	۹۸	۱۳۹۶		
۹۵	۰	۰	۸	۸۷	۱۳۹۷		
-۱۰/۴	۰	۰	۰	-۱۱/۲	درصد تغییرات		

مأخذ: شرکت آب منطقه ای استان بوشهر

فصل دوم – کشاورزی و منابع طبیعی

مقدمه

کشاورزی در ایران بزرگترین بخش اقتصادی پس از بخش خدمات است که حدود ۲۰ درصد تولید ناخالص ملی و سهم عمده‌ای از صادرات غیر نفتی را به خود اختصاص می‌دهد. همچنین محل اشتغال بخش وسیعی از جمعیت کشور است. رسالت این بخش از دیرباز تأمین امنیت غذایی می‌باشد، علاوه بر آن دارای ویژگی‌های منحصر به فردی از جمله «ایفای نقش در امنیت ملی»، «پتانسیل بالا در فقرزدایی»، «زودبازده بودن سرمایه گذاری و بالا بودن بهره وری سرمایه نسبت به سایر بخش‌ها»، «قابلیت پیوند با بخش خدمات و صنعت»، «ارائه کارکردهای چندگانه اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی»، «کنترل مهاجرت»، «مزیت نسبی جهانی» و غیره می‌باشد.

توسعه کشاورزی نیازمند مؤلفه‌های گوناگونی از جمله رشد فن‌آوری، نهادسازی، بازاریابی، سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی برای پیوند بین آنها است.

از جمله راهبردهای توسعه کشاورزی، دگرگونی ساختاری در شیوه‌های تولید سنتی و کشاورزی مبتنی بر بازار در چارچوب توسعه پایدار می‌باشد.

در استان بوشهر نیز با وجود استعدادهای مناسبی که برای تولید در زیربخش‌های مختلف کشاورزی از جمله آبی‌پروری، نخیلات، گوجه‌فرنگی و گیاهان دارویی وجود دارد، بروز پدیده خشکسالی و محدودیت منابع آبی طی سالیان اخیر بر فعالیت‌های این بخش تأثیر فراوان داشته است اما علیرغم این موضوع حرکت به سمت افزایش بهره‌وری و تولید دانش‌بنیان با تکیه بر

بکارگیری فناوری‌های نوین سبب شده است که تا حدودی اثرات این پدیده بر بخش کشاورزی را پوشش دهد.

در سال ۹۴ نسبت ارزش افزوده بخش کشاورزی، شامل کشاورزی، شکار، جنگل‌داری و ماهیگیری به نسبت کل ارزش افزوده سایر بخش‌های استان ۳/۴ درصد بوده و نسبت ارزش افزوده بخش ماهیگیری از کل ارزش افزوده بخش کشاورزی ۳۰/۳ درصد است.

اراضی کشاورزی ۱۳/۵ درصد، جنگل ۹/۸ درصد، مراتع ۴۹/۵ درصد از مساحت استان را دارا می‌باشند. اطلاعات این بخش شامل بخش زراعت، باغبانی، دامداری، شیلات و منابع طبیعی است.

زراعت و باغبانی

زراعت

محصولات زراعی استان شامل غلات، سبزیجات، محصولات صنعتی، محصولات علوفه‌ای، حبوبات، محصولات جالیزی و دانه‌های روغنی می‌باشد. در سال زراعی ۹۷-۹۶ سطح اراضی زراعی استان ۲۷۵۸۴۵.۵ هکتار می‌باشد که از این مقدار ۵۱۱۸۰.۵ هکتار سطح زیر کشت و ۲۲۴۶۶۵ هکتار آیش می‌باشد. در این سال سطح اراضی آیش نسبت به سال گذشته ۳۳۹ درصد افزایش یافته است به عبارتی کشاورزان به دلیل خسارت‌های ناشی از خشکسالی طی سنوات پیشین تمایل به کاشت اراضی دیم نداشته‌اند. از مجموع اراضی زیر کشت زراعی حدود ۹۵۴۰ هکتار آن را اراضی دیم و ۴۱۶۴۰.۵ هکتار آن را اراضی آبی تشکیل می‌دهد. غلات یکی از مهمترین محصولات زراعی استان می‌باشد که تقریباً در تمامی شهرستان‌های استان به غیر از جم، عسلویه و کنگان که سهم بسیار ناچیزی را به خود اختصاص داده‌اند کشت می‌شود. محصول گندم از نظر سطح زیر کشت با ۱۰۳۱۹.۴ هکتار سطح زیر کشت آبی و ۸۰۴۰ هکتار سطح زیر کشت دیم بالاترین سطح زیر کشت محصولات سالانه را در استان دارد. گوجه فرنگی یکی از محصولات مهمی است که در سال‌های اخیر توسط بسیاری از کشاورزان استان کشت می‌شود. حدود ۱۲۴۴۶.۵ هکتار از اراضی زراعی استان در سال ۹۷ به کشت این محصول اختصاص یافته است که همگی آن به صورت آبی می‌باشد. میزان عملکرد این محصول در این سال بالغ بر ۵۲۸۲۴ کیلوگرم در هر هکتار بوده است. شهرستان‌های دیر و دشتی بالاترین سطح زیر کشت این محصول را دارند.

شهرستان دشتستان به دلیل داشتن موقعیت جغرافیایی و جوی مناسب از لحاظ کشت محصولات زراعی نسبت به سایر شهرستانها در رده اول قرار دارد. حدود ۳۳ درصد از سطح زیر کشت محصولات زراعی استان در این شهرستان قرار دارد. شهرستانهای دیر و دشتی به لحاظ سطح زیر کشت زراعی آبی و شهرستان دیلم و گناوه از نظر سطح زیر کشت زراعی دیم در ردههای بعدی قرار دارند.

میزان تولید محصولات زراعی استان در سال ۹۶-۹۷ بالغ ۹۹۰۶۲۳ تن می باشد که از این مقدار بالغ بر ۹۸۸۲۹۴ تن به محصولات زراعی آبی و ۲۳۲۸۰۹ تن به محصولات زراعی دیم اختصاص دارد.

همانگونه که مشاهده می شود با وجود این که بخش کمی از سطح زیر کشت محصولات زراعی استان در این سال به صورت دیم کشت شده است ولی به دلیل وجود خشکسالیهای متعدد و کاهش میزان بارندگی در سالهای اخیر، میزان تولید محصولات دیم بسیار ناچیز است. میزان عملکرد در هکتار محصولات آبی بالغ بر ۲۳۷۳۴ کیلوگرم و محصولات دیم حدود ۲۴۴ کیلوگرم در هکتار است. عمدهترین سطح زیر کشت محصولات سالانه دیم استان مربوط به گندم و جو می باشد.

استان بوشهر از لحاظ تولید گوجهفرنگی خارج از فصل رتبه اول را دارد. در سال ۹۷ میزان تولید گوجهفرنگی ۶۵۷۴۷۳ تن بوده است.

به غیر از گندم و جو و گوجهفرنگی، سایر محصولات زراعی نیز در استان کشت می شود که با توجه به اهمیت منابع آبی بهینه کردن الگوی کشت و کاشت محصولات کم آب بر با هدف کاهش تقاضای آب ضروری است.

جدول ۱: آمار سطح زیر کشت و تولید محصولات سالانه استان بوشهر در سال زراعی ۹۶-۹۷

عملکرد در هکتار (کیلوگرم)		تولید (تن)			سطح زیر کشت (هکتار)			نام محصول	
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
۲۵۲/۴	۲۸۳۸/۰	۳۱۳۱۵/۳	۲۰۲۸/۹	۲۹۲۸۶/۴	۱۸۳۵۹/۴	۸۰۴۰	۱۰۳۱۹/۴	گندم	غلات
۲۰۰/۰	۲۲۷۲/۶	۴۸۰۰	۳۰۰	۴۵۰۰	۸۰/۳۴۱	۱۵۰۰	۱۹۸۰/۱	جو	
۰/۰	۰/۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ذرت دانه ای	
۰/۰	۱۹۹۰۰/۰	۸۱۵/۹	۰	۸۱۵/۹	۴۱	۰	۴۱	سیب زمینی	سبزیجات
۰/۰	۳۵۰۰۷/۶	۱۹۴۱۸/۷	۰	۱۹۴۱۸/۷	۵۵۴/۷	۰	۵۵۴/۷	پیاز	
۰/۰	۵۲۸۲۴/۰	۶۵۷۴۷۳	۰	۶۵۷۴۷۳	۱۲۴۴۶/۵	۰	۱۲۴۴۶/۵	گوجه فرنگی	
۰/۰	۲۹۶۲۹/۳	۲۳۶۵۹	۰	۲۳۶۵۹	۷۹۸/۵	۰	۷۹۸/۵	بادمجان	
۰/۰	۱۰۵۰۰/۰	۲۳/۱	۰	۲۳/۱	۲/۲	۰	۲/۲	باقلا تازه	
۰/۰	۱۵۲۶۹/۲	۳۹/۷	۰	۳۹/۷	۲/۶	۰	۲/۶	هویج محلی	
۰/۰	۱۵۹۸۶/۷	۵۶۰۶۸/۶	۰	۵۶۰۶۸/۶	۳۵۰۷/۲	۰	۳۵۰۷/۲	سایر سبزیجات	
۰/۰	۱۹۹۹/۹	۷۹۳۳/۹	۰	۷۹۳۳/۹	۳۹۶۷/۱	۰	۳۹۶۷/۱	تنباکو	محصولات صنعتی
۰/۰	۱۵۸۱۱/۸	۱۱۸۰۶/۷	۰	۱۱۸۰۶/۷	۷۴۶/۷	۰	۷۴۶/۷	یونجه	محصولات علوفه ای
۰/۰	۳۹۸۵۲/۴	۱۹۷۳۰/۹	۰	۱۹۷۳۰/۹	۴۹۵/۱	۰	۴۹۵/۱	خصیل	
۰/۰	۵۷۹۴۸/۱	۳۱۲۳/۴	۰	۳۱۲۳/۴	۵۳/۹	۰	۵۳/۹	ذرت علوفه ای	
۰/۰	۰/۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لوبیا ، عدس، نخود	حبوبات
۰/۰	۴۱۰۶۲/۷	۳۵۸۳۵/۴	۰	۳۵۸۳۵/۴	۸۷۲/۷	۰	۸۷۲/۷	هندوانه	محصولات جالبیزی
۰/۰	۲۷۴۰۲/۴	۳۱۲۲۵	۰	۳۱۲۲۵	۱۱۳۹/۵	۰	۱۱۳۹/۵	خریزه	
۰/۰	۱۹۹۹۸/۹	۹۳۵۵/۵	۰	۹۳۵۵/۵	۴۶۷/۸	۰	۴۶۷/۸	خیار	
۰/۰	۳۰۵۳۷/۰	۲۸۵۹۴/۸	۰	۲۸۵۹۴/۸	۹۳۶/۴	۰	۹۳۶/۴	کدو	
۰/۰	۳۵۷۸۰/۰	۳۷۶۴۷/۷	۰	۳۷۶۴۷/۷	۱۰۵۲/۲	۰	۱۰۵۲/۲	طالبی	
۰/۰	۳۴۹۲۵/۴	۸۱۰۲/۷	۰	۸۱۰۲/۷	۲۳۲	۰	۲۳۲	سایر جالبیز	

ادامه جدول ۱: آمار سطح زیر کشت و تولید محصولات سالانه استان بوشهر در سال زراعی ۹۶-۹۷

عملکرد در هکتار (کیلوگرم)		تولید (تن)			سطح زیر کشت (هکتار)			نام محصول	
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	کنجد	دانه های روغنی
۰/۰	۱۲۰۰/۱	۱۹۲۰	۰	۱۹۲۰	۱۵۹۹/۹	۰	۱۵۹۹/۹		
۰/۰	۲۶۲/۰	۱۰۴/۸	۰	۱۰۴/۸	۴۰۰	۰	۴۰۰	کلزا	
۰/۰	۶۵۱۲۸/۰	۱۶۲۸/۲	۰	۱۶۲۸/۲	۲۵	۰	۲۵	سایر محصولات	
۲۴۴/۱	۲۳۷۳۴/۰	۹۹۰۶۲۳	۲۳۲۸/۹	۹۸۸۲۹۴	۵۱۱۸۰/۵	۹۵۴۰	۴۱۶۴۰/۵	جمع محصولات	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۲: آمار سطح زیر کشت و تولید محصولات سالانه استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶

نام شهرستان	سطح آبی	سطح دیم	تولید آبی	تولید دیم	عملکرد آبی	عملکرد دیم
بوشهر	۲۱۶۲	۱۰۹۰/۸	۱۸۲۵۸/۵	۲۲۳/۴	۱۹۰۴۲/۶	۱۶/۰
تنگستان	۵۹۸۰/۴	۲۵۶/۵	۵۹۱۴۹/۷	۴۸/۸	۱۹۸۴۷/۴	۱۲/۰
جم	۹۵۲/۹	۹/۲	۲۸۴۴۲/۱	۴/۸	۲۲۱۱۵/۹	۲۰/۱
دشتستان	۱۴۳۱۳/۸	۲۶۰۱/۴	۲۳۴۶۰۶/۹	۷۵۵/۲	۲۳۵۰۶/۷	۱۳/۵
دشتی	۶۷۶۳/۷	۱۰۴۳/۹	۱۷۳۰۷۸/۴	۱۲۳/۹	۱۸۶۶۷/۷	۶/۵
دیر	۷۴۲۰/۸	۶۹۴/۶	۳۶۸۲۵۷/۴	۱۰۰/۳	۲۲۱۸۷/۹	۱۲/۰
دیلم	۳۵/۴	۲۰۴۱/۱	۵۴۰/۴	۶۲۵/۶	۱۰۹۸۸/۰	۶۶/۹
عسلویه	۹۳۱/۷	۰	۴۹۹۹۴/۸	۰	۲۸۲۸۶/۷	۰/۰
کنگان	۱۲۰۰/۱	۵۱/۲	۵۱۴۴۳/۹	۵/۷	۲۴۰۹۹/۷	۵/۳
گناوه	۱۸۷۹/۷	۱۷۵۱/۳	۴۵۲۱/۶	۴۴۱/۲	۱۷۰۷۵/۰	۲۰/۱
استان	۴۱۶۴۰/۵	۹۵۴۰	۹۸۸۲۹۳/۷	۲۳۲۸/۹	۲۰۶۸۳/۹	۱۵/۱

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۳: سطح زیر کشت و تولید غلات در استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶

نام شهرستان	سطح آبی	سطح دیم	تولید آبی	تولید دیم	عملکرد آبی	عملکرد دیم
بوشهر	۱۵۶۷	۱۰۹۰/۸	۲۸۴۵/۶	۲۲۳/۴	۱۴۵۸/۷۵	۱۷۵/۶
تنگستان	۸۳۲/۱	۲۵۶/۵	۲۲۷۴/۷	۴۸/۸	۲۷۳۰/۶۵	۱۹۸/۶۵
جم	۱۵۱/۵	۹/۲	۳۳۹/۳	۴/۸	۲۳۱۴/۲۵	۲۶۰/۸۵
دشتستان	۵۸۹۳/۴	۲۶۰/۱/۴	۱۸۵۸۷/۴	۷۵۵/۲	۳۰۵۹/۵	۲۴۹/۱۵
دشتی	۱۷۵۷/۷	۱۰۴۳/۹	۶۳۲۸	۱۲۳/۹	۳۴۹۱/۱	۱۰۰/۹۵
دیر	۵۳۵/۸	۶۹۴/۶	۱۲۸۲/۵	۱۰۰/۳	۲۵۰۱/۷۵	۱۹۷/۴
دیلم	۰	۲۰۴۱/۱	۰	۶۲۵/۶	۰	۳۶۷/۸۵
عسلویه	۲/۸	۰	۷/۱	۰	۲۵۳۵/۷	۰
کنگان	۱۰	۵۱/۲	۱۸	۵/۷	۱۸۰۰	۱۱۱/۳
گناوه	۱۵۴۹/۲	۱۷۵۱/۳	۲۱۰۳/۸	۴۴۱/۲	۱۱۴۸/۸	۲۱۰/۷
استان	۱۲۲۹۹/۵	۹۵۴۰	۳۳۷۸۶/۴	۲۳۲۸/۹	۲۱۰۴۰/۵	۱۸۷۲/۴۵

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۴: سطح زیر کشت و تولید گندم در استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶

نام شهرستان	سطح آبی	سطح دیم	تولید آبی	تولید دیم	عملکرد آبی	عملکرد دیم
بوشهر	۱۲۳۳/۹	۷۹۸/۹	۲۵۶۶/۷	۱۹۰/۵	۲۰۸۰/۲	۲۳۸/۵
تنگستان	۴۰۱/۶	۱۶۳/۹	۱۰۶۱/۴	۲۷/۶	۲۶۴۲/۹	۱۶۸/۴
جم	۱۱۹/۳	۰	۲۶۰/۶	۰	۲۱۸۴/۴	۰
دشتستان	۵۱۹۹/۸	۲۲۰۲	۱۶۵۵۱	۶۷۹/۴	۳۱۸۳	۳۰۸/۵
دشتی	۱۶۳۵/۳	۹۹۳/۵	۵۹۱۶/۲	۱۱۹/۸	۳۶۱۷/۸	۱۲۰/۶
دیر	۴۴۰	۵۶۳/۳	۱۰۲۶/۷	۶۳/۲	۲۳۳۳/۴	۱۱۲/۲
دیلم	۰	۱۸۷۴/۳	۰	۵۵۲	۰	۲۹۴/۵
عسلویه	۲/۸	۰	۷/۱	۰	۲۵۳۵/۷	۰
کنگان	۱۰	۵۱/۲	۱۸	۵/۷	۱۸۰۰	۱۱۱/۳
گناوه	۱۲۷۶/۷	۱۳۹۲/۹	۱۸۷۸/۷	۳۹۰/۷	۱۴۷۱/۵	۲۸۰/۵
استان	۱۰۳۱۹/۴	۸۰۴۰	۲۹۲۸۶/۴	۲۰۲۸/۹	۲۱۸۴۸/۹	۱۶۳۴/۵

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۵: سطح زیر کشت و تولید گوجه‌فرنگی در استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال زراعی ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	سطح (هکتار)	تولید (تن)
بوشهر	۰	۰
تنگستان	۸۸.۷	۴۴۱۴.۹
جم	۴۶۹.۶	۲۳۵۱۴.۹
دشتستان	۱۱۱۲	۵۶۷۳۸.۹
دشتی	۲۸۰۶.۹	۱۲۹۱۰۰.۴
دیر	۵۹۹۶.۶	۳۴۴۵۵۷.۹
دیلم	۰	۰
عسلویه	۹۱۱.۵	۴۹۵۳۹.۳
کنگان	۱۰۵۱.۷	۴۹۳۳۵.۸
گناوه	۹.۵	۲۷۱.۲
استان	۱۲۴۴۶.۵	۶۵۷۴۷۳.۳

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

محصولات باغی

محصولات باغی استان شامل انواع میوه‌های گرمسیری، نیمه گرمسیری، میوه‌های سردسیری، محصولات گلخانه‌ای، گیاهان دارویی، آپارتمانی و درختچه‌های زینتی می‌باشد. مجموع سطوح زیر کشت باغات استان در سال ۹۷، ۳۸۵۰۸ هکتار می‌باشد که از این مقدار ۳۵۱۵۰ هکتار آن را درختان بارور و ۳۳۵۷ هکتار آن را نهال تشکیل می‌دهد. ۸/۳ درصد از باغات استان دیم و ۹۱/۷ درصد آبی می‌باشد. مجموع سطح زیر کشت باغات آبی در این سال برابر با ۳۵۳۰۰ هکتار و سطح زیر کشت باغات دیم برابر با ۳۲۰۷ هکتار می‌باشد.

خرما از مهمترین محصولات باغی استان می‌باشد. سطح زیر کشت نخیلات استان ۳۳۲۷۲ هکتار است که در حدود ۱۳/۸ درصد از نخیلات کشور است. بالغ بر ۸۶ درصد از باغات استان را نخیلات تشکیل می‌دهد.

از دیگر محصولات باغی استان انواع مرکبات شامل پرتقال، نارنگی، لیمو ترش، لیمو شیرین، نارنج و ... می‌باشد که بالغ بر ۷۸ درصد آن لیمو ترش است و ۳۲۳۳ هکتار از باغات استان به کشت

این محصول اختصاص یافته است. مقدار کل سطح زیر کشت مرکبات ۳۹۱۱ هکتار می باشد. انواع میوه های گرمسیری و نیمه گرمسیری مانند زیتون، موز، انبه، کنار و ... و میوه های سردسیری مانند سیب، زردآلو، بادام و ... نیز در استان کشت می شود که در مجموع حدود ۴۵۸ هکتار از اراضی استان به کشت این محصولات اختصاص یافته است. همچنین با کاهش منابع آبی کشت گلخانه ای روبه توسعه است. سطح گلخانه های استان در سال ۹۷ برابر با ۳۰۲ هکتار می باشد که نسبت به سال قبل در حدود ۱۴۳ درصد رشد داشته است و حمایت های دولت در پرداخت تسهیلات ارزان قیمت در این زمینه موثر بوده است.

میزان تولید محصولات باغی استان در سال ۹۷، مقدار ۲۹۴۶۴۳ تن و میزان تولیدات گلخانه ای ۶۰۳۰۰ تن می باشد. میزان تولید خرما در این سال، ۱۶۲۰۹۵ تن می باشد. متوسط عملکرد نخیلات آبی استان در ۵۴۹۷ کیلوگرم در هر هکتار و متوسط عملکرد نخیلات دیم ۳۰۹۹ کیلوگرم در هر هکتار است.

استان بوشهر به لحاظ صنایع بسته بندی و فرآوری خرما در کشور دارای رتبه نخست می باشد.

در سال ۹۷ مقدار ۸۰۸۱۰ تن تقریباً معادل ۵۰ درصد از تولیدات خرما در صنایع تبدیلی و تکمیلی مورد بسته بندی و فرآوری قرار گرفت که ظرفیت این صنایع نسبت به سال ۹۶ با ۷۵۰۱۰ تن به میزان ۷۰۷ درصد افزایش یافته است. میزان تولید مرکبات در سال ۹۷ علیرغم کاهش سطح زیر کشت این محصول در اثر خشکسالی به ۶۷۳۰۹ تن رسیده است.

محدودیت منابع در بخش کشاورزی اهمیت انتخاب فناوری های مناسب جهت استفاده کامل و بهینه از منابع کمیاب و گران را نشان می دهد. یکی از راهبردها برای تامین امنیت غذایی توسعه مکانیزاسیون می باشد.

خط اعتباری توسعه مکانیزاسیون وزارت جهاد کشاورزی به منظور ارتقای کمی و کیفی مکانیزاسیون در فرآیند تولید محصولات کشاورزی کشور، از مهرماه سال ۱۳۹۲ راه اندازی شد. با راه اندازی این خط اعتباری و تزریق سرمایه به این بخش، مکانیزاسیون کشاورزی شتاب بیشتری گرفته است بطوریکه در این استان ضریب مکانیزاسیون از ۰/۷۸ در سال ۹۲ به ۱/۳۵ در سال ۹۷ رسیده است و ۷۳ درصد رشد داشته است. در سال ۹۷ ضریب مکانیزاسیون زراعی استان ۱/۵۱ و ضریب مکانیزاسیون باغی ۰/۵۸ است، پایین بودن ضریب مکانیزاسیون باغی نسبت به زراعی را می توان ناشی از عواملی چون کوچک بودن مساحت باغات و عدم رعایت فاصله بین درختان دانست.

جدول ۶: آمار سطح و تولید محصولات باغی استان بوشهر سال زراعی ۹۶

عملکرد در هکتار (کیلوگرم)		تولید (تن)			سطح زیر کشت باغات با احتساب درختان پراکنده (هکتار)						نام محصول	
					بارور			نهال				
					جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
۳۴۳۷/۲	۵۸۲۰/۰	۱۷۲۰۸۱	۱۰۱۵۷	۱۶۱۹۲۴	۳۰۷۷۷	۲۹۵۵	۲۷۸۲۲	۲۴۹۵	۸۰	۲۴۱۵	خرما	میوه های نیمه گرمسیری
-	۹۵۸/۹	۷۰	۰	۷۰	۷۳	۰	۷۳	۷	۰	۷	زیتون	
-	۱۸۴۲۸/۱	۵۱۲۳	۰	۵۱۲۳	۲۷۸	۰	۲۷۸	۳۴	۰	۳۴	پرتقال	
-	۱۴۶۰۳/۹	۲۲۴۹	۰	۲۲۴۹	۱۵۴	۰	۱۵۴	۴۵	۰	۴۵	نارنگی	
-	۲۲۲۳۴/۵	۵۷۹۲۱	۰	۵۷۹۲۱	۲۶۰۵	۰	۲۶۰۵	۶۲۸	۰	۶۲۸	لیمو ترش	
-	۲۰۸۳۳/۳	۸۷۵		۸۷۵	۴۲	۰	۴۲	۰		۰	لیموشیرین	
-	۱۲۲۷۹/۶	۱۱۴۲		۱۱۴۲	۹۳	۰	۹۳	۲۳/۸	۰	۲۳/۸	نارنج	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸	۰	۸	سایر	
۳۴۳۷/۲	۷۳۸۱/۰	۲۳۹۴۶۱	۱۰۱۵۷	۲۲۹۳۰۴	۳۴۰۲۲	۲۹۵۵	۳۱۰۶۷	۳۲۴۰/۸	۸۰	۳۱۶۰/۸	جمع	
-	۱۱۸۳۳/۳	۷۱	۰	۷۱	۶	۰	۶	۱	۰	۱	انار	
-	۳۴۵۴/۵	۱۵۲	۰	۱۵۲	۴۴	۰	۴۴	۲	۰	۲	انجیر	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کیوی	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	سایر	
-	۲۵۰۰/۰	۵	۰	۵	۲	۰	۲	۱	۰	۱	موز	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	انبه	
۳۱۴۸/۱	۱۱۲۷۴/۱	۱۸۶۲	۳۴۰	۱۵۲۲	۲۴۳	۱۰۸	۱۳۵	۸۰	۵۲	۲۸	کنار	میوه های گرمسیری
۳۶۶۶/۷	۲۷۲۷/۳	۱۴	۱۱	۳	۴/۱	۳	۱/۱	۰	۰	۰	سایر	

ادامه جدول ۶: آمار سطح و تولید محصولات باغی استان بوشهر سال زراعی ۹۶

عملکرد در هکتار (کیلو گرم)	تولید (تن)	سطح زیر کشت باغات با احتساب درختان پراکنده (هکتار)									نام محصول	
		بارور						نهال				
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی		
-	۱۸۰۰۰/۰	۳۶	۰	۳۶	۲	۰	۲	۰	۰	۰	سیب	میوه های سردسیری
-	۶۶۰۰/۰	۳/۳	۰	۳/۳	۰/۵	۰	۰/۵	۰	۰	۰	شفتالو	
-	۸۰۰۰/۰	۸		۸	۱	۰	۱	۰	۰	۰	زردآلو	
-	۱۲۰۰/۰	۸/۴		۸/۴	۷	۰	۷	۱		۱	بادام	
-	۷۳۵۷/۱	۲۰۶	۰	۲۰۶	۲۸	۰	۲۸	۵	۰	۵	انگور	
-	۴۲۰۰/۰	۴۴/۱	۰	۴۴/۱	۱۰/۵	۰	۱۰/۵	۱	۰	۱	انواع توت درختی	
-	۴۸۰۷/۷	۲۶۲۵		۲۶۲۵	۵۴۶	۰	۵۴۶	۱۹	۰	۱۹	گیاهان دارویی	
۳۴۲۷/۳	۷۳۴۶/۵	۲۴۴۴۹۵/۸	۱۰۵۰۸	۲۳۳۹۸۸	۳۴۹۱۶/۱	۳۰۶۶	۳۱۸۵۰/۱	۳۳۵۰/۸	۱۳۲	۳۲۱۸/۸	جمع باغات	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گلایول	گل‌های شاخه بریده
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	نرگس سلطنتی	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	آفتابگردان زینتی	
-	-	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	گیاهان آپارتمانی	
۰/۰	-	۰	۰	۰	۱۷	۱۷		۱	۱		درختچه های زینتی	
-	۲۴۸۹۵۸/۳	۵۹۷۵۰	۰	۵۹۷۵۰	۲۴۰	۰	۲۴۰	۰	۰	۰	سبزی و صیفی	سایر محصولات گلخانه ای
-	۲۲۰۰۰۰/۰	۵۵۰		۵۵۰	۲/۵	۰	۲/۵	۰	۰	۰	قارچ دکمه‌ای	سایر محصولات گلخانه ای

ادامه جدول ۶: آمار سطح و تولید محصولات باغی استان بوشهر سال زراعی ۹۶

عملکرد در هکتار (کیلو گرم)	تولید (تن)	سطح زیر کشت باغات با احتساب درختان پراکنده (هکتار)									نام محصول
		بارور						نهال			
		جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	جمع	دیم	آبی	
-	۲۴۸۶۵۹/۸	۶۰۳۰۰	۰	۶۰۳۰۰	۲۵۹/۵	۱۷	۲۴۲/۵	۱	۱	۰	جمع گیاهان و گلخانه
۳۴۰۸/۴	۹۱۷۰/۰	۳۰۴۷۹۵/۸	۱۰۵۰۸	۲۹۴۲۸۸	۳۵۱۷۵/۶	۳۰۸۳	۳۲۰۹۲/۶	۳۳۵۱/۸	۱۳۳	۳۲۱۸/۸	کل محصولات

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

- واحد تولید گل‌های شاخه بریده و درختچه‌های زینتی هزار شاخه و عملکرد در هکتار شاخه می‌باشد.

- واحد تولید گیاهان آپارتمانی هزار گلدان و عملکرد در هکتار گلدان می‌باشد.

جدول ۷: ضریب مکانیزاسیون کشاورزی استان طی سالهای ۹۶ و ۹۷
واحد: اسب بخار بر هکتار

شرح	ضریب مکانیزاسیون زراعی	ضریب مکانیزاسیون باغی	ضریب مکانیزاسیون کل
۱۳۹۶	۱/۳۸	۰/۵۸	۱/۲۳
۱۳۹۷	۱/۵۱	۰/۵۸	۱/۳۵
درصد تغییرات	۹/۴۲	۰/۰۰	۹/۷۶

دام، طیور و زنبور عسل

دام‌های موجود در استان شامل انواع گوسفند و بره، بز و بزغاله، گاو و گوساله، شتر و انواع تک سمیان می‌باشد. تعداد دام‌ها به غیر از تک سمیان در سال ۹۷ به تعداد ۱۰۳۳۲۸۴ رأس می‌باشد. که نسبت به سال قبل با ۱۰۵۴۹۸۵ رأس ۲ درصد کاهش یافته است. جمعیت واحد دامی استان در سال ۹۷ به غیر از تک سمیان بالغ بر ۱۱۰۶۸۵۰ واحد دامی شامل ۱۵ و ۳۹۰۰ واحد دامی گوسفند و بره، ۴۴۷۰۰۵ واحد دامی بز و بزغاله، ۲۴۰۰۸۱ واحد دامی گاو و گوساله و ۲۹۷۵۰ واحد دامی شتر می‌باشد.

علیرغم کاهش چشمگیر تعداد دام طی سالیان اخیر، در سال جاری بدلیل تزریق سرمایه به بخش کشاورزی از طریق پرداخت و تامین سرمایه در گردش واحدهای صنعتی با کاهش کمتری در تعداد دام‌ها و تمایل به پرورش دام‌های سنگین مواجه بوده ایم.

گاوداری‌های صنعتی و نیمه‌صنعتی استان در سال ۹۷ به تعداد ۲۱۳ واحد شامل ۱۹۸ واحد پرواربندی گاو و گوساله به ظرفیت ۲۸۳۹۵ رأس و ۱۵ واحد گاوداری شیری به ظرفیت ۶۸۰ رأس می‌باشد.

ظرفیت پرواربندی گوسفند و بره نیز ۱۸۹۵۰ رأس طی سال ۹۷ بوده است.

تعداد مرغداری‌های صنعتی ۲۲۶ واحد و ظرفیت ۶۵۴۶۷۰۰ قطعه در سال ۹۷ می‌باشد که به دلیل عدم صدور جواز تاسیس جدید برای مرغداری‌ها، تغییری نسبت به سال قبل نداشته است.

میزان تولیدات دام و طیور در سال ۹۷ به ترتیب شامل ۴۰۵۹۷ تن شیر، ۸۱۳۲ تن گوشت قرمز، ۳۵۲۴۰ تن گوشت مرغ، ۱۱۰۰ تن تخم مرغ، ۵۲۵ تن عسل، ۱۸۴ تن مو، ۴۸۴ تن پشم، ۹ تن کرک و ۳۰۴۰۸۰ جلد پوست می‌باشد. میزان تولیدات دام و طیور در سال ۹۶ به ترتیب شامل ۳۹۶۱۰ تن شیر، ۸۰۱۱ تن گوشت قرمز، ۳۵۲۳۶ تن گوشت مرغ، ۱۱۲۳ تن تخم مرغ، ۵۰۴ تن عسل، ۱۸۱ تن مو، ۴۷۸ تن پشم، ۶/۹ تن کرک و ۳۰۲۰۰۳ جلد پوست می‌باشد. میزان تولید برخی از فرآورده‌های عمده دامی مانند شیرو گوشت در سال ۹۷ نسبت به سال قبل به ترتیب ۲/۴ و ۱/۵ درصد افزایش یافته است. بخش دام به دلیل وابستگی به مراتع و علوفه یکی از بخش‌هایی است که در معرض بیشترین آسیب‌پذیری ناشی از خشکسالی قرار دارد و نوسانات جوی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر تولید و بهره‌وری آن تأثیر می‌گذارد، طی سالیان اخیر هر چند تولید شیر و گوشت روند کاهشی داشته است اما از سال ۹۶ به بعد با تزریق سرمایه به این بخش از طریق پرداخت تسهیلات مختلف بخش کشاورزی، زمینه رشد مجدد تولیدات فراهم شده است.

حدود ۴۹ درصد از فرآورده‌های دامی استان به تنهایی توسط شهرستان دشتستان تولید می‌شود و مابقی شهرستان‌های استان رویهم حدود نیمی دیگر از فرآورده‌های دامی را تولید می‌کنند.

در حدود ۵ درصد از جمعیت گوسفند و بره و ۶۷/۵ درصد از جمعیت گاو و گوساله استان در واحدهای صنعتی و نیمه صنعتی نگهداری می‌شوند.

جدول ۸: تعداد انواع دام استان بوشهر در سال ۱۳۹۷

جمع	شتر (نفر)	گاو و گوساله (راس)				بز و بزغاله (راس)	گوسفند و بره (راس)	شهرستان
		جمع	اصیل	دورگ	بومی			
۳۳۶۴۳	۵۶۸	۵۵۲۳	۱۲۸	۳۲۱۱	۲۱۸۴	۸۴۷۱	۱۹۰۸۱	بوشهر
۵۳۱۳۴	۲۵	۱۳۹۶	۳۳	۸۱۱	۵۵۲	۳۱۱۲۵	۲۰۵۸۸	تنگستان
۶۶۵۲۹	۰	۹۲۳	۲۲	۵۳۶	۳۶۵	۶۳۴۶۳	۲۱۴۳	جم
۵۴۸۵۷۶	۸۹۰	۲۵۷۳۹/۹	۵۹۹	۱۴۹۶۵	۱۰۱۷۵/۹	۲۸۳۲۷۲	۲۳۹۶۷۴	دشتستان
۱۵۱۷۵۵	۱۲۰۷	۲۵۵۰	۶۰	۱۴۸۲	۱۰۰۸	۱۰۲۷۷۳	۴۵۲۲۵	دشتی
۶۳۷۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۴	۳۳	۸۱۰	۵۵۱	۵۴۳۱۴	۶۵۹۳	دیر
۴۰۴۲۰	۰	۹۵۳	۲۲	۵۵۴	۳۷۷	۱۴۵۸۹	۲۴۸۷۸	دیلم
۹۷۹۹	۶۰	۱۰۳۵	۲۴	۶۰۲	۴۰۹	۸۰۴۸	۶۵۶	عسلویه
۲۳۱۹۲	۰	۶۷۳	۱۶	۳۹۱	۲۶۶	۱۸۷۳۷	۳۷۸۲	کنگان
۴۲۵۳۵	۱۰۰	۲۸۲۶	۶۶	۱۶۴۳	۱۱۱۷	۱۲۲۱۴	۲۷۳۹۵	گناوه
۱۰۳۳۲۸۴	۴۲۵۰	۴۳۰۱۲/۹	۱۰۰۳	۲۵۰۰۵	۱۷۰۰۴/۹	۵۹۶۰۰۶	۳۹۰۰۱۵	استان

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۹: تعداد انواع دام استان بوشهر در سال ۱۳۹۶

شهرستان	گوسفند و بره (راس)	بز و بزغاله (راس)	گاو و گوساله (راس)		
			بومی	دورگ	اصیل
بوشهر	۱۹۴۸۴	۸۶۶۰	۲۱۳۸	۳۹۸۴	۳۶
تنگستان	۲۱۰۱۹	۳۱۷۸۹	۵۵۱	۱۰۴۳	۴۰
جم	۲۱۸۶	۶۴۸۲۱	۶۳۰	۴۳۹	۰
دشتستان	۲۴۴۷۱۱	۲۸۸۳۱۵	۹۶۳۲	۱۳۹۴۱	۹۸۲
دشتی	۴۶۱۷۵	۱۰۴۹۷۳	۱۲۷۰	۱۳۴۶	۴۰
دیر	۶۷۳۱	۵۵۴۷۶	۷۵۴	۶۹۴	۱۰
دیلم	۲۵۳۹۹	۱۴۹۰۰	۱۲۹۵	۶۳۹	۱۷
عسلویه	۶۶۸	۸۲۱۹	۷۶۷	۳۳۹	۰
کنگان	۳۸۵۹	۱۹۱۳۷	۷۶۷	۳۴۰	۰
گناوه	۲۷۹۶۹	۱۲۴۷۳	۱۱۸۶	۱۶۷۸	۵۵
استان	۳۹۸۲۰۱	۶۰۸۷۶۳	۱۸۹۹۰	۲۴۴۴۳	۱۱۸۰

ادامه جدول ۹: تعداد انواع دام استان بوشهر در سال ۱۳۹۶

شهرستان	شتر (نفر)	جمع	تک سمیان (راس)
بوشهر	۵۹۲	۳۴۸۹۴	۲۱۵۰
تنگستان	۰	۵۴۴۴۲	۰
جم	۰	۶۸۰۷۶	۱۲۷۵
دشتستان	۵۵۷	۵۵۸۱۳۸	۹۸۳۰
دشتی	۱۰۳۶	۱۵۴۸۴۰	۱۵
دیر	۱۱۹۱	۶۴۸۵۶	۶۰۰
دیلم	۰	۴۲۲۵۰	۱۱۶۵
عسلویه	۰	۹۹۹۳	۲۰۹۵
کنگان	۰	۲۴۱۰۳	۱۱۳۵
گناوه	۳۲	۴۳۳۹۳	۱۱۶۰
استان	۳۴۰۸	۱۰۵۴۹۸۵	۱۹۴۲۵

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۱۰: جمعیت واحد دامی استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ (واحد دامی)

شهرستان	گوسفند و بره	بز و بزغاله	گاو و گوساله				شتر	جمع
			بومی	دورگ	اصیل	جمع		
بوشهر	۱۹۰۸۱	۶۳۵۳	۸۷۳۶	۲۰۸۷۲	۱۲۱۶	۳۰۸۲۴	۳۹۷۶	۶۰۲۳۴
تنگستان	۲۰۵۸۸	۲۳۳۴۴	۲۲۰۸	۵۲۷۲	۳۱۴	۷۷۹۳	۱۷۵	۵۱۹۰۰
جم	۲۱۴۳	۴۷۵۹۷	۱۴۶۰	۳۴۸۴	۲۰۹	۵۱۵۳	۰	۵۴۸۹۳
دشتستان	۲۳۹۶۷۴	۲۱۱۷۰۴	۴۰۷۰۴	۹۷۲۷۳	۵۶۹۱	۱۴۳۶۶۷	۶۲۳۰	۶۰۱۲۷۵
دشتی	۴۵۲۲۵	۷۷۰۸۰	۴۰۳۲	۹۶۳۳	۵۷۰	۱۴۲۳۵	۸۴۴۹	۱۴۴۹۸۹
دیر	۶۵۹۳	۴۰۷۳۶	۲۲۰۴	۵۲۶۵	۳۱۴	۷۷۸۳	۹۸۰۰	۶۴۹۱۱
دیلم	۲۴۸۷۸	۱۰۹۴۲	۱۵۰۸	۳۶۰۱	۲۰۹	۵۳۱۸	۰	۴۱۱۳۸
عسلویه	۶۵۶	۶۰۳۶	۱۶۳۶	۳۹۱۳	۲۲۸	۵۷۷۷	۴۲۰	۱۲۸۸۹
کنگان	۳۷۸۲	۱۴۰۵۳	۱۰۶۴	۲۵۴۲	۱۵۲	۳۷۵۸	۰	۲۱۵۹۲
گناوه	۲۷۳۹۵	۹۱۶۱	۴۴۶۸	۱۰۶۸۰	۶۲۷	۱۵۷۷۵	۷۰۰	۵۳۰۳۰
استان	۳۹۰۰۱۵	۴۴۷۰۰۵	۶۸۰۲۰	۱۶۲۵۳۳	۹۵۲۹	۲۴۰۰۸۱	۲۹۷۵۰	۱۱۰۶۸۵۰

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۱۱: جمعیت واحد دامی استان بوشهر در سال ۱۳۹۶ (واحددامی)

شهرستان	گوسفند و بره	بز و بزغاله	گاو و گوساله		
			بومی	دورگ	اصیل
بوشهر	۱۹۴۸۴	۶۴۹۵	۸۵۵۲	۲۹۷۲۱	۳۴۲
تنگستان	۲۱۰۱۹	۲۳۸۴۲	۲۲۰۴	۷۷۸۱	۳۸۰
جم	۲۱۸۶	۴۸۶۱۶	۲۵۲۰	۳۲۷۵	۰
دشتستان	۲۴۴۷۱۱	۲۱۶۲۳۶	۳۸۵۲۸	۱۰۴۰۰۰	۹۳۲۹
دشتی	۴۶۱۷۵	۷۸۷۳۰	۵۰۸۰	۱۰۰۴۱	۳۸۰
دیر	۶۷۳۱	۴۱۶۰۷	۳۰۱۶	۵۱۷۷	۹۱
دیلم	۲۵۳۹۹	۱۱۱۷۵	۵۱۸۰	۴۷۶۷	۱۶۲
عسلویه	۶۶۸	۶۱۶۴	۳۰۶۸	۲۵۲۹	۰
کنگان	۳۸۵۹	۱۴۳۵۳	۳۰۶۸	۲۵۳۶	۰
گناوه	۲۷۹۶۹	۹۳۵۵	۴۷۴۴	۱۲۵۱۸	۵۲۳
استان	۳۹۸۲۰۱	۴۵۶۵۷۳	۷۵۹۶۰	۱۸۲۳۴۵	۱۱۲۰۷

ادامه جدول ۱۱: جمعیت واحد دامی استان بوشهر در سال ۱۳۹۶ (واحددامی)

شهرستان	شتر	جمع	تک سمیان	جمع
بوشهر	۳۲۵۶	۶۷۸۵۰	۷۵۲۵	۷۵۳۷۵
تنگستان	۰	۵۵۲۲۶	۰	۵۵۲۲۶
جم	۰	۵۶۵۹۷	۴۴۶۳	۶۱۰۵۹
دشتستان	۳۰۶۴	۶۱۵۸۶۸	۳۴۴۰۵	۶۵۰۲۷۳
دشتی	۵۶۹۸	۱۴۶۱۰۴	۵۳	۱۴۶۱۵۶
دیر	۶۵۵۱	۶۳۱۷۳	۲۱۰۰	۶۵۲۷۳
دیلم	۰	۴۶۶۸۲	۴۰۷۸	۵۰۷۶۰
عسلویه	۰	۱۲۴۲۹	۷۳۳۳	۱۹۷۶۲
کنگان	۰	۲۳۸۱۶	۳۹۷۳	۲۷۷۸۹
گناوه	۱۷۶	۵۵۲۸۴	۴۰۶۰	۵۹۳۴۴
استان	۱۸۷۴۵	۱۱۴۳۰۲۹	۶۷۹۹۰	۱۲۱۱۰۱۷

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۱۲: تعداد واحدهای صنعتی و نیمه صنعتی دام و طیور به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۹۷

شهرستان	پرور بندی گوساله		گاوداری شیری		پرور بندی گوسفند		مرغداری های گوشتی		مرغ تخمگذار	
	تعداد	ظرفیت (رأس)	تعداد	ظرفیت (رأس)	تعداد	ظرفیت (رأس)	تعداد	ظرفیت (قطعه)	تعداد	ظرفیت (قطعه)
بوشهر	۱۴	۲۲۵۰	۱	۱۰۰	۷	۲۵۵۰	۳۴	۱۰۷۲۰۰۰	۰	۰
تنگستان	۸	۱۰۵۰	۴	۸۰	۵	۱۵۵۰	۱۸	۵۰۲۰۰۰	۰	۰
جم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۶۰۰۰۰	۰	۰
دشتستان	۱۰۶	۱۶۹۹۵	۸	۴۲۰	۱۸	۶۵۰۰	۱۰۲	۲۵۷۴۳۰۰	۱	۴۰۰۰۰
دشتی	۱۵	۱۶۰۰	۱	۳۰	۱۶	۴۸۵۰	۲۳	۷۰۰۵۰۰	۰	۰
دیر	۷	۸۰۰	۰	۰	۳	۸۰۰	۳	۶۰۰۰۰	۰	۰
دیلیم	۲۳	۲۳۰۰	۰	۰	۱	۳۰۰	۷	۲۱۲۰۰۰	۰	۰
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کنگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۳۶۰۰۰	۰	۰
گناوه	۲۵	۳۴۰۰	۱	۵۰	۸	۲۴۰۰	۳۶	۱۳۲۹۹۰۰	۰	۰
استان	۱۹۸	۲۸۳۹۵	۱۵	۶۸۰	۵۸	۱۸۹۵۰	۲۲۶	۶۵۴۶۷۰۰	۱	۴۰۰۰۰

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۱۳: وضعیت تولیدات دام و طیور استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال ۹۷

شهرستان	شیر (تن)	گوشت قرمز (تن)	گوشت مرغ (تن)	تخم مرغ (تن)	عسل (تن)	جمع (تن)	مو (تن)	پشم (تن)	کرک (تن)	پوست (جلد)
بوشهر	۴۳۰۳	۵۳۷	۴۱۲۶	۸۳	۱۶/۲	۹۰۶۶	۳	۲۳	۱/۱۴	۹۸۹۳
تنگستان	۱۷۵۴	۳۸۴	۱۹۴۷	۱۱۳	۲۷/۴	۴۲۲۵	۱۰	۲۵	۰/۰۵	۱۵۷۰۹
جم	۱۶۳۸	۴۰۰	۹۰	۶۳	۸۹/۵	۲۲۸۰	۲۰	۳	۰/۰۰	۱۹۶۴۰
دشتستان	۲۲۴۷۹	۴۳۶۹	۱۳۹۷۶	۶۲۵	۲۸۳/۵	۴۱۷۳۳	۸۷	۳۰۰	۱/۷۸	۱۶۱۷۱۲
دشتی	۳۶۲۷	۹۹۵	۳۳۴۶	۶۱	۸۵/۱	۸۱۱۴	۳۱	۵۵	۲/۴۱	۴۴۲۷۰
دیر	۱۷۶۹	۴۴۰	۴۵	۳۲	۵/۶	۲۲۹۲	۱۷	۸	۲/۸۰	۱۸۳۱۱
دیلم	۱۳۱۰	۳۲۷	۱۴۱۸	۱۳	۰/۵	۳۰۶۸	۴	۳۰	۰/۰۰	۱۲۱۴۴
عسلویه	۸۲۵	۱۷۵	۱۱۳۲	۲۸	۸/۷	۲۱۶۹	۶	۵	۰/۰۰	۶۹۲۶
کنگان	۲۲۶۷	۴۰۴	۹۱۰۴	۴۳	۸/۵	۱۱۸۲۶	۴	۳۴	۰/۲۰	۱۲۶۱۳
گناوه	۶۲۴	۱۰۲	۵۶	۳۹	۰/۰	۸۲۱	۲	۱	۰/۱۲	۲۸۶۲
استان	۴۰۵۹۷	۸۱۳۲	۳۵۲۴۰	۱۱۰۰	۵۲۵	۸۵۵۹۴	۱۸۴	۴۸۴	۹	۳۰۴۰۸۰

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

جدول ۱۴: وضعیت تولیدات دام و طیور استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال ۹۶

شهرستان	شیر (تن)	گوشت قرمز(تن)	گوشت مرغ (تن)	تخم مرغ (تن)	عسل (تن)
بوشهر	۴۰۹۱	۵۱۹	۵۲۰۶	۸۶	۱۳
تنگستان	۱۷۱۹	۳۸۰	۲۱۳۰	۱۱۷	۵۷
جم	۱۶۱۲	۳۹۸	۶۲	۶۶	۸۶
دشتستان	۲۲۱۰۸	۴۳۰۶	۱۲۵۴۹	۶۳۲	۲۵۶
دشتی	۳۵۰۷	۹۸۳	۳۲۹۳	۶۳	۶۵
دیر	۱۷۳۹	۴۳۳	۱۲۵	۳۲	۱۴
دیلم	۱۲۷۱	۳۲۵	۱۴۲۵	۱۴	۰
عسلویه	۶۱۰	۱۰۰	۳۸	۴۰	۰
کنگان	۸۱۱	۱۷۵	۶۵	۲۹	۱۱
گناوه	۲۱۴۲	۳۹۲	۱۰۳۳۳	۴۴	۲
استان	۳۹۶۱۰	۸۰۱۱	۲۵۲۲۶	۱۱۲۳	۵۰۴

ادامه جدول ۱۴: وضعیت تولیدات دام و طیور استان بوشهر به تفکیک شهرستان در سال ۹۶

شهرستان	جمع (تن)	مو (تن)	پشم (تن)	کرک (تن)	پوست (جلد)
بوشهر	۹۹۱۵	۳	۲۳	۱/۲	۹۷۵۲
تنگستان	۴۴۰۳	۱۰	۲۵	۰	۱۵۶۴۵
جم	۲۲۲۴	۱۹	۳	۰	۱۹۵۸۸
دشتستان	۳۹۸۵۱	۸۶	۲۹۴	۱/۱	۱۶۰۱۰۳
دشتی	۷۹۱۱	۳۱	۵۵	۲/۱	۴۴۲۴۷
دیر	۲۳۴۳	۱۷	۸	۲/۴	۱۸۳۱۰
دیلم	۳۰۳۵	۴	۳۰	۰	۱۲۱۳۹
عسلویه	۷۸۸	۲	۱	۰	۲۸۶۲
کنگان	۱۰۹۱	۶	۵	۰	۶۹۲۶
گناوه	۱۲۹۱۳	۴	۳۴	۰/۱	۱۲۴۳۱
استان	۸۴۴۷۴	۱۸۲	۴۷۸	۶/۹	۳۰۲۰۰۳

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی

علیرغم تلاش‌های گسترده برای افزایش تولید محصولات کشاورزی حجم بسیاری از این محصولات بصورت ضایعات از چرخه مصرف خارج می‌شود. این ضایعات علاوه بر هدر رفت منابع ارزشمندی نظیر آب، مانع رسیدن به خودکفایی نیز می‌شود. لذا از مزایای عمده صنایع تبدیلی و تکمیلی می‌توان به افزایش بهره‌وری، ایجاد ارزش افزوده، افزایش صادرات محصولات غیر نفتی و ایجاد اشتغال اشاره نمود. در استان بوشهر در بخش‌های مختلف زراعی، باغی، دامی و شیلاتی در سال ۹۷، مجموعاً تعداد ۱۸۶ واحد صنایع تبدیلی و تکمیلی با اشتغال ۵۰۶۱ نفر فعال می‌باشد که نسبت به سال قبل ۱۱ درصد از نظر تعداد واحد و ۵ درصد از نظر شاغلین رشد یافته است.

جدول ۱۵: تعداد و ظرفیت واحدهای صنایع تبدیلی و تکمیلی استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	شرح	
			تعداد	زراعی
۲/۳۳	۴۴	۴۳	تعداد	زراعی
-۰/۸۱	۶۱۶	۶۲۱	اشتغال (نفر)	
۱۸/۳۱	۸۴	۷۱	تعداد	باغی
۵/۷۰	۲۸۷۲	۲۷۱۷	اشتغال (نفر)	
۰/۰۰	۱۷	۱۷	تعداد	دامی
۱/۴۴-	۴۱۰	۴۱۶	اشتغال (نفر)	
۱۰/۸۱	۴۱	۳۷	تعداد	شیلاتی
۷/۳۴	۱۱۴۱	۱۰۶۳	اشتغال (نفر)	
۱۰/۷۱	۱۸۶	۱۶۸	تعداد	جمع
۴/۶۱	۵۰۳۹	۴۸۱۷	اشتغال (نفر)	

صنایع بسته‌بندی و فرآوری خرما از جمله عمده‌ترین صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی است. در سال ۹۷، تعداد این صنایع ۶۹ واحد با ظرفیت ۸۰۸۱۰ تن بوده است که نسبت به سال گذشته حدود ۶ درصد از نظر تعداد و ۷/۷ درصد از نظر ظرفیت افزایش یافته است. ظرفیت این صنایع بالغ بر ۴۷ درصد خرما تولیدی استان می‌باشد.

جدول ۱۶: تعداد و ظرفیت واحدهای صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما استان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

شرح ظرفیت (تن)	صنایع بسته بندی خرما		فرآوری خرما		جمع	
	تعداد	ظرفیت (تن)	تعداد	ظرفیت (تن)	تعداد	ظرفیت (تن)
۷۴۵۰	۶۵	۷۵۰۱۰	۸	۷۴۵۰	۶۵	۷۵۰۱۰
۷۶۵۰	۶۹	۸۰۸۱۰	۸	۷۶۵۰	۶۹	۸۰۸۱۰

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

آبزیان

تعداد بنادر صیادی استان در سال ۹۷ برابر با ۱۶ بندر و تعداد مراکز تخلیه صید ۳۷ مرکز با ظرفیت ۲۰۰ هزار تن می‌باشد. عملیات صید انواع آبزیان در این سال توسط ۱۲۱۱۰ نفر صیاد، با ۲۲۱۴ فروند شناور صیادی شامل ۱۶۲۱ فروند قایق، ۵۷۱ فروند لنج و ۲۲ فروند کشتی صورت گرفته است. مجموع صید انواع آبزیان در آب‌های ساحلی استان در سال ۹۷ بالغ بر ۶۰۶۰۰ تن بوده است که از این مقدار ۵۹۳۴۳ تن ماهی شامل ۲۷۹۴۷ تن صید سطح زی درشت، ۱۵۲۳ تن صید سطح زیر ریز و ۲۹۸۷۳ تن صید انواع کفزیان می‌باشد. همچنین در این سال ۱۲۵۷ تن میگو توسط صیادان استان صید شده است. میزان صید ماهی نسبت به سال ۹۶ به میزان ۵/۹ درصد کاهش یافته و از ۶۲۸۴۲ تن ۵۹۳۴۳ تن رسیده است. میزان صید میگو نیز نسبت به سال قبل ۵۳ درصد کاهش یافته است.

با توجه به ظرفیت بالای بنادر استان جهت تولید میگوی پرورشی از جمله وجود ۱۰ سایت پرورش میگو، ۱۲ کارگاه فعال جهت تکثیر میگو و توان بالای تولید لارو میگو این صنعت می‌تواند به عنوان یکی از قابلیت‌های توسعه استان محسوب شود. میزان تولید میگوی پرورشی در سال ۹۷ به میزان ۲۳۲۲۷ تن می‌باشد که نسبت به سال ۹۶ در حدود ۷۳ درصد افزایش یافته است.

در حال حاضر، با توجه به وجود محدودیت‌های فراوان در بهره‌برداری از منابع آبی، توجه به توسعه پرورش ماهی در قفس و جایگزینی آن با فعالیت‌های صیادیدر سطح کشور آغاز گردیده است. در این استان نوار ساحلی طولانی و وجود شرایط زیست محیطی و امکانات مناسب اکولوژیکیسبب شده تا سرمایه گذاران به سمت این فعالیت گرایش یابند. طی سال ۹۵ فعالیت پرورش ماهی در

قفس در دریاچه سد رئیسعلی دلواری در شهرستان دشتستان آغاز و پس از آن در سال ۹۶ در شهرستان های تنگستان و دیر نیز واحدهای پرورش ماهی در قفس در دریا شروع به کار نموده است و در سال ۹۷ به میزان ۲۷۶۱ تن تولید داشته است.

مصرف سرانه آبزیان در سال ۹۷ به میزان ۲۰ کیلوگرم می باشد که نسبت به سال قبل تغییری نداشته است.

جدول ۱۷: آمار صید و تولید انواع آبزیان به تفکیک بنادر صیادی طی سالهای ۹۶ و ۹۷

واحد: تن

شهرستان	صید انواع آبزیان (انواع ماهی و میگو)		صید ماهی (کفزیان، سطح زیان درشت، سطح زیان ریز)		صید انواع کفزیان		صید سطح زی درشت		صید سطح زی ریز		صید میگو	
	۹۶	۹۷	۹۶	۹۷	۹۶	۹۷	۹۶	۹۷	۹۶	۹۷	۹۶	۹۷
بوشهر	۱۵۸۶۳	۲۱۲۶۲/۹	۱۵۱۴۷	۲۰۴۴۶	۸۳۶۴	۱۴۹۸۹/۲	۶۶۱۳	۵۱۲۸/۹۷	۳۲۸/۳	۷۱۶	۸۱۶/۴۷۸	۹۶
تنگستان	۶۶۷۳	۶۸۳۶/۳۲	۶۴۵۹	۶۵۳۹/۱	۱۷۹۲	۲۹۸۵/۲۱	۴۶۱۵	۳۴۹۵/۹۳	۵۸	۲۱۴	۲۹۷/۱۸۲	۹۷
دشتی	۶۱۱	۹۳۴/۴۸۳	۵۹۹	۸۹۰/۲۷	۲۹۹	۵۷۴/۹۸۵	۲۷۸	۳۰۹/۹۵۲	۲۲	۵/۳۲۹	۴۴/۲۱۷۳	۹۶
دیر	۹۰۱۱	۹۱۸۰/۴۲	۸۹۲۳	۸۷۸۲/۵	۳۲۸۶	۴۵۷۷/۳۹	۵۵۶۶	۴۰۴۴/۱۴	۷۱	۱۶۰/۹	۳۹۷/۹۵۶	۹۷
دیلیم	۲۵۱۰	۲۹۵۱/۰۹	۲۳۶۰	۲۶۷۵/۵	۱۴۹۴	۲۲۵۸/۱۸	۸۳۶	۳۳۵/۲۵۵	۳۰	۸۲/۰۶	۲۷۵/۵۸۷	۹۶
عسلویه	۴۸۳۱	۲۸۶۹/۵۵	۴۸۳۱	۲۸۶۹/۵	۵۹۷	۹۹۲/۵۷۱	۴۱۹۲	۱۸۴۰/۷۴	۴۲	۳۶/۲۴	۰	۹۷
کنگان	۲۰۴۳۷	۱۸۴۱۷/۹	۲۰۴۰۰	۱۸۳۶۴	۱۳۷۴۲	۴۰۷۶/۲۹	۵۵۶۸	۱۲۸۴۹/۳	۱۰۹۰	۱۴۳۹	۵۳/۴۷۲۱	۹۶
گناوه	۶۶۴	۲۳۱۴/۷۳	۶۲۴	۲۲۷۴/۶	۲۹۹	۱۸۷۹/۱۴	۲۷۹	۳۸۲/۶۹۶	۴۶	۱۲/۷۹	۴۰/۱۰۴۱	۹۷
دشتستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۶
استان	۶۰۶۰۰	۶۴۷۶۷/۴	۵۹۲۴۳	۶۲۸۴۲	۲۹۸۱۷۳	۳۲۳۳۳	۲۷۹۴۷	۲۸۳۸۷	۱۵۲۳	۲۱۲۲	۱۹۲۵	۹۷

مأخذ: اداره کل شیلات استان بوشهر
*آمار صید شهرستان عسلویه با کنگان لحاظ شده است.

جدول ۱۸: آمار برخی شاخص های شیلات طی سالهای ۹۶ و ۹۷

ردیف	عنوان	واحد اندازه گیری	۹۶	۹۷
۳	مرکز تخلیه صید	مرکز	۳۷	۳۷
۴	بنادر صیادی	بندر	۱۶	۱۶
۵	ظرفیت تخلیه صید	تن	۲۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰
۶	مصرف سرانه آبزیان	کیلوگرم	۲۰	۲۰
۹	تعداد مراکز تکثیر میگو (فعال)	کارگاه	۱۱	۱۲
۱۰	تعداد سایت های پرورشی فعال	سایت	۱۰	۱۰
۱۱	مساحت سایت های پرورش میگو	هکتار	۴۴۱۲	۴۸۱۰
۱۲	تعداد مزارع پرورش میگو فعال	مزرعه	۲۷۶	۲۸۹
۱۳	تعداد شاغلین در بخش آبزی پروری	نفر	۲۱۰۰	۲۵۲۰
۱۴	صادرات آبزیان	میلیون دلار	۱۱۵	۱۱۲

مأخذ: اداره کل شیلات استان بوشهر

منابع طبیعی

منابع طبیعی شامل جنگل، مرتع و بیابان می باشد. وسعت منابع طبیعی استان بوشهر در سال ۹۶ شامل ۲۲۷۲۱۵ هکتار جنگل، ۱۱۴۷۲۴۴ هکتار مرتع و ۳۳۱۶۸۲ هکتار بیابان می باشد که ۹۵ درصد از این اراضی دولتی توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری اخذ سند گردیده است. اکثر مراتع استان را مراتع فقیر و متوسط تشکیل می دهند. وسعت مراتع فقیر و متوسط در این سال به ترتیب ۹۵۳۱۶۸ و ۱۷۶۸۷۴ هکتار می باشد. تنها ۱۷۲۰۲ هکتار از مراتع استان را مراتع خوب تشکیل می دهد و حدود ۷۲ درصد این مراتع در شهرستان دشتستان واقع شده است. غالب مراتع استان در شهرستان های دشتستان و دشتی قرار دارد. از مراتع استان سالانه حدود ۵۹۰۷۶۲ واحد دامی عشایر و حدود ۵۴۹۲۶۰ واحد دامی روستایی برای مدت ۴ ماه در قالب ۸۴۷ عرف دامداری تعریف می نمایند. علوفه خشک قابل برداشت تولیدی از سطح مراتع، جنگل های طبیعی و اراضی بیابانی استان در حدود ۱۵۱۵۹۵ تن در سال می باشد.

مساحت جنگل‌های استان در سال ۹۶ بالغ بر ۲۲۷۱۴۵ هکتار می‌باشد که ۹/۸ درصد از مساحت استان و ۱/۵۸٪ از مساحت جنگل‌های کشور است. از این سطح ۲۱۱۳۹۹ هکتار آن را جنگل‌های طبیعی (حفاظتی) و ۱۵۸۱۶ هکتار آن را جنگل‌های دست کاشت و پارک جنگلی تشکیل می‌دهند.

یکی از عرصه‌های منابع طبیعی استان بوشهر بیابان و اراضی بیابانی است. مساحت اراضی بیابانی ۳۳۱۶۸۲ هکتار یعنی ۱۴ درصد از مساحت استان را شامل می‌شود. این اراضی شامل پهنه‌های ماسه‌ای به مساحت ۲۳۰۹/۷۷ هکتار، اراضی شور ۸۹۰۲۱/۲۹ هکتار و اراضی بدون پوشش به مساحت ۲۴۰۳۵۱/۰۹ هکتار است.

شهرستان دشتی از نظر وسعت اراضی بیابانی در رده اول قرار دارد و ۳۷ درصد اراضی بیابانی در این شهرستان می‌باشد، شهرستان‌های دیر و تنگستان به ترتیب با ۱۸ و ۱۷ درصد از اراضی بیابانی در رده‌های دوم و سوم قرار دارند.

همچنین ۱۶ کانون بحرانی فرسایش بادی به مساحت ۴۵۴۶۴۱ هکتار شناسایی شده است.

استان بوشهر براساس تقسیم‌بندی سیستم کدینگ سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور دارای ۲۷۶ حوزه آبخیز با مساحت ۲۵۵۹۵۲۳ هکتار می‌باشد.

از کل مساحت حوزه‌های آبخیز استان ۵۵۸۴۶۶ هکتار معادل ۲۲ درصددر حوزه‌های آبخیز مرزی و ساحلی و ۲۰۰۱۰۵۷ هکتار معادل ۷۸ درصددر حوزه‌های آبخیز داخلی شامل می‌شوند.

مساحت حوزه آبخیز سدها ۴۸۶۷۰۹ هکتار معادل ۱۹ درصد مساحت حوزه‌های آبخیز استان می‌باشد که شامل حوزه سد رئیسعلی دلواری ۳۷۸۰۳ هکتار، حوزه سد سنا ۳۱۸۳۰ هکتار، حوزه سد اهرم ۵۸۳۹۳ هکتار، حوزه سد دالکی ۸۳۲۸۹ هکتار، حوزه سد دشتپلنگ ۱۸۳۸۳۲ هکتار و حوزه سد باغان ۹۱۵۶۲ هکتار است.

مساحت حوزه‌های آبخیز بالادست شهرها ۴۸۸۵۸۴ هکتار معادل ۱۹ درصد از مساحت حوزه‌های آبخیز استان می‌باشد که شامل حوزه شهری دیلم ۱۷۳۷۸ هکتار، حوزه شهری امام حسن ۶۸۸۸ هکتار، حوزه شهری گناوه ۲۷۰۴۰ هکتار، حوزه شهری بندر ریگ ۹۳۸۶ هکتار، حوزه شهری شبانکاره ۸۹۱۰ هکتار، حوزه شهری سعدآباد ۲۰۰۸۲ هکتار، حوزه شهری وحدتیه ۸۶۲۵ هکتار، حوزه شهری دالکی ۲۲۱۸۰ هکتار، حوزه شهری برازجان ۲۸۳۷۷ هکتار، حوزه شهری تنگ ارم ۵۶۸۳ هکتار، حوزه شهری کلمه ۲۴۸۶۲ هکتار، حوزه شهری بوشکان ۲۰۷۲۰ هکتار، حوزه شهری

آباد ۸۹۷۲ هکتار، حوزه شهری اهرم ۴۵۹۳۳ هکتار، حوزه شهری بوشهر ۲۵۰۶۱ هکتار، حوزه شهری دلواری ۱۲۲۲۵ هکتار، حوزه شهری خورموج ۱۱۵۷۹ هکتار، حوزه شهری بادوله و کاکلی ۲۸۵۲۰ هکتار، حوزه شهری شنبه ۱۱۶۸۴ هکتار، حوزه شهری آبدان ۱۸۰۳۷ هکتار، حوزه شهری بردخون ۲۶۲۱۱ هکتار، حوزه شهری دیر و بردستان ۱۹۰۴۹ هکتار، حوزه شهری کنگان و بنک ۱۶۷۴۰ هکتار، حوزه شهری جم و ریز ۵۱۲۱۳ هکتار، حوزه شهری سیراف ۷۲۷۵ هکتار و حوزه شهری عسلویه و نخل تقی ۸۹۵۲ هکتار است.

حوزه‌های مرزی شامل حوزه‌های مرزی شهرستان‌های گناوه، دیلم، بوشهر، تنگستان، دشتی، کنگان، عسلویه و دیر می‌باشد.

در راستای حفظ و احیاء ذخایر و منابع استان طی سالیان متمادی اقدامات مهمی از جمله کپه-کاری، تولید نهال جنگلی، مراقبت و آبیاری، احداث، توسعه، نگهداری و تجهیز پارک‌های جنگلی، اجرای عملیات آبخیزداری، اجرای عملیات جنگل‌داری، احداث بند خاکی و ... صورت گرفته است.

جدول ۱۹: مساحت جنگل‌ها، مراتع و بیابان‌های استان بوشهر در سال ۹۷ (هکتار)

بیابان	مراتع			مساحت جنگل
	فقیر	متوسط	خوب	
۳۳۱۶۸۲	۹۵۳۱۶۸/۳۶	۱۷۶۸۷۴/۳۴	۱۷۲۰۲	۲۲۷۲۱۵

مأخذ: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان بوشهر

جدول ۲۰: سطح مراتع، جنگل‌ها و بیابان‌های استان به تفکیک شهرستان طی سال ۹۷
واحد: (هکتار)

شهرستان	مراتع		
	درجه سه	درجه دو	درجه یک
بوشهر	۱۳۱۰۱	۹۰۸۹	۰
تنگستان	۹۷۷۷۷/۸	۲۱۴۶۶/۹	۱۴۳۷
دشتستان	۲۰۲۵۸۳/۱	۷۰۱۶۸/۹	۱۲۳۱۲/۸
دشتی	۲۳۲۳۵۴/۵	۴۲۶۰۸/۹	۰
دیر	۱۲۸۲۰۲/۶	۱۲۶۵۶/۴	۰
دیلم	۵۰۹۰۳/۷۶	۷۳	۳۴۵۲
کنگان	۵۰۶۸۳	۳۶۷۱	۰
گناوه	۱۲۸۵۶۶/۶	۱۳۶۷۹/۵۴	۰
جم	۴۸۹۹۶	۳۴۶۰/۷	۰
عسلویه	۰	۰	۰
استان	۹۵۳۱۶۸/۳۶	۱۷۶۸۷۴	۱۷۲۰۲

ادامه جدول ۲۰: سطح مراتع، جنگل‌ها و بیابان‌های استان به تفکیک شهرستان طی سال ۹۷ واحد: (هکتار)

شهرستان	جنگل			جمع
	دست کاشت	حفاظتی	جمع	
بوشهر	۸۵۷/۴	۱۴۲۱۴/۰۸۶۶	۱۵۰۷۱/۴۸۶۶	۵۵۳۳۴/۴۸۶۶
تنگستان	۱۵۱۴	۱۳۱۷۱/۰۹۳۲	۱۴۶۸۵/۰۹۳۲	۱۹۱۸۷۹/۷۹۳۲
دشتستان	۵۴۴۱	۸۸۲۵۷/۶۶۰۴	۹۳۶۹۸/۶۶۰۴	۳۹۵۶۶۳/۴۶۰۴
دشتی	۳۷۳۱	۳۹۸۸۰/۴	۴۳۶۱۱/۴	۴۴۲۰۷۴/۸
دیر	۸۰۰	۵۰۷۴/۵۶	۵۸۷۴/۵۶	۲۰۷۰۳۳/۵۶
دیلم	۱۴۰	۱۰۷/۷۹۵۳	۲۴۷/۷۹۵۳	۷۱۳۷۶/۵۵۵۳
کنگان	۵۴۰	۱۲۳۴۹/۴۶	۱۲۸۸۹/۴۶	۹۸۲۷۵/۴۶
گناوه	۲۵۲۰	۰	۲۵۲۰	۱۵۳۴۳۰/۱۴
جم	۲۵۳	۳۸۰۱۲/۷۱۴۵	۳۸۲۶۵/۷۱۴۵	۹۰۷۲۲/۴۱۴۵
عسلویه	۲۰	۳۳۱/۲	۳۵۱/۲	۳۵۱/۲
استان	۱۵۸۱۶/۴	۲۱۱۳۹۸/۹۷	۲۲۷۲۱۵/۳۷	۱۷۰۶۱۴۲

مأخذ: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان بوشهر

مهمترین قابلیت‌ها و پتانسیل‌های بخش کشاورزی

- سابقه دیرینه در امر تجارت با برخورداری از تاسیسات بندری و مبادلات فرهنگی در طول ۹۰۰ کیلومتر سواحل خلیج فارس و امکان استقرار در محور ارتباطی شمال - جنوب
- وجود منابع غنی دریایی و ظرفیت‌های قابل توجه صیادی و آبزی پروری (بوئژه میگو)
- وجود منابع آب سطحی قابل مهار
- برخورداری از شرایط اقلیمی مناسب برای کشت خارج از فصل صیفی‌جات و کشت انواع محصولات گرمسیری بوئژه خرما با قابلیت صادرات

- برخورداری از نوار ساحلی مناسب و اکوسیستم‌های مستعد، بویژه جنگل‌های حرا برای توسعه فعالیت‌های گردشگری دریایی در فصول مساعد سال
- داشتن تعداد قابل ملاحظه‌ای نیروی فارغ‌التحصیل کشاورزی از رشته‌های مختلف کشاورزی
- امکان پژوهش و تحقیقات بیشتر با استقرار بخشی از مرکز تحقیقات منابع طبیعی و کشاورزی در استان
- دسترسی به بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی بخصوص کشورهای حوزه خلیج فارس

اهم چالش‌ها و تنگناهای بخش

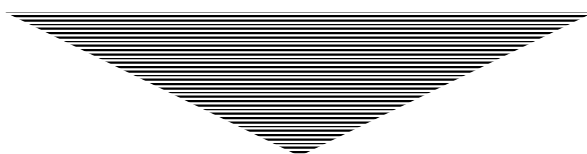
- بروز خشکسالی‌های متوالی و بحران آب
- عدم تناسب شبکه‌های زیربنایی بخش (کانال‌های آبیاری و زهکشی، سایر زیرساخت‌های مورد نیاز) با قابلیت‌های بخش کشاورزی استان
- ریسک بالاتر سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بخش کشاورزی نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی
- عدم تناسب میزان سرمایه‌گذاری با قابلیت‌های بخش
- کمبود سرمایه و پایین بودن سهم سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی از کل سرمایه‌گذاری ها نسبت به تولید ناخالص داخلی
- کمبود نقدینگی کشاورزان و حجم انبوه بدهی‌های معوقه آنها ناشی از خشکسالی
- نابسامانی و عدم تعادل در بازار محصولات کشاورزی
- تهدیدهای زیرساختی (تغییر کاربری اراضی، فرسایش و تخریب منابع پایه و منابع طبیعی، عدم توسعه نظام‌های آبیاری، کمبود شبکه‌های اصلی آبیاری متناسب با تامین منابع آب)
- عدم تعادل بین توسعه بخش‌های صنعت (نفت و گاز) و کشاورزی
- پایین بودن بهره‌وری عوامل تولید (زمین، آب و ...) در بخش کشاورزی

اقدامات اساسی بخش کشاورزی در سال ۹۷

- توسعه سامانه‌های نوین آبیاری در سطح ۴۰۱۶ هکتار از اراضی کشاورزی استان
- احداث شبکه‌های آبیاری و زهکشی اصلی در سطح ۲۱۰۰ هکتار و تحقق ۸/۶۱ درصد از شبکه‌های آبیاری و زهکشی اصلی مورد نیاز استان

- خرید ۱۴۰۰۰ تن بذر گندم جهت کشت سال زراعی ۹۷-۹۸ توسط شرکت های تولید کننده بذر
- پرداخت ۳۸۶۲۲۴۱ میلیون ریال تسهیلات بانکی به ۳۲۴۰ طرح بخش کشاورزی (عمده این تسهیلات مربوط به تسهیلات ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی با ۱۹۱۴۱۵۴ میلیون ریال ، ۱۸۱۴ طرح و ۲۹۶۰ نفر اشتغال است).
- افزایش راندمان تولید مزارع پرورشی به ۴/۴ تن و رشد ۲۶ درصدی نسبت به سال گذشته
- تولید ۲۰۰۰ تن ماهی از طریق پرورش در قفس و کسب رتبه دوم کشوری
- توسعه و ترمیم ۱۵ بنادر صیادی استان

فصل سوم - صنعت و معدن

مقدمه

بخش صنعت و معدن با دارا بودن بیشترین سهم اقتصادی کشور، دارای تعامل گسترده‌ای با سایر بخش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه ایران است و می‌تواند یکی از موثرترین پیشران‌های اقتصادی کشور باشد. بخش صنعت و معدن نه تنها می‌تواند سهم بالایی در ساماندهی معیشت جامعه داشته باشد، بلکه می‌تواند اقتدار و کارآمدی کشور را برای دستیابی به امنیت، عدالت، رفاه، آزادی، استقلال و عزت ملی تقویت نماید. ارتباط گسترده این بخش با بخش‌های مختلف مانند حوزه پولی و بانکی، بورس، تولید، توزیع، اشتغال، واردات، صادرات، ارتباط بین مصرف‌کننده و تولیدکننده و بسیاری بخش‌های دیگر و میزان اثر گذاری و اثر پذیری از این بخش‌ها نشانگر اهمیت بالای شناخت بخش صنعت و معدن است.

پتانسیل‌های طبیعی استان مانند دارا بودن ۹۳۶ کیلومتر مرز آبی با خلیج فارس، ذخایر عظیم نفت و گاز، ذخایر قابل توجه مواد معدنی همچون سنگ آهک، سنگ گچ و سنگ لاشه، وجود شش میلیون اصله نخل خرما با تولید سالانه بیش از ۱۳۰ هزار تن خرما، اراضی مستعد پرورش میگو به همراه استقرار منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در شهرستان عسلویه با انجام سرمایه‌گذاری ده‌ها میلیارد دلاری در زمینه ایجاد پالایشگاه‌های گاز و واحدهای پتروشیمی، این انتظار را بوجود آورده که بخش صنعت و معدن صاحب نقش محوری در اقتصاد استان گردیده و جایگاه این بخش در سطح ملی ارتقا یابد.

ظرفیت شناخته‌شده معادن استان بوشهر برحسب ذخایر قطعی ۲۰۷۲ میلیون تن و برحسب ذخایر احتمالی ۴۳۵۲ میلیون تن برآورد شده است. همچنین استان بوشهر با موقعیت مناسب ساحلی و

نزدیکی منابع معدنی به ساحل از ظرفیت‌های بالایی برای صدور مواد معدنی فرآوری شده و خام برخوردار است. مهم‌ترین اندیس‌های شناسایی شده در استان شامل سنگ لاشه، سنگ گچ، سنگ آهک، مخلوط کوهی، سنگ نمک، مارن و آلوین می‌باشد. موقعیت مناسب ساحلی و نزدیکی منابع معدنی به ساحل از جمله پتانسیل‌های مناسب برای صدور مواد معدنی خام و فرآوری شده استان می‌باشد.

بخش صنعت

جایگاه صنعت استان در سطح ملی

بالا بودن هزینه اجرای طرح‌های صنعتی در استان نسبت به کل کشور از یک طرف به دلیل اجرای طرح‌های پتروشیمی که جزء طرح‌های سرمایه‌بر می‌باشند و از طرف دیگر به دلیل بالا بودن هزینه‌های ساخت و ساز و زیرساخت‌ها در استان با توجه به شرایط اقلیمی نسبت به سایر مناطق است.

در مجموع تا پایان سال ۱۳۹۷ تعداد ۶۹۳ فقره جواز تأسیس صنعتی معتبر با پیش بینی سرمایه‌گذاری ۲۹۷۷۶۰ میلیارد ریال و اشتغال ۲۳۳۶۷ نفر در استان بوشهر وجود داشته که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد، سرمایه‌گذاری و اشتغال به ترتیب ۰.۸۷، افزایش و ۲۱.۴، ۱۴.۴ درصد کاهش داشته است.

متوسط سرمایه‌گذاری هر واحد صنعتی در پایان سال ۱۳۹۶ در استان ۱۵۰/۸ و متوسط سرمایه‌گذاری برای هر واحد شغلی در این واحدها ۳/۹ میلیارد ریال بوده در حالیکه این ارقام برای کل کشور به ترتیب ۲۸/۶ و ۰/۹۷ میلیارد ریال می‌باشد. دلایلی که در مورد بالا بودن هزینه اجرای طرح‌های صنعتی در استان نسبت به کل کشور ذکر شد در مورد واحدهای تولیدی نیز مصداق دارد. در مجموع تا پایان سال ۱۳۹۷ تعداد ۵۷۹ فقره پروانه بهره‌برداری با سرمایه‌گذاری ۱۰۳۴۵۶ میلیارد ریال و اشتغال ۲۱۴۱۱ نفر در استان بوشهر وجود داشته که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد و اشتغال به ترتیب ۱۰.۶، ۱۵.۶ درصد کاهش و در سرمایه‌گذاری ۵.۹ درصد افزایش داشته است.

جدول ۱: مقایسه جواز تاسیس صادره در استان با کشور در سال ۹۷

شرح	تعداد	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	اشتغال
کشور	۲۴۴۱۴	۳۲۸۷۰۸۰۷	۵۵۳۴۴۵
استان	۲۴۹	۱۴۴۶۲	۴۶۷۶
نسبت (درصد)	۱/۰۲	۰/۵۰	۰/۸۴

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و محاسبات نگارنده

جدول ۲: مقایسه پروانه بهره برداری صادره در استان با کشور در سال ۹۷

شرح	تعداد	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	اشتغال
کشور	۶۱۷۸	۱۵۹۲۳۵۱	۱۰۶۲۰۳
استان	۳۸	۴۲۵۲۷	۱۱۸۸
نسبت (درصد)	۰/۶۲	۷/۲	۱/۱

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و محاسبات نگارنده

جدول ۳: مقایسه مجوزهای صنعتی صادره استان بوشهر با کل کشور در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

سال	شرح (واحد)	جواز تاسیس			
		تعداد (فقره)	سرمایه گذاری (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)	متوسط سرمایه گذاری هر طرح (میلیارد ریال)
۱۳۹۶	استان	۲۴۹	۱۴۴۶۲	۴۶۷۶	۵۸/۱
	کشور	۲۴۴۱۴	۳۲۸۷۰۸۰۷	۵۵۳۴۴۵	۱۱۷/۶
۱۳۹۷	استان	۳۰۲	۱۲۶۵۲۹	۹۱۰۷	۴۱۸/۹۷
	کشور	۲۰۷۶۷	۱۷۶۹۸۳۶	۴۷۶۳۴۰	۸۵/۲۲

ادامه جدول ۳: مقایسه مجوزهای صنعتی صادره استان بوشهر با کل کشور در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

پروانه بهره برداری					شرح	سال
سرانه اشتغال	متوسط سرمایه گذاری هر واحد	اشتغال	سرمایه گذاری	تعداد		
میلیارد ریال	میلیارد ریال	نفر	میلیارد ریال	فقره	واحد	
۳۵/۸	۱۱۱۹/۱	۱۱۸۸	۴۲۵۲۷	۳۸	استان	۱۳۹۶
۵/۶	۹۵/۹	۱۰۶۲۰۳	۵۹۲۳۵۱/۱	۶۱۷۸	کشور	
۹/۰۷	۱۰۲/۰۹	۴۹۵	۴۴۹۲	۴۴	استان	۱۳۹۷
۲/۸۲	۴۹/۸۶	۱۰۳۲۴۹	۲۹۱۵۲۳	۵۸۴۷	کشور	

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و محاسبات نگارنده

جواز تأسیس

در سال ۹۷ تعداد ۲۴۹ فقره جواز تأسیس با پیش‌بینی سرمایه‌گذاری ۱۴۴۶۲ میلیارد ریال و پیش‌بینی اشتغال ۴۶۷۶ نفر صادر گردیده که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد، سرمایه‌گذاری و اشتغال به ترتیب ۱۷/۵، ۸۸/۶، ۴۸/۶ درصد کاهش داشته است.

جدول ۴: مقایسه جواز تأسیس صادره طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶ در استان بوشهر

عنوان	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)
جواز تأسیس صادره در سال ۹۶	۳۰۲	۱۲۶۵۲۹	۹۱۰۷
جواز تأسیس صادره در سال ۹۷	۲۴۹	۱۴۴۶۲	۴۶۷۶

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۵: مقایسه وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی استان (تجمعی) تا پایان سال های ۹۷-

۹۶

عنوان	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)
وضعیت موجود جواز تاسیس تا پایان اسفند ماه ۹۶	۶۸۷	۳۷۸۹۳۳	۲۷۳۰۲
وضعیت موجود جواز تاسیس تا پایان اسفند ماه ۹۷	۶۹۳	۲۹۷۷۶۰	۲۳۳۶۷
درصد تغییرات	۰/۸۷	-۲۱/۴	-۱۴/۴

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و محاسبات نگارنده

مقایسه جوازهای تاسیس صادره با کشور و استان های همسایه

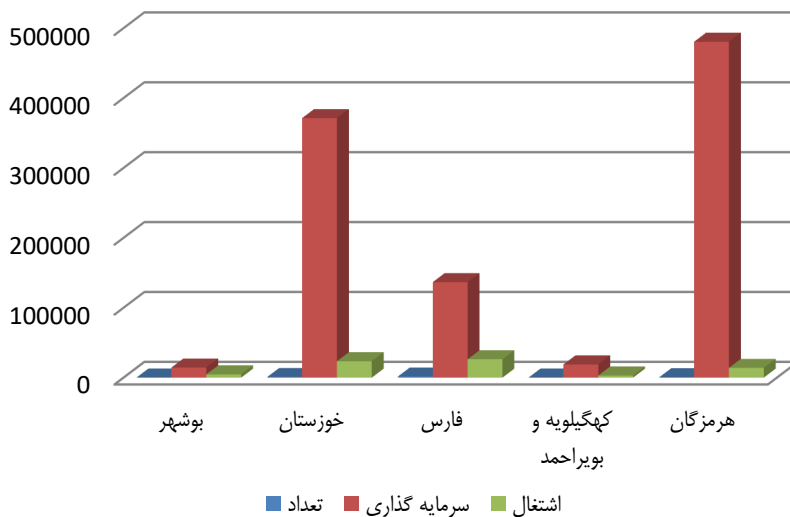
در سال ۱۳۹۷ تعداد ۲۴۴۱۴ فقره جواز تاسیس با پیش بینی سرمایه ۲۸۷۰۸۰۷/۳ میلیارد ریال و پیش بینی اشتغال ۵۵۳۴۴۵ نفر صادر گردیده است. به همین ترتیب در استان تعداد ۲۴۹ فقره جواز تاسیس با سرمایه ۱۴۴۶۱/۸ میلیارد ریال و اشتغال ۴۶۷۶ نفر که در مقایسه با استان های همسایه در تعداد و اشتغال مجوز، رتبه چهارم و در سرمایه گذاری در رتبه پنجم قرار دارد. بیشترین تعداد جواز تاسیس در استان های سمنان، قم و یزد به ترتیب با ۲۱۴۵ و ۱۸۰۰ و ۱۷۱۲ فقره صادر شده است.

جدول ۶: مقایسه جوازهای تاسیس صادره با کشور و استان های همسایه

استان	سال ۱۳۹۶			سال ۱۳۹۷			درصد تغییر		
	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز
بوشهر	۲۴۹	۱۴۴۶۱/۸	۴۶۷۶	۳۰۲	۱۲۶۵۲۹	۹۱۰۷	۱۷/۵-	۸۸/۶-	۴۶/۷-
خوزستان	۹۵۲	۳۷۱۲۷۷/۰	۲۳۴۷۷	۷۳۰	۲۴۲۴۸۵/۰	۲۰۶۶۲	۳۰/۴	۵۳/۱	۱۳/۶
فارس	۱۶۵۰	۱۳۶۶۵۰/۵	۲۶۲۵۷	۱۶۴۴	۶۷۱۲۸/۶	۲۶۶۱۳	۰/۴	۱۰۳/۶	۱/۳-
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳۶	۱۸۱۹۳/۴	۳۰۳۰	۱۳۹	۲۹۶۰۶/۸	۴۳۰۰	۲/۲-	۳۶/۲-	۲۹/۵-
هرمزگان	۵۱۳	۴۸۰۵۲۵/۷	۱۳۹۸۳	۳۵۷	۱۱۳۷۷۸/۵	۹۳۰۱	۴۳/۷	۳۲۲/۳	۵/۰-
کل کشور	۲۴۴۱۴	۲۸۷۰۸۰۷/۳	۵۵۳۴۴۵	۲۰۹۰۸	۱۹۰۶۲۰۱/۴	۴۷۹۰۰۹	۱۶/۸	۵۰/۶	۱۵/۵

مأخذ: مأخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

نمودار ۱: مقایسه جوازهای تاسیس صادره استان بوشهر و استان های همسایه

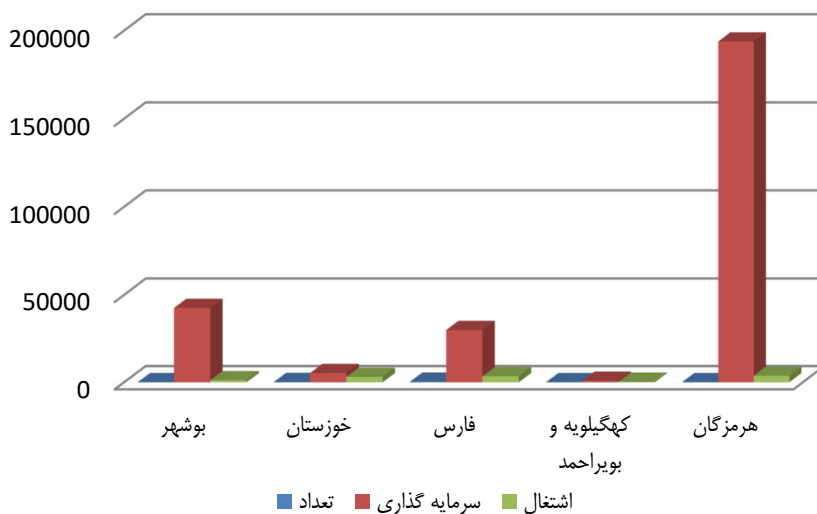

جدول ۷: مقایسه پروانه بهره برداری صادره با کشور و استان های همسایه

استان	سال ۱۳۹۶			سال ۱۳۹۷			درصد تغییر		
	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز	تعداد	سرمایه مجوز	اشتغال مجوز
بوشهر	۳۸	۴۲۵۲۶/۶	۱۱۸۸	۴۴	۴۴۹۲	۴۹۵	۱۳/۶-	۸۴۶/۷	۱۴۰
خوزستان	۱۵۸	۵۳۰۹/۱	۳۱۰۹	۱۴۹	۱۰۸۹۸/۱	۲۳۰۲	۶/۰	-۵۱/۳	۳۵/۱
فارس	۲۹۶	۲۹۹۰۳/۷	۳۴۶۲	۲۲۰	۱۰۹۳۸/۱	۳۳۶۱	۳۴/۵	۱۷۳/۴	۳/۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲۷	۸۷۱/۹	۲۸۷	۳۹	۴۵۷۰/۹	۵۳۸	-۳۰/۸	-۸۰/۹	-۴۶/۷
هرمزگان	۹۲	۱۹۳۸۰۷/۲	۳۷۴۵	۱۰۷	۱۷۴۹۲/۴	۱۶۰۱	-۱۴/۰	۱۰۰۸/۰	۱۳۳/۹
کل کشور	۶۱۷۸	۵۹۲۳۵/۱	۱۰۶۲۰۳	۵۸۲۰	۲۹۶۶۲۲/۸	۱۰۴۴۵۵	۶/۲	۹۹/۷	۱/۷

مأخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

نمودار ۲: مقایسه پروانه بهره برداری صادره استان بوشهر و استان های همسایه

توزیع شهرستانی جوازهای تاسیس صادره

آمار جواز تاسیس‌های صنعتی صادره حاکی از این موضوع است که در سال ۱۳۹۷، تعداد ۲۴۹ فقره جواز تاسیس با سرمایه‌گذاری ۱۴۴۶۱۷۸۷ میلیون ریال و پیش‌بینی اشتغال ۴۶۷۶ نفر صادر گردیده است. حدود ۸۴ درصد از تعداد، همچنین ۹۳ درصد از میزان سرمایه‌گذاری و ۸۳/۹ درصد از مجموع اشتغال پیش‌بینی شده جوازهای تاسیس صادره استان طی سال مذکور به شهرستان‌های بوشهر، تنگستان، کنگان، گناوه، دشتستان و دیر اختصاص داشته است.

آمار وضعیت موجود جواز تاسیس‌های صنعتی صادره تا پایان سال ۱۳۹۷ نشانگر این موضوع است که تعداد ۶۹۳ فقره جواز تاسیس معتبر با سرمایه‌گذاری ۲۹۷۷۶۰ میلیارد ریال و اشتغال ۲۳۳۶۷ نفر در استان وجود داشته است. که ۸۲/۷ درصد تعداد، ۵۹/۰۸ درصد پیش‌بینی سرمایه‌گذاری و ۷۸/۳ درصد اشتغال پیش‌بینی شده این جوازهای تاسیس نیز به شهرستان‌های فوق‌الذکر اختصاص دارد.

توزیع صنعتی جوازهای تاسیس صادره

بررسی آمار جوازهای تاسیس صنعتی صادره استان تا پایان سال ۹۷ نشانگر این موضوع است که، ۱۹/۶ درصد از تعداد جوازهای تاسیس صادره استان، ۹۲/۱ درصد پیش‌بینی سرمایه‌گذاری و ۴۰/۹ درصد از اشتغال پیش‌بینی شده این جوازها به صنایع شیمیایی (کک و فرآورده‌های حاصل از نفت، ساخت مواد و محصولات شیمیایی، محصولات ازلاستیک و پلاستیک) اختصاص دارد. در مجموع ۶۵/۱ درصد از تعداد، ۹۶/۷ درصد سرمایه‌گذاری و ۶۹/۴ درصد از اشتغال پیش‌بینی شده جوازهای تاسیس صادره استان به صنایع شیمیایی، کانی غیرفلزی، غذایی، ساخت ماشین آلات و تجهیزات و محصولات فلزی فابریکی و مابقی به سایر صنایع اختصاص داشته است.

وضعیت پیشرفت فیزیکی جوازهای تاسیس صادره

بررسی وضعیت پیشرفت فیزیکی جوازهای تاسیس صنعتی صادره استان تا پایان سال ۹۷ بیانگر این است که، ۵۴/۸ درصد از جوازهای تاسیس صادره استان دارای پیشرفت فیزیکی صفر بوده، ۲۵/۵ درصد دارای پیشرفت فیزیکی یک تا ۲۰ درصد، ۴/۲ درصد دارای پیشرفت فیزیکی ۲۱ تا ۴۰ درصد، ۳/۲ درصد دارای پیشرفت فیزیکی ۴۱ تا ۶۰ درصد، ۸/۸ درصد دارای پیشرفت فیزیکی ۶۱ تا ۸۰ درصد و ۳/۵ درصد دارای پیشرفت فیزیکی بالاتر از ۸۱ درصد می‌باشند.

جدول ۸: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی صادره استان به تفکیک شهرستان در سال های ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			شهرستان
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۲۱۷۶	۴۹۶۱۲۲۵	۷۶	۱۳۱۹	۲۲۱۳۸۱۷	۶۹	بوشهر
۹۸۵	۱۹۸۰۱۷۴	۳۹	۴۹۸	۱۰۱۷۳۸۰	۲۸	تنگستان
۲۰۷	۲۳۸۷۹۱	۱۴	۸۵	۹۰۹۹۴	۳	جم
۵۹۸	۸۵۷۳۷۲	۴۰	۵۷۲	۶۹۸۴۱۸	۲۴	دشتستان
۳۲۶	۱۳۰۷۱۷۲	۲۱	۳۴۳	۵۴۷۸۸۳	۲۰	دشتی
۲۴۲۶	۶۸۲۶۱۷۳۷	۲۶	۵۶۷	۸۵۰۲۸۳۹	۲۰	دیر
۹۶۵	۴۶۸۶۰۵۶۶	۷	۱۵۶	۱۴۴۱۴۱	۷	دیلم
۶۹۰	۱۱۵۴۶۱۲	۳۶	۵۲۲	۵۰۲۰۷۵	۳۸	کنگان
۴۵۰	۴۶۸۴۸۵	۲۷	۴۴۳	۵۶۲۷۲۶	۲۹	گناوه
۲۸۴	۴۳۸۶۵۲	۱۶	۱۷۱	۱۸۱۵۱۴	۱۱	عسلویه
۹۱۰۷	۱۲۶۵۲۸۷۸۶	۳۰۲	۴۶۷۶	۱۴۴۶۱۷۸۷	۲۴۹	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۹: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی استان به تفکیک شهرستان (تجمعی) تا پایان سال های ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			شهرستان
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	
۵۹۱۸	۴۱۵۷۹	۱۹۳	۴۴۷۵	۳۷۵۱۹	۱۸۶	بوشهر
۴۰۵۸	۶۸۵۱	۶۵	۴۱۵۲	۷۶۲۵	۸۲	تنگستان
۳۱۲	۳۲۸	۲۲	۲۲۱	۲۲۷	۱۴	جم
۱۵۹۱	۱۹۲۳	۱۰۲	۱۴۵۸	۱۸۹۲	۸۱	دشتستان
۶۰۱	۱۵۶۵	۳۷	۱۰۸۸	۲۰۲۱	۴۴	دشتی
۵۰۵۰	۷۴۴۰۶	۵۴	۵۸۳۵	۱۲۶۴۱۸	۶۰	دیر
۲۹۷۲	۱۳۱۸۸۳	۲۴	۱۲۷۲	۵۷۳۲۰	۲۷	دیلم
۱۴۵۹	۱۹۹۸	۹۷	۱۲۸۵	۱۱۸۸	۹۸	کنگان
۹۹۰	۱۲۹۶	۵۴	۱۰۸۰	۱۲۶۸	۶۶	گناوه
۴۳۵۱	۱۱۷۱۰۴	۳۹	۲۵۰۱	۶۲۲۸۲	۳۵	عسلویه
۲۷۳۰۲	۳۷۸۹۳۳	۶۸۷	۲۳۳۶۷	۲۹۷۷۶۰	۶۹۳	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۰: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی صادره استان به تفکیک صنعت در سال های ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۵۸	۱۰۳۱۱۲	۶	۶۵	۱۰۹۷۷۸	۵	استخراج سایر معادن
۷۷۷	۶۵۲۰۰۰	۲۹	۵۰۷	۶۴۴۶۶۰	۲۴	محصولات غذایی و آشامیدنیها
۰	۰	۰	۵	۳۳۲۵	۱	محصولات از توتون و تنباکو
۵۹۵	۲۰۰۴۹۲	۹	۵۲	۳۸۷۵۱	۴	ساخت منسوجات
۰	۰	۰	۲۱۱	۱۳۱۰۹۹	۱۲	پوشاک و عمل آوری پوست خز
۰	۰	۰	۰	۰	۰	دباغی - چرم = کیف - چمدان - کفش
۱۹	۱۷۳۳۳	۲	۵۴	۴۹۲۳۷	۵	چوب و محصولات چوبی بجز میل
۳۱۸	۱۵۴۵۰۸۷	۱۵	۹۹	۱۴۲۱۰۰	۶	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
۱۸۲۰	۶۷۶۹۲۰۰۰	۲	۰	۰	۰	کک و فراورده های حاصل از نفت
۱۰۷۵	۴۸۹۵۹۱۹۴	۱۱	۵۳۴	۸۴۹۸۲۵۲	۱۸	ساخت مواد و محصولات شیمیائی
۵۵۸	۶۲۳۹۸۸	۴۵	۳۶۶	۵۴۴۸۹۶	۲۶	محصولات از لاستیک و پلاستیک
۹۹۷	۲۶۸۴۲۸۵	۶۱	۶۶۹	۱۳۱۷۶۹۹	۴۳	سایر محصولات کانی غیر فلزی
۱۲۹	۷۸۶۷۴	۴	۲۶۹	۲۸۵۵۵۲	۳	ساخت فلزات اساسی
۴۸۸	۸۰۶۴۱۸	۲۳	۲۶۲	۳۸۶۶۴۸	۱۸	محصولات فلزی فابریکی
۲۵۵	۳۳۴۷۹۰	۱۳	۲۰۲	۲۶۶۶۷۵	۱۲	ساخت ماشین آلات و تجهیزات

ادامه جدول ۱۰: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی صادره استان به تفکیک صنعت در سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۱۰۸	۸۸۲۷۴	۶	۱۸۱	۵۱۴۵۶۴	۸	ماشین آلات و دستگاههای برقی
۸۶	۲۵۲۱۴	۲	۲۲	۷۰۸۳۵	۲	رادیوتلوویزیون وسایل ارتباط
۱۴	۱۱۰۵۰	۱	۱۲	۸۵۶۲	۱	ابزار پزشکی-اپتیکی- دقیقی-ساعت
۲۱	۱۱۳۴۵	۲	۱۲۸	۱۰۵۱۴۸	۵	وسایل نقلیه موتوری
۵۸۷	۱۵۴۶۳۲۵	۱۳	۲۳۹	۵۳۳۴۲۴	۵	سایر تجهیزات حمل و نقل
۲۴۵	۲۳۰۰۰۱	۱۳	۱۹۱	۲۰۷۶۰۱	۱۵	میلان سایر مصنوعات
۲۲۰	۳۳۶۹۹۵	۱۳	۱۲۷	۱۲۳۲۰۲	۹	باز یافت
۷۳۷	۵۸۲۲۰۹	۳۲	۴۸۱	۴۷۹۷۷۹	۲۷	سایر فعالیتهای خدمات مهندسی
.	فعالیت های پشتیبانی و کمکی حمل و نقل فعالیت های آژانس های مسافرتی
۹۱۰۷	۱۲۶۵۲۸۷۸۶	۳۰۲	۴۶۷۶	۱۴۴۶۱۷۸۷	۲۴۹	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۱: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی استان به تفکیک صنعت (تجمعی) تا پایان سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۲۳۰	۳۲۹۷۶۷	۲۳	۱۸۰	۲۷۵۴۳۵	۱۶	استخراج سایر معادن
۲۰۵۲	۴۷۷۴۵۹۰	۶۷	۱۷۲۷	۴۵۷۸۲۲۰	۷۱	محصولات غذایی و آشامیدنیها
			۱۲	۹۱۵۰	۱	محصولات از توتون و تنباکو
۴۲۵	۱۱۱۶۹۵۸	۱۳	۳۵۴	۱۰۶۷۷۳۶	۱۱	ساخت منسوجات
۵۲۱	۱۶۶۵۹۲	۵	۶۱۷	۳۳۸۷۰۲	۱۶	پوشاک و عمل آوردن پوست خز
۲۰	۲۱۰۰۰	۱	۲۰	۲۱۰۰۰	۱	دباغی - چرم - کیف - چمدان - کفش
۶۴	۵۲۱۶۴	۷	۱۰۳	۹۷۷۲۰	۱۰	چوب و محصولات چوبی بجز میل
۵۳۴	۱۷۶۶۵۸۰	۲۵	۴۱۹	۹۱۳۵۶۴	۲۲	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
		۰	۰	۰	۰	انتشار چاپ و تکثیر
۶۶۱۴	۲۷۳۱۵۲۷۰۳	۱۹	۴۳۸۲	۲۱۲۳۷۳۲۱۳	۱۲	کک و فرآورده های حاصل از نفت
۵۰۰۱	۸۰۳۴۴۰۶۷	۴۳	۴۰۹۱	۶۰۴۸۳۶۶۰	۴۴	ساخت مواد و محصولات شیمیائی
۱۱۲۸	۱۲۴۴۶۷۷	۸۹	۱۰۹۰	۱۴۱۱۲۶۳	۸۰	محصولات از لاستیک و پلاستیک
۲۵۵۹	۴۵۲۲۶۷۵	۱۵۵	۲۶۴۱	۴۹۹۶۵۳۰	۱۳۴	سایر محصولات کانی غیر فلزی
۲۶۳	۱۰۶۴۷۴	۷	۳۱۰	۳۱۶۵۵۲	۵	ساخت فلزات اساسی
۷۶۵	۱۰۱۵۵۴۴	۴۴	۵۵۴	۸۵۷۱۴۸	۳۷	محصولات فلزی فابریکی
۸۹۵	۱۴۰۳۳۴۶	۳۰	۷۶۹	۱۰۳۲۵۰۴	۳۰	ساخت ماشین آلات و تجهیزات

ادامه جدول ۱۱: وضعیت جوازهای تاسیس صنعتی استان به تفکیک صنعت (تجمعی) تا پایان سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
		۰	۱۲	۵۰۰۰	۱	ماشین آلات دفتری و حسابداری
۳۱۰	۵۲۷۰۴۶	۱۹	۵۰۲	۹۶۲۱۹۲	۲۵	ماشین آلات و دستگاههای برقی
۱۰۶	۴۱۴۲۶	۳	۳۸	۱۵۷۸۹۰	۳	رادیو تلویزیون وسایل ارتباط
۳۰	۲۷۵۵۰	۲	۲۶	۱۹۶۱۲	۲	ابزار پزشکی - اپتیکی - دقیق - ساعت
۱۸۱۳	۲۱۶۱۶۲۳	۸	۱۷۸۳	۲۰۴۱۱۶۰	۷	وسایل نقلیه موتوری
۲۱۶۴	۴۳۲۴۸۹۸	۳۵	۱۷۹۵	۳۷۷۳۸۱۵	۳۳	سایر تجهیزات حمل و نقل
۴۱۶	۴۴۴۹۱۸	۲۵	۴۶۲	۴۹۲۴۶۳	۳۰	مبلمان سایر مصنوعات
۴۳۵	۵۳۹۲۹۸	۱۹	۳۷۸	۳۴۵۵۱۵	۱۹	بازیافت
۲۵	۷۷۷۲۵	۱	۰	۱۸۹۷۰۴	۲۴	فعالتهای پشتیبانی و کمکی حمل و نقل؛
۹۳۲	۷۷۳۱۷۹	۴۷	۱۱۰۲	۱۰۰۰۸۶۳	۵۹	سایر فعالتهای خدمات مهندسی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	کامپیوتر و فعالتهای مربوطه
۰	۰	۰	۰	۰	۰	فاضلاب، دفع زباله، بهداشت محیط
۲۷۳۰۲	۳۷۸۹۳۲۸۰۰	۶۸۷	۲۳۳۶۷	۲۹۷۷۶۰۶۱۱	۶۹۳	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۲: وضعیت پیشرفت فیزیکی طرح های صنعتی تا پایان سال ۹۷

تعداد (فقره)	سرمايه (میلیاردريال)	تعداد (فقره)	پیشرفت فیزیکی
۸۵۴۶	۱۰۹۳۵۲	۳۸۰	صفر درصد
۷۳۲۳	۱۰۲۱۴۷	۱۷۷	۱-۲۰ درصد
۳۷۷۵	۳۷۲۱۶	۲۹	۲۱-۴۰ درصد
۵۰۵	۵۹۰۴	۲۲	۴۱-۶۰ درصد
۱۹۷۴	۳۵۰۸۳	۶۱	۶۱-۸۰ درصد
۱۲۴۴	۸۰۵۹	۲۴	۸۱ به بالا
۲۳۳۶۷	۲۹۷۷۶۱	۶۹۳	کل

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

صدور پروانه بهره برداری

در سال ۱۳۹۷ در مجموع ۳۸ فقره پروانه بهره برداری با سرمایه گذاری بالغ بر ۴۲۵۲۷ میلیارد ریال و اشتغال ۱۱۸۸ نفر صادر گردیده که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد، ۱۵/۶ درصد کاهش و سرمایه و اشتغال به ترتیب ۸۴۳/۸ و ۱۲۶/۳ درصد افزایش یافته است. همچنین در خصوص وضعیت موجود پروانه بهره برداری تا پایان سال ۹۷، تعداد ۵۷۹ فقره پروانه بهره برداری با سرمایه گذاری ۱۰۳۴۵۶ میلیارد ریال و اشتغال ۲۱۴۱۱ نفر وجود داشته که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد ۹/۵ درصد کاهش و از نظر سرمایه و اشتغال به ترتیب ۱۳/۸ و ۵/۱ درصد کاهش یافته است.

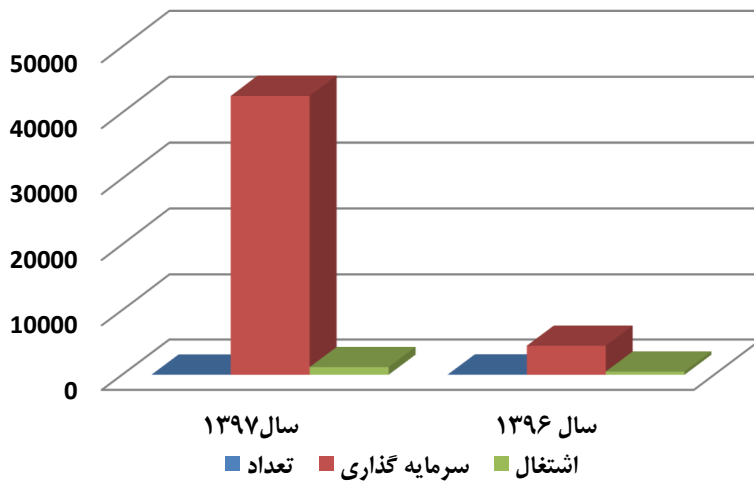
جدول ۱۳: مقایسه وضعیت پروانه بهره برداری صادره طی سالهای ۹۶-۱۳۹۷ در استان

بوشهر

تعداد (فقره)	سرمايه (میلیاردريال)	تعداد (فقره)	عنوان
۴۹۵	۴۴۹۲	۴۴	پروانه بهره برداری صادره در سال ۹۶
۱۱۸۸	۴۲۵۲۷	۳۸	پروانه بهره برداری صادره در سال ۹۷
۱۴۰	۸۴۶/۷	۱۳/۶-	درصد تغییرات

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

نمودار ۳: مقایسه وضعیت پروانه بهره برداری صادره طی سالهای ۹۶-۱۳۹۷ در استان بوشهر

جدول ۱۴: مقایسه وضعیت موجود پروانه بهره برداری تا پایان سال های ۹۶-۱۳۹۷ در استان بوشهر

عنوان	تعداد (فقره)	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)
وضعیت موجود پروانه بهره برداری تا پایان اسفند ماه ۹۶	۶۴۸	۹۷۶۹۵	۲۵۲۵۹
وضعیت موجود پروانه بهره برداری تا پایان اسفند ماه ۹۷	۵۷۹	۱۰۳۴۵۶	۲۱۴۱۱
درصد تغییرات	۱۰/۶-	۵/۹	۱۵/۶-

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

نمودار ۴: مقایسه وضعیت موجود پروانه بهره برداری تا پایان سال های ۹۶-۱۳۹۷ در استان بوشهر

توزیع شهرستانی پروانه‌های بهره‌برداری صادره

آمار موجود پروانه‌های بهره‌برداری صادره حاکی از این موضوع است که تا پایان سال ۱۳۹۷، ۶۸/۹ درصد از تعداد واحدهای صنعتی در حال بهره‌برداری استان، ۵۳/۰۴ درصد سرمایه‌گذاری انجام شده و ۸۴/۲ درصد از اشتغال صنعتی ایجاد شده این واحدها به چهار شهرستان بوشهر، دشتستان، کنگان و عسلویه اختصاص دارد، به عبارتی این چهار شهرستان به عنوان قطب‌های صنعتی استان شناخته می‌گردند. قریب به اتفاق واحدهای بزرگ صنعتی استان که شامل واحدهای تولیدی با اشتغال بالای ۵۰ نفر می‌باشند در این چهار شهرستان قرار گرفته‌اند و در حقیقت بوشهر، دشتستان، کنگان و عسلویه خاستگاه اصلی صنعت استان می‌باشند.

ایجاد منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس با حجم سرمایه‌گذاری ده‌ها میلیارد دلاری در جنوب استان بوشهر، ساختار توزیع فضایی مراکز صنعتی استان را به شدت تحت تأثیر قرار داده و استمرار فعالیت‌های این منطقه موجب سوق دادن سرمایه‌گذاری‌های صنعتی به سمت شهرستان‌های جنوبی استان شامل کنگان، عسلویه، دیر، دشتی و تنگستان گردیده است.

توزیع صنعتی پروانه‌های بهره‌برداری صادره

بررسی آمار پروانه‌های بهره‌برداری صادره استان تا پایان سال ۹۷ نشانگر این موضوع است که، ۱۴/۳ درصد از تعداد، ۸۸/۳ درصد سرمایه‌گذاری انجام شده و ۳۷/۱ درصد از اشتغال اسمی این پروانه‌ها به صنایع شیمیایی (کک و فرآورده‌های حاصل از نفت، ساخت مواد و محصولات شیمیایی، محصولات از لاستیک و پلاستیک) اختصاص دارد.

جدول ۱۵: وضعیت پروانه‌های بهره‌برداری صادره استان به تفکیک شهرستان در سال‌های ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			شهرستان
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	
۱۵۰	۲۰۴	۱۶	۱۳۴	۱۹۵	۱۰	بوشهر
۰	۰	۰	۰	۰	۰	تنگستان
۷	۱۴	۱	۱۴	۱۹	۲	جم
۷۷	۱۸۷	۱۱	۴۶	۶۱	۶	دشتستان
۱۸۵	۳۸۶۲	۴	۵۵	۸۴	۵	دشتی
۸	۱۰	۲	۸۸۱	۴۲۰۹۲	۵	دیر
۰	۰	۰	۰	۰	۰	دیلم
۳۶	۳۱	۵	۳۰	۵۴	۶	کنگان
۷	۵	۲	۱۳	۲۰	۲	گناوه
۲۵	۱۷۹	۳	۱۵	۲	۲	عسلویه
۴۹۵	۴۴۹۲	۴۴	۱۱۸۸	۴۲۵۲۷	۳۸	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۶: وضعیت پروانه های بهره برداری استان به تفکیک شهرستان (تجمعی) تا پایان سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			شهرستان
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	
۹۷۰۹	۵۷۱۴	۲۳۵	۸۹۷۱	۵۶۵۹	۱۸۷	بوشهر
۴۹۵	۲۶۷	۳۸	۴۹۰	۲۶۶	۳۷	تنگستان
۱۵۵	۱۱۷	۱۵	۱۴۶	۱۳۲	۱۵	جم
۳۰۸۳	۱۷۴۶	۱۵۲	۳۰۳۰	۱۷۷۹	۱۴۳	دشتستان
۸۳۹	۴۳۷۷	۴۸	۸۶۶	۴۴۵۰	۴۷	دشتی
۳۸۹	۱۲۸	۳۰	۱۲۲۹	۴۲۲۰۴	۳۰	دیر
۲۳۳	۱۳۰۵	۱۴	۲۸۸	۱۳۳۰	۱۵	دیلم
۱۲۵۳	۴۴۵۲	۵۰	۸۰۹	۲۴۲۰	۴۵	کنگان
۳۷۶	۲۰۹	۳۸	۳۵۶	۲۰۱	۳۶	گناوه
۸۸۲۷	۷۹۳۸۰	۲۸	۵۲۲۶	۴۵۰۱۵	۲۴	عسلویه
۲۵۳۵۹	۹۷۶۹۵	۶۴۸	۲۱۴۱۱	۱۰۳۴۵۶	۵۷۹	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۷: وضعیت پروانه های بهره برداری صادره استان به تفکیک صنعت در سالهای ۹۶ و

۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۱۹	۵۸۹۲۱	۳	۳۵	۴۴۶۱۸	۴	استخراج سایر معادن
۳۲	۱۴۸۴۵۱	۳	۲۸	۹۹۸۷۰	۲	محصولات غذایی و آشامیدنیها
۰	۰	۰	۱۵	۳۰۰۰۰	۱	ساخت منسوجات
۰	۰	۱	۰	۰	۰	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
۶	۹۰۰۰	۱	۱۰	۷۳۹۰۵	۱	چوب و محصولات چوبی بجز مبل
۰	۰	۰	۰	۰	۰	انتشار چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده
۰	۰	۰	۰	۰	۰	کک و فرآورده های حاصل از نفت
۲۳	۱۱۰۲۴۴	۴	۷۹۵	۴۱۷۲۱۶۲۵	۲	ساخت مواد و محصولات شیمیائی
۴۴	۱۱۴۱۰۰	۶	۱۷	۲۱۸۵۰	۳	محصولات از لاستیک و پلاستیک
۲۲۷	۳۸۷۰۳۹۹	۱۰	۱۱۷	۳۴۵۰۲۶	۱۱	سایر محصولات کانی غیر فلزی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	ساخت فلزات اساسی
۲۲	۴۴۴۱۹	۴	۲۶	۴۸۹۸۲	۴	محصولات فلزی فابریکی
۱۲	۶۹۴۰	۲	۱۵	۹۸۶۴	۲	ماشین آلات و تجهیزات
۶۵	۱۹۶۳۰	۳	۴	۸۵۸۴	۱	ماشین آلات و دستگاههای برقی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	رادیو تلویزیون و وسایل ارتباط
۰	۰	۰	۸	۲۴۲۰	۱	ابزار پزشکی اپتیکی - دقیق - ساعت

ادامه جدول ۱۷: وضعیت پروانه های بهره برداری صادره استان به تفکیک صنعت در سالهای

۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	وسایل نقلیه موتوری
۱۳	۱۲۴۹۴	۲	۸۰	۴۹۶۳۱	۱	سایر تجهیزات حمل و نقل
۱۳	۱۰۰۰۰	۱	۲۷	۶۰۵۰۰	۳	میلان سایر مصنوعات
۰	۰	۰	۰	۰	۰	بازیافت
۱۹	۱۷۸۱۲	۴	۱۱	۹۷۵۰	۲	سایر فعالیت های خدمات مهندسی
۴۹۵	۴۴۹۳۴۱۰	۴۴	۱۱۸۸	۴۲۵۲۶۶۲۵	۳۸	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۱۸: وضعیت پروانه های بهره برداری استان به تفکیک صنعت (تجمعی) تا پایان سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۱۹۹	۲۶۸۲۱۶	۱۸	۲۵۴	۳۲۱۲۱۱	۲۲	استخراج سایر معادن
۲۴۶۱	۱۱۲۰۴۸۱	۱۲۶	۲۲۳۶	۱۱۳۱۴۲۵	۱۱۳	محصولات غذایی و آشامیدنیها
۶	۱۵۳۰	۱	۶	۱۵۳۰	۱	محصولات از توتون و تنباکو
۴۶۸	۱۴۴۰۵۰	۶	۳۳۳	۹۴۰۵۰	۶	ساخت منسوجات
۶۶	۱۸۱۴	۶	۴۹	۱۶۵۵	۴	پوشاک و عمل آوردن پوست خز
۱۸۷	۴۱۸۹۷	۴	۱۷۴	۳۸۴۷۷	۳	دباغی - چرم - کیف - چمدان - کفش
۴۲۶	۳۳۶۴۲۸	۲۲	۳۸۵	۴۰۰۱۸۵	۱۷	چوب و محصولات چوبی بجز میل
۳۷۰	۲۵۳۲۶۱	۲۳	۳۴۵	۲۵۰۰۵۶	۱۸	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی
۲۲	۱۴۰۴	۲	۱۰	۳۷۴	۱	انتشار و چاپ و تکثیر
۵۰۳۴	۴۷۹۵۴۳۷۸	۱۸	۲۲۲۸	۱۸۷۵۰۱۴۸	۱۴	کک و فرآورده های حاصل از نفت
۵۳۷۶	۳۷۴۵۲۶۴۱	۳۳	۴۸۹۳	۷۱۹۱۸۵۶۵	۲۶	ساخت مواد و محصولات شیمیائی
۱۰۲۹	۶۹۵۶۶۹	۵۸	۸۲۷	۶۷۲۸۵۴	۴۳	محصولات از لاستیک و پلاستیک
۳۰۴۸	۷۷۲۲۲۶۴/۹	۱۹۶	۳۰۷۲	۸۰۲۳۵۳۹/۹	۱۹۳	سایر محصولات کانی غیر فلزی
۷۷	۳۴۵۸۶	۷	۴۴	۲۲۶۶۶	۴	ساخت فلزات اساسی
۸۰۶	۳۴۲۲۳۲	۳۴	۷۶۱	۳۷۶۱۷۲	۲۶	محصولات فلزی فابریکی
۱۷۹	۴۲۱۵۳	۱۵	۱۵۳	۴۸۷۷۲	۱۲	ساخت ماشین آلات و تجهیزات

ادامه جدول ۱۸: وضعیت پروانه های بهره برداری استان به تفکیک صنعت (تجمعی) تا پایان سالهای ۹۶ و ۹۷

۱۳۹۷			۱۳۹۶			گروه صنعت
اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه (میلیون ریال)	تعداد (فقره)	
۲۴	۴۲۲	۱	۰	۰	۰	ماشین آلات دفتری و حسابداری
۴۵۸	۲۶۰۸۵۲	۲۰	۴۱۱	۲۶۱۲۴۴	۱۸	ماشین آلات و دستگاههای برقی
۴۰	۲۲۱۶	۵	۴۰	۲۲۱۶	۵	رادیوتلوویزیون وسایل ارتباط
۸	۶۳	۱	۸	۲۴۲۰	۱	ابزار پزشکی - اپتیکی - دقیق - ساعت
۱۴	۳۴۱۰	۲	۸	۳۰۰۰	۱	وسایل نقلیه موتوری
۴۶۸۴	۶۴۰۵۵۷	۲۸	۴۸۱۰	۷۰۴۸۹۸	۲۸	سایر تجهیزات حمل و نقل
۶۰	۲۳۶۴۶	۶	۸۷	۸۴۱۴۶	۷	مبلمان سایر مصنوعات
۳۰	۲۲۲۹۰	۲	۱۲	۱۸۶۲۰	۱	باز یافت
۰	۰	۰	۰	۰	۰	فعالیت های پشتیبانی و کمکی حمل و نقل فعالیت های آژانس های مسافرتی
۲۸۷	۳۲۸۰۵۱	۱۴	۲۶۵	۳۲۸۲۲۵	۱۵	سایر فعالیت های خدمات مهندسی
۲۵۳۵۹	۹۷۶۹۴۵۱۲	۶۴۸	۲۱۴۱۱	۱۰۳۴۵۶۴۴۸/۹	۵۷۹	کل استان

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

شهرک‌ها و نواحی صنعتی

تا پایان سال ۱۳۹۷ تعداد دوازده شهرک، هشت ناحیه صنعتی و یک منطقه ویژه مصوب در استان وجود داشته است. در مجموع ۴۰۳/۵۳ هکتار زمین صنعتی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی به متقاضیان واگذار شده و تا تاریخ مذکور تعداد ۳۴۷ واحد تولیدی در آنها به بهره‌برداری رسیده‌اند. دوازده شهرک صنعتی استان شامل شهرک‌های صنعتی بوشهر ۲۰۱ و صنعتی دریایی در شهرستان بوشهر، شهرک صنعتی برازجان در شهرستان دشتستان، شهرک‌های صنعتی گناوه و بندرریگ در شهرستان گناوه، شهرک صنعتی دیلم در شهرستان دیلم، شهرک‌های صنعتی اهرم و دلوار در شهرستان تنگستان، شهرک صنعتی خورموج در شهرستان دشتی، شهرک صنعتی دیر در شهرستان دیر و شهرک صنعتی کنگان در شهرستان کنگان می‌باشد. مساحت کل شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان ۱۷۵۹ هکتار است. تعداد کل قطعات این شهرک‌ها و نواحی ۲۹۷۴ قطعه بوده که ۹۳۰ قطعه از آنها واگذار گردیده است. قدیمی‌ترین شهرک صنعتی استان، شهرک صنعتی بوشهر ۱ می‌باشد که عملیات اجرایی آن از قبل از انقلاب اسلامی آغاز شده و در سال ۱۳۷۰ به بهره‌برداری رسیده و در حال حاضر ظرفیت آن تکمیل گردیده است.

هشت ناحیه صنعتی استان شامل ناحیه صنعتی چغادک و ناحیه صنعتی دریایی سرتل در شهرستان بوشهر، ناحیه صنعتی گزبلند در شهرستان دشتستان، ناحیه صنعتی بنه‌گز در شهرستان تنگستان، ناحیه صنعتی بویرات در شهرستان دیلم، ناحیه صنعتی بنک در شهرستان کنگان، ناحیه صنعتی لمبدان در شهرستان دیر و ناحیه صنعتی دشتی در شهرستان دشتی می‌باشند. منطقه ویژه اقتصادی شمال استان بوشهر با رویکرد تخصصی نفت، گاز و پتروشیمی به مساحت ۳۹۰۰ هکتار و مساحت زمین صنعتی ۲۰۸۹ هکتار در فاصله ۱۵ کیلومتری جنوب شهر دیلم واقع شده است.

جدول ۱۹: شاخص های شرکت شهرک های صنعتی استان بوشهر به تفکیک شهرستان تا پایان سال ۱۳۹۷

عنوان شاخص یا نماگر	واحد	کشور	استان	بوشهر	تنگستان	جم	دشتستان
تعداد شهرکهای صنعتی	شهرک	۵۷۰	۱۲	۲	۲	۰	۱
تعداد نواحی صنعتی	ناحیه	۴۲۲	۸	۲	۱	۰	۱
مساحت کل شهرکهای صنعتی	هکتار	۱۴۷۵۳۳	۵۴۹۹	۴۰۶	۲۴۷	۰	۶۷
مساحت کل نواحی صنعتی	هکتار		۱۶۰	۳۶	۳۱	۰	۲۶
مساحت زمین آماده سازی شهرکهای صنعتی	هکتار	۸۶۵۳۲	۱۷۴۰	۴۰۶	۱۳۰	۰	۶۷
مساحت زمین آماده سازی نواحی صنعتی	هکتار		۱۶۰	۳۶	۳۱	۰	۲۶
تعداد واحدهای دریافت کننده زمین در شهرکهای صنعتی	واحد	۷۸۷۸۳	۶۲۸	۳۳۶	۱۸	۰	۱۲۳
تعداد واحدهای دریافت کننده زمین در نواحی صنعتی	واحد		۱۵۶	۱۶	۲۲	۰	۱۸
تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده در شهرکهای صنعتی	واحد	۴۳۴۸۹	۲۷۲	۱۶۴	۱	۰	۶۸
تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده در نواحی صنعتی	واحد		۷۵	۹	۹	۰	۱۱

ادامه جدول ۱۹: شاخصهای شرکت شهرکهای صنعتی استان بوشهر به تفکیک شهرستان تا

پایان سال ۱۳۹۷

عسلویه	گناوه	کنگان	دیلم	دیر	دشتی	واحد	عنوان شاخص یا نماگر
۰	۲	۱	۲	۱	۱	شهرک	تعداد شهرکهای صنعتی
۰	۰	۱	۱	۱	۱	ناحیه	تعداد نواحی صنعتی
۰	۷۸	۲۲۰	۴۱۶۰	۲۱۹	۱۰۲	هکتار	مساحت کل شهرکهای صنعتی
۰	۰	۲۰	۲۱	۱۱	۱۵	هکتار	مساحت کل نواحی صنعتی
۰	۷۸	۹۹	۸۶۰	۵۰	۵۰	هکتار	مساحت زمین آماده سازی شهرکهای صنعتی
۰	۰	۲۰	۲۱	۱۱	۱۵	هکتار	مساحت زمین آماده سازی نواحی صنعتی
۰	۵۶	۵۸	۱۷	۸	۱۲	واحد	تعداد واحدهای دریافت کننده زمین در شهرکهای صنعتی
۰	۰	۵۱	۴	۲۳	۲۲	واحد	تعداد واحدهای دریافت کننده زمین در نواحی صنعتی
۰	۲۲	۸	۴	۱	۴	واحد	تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده در شهرکهای صنعتی
۰	۰	۲۶	۲	۱۱	۷	واحد	تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده در نواحی صنعتی

مأخذ: شرکت شهرک های صنعتی استان بوشهر

جدول ۲۰: وضعیت شهرک ها و نواحی صنعتی استان بوشهر در پایان سال ۱۳۹۷

شهرک/ناحیه صنعتی							شرح
دیر	دلوار	دیلیم	بندرریگ	برازجان	بوشهر ۲	بوشهر ۱	
۲۱۹	۹۷	۲۶۰	۷۸	۶۷	۴۰۱	۵	مساحت کل (هکتار)
۳۷/۵	۵۸/۵	۴۲	۵۳/۳۳	۴۳/۵	۳۰۳	۳	مساحت زمین صنعتی (هکتار)
۴۴۳	۱۱۹	۷۵	۲۰۷	۳۲۲	۵۵۲	۳۶	تعداد قطعات
۱۱	۱۷	۲۶	۸۵	۱۵۰	۳۲۹	۳۴	تعداد قطعات واگذار شده
۳/۶۴	۷/۹۷	۹/۰۶	۲۳/۶۸	۳۴/۲۳	۱۳۲/۶۳	۳	مساحت زمینهای واگذار شده (هکتار)
۵۰	۸۰	۶۰	۷۸	۶۷	۴۰۱	۵	مساحت زمینهای آماده سازی شده (هکتار)
۱	۱	۴	۲۲	۶۸	۱۳۵	۲۹	تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده
۲۱۰۰	۵۰۰۰	۱۴۸۱۲۴	۲۸۶۷۵۴	۶۷۵۳۰۴	۴۰۰۵۵۰۶	۳۸۰۷۳۸	سرمایه گذاری انجام شده (میلیارد ریال)
.	۵۰۰۰	.	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰	۶۶۲۸۹	.	اعتبارات عمرانی استانی سال ۹۷ (میلیون ریال)
.	۳۰۰۰	.	۱۰۰۰۰	۱۴۲۰/۰۰۰	۴۳۷۷۶	.	سرمایه گذاری انجام شده از محل اعتبارات عمرانی استانی (میلیون ریال)

ادامه جدول ۲۰: وضعیت شهرک ها و نواحی صنعتی استان بوشهر در پایان سال ۱۳۹۷

شهرک/ناحیه صنعتی							شرح
لمبدان	دشتی	بنه گز	چغادک	کنگان	اهرم	خورموج	
۱۱	۱۵	۳۱	۶	۲۲۰	۱۵۰	۱۰۲	مساحت کل (هکتار)
۹	۱۰/۴۲	۲۱/۷۲	۴/۲۲	۷۰/۲۸	۳۷/۵	۳۷/۵	مساحت زمین صنعتی (هکتار)
۲۹	۳۷	۵۴	۱۲	۴۴۴	۲۴۰	۲۳۰	تعداد قطعات
۲۵	۲۴	۲۷	۷	۶۰	۱۱	۲۸	تعداد قطعات واگذار شده
۶/۹۴	۶/۱۳	۹/۵	۳/۰۲	۲۱/۳۶	۳/۱۱	۸/۰۱	مساحت زمینهای واگذار شده (هکتار)
۱۱	۱۵	۳۱	۶	۹۹	۵۰	۵۰	مساحت زمینهای آماده سازی شده (هکتار)
۱۱	۷	۹	۹	۸	۰	۴	تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده
۹۷۹۶۱	۳۶۳۷۹	۴۰۶۷۱	۷۶۱۲۲	۶۲۲۲۷	۰	۱۱۷۰۲۸	سرمایه گذاری انجام شده (میلیارد ریال)
۳۰۰۰	۰	۱۵۰۰	۰	۶۰۰۰	۰	۳۰۰۰	اعتبارات عمرانی استانی سال ۹۷ (میلیون ریال)
۵۵۰	۰	۰	۰	۳۹۲۰	۰	۵۰۰	سرمایه گذاری انجام شده از محل اعتبارات عمرانی استانی (میلیون ریال)

ادامه جدول ۲۰: وضعیت شهرک ها و نواحی صنعتی استان بوشهر در پایان سال ۱۳۹۷

کل	شهرک / ناحیه صنعتی					شرح
	منطقه ویژه شمال استان	صنعتی دریایی	بویرات	گزبلند	بنک	
۳۹۹۷	۳۹۰۰	۳۰	۲۱	۲۶	۲۰	مساحت کل (هکتار)
۶۲۹/۵۵	۵۶۰	۱۶	۱۷/۸	۱۹/۴۲	۱۶/۳۳	مساحت زمین صنعتی (هکتار)
۲۸۳	۱۰۹	۲۶	۴۲	۴۶	۶۰	تعداد قطعات
۹۳۷	۷	۱۲	۵	۲۴	۵۵	تعداد قطعات واگذار شده
۱۳۱/۲۵	۱۰۰/۲	۶/۷۲	۱/۸۱	۸/۳۱	۱۴/۲۱	مساحت زمینهای واگذار شده (هکتار)
۸۹۷	۸۰۰	۳۰	۲۱	۲۶	۲۰	مساحت زمینهای آماده سازی شده (هکتار)
۳۹	.	.	۲	۱۱	۲۶	تعداد واحدهای به بهره برداری رسیده
۱۶۶۵۹۷	.	.	۱۳۳۸۰	۶۴۷۶۰	۸۸۴۵۷	سرمایه گذاری انجام شده (میلیارد ریال)
۴۴۰۰۰	۴۴۰۰۰	اعتبارات عمرانی استانی سال ۹۷
						(میلیون ریال)
۳۶۰۰۰	۳۶۰۰۰	سرمایه گذاری انجام شده از محل اعتبارات عمرانی استانی (میلیون ریال)

مأخذ: شرکت شهرک های صنعتی استان بوشهر

بخش معدن

امور اکتشاف

طی سال ۹۷ تعداد ۹ فقره پروانه اکتشاف صادر گردیده است. در نتیجه انجام عملیات اکتشافی و تایید آن، تعداد ۶ فقره گواهی کشف به میزان ۴۱۷۱۴ میلیون تن ذخیره مواد معدنی در محدوده مطالعاتی به وسعت ۳۷/۶۶۶ کیلومتر مربع صادر شده است.

صدور مجوز بهره برداری

طی سال ۹۷ تعداد ۱۷ فقره پروانه بهره برداری با مجموع میزان استخراج سالیانه ۱۵۱۴ هزار تن و با هدف ایجاد اشتغال ۸۱ نفر با سرمایه گذاری ۴۳۰۸۴ میلیون ریال صادر گردیده است. این ارقام در مقایسه با سال قبل از لحاظ تعداد پروانه صادره، اشتغال و سرمایه گذاری سالیانه به ترتیب ۵۴/۵، ۸۴/۱، ۹۶/۶ افزایش داشته است.

وضعیت موجود معادن

تا پایان سال ۹۷ تعداد معادن دارای مجوز بهره برداری در استان ۲۲۹ معدن بوده که از این تعداد ۱۳۱ فقره فعال و ۹۸ فقره غیرفعال می باشد و در مقایسه با سال گذشته ۲ درصد کاهش داشته است.

اشتغال موجود در معادن استان تا پایان سال ۹۷، بالغ بر ۱۰۷۵ نفر و میزان سرمایه گذاری موجود در معادن معادل ۵۱۴/۴ میلیارد ریال بوده که در مقایسه با سال گذشته از لحاظ اشتغال ۴/۲ کاهش و سرمایه گذاری ۱۳/۷ درصد افزایش نشان می دهد.

توزیع فضایی مراکز مهم تولید مواد معدنی

آمارهای موجود حاکی از این است که در پایان سال ۱۳۹۷ مجموع ذخایر مواد معدنی استان بالغ بر ۲۸۰۴۹۷۷ هزار تن بوده که شهرستان دشتی با ۷۴۲۶۶۹ هزار تن ذخیره مواد معدنی ۵/۲۶ درصد از مجموع میزان ذخایر قطعی مواد معدنی استان را به خود اختصاص داده است. بعد از شهرستان دشتی، شهرستان دشتستان با ۵۴۹۸۱۱ هزار تن حدود ۱۹/۶ درصد این ذخایر را به خود اختصاص داده و شهرستان های دیر، کنگان و تنگستان نیز به ترتیب با ۵۰۶۰۶۷ هزار تن، ۳۶۶۲۸۳ هزار تن و ۳۵۶۹۲۸ هزار تن حدود ۱۸، ۱۳ و ۱۲/۷ درصد ذخایر مواد معدنی استان را در خود جای داده اند. به عبارت دیگر حدود ۸۹/۹ درصد از ذخایر قطعی مواد معدنی استان به پنج شهرستان

دشتستان، دیر، دشتی، کنگان و تنگستان اختصاص داشته و حدود ۱۰/۱ درصد باقیمانده ذخایر نیز به چهار شهرستان عسلویه، جم، دیلم و گناوه اختصاص دارد.

در بخش معادن در حال بهره برداری استان تا پایان سال ۱۳۹۷ نیز شهرستان دشتی ۲۹/۵ درصد تعداد و ۲۵/۹ درصد اشتغال این معادن را به خود اختصاص داده است. شهرستان دشتستان نیز ۲۵/۱ درصد تعداد و ۲۴/۹ درصد اشتغال معادن در حال بهره برداری استان را شامل گردیده است. شهرستان دیر ۱۷/۶ درصد تعداد معادن و ۱۶ درصد اشتغال این معادن را به خود اختصاص داده است.

توزیع معادن به لحاظ نوع ماده معدنی

عمده معادن استان یعنی حدود ۹۶ درصد به سه ماده معدنی سنگ لاشه، سنگ گچ و واریزه کوهی اختصاص داشته و حدود ۴ درصد آن به چهار ماده دیگر شامل سنگ آهک، مارن، آلویوم و سنگ نمک تعلق دارد.

واریزه کوهی: ۱۱۴ معدن (۵۰/۲ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۵۳/۲ درصد استخراج واقعی، ۳۱ درصد سرمایه گذاری، ۴۱/۲ درصد اشتغال، ۵۱/۵ درصد میزان استخراج اسمی و ۲۳/۶ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را تشکیل می‌دهند.

سنگ لاشه: ۸۹ معدن (۳۸ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۷/۵ درصد استخراج واقعی، ۵۲/۵ درصد سرمایه گذاری، ۳۷/۶ درصد اشتغال، ۲۵/۴ درصد میزان استخراج اسمی و ۵۱/۹ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را شامل می‌شوند.

سنگ گچ: ۲۰ معدن (۸/۵ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۶/۲ درصد استخراج واقعی، ۴/۲ درصد سرمایه گذاری، ۵/۹ درصد اشتغال، ۳/۹ درصد میزان استخراج اسمی و ۳/۷ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را تشکیل می‌دهند.

سنگ آهک: ۳ معدن (۱/۴ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۱۶/۴ درصد استخراج واقعی، ۶/۱ درصد سرمایه گذاری، ۹/۲ درصد اشتغال، ۶/۴ درصد میزان استخراج اسمی و ۷/۵ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را شامل می‌شوند.

مارن: ۳ معدن (۱/۳ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۲/۷ درصد استخراج واقعی، ۵/۵ درصد سرمایه گذاری، ۴/۵ درصد اشتغال، ۶/۴ درصد میزان استخراج اسمی و ۷ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را تشکیل می‌دهند.

آلیوم: ۳ معدن (۱/۳ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۱۴ درصد استخراج واقعی، ۰/۳ درصد سرمایه گذاری، ۱/۱ درصد اشتغال، ۶/۳ درصد میزان استخراج اسمی و ۴/۳ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را شامل می‌شوند.

سنگ نمک: ۱ معدن (۰/۴ درصد) از معادن استان به این ماده معدنی اختصاص دارد. این معادن ۰/۰ درصد استخراج واقعی، ۰/۷ درصد سرمایه گذاری، ۰/۶ درصد اشتغال، ۰/۰۷ درصد میزان استخراج اسمی و ۲/۱ درصد ذخیره قطعی کل معادن استان را تشکیل می‌دهند.

جدول ۲۱: عملکرد بخش امور معادن و اکتشافات معدنی طی سال های ۹۶-۱۳۹۷

۱۳۹۷	۱۳۹۶	عنوان شاخص	
۶	۹	تعداد (فقره)	
۱	۶	تعداد (فقره)	
۱۱۴۶	۴۱۷۱۴	میزان ذخیره مکشوفه (میلیون تن)	
۳۵۹	۸۲۵۵۱	هزینه عملیات (میلیون ریال)	
۰/۱۹۱	۳۷/۶۶۶	مساحت محدوده (کیلومتر مربع)	
۱۱	۱۷	تعداد (فقره)	
۴۴	۸۱	اشتغال	
۵۰۶	۱۵۱۴	میزان ظرفیت اسمی استخراج سالیانه (هزارتن)	
۲۱۸۰۳	۴۳۰۸۴	سرمایه گذاری (میلیون ریال)	
۶۱۹۴۱	۱۴۲۲۷۵	میزان ذخیره (میلیون تن)	
۴	۱۴	تعداد (فقره)	
۴/۱۴۴۰۸	۲۰۵۸۹	میزان وصول حقوق دولتی وصول شده (میلیون ریال)	

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

جدول ۲۲: مشخصات معادن استان بوشهر به تفکیک شهرستان تا پایان اسفندماه ۹۷

شهرستان	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه گذاری (میلیون ریال)	ذخیره قطعی (هزار تن)
بوشهر	۰	۰	۰	۰
تنگستان	۲۱	۸۳	۶۱۴۹۹	۳۵۶۹۲۸
دشتی	۶۷	۲۷۹	۱۳۲۹۰۲	۷۴۲۶۶۹
دشتستان	۵۷	۲۶۸	۷۵۰۳۵	۵۴۹۸۱۱
دیر	۴۰	۱۷۲	۹۳۴۹۴	۵۰۶۰۶۷
کنگان	۱۴	۱۶۱	۱۱۷۲۷۰	۳۶۶۲۸۳
گناوه	۲	۶	۳۴۲	۴۴۷۵
دیلم	۵	۱۶	۷۹۳۰	۲۰۸۸۹
جم	۵	۱۹	۴۷۲۵	۲۷۲۲۱
عسلویه	۱۶	۷۱	۲۱۹۳	۲۳۰۶۳۴
جمع کل	۲۲۷	۱۰۷۵	۵۱۴۴۸۹	۲۸۰۴۹۷۷

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

بخش چهارم – امور فرهنگی، آموزشی و اجتماعی

فصل اول: بهداشت و درمان

فصل دوم: تربیت بدنی

فصل سوم: آموزش و پرورش

فصل چهارم: آموزش فنی و حرفه‌ای

فصل پنجم: آموزش عالی

فصل ششم: فرهنگ و هنر

فصل هفتم: میراث فرهنگی و گردشگری

فصل هشتم: رفاه و تأمین اجتماعی

فصل نهم: رفاه و توزیع منابع و امکانات

فصل اول – بهداشت و درمان

مقدمه

برای تصمیم‌گیری فردی و کلان در سطح کشور، بهداشت و درمان یکی از پایه‌های اساسی محسوب می‌گردد. شاخص‌های بهداشتی و درمانی در سطح بین‌المللی نیز جزء شاخص‌های توسعه یافتگی و یا عدم توسعه یافتگی کشورها قرار گرفته و از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. بنابراین به منظور بهینه‌سازی تصمیم‌های فردی و اجتماعی توسط افراد سالم و نیز ارتقاء جایگاه کشور در سطح بین‌المللی از نظر امکانات بهداشتی و درمانی، توجه به امر بهداشت و درمان ناگزیر می‌نماید. بررسی معیارها و شاخص‌های کمی بخش بهداشت و درمان در هر استان و تعیین میزان بهره‌مندی آنان، موقعیت و جایگاه آن را نسبت به سایر مناطق و یا در سطح ملی مشخص می‌سازد. تحلیل و ارزیابی خدمات بهداشتی و درمانی و دسترسی به روند فعالیت‌ها در طول مدت اجرای برنامه‌های توسعه، می‌تواند زمینه اصلاح روند موجود و بهبود تحقق اهداف برنامه را فراهم سازد. در این خصوص بررسی وضعیت استان از لحاظ برخورداری از امکانات بهداشتی و درمانی و توزیع پراکندگی این امکانات در سطح استان ضروری است. بدین منظور در این قسمت برخی شاخص‌های بهداشتی و درمانی مورد توجه قرار می‌گیرد.

با توجه به اهمیت بهداشت در جامعه می‌توان یکی از شاخص‌های اصلی توسعه در بخش اجتماعی را تغییرات مثبت در وضعیت سلامت و بهداشت جامعه برشمرد که تخصیص هر چه بیشتر سهمی از درآمد خانوار به امر سلامت به جای صرف هزینه‌های گزاف درمان یکی از نتایج توسعه در این بخش می‌باشد. حساسیت این موضوع در استان بوشهر با توجه به صرف هزینه درمان نسبتاً بالا نسبت به سایر استان‌های کشور از اهمیت بیشتری برخوردار است.

خدمات بهداشت و درمان استان بوشهر در سال ۹۷ عمدتاً از طریق ۱۸ بیمارستان و مؤسسه درمانی ارائه می‌شود که تعداد ۱۰ بیمارستان از این بیمارستان‌ها وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بوشهر می‌باشند. سازمان تامین اجتماعی توسط ۳، وزارت نفت ۲ و نیروهای مسلح نیز ۳ مؤسسه درمانی فعال به افراد تحت پوشش خود خدمات رسانی می‌نمایند. در خصوص تعداد موسسات درمانی مستقر در پایگاه‌های هوایی و دریایی استان بدلیل عدم خدمات‌رسانی آنها به عموم مردم استان، آمار و اطلاعات دقیقی در دسترس نمی‌باشد. بر اساس آخرین اطلاعات موجود تعداد تخت‌های پایگاه‌های نظامی استان ۱۰۹ تخت اعلام گردیده است. استان بوشهر در زمینه برخورداری از بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های خصوصی با کمبود شدید مواجه بوده و این موضوع یکی از دلایل مراجعه بیماران به استان‌های همجوار جهت دسترسی به خدمات بهداشتی برتر می‌باشد.

گرچه همانگونه که اشاره گردید در سال‌های اخیر اعتبارات مناسبی در مقایسه با گذشته به حوزه بهداشت و درمان استان اختصاص یافته است ولی متأسفانه مشکلات فراروی استان در این حوزه وسیع بوده و فاصله بسیاری تا از بین رفتن چالش‌های اساسی و برطرف نمودن نیازها و کمبودهای مردم وجود دارد. کیفیت پایین خدمات حتی در بیمارستان‌های جدیدالتاسیس، کمبود شدید پزشک متخصص و فوق تخصص در استان، نبود امکانات و تجهیزات پزشکی پیشرفته و بعضاً رایج و معمولی در سایر استان‌ها، نبود مراکز درمانی تخصصی و بعضاً بی‌اعتمادی مردم به سیستم درمانی بدلیل عدم پاسخگویی آن در برخی مواقع همچنان بیماران دردمند استان را به تحمل ریسک و هزینه سفر و استفاده از خدمات استان‌های همجوار مانند استان فارس ناچار می‌سازد.

مهمترین نکته در این سال‌ها و پس از آغاز به کار دولت یازدهم توجه ویژه ریاست محترم جمهور به بخش بهداشت و درمان می‌باشد. بطوریکه با اجرای برنامه‌ها و طرح‌های مختلف رضایت شهروندان افزایش یافته و طرح تحول سلامت یکی از مهمترین موفقیت‌های دولت قلمداد می‌گردد. شروع طرح از تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۹۳ بوده و این طرح به خوبی در استان اجرایی شده است.

جدول ۱: عملکرد طرح تحول نظام سلامت در استان بوشهر تا پایان سال ۹۷-۹۶

شاخص	وضعیت در ابتدای دولت تدبیر و امید	سال ۹۶	سال ۹۷	توضیحات
تعداد پزشک متخصص بیمارستان‌های تابع دانشگاه (نفر)	۱۵۸	۲۲۳	۲۵۰	با توجه به محرومیت استان و سطح الف شناخته شدن اغلب بیمارستان‌های آن استقبال پزشکان افزایش یافت.
تعداد پزشک متخصص طرحی و متعهد به خدمت (نفر)	۳۹	۱۲۶	۲۲۳	
تعداد پزشک متخصص مقیم (نفر)	۲	۷۲	۸۴	
تعداد رشته مقیمی (رشته)	۱	۷	۹	
تعداد درمانگاه های فعال بیمارستانی	۲	۱۱	۱۰	با توجه به افزایش حضور پزشکان، درمانگاه‌های غیر فعال و نیمه فعال، فعال شدند.
تعداد ویزیت درمانگاهی (نفر)	۶۰۰ هزار	۱۰۰۳۴۰۸	۱۲۳۰۹۹۷	با توجه به تغییرات صورت گرفته در تعرفه ها و ضریب محرومیت و همچنین استقبال پزشکان و حمایت از ماندگاری آنها در مناطق محروم این آمارافزایش یافته است.
درصد سزارین به کل زایمانها	۵۴	۴۷	۴۷	کاهش نسبت سزارین به زایمان‌های طبیعی
ماندگاری پزشکان	-	۱۷۵	۲۰۱	علت کاهش در سال ۹۶: حذف پرداختهای عملکردی از دو بیمارستان شهید گنجی برازجان و شهدای خلیج فارس بوشهر طبق دستورالعمل وزارتخانه
تعداد نیروی انسانی (پرستار)	۶۱۱	۸۰۵	۹۰۴	اجازه جذب نیرو از بسته هتلینگ بیمارستان ها
کارانه و اضافه کار پزشک و غیرپزشک مستقل در بیمارستان	بین ۱۰ ماه تا بیش از یکسال تأخیر در پرداخت	پرداخت با ۶ماه تأخیر	پرداخت با ۱۱ماه تأخیر	تأخیر در مطالبات بیمه ای

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

بررسی شاخص‌های کلیدی و اصلی حوزه بهداشت و درمان

تعداد تخت ثابت (تعداد تخت‌های بیمارستانی که به هنگام تصویب طرح آن توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای بیمارستان در نظر گرفته می‌شود) در سال ۹۷ معادل ۱۷۶۵ تخت (نسبت به سال قبل تغییری نداشته است) و تعداد تخت‌های فعال بیمارستانی استان (تعداد تخت بیماران بستری قابل دسترس در یک بیمارستان چه خالی و چه پر در هر روز مورد نظر) در سال ۹۷ معادل ۱۴۶۴ تخت در دو بخش دانشگاهی و غیر دانشگاهی می‌باشد. علت غیر فعال بودن برخی تخت‌های بیمارستان‌های استان - به خصوص شهرستان‌های محروم‌تر - عدم وجود پزشک متخصص و تجهیزات مورد نیاز است.

با توجه به آمار سال ۹۷ به ازاء هر ۶۶۰۹۷ نفر، یک بیمارستان در استان بوشهر وجود دارد و به همین ترتیب به ازاء هر ۷۰۹ نفر یک تخت فعال بیمارستانی وجود دارد. همانگونه که مشاهده می‌گردد، تعداد تخت فعال بیمارستانی در همین سال نسبت به سال قبل از آن افزایش داشته و با توجه به رشد جمعیت و شاخص تعداد تخت به ازای هر ده هزار نفر جمعیت در استان از ۱۳/۹ به ۱۴/۱ بهبود یافته است.

توجه به سلامت و درمان مردم از مهم‌ترین اقدامات دولت تدبیر و امید بوده و طرح‌های مهمی توسط دولت در سطح کشور اجرایی و عملیاتی شده که موجبات رضایت‌مندی مردم را فراهم ساخته است. بیشترین تلاش در استان بوشهر بر روی توسعه زیرساخت‌های درمانی متمرکز شده و در تأمین نیروهای متخصص، ایجاد فضا، افزایش امکانات و تجهیزات درمانی نیز اقدامات مؤثری صورت گرفته است. به خصوص در خصوص افزایش تعداد تخت‌های ویژه که با صرف هزینه بسیار بیشتر امکانپذیر است اقدامات مناسبی صورت گرفته است.

بعلاوه مشکل عمده دیگر در این خصوص، توزیع نامناسب تخت‌های بیمارستانی در سطح استان می‌باشد. بخشی از مهمترین تلاشها، استقرار متخصصان بیشتر در نقاط محروم و دسترسی بیشتر به خدمات موثر بوده، هرچند تا رسیدن به نقطه رضایت بخش فاصله بسیار است.

تعداد مراکز بهداشتی و درمانی استان بوشهر در سال ۹۷ برابر با ۱۴۰ مرکز می‌باشد که تعداد ۱۹ مرکز دولتی و ۱۲۱ مرکز غیردولتی می‌باشند، بعبارتی ۱۳/۶ درصد از کل مراکز بهداشتی و درمانی بصورت دولتی و بقیه غیر دولتی اداره می‌گردند.

جدول ۲: تعداد مؤسسات درمانی فعال و تخت‌های فعال موجود در آنها بر حسب وضعیت حقوقی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

شرح	وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان		مؤسسات درمانی وابسته به سازمان تأمین اجتماعی		واحدهای مربوط به وزارت نفت		واحدهای مربوط به نیروهای مسلح		خصوصی	
	تخت فعال	موسسه	تخت فعال	موسسه	سال	موسسه	تخت فعال	موسسه	تخت فعال	موسسه
۱۳۹۳	۸۲۸	۹	۱۹۶	۲	۷۳	۲	*	*	۰	۰
۱۳۹۴	۸۶۶	۹	۲۳۸	۳	۷۴	۲	*	*	۰	۰
۱۳۹۵	۹۲۵	۹	۲۴۳	۳	۹۰	۲	۱۰۰	۲	۰	۰
۱۳۹۶	۹۷۴	۱۰	۲۶۰	۳	۷۳	۲	۱۴۲	۳	۰	۰
۱۳۹۷	۱۰۰۸	۱۰	۲۶۵	۳	۸۲	۲	۱۰۹	۳	۰	۰

* آمار موجود نمی باشد

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

جدول ۳: شاخص‌های کلیدی بهداشت و درمان استان بوشهر طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۳

تعداد خانۀ بهداشت فعال به ازای هر هزار نفر جمعیت روستایی (باب)	تعداد خانۀ های بهداشت	تعداد پزشک به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت (نفر)			درصد اشغال تخت بیمارستانی (درصد)	تعداد تخت فعال بیمارستانی به ازای هر ده هزار نفر	تعداد تخت فعال بیمارستانی (تخت)	تعداد تخت ثابت بیمارستانی (تخت)	سال
		دندان پزشک	متخصص	پزشک عمومی					
۰/۸	۲۲۵	۲	۳/۵	۴	۵۸	۱۰/۴	۱۰۹۷	۱۴۶۱	۱۳۹۳
۰/۸	۲۲۳	۲/۴	۳/۹	۴/۵	۶۳	۱۱	۱۱۷۸	۱۴۷۱	۱۳۹۴
۰/۸	۲۲۳	۲/۶	۳/۹	۴/۸	۶۵	۱۲/۴	۱۳۵۸	۱۷۵۹	۱۳۹۵
۰/۸	۲۲۳	۲/۹	۴/۷	۴/۷	۶۲	۱۳/۹	۱۴۴۹	۱۷۶۵	۱۳۹۶
۰/۸	۲۲۳	۲/۶	۴/۵	۴/۹	۵۶	۱۴/۱	۱۴۶۴	۱۷۶۵	۱۳۹۷

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

جدول ۴: شاخص های بیمارستانهای وابسته به دانشگاه به تفکیک شهرستان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	نام بیمارستان	درصد اشغال تخت		نسبت فوت در هزار نفر		نسبت پذیرش بیمار برای هر تخت	
		۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷
کل استان							
بوشهر	شهیدای خلیج فارس	۶۵	۵۶	۱۵	۱۴/۲	۷/۹	۷/۲
	تخصصی قلب	۷۶	۷۳	۱۳	۱۴	۷/۱	۷
تنگستان	امام حسین	۲۹	۳۳	۱	۳	۳/۲	۳/۹
دشتستان	شهید گنجی	۶۵	۵۸	۱۵	۱۴/۸	۷/۸	۷/۱
دشتی	زینبیه	۴۹	۴۴	۱۶	۱۵/۶	۷/۴	۷/۵
دیلم	بقیه ا... الاعظم	۵۰	۳۳	۱۰	۷/۶	۶/۸	۵/۱
کنگان	امام خمینی	۵۳	۴۹	۸	۸/۵	۷/۹	۷/۳
گناوه	امیرالمومنین	۷۸	۷۴	۴	۵/۸	۱۴/۵	۱۳/۹
	سوانح و سوختگی	۱۷	۱۹	۲۳۵	۱۳۱/۹	۰/۸	۰/۹
دیر	امام هادی	۱۰	۲۲	۱۸	۱/۵	۱/۱	۲/۶

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان

جدول ۵: تعداد تخت فعال بیمارستانی به ازای هر ده هزار نفر در استان به تفکیک شهرستان‌ها طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	۱۳۹۶				۱۳۹۷			
	جمعیت	تعداد بیمارستان	تعداد تخت فعال موجود	نسبت تخت موجود به مصوب	جمعیت	تعداد بیمارستان	تعداد تخت فعال موجود	نسبت تخت موجود به مصوب
بوشهر	۲۶۵۷۸۲	۷	۶۸۱	۲۵/۶	۸۱	۷	۶۵۳	۲۴/۶
تنگستان	۷۴۶۸۴	۱	۳۱	۴/۲	۹۷	۱	۲۹	۳/۹
دشتستان	۲۳۴۸۶۰	۲	۲۶۴	۱۱/۲	۸۷	۲	۲۷۰	۱۱/۵
دشتی	۸۱۰۲۸	۱	۶۵	۸	۶۸	۱	۷۰	۸/۶
دیر	۵۸۵۷۵	۱	۱۴	۲/۴	۳۷	۱	۲۳	۳/۹
کنگان	۷۷۵۲۸	۱	۱۳۵	۱۷/۴	۷۰	۱	۱۳۳	۱۷/۲
گناوه	۱۰۵۴۰۱	۲	۱۳۶	۱۲/۹	۱۰۰	۲	۱۵۱	۱۴/۳
دیلم	۳۴۶۸۶	۱	۴۶	۱۳/۳	۱۰۰	۱	۴۱	۱۱/۸
جم	۵۳۱۰۳	۱	۴۵	۸/۵	۶۶	۱	۵۴	۱۰/۲
عسلویه	۵۳۰۹۱	۱	۳۲	۶	۱۰۰	۱	۴۰	۷/۵
جمع	۱۰۳۸۷۳۸	۱۸	۱۴۴۹	۱۴	۸۲	۱۸	۱۴۶۴	۱۴/۰۹

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان بوشهر

* جمعیت کل استان و شهرستان‌ها، بر اساس سرشماری معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی استان، ملاک محاسبه شاخص‌های این فصل قرار گرفته است. بیمارستان‌های پایگاه‌های نظامی در آمار فوق در نظر گرفته نشده‌اند.

جدول ۶: جمعیت استان بر اساس سرشماری علوم پزشکی و خدمات درمانی طی سال‌های ۱۳۹۶-۹۷

سال ۱۳۹۷			سال ۱۳۹۶			جمعیت
کل	روستایی	شهری	کل	روستایی	شهری	
۱۱۰۳۰۰۵	۲۸۴۹۹۵	۸۱۸۰۱۰	۱۱۰۳۰۰۵	۲۸۴۹۹۵	۸۱۸۰۱۰	با احتساب پایگاه‌ها و شهرک‌های جم
۱۰۳۸۷۳۸	۲۸۴۹۹۵	۷۵۳۷۴۳	۱۰۳۸۷۳۸	۲۸۴۹۹۵	۷۵۳۷۴۳	بدون احتساب پایگاه‌ها و شهرک‌های جم

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان بوشهر

جدول ۷: تعداد پزشک به ازای هر ده هزار نفر جمعیت در استان به تفکیک شهرستان‌ها طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شهرستان	سال ۱۳۹۷							سال ۱۳۹۶						
	تعداد کل پزشکان	تعداد پزشک عمومی	تعداد پزشک متخصص و فوق تخصص	تعداد پزشکان متخصص از کل	سهم پزشکان	تعداد داروسازان	هر ده هزار نفر	تعداد کل پزشکان	تعداد پزشک عمومی	تعداد پزشک متخصص و فوق تخصص	تعداد پزشکان متخصص از کل	سهم پزشکان	تعداد داروسازان	هر ده هزار نفر
بوشهر	۲۶۵۷۸۲	۶۱۸	۱۸۰	۲۴۲	۳۹	۴۴	۲۳/۲	۲۶۵۷۸۲	۶۶۰	۲۱۳	۲۴۰	۳۶	۵۲	۲۴/۸
تنگستان	۷۴۶۸۴	۳۹	۲۵	۴	۱۰	۱	۵/۲	۷۴۶۸۴	۳۵	۲۳	۵	۱۴	۰	۴/۷
دشتستان	۲۳۴۸۶۰	۲۳۵	۹۲	۸۳	۳۵	۱۸	۱۰	۲۳۴۸۶۰	۲۲۵	۹۷	۸۵	۳۸	۲۳	۹/۶
دشتی	۸۱۰۲۸	۵۸	۲۳	۲۱	۳۶	۴	۷/۲	۸۱۰۲۸	۵۶	۲۳	۲۰	۳۶	۶	۶/۹
دیر	۵۸۵۷۵	۴۱	۱۹	۴	۱۰	۳	۷	۵۸۵۷۵	۴۲	۲۰	۴	۹	۷	۷/۱
کنگان	۷۷۵۲۸	۱۲۷	۳۸	۴۶	۳۶	۱۶	۱۶/۴	۷۷۵۲۸	۱۴۹	۵۶	۳۹	۲۶	۲۶	۱۹/۲
گناوه	۱۰۵۴۰۱	۱۰۶	۳۶	۳۹	۳۷	۱۱	۱۰	۱۰۵۴۰۱	۹۳	۲۵	۳۷	۴۰	۱۳	۸/۸
دیلم	۳۴۶۸۶	۷۳	۳۸	۱۵	۲۱	۶	۲۱	۳۴۶۸۶	۶۳	۳۰	۱۸	۲۹	۶	۱۸/۲
جم	۵۳۱۰۳	۱۱۷	۳۵	۴۳	۳۷	۹	۲۲	۵۳۱۰۳	۱۲۲	۳۸	۴۱	۳۴	۱۲	۲۲/۹
عسلویه	۵۳۰۹۱	۶۷	۳۲	۲۴	۳۶	۱	۱۲/۶	۵۳۰۹۱	۴۱	۲۰	۸	۱۹	۳	۷/۷
جمع	۱۰۳۸۷۳۸	۱۴۸۱	۵۱۸	۵۲۱	۳۵	۱۱۳	۱۴/۲	۱۰۳۸۷۳۸	۱۴۸۶	۵۴۵	۴۹۷	۳۳	۱۴۸	۱۴/۳

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان بوشهر

از مجموع ۱۴۰ مرکز بهداشتی و درمانی، تعداد ۱۰۷ مرکز به صورت روزانه و ۳۳ مرکز به صورت شبانه روزی مشغول به فعالیت می‌باشند که متأسفانه تعداد مراکز خدمات شبانه‌روزی در استان نسبتاً اندک بوده و توانای پاسخگویی به نیازهای شهروندان را ندارند. از مجموع این مراکز تنها ۱۲/۹ درصد به صورت خصوصی مشغول به فعالیت می‌باشند، کمبود واحدهای درمانی بخش خصوصی یکی دیگر از علل مراجعه بیماران به استان‌های همجوار می‌باشد.

جدول ۸: مراکز بهداشتی و درمانی استان بر حسب نحوه اداره، زمان کار و وضعیت حقوقی (شامل درمانگاه و مرکز بهداشتی درمانی) طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

سال	نحوه اداره*		زمان کار		وضعیت حقوقی		
	مستقل	غیر مستقل	روزانه	شبانه روزی	وابسته به دانشگاه	خصوصی	سایر
۱۳۹۳	۹۳	۳۸	۱۰۲	۲۹	۹۲	۱۷	۲۲
۱۳۹۴	۱۰۴	۳۴	۱۰۸	۳۰	۹۵	۱۹	۲۴
۱۳۹۵	۱۰۹	۳۲	۱۰۹	۳۲	۹۹	۱۴	۲۸
۱۳۹۶	۱۱۶	۲۳	۱۰۹	۳۰	۱۰۰	۱۱	۲۸
۱۳۹۷	۱۲۱	۱۹	۱۰۷	۳۳	۹۹	۱۸	۲۳

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

* واحد مستقل واحدی است که دارای تشکیلات و محل فعالیت مستقل باشد و واحد غیر مستقل به واحدی گفته می‌شود که در داخل واحد دیگری قرار داشته و از امکانات اداری، مالی و پرسنلی واحد مذکور استفاده نماید.

خانه‌های بهداشت در هر استان، سطح اول ارائه خدمات بهداشتی محسوب می‌شوند که خدمات تعریف شده‌ای را به جمعیت تحت پوشش خود ارائه می‌دهند و بطور متوسط هر خانه بهداشت جهت تامین خدمات بهداشتی ۱۵۰۰-۱۰۰۰ نفر جمعیت روستایی احداث می‌گردد. تعداد خانه‌های بهداشت در سال ۹۷ برابر با ۲۲۳ باب بوده است، هر خانه بهداشت استان در سال ۹۷ به حدود ۱۲۷۸ نفر جمعیت روستایی خدمات بهداشتی ارائه می‌نماید.

در سال ۹۷ تعداد خانه بهداشت فعال به ازای هر هزار نفر جمعیت برابر با ۰/۸ می‌باشد که نسبت به سال قبل از آن تغییری نداشته است.

شاخص اشغال تخت بیمارستانی میزان بهره‌برداری از منابع را نشان می‌دهد. درصد اشغال تخت اگر بین ۸۴ تا ۸۵ درصد باشد (۱۵ یا ۱۶ درصد بقیه برای فوریت‌های پزشکی در نظر گرفته می‌شود) می‌توان گفت میزان بهره‌برداری از منابع بیمارستان، مطلوب بوده است. این شاخص از تقسیم مجموع تعداد تخت‌هایی که در طی یک دوره زمانی معین در اشغال بیماران بوده است بر تعداد تخت‌های قابل استفاده در هر بخش ضربدر تعداد روزهای یک دوره معین زمانی محاسبه می‌گردد. در سال ۹۷ این شاخص در بیمارستان‌های استان ۵۶ درصد بوده است که روند کاهشی را طی نموده است. بیمارستان امیرالمومنین گناوه با ۷۸ درصد، بیشترین درصد اشغال و بیمارستان سوانح و سوختگی همین شهرستان با ۱۹ درصد، کمترین درصد اشغال روزانه تخت را در میان سایر بیمارستان‌ها دارا می‌باشند.

پزشکان، مهمترین عامل در مدیریت تخصیص منابع بخش سلامت محسوب می‌شوند و نقش اساسی را در میزان اثربخشی و کارایی خدمات بهداشتی و درمانی برعهده دارند. بررسی وضعیت شاخص‌های برخورداری جمعیت از پزشک عمومی، متخصص و دندانپزشک مهمترین روش تعیین میزان برخورداری جمعیت از درمان مناسب می‌باشد.

تعداد کل پزشکان استان در سال ۹۷ بالغ بر ۱۴۸۶ پزشک می‌باشد که نسبت به سال قبل با ۱۴۸۱ پزشک، رشد ۰/۳ درصدی داشته است. با این حال شاخص نسبت پزشک به هزار نفر جمعیت در استان ۱/۴۳ می‌باشد.

تعداد پزشک عمومی استان به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت در سال ۹۷، برابر با ۵/۲ نفر است. تعداد کل پزشکان متخصص و فوق تخصص استان در سال ۹۷ برابر با ۴۹۷ نفر بوده که نسبت به سال گذشته ۴/۶ درصد کاهش یافته است. شایان ذکر است از مجموع پزشکان عمومی، متخصص و دندانپزشک در مرکز استان، ۴۴ درصد در مرکز استان مشغول به فعالیت هستند که به دلیل وضع اجتماعی و فرهنگی و وجود انگیزه‌های مناسب تر جذب مرکز استان گردیده‌اند در حالیکه سایر شهرستان‌ها به خصوص در ارتباط با نیاز به پزشکان متخصص، با کمبود بیشتری مواجه هستند. گر چه بنظر میرسد در سالهای اخیر اقدامات موثری در خصوص بهبود شرایط شهرستانهای محرومتر برداشته شده، ولی همچنان عدم توازن معناداری مشاهده می‌گردد بگونه ای که متاسفانه در شهرستان های تنگستان و دیر به ترتیب ۵ و ۴ متخصص حضور دارد. تعداد پزشک متخصص استان به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت در سال ۹۷ برابر با ۴/۸ متخصص بوده است.

تعداد دندانپزشک به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت در سال ۹۷ برابر با ۲/۸ دندانپزشک بوده که نسبت به سال قبل از آن کاهش داشته است. با توجه به اهمیت وجود کادر متخصص در عرصه بهداشت و سلامت تلاش بیشتر دانشگاه علوم پزشکی استان جهت افزایش جذب این نیروها و افزایش سرانه پزشک متخصص و فوق تخصص و دندانپزشک در استان طی سال‌های آتی ضروری می‌باشد.

سایر شاخص‌های حوزه بهداشت و درمان

شاخص مرگ و میر کودکان زیر پنج سال، نشان‌دهنده تاثیر عوامل محیطی، سوء تغذیه و کمبود ارائه خدمات بهداشتی است. مرگ کودکان زیر پنج سال، عبارت است از مرگ خروجی زنده حاملگی در فاصله تولد تا کامل شدن ۵۹ ماه و ۲۹ روزگی. با شناخت این شاخص، اطلاع از بیماری‌های موثر در مرگ و میر کودکان افزایش یافته و در نتیجه امکان بیشتری جهت برنامه‌ریزی صحیح بهداشتی و مصون‌سازی فراهم می‌آید. نرخ مرگ و میر کودکان زیر پنج سال در هزار تولد زنده در سال ۹۷ برابر با ۱۴/۲۲ درصد می‌باشد که نسبت به سال قبل ۰/۳۴ درصد کاهش داشته است.

شاخص مرگ کودکان زیر ۵ سال در قالب دو شاخص مرگ نوزادی (زیر یک‌ماه) و مرگ کودکان یک ماه تا ۵ سال بررسی می‌شود که در بررسی شاخص‌ها و مطالعات انجام شده شایع‌ترین علت مرگ نوزادان، نارسی و ناهنجاری‌های مادرزادی است که متاثر از کیفیت خدمات بارداری و ارائه خدمات مناسب و به موقع بیمارستانی برای نوزادان نارس است. در مرگ‌های یک ماه تا ۵ سال نیز بیشترین علت را حوادث و ناهنجاری‌ها تشکیل می‌دهند که در این زمینه، هماهنگی‌های بین بخشی عظیمی را می‌طلبد. البته در بهبود این شاخص به خصوص در زمینه افزایش کیفیت مراقبت‌های بارداری با توجه به اجرای برنامه ادغام یافته سلامت مادران، اجرای برنامه کودک سالم و مراقبت از کودک بیمار در راستای تشخیص و درمان به موقع بیماری‌هایی مانند عفونت‌های تنفسی و اسهال اقدامات زیادی در استان انجام شده است.

میزان مرگ و میر کودکان زیر یک‌سال در سال ۹۷ برابر ۱۱/۶ نفر در صد هزار تولد زنده بوده که نسبت به سال قبل ۰/۳۵ درصد کاهش داشته است.

این شاخص، بیشتر نشانگر سطح بهداشت زنان باردار و چگونگی رشد جنین طی دوره بارداری است و جهت ارائه برنامه‌های بهداشتی مناسب، مفید واقع می‌گردد. بررسی‌ها نشان می‌دهد بیشتر مرگ و میر نوزادان، ناشی از وجود شرایط نامساعد محیطی، تغذیه و عدم مراقبت‌های بهداشتی

است. تغذیه مناسب و رعایت نکاتی که بیماری‌های شایع نظیر اسهال و عفونت‌های تنفسی را کاهش می‌دهد و پایش رشد کودکان به ارتقای سطح سلامت آنان در این دوران کمک می‌کند. میزان مرگ و میر مادران باردار به علل عوارض حاملگی در سال ۹۷ برابر با ۲۴/۷۸ نفر در هر یکصد هزار تولد زنده می‌باشد که نسبت به سال قبل افزایش یافته است. مرگ و میر مادری، عبارت است از مرگ یک زن هنگام حاملگی، زایمان یا در فاصله ۴۲ روز بعد از خاتمه حاملگی بدون در نظر گرفتن طول مدت و محل حاملگی و بدون توجه به اینکه علت مرگ، حاملگی یا درمان‌های مربوط به حاملگی باشد.

شاخص مرگ مادران متاثر از عوامل متعددی از جمله کیفیت خدمات بارداری، کیفیت خدمات زایمانی و پس از زایمان می‌باشد. همچنین بیش از ۹۹ درصد مرگ‌ها در بیمارستان اتفاق افتاده است که تمام موارد فوق به طور کامل در کمیته دانشگاهی کاهش مرگ مادران ذکر شده و توجه به خدمات بیمارستانی و نقش آنها در مرگ مادران، توجه بیشتر بخش خصوصی (متخصصین زنان) به امر مراقبت مادران و توجه به کیفیت خدمات، بهبود کیفیت خدمات خارج بیمارستانی در مراکز بهداشتی درمانی پیشنهاد می‌شود.

در این زمینه فعالیت‌های گسترده جهت آگاهی دادن به مادران و فعال نمودن مشاوره‌های درون منزل و ارتقای سطح آگاهی همسران مادران باردار، راه‌اندازی تسهیلات زایمانی و آموزش ماماها محلی، همچنین افزایش راندمان و کیفیت ارائه خدمات زایشگاهی و حساس سازی پرسنل پزشکی و خانواده‌ها در مواجهه با علائم خطر در استان راه گشا خواهد بود. مهمترین دلایل مرگ و میر مادران در استان بوشهر عبارتند از: لوپوس، آمبولی و خونریزی مغزی. بیماری لوپوس یکی از انواع بیماری خود ایمنی است و زمانی رخ می‌دهد که سیستم ایمنی بدن بیمار شروع به حمله بافت‌ها و اندام‌های بدن خود فرد می‌کند. این حملات باعث التهاب، ورم و آسیب دیدن نقاط مختلف بدن همچون مفاصل، پوست، کلیه‌ها، خون، قلب و ریه می‌شود.

تعداد افراد مبتلا به ایدز در پایان سال ۹۷ برابر با ۵۳۶ نفر می‌باشد و ۱۸ مورد جدید به شمار مبتلایان به ویروس HIV در این سال افزوده گردیده است. بطور کلی تعداد مبتلایان به ویروس ایدز در استان نسبت به سال گذشته ۳/۵ درصد افزایش یافته است.

شناسایی موارد جدید ابتلا در بیماری ایدز مانند دیگر بیماری‌های واگیر نیست و مواردی که شناسایی می‌شود به احتمال بسیار زیاد چندین سال قبل دچار بیماری بوده و علائم نشان نداده‌اند. با توجه به برنامه‌های کنترل بیماری در سطح استان و وجود مرکز مشاوره پس از شناسایی هر فرد مبتلا، خانواده و اطرافیان تحت آموزش و مراقبت قرار می‌گیرند و در این زمینه هدف اصلی از

مجموعه اقدامات بیان شده عدم انتقال بیماری به اطرافیان فرد به ویژه خانواده درجه یک می‌باشد که از بروز مورد جدید جلوگیری شود.

تعداد آزمایشگاه‌های استان در سال ۹۷ برابر با ۸۲ آزمایشگاه می‌باشد که در مقایسه با سال قبل ۱/۲ درصد کاهش داشته است. از مجموع آزمایشگاه‌های استان ۱۳ آزمایشگاه به صورت شبانه‌روزی مشغول به فعالیت می‌باشند. در سال ۹۷، حدود ۷۳ درصد آزمایشگاه‌های استان دولتی بوده و در مجموع هر واحد آزمایشگاهی، جمعیتی معادل ۱۲۶۶۷۵ نفر را در کل استان تحت پوشش قرار می‌دهد.

تعداد مراکز توانبخشی و فیزیوتراپی استان در سال ۹۷ برابر با ۸۵ مرکز می‌باشد. نسبت جمعیت استان به یک واحد توانبخشی و فیزیوتراپی ۱۲۲۲۰ نفر است، یعنی تقریباً به ازای هر ۱۲ هزار نفر یک واحد توانبخشی و فیزیوتراپی موجود است. در استان ۳ واحد توانبخشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی، ۷۲ واحد خصوصی و ۱۰ واحد مربوط به سایر سازمان‌ها، ادارات و شرکت‌ها می‌باشد.

تعداد مراکز پرتونگاری و رادیولوژی استان در سال ۹۷ برابر با ۵۱ مرکز می‌باشد که در مقایسه با سال قبل ۸ مرکز به اینگونه از مراکز خدماتی و درمانی افزوده شده است. به طور کلی هر مرکز پرتونگاری جمعیتی معادل ۲۰۳۶۷ نفر را در کل استان تحت پوشش قرار می‌دهد.

تعداد داروخانه‌های استان در سال ۹۷ برابر با ۱۲۵ داروخانه می‌باشد. تنها ۱۸ درصد به صورت شبانه‌روزی مشغول فعالیت می‌باشند. به ازای هر ۸۳۰۹ نفر جمعیت یک داروخانه در استان وجود دارد.

در سال‌های اخیر اغلب داروخانه‌های مراکز بهداشتی - درمانی به بخش خصوصی واگذار گردیده به طوری که در پایان سال ۹۷ تعداد ۱۰۲ داروخانه‌های سطح استان بصورت خصوصی اداره می‌گردند. همچنین تعداد پزشکان داروساز استان در این سال برابر ۱۴۸ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۲۶/۵ درصد افزایش داشته است.

تعداد ۱۷ پایگاه اورژانس ثابت شهری و ۹ مرکز اورژانس در مرکز استان مشغول به فعالیت است. میانگین رسیدگی به مصدومین در شهرهای استان ۴ دقیقه است.

اواخر سال ۹۳ بر اساس موافقت نامه وزارت بهداشت با نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی یک فروند بالگرد برای امداد هوایی در اختیار دانشگاه علوم پزشکی بوشهر قرار گرفت و این اورژانس فعالیت خود را آغاز کرد به گونه ای که در حال حاضر هر ماه بطور میانگین ۴ مأموریت به خصوص بیمارانی از جزیره خارگ و خدمات رسانی جاده ای را با موفقیت انجام داده و در کاهش زمان

رساندن مصدومین به مراکز خدمات پزشکی نقش بسزایی ایفا نموده است. با راه اندازی اورژانس هوایی در این استان، بوشهر هفدهمین استان برخوردار از این مزیت برای خدمات رسانی به بیماران در کشور به شمار می رود. حادثه خیز بودن استان لزوم تقویت امکانات پزشکی مشابه را ضروری مینماید. کاهش مرگ و میر و انتقال سریع مصدومان از محل حادثه به نزدیکترین مراکز درمانی از جمله اهداف راه اندازی اورژانس هوایی بوشهر میباشد. این بالگرد که هم اکنون در فرودگاه منطقه دوم نیروی دریایی ارتش مستقر است و بنا به تشخیص ستاد هدایت اورژانس، پرواز انجام می دهد در شرایط خاص و بحرانی قابلیت حمل سه بیمار را دارد. مسافت تحت پوشش این بالگرد ۱۵۰ کیلومتر از شمال به دیلم و از جنوب به کنگان است. محدودیت شعاع پروازی برای اورژانس هوایی بوشهر باعث شده در دو شهرستان جم و عسلویه در جنوب استان امکان خدمات دهی به بیماران نباشد و در صورت نیاز باید بیماران از طریق زمینی به شهرستان کنگان منتقل و پس از آن از طریق هوایی به مرکز استان اعزام شوند.

تعداد کل پایگاه اورژانس بین راهی استان بوشهر در سال ۹۷ برابر با ۳۵ پایگاه می باشد. تعداد کل آمبولانس های استان در سال ۹۷ برابر با ۱۵۳ دستگاه می باشد که از این تعداد ۱۴۴ دستگاه دولتی (۷۱ دستگاه در مراکز اورژانس و ۷۳ دستگاه در بیمارستان ها و سایر موسسات درمانی) و ۹ دستگاه خصوصی موجود می باشد.

جدول ۹: تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌های استان برحسب نحوه اداره و زمان کار طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

زمان کار		نحوه اداره		سال
شبهانه روزی	روزانه	غیر مستقل	مستقل	
آزمایشگاه				
۱۰	۶۹	۶۲	۱۷	۱۳۹۳
۱۲	۶۷	۶۱	۱۸	۱۳۹۴
۱۵	۶۴	۶۳	۱۶	۱۳۹۵
۱۶	۶۷	۶۵	۱۸	۱۳۹۶
۱۳	۶۹	۶۰	۲۲	۱۳۹۷
داروخانه				
۱۲	۸۱	۱۰	۸۳	۱۳۹۳
۱۲	۸۱	۱۱	۸۲	۱۳۹۴
۱۳	۱۰۰	۲۷	۸۶	۱۳۹۵
۲۲	۹۶	۲۵	۹۳	۱۳۹۶
۲۳	۱۰۲	۲۳	۱۰۲	۱۳۹۷

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان

جدول ۱۰: تعداد آزمایشگاه‌ها و داروخانه‌های استان برحسب وضعیت حقوقی طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۳

سال	جمع	وابسته به دانشگاه علوم پزشکی	خصوصی	سایر
آزمایشگاه				
۱۳۹۳	۷۹	۵۴	۱۵	۱۰
۱۳۹۴	۷۹	۵۲	۱۶	۱۱
۱۳۹۵	۷۹	۵۰	۱۷	۱۲
۱۳۹۶	۸۳	۵۳	۱۸	۱۲
۱۳۹۷	۸۲	۴۹	۲۱	۱۲
داروخانه				
۱۳۹۳	۹۳	۲	۸۱	۱۰
۱۳۹۴	۹۳	۲	۸۰	۱۱
۱۳۹۵	۱۱۳	۱۱	۸۶	۱۶
۱۳۹۶	۱۱۸	۱۰	۹۲	۱۶
۱۳۹۷	۱۲۵	۸	۱۰۲	۱۵

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

جدول ۱۱: تعداد مراکز پرتونگاری و توانبخشی استان برحسب وضعیت حقوقی طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۳

سال	جمع	وابسته به دانشگاه علوم پزشکی	خصوصی	سایر
مرکز پرتونگاری و رادیولوژی				
۱۳۹۳	۴۴	۱۴	۲۰	۱۰
۱۳۹۴	۴۶	۱۴	۲۱	۱۱
۱۳۹۵	۴۵	۱۶	۱۹	۱۰
۱۳۹۶	۴۳	۱۵	۱۸	۱۰
۱۳۹۷	۵۱	۱۴	۲۷	۱۰
توانبخشی و فیزیوتراپی				
۱۳۹۳	۷۰	۳	۵۷	۱۰
۱۳۹۴	۷۱	۳	۵۷	۱۱
۱۳۹۵	۷۸	۳	۶۴	۱۱
۱۳۹۶	۷۷	۳	۶۳	۱۱
۱۳۹۷	۸۵	۳	۷۲	۱۰

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

جدول ۱۲: تعداد آزمایشگاه‌ها، داروخانه‌ها و مراکز پرتونگاری و توانبخشی استان در سال ۹۷ به تفکیک شهرستان‌ها

شهرستان	آزمایشگاه		داروخانه		مرکز پرتونگاری		مرکز توانبخشی	
	دولتی	خصوصی	دولتی	خصوصی	دولتی	خصوصی	دولتی	خصوصی
کل استان	۴۹	۲۱	۸	۱۱۷	۱۴	۲۷	۳	۷۲
بوشهر	۷	۹	۳	۴۰	۳	۱۳	۰	۲۵
تنگستان	۵	۰	۰	۲	۱	۰	۰	۰
دشتستان	۱۲	۳	۱	۲۵	۲	۶	۱	۱۱
دشتی	۵	۱	۱	۵	۱	۰	۱	۳
دیر	۴	۰	۰	۶	۱	۱	۰	۱
دیلم	۳	۱	۰	۴	۱	۰	۰	۳
کنگان	۴	۳	۱	۹	۱	۳	۰	۹
گناوه	۴	۲	۲	۱۲	۴	۲	۱	۱۰
جم	۲	۱	۰	۷	۰	۲	۰	۸
عسلویه	۳	۲	۰	۷	۰	۰	۰	۲

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان

جدول ۱۳: تعداد آمبولانس‌های دولتی و غیر دولتی استان در سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۳

سال	اورزانس ۱۱۵	دولتی	غیر دولتی	جمع	میانگین زمانی شروع پاسخگویی تا رسیدن بر بالین بیمار(دقیقه)	
					شهر	جاده
۱۳۹۳	۷۰	۵۷	۲	۱۲۹	۶/۵	۸
۱۳۹۴	۷۵	۶۱	۲	۱۳۸	۵	۶
۱۳۹۵	۸۹	۷۸	۱	۱۶۹	۴	۷
۱۳۹۶	۷۹	۷۵	۳	۱۵۷	۵	۸
۱۳۹۷	۷۱	۷۳	۹	۱۵۳	۴	۷

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان بوشهر

جدول ۱۴: تعداد مراکز اورژانس ۱۱۵ استان در سال ۱۳۹۷

نسبت تعداد پایگاههای اورژانس موجود به مصوب	تعداد پایگاههای موجود					تعداد پایگاههای مصوب	شهرستان
	مجموع	پایگاه هوایی	پایگاه ثابت بین راهی	پایگاه ثابت شهری	مرکز اورژانس		
۸۰	۵۳	۱	۳۵	۱۷	۹	۶۶	کل استان
۸۰	۱۲	۱	۷	۴	۱	۱۵	بو شهر
۱۰۰	۵	۰	۴	۱	۱	۵	تنگستان
۷۷	۱۰	۰	۷	۳	۱	۱۳	دشتستان
۶۲	۵	۰	۴	۱	۱	۸	دشتی
۱۰۰	۵	۰	۴	۱	۱	۵	دیر
۷۵	۳	۰	۲	۱	۱	۴	دیلم
۷۵	۳	۰	۱	۲	۱	۴	کنگان
۶۰	۳	۰	۲	۱	۱	۵	گناوه
۱۰۰	۳	۰	۲	۱	۱	۳	جم
۱۰۰	۴	۰	۲	۲	۰	۴	عسلویه

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان

جدول ۱۵ : حوادث ویژه و مهم اتفاق افتاده در استان بوشهر طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

۱۳۹۷				۱۳۹۶				نوع حادثه
تعداد آمیولانس اعزام شده	تعداد فوتیها	تعداد مصدومین	تعداد کل	تعداد آمیولانس اعزام شده	تعداد فوتیها	تعداد مصدومین	تعداد کل	
۱۶۱	۳۴	۸۱	۲۷۶	۴۱	۲	۲۳۵	۴۶	حوادث ترافیکی
۲	۲	۲۷	۳۱	۶	۱	۱۴	۵	مسمومیت
۰	۰	۴	۴	۰	۰	۰	۵	زلزله
۱	۵	۲۳	۲۹	۷	۲	۶	۸	تیراندازی
۱۱	۱	۱۱	۲۳	۱۰	۱	۱۴	۸	غرق شدگی
۱۷	۲۸	۲۵	۷۰	۷	۷	۰	۷	خودکشی
۱۹۲	۷۰	۱۷۱	۴۳۳	۹۷	۱۳	۳۰۱	۱۰۲	جمع کل

ماخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان

جدول ۱۶: برخی از شاخص‌های بخش بهداشت و درمان استان طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۳

عملکرد					واحد	عنوان شاخص
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	متعارف	
۱/۵۶	۱/۶۹	۱/۷۲	۱/۷۳	۱/۷۱	درصد	رشد طبیعی جمعیت
۱۹/۴۵	۲۰/۸۶	۲۰/۹۶	۲۱/۰۳	۲۰/۷۶	ده هزار نفر	میزان تولد خام
۳۲/۵	۲۷/۲	۶/۵	۶/۴	۴/۲	درصد	نسبت سالخوردگی جمعیت
۷/۴	۷/۵	۷/۲	۷/۵	۷/۵	آزمایشگاه	آزمایشگاه به ازاء صد هزار نفر جمعیت
۱۰/۷	۱۰/۷	۱۰/۳	۸/۷	۸/۸	داروخانه	داروخانه به ازاء صد هزار نفر جمعیت
۴/۶	۳/۹	۴/۱	۴/۳	۴/۲	پرتونگاری	مراکز پرتونگاری و رادیولوژی به ازاء صد هزار نفر جمعیت
۷/۷	۷	۷/۱	۶/۶	۶/۶	توانبخشی	مراکز توانبخشی و فیزیوتراپی به ازاء صد هزار نفر جمعیت
۸۲	۷۸	۷۵	۸۶	۸۷	درصد	نسبت داروخانه‌های بخش خصوصی به کل
۲۶	۲۲	۲۲	۲۰	۱۹	درصد	نسبت آزمایشگاه‌های بخش خصوصی به کل
۵۳	۴۲	۴۲	۴۶	۴۵	درصد	نسبت مراکز پرتونگاری و رادیولوژی بخش خصوصی به کل
۸۵	۸۲	۸۲	۸۰	۸۱	درصد	نسبت مراکز توانبخشی و فیزیوتراپی بخش خصوصی به کل
۴	۴	۴	۲	۲	مرکز	تعداد مراکز MRI
۹	۹	۹	۷	۷	مرکز	تعداد مراکز سی تی اسکن
۱	۱	۱	۱	۱	دستگاه	آنژیوگرافی
۳۰۶۹	۳۲۶۸	۳۰۴۰	۳۱۷۱	۲۲۷۲	تعداد	تعداد آنژیوگرافی
۱/۴۱	۱/۳۶	۱/۲۷	۰/۹۸	۰/۹۶	ده هزار نفر	نسبت تخت ویژه-PICU-NICU به جمعیت ICU-CCU
۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۲	هزار نفر	نسبت تخت سوختگی به هزار نفر جمعیت
۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۴	هزار نفر	نسبت تخت روانی به هزار نفر جمعیت

ادامه جدول ۱۶: برخی از شاخص‌های بخش بهداشت و درمان استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

عملکرد					واحد متعارف	عنوان شاخص
۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳		
۱۰۹	۱۰۰	۹۹	۹۶	۷۳	تخت	تعداد تخت‌های دیالیز استان
۲/۴	۲/۵	۲/۵	۲/۶	۲/۵	روز	متوسط اقامت بیمارستانی
۷/۲	۷/۶	۷/۹	۷/۵	۷	نفر	نسبت پذیرش بیمار برای هر تخت در بیمارستانهای وابسته
۱/۱	۱/۲	۱/۲	۱/۱۴	۱/۰۶	هزار نفر	نسبت فوت شده در هزار نفر جمعیت در بیمارستانهای وابسته
۲۸	۲۸	۲۷	۲۶	۳۰	باب	تعداد درمانگاه و مراکز ترک اعتیاد
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	درصد	درصد دسترسی به مراقبت‌های اولیه بهداشتی از طریق شبکه‌های دولتی بهداشتی در مناطق روستایی
۸۳/۳	۱۰۰	۱۰۰	۹۶	۹۶	درصد	نسبت مراکز بهداشتی درمانی روستایی دایر به کل طرح شبکه
۱۰۰	۹۶/۶	۸۶/۷	۹۶	۹۶	درصد	نسبت مراکز بهداشتی درمانی روستایی ملکی به کل طرح شبکه
۹۴/۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	درصد	نسبت خانه‌های بهداشتی دایر به کل طرح شبکه
۹۵	۹۵/۵	۹۹/۶	۹۵	۹۵	درصد	نسبت خانه‌های بهداشتی ملکی به کل طرح شبکه
۹۹/۸	۹۹/۸۲	۹۹/۸۳	۹۹/۸	۹۹/۴	درصد	میزان دسترسی جمعیت روستایی به آب آشامیدنی سالم
۹۸/۱	۹۷/۳	۹۷/۲	۹۴/۸	۹۳/۹	درصد	میزان دفع بهداشتی زباله در روستاها
۹۷/۷	۹۷/۸	۹۶/۷	۹۵/۱	۹۴/۹	درصد	خانوار روستایی برخوردار از توالی بهداشتی
۸۸	۸۴/۸	۸۳/۱	۸۰/۲	۷۹/۶	درصد	مراکز تهیه و توزیع و فروش مواد خوراکی و بهداشتی دارای معیار بهداشتی شهری
۸۶/۲۷	۸۲/۹	۸۱/۷۵	۷۹/۵	۷۷/۷	درصد	اماکن عمومی دارای معیار بهداشتی شهری

ادامه جدول ۱۶: برخی از شاخص‌های بخش بهداشت و درمان استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

عملکرد					واحد متعارف	عنوان شاخص
۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
۹۹	۹۷/۷	۸۶/۳	۸۶	۷۵/۹	درصد	واحد‌های بهداشتی درمانی شهری با شرایط مطلوب از نظر بهداشت محیط
۰	۰	۰	۰/۱۳	۲/۹	درصد	درصد نمونه‌های ناسالم محصولات خوراکی و مکمل‌های غذایی در سطح واردات
۹۹	۹۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	درصد	میزان پوشش واکسیناسیون
۹۹	۹۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	درصد	پوشش واکسیناسیون هیپاتیت ب نوبت کودکان زیر یکسال
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۹۸	۸۸	درصد	درصد دانش آموزان ۱۸-۶ ساله تحت پوشش خدمات بهداشتی
۲/۲۸	۲/۶۴	۲/۵۷	۲/۷	۲/۷	دارو	میانگین اقلام دارویی در نسخ
۴۶/۳۴	۱۶/۹	۱۶/۳۵	۱۷/۰۱	۱۶/۸۴	درصد	درصد نسخه‌های حاوی داروی تزریقی
۰	۰	۳۷/۲	۵۴/۶	۴۹/۶	درصد	نسبت استفاده از روش‌های مطمئن جلوگیری از بارداری
۰	۰	۳۷/۲	۵۴/۶	۴۹/۶	درصد	پوشش تنظیم خانواده
۲۴/۷۸	۲۲/۸۹	۲۲/۸۴	۱۸/۶	۱۹/۲	درصد	میزان مرگ و میر مادران باردار به علل عوارض حاملگی
۹۹/۹۷	۹۹/۹۸	۹۹/۹۹	۹۹/۹۶	۹۹/۹۸	درصد	میزان زایمان ایمن توسط افراد دوره دیده
۴۷	۴۷	۴۷	۴۳	۴۸	درصد	درصد عمل سزارین به کل زایمانها در بیمارستانهای وابسته
۱۱/۶	۱۱/۹۵	۱۱/۹۲	۱۲/۴۶	۱۱/۵۶	در صد هزار تولد زنده	میزان مرگ و میر کودکان زیر یکسال
۱۴/۲۲	۱۴/۵۶	۱۴/۱۱	۱۵/۴۹	۱۳/۳۹	در صد هزار تولد زنده	میزان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال

ادامه جدول ۱۶: برخی از شاخص‌های بخش بهداشت و درمان استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

عملکرد					واحد متعارف	عنوان شاخص
۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲		
۵/۹۵	۶/۰۱	۵/۵۲	۶/۱	۶/۳	درصد	درصد متولدین با وزن کمتر از ۲۵۰۰ گرم
۱۴۲	۱۳۷	۱۲۸	۱۳۶	۹۲	نفر	تعداد نوزادان مبتلا به کم کاری تیروئید (مادرزادی)
۵۳۶	۵۱۸	۴۹۵	۴۷۵	۴۴۸	نفر	تعداد مبتلایان به ایدز
۳۹	۲۳	۲۰	۲۷	۲۹	نفر	موارد جدید ابتلا به ایدز
۸	۱۱	۱۱		۱۲	نفر	تعداد موارد فوت ایدز
۰	۰	۳۶	۳۵	۳۸/۹	مورد در صدهزار نفر جمعیت	بروز کل سرطان‌ها
۱۴/۱	۱۲/۶۴	۱۲/۶۵	۱۰/۶	۱۲	درصد	درصد فوت سرطان و تومورها به کل فوت شدگان
۱/۳	۱/۵۴	۱/۹۵	۲/۹	۶	درصد	درصد فوت کهولت سن به کل فوت شدگان
۴۳/۵	۴۱/۷۷	۴۲/۸۴	۴۰/۹	۴۱/۸	درصد	درصد فوت بیماری‌های قلبی - عروقی به کل فوت شدگان
۵/۱	۵/۳	۵/۶	۷/۳	۵/۷	درصد	میزان بروز سل درصدهزارنفر

جدول ۱۷: بیماری‌های رایج بین مردم استان بوشهر در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

میزان شیوع		واحد اندازه گیری	بیماری‌های رایج
۱۳۹۷	۱۳۹۶		
۶۷	۴۳	شیوع (هزار)	فشارخون
۴۴	۲۹	شیوع (هزار)	دیابت
۰	۱۰	بروز(صدهزار)	سرطان

۱. بدلیل عدم وجود سامانه ثبت سرطان در بیمارستان شهدای خلیج فارس بوشهر امکان اعلام آمار در سال ۹۶ وجود ندارد.

جدول ۱۸: مهمترین علل مرگ در استان بوشهر در سال ۹۶-۱۳۹۵

رتبه علت	علت مرگ	سال ۱۳۹۵		رتبه علت	علت مرگ	سال ۱۳۹۶	
		درصد	تعداد			درصد	تعداد
۱	بیماری های قلبی و عروقی	۴۲	۱۷۳۱	۱	بیماری های قلبی و عروقی	۴۴	۱۷۷۴
۲	سرطان و تومورها	۱۳	۵۲۴	۲	سرطان و تومورها	۱۴	۵۷۳
۳	بیماری های غده، تغذیه و متابولیک	۸	۳۳۶	۳	بیماری های دستگاه تنفسی	۷	۲۶۸
۴	حوادث مربوط به حمل و نقل	۷	۲۹۳	۴	حوادث مربوط به حمل و نقل	۶	۲۴۴
۵	بیماری های دستگاه تنفسی	۵	۲۱۳	۵	بیماری های غده، تغذیه و متابولیک	۵	۲۰۸
۶	بیماری های حول تولد	۴	۱۵۶	۶	حوادث غیر عمد	۳	۱۴۱
۷	بیماری های دستگاه گوارش	۳	۱۳۱	۷	بیماری های حول تولد	۴	۱۳۸
۸	حوادث غیر عمد	۳	۱۲۴	۸	بیماری های دستگاه ادراری - تناسلی	۳	۱۳۰
۹	بیماری های دستگاه ادراری - تناسلی	۲	۹۵	۹	بیماری های دستگاه گوارش	۲	۹۵
۱۰	بیماری های سیستم عصبی	۲	۷۹	۱۰	ناهنجاری های مادرزادی و کروموزومی	۲	۷۸
۱۱	ناهنجاری های مادرزادی و کروموزومی	۲	۶۹	۱۱	بیماری های سیستم عصبی	۲	۷۰
۱۲	خودکشی	۲	۶۴	۱۲	خودکشی	۲	۶۱
۱۳	بیماری های انگلی	۱	۶۰	۱۳	بیماری های انگلی	۱	۵۳
	سایر موارد	۶	۲۷۰		سایر موارد	۶	۲۳۲
	جمع کل مرگ ها	۱۰۰	۴۱۴۵		جمع کل مرگ ها	۱۰۰	۴۰۶۵

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان بوشهر

جدول ۱۹: وضعیت مشارکت بخش خصوصی در سال ۱۳۹۶ در بخش سلامت استان بوشهر

تعداد	نوع واگذاری			نام واحدهای واگذار شده یا مجوز داده شده به بخش خصوصی
	مدیریتی	مجوز داده شده	خرید خدمت خدمت	
۳۶	*			داروخانه شهری
۲۹	*			داروخانه مراکز روستایی
۱۳				پایگاه سلامت
۱۷۰			*	خدمات نیروی انسانی مراقب سلامت
۳۰			*	خدمات نیروی انسانی بهداشت محیط و حرفه ای
۲۰			*	خدمات نیروی انسانی کارشناس روان
۲۰			*	خدمات نیروی انسانی کارشناس تغذیه
۱۲			*	خدمات نیروی انسانی متصدی پذیرش
۳۱			*	خدمات نیروی انسانی نگهبان خدمتگذار
۱	*			تسهیلات زایمانی
۱۲	*			MMT/DIC
۲	*			شنوایی سنجی
۱	*			فیزیوتراپی
۱	*			درمانگاه
۱	*			کلینیک آسم و آلرژی
۱	*			دیالیز

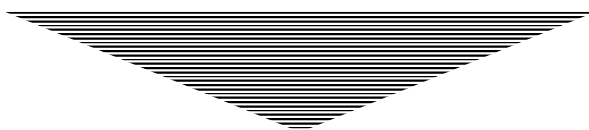
جدول ۲۰: وضعیت مشارکت بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷ در بخش سلامت استان بوئسهر

تعداد	نوع واگذاری			نام واحدهای واگذار شده یا مجوز داده شده به بخش خصوصی
	مدیریتی	مجوز داده شده	خرید خدمت خدمت	
۳۶	*			داروخانه شهری
۲۹	*			داروخانه مراکز روستایی
۱۴	*			پایگاه سلامت
۱۵۱			*	خدمات نیروی انسانی مراقب سلامت
۳۲			*	خدمات نیروی انسانی بهداشت محیط و حرفه ای
۲۰			*	خدمات نیروی انسانی کارشناس روان
۲۰			*	خدمات نیروی انسانی کارشناس تغذیه
۱۲			*	خدمات نیروی انسانی متصدی پذیرش
۳۴			*	خدمات نیروی انسانی نگهبان خدمتگذار
۱	*			تسهیلات زایمانی
۰	۰			خدمات دهان و دندان
۲	*			MMT/DIC
۱			*	شنوایی سنجی
۱			*	فیزیوتراپی
۲	*			درمانگاه
۰	۰			کلینیک آسم و آلرژی
۱			*	دیالیز
۱		*		پزشکی هسته‌ای

جدول ۲۱: شاخص های بخش تحقیقات و پژوهش دانشگاه علوم پزشکی استان بوشهر طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

تعداد طرحهای مصوب		مراکز تحقیقاتی
۹۷	۹۶	
۱۲	۱۰	مرکز تحقیقات زیست فناوری دریایی
۳	۱	مرکز تحقیقات پزشکی هسته ای
۲	۵	مرکز تحقیقات طب عفونی و گرمسیری
شاخص (درصد)		بودجه پژوهشی
۹۷	۹۶	
۰/۴۵	۱/۷	نسبت اعتبار پژوهشی به کل بودجه دانشگاه
۰/۶۶	۰/۶۶	رشد اعتبار پژوهشی نسبت به سال گذشته
۳۰	۳۵/۳	نسبت بودجه های طرح های تحقیقاتی به کل بودجه پژوهشی

فصل دوم - تربیت بدنی

مقدمه

حفظ سلامت، تعمیم بهداشت، رشد قوای جسمانی، کسب شادابی و نشاط، میل به موفقیت در وظایف حرفه ای و شغلی از اهداف مهم تربیت بدنی می باشد. اهداف تربیت بدنی بشرح ذیل می باشد:

۱- اهداف جسمانی ۲- اهداف روانی ۳- اهداف اجتماعی

سقراط : مهمترین اصل در زندگی سلامت و تندرستی است که می توان آن را از طریق فعالیتهای بدنی بدست آورد

ورزش و حرکات منظم بدنی علاوه بر سلامت جسم، برای سلامت روحی و روانی و اجتماعی فرد فواید زیادی دارد و در سازگاری فرد در جامعه و شخصیت فرد، همچنین در درمان بیماریهایی نظیر افسردگی و نیز بر حافظه تأثیر می گذارد. ورزش برای جوانان تکیه گاهی امن به حساب می آید تا در پناه آن به نهایت رشد و کمال مطلوب انسانی دست یابند.

توجه به ورزش و تلاش بر توسعه آن در میان همه اقشار جامعه، به دلیل آثار سودمندی است که لازم و حیاتی می باشد. فعالیت های بدنی باعث افزایش بنیه و قدرت افراد شده و در مواقع سختی و اضطراب توان آن ها را برای تحمل چنین وضعیت هایی افزایش می دهد.

تربیت بدنی با توجه به پرورش نیروی جسمانی و تقویت روحیه سالم نقش مهمی در تندرستی و شادابی اقشار مختلف جامعه بر عهده داشته و به عنوان عاملی مهم در تقویت ارزش های اجتماعی

و رفتارهای مطلوب افراد مطرح می‌باشد. گستره فعالیت‌های تربیت‌بدنی ضمن آنکه نمایانگر سطح سلامتی و پویایی و نشاط جامعه است، در عین حال زمینه اعتلای ارزش‌های فرهنگی و سرافرازی و وفاق ملی را نیز فراهم می‌سازد و بدین ترتیب آثار فعالیت بخش تربیت‌بدنی، نمود چندگانه فرهنگی، اجتماعی و ... می‌یابد. اهمیت ورزش از یک سو و وجود ویژگی جوانی جمعیت کشور و استان، همچنین علاقه‌مندی نوجوانان به فعالیت‌های ورزشی از سوی دیگر، توجه بیش از پیش به تامین و تجهیز امکانات ورزشی و مهم‌تر از آن اتخاذ تدابیری برای استفاده بهینه از آنها را اجتناب ناپذیر می‌نماید.

در این فصل با استفاده از شاخص‌های مهم بخش تربیت بدنی درسالهای ۹۵ و ۹۶، گزارشی از وضعیت موجود شاخص‌های این بخش، ورزشکاران، فضاها و امکانات ورزشی ارائه گردیده است.

تعداد ورزشکاران تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی و ورزش قهرمانی

ورزشکار همگانی به فردی گفته می‌شود که ورزش را با هدف تامین تندرستی و ارتقاء سطح سلامت و نشاط انجام می‌دهد و معطوف به کسب نتیجه و مدال نمی‌باشد. تعداد ورزشکاران تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی استان در سال ۹۷ بالغ بر ۹۳۵۷۰ نفر می‌باشد که از این تعداد حدود ۵۷ درصد مرد و ۴۳ درصد زن بوده است و نسبت به سال قبل که ۸۸۵۵۰ نفر بوده در مجموع ۵/۷ افزایش نشان می‌دهد.

ورزش قهرمانی، ورزش‌های رقابتی و سازمان یافته‌ای است که با توجه به قوانین و مقررات خاص، برای ارتقاء رکوردهای ورزشی و کسب رتبه یا مدال انجام می‌شود. در سال ۹۷ تعداد ورزشکاران تحت پوشش نهادهای ورزش قهرمانی استان ۱۵۵۸۵ نفر گزارش شده که از این تعداد ۷۶ درصد مرد و ۴ درصد زن بوده‌اند. تعداد این ورزشکاران در مجموع نسبت به سال قبل (۱۴۷۶۰ نفر) ۵/۶ درصد افزایش داشته است. در سال ۹۷ شهرستان بوشهر بیشترین ورزشکار تحت پوشش نهادهای ورزش قهرمانی را در استان داشته و شهرستان دشتی کمترین سهم را به خود اختصاص داده است.

تعداد کارشناسان و مربیان ورزشی

با کمک این شاخص می‌توان تصویر روشنی از ساز و کارهای اجرایی و نیروی انسانی فعال در بخش تربیت‌بدنی استان دست یافت. تعداد کارشناسان ورزشی استان در سال ۹۷ برابر با ۲۶۲ نفر می‌باشد که نسبت به سال گذشته (۲۴۷ نفر) حدود ۶ درصد افزایش داشته است. شهرستان بوشهر با ۶۴ نفر بیشترین و شهرستان عسلویه با ۱۵ نفر کمترین کارشناس ورزشی را در این سال در میان شهرستان‌های استان دارا بوده‌اند.

تعداد مربیان ورزشی استان در سال ۹۷ برابر با ۲۹۲۵ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۴/۶ درصد افزایش یافته است. شهرستان بوشهر با ۸۱۰ نفر دارای بیشترین و شهرستان دیر با ۱۱۵ نفر دارای کمترین تعداد مربی در میان شهرستان‌های استان می‌باشند.

تعداد داوران استان بوشهر در سال ۹۷ برابر با ۱۸۵۸ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۴ درصد افزایش یافته است. شهرستان بوشهر با ۶۰۵ نفر دارای بیشترین و شهرستان عسلویه با ۷۱ نفر دارای کمترین تعداد داور در استان می‌باشند.

مکان‌های ورزشی

مکان ورزشی به هر نوع فضایی محصور، اعم از روباز یا سر پوشیده اطلاق می‌گردد که در آن یک یا چند فعالیت ورزشی انجام می‌شود و از یک برنامه‌ریزی تشکیلاتی برخوردار و تحت نظارت سازمان تربیت بدنی باشد. تا پایان سال ۹۷ تعداد ۹۰۱ سالن ورزشی خصوصی و ۱۰۷ سالن ورزشی دولتی در استان در حال فعالیت بوده‌اند که نسبت به سال قبل به ترتیب ۶ و ۳/۹ درصد رشد نشان می‌دهد. مجموع مساحت سالن‌های ورزشی استان ۲۵۵۰۲۲ مترمربع بوده که نشانگر ۵/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۹۶ می‌باشد. همچنین تا پایان سال ۹۷ تعداد ۹۶ مکان ورزشی روباز با مساحت ۷۰۷۲۰۰ مترمربع در استان موجود بوده که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد و مساحت به ترتیب ۶/۷ و ۷/۹ درصد افزایش یافته است. بیشترین تعداد مکان‌های ورزشی استان (رو باز و سرپوشیده) در شهرستان بوشهر و کمترین آنها در شهرستان جم قرار گرفته است.

مجموع استخر سرپوشیده استان، ۵ استخر با مساحت ۸۵۱۹ مترمربع می‌باشد که از این لحاظ کمبود جدی احساس می‌گردد و می‌بایست افزایش تعداد استخرهای سرپوشیده به صورت جدی در دستور کار مدیریت استان قرار گیرد. تا پایان سال ۹۷ تعداد ۳۴ زمین ورزشی روستایی با مساحت

۲۳۵۱۰۰ مترمربع در استان موجود بوده که شهرستان دشتی با ۷ زمین بیشترین سهم را دارا بوده است.

ظرفیت مکان ورزشی، به تعداد ورزشکارانی گفته می‌شود که در یک واحد زمانی مشخص امکان فعالیت ورزشی در یک مکان را داشته باشند. کل ظرفیت مکان‌های ورزشی استان در سال ۹۷ برابر با ۱۰۲۷۰ نفر در روز می‌باشد که در مقایسه با سال قبل ۷ درصد رشد داشته است. بالاترین ظرفیت مکان‌های ورزشی با ۳۹۸۰ نفر - روز مربوط به شهرستان بوشهر و کمترین ظرفیت با ۴۸۵ نفر - روز مربوط به شهرستان کنگان می‌باشد. ظرفیت مکان‌های ورزشی خاص بانوان نیز برابر ۴۲۷۵ نفر - روز می‌باشد که نسبت به سال قبل حدود ۶ درصد افزایش داشته است.

با توجه به آنچه گفته شد در ارتباط با راهبرد «گسترش ورزش‌های پرورشی، همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای در استان» در مجموع می‌توان نشانه‌های بهبود را در گستره راهبرد مذکور مشاهده نمود ولی با توجه به گسترش جمعیت استان و نیز حیاتی بودن نقش ورزش در ارتقاء سطح سلامت و نشاط اجتماعی، همچنان باید به اشاعه فرهنگ ورزش همگانی و فراهم سازی ساز و کار اجرایی آن بیشتر مبادرت ورزید. در این زمینه احداث فضاهای ورزشی در شهرستان‌های محروم و توزیع مناسب‌تر امکانات و اعتبارات به گونه‌ای که نابرابری‌های موجود تقلیل یابد، توجه به ورزش کارکنان دولت از طریق فراهم نمودن تاسیسات و امکانات لازم، توجه بیشتر به احداث مکان‌های ورزشی اختصاصی بانوان، همچنین اهتمام ویژه به منظور علمی کردن ورزش مفید خواهد بود.

مقایسه شاخص‌های بخش تربیت بدنی به نسبت جمعیت شهرستان‌ها

در این بخش به منظور این که تصویر روشن‌تری از وضعیت شاخص‌های بخش تربیت بدنی در سطح شهرستان‌ها در اختیار داشته باشیم، مقایسه این شاخص‌ها به نسبت جمعیت شهرستان‌ها ارائه می‌گردد.

فضای ورزشی روباز : سرانه فضای ورزشی روباز به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت در کل استان در سال ۹۷ بالغ بر ۵۷۸۸ مترمربع محاسبه گردیده است. سرانه فضای ورزشی روباز شش شهرستان تنگستان، دشتی، دیر، دیلم بالاتر از میانگین و سرانه شهرستان بوشهر، دشتستان، عسلویه، جم، کنگان و گناوه پائین‌تر از میانگین قرار گرفته است. شهرستان دیر با ۱۱۰۵۷ مترمربع دارای بیشترین سرانه و شهرستانجم با ۳۵۹۷ مترمربع دارای کمترین سرانه فضای ورزشی روباز به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت بوده‌اند.

فضای ورزشی سرپوشیده: سرانه فضای ورزشی سرپوشیده به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت در کل استان در سال ۹۷ بالغ بر ۱۴۵۲ مترمربع محاسبه شده است. سرانه مساحت سالن‌های ورزشی دولتی شش شهرستان تنگستان، دشتی، دیلم، دیر، کنگان و عسلویه بالاتر از میانگین و سرانه چهار شهرستان دشتستان، بوشهر، جم، دشتستان و گناوه پائین‌تر از میانگین قرار گرفته است. شهرستان تنگستان با ۲۲۷۸ مترمربع دارای بیشترین سرانه و شهرستان گناوه با ۱۰۸۷ مترمربع دارای کمترین سرانه مساحت سالن‌های ورزشی دولتی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت بوده‌اند.

مساحت سالن‌های ورزشی دولتی: سرانه مساحت سالن‌های ورزشی دولتی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت در کل استان در سال ۹۷ بالغ بر ۹۶۸ مترمربع محاسبه شده است. سرانه مساحت سالن‌های ورزشی دولتی چهار شهرستان بوشهر، جم، دیلم و عسلویه بالاتر از میانگین و سرانه شش شهرستان تنگستان، دشتستان، دشتی، دیر، کنگان و گناوه پائین‌تر از میانگین قرار گرفته است. شهرستان دیلم با ۲۰۲۴ مترمربع دارای بیشترین سرانه و شهرستان کنگان با ۳۴۸ مترمربع دارای کمترین سرانه مساحت سالن‌های ورزشی دولتی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت بوده‌اند.

مساحت سالن‌های ورزشی خصوصی: سرانه مساحت سالن‌های ورزشی خصوصی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت در کل استان در سال ۹۷ بالغ بر ۳۶۹۶ مترمربع محاسبه شده است. سرانه مساحت سالن‌های ورزشی خصوصی پنج شهرستان بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و دیلم بالاتر از میانگین و سرانه پنج شهرستان جم، دشتستان، کنگان، گناوه و عسلویه پائین‌تر از میانگین قرار گرفته است. شهرستان دیلم با ۲۱۶۸ مترمربع دارای بیشترین سرانه و شهرستان کنگان با ۵۹۴ مترمربع دارای کمترین سرانه مساحت سالن‌های ورزشی خصوصی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت بوده‌اند.

جدول ۱: شاخص‌های کلیدی تربیت بدنی استان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	واحد	عنوان
۳/۹	۱۰۷	۱۰۳	سالن	سالنهای ورزشی دولتی
۶	۹۰۱	۸۵۰	سالن	سالنهای ورزشی خصوصی
۵/۸	۱۰۰۸	۹۵۳	سالن	کل سالنهای ورزشی دولتی و خصوصی
۵/۴	۱۱۲۶۰۶	۱۰۷۷۶۴	متر مربع	مساحت سالنهای ورزشی دولتی
۷/۵	۱۴۲۴۱۶	۱۳۴۶۹۰	متر مربع	مساحت سالنهای ورزشی خصوصی
۲/۵	۲۵۵۰۲۲	۲۴۲۴۵۴	متر مربع	مجموع مساحت سالنهای ورزشی دولتی و خصوصی
۷/۶	۹۶	۹۰	مکان	تعداد مکانهای ورزشی روباز
۹/۷	۷۰۷۲۰۰	۶۵۵۴۰۰	متر مربع	مساحت مکانهای ورزشی روباز
۰	۵	۵	استخر	تعداد استخر سرپوشیده
۰	۸۵۱۹	۸۵۱۹	متر مربع	مساحت استخر سرپوشیده
۳/۱۳	۳۴	۳۰	زمین	تعداد زمینهای ورزشی روستایی
۲/۵	۲۳۵۱۰۰	۲۲۳۵۰۰	متر مربع	مساحت زمینهای ورزشی روستایی
۰/۷	۱۰۲۷۰	۹۶۰۰	روز - نفر	ظرفیت مکانهای ورزشی استان
۳/۹	۴۲۷۵	۳۹۱۰	روز - نفر	ظرفیت مکانهای ورزشی خاص بانوان
۹/۴	۱۱۸۲۰	۱۱۲۷۰	نفر	تعداد ورزشکاران مرد تحت پوشش نهادهای ورزشی قهرمانی
۹/۷	۳۷۶۵	۳۴۹۰	نفر	تعداد ورزشکاران زن تحت پوشش نهادهای ورزشی قهرمانی
۶/۵	۱۵۵۸۵	۱۴۷۶۰	نفر	مجموع ورزشکاران مرد و زن تحت پوشش نهادهای ورزشی قهرمانی
۸/۱	۲۹۲۵	۲۶۴۰	نفر	تعداد مربیان ورزشی
۴/۷	۱۸۵۸	۱۷۳۰	نفر	تعداد داوران ورزشی
۲/۳	۷۰۲	۶۸۰	نفر	تعداد ناجی غریق
۱/۶	۵۳۴۴۰	۵۰۳۵۰	نفر	تعداد مردان تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی
۱/۵	۴۰۱۳۰	۳۸۲۰۰	نفر	تعداد زنان تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی
۷/۵	۹۳۵۷۰	۸۸۵۵۰	نفر	مجموع تعداد مردان و زنان تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی

ماخذ: اداره کل ورزش و جوانان استان

جدول ۲: مقایسه شاخص‌های بخش تربیت بدنی به نسبت جمعیت شهرستان‌ها در سال

۱۳۹۷

نسبت ورزشکاران تحت پوشش نهادهای ورزش قهرمانی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	نسبت افراد تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	سرانه مساحت سالنهای ورزشی خصوصی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	سرانه مساحت سالنهای ورزشی دولتی به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	سرانه فضای ورزشی سرپوشیده به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	سرانه فضای ورزشی روباز به ازاء ۱۰ هزار نفر جمعیت	جمعیت سال ۱۳۹۵	محل
نفر	نفر	مترمربع	مترمربع	مترمربع	مترمربع	نفر	واحد
۵۷۸۸	۱۱۶۳۴۰۰	۱۲۲۴	۹۶۸	۱۴۵۲	۵۷۸۸	۱۱۶۳۴۰۰	کل استان
۵۸۰۰	۲۹۸۵۹۴	۱۲۳۸	۱۴۶۵	۱۲۵۶	۵۸۰۰	۲۹۸۵۹۴	بوشهر
۶۰۳۶	۷۶۷۰۶	۱۹۳۶	۶۲۷	۲۲۷۸	۶۰۳۶	۷۶۷۰۶	تنگستان
۳۵۹۷	۷۰۰۵۱	۱۰۹۹	۱۴۴۹	۱۳۴۶	۳۵۹۷	۷۰۰۵۱	جم
۵۰۶۵	۲۵۲۰۴۷	۱۱۰۷	۵۳۰	۱۱۸۵	۵۰۶۵	۲۵۲۰۴۷	دشتستان
۷۷۴۲	۸۶۳۱۹	۱۴۳۷	۷۵۰	۱۸۲۴	۷۷۴۲	۸۶۳۱۹	دشتی
۱۱۰۵۷	۶۰۶۱۲	۱۵۵۱	۵۲۷	۱۴۹۶	۱۱۰۵۷	۶۰۶۱۲	دیر
۸۲۰۲	۳۴۸۲۸	۲۱۶۸	۲۰۲۴	۱۹۶۳	۸۲۰۲	۳۴۸۲۸	دیلم
۴۷۵۷	۱۰۷۸۰۱	۶۷۳	۳۴۸	۱۶۸۶	۴۷۵۷	۱۰۷۸۰۱	کنگان
۴۶۰۶	۱۰۲۴۸۴	۱۱۲۲	۸۳۹	۱۰۸۷	۴۶۰۶	۱۰۲۴۸۴	گناوه
۵۵۳۱	۷۳۹۵۸	۹۳۳	۱۵۵۴	۱۸۴۴	۵۵۳۱	۷۳۹۵۸	عسلویه

ماخذ: اداره کل ورزش و جوانان استان و محاسبات نگارنده

جدول ۳: عملکرد شاخص‌های تربیت بدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک شهرستان

ورزشکاران تحت پوشش نهادهای ورزش قهرمانی			افراد تحت پوشش نهادهای ورزش همگانی			عنوان
جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	
نفر	نفر	نفر	نفر	نفر	نفر	واحد متعارف
۴۰۶۰	۱۳۷۰	۲۶۹۰	۲۳۹۵۰	۱۰۱۰۰	۱۳۸۵۰	بوشهر
۱۱۳۵	۲۷۰	۸۶۵	۶۷۲۰	۳۴۰۰	۳۳۲۰	تنگستان
۹۸۰	۲۶۰	۷۲۰	۴۰۵۰	۱۸۰۰	۲۲۵۰	جم
۲۶۱۰	۵۱۰	۲۱۰۰	۱۸۳۰۰	۸۲۰۰	۱۰۱۰۰	دشتستان
۷۳۵	۱۶۰	۵۷۵	۴۱۲۰	۱۷۶۰	۲۳۶۰	دشتی
۸۳۰	۱۵۰	۶۸۰	۵۰۰۰	۲۱۵۰	۲۸۵۰	دیر
۱۳۴۰	۳۲۰	۱۰۲۰	۱۲۵۶۰	۴۷۰۰	۷۸۶۰	دیلم
۱۰۲۰	۲۱۰	۸۱۰	۵۳۷۰	۲۵۲۰	۲۸۵۰	کنگان
۲۰۳۰	۳۳۰	۱۷۰۰	۸۴۰۰	۳۱۰۰	۵۳۰۰	گناوه
۸۵۴	۱۸۵	۶۶۰	۵۱۰۰	۲۴۰۰	۲۷۰۰	عسلویه
۱۵۵۸۵	۳۷۶۵	۱۱۸۲۰	۹۳۵۷۰	۴۰۱۳۰	۵۳۴۴۰	کل استان

ادامه جدول ۳: عملکرد شاخص‌های تربیت بدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک شهرستان

مساحت سالنهای ورزشی خصوصی	سالنهای ورزشی خصوصی	مساحت سالنهای ورزشی دولتی	سالنهای ورزشی دولتی	نیروی انسانی فنی				عنوان
				داور	ناجی غریبی	مربی	کارشناس	
متر مربع	سالن	متر مربع	سالن	نفر	نفر	نفر	نفر	واحد متعارف
۳۶۹۶۶	۲۴۰	۴۳۷۵۰	۳۲	۶۰۵	۱۴۰	۸۱۰	۶۴	بوشهر
۱۴۸۵۰	۹۴	۴۸۰۶	۶	۱۱۸	۳۲	۲۱۰	۱۸	تنگستان
۷۷۰۰	۴۵	۱۰۱۵۲	۱۱	۱۶۰	۵۰	۲۰۵	۲۳	جم
۲۷۹۰۰	۱۷۶	۱۳۳۵۰	۱۸	۲۴۰	۱۱۵	۶۰۴	۳۷	دشتستان
۱۲۴۰۰	۷۰	۶۴۷۰	۵	۱۳۰	۷۹	۲۲۵	۱۸	دشتی
۹۴۰۰	۵۵	۳۱۹۲	۴	۱۳۶	۴۷	۱۱۵	۲۲	دیر
۷۵۵۰	۴۵	۷۰۴۸	۱۰	۱۲۴	۵۸	۲۳۵	۱۹	دیلم
۷۲۵۰	۵۴	۳۷۵۰	۶	۱۵۸	۸۸	۱۴۶	۲۸	کنگان
۱۱۵۰۰	۷۰	۸۵۹۴	۶	۱۱۵	۵۱	۲۴۵	۱۸	گناوه
۶۹۰۰	۵۲	۱۱۴۹۴	۹	۷۲	۴۲	۱۳۰	۱۵	عسلویه
۱۴۲۴۱۶	۹۰۱	۱۱۲۶۰۶	۱۰۷	۱۸۵۸	۷۰۲	۲۹۲۵	۲۶۲	کل استان

ادامه جدول ۳: عملکرد شاخص‌های تربیت بدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک شهرستان

عنوان	احداث سالن ورزشی	تعداد مکانهای ورزشی روباز	مساحت مکانهای ورزشی روباز	تعداد استخر سرپوشیده	مساحت استخر سرپوشیده
واحد متعارف	متر مربع	مکان	متر مربع	استخر	متر مربع
بوشهر	۰	۲۸	۱۳۷۰۲۱	۱	۳۴۰۰
تنگستان	۴۹۵۰	۷	۵۳۸۰۰	۰	۰
جم	۰	۲	۲۹۰۰۰	۰	۰
دشتستان	۲۵۰۰	۱۵	۱۴۲۲۷۱	۱	۱۳۴۴
دشتی	۰	۱۰	۸۶۳۲۴	۱	۱۱۰۰
دیر	۰	۷	۶۴۱۲۰	۰	۰
دیلم	۰	۹	۴۱۱۶۸	۰	۰
کنگان	۰	۶	۴۱۲۵۳	۱	۱۱۰۰
گناوه	۰	۵	۶۶۴۰۱	۱	۱۵۷۵
عسلویه	۵۷۵۰	۷	۴۵۸۴۲	۰	۰
کل استان	۱۳۲۰۰	۹۶	۷۰۷۲۰۰	۵	۸۵۱۹

ادامه جدول ۳: عملکرد شاخص‌های تربیت بدنی در سال ۱۳۹۷ به تفکیک شهرستان

عنوان	تعداد زمینهای ورزشی روستایی	مساحت زمینهای ورزشی روستایی	ظرفیت مکانهای ورزشی استان	ظرفیت مکانهای ورزشی خاص بانوان
واحد متعارف	زمین	متر مربع	نفر - روز	نفر - روز
بوشهر	۴	۲۸۳۸۶	۳۹۸۰	۱۴۶۰
تنگستان	۴	۴۳۳۴۰	۸۴۰	۳۸۰
جم	۲	۲۰۰۹۰	۱۵۲۰	۴۰۰
دشتستان	۳	۲۵۰۹۶	۷۰۰	۴۱۰
دشتی	۷	۳۳۰۴۰	۵۶۵	۲۷۰
دیر	۲	۲۰۰۹۰	۶۴۰	۲۹۰
دیلیم	۲	۱۱۶۰۰	۴۹۰	۲۰۰
کنگان	۵	۳۹۳۵۰	۴۸۵	۲۴۵
گناوه	۲	۲۲۰۰	۵۵۰	۳۹۵
عسلویه	۳	۱۱۹۰۸	۵۰۰	۲۲۵
کل استان	۳۴	۲۳۵۱۰۰	۱۰۲۷۰	۴۲۷۵

ماخذ: اداره کل ورزش و جوانان استان

فصل سوم - آموزش و پرورش

مقدمه

آموزش و پرورش به عمل یا فرآیندی اطلاق می‌شود که از طریق آن دانش، مهارت، شایستگی و کیفیت‌های مطلوب رفتار یا منش به فرد آموخته می‌شود.

اینکه آموزش برای فرد و جامعه امری ضروری و مفید است بر کسی پوشیده نیست. دین مبین اسلام بیش از ادیان دیگر به اهمیت آموزش توجه داشته و گویی رسالت اساسی دین اسلام، آموزش و تزکیه نفس انسان بوده است.

اگر به تاریخچه آموزش و پرورش و ایجاد مدارس دولتی نگاهی بیندازیم مشخص می‌گردد که بعد از مدرسه دارالفنون در کشور این عمل رونق گرفت. استان بوشهر نیز از این قضیه مستثنی نبود که در سال ۱۳۱۹ قمری برابر با ۱۲۸۰ شمسی ساختمان اولین مدرسه دولتی به نام مدرسه سعادت ایجاد گردید هرچند که ابتدا این مدرسه به صورت مکتب خانه اداره می‌گردیده است و در سال ۱۳۱۷ شیخ محمد خان سعادت از تهران برای مدیریت این مدرسه فرستاده شد و آن را به شکل جدید سازماندهی نمود. در پی ساخت این مدرسه بود که در سال ۱۳۲۷ دومین مدرسه دولتی نوبنیاد فولادی توسط فرزند برومند خالو حسین دشتی به شیوه‌ی امروزی در روستای بردخون، ایجاد گردید.

در نظام جمهوری اسلامی ایران نیز به اهمیت آموزش و پرورش فراوان پرداخته شده است. چنان که حضرت امام خمینی در ابتدای شکل‌گیری نظام، معلمی و آموزش را شغل انبیا دانسته‌اند.

آموزش و پرورش علاوه بر آنکه فرصتی فراهم می‌آورد تا افراد توانائی‌ها و استعدادهای خویش را پرورش دهند، دارای آثار و فوائد اجتماعی و اقتصادی نیز می‌باشد. چرا که با ارتقاء سطح تحصیلات

مردم جامعه، سطح بهداشت و تغذیه بالاتر، هزینه‌های درمان و سوبسید دارو به طور نسبی کمتر خواهد شد. حضور در صحنه‌های مختلف اجتماعی افزایش یافته و میزان اعتیاد و جرم کاهش می‌یابد.

توجه به نقش آموزش و پرورش در بیشتر برنامه‌های مختلف به خصوص از حیث تامین نیروی انسانی مناسب و مورد نیاز جامعه از جمله دلایل ایجاد تغییرات متعدد در ساختار نظام‌های آموزشی کشورهای مختلف است. در این راستا در ابتدای سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ نظام آموزشی جدید (۳-۶-۳) جایگزین نظام قدیم آموزشی گردیده است تا بر اساس نظام جدید دانش‌آموزان برای کسب آداب و مهارت‌های زندگی و اجتماعی آماده شوند. بر اساس طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش، مقاطع تحصیلی شامل ۶ کلاس ابتدایی، ۳ کلاس متوسطه اول (متوسطه اول قدیم) و ۳ کلاس متوسطه دوم می‌باشند. در ادامه به بررسی شاخص‌های مهم آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ و مقایسه آن با سال قبل پرداخته شده است.

تصویر عملکرد شاخص‌های ارزیابی تحولات بخش

تعداد دانش‌آموزان

تعداد کل دانش‌آموزان استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ با رشد ۳/۲ درصدی نسبت به سال قبل برابر با ۲۲۸۲۴۲ نفر می‌باشد. در سال مذکور سهم دانش‌آموزان دختر برابر ۴۸/۵ درصد و سهم دانش‌آموزان پسر ۵۱/۵ درصد، سهم دانش‌آموزان غیر دولتی برابر ۱۸/۵ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق روستایی ۲۳/۱ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق شهری ۷۶/۸ درصد می‌باشد که نسبت به سال گذشته افزایش داشته است.

دوره آمادگی

تعداد کل دانش‌آموزان دوره آمادگی استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر ۱۷۷۸۵ نفر بوده که معادل ۷/۸ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد. در سال مذکور سهم دانش‌آموزان دختر در این مقطع برابر ۴۷/۹ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق روستایی برابر ۲۲/۲ درصد بوده است. طی سال‌های قبل با تشکیل پایه ششم و با توجه به کمبود فضا در مدارس ابتدایی، دوره آمادگی از مدارس دولتی حذف گردید.

دوره ابتدایی

تعداد کل دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر ۱۲۴۰۰۸ نفر بوده که معادل ۵۴/۳ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد. در سال مذکور سهم دانش‌آموزان دختر برابر ۴۸/۴ درصد، سهم دانش‌آموزان غیر دولتی برابر ۱۲/۶ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق روستایی برابر ۲۷/۷ درصد بوده است.

دوره متوسطه اول

تعداد کل دانش‌آموزان دوره متوسطه اول استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر ۴۹۰۳۷ نفر بوده که ۲۱/۵ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد. در سال مذکور سهم دانش‌آموزان دختر برابر ۴۸/۵ درصد، سهم دانش‌آموزان غیردولتی برابر ۱۱/۶ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق روستایی برابر ۲۲/۴ درصد بوده است.

دوره متوسطه دوم فنی و کاردانش

تعداد کل دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر ۳۷۴۱۲ نفر بوده که معادل ۱۶/۴ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد. در سال مذکور سهم دانش‌آموزان دختر برابر ۴۹ درصد، سهم دانش‌آموزان غیردولتی برابر ۸/۴ درصد و سهم دانش‌آموزان مناطق روستایی برابر ۹/۷ درصد بوده است.

تعداد دانش‌آموزان دوره فنی و کاردانش در سال تحصیلی مذکور برابر با ۱۴۲۰۹ نفر بوده که معادل ۶/۲ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد.

جدول ۱: تعداد دانش آموزان استان به تفکیک مقاطع شهری - روستایی دولتی - غیر دولتی و جنس در سال ۹۷-۱۳۹۶

جمع	فنی و کاردانش	متوسطه دوم	متوسطه اول	ابتدایی	آمادگی	شرح									
						پسر	دختر								
۶۹۸۲۴	۷۶۰۰	۸۰۲۰	۱۶۰۴۷	۳۸۱۵۷	۰	پسر	دولتی								
								۶۹۰۱۹	۴۵۳۲	۱۰۴۸۴	۱۶۴۳۵	۳۷۵۶۸	۰	دختر	
															۱۳۸۸۴۳
	۲۱۲۳۱	۸۱۳	۱۱۲۹	۳۵۹۰	۸۴۵۱	۷۲۴۸		پسر							
									۱۵۲۴۸	۹۹	۱۱۰۸	۱۹۷۴	۵۴۸۶	۶۵۸۱	
															۳۶۴۷۹
۲۳۶۸۷	۷۷۳	۷۷۳	۵۵۶۷	۱۶۵۷۴	۰	پسر									
							۲۳۴۶۶	۳۸۸	۱۶۸۹	۵۳۱۰	۱۶۰۷۹	۰	دختر		
														۴۷۱۵۳	۱۱۶۱
۲۸۸۸	۴	۰	۴۸	۸۱۹	۲۰۱۷	پسر									
							۲۸۱۷۹	۰	۰	۶۶	۸۷۴	۱۹۳۹	دختر		
														۵۷۶۷	۴
۹۳۵۱۱	۸۳۷۳	۸۷۹۳	۲۱۶۱۴	۵۴۷۳۱	۰	پسر									
							۹۲۴۸۵	۴۹۲۰	۱۲۱۷۳	۲۱۷۴۵	۵۳۶۴۷	۰	دختر		
														۱۸۵۹۹۶	۱۳۲۹۳
۲۴۱۱۹	۸۱۷	۱۱۲۹	۳۶۳۸	۹۲۷۰	۹۲۶۵	پسر									
							۱۸۱۲۷	۹۹	۱۱۰۸	۲۰۴۰	۶۳۶۰	۸۵۲۰	دختر		
														۴۲۲۴۶	۹۱۶
۱۱۷۶۳۰	۹۱۹۰	۹۹۲۲	۲۵۲۵۲	۶۴۰۰۱	۹۲۶۵	پسر									
							۱۱۰۶۱۲	۵۰۱۹	۱۳۲۸۱	۲۳۷۸۵	۶۰۰۰۷	۸۵۲۰	دختر		
														۲۲۸۲۴۲	۱۴۲۰۹
جمع	جمع	جمع	جمع	جمع	جمع	جمع									

مأخذ: اداره کل آموزش و پرورش استان

تعداد کادر آموزشی (رسمی و پیمانی و قراردادی)

کادر آموزشی شامل کلیه کارمندان معلم، مدیر معلم و معلم ورزش می‌باشد که در مقاطع ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه دوم و استثنایی مشغول به فعالیت می‌باشند.

در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد کادر آموزشی رسمی استان برابر ۱۱۲۶۹ نفر بوده که از این تعداد ۶۶۳۶ نفر زن و ۴۶۶۰ نفر مرد می‌باشند. در سال مذکور تعداد کادر آموزشی ابتدایی استان برابر ۵۲۴۹ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۰/۹ درصد کاهش داشته است. همچنین تعداد کادر آموزشی متوسطه اول استان برابر ۲۷۲۲ نفر بوده که ۳/۵ درصد نسبت به سال قبل کاهش داشته است. بعلاوه تعداد کادر آموزشی متوسطه دوم استان برابر ۲۹۹۹ نفر بوده که ۵/۶ درصد نسبت به سال قبل کاهش داشته است.

جدول ۲: تعداد کادر آموزشی استان به تفکیک مقاطع تحصیلی، نوع قرارداد و جنسیت در

سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

شرح	ابتدایی	متوسطه اول	متوسطه دوم	استثنایی	جمع		
						رسمی	پیمانی
رسمی	زن	۲۹۲۱	۱۳۰۲	۱۳۶۹	۱۶۱	۵۷۵۳	
	مرد	۱۴۶۵	۱۱۹۸	۱۳۲۴	۹۶	۴۰۸۳	
پیمانی	زن	۶۵۸	۹۱	۱۱۲	۱۴	۸۷۵	
	مرد	۲۲۵	۱۲۹	۱۹۴	۲۸	۵۷۶	
قراردادی	زن	۶	۲	۰	۰	۸	
	مرد	۱	۰	۰	۰	۱	
کل	زن	۳۵۸۵	۱۳۹۵	۱۴۸۱	۱۷۵	۶۶۳۶	
	مرد	۱۶۹۱	۱۳۲۷	۱۵۱۸	۱۲۴	۴۶۶۰	
	جمع	۵۲۴۹	۲۷۲۲	۲۹۹۹	۲۹۹	۱۱۲۶۹	

ماخذ: اداره کل آموزش و پرورش استان

تعداد آموزشگاه و کلاس

در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد ۱۸۲۱ آموزشگاه دولتی در دوره‌های ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه عمومی در استان دایر بوده (۴/۶ درصد افزایش نسبت به سال تحصیلی قبل) که به ترتیب شامل ۹۵۷ آموزشگاه ابتدایی، ۴۴۳ آموزشگاه متوسطه اول، ۳۴۶ آموزشگاه متوسطه دوم و ۷۵ آموزشگاه دوره استثنایی می‌باشد.

در این سال شهرستان دشتستان با ۴۶۰ آموزشگاه دارای بیشترین تعداد آموزشگاه بوده و شهرستان دیلم با ۶۷ آموزشگاه کمترین تعداد آموزشگاه را در سطح استان داشته است.

جدول ۳: تعداد آموزشگاه به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۹۸-۱۳۹۷

جمع کل	مقطع تحصیلی				شهرستان
	استثنائی	متوسطه دوم	متوسطه اول	ابتدایی	
۳۷۱	۱۹	۸۰	۹۶	۱۷۶	بوشهر
۱۷۶	۳	۳۲	۴۴	۹۷	تنگستان
۱۱۷	۲	۱۹	۳۰	۶۶	جم
۴۶۰	۲۲	۷۹	۱۱۵	۲۴۴	دشتستان
۱۷۵	۷	۳۰	۳۸	۱۰۰	دشتی
۱۰۴	۳	۲۲	۲۲	۵۷	دیر
۶۷	۳	۱۰	۱۶	۳۸	دیلم
۷۹	۲	۱۶	۱۸	۴۳	عسلویه
۱۰۲	۲	۲۵	۲۲	۵۳	کنگان
۱۷۰	۱۲	۳۳	۴۲	۸۳	گناوه
۱۸۲۱	۷۵	۳۴۶	۴۴۳	۹۵۷	جمع

ماخذ: اداره کل آموزش و پرورش استان

جدول ۴: تعداد دانش‌آموزان دوره متوسطه استان در رشته‌های نظری، فنی و حرفه‌ای،
 کاردانش به تفکیک دولتی - غیردولتی و جنس در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ و ۹۸-۱۳۹۷
 (بدون بزرگسال)

جمع		کار و دانش		فنی و حرفه‌ای		نظری		شرح	
۹۸-۱۳۹۷	۹۷-۱۳۹۶	۹۸-۱۳۹۷	۹۷-۱۳۹۶	۹۸-۱۳۹۷	۹۷-۱۳۹۶	۹۸-۱۳۹۷	۹۷-۱۳۹۶		
۱۷۱۶۶	۱۳۴۹۱	۵۱۴۰	۳۲۹۸	۳۲۳۳	۲۲۸۳	۸۷۹۳	۷۹۱۰	پسر	جنس
۱۷۰۹۳	۱۴۳۱۹	۲۸۲۵	۱۸۰۸	۲۰۹۵	۱۳۹۵	۱۲۱۷۳	۱۱۱۱۶	دختر	
۳۴۲۵۹	۲۷۸۱۰	۷۹۶۵	۵۱۰۶	۵۳۲۸	۳۶۷۸	۲۰۹۶۶	۱۹۰۲۶	کل	
۱۹۴۶	۱۳۵۲	۷۵۶	۴۷۰	۶۱	۲۶	۱۱۲۹	۸۵۶	پسر	غیردولتی
۱۲۰۷	۱۰۰۷	۶۶	۳۶	۳۳	۵۴	۱۱۰۸	۹۱۷	دختر	
۳۱۵۳	۲۳۵۹	۸۲۲	۵۰۶	۹۴	۸۰	۲۲۳۷	۱۷۷۳	کل	
۱۹۱۱۲	۱۴۸۴۳	۵۸۹۶	۳۷۶۸	۳۲۹۴	۲۳۰۹	۹۹۲۲	۸۷۶۶	پسر	ول
۱۸۳۰۰	۱۵۳۲۶	۲۸۹۱	۱۸۴۴	۲۱۲۸	۱۴۴۹	۱۳۲۸۱	۱۲۰۳۳	دختر	
۳۷۴۱۲	۳۰۱۶۹	۸۷۸۷	۵۶۱۲	۵۴۲۲	۳۷۵۸	۲۳۲۰۳	۲۰۷۹۹	کل	

جدول ۵: تعداد کلاس‌های هوشمندسازی شده طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷ به تفکیک هر شهرستان

شهرستان	تعداد کل کلاس‌ها	کلاس‌های هوشمندسازی شده	درصد کلاس‌های هوشمند نسبت به کل کلاس‌ها در هر شهرستان
بوشهر	۱۷۵۰	۱۳۵۸	۷۷/۶
دشتستان	۱۸۸۹	۷۷۶	۴۱/۰۷
دشتی	۶۹۱	۲۶۹	۳۸/۹۲
گناوه	۶۸۲	۳۵۲	۵۱/۶۱
دیلم	۲۶۳	۱۴۹	۵۶/۶۲
تنگستان	۶۹۱	۲۸۰	۴۰/۵۲
کنگان	۵۷۱	۳۰۶	۵۳/۵۹
دیر	۵۰۱	۲۹۵	۵۸/۸۸
جم	۴۹۱	۴۵۲	۹۲/۰۵
عسلویه	۳۹۷	۲۵۱	۶۳/۲۲
جمع	۷۹۲۶	۴۴۸۸	۵۶/۶۲

مأخذ: اداره کل آموزش و پرورش استان

جدول ۶: تعداد آموزشگاه، کلاس، دانش‌آموز دختر و پسر استان به تفکیک دوره و مدارس در سال ۹۷-۱۳۹۶

شرح	مدارس ایثارگران	مدارس شاهد	مدارس نمونه دولتی	مدارس شبانه روزی	مراکز آموزشی استعدادهای درخشان	مدارس استثنائی	کل		
آموزشی	آموزشگاه	۰	۰	۰	۰	۲۱	۲۱		
	کلاس	۰	۰	۰	۰	۲۲	۲۲		
	دانش‌آموز دختر	۰	۰	۰	۰	۸۲	۸۲		
	دانش‌آموز دختر و پسر	۰	۰	۰	۰	۲۰۹	۲۰۹		
ابتدائی	آموزشگاه	۱۷	۰	۰	۰	۲۹	۴۶		
	کلاس	۱۷۸	۰	۰	۰	۴۵	۲۲۳		
	دانش‌آموز دختر	۲۴۵۳	۰	۰	۰	۲۶۴	۲۷۱۷		
	دانش‌آموز دختر و پسر	۵۰۴۱	۰	۰	۰	۷۱۶	۵۷۵۷		
متوسطه اول	آموزشگاه	۶	۱۵	۱۴	۱۰	۱۶	۶۱		
	کلاس	۵۵	۹۲	۷۵	۴۱	۲۲	۲۸۵		
	دانش‌آموز دختر	۷۶۰	۱۳۲۵	۱۱۲۲	۳۶۸	۵۷	۳۶۳۲		
	دانش‌آموز دختر و پسر	۱۵۹۴	۲۸۱۷	۲۰۲۵	۷۳۲	۱۵۱	۷۳۱۹		
متوسطه عمومی	آموزشگاه	۴	۲۱	۲۰	۱۰	۹	۷۷		
	کلاس	۴۷	۱۷۰	۱۳۵	۶۷	۱۶	۵۲۴		
	دانش‌آموز دختر	۵۷۸	۱۶۰۶	۱۳۵۰	۶۰۶	۳۶	۴۲۰۶		
	دانش‌آموز دختر و پسر	۱۱۶۵	۳۵۶۷	۲۸۹۷	۱۲۸۳	۸۹	۹۶۵۴		
کل	آموزشگاه	۱۳	۳۶	۳۴	۲۰	۷۵	۲۰۵		
	کلاس	۸۹	۲۶۲	۲۱۰	۱۰۸	۱۰۵	۱۰۵۴		
	دانش‌آموز دختر	۳۰	۳۷۹۱	۲۹۳۱	۲۴۷۲	۴۳۹	۱۰۶۳۷		
	دانش‌آموز دختر و پسر	۶۵۳	۷۸۰۰	۶۳۸۴	۴۹۲۲	۱۱۶۵	۲۲۹۳۹		

جدول ۷: تعداد کلاس‌های دایر استان به تفکیک مقاطع، شهری - روستایی، دولتی - غیردولتی در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ (بدون بزرگسال)

جمع	متوسطه عمومی	متوسطه اول	ابتدایی	شرح	
۹۸-۱۳۹۷	۹۸-۱۳۹۷	۹۸-۱۳۹۷	۹۸-۱۳۹۷		
۵۵۴۲	۱۵۴۱	۱۱۷۴	۲۸۲۷	دولتی	شهری
۱۶۴۹	۳۱۰	۳۲۶	۱۰۱۳	غیر دولتی	
۷۱۹۱	۱۸۵۱	۱۵۰۰	۳۸۴۰	کل	
۲۵۵۷	۲۳۶	۵۸۷	۱۷۳۴	دولتی	روستایی
۱۱۶	۲	۸	۱۰۶	غیر دولتی	
۲۶۷۳	۲۳۸	۵۹۸	۱۸۴۰	کل	
۸۰۹۹	۱۷۷۷	۱۷۶۱	۴۵۶۱	دولتی	کل
۱۷۶۵	۳۱۲	۳۳۴	۱۱۱۹	غیر دولتی	
۹۸۶۴	۲۰۸۹	۲۰۹۵	۵۶۸۰	کل	

فصل چهارم - آموزش فنی و حرفه‌ای

مقدمه

امروزه تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص و کارآمد از عوامل کلیدی و انکارناپذیر در توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشور محسوب می‌گردد و هر نوع سرمایه‌گذاری کلان در بخش‌های مختلف اقتصادی نیازمند به برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در بخش نیروی انسانی و توسعه منابع انسانی می‌باشد. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای می‌تواند فرد را برای احراز شغل، حرفه و کسب‌وکار پایدار متناسب با فناوری روز و علوم وابسته به همراه مهارت‌های ویژه مشاغل آماده نماید.

نظام آموزش مهارت و فناوری شامل آموزش‌هایی است که باهدف ارتقاء، انتقال دانش کار و فناوری، به هنگام کردن مهارت‌های شغلی، افزایش مستمر و فزاینده بهره‌وری در تمامی سطوح تحصیلی مهارت و فناوری که به‌صورت آموزش‌های رسمی و آموزش‌های تکمیلی بین سطوح طراحی و اجرا می‌شود با استفاده از فناوری‌های آموزشی روز و ظرفیت‌های آموزشی محیط کار، افراد را بر اساس استانداردها و صلاحیت‌های شغلی و با تأکید بر اخلاق حرفه‌ای برای احراز شغل، حرفه و کسب‌وکار تا سطح مطلوب تربیت می‌کند.

اهداف نظام آموزش مهارت و فناوری شامل: تربیت و افزایش کارایی و اثربخشی نیروی انسانی موردنیاز در بخش‌های مختلف صنعت، کشاورزی، خدمات و فرهنگ و هنر بر اساس استانداردهای شغلی و نیاز بازار کار داخلی و نیز تقاضای بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی می‌باشد.

منظور از آموزش فنی و حرفه‌ای، آموزش‌های عملی و علمی کاربردی است که به‌منظور کسب و یا ارتقاء سطح مهارت و تخصص افراد برای توانایی در احراز شغل ارائه می‌گردد. آموزش‌های مذکور شامل، آموزش‌های رسمی و غیررسمی می‌باشد. آموزش‌های رسمی در دوره متوسطه و

کاردانی در رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارائه می‌گردد و افراد پس از گذراندن دوره متوسطه مدرک دیپلم و پس از گذراندن دوره کاردانی در آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای مدرک فوق دیپلم دریافت می‌نمایند. آموزش‌های غیررسمی طی دوره‌های آموزش کوتاه‌مدت توسط مراکز آموزشی وابسته به سازمان فنی و حرفه‌ای ارائه می‌گردد و افراد پس از گذراندن دوره، گواهینامه مهارت دوره را دریافت می‌نمایند.

عملکرد شاخص‌های ارزیابی تحولات بخش

آموزش‌های رسمی

متوسطه فنی و حرفه‌ای و کاردانش

آموزش‌های رسمی فنی و حرفه‌ای استان، توسط اداره کل آموزش و پرورش استان انجام می‌پذیرد. این آموزش‌ها عمدتاً در دبیرستان‌های کار و دانش و هنرستان‌های دولتی و غیرانتفاعی در مقطع آموزشی متوسطه ارائه می‌شود. در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد ۱۴۲۰۹ هنرجو (۵۰۱۹ دختر و ۹۱۹۰ پسر) در هنرستان‌های استان تحصیل می‌کردند که معادل ۶/۲ درصد جمعیت دانش‌آموزی استان می‌باشد. از این تعداد ۹۱/۸ درصد در شهرها و تنها ۸/۲ درصد در روستاها مشغول تحصیل می‌باشند. قابل ذکر است تعداد هنرجویان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کار و دانش آموزش و پرورش استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ نسبت به سال قبل روند صعودی و رشد ۵۱/۶ درصدی داشته است.

تعداد ۱۳۲۹۳ نفر (معادل ۹۳/۶ درصد) هنرجویان فنی و حرفه‌ای و کار و دانش استان در مدارس دولتی و ۹۱۶ هنرجو (معادل ۶/۴ درصد) در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ در مدارس غیر دولتی استان مشغول تحصیل بوده‌اند.

دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای

با توجه به اینکه تاکنون در استان بالاترین مدرک اعطایی به دانشجویان بخش آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت آموزی، مدرک کاردانی می‌باشد این دانشجویان در دو دانشکده پسرانه امام خامنه‌ای و دخترانه الزهرا در استان مشغول به تحصیل می‌باشند که آمار این دانشکده‌ها به قرار ذیل می‌باشد.

دانشکده فنی و حرفه‌ای پسرانه امام خامنه‌ای

آموزشکده فنی و حرفه‌ای پسرانه امام خامنه‌ای در سال ۱۳۸۹ تبدیل به دانشکده امام خامنه‌ای گردید. این دانشکده در ۷ رشته آموزشی در مقطع کاردانی از بین دانش‌آموزان پسر فنی و حرفه‌ای و کار و دانش در رشته‌های حسابداری، برق صنعتی، الکترونیک عمومی، ساختمان، مکانیک خودرو، صنایع شیمیایی و نرم‌افزار کامپیوتر دانشجو پذیرش می‌نماید. در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد ۸۴۸ نفر در این آموزشکده مشغول به تحصیل بوده‌اند که نسبت به سال گذشته ۳۰/۹ درصد کاهش داشته است.

دانشکده فنی و حرفه‌ای دخترانه الزهرا

آموزشکده فنی و حرفه‌ای دخترانه الزهرا در سال ۱۳۸۹ تبدیل به دانشکده الزهرا گردید. این دانشکده در ۷ رشته آموزشی در مقطع کاردانی از بین دانش‌آموزان دختر فنی و حرفه‌ای و کار و دانش در رشته‌های معماری، حسابداری، نرم‌افزار کامپیوتر، صنایع شیمیایی، گرافیک، طراحی دوخت و مربی کودک دانشجو می‌پذیرد. در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد ۸۱۷ نفر در این آموزشکده مشغول به تحصیل بوده‌اند که نسبت به سال گذشته ۲۸/۸ درصد کاهش داشته است.

آموزش‌های غیر رسمی

ارائه آموزش‌های غیررسمی فنی و حرفه‌ای استان، در بخش دولتی توسط اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان انجام می‌پذیرد. این آموزش‌ها عمدتاً در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای ثابت، مراکز سیار آموزشی و مراکز جوار کارخانجات ارائه می‌شود. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بخش غیردولتی توسط آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای با نظارت و مجوز اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان انجام می‌پذیرد.

مراکز آموزشی غیر رسمی شامل مراکز ثابت، آموزشگاه‌های آزاد، سیار و زندان، آموزش در صنایع، پادگان‌ها و صنعت ساختمان می‌شود. تعداد کل آموزش‌دیدگان این مراکز در سال ۱۳۹۷ برابر با ۴۰۲۴۶ نفر می‌باشد که در مقایسه با سال قبل ۶/۵ درصد کاهش داشته است. در سال مذکور سهم آموزش‌دیدگان در مراکز ثابت ۲۶ درصد، آموزشگاه‌های آزاد ۳۱/۶ درصد، سیار و زندان ۷ درصد، آموزش در صنایع ۶/۳ درصد، آموزش در پادگان‌ها ۱۲/۳ درصد و سایر آموزش‌ها ۱۶/۷

درصد می‌باشد. اطلاعات مذکور نشان می‌دهد که آموزشگاه‌های آزاد و مراکز ثابت سهم قابل توجهی در آموزش تعداد آموزش دیدگان دارند.

آموزش در مراکز ثابت

در مراکز ثابت معمولاً آموزش‌های تخصصی و پایه‌ای ارائه می‌گردد. هر یک از این مراکز دارای چند کارگاه آموزشی بوده و کارگاه‌ها عمدتاً دارای تجهیزات و ماشین‌آلات ویژه می‌باشند. در سال ۱۳۹۷ در استان ۱۵ مرکز ثابت فعال بوده و این مراکز دارای ۹۵ کارگاه آموزشی و ۱۲۶ نفر کادر آموزشی بوده‌اند که نسبت به سال قبل به ترتیب $6/7$ و $31/2$ درصد رشد داشته است. تعداد آموزش دیدگان این مراکز در سال مذکور برابر ۱۰۴۶۰ نفر بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۶ سیر نزولی ۱۰ درصدی داشته است. علت تغییرات عمده درصدی در مراکز ثابت و کاهش چشمگیر آموزش دیدگان طی سالهای ۹۶ و ۹۷ این است که حجم عملیات ابلاغی در حوزه‌های متفاوت هر سال عوض می‌گردد و در کل سازمان فنی و حرفه‌ای سیاست افزایش تعهدات در روستاها و نیز پادگان‌ها و زندان‌ها را جایگزین تعهدات در مراکز ثابت و شهرها نموده است.

آموزش توسط واحدهای سیار و زندان

واحدهای سیار به منظور جبران کمبود مراکز ثابت در نقاط دور دست و فاقد مراکز آموزشی طراحی شده است. هر یک از واحدهای مذکور از ترکیب یک یا چند مربی در رشته‌های متنوع آموزشی با تجهیزات لازم از مراکز ثابت تشکیل و به نقاطی که داوطلب کارآموزی به اندازه کافی باشد اعزام می‌شوند و پس از آموزش به مراکز خود باز می‌گردند. تعداد آموزش دیدگان توسط واحدهای سیار و زندان در سال ۱۳۹۷ برابر ۲۸۲۶ نفر می‌باشد که نسبت به سال قبل که برابر با ۶۲۵۲ بوده است $57/8$ درصد کاهش یافته است. دلیل این کاهش تقاضامحور بودن این امور است یعنی با توجه به تقاضای ارگان‌ها در هر سال آمارها متفاوت می‌باشد.

آموزش در پادگان‌ها

به منظور احراز شرایط اشتغال جوانان بعد از خدمت سربازی، طرح آموزش فنی و حرفه‌ای سربازان در پادگان‌ها انجام می‌گردد و پس از پایان دوره و انجام آزمون، گواهینامه مهارت اعطا می‌گردد.

تعداد آموزش دیدگان پادگان‌ها در سال ۱۳۹۷ برابر ۴۹۴۷ نفر می‌باشد که نسبت به سال قبل ۹/۳ درصد کاهش داشته است. کاهش این حوزه بدلیل کاهش درخواست نیروهای مسلح بوده است. سازمان فنی و حرفه‌ای نسبت به این حوزه تعهد بالایی دارد زیرا افزایش این آموزش‌ها می‌تواند در اشتغال جوانان در پایان خدمت سربازی کمک قابل توجهی نماید و می‌بایست مسئولین پادگان‌های نظامی و همچنین مسئولین اداره کل فنی و حرفه‌ای استان به این آموزش‌ها توجهی ویژه داشته باشند تا این افراد بعد از دوران خدمت سربازی بتوانند با ایجاد اشتغال سهمی در کاهش نرخ بیکاری جامعه ایفا نمایند.

آموزش در صنایع

آموزش در صنایع به صورت جوار کارخانه، ضمن کار و تعلیمات سرپرستی انجام می‌گیرد. در سال ۱۳۹۷ تعداد آموزش دیدگان در صنایع استان ۲۵۶۷ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۳۱/۳ درصد افزایش یافته است.

آموزشگاه‌های آزاد

آموزشگاه‌های آزاد توسط بخش خصوصی تأسیس و اداره می‌شوند. یکی از سیاست‌های دولت در سال‌های اخیر تقویت بخش خصوصی و جلب مشارکت این بخش بوده است. آموزشگاه‌های آزاد تحت نظارت سازمان فنی و حرفه‌ای بوده و منطبق با استانداردهای آموزشی آن فعالیت می‌نمایند. در پایان دوره‌های آموزشی نیز این آموزشگاه‌ها، کارآموزان خود را برای شرکت در آزمون به سازمان فنی و حرفه‌ای معرفی می‌نمایند. کارآموزان می‌توانند پس از موفقیت در آزمون دوره، گواهینامه مهارت دوره دریافت نمایند.

تعداد آموزش دیدگان آموزشگاه‌های آزاد در سال ۱۳۹۷ برابر با ۱۲۷۳۳ نفر می‌باشد که این رقم نسبت به سال قبل ۲ کاهش داشته است. از عوامل اصلی کاهش در میزان آموزش‌های بخش غیردولتی استان، می‌توان به شرایط نابسامان اقتصادی جامعه و نوسان شدید ارز و تورم منتج از تحریم‌های یک جانبه کشور اشاره نمود که باعث شده نزدیک به ۵۰ درصد بنگاه‌های اقتصادی استان تعطیل گردد که به تبع آن تقاضای بازار نیز برای جذب نیروی کار جدید کاهش یابد و به دنبال آن میزان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نیز کم شده است.

جدول ۱: شاخصهای آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر سال به تفکیک شهرستان و مقایسه با کشور ۱۳۹۷

عنوان شاخص یا نماگر	مراکز ثابت فنی و حرفه ای	تعداد کارگاه های آموزشی	مراکز ثابت فنی و حرفه ای	تعداد رشته های آموزشی	تعداد مربیان رسمی و پیمانی مراکز ثابت فنی و	مراکز ثابت فنی و حرفه ای	تعداد آموزش دیدگان خصوصی	تعداد آموزش دیدگان فنی و حرفه ای خصوصی
واحد	مرکز	کارگاه	رشته	مربی	نفر	مرکز	نفر	نفر
استان	۱۵	۹۵	۱۲۸	۸۳	۲۶۶۰۷	۱۴۷	۱۳۰۰۴	
بوشهر	۵	۳۴	۲۹	۲۹	۹۳۶۲	۶۷	۷۰۵۳	
تنگستان	۱	۴	۶	۲	۹۷۲	۷	۳۸۸	
جم	۱	۳	۸	۳	۱۰۷۱	۱	۱۳۱	
دشتستان	۲	۱۲	۲۱	۱۷	۵۲۳۳	۳۷	۳۰۰۷	
دشتی	۱	۹	۱۵	۵	۲۶۱۰	۱۱	۵۷۳	
دیر	۱	۵	۱۰	۱	۱۲۶۵	۱	۳۵	
دیلم	۱	۵	۱۳	۵	۱۴۸۵	۲	۶۵	
کنگان	۱	۹	۹	۷	۱۶۴۱	۱۰	۹۱۶	
گناوه	۲	۱۳	۱۷	۱۴	۲۹۶۸	۱۱	۷۹۵	
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۳	۴۱	

*در ستون مربوط به کل استان رشته های تکراری از سرجمع شهرستانها کسر گردیده است.
 مأخذ: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر

جدول ۲: تعداد آموزش دیدگان مراکز ثابت اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر
به تفکیک شهرستان طی سال های ۹۷-۱۳۹۳

سال	آموزش دیدگان			صنعت		خدمات		کشاورزی		فرهنگ و هنر	
	جمع	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۳۹۳	۱۴۵۲۷	۸۸۵۸	۵۶۶۹	۵۵۴۳	۱۰۵۲	۲۹۰۰	۳۰۴۶	۳۵۳	۸۹۴	۶۲	۶۷۷
۱۳۹۴	۱۹۴۴۴	۱۲۲۶۶	۷۱۷۸	۷۷۵۹	۹۲۲	۳۸۵۶	۳۷۸۲	۵۴۵	۹۶۲	۱۰۶	۱۵۱۲
۱۳۹۵	۲۰۵۳۰	۱۳۰۱۸	۷۵۱۲	۷۹۷۶	۱۱۲۶	۴۳۱۱	۳۶۸۴	۵۳۶	۹۷۲	۱۹۵	۱۷۳۰
۱۳۹۶	۳۰۰۷۶	۲۱۴۳۳	۸۶۴۳	۱۱۸۳۹	۸۱۰	۸۴۲۱	۴۷۹۴	۹۷۹	۹۲۰	۱۹۴	۲۱۱۹
۱۳۹۷	۲۶۶۰۷	۱۸۰۵۳	۸۵۵۴	۹۷۹۷	۵۷۶	۶۹۱۲	۴۸۷۳	۱۰۸۴	۹۶۷	۲۶۰	۲۱۳۸
بوشهر	۹۳۶۲	۷۳۸۲	۱۹۸۰	۴۷۳۲	۸۰	۲۳۰۲	۱۰۶۶	۳۱۶	۳۷۳	۳۲	۴۶۱
تنگستان	۹۷۲	۷۷۹	۱۹۳	۲۸۳	۰	۳۱۸	۱۲۴	۱۷۸	۳	۰	۶۶
جم	۱۰۷۱	۳۹۲	۶۷۹	۷۶	۷۰	۲۸۰	۵۵۳	۳۶	۵۶	۰	۰
دشتستان	۵۲۳۳	۳۷۷۵	۱۴۸۵	۱۸۶۸	۲۴۴	۱۴۶۱	۵۷۰	۳۴۰	۲۶۲	۱۰۶	۳۸۲
دشتی	۲۶۱۰	۱۷۴۸	۸۶۲	۹۳۸	۷۹	۶۲۲	۵۶۱	۱۰۴	۸۷	۸۴	۱۳۵
دیر	۱۲۶۵	۴۹۰	۷۷۵	۹۴	۰	۳۴۱	۵۱۲	۳۵	۶	۲۰	۲۵۷
دیلیم	۱۴۸۵	۷۸۲	۷۰۳	۴۵۸	۲۴	۲۸۳	۳۵۱	۳۹	۱۳۰	۲	۱۹۸
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کنگان	۱۶۴۱	۱۴۴۰	۲۰۱	۷۲۳	۸	۷۰۰	۱۶۵	۵	۰	۱۲	۲۸
گناوه	۲۹۶۸	۱۲۶۵	۱۷۰۳	۶۲۵	۷۱	۶۰۵	۹۷۱	۳۱	۵۰	۴	۶۱۱

مأخذ: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر

جدول ۳: تعداد آموزش دیدگان مراکز ثابت اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر طی سالهای ۹۷-۱۳۹۳

مراکز ثابت			مربیان			سال و شهرستان
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	
۳	۴	۱۵ (۸ مرکز دو منظوره)	۴	۳۳	۳۷	۱۳۹۳
۳	۴	۱۵ (۸ مرکز دو منظوره)	۴	۳۳	۳۷	۱۳۹۴
۳	۴	۱۵ (۸ مرکز دو منظوره)	۳۲	۵۵	۸۷	۱۳۹۵
۳	۱۲	۱۵ (۸ مرکز دو منظوره)	۳۰	۵۵	۸۵	۱۳۹۶
۳	۴	۱۵ (۸ مرکز دو منظوره)	۳۰	۵۵	۸۵	۱۳۹۷
۱	۲	۵ (۲ مرکز دو منظوره)	۹	۲۵	۳۴	بوشهر
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۱	۲	۳	تنگستان
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۳	۱	۴	جم
۰	۰	۲ (۲ مرکز دو منظوره)	۴	۹	۱۳	دشتستان
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۱	۳	۴	دشتی
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۴	۰	۴	دیر
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۱	۱	۲	دیلم
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۰	۰	۰	عسلویه
۰	۰	۱ (۱ مرکز دو منظوره)	۱	۶	۷	کنگان
۱	۱	۲	۶	۸	۱۴	گناوه

مأخذ: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان بوشهر

جدول ۴: تعداد کارآموزان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

سال	تعداد حرفه	تعداد دوره های برگزارشده (دوره)	تعداد آموزش گیرندگان (نفر)	تعداد قبول شدگان (نفر)
۱۳۹۶	۵۲۶	۲۲۰۱	۳۰۰۷۶	۱۵۹۲۱
۱۳۹۷	۵۳۶	۱۸۴۲	۴۰۲۴۶	۲۸۱۹۲

مأخذ: اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان

جدول ۵: تعداد آموزش دیدگان سازمان فنی و حرفه‌ای در سال ۱۳۹۷

شرح	مراکز ثابت	سیار و زندان	پادگان	آموزش در صنایع	صنعت ساختمان*	آموزشگاه های آزاد	سایر	جمع
بوشهر	۳۷۶۴	۵۵۵	۲۶۵۰	۱۴۷۵	۰	۶۸۲۳	۱۳۱۳	۱۶۵۸۰
تنگستان	۲۹۶	۱۷	۱۳۵	۴۲	۰	۳۸۸	۴۸۲	۱۳۶۰
دشتستان	۱۷۳۴	۸۸۵	۷۷۹	۲۲۰	۰	۳۰۰۷	۱۸۵۶	۸۵۸۱
دشتی	۷۸۱	۵۱۷	۳۲۱	۲۵۶	۰	۵۷۳	۸۴۷	۳۲۹۵
دیر	۳۴۹	۱۲	۹۶	۶۹	۰	۳۵	۷۳۹	۱۳۰۰
دیلم	۶۷۰	۳۵۶	۱۵۵	۳۳	۰	۶۵	۲۷۷	۱۵۵۶
کنگان	۸۴۱	۴۶	۳۵۲	۱۶۹	۰	۹۱۶	۲۵۵	۲۵۷۹
گناوه	۱۴۳۰	۴۳۸	۲۱۸	۲۲۷	۰	۷۹۵	۶۸۵	۳۷۹۳
جمع	۴۹۵	۰	۲۴۱	۷۶	۰	۱۳۱	۲۵۹	۱۲۰۲
جمع	۱۰۴۶۰	۲۸۲۶	۴۹۴۷	۲۵۶۷	۰	۱۲۷۳۳	۶۷۱۳	۴۰۲۴۶

مأخذ: مراکز فنی و حرفه‌ای استان

* دلیل صفر شدن رشته صنعت ساختمان این است که تا سال ۱۳۹۵ مرکز ۲ اداره کل فنی و حرفه‌ای استان، بعنوان مرکز تخصصی ساختمان بوده است اما از این تاریخ به بعد این رشته در مراکز دیگر پخش گردیده است.

جدول ۶: تعداد دوره‌های سازمان فنی و حرفه‌ای در سال ۱۳۹۷

شرح	بوشهر	تنگستان	دشتستان	دشتی	دیر	دیلم	کنگان	گناوه	جم	جمع
مراکز ثابت	۲۴۳	۲۲	۱۰۸	۵۱	۲۵	۵۳	۵۴	۹۰	۳۷	۶۸۳
سیار و زندان	۳۷	۱	۵۹	۳۶	۱	۳۳	۴	۳۰	۰	۲۰۱
پادگان	۱۰۵	۸	۳۷	۲۲	۷	۱۰	۲۲	۱۲	۱۲	۲۳۵
آموزش در صنایع	۷۷	۳	۱۳	۲۱	۵	۴	۹	۱۳	۴	۱۴۹
صنعت ساختمان	۲۶	۰	۳۴۱	۱۱۲	۰	۶	۲۲	۳۰	۰	۵۳۷
آموزشگاه‌های آزاد	۹۲۴	۷۱	۵۴۳	۸۶	۳	۱۰	۱۲۴	۹۲	۹	۱۸۶۲
سایر	۱۰۱	۲۸	۱۴۱	۹۸	۵۸	۳۸	۲۸	۶۳	۱۹	۵۷۴
جمع	۱۵۱۳	۱۳۳	۱۲۴۲	۴۲۶	۹۹	۱۵۴	۲۶۳	۳۳۰	۸۱	۴۲۴۱

ماخذ: مراکز فنی و حرفه‌ای استان

جدول ۷: تعداد دانشجویان دانشکده فنی به تفکیک جنسیت در سال‌های تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

نام دانشکده	زن		مرد	
	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۷
دانشکده امام خمینه‌ای	-	-	۱۲۲۷	۸۴۸
دانشکده الزهرا	۱۱۴۸	۸۱۷	-	-

ماخذ: دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای استان

جدول ۸: تعداد آموزشگاه‌های آزاد و رشته‌های آموزشی در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

سال	تعداد آموزشگاه‌های آزاد	تعداد رشته‌های آموزشی
۱۳۹۶	۱۲۹	۲۴
۱۳۹۷	۱۴۹	۲۲

ماخذ: مرکز فنی و حرفه‌ای استان

جدول ۹: اطلاعات مربوط به مراکز ثابت فنی و حرفه‌ای استان در سال ۱۳۹۷

شرح	تعداد کارگاه‌های آموزشی	تعداد رشته‌های آموزشی	تعداد کادر آموزشی	تعداد کارآموزان	
				مرد	زن
مرکز ۱	۴	۹	۴	۲۹۴	۲۱
مرکز ۲	۵	۲۰	۵	۳۹۱	۷۷
مرکز ۳	۱۴	۳۹	۱۳	۱۲۱۱	۰
مرکز ۴	۸	۲۶	۶	۲۳	۶۴۰
مرکز ۵	۷	۳۰	۷	۹۱۶	۱۷
مرکز ۶	۸	۲۳	۱۵	۶۱۳	۱۲۴
مرکز ۷	۹	۲۶	۹	۸۱۱	۸
مرکز دیلم	۵	۲۹	۱۰	۴۳۶	۲۲۸
مرکز دشتی	۹	۲۹	۱۱	۶۰۸	۶۱
مرکز ۱۰	۴	۱۳	۶	۲۷۳	۲۳
مرکز خواهران دشتستان	۶	۲۱	۷	۳۰	۵۳۰
مرکز خواهران گناوه	۵	۲۹	۷	۲۱	۶۴۲
مرکز دیر	۶	۱۷	۱۱	۱۸۳	۱۶۶
مرکز جم	۴	۲۰	۸	۱۸۱	۳۱۴
مرکز فناوری اطلاعات	۴	۲۷	۷	۴۰۰	۳۱۲
جمع	۹۸	۳۵۸	۱۲۶	۶۳۹۱	۳۱۶۳

ماخذ: مرکز فنی و حرفه‌ای استان

فصل پنجم – آموزش عالی

مقدمه

علم و تکنولوژی بخشی از میراث گرانبه‌های هر جامعه می باشد. علم دیروز پاسخگوی نیاز امروز نبوده و علم امروز نیز تکافوی نیاز فردا نخواهد بود. از این رو آموزش یکی از مهمترین ارکان هر نظام اجتماعی بوده و نیاز به ارتقاء کمی و کیفی دارد. آموزش و بهسازی منابع انسانی یکی از راهکارهای اساسی و تاثیرگذار در امر توسعه جامعه است و آموزش عالی باید به عنوان عامل حیاتی پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مورد توجه قرار گیرد. دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در راستای تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآمد مورد نیاز جامعه و گسترش و ارتقای دانش و پژوهش، نقش اساسی دارند. لازم به ذکر است که با وجود تلاش‌ها، اگر یک نظام سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی منظم و مدون در بخش آموزش عالی وجود نداشته باشد هدف نهایی که همان توسعه و پیشرفت جامعه است، آن طور که باید و شاید محقق نخواهد گردید. پس باید بر اساس نیازهای روز جامعه و در نظر گرفتن ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و قابلیت‌ها، نیروی انسانی ماهر در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تربیت شوند.

در استان بوشهر تعداد ۸ موسسه آموزش عالی که عبارتند از دانشگاه خلیج فارس، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه جامع علمی کاربردی، دانشکده فنی و حرفه‌ای، آموزش کشتیرانی و ۲ موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی فعالیت می‌کنند. دانشگاه‌های پیام نور، آزاد اسلامی، علمی کاربردی دارای مراکز و واحدهای متعددی در اکثر شهرستان‌های استان می‌باشند. تعداد مراکز آموزش عالی موجود در استان ۵۱ مرکز می‌باشد که در این قسمت به معرفی اجمالی تعدادی از این مراکز آموزشی می‌پردازیم.

معرفی دانشگاه‌های استان

دانشگاه خلیج فارس

دانشگاه خلیج فارس به عنوان دانشگاه مادر در استان شناخته می‌شود و دارای ۵ دانشکده علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، هنر و معماری می‌باشد. این دانشگاه در حال حاضر در ۶۷ رشته در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا فعالیت نموده و دانشجو جذب می‌نماید.

این دانشگاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ در رشته‌های تاریخ، مدیریت صنعتی، مدیریت بازرگانی، روانشناسی عمومی، اقتصاد و ادبیات عرب در دانشکده ادبیات، در دانشکده هنر و معماری رشته‌های مهندسی معماری و شهرسازی، در دانشکده فنی جم مهندسی نرم افزار و صنایع و در رشته‌های مهندسی شیمی، مکانیک، عمران، برق، مخازن و مهندسی نفت در دانشکده مهندسی و در رشته‌های ریاضی آنالیز، ریاضی کاربردی، شیمی معدنی، شیمی آلی، شیمی تجزیه، فیزیک هسته‌ای، فیزیک جامد، زیست شناسی، زیست فناوری دریا، فیزیک اتمی، آمار اقتصادی اجتماعی و شیمی فیزیک در دانشکده علوم پایه و در رشته‌های علوم باغبانی و تکثیر و پرورش آبزیان در دانشکده کشاورزی در مقطع کارشناسی ارشد دانشجو جذب می‌کند. همچنین این دانشگاه در رشته شیمی فیزیک، شیمی آلی و مهندسی شیمی، آمار، تاریخ، ریاضی محض و کاربردی و شیمی معدنی در مقطع دکتری دانشجو پذیرش می‌کند.

تعداد دانشجویان پذیرفته شده این دانشگاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۲۱۹۱ نفر بوده که شامل ۱۰۸۱ نفر مرد و ۱۱۱۰ نفر زن می‌باشد. این دانشگاه در این سال در مقطع کاردانی دانشجویی نداشته است. سهم دانشجویان کارشناسی بیش از سایر مقاطع می‌باشد.

تعداد دانشجویان در حال تحصیل این دانشگاه در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۹۷ برابر با ۷۳۴۲ نفر بوده که حدود ۵۴ درصد آن را زنان تشکیل می‌دهند. از این تعداد ۵۴۲۹ نفر در مقطع کارشناسی و ۱۹۱۳ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا مشغول به تحصیل هستند. تعداد دانشجویان فارغ التحصیل دانشگاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۳۲۷ نفر بوده که ۴۶ درصد آن به زنان اختصاص داشته و از این تعداد ۲۴۱ نفر در مقطع کارشناسی، ۸۳ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و سه نفر در مقطع دکتری فارغ التحصیل گردیده‌اند.

در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ دانشکده هنر و معماری به صورت رسمی در بافت قدیم بوشهر و به شکل معماری خاص قدیم بوشهری افتتاح گردید.

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در حال حاضر دارای ۴ دانشکده پزشکی، پرستاری و مامایی، بهداشت و پیراپزشکی می‌باشد که در ۲۱ رشته تحصیلی در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای عمومی به فعالیت اشتغال داشته و همچنین در رشته‌های پرستاری، کتابداری، میکروبیولوژی و آموزش بهداشت در مقطع کارشناسی ارشد دانشجو پذیرش می‌نماید.

تعداد دانشجویان پذیرفته شده این دانشگاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۵۱۶ نفر بوده که شامل ۲۲۰ نفر مرد و ۲۹۶ نفر زن می‌باشد. تعداد فارغ التحصیلان در سال تحصیلی مذکور برابر با ۴۷۴ نفر، شامل ۱۳۱ نفر مرد و ۳۴۳ نفر زن می‌باشد.

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور استان دارای ۳ مرکز آموزشی و ۸ واحد آموزشی در شهرستان‌های مختلف می‌باشد. شهرهای بوشهر و برازجان دارای مرکز آموزشی، بندر عسلویه دارای مرکز بین‌المللی آموزشی و شهرهای گناوه، کنگان، اهرم، خورموج، جم، دیلم، دیر و شبانکاره دارای واحد دانشگاهی می‌باشند. این دانشگاه در ۷۳ رشته دانشگاهی در مقاطع کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد فعالیت می‌نماید.

کل دانشجویان پذیرفته شده در این دانشگاه، مراکز و واحدهای تابعه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۲۴۹۶ نفر شامل ۱۵۵۸ نفر زن و ۹۳۸ نفر مرد می‌باشد. تعداد دانشجویان در حال تحصیل این دانشگاه و مراکز نیز برابر با ۸۸۵۶ نفر می‌باشد که ۱۸ درصد کل دانشجویان استان را تشکیل می‌دهند و همچنین تعداد ۵۸۴۴ نفر (معادل ۶۶ درصد) دانشجویان این دانشگاه زن می‌باشند. تعداد دانشجویان فارغ التحصیل این دانشگاه در این سال ۱۶۷۱ نفر بوده که ۶۱ نفر آن زن می‌باشند.

دانشگاه آزاد اسلامی

دانشگاه آزاد اسلامی استان بوشهر از سه مرکز آموزشی و ۶ واحد مستقل آموزشی تشکیل شده است. مراکز دلوار، دیر و کنگان مراکزی هستند که زیر نظر دانشگاه آزاد اسلامی بوشهر فعالیت می‌نمایند. در شهرهای بوشهر، دشتستان، خارگ، گناوه، خورموج و دیلم واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی در حال فعالیت می‌باشند. این دانشگاه در شهر بوشهر از ۴ دانشکده علوم انسانی، فنی و مهندسی، مدیریت و اقتصاد و تحصیلات تکمیلی تشکیل شده و در شهرستان‌های مختلف با توجه به بزرگی و کوچکی دانشگاه بین ۱ تا ۲ دانشکده وجود دارد. دانشگاه آزاد اسلامی در استان در یک رشته در مقطع دکتری، ۳۰ رشته در مقطع کارشناسی ارشد و بیش از ۴۵ رشته در مقطع کاردانی و کارشناسی دانشجو پذیرش می‌نماید.

تعداد دانشجویان پذیرفته شده این دانشگاه و واحدهای تابعه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۳۰۷۸ نفر بوده که ۹۹۲ نفر آن زن ۲۰۸۶ نفر مرد می‌باشند. تعداد دانشجویان در حال تحصیل در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۱۵۰۴۱ نفر بوده که ۳۱ درصد از کل دانشجویان مراکز آموزش عالی استان را تشکیل می‌دهد و ۴۳۹۰ نفر آنها (۲۹ درصد) زن می‌باشند. از کل دانشجویان در حال تحصیل دانشگاه‌های آزاد اسلامی ۳۷۶۱ نفر (۲۵ درصد) در مقطع کاردانی، ۷۸۱۴ نفر (۵۲ درصد) در مقطع کارشناسی و ۳۰۶۵ نفر (۲۰ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد و ۴۰۱ نفر (۳ درصد) در مقطع دکترا مشغول به تحصیل می‌باشند. تعداد دانشجویان فارغ التحصیل در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۳۰۸۶ نفر بوده که ۷۶۱ نفر (۲۵ درصد) آن زن می‌باشند و ۵۳۸ نفر در مقطع کاردانی، ۱۶۳۵ نفر در مقطع کارشناسی، ۹۰۷ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و ۶ نفر در مقطع دکترا فارغ التحصیل شده‌اند.

دانشگاه جامع علمی کاربردی

دانشگاه جامع علمی کاربردی در استان از ۱۸ واحد آموزش عالی دولتی و خصوصی تشکیل شده که در مقاطع کاردانی و کارشناسی دانشجو جذب می‌نماید. دفتر مرکزی این دانشگاه در استان نقش ناظر را بر روی مراکز خود دارد. این دانشگاه در شهرستان‌های بوشهر، دشتستان، کنگان، خورموج و گناوه و دیلم دارای واحد آموزشی می‌باشد که عمدتاً در مقطع کاردانی دانشجو پذیرش می‌کنند و در بوشهر مراکز جهادکشاورزی، فرهنگ و هنر و استناداری در مقطع کارشناسی ناپیوسته نیز دانشجو می‌پذیرند.

کل دانشجویان پذیرفته شده در این دانشگاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تعداد ۳۳۷۹ نفر بوده که ۴۷۷ نفر آن زن می‌باشند. تعداد دانشجویان در حال تحصیل این سال تحصیلی برابر با ۱۰۰۰۳ نفر است که ۱۵۶۸ نفر آن زن می‌باشد. از کل دانشجویان در حال تحصیل، ۵۱۸۵ نفر در مقطع کاردانی و ۴۸۱۸ نفر در مقطع کارشناسی ناپیوسته مشغول به تحصیل می‌باشند. کلیه اعضاء مدرسین این دانشگاه به صورت حق التدریس با این دانشگاه همکاری می‌نمایند.

دانشکده فنی و حرفه‌ای

دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای زیر نظر دانشگاه فنی حرفه‌ای فعالیت می‌کنند و شامل دانشکده فنی و حرفه‌ای پسرانه امام خامنه‌ای و دخترانه الزهراء می‌باشد. هر دوی این دانشکده‌ها در ۷ رشته در مقطع کاردانی و کارشناسی دانشجو پذیرش می‌کنند.

کل دانشجویان پذیرفته شده دانشکده‌های پسرانه و دخترانه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۳۸۵ نفر بوده که ۲۲۸ نفر آن زن می‌باشد. تعداد دانشجویان در حال تحصیل این سال تحصیلی برابر با ۱۶۶۵ نفر بوده که ۸۱۷ نفر آن زن می‌باشند. تعداد دانشجویان فارغ التحصیل این دانشکده‌ها در این سال برابر با ۴۸۲ نفر می‌باشد که ۲۳۷ نفر (۴۹ درصد) آن زن می‌باشد.

مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی - غیر دولتی

در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ دو مرکز آموزش عالی غیرانتفاعی در استان بوشهر افتتاح گردید که در مقطع کاردانی و کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و کارشناسی ارشد دانشجو جذب می‌نماید. این دو موسسه در ۱۱ رشته در مقطع کاردانی، ۱۰ رشته در کارشناسی ناپیوسته، یک رشته در مقطع کارشناسی پیوسته و یک رشته در کارشناسی ارشد دانشجو می‌پذیرند. تعداد دانشجویان پذیرفته شده در این مؤسسات در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۶۸۰ نفر شامل ۳۴۳ نفر مرد و ۳۳۷ نفر زن می‌باشد. تعداد دانشجویان در حال تحصیل این مؤسسات در سال تحصیلی مذکور ۲۲۴۳ نفر شامل ۱۱۱۰ نفر زن و تعداد فارغ التحصیلان این مؤسسات ۳۱۱ نفر شامل ۸۷ نفر زن می‌باشد.

نمای کلی از آموزش عالی در استان

تعداد دانشجویان جدید

تعداد دانشجویان پذیرفته شده استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۱۳۲۴۳ نفر بوده که ۵۳۵۲ نفر (۴۰ درصد) آن زن می‌باشند. از این دانشجویان ۲۶۶۴ نفر در مقطع کاردانی، ۸۵۳۵ نفر در مقطع کارشناسی و مابقی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا مشغول به تحصیل شده‌اند. بیشترین دانشجویان پذیرفته شده در گروه علوم انسانی و فنی و مهندسی می‌باشد.

دانشجویان در حال تحصیل

تعداد دانشجویان در حال تحصیل استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۴۸۲۹۱ نفر بوده که ۳۱۱۰۷ نفر (۶۴ درصد) در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی و ۱۷۱۸۴ نفر (۳۶ درصد) در دانشگاه‌های آزاد و موسسات غیر دولتی مشغول به تحصیل می‌باشند. از کل دانشجویان در حال تحصیل ۱۹۶۶۲ نفر (۴۱ درصد) زن می‌باشند.

دانشجویان فارغ التحصیل

تعداد دانشجویان فارغ التحصیل استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۹۹۹۲ نفر بوده که ۶۵۹۵ نفر (۶۶ درصد) در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی و ۳۳۹۷ نفر (۳۴ درصد) از دانشگاه‌های غیر دولتی فارغ التحصیل شده‌اند. از کل دانشجویان فارغ التحصیل در این سال ۳۲۶۲ نفر (۳۳ درصد) زن بوده است.

شاخص‌های مهم بخش

نسبت دانشجویان زن به کل دانشجویان

نسبت دانشجویان پذیرفته شده زن به کل دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۴۰ درصد بوده است. مقدار این شاخص در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی در سال مذکور برابر با ۴۲ درصد و در دانشگاه‌های آزاد برابر با ۳۵ درصد می‌باشد.

نسبت دانشجویان در حال تحصیل زن به کل دانشجویان در حال تحصیل در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر با ۴۱ درصد می‌باشد. مقدار این شاخص در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی در سال مذکور به ترتیب برابر با ۴۶ درصد و در دانشگاه‌های آزاد برابر با ۳۲ درصد می‌باشد.

نسبت دانشجویان دانشگاه آزاد به کل دانشجویان

نسبت دانشجویان پذیرفته شده دانشگاه آزاد به کل دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ برابر ۲۳ درصد می‌باشد.

نسبت دانشجویان در حال تحصیل در دانشگاه آزاد به کل دانشجویان در حال تحصیل در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان در این سال تحصیلی برابر ۳۱ درصد بوده است.

جدول ۱: تعداد ثبت‌نام شدگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک گروه تحصیلی، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

گروه تحصیلی	علوم پزشکی	علوم انسانی	علوم پایه	فنی و مهندسی	کشاورزی و دامپزشکی	هنر	جمع کل	
کاردانی	جمع	۲۷	۱۳۱۶	۰	۱۱۸۰	۱۱۸	۲۶۶۴	
	مرد	۲۷	۹۲۵	۰	۱۰۷۱	۲۱	۲۰۶۴	
	زن	۰	۳۹۱	۰	۱۰۹	۹۷	۶۰۰	
کارشناسی	جمع	۳۳۶	۴۷۴۵	۴۸۰	۲۵۷۰	۲۴۰	۸۵۳۵	
	مرد	۱۱۰	۲۰۷۷	۱۲۸	۲۲۰۳	۶۵	۴۶۴۰	
	زن	۲۲۶	۲۶۶۸	۳۵۲	۳۴۷	۱۷۵	۲۸۹۵	
کارشناسی ارشد	جمع	۳۹	۹۵۹	۱۹۲	۵۰۸	۳۲	۱۷۸۸	
	مرد	۲۴	۵۰۹	۶۸	۴۱۵	۷	۱۰۵۱	
	زن	۱۵	۴۵۰	۱۲۴	۹۳	۲۵	۷۳۷	
دکترای عمومی (حرفه‌ای)	جمع	۱۱۰	۰	۰	۰	۰	۱۱۰	
	مرد	۵۵	۰	۰	۰	۰	۵۵	
	زن	۵۵	۰	۰	۰	۰	۵۵	
دکترای تخصصی (phd)	جمع	۶	۸۲	۱۴	۲۶	۱۱	۱۴۶	
	مرد	۴	۴۳	۴	۱۹	۵	۸۱	
	زن	۲	۳۹	۱۰	۷	۶	۶۵	
کل	جمع	۵۱۸	۷۱۰۲	۶۸۶	۴۲۸۴	۴۰۱	۱۳۲۴۳	
	مرد	۲۲۰	۳۵۵۴	۲۰۰	۳۷۰۸	۹۸	۷۸۹۱	
	زن	۲۹۸	۳۵۴۸	۲۹۸	۵۷۶	۱۴۱	۵۳۵۲	

جدول ۲: تعداد ثبت نام شدگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک نوع وابستگی (زیرنظام)، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

جمع کل	موسسات آموزش عالی غیر دولتی- غیر انتفاعی	دانشگاه آزاد اسلامی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	دانشگاه فرهنگیان	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	دانشگاه جامع علمی کاربردی	دانشگاه پیام نور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	نوع وابستگی (زیرنظام)	
									جمع	کاردانی
۲۶۶۴	۱۷۱	۷۳۸	۲۷	۰	۱۹۳	۱۶۳۵	۰	۰	جمع	کاردانی
۲۰۶۴	۵۸	۵۲۶	۲۷	۰	۴۵	۱۴۰۸	۰	۰	مرد	
۶۰۰	۱۳	۲۱۲	۰	۰	۱۴۸	۲۲۷	۰	۰	زن	
۸۵۳۵	۳۷۹	۱۴۷۲	۳۲۹	۵۱۸	۱۹۲	۱۷۴۴	۲۳۶۵	۱۵۳۶	جمع	کارشناسی
۴۶۴۰	۱۳۷	۱۰۱۵	۱۰۸	۱۶۴	۱۱۲	۱۴۹۴	۸۶۵	۷۴۵	مرد	
۳۸۹۵	۲۴۲	۴۷۵	۲۲۱	۳۵۴	۸۰	۲۵۰	۱۵۰۰	۷۹۱	زن	
۱۷۸۸	۲۳۰	۷۶۵	۴۳	۰	۰	۰	۱۲۷	۶۲۳	جمع	کارشناسی ارشد
۱۰۵۱	۱۴۸	۴۸۵	۲۵	۰	۰	۰	۷۲	۳۲۱	مرد	
۷۳۷	۸۲	۲۸۰	۱۸	۰	۰	۰	۵۵	۳۰۲	زن	
۱۱۰	۰	۰	۱۱۰	۰	۰	۰	۰	۰	جمع	دکترای عمومی (حرفه‌ای)
۵۵	۰	۰	۵۵	۰	۰	۰	۰	۰	مرد	
۵۵	۰	۰	۵۵	۰	۰	۰	۰	۰	زن	
۱۴۶	۰	۱۰۳	۷	۰	۰	۰	۴	۳۲	جمع	دکترای تخصصی (phd)
۸۱	۰	۶۰	۵	۰	۰	۰	۱	۱۵	مرد	
۶۵	۰	۴۳	۲	۰	۰	۰	۳	۱۷	زن	
۱۳۲۴۳	۶۸۰	۳۰۷۸	۵۱۶	۵۱۸	۳۸۵	۳۳۷۹	۲۴۹۶	۲۱۹۱	جمع	کل
۷۸۹۱	۳۴۳	۲۰۸۶	۲۲۰	۱۶۴	۱۵۷	۲۹۰۲	۹۳۸	۱۰۸۱	مرد	
۵۳۵۲	۳۳۷	۹۹۲	۲۹۶	۳۵۴	۲۲۸	۴۷۷	۱۵۵۸	۱۱۱۰	زن	

جدول ۳: تعداد ثبت نام شدگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

شهر یا شهرستان	کاردانی			کارشناسی			کارشناسی ارشد		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
اهرم	۷۴	۶۶	۸	۱۸۰	۱۳۴	۴۶	۲۹	۲۶	۳
برازجان	۲۷	۱۷	۱۰	۳۸۲	۱۲۷	۲۵۵	۳۰	۱۶	۱۴
بندر دیلم	۱۲۸	۹۷	۳۱	۱۳۵	۷۷	۵۸	۱۱۱	۸۹	۲۲
بندر کنگان	۷۹۸	۷۱۶	۸۱	۱۰۹۳	۹۳۶	۱۵۷	۱۷	۱۶	۱
بندر گناوه	۳۴۳	۱۷۱	۷۲	۶۰۳	۳۳۵	۲۶۸	۱	۰	۱
بوشهر	۱۰۵۰	۷۳۲	۳۱۸	۴۷۳۳	۲۱۷۳	۲۵۶۰	۱۴۳۵	۷۷۳	۶۶۲
جم	۲۶	۲۰	۶	۳۱۹	۱۲۸	۱۹۱	۰	۰	۰
خارک	۹	۶	۳	۱۶۸	۱۶۵	۳	۴۹	۴۴	۵
خورموج	۵۷	۴۷	۱۰	۲۱۴	۱۲۳	۹۱	۲۴	۲۱	۳
دشتستان	۴۹	۳۲	۱۷	۱۵۰	۱۰۳	۴۷	۲۸	۲۵	۳
دشتی	۱۱۷	۸۸	۲۹	۱۲۸	۱۰۹	۱۹	۰	۰	۰
دلوار	۴۲	۳۷	۵	۷۶	۶۹	۷	۰	۰	۰
دیر	۴۵	۳۵	۱۰	۱۵۲	۶۶	۸۶	۰	۰	۰
شبانکاره	۰	۰	۰	۷	۳	۴	۰	۰	۰
عسلویه	۰	۰	۰	۱۹۵	۹۲	۱۰۳	۶۴	۴۱	۲۳
جمع کل	۲۶۶۴	۲۰۶۴	۶۰۰	۸۵۳۵	۴۶۴۰	۳۸۹۵	۱۷۸۸	۱۰۵۱	۷۳۷

ادامه جدول ۳: تعداد ثبت نام شدگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

کل			دکتری تخصصی (phd)			دکتری عمومی (حرفه‌ای)			شهر یا شهرستان
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	
۵۷	۲۲۶	۲۸۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	اهرم
۲۷۹	۱۶۰	۴۳۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	برازجان
۱۱۱	۲۶۳	۳۷۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بندر دیلم
۲۳۹	۱۶۶۸	۱۹۰۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بندر کنگان
۳۴۱	۵۰۶	۸۴۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بندر گناوه
۳۶۶۰	۳۸۱۲	۷۴۷۲	۶۵	۷۹	۱۴۴	۵۵	۵۵	۱۱۰	بوشهر
۱۹۷	۱۴۸	۳۴۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	جم
۱۱	۲۱۵	۲۲۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	خارک
۱۰۴	۱۹۱	۲۹۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	خورموج
۶۷	۱۶۲	۲۲۹	۰	۲	۲	۰	۰	۰	دشتستان
۴۸	۱۹۷	۲۴۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دشتی
۱۲	۱۰۶	۱۱۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دلوار
۹۶	۱۰۱	۱۹۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	دیر
۴	۳	۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	شبانکاره
۱۲۶	۱۳۳	۲۵۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	عسلویه
۵۳۵۲	۷۸۹۱	۱۳۲۴۳	۶۵	۸۱	۱۴۶	۵۵	۵۵	۱۱۰	جمع کل

جدول ۴: تعداد دانشجویان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک گروه تحصیلی،

دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

گروه تحصیلی	علوم پزشکی	علوم انسانی	علوم پایه	فنی و مهندسی	کشاورزی و دامپزشکی	هنر	جمع کل
کاردانی	جمع	۹۵	۴۳۶۱	۰	۵۴۵۰	۷۰	۱۰۵۹۰
	مرد	۹۵	۲۹۲۱	۰	۴۹۱۱	۶۵	۸۰۲۷
	زن	۰	۱۴۴۰	۰	۵۳۹	۵	۲۴۶۳
کارشناسی	جمع	۱۱۶۱	۱۶۲۶۴	۱۴۷۳	۹۲۱۸	۶۵۶	۲۹۶۸۹
	مرد	۳۷۲	۶۷۷۸	۳۷۴	۷۸۷۵	۲۰۱	۱۵۸۵۰
	زن	۷۸۹	۹۴۸۶	۱۰۹۹	۱۳۴۳	۴۵۵	۱۳۸۳۹
کارشناسی ارشد	جمع	۱۵۸	۳۴۹۰	۵۶۰	۲۱۰۱	۲۴۲	۶۶۸۰
	مرد	۵۶	۱۸۹۲	۱۷۹	۱۷۰۱	۹۳	۳۹۷۲
	زن	۱۰۲	۱۵۹۸	۳۸۱	۴۰۰	۱۴۹	۲۷۰۸
دکترای عمومی (حرفه‌ای)	جمع	۷۳۲	۰	۰	۰	۰	۷۳۲
	مرد	۳۲۳	۰	۰	۰	۰	۳۲۳
	زن	۴۰۹	۰	۰	۰	۰	۴۰۹
دکترای تخصصی (phd)	جمع	۳۳	۲۶۷	۷۲	۱۳۶	۴۶	۶۰۰
	مرد	۱۲	۱۵۲	۲۸	۱۱۴	۳۲	۳۵۷
	زن	۲۱	۱۱۵	۴۴	۲۲	۱۴	۲۴۳
کل	جمع	۲۱۷۹	۲۴۳۸۲	۲۱۰۵	۱۶۹۰۵	۱۰۱۴	۴۸۲۹۱
	مرد	۸۵۸	۱۱۷۴۳	۵۸۱	۱۴۶۰۱	۳۹۱	۲۸۶۲۹
	زن	۱۳۲۱	۱۲۶۳۹	۱۵۲۴	۲۳۰۴	۶۲۳	۱۹۶۶۲

جدول ۵: تعداد دانشجویان مؤسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک نوع وابستگی (زیرنظام)، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

جمع کل	مؤسسات آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی	دانشگاه آزاد اسلامی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	دانشگاه فرهنگیان	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	دانشگاه جامع علمی کاربردی	دانشگاه پیام نور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	نوع وابستگی (زیرنظام)	
									مرد	زن
۱۰۵۹۰	۳۲۷	۳۷۶۱	۹۵	۰	۱۲۲۲	۵۱۸۵	۰	۰	جمع	کاردانی
۸۱۲۷	۲۵۸	۲۸۴۵	۹۵	۰	۵۶۲	۴۳۶۷	۰	۰	مرد	
۲۴۶۳	۶۹	۹۱۶	۰	۰	۶۶۰	۸۱۸	۰	۰	زن	
۲۹۶۸۹	۱۰۷۳	۷۸۱۴	۱۲۱۶	۹۸۳	۴۴۳	۴۸۱۸	۷۹۱۳	۵۴۲۹	جمع	کارشناسی
۱۵۸۵۰	۴۰۴	۵۴۵۵	۳۷۵	۳۱۹	۲۸۶	۴۰۶۸	۲۵۲۳	۲۴۲۰	مرد	
۱۳۸۳۹	۶۶۹	۲۳۵۹	۸۴۱	۶۶۴	۱۵۷	۷۵۰	۵۳۹۰	۳۰۰۹	زن	
۶۶۸۰	۷۴۳	۳۰۶۵	۱۸۱	۰	۰	۰	۹۲۹	۱۷۶۲	جمع	کارشناسی ارشد
۳۹۷۲	۴۴۸	۲۰۹۷	۶۰	۰	۰	۰	۴۸۷	۸۸۰	مرد	
۲۷۰۸	۲۹۵	۹۶۸	۱۲۱	۰	۰	۰	۴۴۲	۸۸۲	زن	
۷۳۲	۰	۰	۷۳۲	۰	۰	۰	۰	۰	جمع	دکترای عمومی (حرفه‌ای)
۳۲۳	۰	۰	۳۲۳	۰	۰	۰	۰	۰	مرد	
۴۰۹	۰	۰	۴۰۹	۰	۰	۰	۰	۰	زن	
۶۰۰	۰	۴۰۱	۳۴	۰	۰	۰	۱۴	۱۵۱	جمع	دکترای تخصصی (phd)
۳۵۷	۰	۲۵۴	۱۳	۰	۰	۰	۲	۸۸	مرد	
۲۴۳	۰	۱۴۷	۲۱	۰	۰	۰	۱۲	۶۳	زن	
۴۸۲۹۱	۲۱۴۳	۱۵۰۴۱	۲۲۵۸	۹۸۳	۱۶۶۵	۱۰۰۰۳	۸۸۵۶	۷۳۴۲	جمع	کل
۲۸۶۲۹	۱۱۱۰	۱۰۶۵۱	۸۶۶	۳۱۹	۸۴۸	۸۴۳۵	۳۰۱۲	۳۳۸۸	مرد	
۱۹۶۶۲	۱۰۳۳	۴۳۹۰	۱۳۹۲	۶۶۴	۸۱۷	۱۵۶۸	۵۸۴۴	۳۹۵۴	زن	

جدول ۶: تعداد دانشجویان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

شهر یا شهرستان	کاردانی			کارشناسی			کارشناسی ارشد		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
اهرم	۲۷۴	۲۴۵	۲۹	۶۵۳	۴۷۱	۱۸۲	۱۰۶	۹۵	۱۱
برازجان	۱۶۶	۹۳	۷۳	۱۳۶۸	۴۰۴	۹۶۴	۱۴۰	۶۵	۷۵
بندر دیلم	۴۰۶	۳۲۱	۸۵	۳۸۰	۲۵۵	۱۲۵	۴۳۱	۳۴۹	۸۲
بندر کنگان	۲۷۲۵	۲۴۲۷	۲۹۸	۳۴۴۹	۲۹۷۶	۴۷۳	۱۱۰	۹۹	۱۱
بندر گناوه	۸۲۸	۵۸۵	۲۴۳	۱۸۵۶	۸۵۶	۱۰۰۰	۱۱	۶	۵
بوشهر	۴۴۴۵	۳۰۳۲	۱۴۱۳	۱۶۰۶۶	۷۲۰۸	۸۸۵۸	۴۹۳۰	۲۶۷۲	۲۲۵۸
جم	۱۷۴	۱۳۶	۳۸	۱۱۵۵	۴۸۰	۶۷۵	۰	۰	۰
خارک	۶۳	۴۶	۱۷	۷۴۴	۷۱۵	۲۹	۲۰۷	۱۶۸	۳۹
خورموج	۳۱۸	۲۷۲	۴۶	۸۸۵	۴۶۸	۴۱۷	۶۸	۶۵	۳
دشتستان	۳۷۷	۲۷۶	۱۰۱	۱۲۱۵	۸۶۴	۳۵۱	۱۶۱	۱۴۹	۱۲
دشتی	۳۴۰	۲۷۶	۶۴	۲۶۵	۲۱۰	۵۵	۰	۰	۰
دلوار	۲۳۷	۲۱۶	۲۱	۳۰۸	۲۶۹	۳۹	۰	۰	۰
دیر	۲۲۷	۲۰۲	۲۵	۶۲۵	۳۳۹	۲۸۶	۰	۰	۰
شبانکاره	۰	۰	۰	۹۷	۵۵	۴۲	۰	۰	۰
عسلویه	۰	۰	۰	۶۲۳	۲۸۰	۳۴۳	۵۱۶	۳۰۴	۲۱۲
جمع کل	۱۰۵۹۰	۸۱۲۷	۲۴۶۳	۲۹۶۸۹	۱۵۸۵۰	۱۳۸۳۹	۶۶۸۰	۳۹۷۲	۲۷۰۸

ادامه جدول ۶: تعداد دانشجویان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

شهر یا شهرستان	دکتری عمومی (حرفه‌ای)			دکتری تخصصی (phd)			کل		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
اهرم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۳۳	۸۱۱	۲۲۲
برازجان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶۷۴	۵۶۲	۱۱۱۲
بندر دیلم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۱۷	۹۲۵	۲۹۲
بندر کنگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۲۸۴	۵۵۰۲	۷۸۲
بندر گناوه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۶۹۵	۱۴۴۷	۱۲۴۸
بوشهر	۷۳۲	۳۲۳	۴۰۹	۵۸۷	۳۴۴	۲۴۳	۲۶۷۶۰	۱۳۵۷۹	۱۳۱۸۱
جم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۲۹	۶۱۶	۷۱۳
خارک	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۱۴	۹۲۹	۸۵
خورموج	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۷۱	۸۰۵	۴۶۶
دشتستان	۰	۰	۰	۱۳	۱۳	۰	۱۷۶۶	۱۳۰۲	۴۶۴
دشتی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۰۵	۴۸۶	۱۱۹
دلوار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۴۵	۴۸۵	۶۰
دیر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۸۶۲	۵۴۱	۳۲۱
شبانکاره	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۷	۵۵	۴۲
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱۳۹	۵۸۴	۵۵۵
جمع کل	۷۳۲	۳۲۳	۴۰۹	۶۰۰	۳۵۷	۲۴۳	۴۸۲۹۱	۲۸۶۲۹	۱۹۶۶۲

جدول ۷: تعداد دانش آموختگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک گروه تحصیلی، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

گروه تحصیلی	علوم پزشکی	علوم انسانی	علوم پایه	فنی و مهندسی	کشاورزی و دامپزشکی	هنر	جمع کل
کاردانی	جمع	۲۴	۱۲۱۹	۵	۱۴۴۰	۱۳۵	۲۸۵۲
	مرد	۲۴	۸۶۸	۲	۱۲۹۹	۲۳	۲۲۴۰
	زن	۰	۳۵۱	۳	۱۴۱	۱۱۲	۶۱۲
کارشناسی	جمع	۳۰۵	۳۰۰۳	۱۰۲	۲۰۴۴	۱۲۶	۵۶۶۷
	مرد	۶۵	۱۶۳۸	۲۹	۱۷۶۸	۵۳	۳۵۸۸
	زن	۲۴۰	۱۳۶۵	۷۳	۲۷۶	۷۳	۲۰۷۹
کارشناسی ارشد	جمع	۲۳	۸۱۰	۳۴	۴۸۶	۱۸	۱۳۸۴
	مرد	۴	۴۳۷	۷	۴۰۴	۸	۸۶۵
	زن	۱۹	۳۷۳	۲۷	۸۲	۱۰	۵۱۹
دکترای عمومی (حرفه‌ای)	جمع	۷۰	۰	۰	۰	۰	۷۰
	مرد	۲۷	۰	۰	۰	۰	۲۷
	زن	۴۳	۰	۰	۰	۰	۴۳
دکترای تخصصی (phd)	جمع	۹	۶	۲	۱	۰	۱۹
	مرد	۳	۵	۱	۱	۰	۱۰
	زن	۶	۱	۲	۰	۰	۹
کل	جمع	۴۳۱	۵۰۳۸	۱۴۴	۳۹۷۱	۲۷۹	۹۹۹۲
	مرد	۱۲۳	۲۹۴۸	۳۹	۳۴۷۲	۶۴	۶۷۳۰
	زن	۳۰۸	۲۰۹۰	۱۰۵	۴۹۹	۶۵	۳۲۶۲

جدول ۸: تعداد دانش آموختگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک نوع وابستگی (زیرنظام)، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

جمع کل	موسسات آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی	دانشگاه آزاد اسلامی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	دانشگاه فرهنگیان	دانشگاه فنی و حرفه‌ای	دانشگاه جامع علمی کاربردی	دانشگاه پیام نور	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	نوع وابستگی (زیرنظام)	
									مرد	زن
۲۸۵۲	۹۹	۵۳۸	۲۴	۰	۴۱۱	۱۷۳۱	۴۹	۰	جمع	کاردانی
۲۲۴۰	۶۷	۴۶۲	۲۴	۰	۱۹۹	۱۴۵۷	۳۱	۰	مرد	
۶۱۲	۳۲	۷۶	۰	۰	۲۱۲	۲۷۴	۱۸	۰	زن	
۵۶۶۷	۱۸۸	۱۶۳۵	۳۴۶	۱۶۷	۷۱	۱۷۴۳	۱۲۷۶	۲۴۱	جمع	کارشناسی
۳۵۸۸	۱۴۱	۱۲۵۵	۷۲	۹۵	۴۶	۱۴۲۸	۴۰۱	۱۵۰	مرد	
۲۰۷۹	۴۷	۳۸۰	۲۷۴	۷۲	۲۵	۳۱۵	۸۷۵	۹۱	زن	
۱۳۸۴	۲۴	۹۰۷	۲۴	۰	۰	۰	۳۴۶	۸۳	جمع	کارشناسی ارشد
۸۶۵	۱۶	۶۰۳	۴	۰	۰	۰	۲۱۷	۲۵	مرد	
۵۱۹	۸	۳۰۴	۲۰	۰	۰	۰	۱۲۹	۵۸	زن	
۷۰	۰	۰	۷۰	۰	۰	۰	۰	۰	جمع	دکترای عمومی (حرفه‌ای)
۲۷	۰	۰	۲۷	۰	۰	۰	۰	۰	مرد	
۴۳	۰	۰	۴۳	۰	۰	۰	۰	۰	زن	
۱۹	۰	۶	۱۰	۰	۰	۰	۰	۴	جمع	دکترای تخصصی (phd)
۱۰	۰	۵	۴	۰	۰	۰	۰	۱	مرد	
۹	۰	۱	۶	۰	۰	۰	۰	۲	زن	
۹۹۹۲	۳۱۱	۳۰۸۶	۴۷۴	۱۶۷	۴۸۲	۳۴۷۴	۱۶۷۱	۳۲۷	جمع	کل
۶۷۳۰	۲۲۴	۲۳۲۵	۱۳۱	۹۵	۲۴۵	۲۸۸۵	۶۴۹	۱۷۶	مرد	
۳۲۶۲	۸۷	۷۶۱	۳۴۳	۷۲	۲۳۷	۵۸۹	۱۰۲۲	۱۵۱	زن	

جدول ۹: تعداد دانش آموختگان مؤسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

شهر یا شهرستان	کاردانی			کارشناسی			کارشناسی ارشد		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
اهرم	۶۲	۵۷	۵	۲۰۰	۱۵۹	۴۱	۴۲	۳۸	۴
برازجان	۱۰۱	۵۱	۵۰	۲۷۳	۹۷	۱۷۶	۷	۲	۵
بندر دیلم	۹۳	۶۸	۲۵	۱۳۷	۱۱۸	۱۹	۸۰	۵۹	۲۱
بندر کنگان	۸۴۶	۷۹۰	۵۶	۸۶۸	۷۳۹	۱۲۹	۰	۰	۰
بندر گناوه	۱۴۳	۱۲۲	۲۱	۳۲۱	۱۸۰	۱۴۱	۰	۰	۰
بوشهر	۱۴۱۹	۹۹۱	۴۲۸	۳۰۰۸	۱۷۶۹	۱۲۳۹	۸۹۶	۴۸۹	۴۰۷
جم	۱	۱	۰	۱۳۸	۶۳	۷۵	۰	۰	۰
خارک	۴	۴	۰	۶	۵	۱	۲	۲	۰
خورموج	۱۰۳	۹۳	۱۰	۲۳۲	۱۳۶	۹۶	۲۴	۲۳	۱
دشتستان	۱۴	۱۰	۴	۲۰۸	۱۶۸	۴۰	۱۰۹	۹۲	۱۷
دشتی	۳۳	۲۸	۵	۴۲	۳۱	۱۱	۰	۰	۰
دلوار	۲۶	۲۱	۵	۶۶	۵۵	۱۱	۰	۰	۰
دیر	۰	۰	۰	۳۵	۱۳	۲۲	۰	۰	۰
شبانکاره	۱	۰	۱	۴۳	۱۴	۲۹	۰	۰	۰
عسلویه	۶	۴	۲	۹۰	۴۱	۴۹	۲۲۴	۱۶۰	۶۴
جمع کل	۲۸۵۲	۲۲۴۰	۶۱۲	۵۶۶۷	۳۵۸۸	۲۰۷۹	۱۳۸۴	۸۶۵	۵۱۹

ادامه جدول ۹: تعداد دانش آموختگان موسسات آموزش عالی استان بوشهر به تفکیک شهر یا شهرستان، دوره تحصیلی و جنسیت در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

شهر یا شهرستان	دکتری عمومی (حرفه‌ای)			دکتری تخصصی (phd)			کل		
	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع	مرد	زن
اهرم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۰۴	۲۵۴	۵۰
برازجان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۸۱	۱۵۰	۲۳۱
بندر دیلم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۱۰	۲۴۵	۶۵
بندر کنگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷۱۴	۱۵۲۹	۱۸۵
بندر گناوه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۶۴	۳۰۲	۱۶۲
بوشهر	۷۰	۲۷	۴۳	۱۹	۱۰	۹	۵۴۱۲	۳۲۸۶	۲۱۲۶
جم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۹	۶۴	۷۵
خارک	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲	۱۱	۱
خورموج	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۵۹	۲۵۲	۱۰۷
دشتستان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۳۱	۲۷۰	۶۱
دشتی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷۵	۵۹	۱۶
دلوار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۲	۷۶	۱۶
دیر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۵	۱۳	۲۲
شبانکاره	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴۴	۱۴	۳۰
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۲۰	۲۰۵	۱۱۵
جمع کل	۷۰	۲۷	۴۳	۱۹	۱۰	۹	۹۹۹۲	۶۷۳۰	۳۲۶۲

فصل ششم - فرهنگ و هنر

مقدمه

آینده پژوهان بر این اعتقاد دارند که آینده صحنه رقابت‌های فرهنگی است و فرهنگ‌های برتر می‌توانند غالب این میدان باشند لذا مهم‌ترین رکن هویت‌بخش در هر جامعه‌ای پیشینه و غنای فرهنگی آن است. فرهنگ و هنر یکی از اجزای اصلی هر جامعه و کشوری است که داشتن آن به نوعی اصالت آن جامعه را نشان می‌دهد. فرهنگ و هنر پایه و اساس توسعه زیربنایی هر جامعه است و رفتارهای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه نقش مؤثری بر توسعه آن جامعه دارد و این رفتارها ناشی از نگرش‌ها باورها و ارزش‌های فرهنگی آن جامعه است، بنابراین توسعه فرهنگی اثر تعیین‌کننده‌ای بر فرآیند توسعه دارد.

به عبارتی این تعامل میان فرهنگ و عناصر دیگر از قبیل اقتصاد، سیاست و ... که در فرآیند توسعه یافتگی نقش دارد. بطور خلاصه می‌توان گفت که فرهنگ هم علت و هم معلول توسعه می‌باشد و برای ارائه خط‌مشی مناسب برای توسعه باید به التزام متقابل توسعه و فرهنگ توجه نمود. از عواملی که می‌تواند نقش فرهنگ را بر توسعه بسط داد می‌توان به آموزش، یافته‌ها و دستاوردهای علمی، وسایل ارتباط جمعی از قبیل رسانه‌ها و مطبوعات با مؤسسات و ادارات فرهنگی و ... اشاره نمود.

مفهوم توسعه فرهنگی در اواخر قرن هفدهم از طرف یونسکو (سازمان فرهنگی جهان) در مباحث توسعه گنجانیده شد. توسعه فرهنگی نسبت به توسعه اجتماعی، سیاسی، اقتصادی از گسترده‌گی و پویایی بیشتری برخوردار است. پایین بودن سطح سواد در جوامع، از دلایل اصلی توسعه نیافتگی محسوب می‌شود؛ از سوی دیگر، رشد فکری - فرهنگی جوامع، از جمله شاخصه‌های بنیادین توسعه یافتگی است. جامعه‌شناسان معتقد هستند که اگر فرهنگ یک جامعه به پویایی و پختگی لازم و

شایسته نرسیده باشد، پیشرفت، انکشاف و توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و ... آن جامعه میسر نخواهد بود.

بنابراین مهمترین چالش‌هایی که فراروی توسعه فرهنگی در جوامع بشری قرار دارد عبارت است از شکاف‌ها و تعارضات قومی- مذهبی، پایین بودن سطح سواد و بعضاً ارزش‌ها و هنجارهای ضد توسعه فرهنگی را می‌توان برشمرد. عوامل گوناگون در بازدارنده‌گی توسعه فرهنگی در یک جامعه نقش دارد. قسمتی که پیشتر اشاره شد، ضدوبندها گروهی، قومی، منطقه‌ای سبب تقسیم و تجزیه جمعیت و شکل‌گیری گروه بندی‌ها و قومیت‌های خاص می‌گردد و این گروه‌بندی‌ها ممکن است تشکل‌های قومی- مذهبی باشد و یا یک تشکل سیاسی. در بررسی شکاف‌های اجتماعی؛ باید به تنوعات جغرافیایی و تنوعات تاریخی ملت‌ها توجه داشت، زیرا نوع و شمار و نحوه صورت‌بندی شکاف‌های اجتماعی بر حسب عوامل گوناگون از جامعه به جامعه دیگر و از زمانی به زمانی دیگر در درون یک کشور نیز متفاوت است.

در زمینه نقش فرهنگ در موجودیت جامعه باید گفت: حوزه نفوذ فرهنگ به همه ابعاد زندگی بشر کشیده شده است و همه ویژگی‌های غیرفیزیکی و متمایزکننده انسان‌ها از یکدیگر و نیز همه ویژگی‌های متفرقه جوامع در فرهنگ آن‌ها نهفته است. بدون شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد. و به صورت کل فرهنگ است که ویژگی‌های مشترک به وجود آورنده یک ملیت یا یک ملت را شکل می‌دهد و بدون وجود یک فرهنگ واحد، شهروندان یک کشور را نباید یک ملت نامید. لذا می‌توان گفت پایه اساسی و محوری شکل‌گیری یک ملت فرهنگ است. چنان چه می‌بینیم همه ابعاد علوم، فنون، ادبیات، هنر، اخلاق، ارزش‌ها، باورها، اعتقادات و ... جوامع را در حیطه فرهنگ جای می‌دهند. بدیهی است ویژگی‌های متفرقه جوامع نیز همین‌هاست. کل تمدن بشری از این مجموعه ساخته شده است. هر جامعه نیز مرهون این ابعاد زندگی اجتماعی خود است. زیرا همه پیشرفت‌های یک جامعه در پیشرفت علوم و اعتقادات و ارزش‌های آن منعکس می‌شود و بشر بدون ابعاد فرهنگی، حیات بشری بدوی و عقب‌مانده خواهد بود که در جوامع امروزی تصور وجود آن نیز مشکل است. می‌توان گفت: «فرهنگ مبدأ همه خوشبختی‌ها و بدبختی‌های ملت است.» زیرا تمام خوشبختی‌ها و بدبختی‌های جوامع، بستگی به بهره‌مندی از پیشرفت علوم و فنون و عملکرد اعتقادات، اخلاق، ارزش‌ها، هنر و ... در زمینه‌های مختلف اجتماعی دارد. با عملکرد صحیح این ابعاد فرهنگ و نیز بهره‌مندی از نتایج پیشرفت علوم

و فنون، جوامع می‌توانند به خوشبختی برسند. می‌توان گفت همه امور جوامع بستگی تام به فرهنگ آنها دارد. لذا «اگر مشکلات فرهنگی و آموزشی به صورتی که مصالح کشور اقتضا می‌کند حل شود، دیگر مسایل به آسانی حل می‌گردد.» همچنان نه تنها فرهنگ، سازنده خوشبختی ملت‌هاست بلکه انحطاط ملت‌ها نیز در گرو فرهنگ جامعه است. زیرا پایه‌های اعتقادی، اخلاقی، علمی و هنری جوامع که موجب خوشبختی ملت‌ها هستند با انحراف فرهنگ، مضمحل می‌شود و انسان‌ها به انحطاط کشیده می‌شوند. «اگر فرهنگ ناصالح شد، جوانانیکه تربیت می‌شوند به این تربیت‌های فرهنگ ناصالح، اینها در آتیه، فساد ایجاد می‌کنند... وقتی فرهنگ فاسد شد، جوانانیکه زیربنای تأسیس همه چیز هستند، از دست ما می‌روند و ناسالم بار می‌آیند.» فرهنگ نه تنها انسان‌ها را به انحطاط می‌کشد بلکه می‌تواند موجب انحطاط و پوچی و در نهایت اضمحلال جوامع شود. علمای توسعه فرهنگ، بیش از هر زمان دیگری به این باور رسیده‌اند که تا فرهنگ یک جامعه‌ای موافق با توسعه نباشد، پیشرفت و توسعه آن جامعه میسر نخواهد بود. زیرا انسان‌ها به عنوان عاملان محوری توسعه باید برای عمل خود تمایل داشته باشند.

تصویر عملکرد و شاخص‌های ارزیابی تحولات بخش

تعداد کتابخانه‌های عمومی استان در سال ۱۳۹۶ برابر با ۶۳ باب می‌باشد که نسبت به سال قبل تغییر اندکی داشته است. در همین سال تعداد کتب موجود کتابخانه‌های عمومی برابر با ۸۴۸۴۸۷ جلد بوده که نسبت به سال قبل ۱/۷ درصد افزایش یافته است. تعداد اعضای کتابخانه‌های عمومی برابر با ۳۵۶۵۴ نفر می‌باشد که نسبت به سال قبل حدود ۱/۳ درصد افزایش داشته است. همچنین تعداد مراجعین سالانه به کتابخانه‌های عمومی برابر با ۳۵۰۴۳۴ نفر می‌باشد. تعداد چاپخانه‌های استان در سال ۱۳۹۶ برابر با ۱۰۸ چاپخانه می‌باشد که روند تغییرات نسبت به سال‌های قبل بیانگر رشد حدود ۱۱ درصدی در این مورد است. تعداد عناوین مطبوعات و روزنامه‌های محلی در این سال برابر با ۴۳ مورد بوده که روند تغییرات نسبت به سال‌های قبل رشد حدود ۱ درصدی داشته است. همچنین شمارگان مطبوعات و روزنامه‌های محلی منتشره برابر با ۸۹۷۰۰۰۰ نسخه می‌باشد که نسبت به سال‌های قبل افزایش ناچیزی داشته است.

تعداد موسسه‌های فرهنگی و هنری در سال ۹۷ برابر با ۱۳۱ موسسه بوده است که نسبت به سال ۹۶ رشدی حدود ۳۹ درصد دارد. گنجایش سالن‌های سینما در سال ۹۷ برابر با ۳۵۰۴ صندلی بوده که نسبت به سال ۹۵ افزایش ۴ درصدی داشته است. تعداد کتابخانه‌های موجود (ثابت، پستی،

سیار) کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان در سال ۹۷، ۲۲ باب می باشد که نسبت به سال ۹۶ کاهش ۴ درصدی داشته است. تعداد کتب موجود در کتابخانه‌های این مراکز برابر ۱۶۶۸۴۶ جلد بوده است که نسبت به سال ۹۶ معادل ۹ درصد افزایش داشته است.

میزان تولید برنامه‌های تلویزیونی مرکز بوشهر در سال ۹۷ معادل ۱۷۶۴ ساعت بوده که نسبت به سال قبل به میزان ۲۲ درصد افزایش یافته است، میزان تولید برنامه‌های رادیویی مرکز بوشهر در سال ۹۷، ۳۷۰۰ ساعت بوده که نسبت به سال ۹۶ در حدود ۱۸ درصد کاهش داشته که این کاهش را می توان در تولید بخش عام و جوان مشاهده نمود. تعداد اماکن مذهبی استان در سال ۱۳۹۷، ۲۶۸۷ مورد می باشد که از این تعداد ۱۴۳۵ باب مسجد، ۸۳۵ باب تکیه و حسینیه، ۳۸۰ باب قدمگاه، ۳۸ باب مهدیه، زینبیه و فاطمیه و است.. میزان درآمد موقوفات متصرفی و غیر متصرفی ۵۳۵۹۲ میلیون ریال بوده که ۷۹ درصد نسبت به سال قبل افزایش داشته است. همچنین درآمد بقاع متبرکه در استان سال ۱۳۹۷ با رشد ۱۴ درصدی نسبت به سال قبل به میزان ۱۰۵۲۸ میلیون ریال افزایش یافته است.

جدول ۱: کتابخانه، کتاب، اعضا و مراجعان به کتابخانه‌ها در سال ۱۳۹۶

سال	تعداد کتابخانه‌های عمومی	کتاب‌های موجود (جلد)	تعداد اعضا (نفر)	موارد مراجعه
۱۳۹۶	۶۳	۸۴۸۴۸۷	۳۵۶۵۴	۳۵۰۴۳۴
بوشهر و بخش ویژه خارک	۱۷	۱۱۲۱۷۵	۶۵۷۹	۶۲۳۰۵
تنگستان	۱۰	۱۰۵۹۰۳	۳۶۷۰	۴۱۹۷۲
جم	۵	۶۳۱۱۳	۲۱۱۸	۳۳۵۶۶
دشتستان	۱۵	۲۰۶۰۱۷	۷۱۷۳	۹۲۷۸۴
دشتی	۷	۸۰۷۳۶	۳۳۵۲	۲۵۲۳۵
دیر	۴	۷۷۵۹۰	۳۹۷۹	۲۷۶۹۶
دیلم	۴	۴۷۷۸۴	۱۴۸۰	۱۳۳۷۱
کنگان	۴	۴۹۶۵۱	۲۲۳۸	۲۳۷۶۰
گناوه	۶	۸۶۶۹۹	۴۰۲۷	۲۶۱۲۹
عسلویه	۳	۱۸۸۱۹	۱۰۳۸	۳۵۱۶

مأخذ: اداره کل کتابخانه‌های استان بوشهر

جدول ۲: امکانات فرهنگی و هنری طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	واحد	شرح
۰/۰	۱۰	۱۰	تعداد	تعداد سینماهای استان (فعال)
۴/۱	۳۵۰۴	۳۳۶۵	صندلی	گنجایش سالن‌های سینما
۶۴/۷	۲۸	۱۷	تعداد	تعداد سالن نمایش وابسته به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
۶۳/۴	۶۰۷۷	۳۷۲۰	صندلی	گنجایش سالن نمایش وابسته به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳/۲	۲۶۰	۲۵۲	کانون	تعداد کانون‌های تبلیغاتی
۳۹/۴	۱۳۱	۹۴	تعداد	تعداد موسسه‌های فرهنگی و هنری
۰/۰	۱	۱	هنرستان	تعداد هنرستان‌های هنری
۲/۳	۹۰	۸۸	آموزشگاه	تعداد آموزشگاه‌های آزاد هنری
۳۵/۲	۱۴۶	۱۰۸	چاپخانه	تعداد چاپخانه‌ها (چاپ سیلک، چاپ دیجیتال و ...)
۴۳/۳	۱۲۹	۹۰	باب	تعداد موسسه‌های انتشاراتی
۱/۰	۴۰۲	۳۹۸	کانون	تعداد کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد (ارشاد)

مأخذ: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر

جدول ۳: آمار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان در سال ۱۳۹۷

تعداد مراجعه	تعداد اعضا (نفر)	کتاب‌های موجود (جلد)	تعداد کتابخانه‌های موجود (ثابت، پستی، سیار)	تعداد کانون	شرح سال
۲۵۳۲۲۷	۲۵۸۸۵	۱۶۶۸۴۹	۲۲	۱	۱۳۹۷
۱۷۰۳۸	۴۸۵۱	۱۹۱۸۷	۳	۱	بوشهر
۶۶۳۴	۲۱۰۰	۱۳۴۷۶	۲	-	تنگستان
۱۲۴۸۶	۱۲۷۵	۱۰۸۹۲	۱	-	جم
۶۹۰۳۴	۵۷۹۹	۳۷۶۳۱	۵	-	دشتستان
۱۸۱۵۸	۲۷۳۹	۱۷۳۶۰	۲	-	دشتی
۲۵۹۰۹	۱۸۹۹	۱۶۳۸۹	۲	-	دیر
۲۰۶۶۰	۱۸۲۹	۹۶۸۱	۱	-	دیلم
۲۶۳۴۴	۱۸۲۸	۱۳۰۶۱	۲	-	کنگان
۲۲۱۲۴	۲۶۵۱	۱۹۲۲۷	۲	-	گناوه
۳۴۸۴۰	۹۱۴	۹۹۴۵	۲	-	عسلویه

مأخذ: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان بوشهر

جدول ۴: میزان تولید برنامه‌های تلویزیونی مرکز بوشهر به تفکیک مخاطب (ساعت)

سال	جمع	کودک و خردسال	جوان	نوجوان	بزرگسال	عام
۱۳۹۶	۱۴۴۳	۱۹۸	۲۵۹	۱۵۴	۱۹۰	۶۴۲
۱۳۹۷	۱۷۶۴	۰	۱۴۰	۶۲	۶۵۸	۹۰۴

مأخذ: صدا و سیما مرکز بوشهر - ۱۳۹۶

جدول ۵: میزان تولید برنامه‌های رادیویی، مرکز بوشهر به تفکیک مخاطب (ساعت)

سال	جمع	کودک و خردسال	نوجوان	جوان	بزرگسال	عام
۱۳۹۶	۴۴۸۹	۸	۲۶	۳۶۶	۲۵۰	۳۸۳۹
۱۳۹۷	۳۷۰۰	۰	۶۳	۳۲	۶۹۴	۲۹۱۱

مأخذ: صدا و سیما مرکز بوشهر - ۱۳۹۶

جدول ۶: فعالیت‌ها و انواع هزینه‌های انجام شده اداره کل اوقاف و امور خیریه از محل اعتبارات موقوفات متصرفی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

شرح فعالیت و هزینه	۱۳۹۶	۱۳۹۷
حق التولیه	۳۲۶۵	۴۹۰۵
هزینه‌های ثبتی - محاکماتی	۲۷۴۰	۴۴۲۷
ترویج قرآن	۳۶۶۱	۳۴۷۵
توسعه علم و دانش (کمک به دانش‌آموزان)	۷۳۰	۱۳۹۰
کمک به احداث و تعمیر مساجد و حقوق ائمه جمعه و خادمین	۲۳۳۷	۳۳۸۴
نشر معارف	۷۰۰۰	۸۰۰۰
کمک به مستضعفین	۵۰۰	۵۰۰
مراسمات مذهبی	۱۲۰۰۰	۱۳۰۰۰
کمک به ایتام	۱۰۰۰	۱۰۰۰
مدارس علوم دینی و کمک به طلاب	۳۵۰	۱۵۲
سایر کمک‌ها	۳۷۷۵	
جمع	۳۷۳۵۸	۴۰۲۳۳

مأخذ: اداره کل اوقاف و امور خیریه استان بوشهر

جدول ۷: میزان درآمدهای موقوفات و بقاع متبرکه استان در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (میلیون ریال)

شرح	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
درآمد موقوفات متصرفی و غیرمتصرفی	۲۹۹۶۴	۵۳۵۹۲	۷۸/۸
درآمد بقاع متبرکه استان	۹۲۷۰	۱۰۵۲۸	۱۳/۶

مأخذ: اداره کل اوقاف و امور خیریه استان بوشهر

جدول ۸: تعداد اماکن مذهبی استان بوشهر در سال ۱۳۹۷

شهرستان	مسجد	تکیه و حسینیه	قدمگاه	مهدیه، زینبیه، فاطمیه
بوشهر	۱۸۱	۷۶	۸۱	۵
تنگستان	۱۱۰	۶۵	۲۰	۲
جم	۱۴۴	۸۸	۹	
دشتستان	۳۰۱	۱۹۵	۹۸	۱۸
دشتی	۱۹۱	۱۱۰	۶۱	۵
دیر	۱۱۷	۱۴۱	۲۹	۳
دیلم	۸۵	۲۲	۲۵	۰
عسلویه	۸۵	۲۰	۱	۰
کنگان	۱۲۱	۷۰	۱۹	۰
گناوه	۱۰۰	۴۸	۳۷	۴
جمع	۱۴۳۵	۸۳۵	۳۸۰	۲۷

مأخذ: اداره کل اوقاف و امور خیریه استان بوشهر

فصل هفتم – میراث فرهنگی و گردشگری

مقدمه

طبق تعریف سازمان جهانی جهانگردی، جهانگرد (توریست یا گردشگر) به فردی گفته می‌شود که به منظور تفریح، استراحت، ورزش، دیدار اقوام و دوستان، ماموریت، شرکت در سمینار یا کنفرانس، معالجه، مطالعه و تحقیق و یا فعالیت‌های مذهبی به شهری غیر از محیط زندگی خود برای مدت بیشتر از ۲۴ ساعت و کمتر از یک سال سفر می‌کند.

صنعت گردشگری را پررونق‌ترین و پاکترین تجارت و صادرات نامرئی می‌دانند، به طوری که امروزه بعد از صنعت نفت و خودرو پردرآمدترین صنعت دنیا می‌باشد. صنعت گردشگری یکی از بزرگترین و پربازده‌ترین فعالیت‌های اقتصادی در دنیا است که بالاترین میزان ارزش افزوده را ایجاد می‌کند و بطور مستقیم و غیر مستقیم، سایر فعالیت‌های اقتصادی و فرهنگی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. گردشگری یکی از منابع عمده درآمدزایی و ایجاد اشتغال در جهان به شمار می‌آید به طوری که بسیاری از آن به عنوان صنعت اول دنیا یاد می‌کنند. گرچه گردشگری به تنهایی نمی‌تواند منجر به توسعه کشور شود ولی با ورود گردشگر به تدریج نیاز به تغییر و ایجاد امکانات برای اقامت، جابجایی و سایر فعالیت‌های مربوطه، توسعه را نیز در پی خواهد داشت و در دراز مدت باعث افزایش امکانات و تاسیسات خواهد شد.

اقتصاد آینده جهان بیش از هر زمان دیگری بر روی صنعت گردشگری استوار خواهد بود و همین نکته است که تصمیم سازان بسیاری از کشورها به آن آگاهی یافته و از هم اکنون خود را برای کسب سهم بیشتری از این بازار پررونق مهیا کرده‌اند.

اگر منافع گردشگری در سطح جوامع و مناطق یک کشور به درستی توزیع شود، می‌تواند سطح زندگی مردم را بهبود بخشد. به همین دلیل توسعه گردشگری، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه‌یافته، عامل مؤثری در مقابله با فقر است و موجب افزایش درآمد قشرهای مختلف، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و در نتیجه بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه اجتماعی می‌شود.

امروزه پدیده توریسم و اکوتوریسم به دلیل داشتن منافع اقتصادی بسیار بالا و ارز آور بودن آن، بعنوان یک صنعت مدرن جهانی معرفی شده و به همین منظور بسیاری از کشورهای جهان هر ساله سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی را در این صنعت می‌نمایند. اگرچه برای جذب توریسم نیاز به سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی هنگفتی می‌باشد ولی اکوتوریسم که به‌منظور بازدید از مناظر طبیعی و محیط‌های بکر طبیعت صورت می‌گیرد، با حداقل امکانات و تجهیزات قابل انجام می‌باشد.

استان بوشهر به دلیل دارا بودن سواحل زیبا و کم نظیر و همچنین داشتن مناطق حفاظت شده‌ای نظیر منطقه حفاظت شده مند، پارک ملی نایبند، منطقه حفاظت شده حله و مناطق حفاظت شده جزیره خارک و خارکو و پارک ملی نخیلو و همچنین با توجه به قدمت تاریخی خود که ۳۰۸ اثر تاریخی در آن به ثبت رسیده است، پتانسیل خوبی را جهت جذب توریسم و اکو توریسم دارا می‌باشد.

عملکرد شاخص‌های ارزیابی تحولات بخش

از نظر ترکیب جاذبه‌های گردشگری در سطح استان، ۴۸ مورد طبیعی، ۸۰ مورد فرهنگی - تاریخی و ۳ مورد نیز انسان ساخت می‌باشد که در این میان بیشترین سهم را جاذبه‌های فرهنگی - تاریخی که معادل ۶۱/۰۷ درصد است به خود اختصاص می‌دهد. همچنین از نظر پراکنش جاذبه‌ها در سطح شهرستان‌ها، شهرستان‌های دشتستان و بوشهر به ترتیب با ۲۲/۶ و ۱۴/۸ درصد بیشترین سهم و شهرستان‌های دیلم و کنگان با ۵/۴ درصد کمترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند که انتظار می‌رود با مطالعه و ایجاد زیرساخت‌ها و جاذبه‌های گردشگری وضعیت این دو شهرستان در طی سال‌های برنامه ششم توسعه از این حیث بهبود یابد.

تعداد گردشگران ورودی به استان در سال ۱۳۹۷ برابر با ۸/۱۹۰/۸۴۸ نفر می‌باشد که تغییرات سالجاری نسبت به سال قبل بیانگر رشدی معادل ۵/۰۶ درصد است. رشد چشمگیر ورود گردشگر به استان در سال‌های اخیر علاوه بر اینکه تاثیر مثبت و خوبی بر روی اقتصاد استان داشته در زمینه اشتغال و تثبیت معیشت بومیان بسیار موثر بوده است. از جمله دلایل ورود گردشگر به

استان را می‌توان وجود آب و هوای مناسب و طبیعت زیبا در فصل سرد سال، برخوردار از سواحل زیبای خلیج فارس به دلیل سرمایه‌گذاری‌ها و انجام فعالیت‌های متعدد عمرانی صورت گرفته در سواحل، ابنیه‌های تاریخی، وجود بازارهای اجناس خارجی، مهمان‌نوازی مردم استان، پارک‌های جنگلی و پارک‌های بین راهی برشمرد. با توجه به اینکه اکثریت گردشگران در ایام عید نوروز به استان سفر می‌کنند، لذا می‌بایست کلیه نیازمندی‌های گردشگران خصوصاً اسکان آنها با برنامه‌ریزی‌های دقیق سازماندهی شده، فراهم گردد.

تعداد کل بازدیدکنندگان از موزه‌ها و بناهای تاریخی استان در سال ۱۳۹۷ برابر ۲۵۱۲۴۶ نفر می‌باشد که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ به میزان ۲۱/۶۳ درصد رشد داشته است. در بین بناهای تاریخی، بنای تاریخی دژ برازجان با ۷۵۶۶ نفر بیشترین و پل مشیر دالکی با ۱۶۷۳ نفر کمترین بازدیدکننده را داشته‌اند که انتظار می‌رود با احداث جاده دسترسی و اطلاع رسانی مطلوب بازدیدکننده‌های بیشتری را به خود اختصاص دهند و از بین موزه‌ها، موزه رئیسعلی دلواری با ۳۶۷۵۴ نفر و با افزایش نرخ رشد ۲۲/۴ درصد نسبت به سال قبل، بیشترین تعداد بازدیدکننده را داشته است.

با توجه به تعداد زیاد گردشگر ورودی به استان و استقبال کم این گردشگران از موزه‌ها و بناهای تاریخی، بهتر است به منظور جذب گردشگران جهت بازدید از موزه‌ها و ابنیه تاریخی تمهیداتی توسط دستگاه‌های ذیربط اندیشیده شود و با توجه به قدمت استان بوشهر نسبت به پر بار کردن موزه‌ها از آثار تاریخی استان اقدام و تبلیغات لازم جهت معرفی این اماکن صورت پذیرد.

در سال ۹۷، تعداد آثار و ابنیه تاریخی ثبت شده در مراکز و کانون‌ها و قطب‌های گردشگری برابر با ۲۶ ابنیه می‌باشد.

تعداد جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی شناسایی شده در سطح استان در سال ۹۷، به ترتیب ۱۴، ۲۴ و ۳۵ مورد بوده است.

از نظر میزان سرمایه‌گذاری‌های ملی و استانی انجام شده (شامل اعتبارات ملی و تسهیلات پرداختی) در تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی در سال ۹۷، بالغ بر ۲۱۶۰۰۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری صورت گرفته که از این مقدار ۲۶۰۰۰ میلیون ریال از محل منابع ملی و ۱۹۰۰۰۰ میلیون ریال از محل منابع استانی بوده است.

ظرفیت تاسیسات اقامتی (هتل و هتل آپارتمان‌ها) در سال ۹۷ برابر با ۳۷۵۷ تخت بوده که نسبت به سال قبل دارای رشد ۸۲ درصدی است. البته ظرفیت تاسیسات اقامتی جوا بگویی تعداد گردشگران ورودی در لیام عید نوروز نبوده و لازم است اماکن بیشتری به منظور استقرار گردشگران تدارک دیده شود. از نظر تسهیلات و خدمات گردشگری در سطح شهرستان‌های استان در سال ۹۷، شهرستان بوشهر دارای بیشترین تعداد تخت (۲۹۰ مورد)، تعداد دفتر خدمات مسافرتی، تورگردانی و تورگردانان (۱۷ مورد) و رستوران و تالار پذیرایی با ۷ مورد می‌باشد و شهرستان‌های تنگستان، جم و دیر از نظر امکانات و تسهیلاتی زیرساختی در این شهرستان‌ها سرمایه گذاری ناچیزی صورت گرفته و لازم است جهت توسعه صنعت گردشگری و توریسم، تسهیلات و خدمات اولیه فراهم گردد.

از نظر دهکده‌های گردشگری در سطح استان در سال ۹۷ تعداد ۴ دهکده در شهرستان‌های بوشهر، گناوه، تنگستان و کنگان پیشنهاد گردیده که در مساحتی بالغ بر ۷۴۷ هکتار در حال مطالعه، اجرا و تکمیل می‌باشند.

از نظر مناطق نمونه گردشگری در سال ۹۷، تعداد ۱۲ منطقه به عنوان مناطق نمونه گردشگری در سطح استان معرفی گردیده است که فقط ۵ مورد از این مناطق دارای طرح جامع گردشگری و سرمایه گذار می‌باشند. همچنین از نظر روستاهای هدف گردشگری در سال ۹۷ تعداد ۹ روستا به عنوان روستاهای هدف شناسایی شده که بیشتر آنها در شهرستان دشتستان واقع شده‌اند.

جدول ۱: ترکیب جاذبه‌های گردشگری استان بوشهر

گونه جاذبه	تعداد	درصد
کل	۱۳۱	۱۰۰
طبیعی	۴۸	۳۶/۶۴
فرهنگی - تاریخی	۸۰	۶۱/۰۷
انسان ساخت	۳	۲/۲۹

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۲: توزیع جاذبه‌های گردشگری استان به تفکیک شهرستان ها در سال ۱۳۹۷

انسان ساخت		فرهنگی – تاریخی		طبیعی		کل		گونه شهرستان
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۰۰	۳	۱۰۰	۸۰	۱۰۰	۴۸	۱۰۰	۱۳۱	کل
۰	۰	۱۵	۱۲	۱۵/۲	۸	۱۴/۸	۲۰	بوشهر
۳۵	۱	۷/۵	۶	۱۵/۲	۷	۱۱	۱۴	تنگستان
۰	۰	۸/۷۵	۷	۶/۵	۳	۷/۸	۱۰	جم
۶۵	۲	۲۲/۵	۱۸	۲۱/۷	۱۰	۲۲/۶	۳۰	دشتستان
۰	۰	۱۵	۱۲	۶/۵	۳	۱۱/۷	۱۵	دشتی
۰	۰	۶/۲۵	۵	۸/۷	۴	۷	۹	دیر
۰	۰	۵	۴	۶/۵	۳	۵/۴	۷	دیلم
۰	۰	۳/۷۵	۳	۱۰/۸	۵	۶/۲۵	۸	عسلویه
۰	۰	۷/۵	۶	۲/۴	۲	۵/۴	۸	کنگان
۰	۰	۹/۸۵	۷	۶/۵	۳	۸/۰۵	۱۰	گناوه

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۳: شاخص‌های ایرانگردی و جهانگردی در استان طی سال‌های ۹۷ - ۱۳۹۵

شرح	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	نرخ تغییرات
تعداد گردشگران ورودی به استان	نفر	۷۷۲۵۹۷۶	۷۸۴۸۱۹۰	۸۲۴۵۵۸۷	۵/۰۶
تعداد آثار و ابنیه تاریخی ثبت شده مراکز کانون ها و قطب جهانگردی	عدد	۱۰۶	۱۰۶	۲۶	۶۲/۵
تعداد موزه های استان	عدد	۳	۷	۷	۰
تعداد جاذبه‌های طبیعی شناسایی شده	عدد	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶/۶۶
تعداد جاذبه‌های تاریخی شناسایی شده	عدد	۱۷	۲۴	۲۴	۰
تعداد اماکن فرهنگی شناسایی شده	عدد	۸	۳۰	۳۵	۱۶/۶۶
تعداد بناها و آثار تاریخی مرمت شده	مورد	۴۳	۴۵	۴۵	۰
برگزاری نمایشگاه صنایع دستی	مورد	۱۸	۲۸	۴۶	۶۴/۲۸
تعداد رشته‌های صنایع دستی رایج استان	مورد	۹	۱۰	۵	-۵۰
آموزش صنایع دستی	نفر	۷۴۷	۶۵۳	۳۵۷	-۴۵/۳۳
صدور پروانه تولید	فقره	۲۰۷	۱۱۹	۱۶۴	۳۷/۸
صدور کارت شناسایی صنعتگران	فقره	۱۹۷	۱۶۴	۳۱۳	۹۰/۸۵
ایجاد اشتغال از محل مجوزهای صنایع دستی	نفر	۱۹۰	۳۵۰	۳۵۳	۰/۸۶
معرفی به بانک جهت دریافت وام به صنعتگران	نفر	۰	۳۰۹	۲۳۷	-۲۳/۳
صنعتگران تحت پوشش	نفر	۰	۰	۹۰	-
ظرفیت تاسیسات اقامتی (تخت)	تخت	۱۶۹۶	۲۰۶۰	۳۷۵۷	۸۲/۳۸
درصد اشغال تخت‌های تاسیسات اقامتی	درصد	۶۷	۷۲	۷۴	۲/۷۷
میزان سرمایه‌گذاری ملی در تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی (میلیون ریال)	میلیون ریال	۲۵۰۰۰۰	-	۲۶۰۰۰	-
میزان سرمایه‌گذاری استانی در تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی (میلیون ریال)	میلیون ریال	۱۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۹۰۰۰۰	۲۶/۶۶

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۴: تعداد بازدیدکنندگان از موزه‌ها و بناهای تاریخی - فرهنگی استان در سال‌های ۹۷-۱۳۹۵

تعداد بازدیدکنندگان سال ۱۳۹۷	تعداد بازدیدکنندگان سال ۱۳۹۶	تعداد بازدیدکنندگان سال ۱۳۹۵	محل	بنا
۲۵۱۲۴۶	۲۰۶۵۶۷	۱۸۴۴۵۲	-	کل استان
بناهای تاریخی				
۷۵۶۶	۶۷۵۹	۶۳۰۵	برازجان	دژ برازجان (کاروانسرای مشیر)
۳۶۷۸	۲۹۸۵	۲۴۶۹	برازجان	کاخ چرخاب
۲۳۴۲	۱۹۵۶	۱۲۸۸	برازجان	کاخ بردک سیاه
۵۴۶۷	۴۰۲۳	۳۳۰۲	دشتستان - پشت پر	گور دختر
۴۳۶۷	۳۵۶۲	۲۷۵۶	دشتستان - پشت پر	کوشک اردشیر
۱۶۷۳	۱۰۵۰	۹۰۰	دالکی	پل مشیر
۱۲۰۱۰	۹۸۹	۶۰۲	سعدآباد	چهل خانه
۴۵۳۴	۳۳۶۵	۲۴۶۷	سیراف	سیراف
۵۳۳۰	۴۰۰۱	۳۲۵۱	بوشهر	عارف دهدشتی
موزه‌ها				
۳۶۷۵۴	۳۰۰۲۱	۲۰۴۵۸	بوشهر	مردم شناسی
۱۶۷۵۳۴	۱۴۷۸۵۶	۱۴۰۶۵۴	دلوار	رئیسعلی دلواری

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۵: تاسیسات اقامتی (هتل و هتل آپارتمان ها) استان در سال های ۹۷-۱۳۹۵

تعداد	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	نرخ تغییرات
تعداد هتل و هتل آپارتمان	۱۷	۱۸	۲۲	۲۲/۲۲
تعداد اتاق	۸۵۹	۸۸۹	۲۲۸۳	۱۵۶/۸
تعداد تخت	۲۰۰۰	۲۰۶۰	۳۷۵۷	۸۲/۳۸
درصد	۶۷	۶۸	۷۱	-

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۶: تسهیلات و خدمات گردشگری موجود در سطح استان در سال ۱۳۹۷

شهرستان	مهمانپذیرها			دفتر خدمات مسافرتی و تورگردانی و تورگردانان	شرکت ها و دفاتر خدمات مسافرتی و زیارتی	رستوران و تالار پذیرایی
	تعداد مهمانپذیر	تعداد اتاق	تعداد تخت			
بوشهر	۷	۱۳۰	۲۹۰	۱۷	*	۷
تنگستان	-	-	-	-	*	۱
جهم	-	-	-	۳	*	-
دشتستان	۱	۲۲	۹۲	۲	*	۶
دشتی	۱	۴	۱۲	-	*	۱
دیر	-	-	-	-	*	-
دیلم	۳	۲۷	۷۴	۲	*	۳
عسلویه	۲	۳۷	۷۴	۱	*	-
کنگان	۱	۱۵	۵۹	۳	*	-
گناوه	۲	۳۹	۱۰۵	۳	*	۳
جمع کل	۱۷	۲۷۴	۷۰۶	۳۲	*	۲۱

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۷: دهکده‌های گردشگری استان در سال ۱۳۹۷

میزان سرمایه گذاری (میلیون ریال)	طرح جامع	نوع اراضی			مساحت (هکتار)	شهرستان	موقعیت	عنوان
		سایر	راه و شهرسازی	منابع طبیعی				
۲۲۰۰	دارد			✓	۵۰۰	تنگستان	شهرستان تنگستان - بخش دلوار - حد فاصل روستای محمد عامری تا بندر رستمی	دل آرام
۱۵۰۰	دارد			✓	۱۵۰	گناوه	شهرستان گناوه - حد فاصل روستای مال خلیفه تا روستای چاهک	گناوه
-	دارد		✓		۸۵	بوشهر	بوشهر - کمربندی امیرالمومنین	بوشهر
-	دارد		✓		۱۲	عسلویه	شهرستان عسلویه	کنگان

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۸: مناطق نمونه گردشگری استان در سال ۱۳۹۷

نام منطقه	سطح منطقه			تعیین نوع اراضی	نوع اراضی	طرح جامع مصوب	نام سرمایه گذار
	استانی	ولایتی	بین المللی				
دلوار		✓		بایر	تنگستان	دارد	شهرداری دلوار
جزیره میرمهنا			✓	بایر	گناوه	دارد	شرکت فلامینگو
حماد دیلم	✓			جنگل	دیلم	دارد	شهرداری دیلم
جزیره عباسک			✓	بایر	بوشهر	دارد	سازمان مناطق گردشگری
لیان			✓	بایر	بوشهر	دارد	سازمان همیاری شهرداری
چگاسه	✓			کوهستانی	جم	ندارد	-
جفیر	✓			بایر	گناوه	ندارد	-
سدرئیسعلی دلواری	✓			بایر	دشتستان	ندارد	-
گلوبردکان	✓			جنگل	جم	ندارد	-
مند	✓			بایر	دشتی	ندارد	-
سرقات	✓			جنگل	دشتستان	ندارد	-
خائیز	✓			جنگل	تنگستان	ندارد	-

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

جدول ۹: روستاهای هدف گردشگری استان در سال ۱۳۹۷

شهرستان	بخش	نوع واحد گردشگری	نام سرمایه گذار	آدرس دقیق پروژه	نوع اراضی
دشتستان	سعدآباد	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	راه روستایی سعدآباد- آببخش	منابع طبیعی
	ارم	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده رودفاریاب- تنگ ارم	منابع طبیعی
	سعدآباد	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده برازجان- آببخش	منابع طبیعی
گناوه	ریگ	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده بوشهر- گناوه - جاده ساحلی	منابع طبیعی
دیلم	بندر امام حسن	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده گناوه- دیلم - جاده ساحلی	منابع طبیعی
عسلویه	مرکزی	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده عسلویه- بندرعباس	منابع طبیعی
تنگستان	مرکزی	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	روستای گشی	منابع طبیعی
دشتی	مرکزی	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده روستایی احشام قاندها	منابع طبیعی
بوشهر	حومه بوشهر	بوم گردی	فاقد سرمایه گذار	جاده بوشهر- گناوه- سه راه احمدی- دوبره	منابع طبیعی

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان بوشهر

فصل هشتم – رفاه و تأمین اجتماعی

مقدمه

یکی از بحث‌های کلیدی و اساسی که از دیرباز تاکنون ذهن برنامه‌ریزان، اقتصاددانان، سیاستمداران و سایر متولیان امور عمومی را به خود معطوف داشته است، ایجاد رفاه عمومی و امنیت اجتماعی است. سازمان ملل متحد واژه رفاه اجتماعی را این گونه تعریف کرده است:

«رفاه اجتماعی دامنه وسیعی از فعالیت‌ها و برنامه‌هایی را که تحت نظارت و با کمک دولت برای بهزیستی افراد و جامعه انجام می‌شود، در بر می‌گیرد.»

از جنبه نهادی، رفاه اجتماعی را می‌توان نتیجه فعالیت‌های تعدادی از نهادهای اجتماعی که برای دستیابی فرد و گروه به سطح قابل قبولی از زندگی، تندرستی و فرصت‌هایی که اجازه می‌دهد آنان تمامی استعدادهای خود را پرورش دهند و مسایل خود را در سازگاری با جامعه حل نمایند، دانست.

بدیهی است بدون تأمین اجتماعی، تحقق عدالت اجتماعی و ارتقاء سطح کمی و کیفی منابع نیروی انسانی ممکن نیست و بدون عدالت اجتماعی، توسعه اقتصادی یعنی تولید و اشتغال بیشتر میسر نخواهد بود. بخش تأمین اجتماعی مجموعه‌ای متشکل از تدابیر، روش‌ها و اقدامات بیمه‌ای است که هدف آن حمایت از نیروی انسانی شاغل در دوران اشتغال و بازنشستگی و حمایت از بازماندگان شاغلان و بازنشستگان فوت شده می‌باشد. مهمترین خدمات ارائه شده به بیمه‌شدگان در این نظام، ارائه بیمه خدمات درمانی و بیمه‌های اجتماعی در قالب پرداخت انواع مستمری

بازنشستگی، از کارافتادگی، بازماندگی، بیکاری، غرامت نقص عضو و کمک بارداری است. دستگاه‌های متعددی مسئول امور بیمه‌ای در هر استان می‌باشند که مهمترین آنها که نقش اساسی در هدایت و اجرای فعالیت‌های بیمه‌ای در استان را برعهده دارند، اداره کل تامین اجتماعی و سازمان بیمه خدمات درمانی می‌باشند.

بهبودی نیز از ارکان مهم دفاع از معلولان و از کارافتادگان و تامین زندگی شرافتمندانه آنان بوده است و امروزه از بزرگترین سازمان‌های مدافع طبقات دردمند و گرفتار در مقابل آسیب‌های جسمانی و رفتاری است. بخش بهبودی متشکل از مجموعه‌ای هدفمند از اندیشه‌ها، تدابیر، خدمات و فعالیت‌های غیربیمه‌ای به منظور حمایت و مراقبت از خانواده‌ها و افرادی است که به دلایل مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و یا جسمی و روانی فاقد توانایی لازم برای اداره زندگی شخصی، خانوادگی و اجتماعی خود هستند. عمده‌ترین سازمان‌های متولی ارائه خدمات بهبودی در سطح استان‌ها عبارتند از: سازمان بهبودی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد شهید و امور ایثارگران و جمعیت هلال احمر.

در این بخش، فعالیت‌ها و اقدامات این نهادها، افراد تحت پوشش مستقیم آنها و نوع برنامه‌های حمایتی که برای رفع نیاز این اقشار انجام می‌گردد، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سازمان تامین اجتماعی

تأمین اجتماعی همواره در سرلوحه کار دولت‌ها قرار داشته است و از آنجا که کالایی عمومی است ناگزیر این دولت‌ها هستند که سامان دهنده آن محسوب می‌گردند و بر آن‌هاست که این وظیفه مهم و بنیادی را با مشارکت مردم به انجام رسانند.

سازمان تامین اجتماعی به عنوان یک سازمان بیمه‌ای و حمایتی، در ایجاد و برقراری عدالت اجتماعی، توزیع مجدد درآمدها، ارتقاء سلامت عمومی و همچنین جبران درآمد از دست رفته افراد شاغل به علل مختلف از قبیل سالمندی، از کارافتادگی، بیماری، حوادث و غیره نقش بسیار حساسی را ایفا می‌کند. امور حمایتی سازمان تامین اجتماعی در دو قسمت قابل بررسی است: امور بیمه‌شدگان و امور مستمری بگیران.

بیمه شدگان

تعداد بیمه‌شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۷ برابر با ۳۲۵۵۳۱ نفر می‌باشد که در مقایسه با سال گذشته ۲ درصد کاهش یافته است و ۲۸ درصد جمعیت استان را پوشش می‌دهد. تعداد کل بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی با افراد تحت تکفل تحت پوشش تأمین اجتماعی در سال ۹۷ به ۹۴۶۱۷۵ نفر رسیده، که در مجموع ۸۱ درصد از جمعیت استان را تحت پوشش قرار می‌دهد و نسبت به سال ۹۶، ۵ درصد افزایش یافته است. بالا بودن آمار افراد تحت تکفل بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی به این دلیل می‌باشد که تعداد زیادی از افراد شاغل در پروژه‌های پارس جنوبی و خارگ در سایر استان‌ها سکونت دارند و افراد تحت تکفل این افراد در سایر استان‌ها سکونت دارند که جزء سرشماری استان محسوب نمی‌شوند. بیمه‌شدگان اصلی تأمین اجتماعی شامل بیمه‌شدگان اجباری (دولتی و غیر دولتی)، اختیاری، مشاغل و حرف آزاد، بیمه بیکاری و بیمه رانندگان می‌باشد.

بیمه شدگان اجباری

بیمه شده‌ای که به دستور کارفرما یا نماینده او در محلی به نام کارگاه کار می‌کند و مزد یا حقوق دریافت می‌دارد، بیمه شده اجباری می‌گویند. ۸۶ درصد از کل بیمه‌شدگان اصلی استان بیمه‌شدگان اجباری می‌باشند. تعداد بیمه‌شدگان اجباری استان بوشهر در سال ۹۷ برابر با ۲۷۶۵۱۰ نفر می‌باشد. که در مقایسه با سال گذشته ۳ درصد کاهش یافته است. بیمه‌شدگان اجباری شامل بیمه‌شدگان دولتی و بیمه‌شدگان غیردولتی می‌باشد.

بیمه اختیاری

بیمه اختیاری شامل افرادی می‌شود که در زمان گذشته حداقل به مدت یک سال به عنوان بیمه شده برای آنان حق بیمه پرداخت شده باشد و در حال حاضر نیز کارکن مستقل به شمار آیند و برای آنان مجدد بیمه پرداخت شود. تعداد این نوع بیمه‌شدگان در سال ۹۷ برابر با ۵۶۳۱ نفر می‌باشد که ۱/۷ درصد از کل بیمه‌شدگان این سال را شامل می‌شود. تعداد بیمه‌شدگان اختیاری در این سال نسبت به سال ۹۶ معادل ۲۰ درصد افزایش یافته است.

بیمه مشاغل آزاد

این بیمه شامل آن دسته از صاحبان حرفه و مشاغل آزاد است که برای انجام حرفه و شغل مورد نظر، با داشتن کارگر (به صورت کارفرما) یا خود به تنهایی (خویش فرما) به استناد مجوز اشتغال صادره از سوی مراجع ذیصلاح و یا به تشخیص هیئت مدیره ی سازمان تامین اجتماعی به کار اشتغال داشته باشند و مشمول مقررات حمایتی خاص نیز قرار نگیرند. تعداد افراد بیمه شده مشاغل آزاد در سال ۹۷ معادل ۸۳۵۵ نفر بوده که حدود ۲/۷ درصد از کل بیمه شدگان این سال را به خود اختصاص داده است. تعداد بیمه شدگان مشاغل و حرف آزاد در سال ۹۷ نسبت به سال قبل از آن به میزان ۱۵ درصد کاهش یافته است.

بیمه بیکاری

این بیمه شامل افرادی می‌شود که طبق قانون و مقررات تامین اجتماعی بیمه بوده ، ولی برخلاف میل و اراده خود در حال حاضر بیکار شده‌اند. سازمان تامین اجتماعی موظف است به این افراد تا زمان مشخصی مقرری ایام بیکاری پرداخت نماید. تعداد افرادی که در سال ۹۷ از تامین اجتماعی مقرری ایام بیکاری دریافت نموده‌اند، ۲۶۴۶ نفر بوده که معادل ۰/۸ درصد از کل بیمه شدگان در این سال را شامل می‌گردد. تعداد افراد تحت پوشش بیمه بیکاری در سال ۹۷ نسبت به سال قبل از آن معادل ۸/۴ درصد افزایش یافته است.

بیمه رانندگان

پوشش بیمه‌ای کلیه طبقات و اقشار مختلف از جمله کامیون‌داران، رانندگان و ... از جمله اهداف دولت در زمینه تامین اجتماعی می‌باشد. تعداد افراد راننده بیمه شده تامین اجتماعی در سال ۹۷ برابر با ۷۰۶۹ نفر می‌باشد که معادل ۲/۲ درصد از کل افراد بیمه شده تامین اجتماعی در سال مورد نظر را شامل می‌شود. این رقم بیانگر کاهش ۰/۱ درصدی این نوع بیمه نسبت به سال ۹۶ می‌باشد.

نسبت پشتیبانی : این شاخص از تقسیم تعداد بیمه شدگان به تعداد مستمری بگیران بدست می‌آید و بیانگر آن است که به ازای هر مستمری بگیر چند بیمه شده وجود دارد. طی دهه اخیر به دلیل تحولات جمعیتی، افزایش امید به زندگی، سالمند شدن جمعیت زیرپوشش، بالا بودن نرخ حوادث و سوانح و بیماری‌های شغلی و عوامل مشابه، تعداد بازنشستگان و مستمری‌بگیران تامین

اجتماعی به نحو چشمگیری افزایش یافته است. علاوه بر این، اجرای قوانین بازنشستگی پیش از موعد و افزایش دامنه شمول این قوانین در سال‌های اخیر منجر به تشدید روند رشد تعداد مستمری بگیران این صندوق شده است.

این تغییرات موجب شده که نسبت پشتیبانی صندوق (نسبت بیمه‌شدگان اصلی به مستمری‌بگیران) از حدود ۵/۳ به عدد ۸/۱ در سال ۱۳۹۷ برسد. مفهوم این شاخص این است که در سال ۱۳۹۶ به ازای هر یک مستمری بگیر حدود ۵ نفر حق بیمه می‌پرداختند و در سال ۱۳۹۶ این تعداد به حدود ۸ نفر رسیده است.

نسبت پوشش بیمه‌های اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۹۷، ۸۱/۳ درصد بوده است و نسبت به سال قبل ۰/۵ درصد افزایش داشته است.

** شهرستان عسلویه بالاترین میزان افراد بیمه شده و شهرستان دیر پایین ترین میزان افراد بیمه شده را به خود اختصاص داده‌اند. شهرستان عسلویه به دلیل داشتن نیروی کار زیاد و مهاجر جهت فعالیت در صنایع نفت و گاز رتبه اول را در این خصوص دارا می‌باشد. پس از شهرستان عسلویه، شهرستان بوشهر بالاترین رقم بیمه‌شدگان را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱: برخی شاخصهای استان و مقایسه آن با کشور در سالهای ۹۷-۱۳۹۶

شاخص / سال	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
نسبت پشتیبانی در بیمه‌های تأمین اجتماعی	۵/۳	۸/۱	۵۲/۸
پوشش بیمه‌های اجتماعی (درصد)	۸۰/۹	۸۱/۳	۰/۴۹
نسبت وابستگی	۰/۲	۰/۱	-۵۰

ماخذ: گزارش توصیفی - تحلیلی شاخص‌های کلیدی جمعیتی - بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی کشور
 ماخذ: محاسبات نگارنده

جدول ۲: تعداد بیمه‌شدگان اصلی تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (نفر)

شرح	اجباری	اختیاری	مشاغل آزاد	بیکاری	رانندگان	قراردادهای خاص	جمع
۱۳۹۶	۲۸۶۰۳۸	۴۶۹۷	۷۲۷۲	۲۴۴۱	۷۰۷۴	۲۴۹۲۵	۳۳۲۴۴۷
۱۳۹۷	۲۷۶۵۱۰	۵۶۳۱	۸۳۵۵	۲۶۴۶	۷۰۶۹	۲۵۳۲۰	۳۲۵۵۳۱
درصد تغییرات	-۳/۳	۱۹/۹	۱۴/۹	۸/۴	-۰/۱	۱/۶	-۲/۱

مأخذ: سازمان تأمین اجتماعی استان بوشهر

جدول ۳: تعداد بیمه‌شدگان اصلی تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی به تفکیک شهرستان و نوع بیمه‌شده طی سال ۱۳۹۷ (نفر)

شرح	اجباری	اختیاری	مشاغل آزاد	بیکاری	رانندگان	قراردادهای خاص	جمع
بوشهر	۷۰۰۹	۲۱۸۴	۲۸۷۴	۱۲۱۰	۱۶۶۱	۸۲۹۶	۸۶۲۳۴
تنگستان	۷۶۸۶	۱۶۳	۴۹۲	۹۲	۵۶۶	۲۲۶۴	۱۱۲۶۳
جم	۱۱۶۳۰	۱۱۵	۳۶۹	۷۶	۸۷	۴۶۳	۱۲۷۴۰
دشتستان	۱۵۸۷۵	۱۰۶۴	۲۳۵۰	۶۳۴	۲۲۶۵	۷۱۹۱	۲۹۳۷۹
دشتی	۵۸۰۱	۱۷۰	۷۷۱	۹۶	۴۴۶	۱۹۱۲	۹۱۹۶
دیر	۷۵۸۵	۹۴	۳۶۱	۹۱	۳۵۹	۴۸۴	۸۹۷۴
دیلم	۷۷۸۳	۳۴۳	۱۲۷	۳۵	۳۳۶	۵۰۴	۹۱۲۸
عسلویه	۸۹۶۷۵	۱۴۱	۱۶۴	۵۱	۴۸	۶۸	۹۰۱۴۷
کنگان	۴۸۶۱۳	۳۲۹	۴۴۱	۲۰۰	۱۹۶	۴۳۳	۵۰۲۱۲
گناوه	۱۱۸۵۳	۱۰۲۸	۴۰۶	۱۶۱	۱۱۰۵	۳۷۰۵	۱۸۲۵۸
جمع	۲۷۶۵۱۰	۵۶۳۱	۸۳۵۵	۲۶۴۶	۷۰۶۹	۲۵۳۲۰	۳۲۵۵۳۱

مأخذ: سازمان تأمین اجتماعی استان بوشهر

جدول ۴: آمار بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شرح	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد بیمه‌شدگان اصلی تأمین اجتماعی	۳۳۲۴۴۷	۳۲۵۵۳۱	-۲/۱
تعداد کل بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی با افراد تحت تکفل تحت پوشش تأمین اجتماعی	۸۹۹۲۵۸	۹۴۶۱۷۵	۵/۲
تعداد کارگاه‌های تحت پوشش تأمین اجتماعی	۱۹۱۹۲	۲۱۶۱۲	۱۲/۶
مستمری بگیران تحت پوشش تأمین اجتماعی	۶۲۸۳۰	۴۰۰۴۱	-۳۶/۳
تعداد بیمه‌شدگان بیمه بیکاری تأمین اجتماعی	۲۳۴۴	۲۶۴۶	۱۲/۹

مأخذ: سازمان تأمین اجتماعی استان بوشهر

اداره کل بیمه سلامت

سلامت یکی از نیازهای جوامع بشری است و امروزه پیشرفت علوم و فن‌آوری‌های نوین اثرات متفاوتی بر ابعاد زندگی فردی، اجتماعی و اقتصادی افراد گذاشته است و در حوزه سلامت نیز به دلیل گذر اپیدمیولوژیک بیماری‌ها و تغییر الگوی بیماری‌ها، افزایش میلنه سنی جمعیت و تغییر سبک زندگی از یک سو و فناوری‌های نوین پزشکی و روند تدابیر تشخیص درمانی از سوی دیگر موجب افزایش چشمگیر هزینه‌های سلامت در جامعه شده است.

با تشکیل سازمان بیمه سلامت ، یکی از بزرگترین اصلاحات نظام رفاه اجتماعی کشور به عهده آن نهاده شده و زمینه تحقق اهداف بلندی چون عدالت محوری ، ارتقاء سطح کیفیت در ارائه خدمات سلامت ، کاهش پرداخت از جیب بیمه‌شدگان ، رفع همپوشانی بیمه ای و بسط و گسترش برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در سراسر کشور فراهم گردید . از این رو بر اساس ابلاغ اساسنامه تشکیل سازمان در تاریخ ۹۱/۵/۲۲ و بر اساس ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه ، با تجمیع سازمان های بیمه گر کشور ، سازمان بیمه سلامت ایران در تاریخ اول مهر ماه سال ۹۱ تشکیل شد تا به این ترتیب خدمات پایه سلامت به طور یکسان به تمامی مردم در قالب یک سازمان ارایه شود.

بر اساس آمار ارائه شده از طرف اداره کل بیمه سلامت استان، ۳۹/۶ درصد از جمعیت استان تحت پوشش بیمه سلامت می‌باشد. جمعیت بیمه شدگان بیمه سلامت در سال ۹۷، ۴۶۰۷۱۷ (اصلی و تبعی) نفر می‌باشد که نسبت به سال قبل، ۶ درصد کاهش داشته است. این کاهش بدلیل رفع همپوشانی با سایر بیمه‌ها بوده است.

جدول ۵: جمعیت تحت پوشش بیمه سلامت به تفکیک اصلی و تبعی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	شاخص‌های هدف
۹/۳	۱۵۵۳۶۲	۱۴۲۱۶۶	جمعیت بیمه‌شدگان اصلی
-۱۲/۳	۳۰۵۳۵۵	۳۴۸۰۶۳	جمعیت بیمه‌شدگان تبعی
-۶	۴۶۰۷۱۷	۴۹۰۲۲۹	تعداد کل بیمه خدمات درمانی با افراد تحت تکفل تحت پوشش بیمه خدمات درمانی

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

سهم صندوق‌های بیمه‌ای در سال ۹۷ شامل ۱۶ درصد کارکنان دولت، ۵۹ درصد روستائیان، ۱۸ درصد بیمه سلامت همگانی، ۶ درصد سایر اقشار می‌باشد.

از مجموع بیمه‌شدگان تحت پوشش بیمه سلامت در سال ۹۷ شهرستان دشتستان با ۳۰ درصد بیشترین سهم را در بین سایر شهرستان‌ها دارد که عمدتاً مربوط به بیمه‌شدگان روستایی است ولی بیمه کارکنان دولت تحت پوشش در شهرستان بوشهر با ۴۴ درصد دارای بیشترین سهم در استان است.

جدول ۶: جمعیت تحت پوشش بیمه سلامت استان به تفکیک صندوق‌های بیمه‌ای طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شرح	سال	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
کارکنان دولت		۷۶۱۹۱	۷۵۲۷۵	-۲/۱
روستاییان		۳۳۹۲۵۵	۲۷۲۴۹۴	-۱۹/۷
خویش‌فرمایان (مشاغل آزاد)		۰	۰	۰
سایر اقشار		۱۷۶۹۴	۲۵۸۸۴	۴۶/۳
بیمه سلامت همگانی		۵۶۲۰۱	۸۴۸۸۸	۵۱
بیمه ایرانیان		۸۸۸	۲۱۷۶	۱۴۵
جمع		۴۹۰۲۲۹	۴۶۰۷۱۷	-۶

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

جدول ۷: آمار بیمه‌شدگان تحت پوشش بیمه سلامت به تفکیک شهرستان در سال ۹۷

شهرستان	کارکنان دولت	روستاییان	سایر اقشار	سلامت همگانی	بیمه ایرانیان	جمع	سهم شهرستان
بوشهر	۳۳۳۱۴	۲۳۱۷۹	۷۸۸۱	۱۶۹۰۹	۶۳۱	۸۱۹۱۴	۱۷/۸
تنگستان	۲۸۶۷	۳۳۴۱۱	۱۲۱۸	۰	۸	۳۷۵۰۴	۸/۱
جم	۲۱۱۲	۱۸۴۶۰	۵۰۶	۰	۷	۲۱۰۸۵	۴/۶
دشتستان	۱۶۹۵۸	۸۹۲۱۹	۶۲۲۳	۲۵۴۶۵	۶۳۱	۱۳۸۴۹۶	۳۰/۱
دشتی	۵۶۱۳	۲۹۲۹۶	۲۸۰۱	۱۰۶۲۸	۱۳۱	۴۸۴۶۹	۱۰/۵
دیر	۲۹۹۰	۲۷۱۴۲	۱۹۹۷	۰	۷	۳۲۱۳۶	۷/۰
دیلم	۱۸۳۷	۱۲۵۷۷	۸۰۸	۰	۴۴	۱۵۲۶۶	۳/۳
عسلویه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰/۰
کنگان	۴۰۴۹	۲۵۱۷۷	۱۵۰۱	۱۱۴۵۶	۱۷۴	۴۲۳۵۷	۹/۲
گناوه	۵۵۳۵	۱۴۰۳۳	۲۹۴۸	۲۰۴۳۰	۵۴۴	۴۳۴۹۰	۹/۴
جمع	۷۵۲۷۵	۲۷۲۴۹۴	۲۵۸۸۴	۸۴۸۸۸	۲۱۷۶	۴۶۰۷۱۷	۱۰۰/۰

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

نکته: آمار شهرستان عسلویه و کنگان یکجا لحاظ شده است.

تعداد موسسات طرف قرارداد بیمه سلامت در استان در سال ۹۷ برابر با ۵۲۸ موسسه می باشد که ۹۵ درصد از کل موسسات درمانی استان را شامل می گردد.

جدول ۸: تعداد موسسات طرف قرارداد بیمه سلامت در استان و نسبت آن به کل موسسات درمانی در طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

شرح سال	۱۳۹۶	۱۳۹۷
تعداد موسسات طرف قرارداد	۵۲۸	۵۲۸
نسبت به کل موسسات (درصد)	۹۵٪	۹۵٪

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

میانگین مبلغ هزینه شده برای هر بار مراجعه یک بیمه شده تحت پوشش به مراکز درمانی در سال ۹۷، معادل ۳۲۹۸۶ ریال می باشد که نسبت به سال گذشته ۱۵/۲ درصد افزایش یافته است.

جدول ۹: میانگین هزینه هر بار مراجعه بیمه شدگان تحت پوشش بیمه سلامت به مراکز درمانی استان طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶ (ریال)

شاخص های هدف	۱۳۹۶	۱۳۹۷
میانگین هزینه هر بار مراجعه به مراکز درمانی (ریال)	۵۴۹۵۳۱	۹۸۶/۶۳۲
درصد رشد نسبت به سال قبل	۶/۳	۱۵/۲

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

جدول ۱۰: مقایسه هزینه‌های درمان به تفکیک صندوق در سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ در استان بوشهر

۱۳۹۷		۱۳۹۶		صندوق
سرانه هزینه (ریال)	هزینه (میلیون ریال)	سرانه هزینه (ریال)	هزینه (میلیون ریال)	
۲۸۶۰۷۹	۲۵۸۴۱۷	۲۷۸۶۴۹	۲۵۴۷۶۷	کارمندان دولت
۲۲۸۲۸۰	۷۰۹۰۵	۳۳۰۸۵۱	۷۰۲۴۹	سایر اقشار
۱۹۵۸۳۱	۶۴۰۳۵۴	۲۳۳۷۶۴	۹۵۱۶۶۶	روستاییان
۱۱۴۴۶۴	۱۱۹۵۸۸	۲۸۵۱۳۰	۱۹۱۹۱۲	بیمه سلامت همگانی/ ایرانیان
۷۳۱۳۴۸۱	۹۶۸۸۹	۹۷۸۹۳۴۹	۹۵۰۳۵	بیماران خاص
۲۲۸۱۷۶	۴۲۰۳	اتباع خارجی
۲۱۵۳۰۹	۱۱۹۰۳۵۶	-	۱۵۶۳۶۲۹	جمع

مأخذ: اداره کل بیمه سلامت استان بوشهر

کمیته امداد امام خمینی (ره)

این نهاد حمایتی در سال ۱۳۵۷ به منظور رسیدگی به حل مشکلات محرومین جامعه تاسیس شد. عمده خدمات حمایتی این نهاد عبارتند از: طرح شهید رجایی، طرح مددجویی (دایمی و موقتی)، خدمات درمانی (دایمی و موقتی)، خدمات فرهنگی، وام خودکفایی، وام قرض الحسنه، کمک هزینه ازدواج و تهیه جهیزیه و خدمات عمرانی.

در سال ۹۷ کمیته امداد استان از ۶۳۹ روستای دارای سکنهی استان تعداد ۵۸۷ روستا معادل ۹۲ درصد را تحت پوشش قرار داده است. ۱۲ درصد خانوارهای استان تحت پوشش طرح عادی یا مددجویی کمیته امداد قرار گرفته‌اند. این طرح، طرحی است که بر اساس آن افراد بنا به عللی از قبیل فقدان سرپرست، از کار افتادگی و معلولیت سرپرست، برحسب نوع نیازمندی تحت پوشش کمک‌های دایمی یا موقتی قرار می‌گیرند. در مجموع ۷/۶ درصد از جمعیت استان تحت پوشش کمیته امداد می‌باشند.

کل درآمدهای اختصاصی جمع‌آوری شده کمیته امداد در سال ۹۷ معادل ۶۰۸۸۱۳ میلیون ریال بوده است که نسبت به سال قبل ۲۸ درصد افزایش یافته است.

جدول ۱۱: برخی شاخص‌های کمیته امداد استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

شرح	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد واحدهای امداد	۲۹	۲۹	۰
تعداد روستاهای تحت پوشش کمیته امداد	۶۲۹	۸۳۹	۳۳/۴
تعداد خانوار تحت پوشش عادی (مددجویی)	۲۷۵۴۳	۳۹۳۱۸	۴۲/۸
تعداد نفرات تحت پوشش عادی (مددجویی)	۵۱۴۶۶	۷۷۵۵۱	۵۰/۱
تعداد کل خانوار تحت پوشش	۲۷۵۴۳	۴۳۱۹۵	۵۶/۸
تعداد کل نفرات تحت پوشش	۵۱۴۶۶	۸۸۱۹۷	۷۲/۵
نسبت جمعیت تحت پوشش به جمعیت استان	۴	۷/۶	۹۰
میزان مستمری پرداختی به مددجویان عادی (میلیون ریال)	۲۲۳۷۳۰	۹۲۴۱۴۶	۳۱۳
تعداد نوعروس جهیزیه داده شده	۳۷۳۶	۱/۰۸۷	-۷/۰۹
تعداد بیمه شدگان	...	۲۰۱۵۰
مبلغ جهازیه پرداختی (میلیون ریال)	۶۵۸۰۶	۶۵۸۸۴	۰/۱
تعداد ایتام معرفی شده به حامیان	۲۵۵۸	۸۶۶/۴	۹۱
تعداد صندوق‌های صدقات	۸۲۷۸۶	۶۹۸۰۸	-۱۵/۷
مبلغ جمع‌آوری شده از صندوق‌های صدقات (میلیون ریال)	۳۰۴۸۲	۲۸۱۴۹	-۵/۷
جمع کل درآمدها (میلیون ریال)	۴۷۶۲۲۰	۶۰۸۸۱۳	۲۸

مأخذ: کمیته امداد امام خمینی استان بوشهر

اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران

فلسفه وجودی بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه خدمات مطلوب به جامعه هدف (شامل شهدا، جانبازان، آزادگان و خانواده‌های آنان) و جلب رضایت آنان بر اساس مبانی ارزشی اسلامی و توسعه و گسترش تعامل با آحاد جامعه به منظور ترویج فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت می‌باشد. بنیاد شهید و امور ایثارگران در راستای مأموریت و اهداف خود متنوع‌ترین خدمات در زمینه و حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، رفاهی، اقتصادی، بهداشتی، درمانی، آموزشی، حقوقی و مشاوره‌ای را به افراد تحت پوشش ارائه می‌دهد.

از جمله خدمات دیگری که توسط این سازمان به جامعه هدف ارائه می‌شود خدمات درمانی و توانبخشی، انجام فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی و پرداخت وام مسکن و اشتغال می‌باشد. مطابق آمار ارائه شده توسط سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران استان، در سال ۹۷ تعداد مستمری‌بگیران خانواده شهدا و جانبازان در این سال مجموعاً ۱۶۰۷ خانواده می‌باشد که نسبت به سال قبل ۶۲۶ درصد افزایش یافته است.

جدول ۱۲: عملکرد فعالیت‌های بنیاد شهید و امور ایثارگران استان بوشهر طی سال‌های ۱۳۹۶-۹۷

شرح	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد مستمری‌بگیران خانواده شهدا و جانبازان	خانوار	۱۲۷۷	۱۶۰۷	۲۵/۸
میزان پرداخت مستمری	میلیون ریال	۳۳۶۵۱۶۴	۲۸۷۶۵۳	-۸۷/۸
تعداد دانشجویان و دانش‌آموزان تحت پوشش	نفر	۲۳۹۶	۲۱۱۸	-۱۱/۶
میزان پرداخت وام مسکن	میلیون ریال	...	۳۰۲۲۰۰
تعداد افراد بهره‌مند شده از تمهیدات اشتغال	نفر	۱۵۹	۱۰۷	-۳۲/۷
میزان پرداخت وام اشتغال	میلیون ریال	۲۰۱۰۰	۳۸۰۰۰	۸۹/۱
تعداد افراد بهره‌مند از خدمات فرهنگی و ورزشی	نفر	۵۷۰	۲۲۲۵	۲۹۰/۴
میزان پرداخت هزینه‌های تامین سلامت ایثارگران	میلیون ریال	۴۳۶۳	۴۸۹۹	۱۲/۳
تعداد افراد بهره‌مند از خدمات مشاوره و مددکاری	نفر	۳۹۹۷	۳۶۵۹	-۸/۵
تعداد برگزاری نمایشگاه‌ها، همایش‌ها و یادواره‌ها	مورد	۹۴۸	۹۸۱	۳/۵
جمع‌آوری و حفظ آثار ایثارگران	مورد	۱۵۹	۲۸۹	۸۱/۸
تعداد برنامه‌های تولیدی رادیویی و تلویزیونی	مورد	۴۷۵۰	۴۸	-۹۹
کل تعداد گلزار شهدا	گلزار	۲۱۱	۲۱۲	۰/۵
تعداد گلزار ساماندهی شده	گلزار	۷	۵	-۲۸/۶
کل تعداد مزار شهدا	مزار	۱۹۷۴	۱۹۷۶	۰/۱
تعداد مزارهای بهسازی و مرمت شده	مزار	۱۲۵	۵۸	-۵۳/۶

مأخذ: اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان بوشهر

جدول ۱۳: آمار جانبازان، خانواده شهدا و مستمری بگیران تحت پوشش بنیاد شهید و مبلغ پرداختی طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ به تفکیک شهرستان

حقوق و مستمری پرداختی (میلیون ریال)	تعداد خانواده‌های حقوق و مستمری بگیر شهدا	تعداد جانبازان (نفر)			سال-شهرستان
		جمع	۲۵ درصد به بالا	تا ۲۵ درصد	
۴۰۸۰۹۶	۱۶۳۹	۷۸۶۰	۲۶۲۴	۵۲۳۶	۱۳۹۶
۴۷۷۶۴۹	۲۰۴۰	۶۵۵۳	۲۶۴۴	۳۹۰۹	۱۳۹۷
۱۱۹۰۵۷	۴۴۰	۱۷۹۲	۵۹۹	۱۱۹۳	بوشهر
۳۰۵۰۷	۱۴۰	۳۳۵	۱۳۹	۱۹۶	تنگستان
۱۸۰۲۳	۸۱	۱۷۸	۵۴	۱۲۴	جم
۱۵۷۷۶۷	۶۶۶	۱۷۴۱	۷۴۷	۹۹۴	دشتستان
۴۵۸۹۳	۲۱۷	۵۸۶	۲۳۶	۳۵۰	دشتی
۲۵۳۰۰	۱۱۳	۴۸۸	۱۳۰	۳۵۸	دیر
۱۳۵۵۱	۶۳	۱۷۵	۵۰	۱۲۵	دیلم
۰	۰	۳۰	۱۸	۱۲	عسلویه
۲۴۷۲۵	۱۰۴	۲۷۶	۱۰۴	۱۷۲	کنگان
۴۲۸۲۶	۲۰۹	۶۵۳	۲۶۸	۳۸۵	گناوه

مأخذ: اداره کل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان بوشهر

اداره کل بهزیستی

اداره کل بهزیستی از مهمترین نهادهای حمایتی است که از طریق بودجه عمومی به افراد معلول و محروم جامعه کمک می‌نماید با اتخاذ تدابیر و ارائه خدمات و حمایت‌های غیر بیمه‌ای با حفظ ارزش‌ها و کرامت والای انسانی و تکیه بر مشارکت‌های مردم در جهت گروه‌های کم درآمد اقدام نماید. این گروه‌ها شامل سالمندان نیازمند، بیماران روانی مزمن، خانواده‌های نیازمند فاقد سرپرست و یا بدسرپرست، کودکان خیابانی، دختران فراری و زنان ویژه می‌باشد.

مراکز ارائه دهنده خدمات اداره کل بهزیستی در سال ۹۷ شامل ۵۷ مرکز دولتی و ۲۶۵ مرکز غیردولتی می‌باشد که تعداد مراکز غیردولتی نسبت به سال قبل ۷ درصد افزایش یافته است. در سال ۹۷ نسبت مراکز دولتی و غیردولتی به یکصد هزار جمعیت معادل با ۲۸ واحد می‌باشد. منظور از مراکز ارائه دهنده خدمات، مراکز ساماندهی کودکان خیابانی، مداخله در بحران، بازپروری زنان، کلنه سلامت، خدمات اجتماعی سیار، مراکز کاهش طلاق، مهدهای کودک، مراکز نگهداری، مراکز بهداشتی و درمانی و خانه‌های بهداشت می‌باشند.

در سال ۱۳۹۷ تعداد جمعیت تحت پوشش سازمان ۱۸۰۵۵۹ نفر می‌باشد که نسبت به سال قبل ۱۵ درصد تغییر کرده است. از این تعداد ۲۵۱۸۳ نفر مستمری بگیر بهزیستی می‌باشند. تعداد خانوارهای تحت پوشش ۴۴۴۳۰ خانوار می‌باشد که نسبت به سال قبل ۴ درصد افزایش یافته است. از این تعداد ۱۴۳۷۱ خانوار مستمری بگیر بهزیستی می‌باشند. در این سال در سطح استان ۱۱ مرکز نگهداری روزانه و شبانه روزی معلولین، همگی بصورت خصوصی فعالیت می‌کنند.

جدول ۱۴: عملکرد اداره کل بهزیستی استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	۱۳۹۷	۱۳۹۶	شاخص / سال	
۴۳/۶	۲۵۱۸۳	۱۷۵۳۱	مستمری بگیر	تعداد جمعیت تحت پوشش سازمان
۱۵/۲	۱۸۰۵۵۹	۱۵۶۷۴۰	کل	
۴۵/۵	۱۴۳۷۱	۹۸۷۸	مستمری بگیر	کل خانوارهای تحت پوشش
۴/۱	۴۴۴۳۰	۴۲۶۹۳	کل	
۰	۰	۰	دولتی	تعداد مراکز نگهداری روزانه و شبانه‌روزی معلولان ذهنی
-۳۸/۹	۱۱	۱۸	خصوصی	
-۳۸/۹	۱۱	۱۸	کل	
۰	۳	۳	دولتی	تعداد مراکز گفتاردرمانی
۰	۱۳	۱۱	خصوصی	
۱۴/۳	۱۶	۱۴	کل	
۶۶/۷	۵	۳	دولتی	مراکز مشاوره حضوری
۴۰	۳۵	۲۵	خصوصی	
۴۲/۹	۴۰	۲۸	کل	
-۵۰	۱	۲	دولتی	تعداد شیرخوارگاه و مراکز نگهداری کودکان بی سرپرست زیر نظر بهزیستی
۵۰	۳	۲	خصوصی	
۰	۴	۴	کل	
-۲/۱۹	۵۹	۷۳	دولتی	تعداد کودکان بی سرپرست
۴/۱۹	۴۳	۳۶	خصوصی	
-۴/۰۶	۱۰۲	۱۰۹	کل	
۷/۲۲	۸۱۲۳	۶۶۱۹	دولتی	متوسط پرداختی سرانه به مستمری بگیران امور توانبخشی (هزارریال)
۰	۰	۰	خصوصی	
۷/۲۲	۸۱۲۳	۶۶۱۹	کل	
۰	۰	۰	دولتی	تعداد مهدکودک‌های زیر نظر بهزیستی
۷/۷	۲۱۰	۱۹۵	خصوصی	
۷/۷	۲۱۰	۱۹۵	کل	
۰	۰	۰	دولتی	تعداد مراکز سالمندان
۰	۳	۳	خصوصی	
۰	۳	۳	کل	
۰	۰	۰	دولتی	تعداد سالمندان
-۴/۱۲	۸۵	۹۷	خصوصی	
-۴/۱۲	۸۵	۹۷	کل	

مأخذ: اداره کل بهزیستی استان بوشهر

خدمات توانبخشی

تعداد کل افراد دریافت کننده خدمات توانبخشی در سال ۹۷ برابر با ۲۰۳۳۰ نفر بوده که نسبت به سال ۹۷، ۲ درصد افزایش یافته است. تعداد معلولان شناسایی شده در این سال به تعداد ۲۱۷۵۰ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۱۰ درصد افزایش یافته است.

خدمات اجتماعی

تعداد کل افراد دریافت کننده خدمات اجتماعی در سال ۹۷ برابر با ۳۳۹۴۵ نفر می باشد که نسبت به سال قبل، ۲۷ درصد افزایش یافته است. تعداد دانشجویان تحت پوشش در سال ۹۷ نسبت به سال قبل ۳۸ درصد تعداد دانش آموزان تحت پوشش ۳۳ درصد کاهش داشته است.

جدول ۱۵: مراکز ارائه دهنده خدمات اداره کل بهزیستی استان بوشهر طی سال های ۹۷-۱۳۹۶

سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶		عنوان مرکز
غیردولتی	دولتی	غیردولتی	دولتی	
۳	۱	۳	۱	مرکز ساماندهی کودکان کار و خیابانی
۰	۹	۰	۹	مرکز مداخله در بحران
۰	۱	۰	۱	بازپروری زنان
۱	۱	۱	۱	خانه سلامت دختران
۰	۹	۰	۹	خدمات سیار اورژانس اجتماعی
۰	۹	۰	۹	مراکز کاهش طلاق
۲۱۰	۰	۱۹۵	۰	مهدهای کودک
۳	۱	۲	۲	مراکز نگهداری شبانه روزی کودکان بی سرپرست
۱۱	۰	۶	۰	مراکز نگهداری شبانه توانبخشی
۰	۰	۴	۰	تیم های سیار و کلینیک ها
۲۲	۲۶	۲۱	۲۶	مراکز حمایتی شهری و روستایی
۱۵	۰	۱۶	۰	مراکز روزانه
۲۶۵	۵۷	۲۴۸	۵۸	جمع کل

مأخذ: اداره کل بهزیستی استان بوشهر

جدول ۱۶ : شاخص‌ها و اطلاعات اداره کل بهزیستی استان بوشهر طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۳

واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۷۱۳۹	درصد تغییرات نسبت به سال ۹۶	شرح
مرکز	۵۴	۳۷	۵۸	۶۱	۱۲۹	۱۱۱/۵	تعداد مراکز ارائه‌دهنده خدمات دولتی (اجتماعی، توانبخشی، پیشگیری)
مرکز	۲۴۹	۱۰۶	۱۱۷	۲۹۷	۲۶۵	-۱۰/۸	تعداد مراکز ارائه‌دهنده خدمات غیردولتی (اجتماعی، توانبخشی، پیشگیری)
تعداد افراد دریافت‌کننده خدمات توانبخشی							
نفر	۱۷۰۰۱	۱۷۳۰۷	۱۸۲۹۸	۱۹۸۳۱	۲۰۲۳۰	۲/۰	تعداد کل افراد دریافت‌کننده خدمات توانبخشی
نفر	۸۸۱	۸۹۵	۱۲۵۵	۶۶۵	۱۲۶۸	۹۰/۷	فیزیوتراپی
نفر	۱۳۴	۱۴۱	۲۳۰	۲۶۶	۱۵	-۹۴/۴	گفتاردرمانی
نفر	۱۴۷۸	۱۰۳۲	۱۷۵۰	۵۶۸	۱۲۸۰	۱۲۵/۴	سنجش شنوایی
نفر	۳۶۳۰	۱۹۵۰	۴۰۶۸	۷۵۰	۲۹۵۰	۲۹۳/۳	بینایی‌سنجی
نفر	۳۱۰۲	۳۸۱۲	۴۷۴۵	۵۵۰۰	۵۶۰۱	۱/۸	مددکاری
نفر	۲۰	۷۰	۱۱۱	۱۲۳	۸	-۹۳/۵	کاردرمانی
خانوار	۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۴۳۶	۱۳۱۶	-۸/۴	تعداد خانوار (مددجو) مستمری‌بگیر تحت پوشش مراکز دولتی
خانوار	۲۹۸۸	۲۹۸۸	۲۹۸۸	۲۹۸۸	۳۸۰۷	۲۷/۴	تعداد خانوار (مددجو) مستمری‌بگیر تحت پوشش مراکز غیردولتی
نفر	۱۹۱۲۳	۱۸۵۴۶	۱۹۳۸۸	۱۹۷۰۰	۲۱۷۵۰	۱۰/۴	تعداد معلولان شناسایی شده
نفر	۳۸۶	۴۱۰	۴۵۸	۴۷۴	۵۸۱	۲۲/۶	معلولان تحت مراقبت در مراکز شبانه‌روزی
نفر	۴۸۰۳	۴۸۰۳	۵۳۵۳	۵۴۶۹	۹۲۴۸	۶۹/۱	تعداد معلولین مستمری‌بگیر تحت پوشش
نفر	۹۱۴۵	۱۱۰۲۰	۱۲۱۵۹	۲۳۷۲	۱۱۱۲۲	۳۶۸/۹	تعداد مراجعین به کلینیک‌های توانبخشی

ادامه جدول ۱۶: شاخص‌ها و اطلاعات اداره کل بهزیستی استان بوشهر طی سال‌های ۱۳۹۳-۹۷

شرح	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۷۱۳۹	درصد تغییرات نسبت به سال ۹۶
تعداد افراد دریافت‌کننده خدمات اجتماعی							
تعداد کل افراد دریافت‌کننده خدمات اجتماعی	نفر	۲۳۷۲۰	۲۵۵۰۰	۲۶۰۰۰	۲۶۴۵۰	۳۳۹۴۵	۲۸/۳
تعداد دانشجویان تحت پوشش (اعم از معلول و غیرمعلول)	نفر	۷۵۰	۷۶۶	۷۰۸	۶۹۱	۴۳۰	-۳۷/۸
تعداد دانش‌آموزان تحت پوشش (اعم از معلول و غیرمعلول)	نفر	۲۲۰۰	۲۹۶۸	۳۹۳۷	۳۱۶۲	۲۱۲۷	-۳۲/۷
میزان پرداخت مستمری به خانوارهای (مددجو) تحت پوشش مراکز دولتی	نفر	۳۷۹۳	۳۴۲۶۰	۳۴۱۴۵	۲۸۳۱	۳۳۵۸۱۲۸۴۰۰۰۰	۱۰۸۶/۲
میزان مستمری پرداخت شده به معلولین تحت پوشش مراکز دولتی	میلیون ریال	۲۴۳۴۸	۳۴۱۶۳	۳۴۱۴۱	۳۵۴۲۹	۳۵۲۶۷۱۶۰۰۰۰	-۰/۵
میزان یارانه پرداخت شده به مراکز غیردولتی	میلیون ریال	۳۰۵۱۹	۵۲۶۵۱	۵۰۳۵۹	۷۱۲۶۰	۷۲۴۸	-۱۰۰/۰
میزان پرداخت شهریه به دانشجویان تحت پوشش	میلیون ریال	۳۶۳۲	۷۲۵۸	۳۷۹۰	۲۸۳۵	۹۹۴۸	-۱۰۰/۰

ادامه جدول ۱۶: شاخص‌ها و اطلاعات اداره کل بهزیستی استان بوشهر طی سال‌های ۱۳۹۳-۹۷

شرح	واحد اندازه‌گیری	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	درصد تغییرات نسبت به سال ۹۶
تعداد افراد دریافت‌کننده خدمات پیشگیری							
تعداد کل افراد دریافت‌کننده خدمات پیشگیری	نفر	۴۴۹۲۵۵	۴۴۴۴۴۵	۴۵۶۱۴۸	۴۸۱۱۰۹	۱۵۳۳	-۹۹/۷
آموزش پیشگیری از مسئولیت	نفر	۱۲۳۲۹	۱۱۵۷۹	۱۴۸۸۲	۱۹۵۲۰	۲۲۶۶۰	۱۶/۱
مشاوره	نفر	۱۹۳۶۷	۱۵۴۴۹	۱۶۳۲۱	۲۲۷۳۷	۱۹۹۰۳	-۱۲/۵
آموزش پیشگیری از اعتیاد	نفر	۳۰۵۶۸۶	۳۲۳۳۷۸	۳۶۲۰۰۳	۳۷۷۱۷۱	۴۰۲۰۹۰	۶/۶
آموزش قبل از ازدواج	نفر	۶۹۵۰	۵۰۹۴	۵۷۲۵	۷۶۱۸	۶۲۴۹	-۱۸/۰
آموزش مهارت‌های زندگی	نفر	۴۹۰۲۰	۴۹۷۵۵	۱۵۷۷۶	۱۳۶۰۵	۱۳۹۸۸	۲/۸
تعداد معنادین خدمت‌گیرنده	نفر	۲۳۰۴۷	۶۸۵۳	۸۵۱۳	۱۰۲۶۲	۱۰۶۲۱	۳/۵
پیشگیری از تنبلی چشم کودکان ۴-۶ ساله	نفر	۳۲۸۵۶	۴۲۳۳۷	۲۲۹۲۸	۲۸۷۸۵	۳۸۱۲۸	۳۲/۵

مأخذ: اداره کل بهزیستی استان بوشهر

فصل نهم – رفاه و توزیع منابع و امکانات

مقدمه

عدالت اجتماعی همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف و آرمان‌های نظام‌های تصمیم‌گیری سیاسی و اقتصادی شمرده می‌شود، به طوری که در بسیاری از جوامع، توان فکری و منابع مالی قابل توجهی صرف نیل به این آرمان اجتماعی گردیده است. جامعه‌شناسان، فقر را معیار سنجش عدالت اجتماعی در یک جامعه تلقی می‌کنند و اقتصاددانان میزان درآمد افراد یا خانواده‌ها را شاخصی برای اندازه‌گیری فقر و غنای افراد یک جامعه در نظر می‌گیرند.

یکی از مباحث عمده اقتصاد رفاه را موضوع مصرف خانوارها، مطلوبیت ناشی از مصرف کالاها و چگونگی مصارف بهتر کالاها و خدمات توسط افراد جامعه تشکیل می‌دهد. الگوی مصرف خانوار به قیمت جاری (اسمی) نشان می‌دهد که خانوار برای رفع نیازهای خود متحمل چه مقدار هزینه شده است. از آنجا که کل هزینه انجام شده توسط یک فرد بعنوان کل درآمد وی در نظر گرفته می‌شود، در این بررسی از اطلاعات مربوط به هزینه ناخالص خانوارها در گروه‌های هزینه‌ای استفاده شده است.

بررسی شاخص‌های کلیدی بخش

میزان هزینه‌های مصرفی و نرخ رشد هزینه‌های مصرفی

بررسی الگوی مصرف خانوارهای شهری استان در سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۶ نشان می‌دهد که هزینه‌های ناخالص مصرفی خانوارهای شهری روندی صعودی داشته و از ۳۲۱۰۵۶ هزار ریال در سال ۱۳۹۶ با نرخ ۹ درصد رشد به ۳۴۹۴۶۳ هزار ریال در سال ۹۷ رسیده است.

در نقاط روستایی استان بوشهر شاخص هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی ناخالص طی سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۹۷ روند صعودی داشته و با افزایش ۲/۸ درصدی از ۲۵۲۴۴۸ هزار ریال در سال ۹۶ به ۲۵۹۴۷۲ هزار ریال در سال ۹۷ است و در نتیجه وضعیت رفاهی خانوارهای شهری و روستایی استان طی دوره مورد بررسی به میزان اندکی بهبود یافته است.

نسبت هزینه‌های خوراکی و دخانی به هزینه‌های غیرخوراکی

یکی دیگر از شاخص‌های مهم در بررسی تغییرات سطح رفاه خانوار، سهم هزینه‌های خوراکی از کل هزینه خانوار است. کاهش تدریجی سهم هزینه‌های مصرفی خوراکی در کل هزینه خانوار و افزایش هزینه کالاها و خدمات غیرخوراکی از معیارهای افزایش رفاه اقتصادی است. تنزل سهم هزینه خوراکی نسبت به هزینه‌های غیرخوراکی به معنی امکان بیشتر خانوار در تخصیص درآمد به مصارف متنوع‌تر است.

شاخص نسبت هزینه‌های خوراکی به هزینه‌های غیرخوراکی در نقاط شهری استان طی سال‌های ۱۳۹۶-۱۳۹۷ از ۴۱ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۴۱/۸ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است. در جامعه روستایی استان نیز این نسبت از ۵۲ درصد در سال ۹۶ به ۵۷/۶ درصد در سال ۹۷ در تغییر یافته است. این شاخص نشان می‌دهد، با افزایش درآمد (هزینه) خانوارهای شهری و روستایی استان نسبت به سال گذشته، نقش کالاهای خوراکی از سبد کالاهای مصرفی خانوارها بیشتر شده که نشانگر عدم بهبود استانداردهای زندگی و رفاه در میان شهروندان استان می‌باشد. یکی از نظریات در مباحث فقر به این نکته اشاره دارد که جامعه‌ای که نزدیک و یا بیش از ۷۰ درصد از درآمدهای خود را صرف مواد خوراکی می‌نماید جامعه فقیر محسوب می‌شود.

ضریب انگل

ضریب انگل بیان‌کننده ارتباط معکوس بین درآمد و مصرف مواد خوراکی است. به این معنا که با افزایش درآمد، نسبت بودجه مصرفی خانوارها برای مواد خوراکی کاهش می‌یابد. این ضریب در سال ۹۷ برای خانوارهای شهری استان ۲۴/۳ درصد و برای خانوارهای روستایی ۳۵/۹ درصد است که نشان‌دهنده پایین‌تر بودن هزینه‌های خوراکی در سبد کالای خانوار شهری استان و رفاه بیشتر این خانوارها نسبت به جامعه روستایی می‌باشد. همچنین این ضریب در سال ۹۷ نسبت به سال ۶۵ کاهش داشته که است نشان‌دهنده بهبود وضعیت رفاهی خانوارهای شهری و روستایی می‌باشد.

همچنین مقایسه ضریب انگل در خانواده های شهری و روستایی گویای رفاه بیشتر خانوارهای شهری نسبت به خانوارها روستایی می باشد.

نسبت هزینه های شهری به روستایی

این نسبت به عنوان معیار رفاهی مناسب جهت بررسی اختلاف بین مصرف مناطق شهری و روستایی مورد استفاده قرار می گیرد. این نسبت در سال ۹۷ معادل ۱/۳ می باشد. به عبارتی میزان هزینه شهری ۱/۳ برابر بیش از جامعه روستایی است. نسبت مذکور در سال ۹۶، ۱/۲ درصد بوده و فاصله سطح رفاه شهرنشینان و روستاییان استان اندکی افزایش یافته است.

جدول ۱: عملکرد شاخص های کلیدی رفاه اجتماعی استان طی سال های ۹۷-۱۳۹۱

عنوان شاخص - های هدف کمی	واحد اندازه گیری	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
نسبت هزینه غیر خوراکی به کل هزینه های خانوار (شهری)	درصد	۶۸/۳	۶۴/۸	۶۹/۶	۷۳/۲	۷۳	۷۱/۷	۷۰/۵
نسبت هزینه غیر خوراکی به کل هزینه های خانوار (روستایی)	درصد	۶۲	۵۷/۳	۶۷/۵	۶۶/۵	۶۵/۵	۶۵/۷	۶۳/۴

مأخذ: محاسبات نگارنده

جدول ۲: هزینه‌های خوراکی خانوارهای شهری استان و کشور طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (هزار ریال)

رشد	۹۷		۹۶		اقلام خوراکی و دخانی	
	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر		
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر		
۱۳/۲	۲۳/۱	۱۰۲۹۸۵	۹۴۵۰۵	۹۰۹۸۷	۷۶۷۵۰	جمع
۹/۲	۱۲/۲	۱۹۷۰۵	۱۹۰۰۱	۱۸۰۴۶	۱۶۹۳۷	آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده‌های آن
-۲/۰	۱۴/۳	۱۲۵۳	۱۰۴۰	۱۲۷۸	۹۱۰	• آرد و رشته
۱۷/۹	۱۱/۶	۹۶۶۵	۱۰۴۰۹	۸۱۹۷	۹۳۲۸	• غلات
۴/۰	۹/۴	۷۲۱۹	۶۴۸۲	۶۹۴۱	۵۹۲۵	• انواع نان
-۳/۸	۳۸/۱	۱۵۶۹	۱۰۷۰	۱۶۳۱	۷۷۵	• بیسکویت، کیک و ویفر
۵/۴	۲۵/۴	۲۱۵۲۱	۱۹۶۶۹	۲۰۴۱۷	۱۵۶۸۹	گوشت
۱۱/۱	۲۴/۱	۶۷۵۰	۱۰۷۴۰	۶۰۷۷	۸۶۵۶	• گوشت دام
۳۰/۶	۳۴/۶	۶۹۷۸	۶۶۶۶	۵۳۴۴	۴۹۵۱	• گوشت پرندگان
-۱۳/۴	۸/۷	۷۷۹۲	۲۲۶۳	۸۹۹۵	۲۰۸۲	• گوشت حیوانات دریایی
۱۲/۱	۲۵/۲	۸۳۴۷	۱۰۳۱۰	۷۴۴۷	۸۳۳۴	شیر و فرآورده‌های آن و تخم پرندگان
-۱۰/۴	۲۹/۳	۱۶۴۳	۲۷۲۶	۱۸۳۴	۲۱۰۹	• انواع شیر
۷/۷	۱۹/۲	۴۲۴۳	۵۶۵۵	۳۹۴۱	۴۷۴۴	• فرآورده‌های شیر
۴۷/۲	۳۹/۸	۲۴۶۲	۱۹۳۰	۱۶۷۲	۱۳۸۱	• انواع تخم پرندگان
۲۸/۵	۲۱/۹	۳۴۰۳	۳۱۲۱	۲۶۴۸	۲۵۶۱	روغن‌ها و چربی‌ها
-۱۰۰	۱۰/۳	۲۰	۲۴۷	۰	۲۲۴	• روغن‌ها و چربی‌های حیوانی
۲۷/۸	۲۳/۰	۳۳۸۴	۲۸۷۴	۲۶۴۸	۲۳۳۷	• روغن‌های نباتی

ادامه جدول ۲: هزینه‌های خوراکی خانوارهای شهری استان و کشور طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۷ (هزار ریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام خوراکی و دخانی
استان	کشور	بو شهر	کشور	بو شهر	کشور	
۱۳/۱	۳۵/۹	۲۵۱۲۸	۱۷۶۳۸	۲۲۲۱۷	۱۲۹۸۲	میوه‌ها و سبزی‌ها
۲۲/۴	۳۷/۸	۱۱۴۷۵	۸۵۸۹	۹۳۷۴	۶۲۳۵	• انواع میوه
۷/۰	۳۴/۱	۱۳۵۸۳	۸۹۵۶	۱۲۶۹۷	۶۶۸۱	• انواع سبزی
-۵۱/۷	۳۹/۴	۷۰	۹۲	۱۴۵	۶۶	• میوه‌ها و سبزی‌های آماده
-۱۴/۹	۳/۵	۵۳۴۸	۵۱۴۱	۶۲۸۴	۴۹۶۷	خشکبار و حبوبات
-۱۷/۶	۴/۷	۲۸۸۸	۳۲۳۷	۳۵۰۵	۳۰۹۲	• خشکبار
-۱۱/۵	۱/۵	۲۴۶۰	۱۹۰۴	۲۷۷۹	۱۸۷۶	• حبوب
۲۳/۱	۱۹/۳	۵۹۰۳	۷۲۹۱	۴۷۹۵	۶۱۱۳	قند، شکر، شیرینی - ها، چای، قهوه و کاکائو
۱۰/۶	۱۲/۳	۱۵۵۶	۱۴۳۴	۱۴۰۷	۱۲۷۷	• قند و شکر
۱۰/۰	۱۸/۶	۲۴۶۷	۳۶۴۷	۲۲۴۳	۳۰۷۵	• انواع شیرینی‌ها و مرباها
۶۴/۱	۲۵/۵	۱۸۷۹	۲۲۱۰	۱۱۴۵	۱۷۶۱	• چای، قهوه و کاکائو
۴۲/۶	۴۰/۷	۳۹۵۳	۳۶۹۴	۲۷۷۲	۲۶۲۶	• ادویه‌ها، چاشنی - ها و سایر ترکیبات خوراکی
-۱۲/۷	۱۵/۶	۶۱۱	۹۷۰	۷۰۰	۸۳۹	• انواع ادویه
۶۱/۲	۵۲/۴	۳۳۴۱	۲۷۲۴	۲۰۷۳	۱۷۸۷	• چاشنی‌ها و سایر ترکیبات خوراکی
۵۲/۱	۳۰/۱	۹۶۷۷	۸۶۴۰	۶۳۶۱	۶۶۴۰	نوشابه‌ها، غذاهای آماده و دخانیات
۷/۰	۱۵/۴	۲۹۹۱	۲۰۶۵	۲۷۹۵	۱۷۹۰	• انواع نوشابه
۶۶/۴	۲۷/۴	۴۶۰۴	۴۲۱۳	۲۷۶۷	۳۳۰۷	• غذاهای آماده و تنقلات
۱۶۰/۳	۵۲/۹	۲۰۸۲	۲۳۶۱	۸۰۰	۱۵۴۴	• دخانیات

ماخذ: نشریه آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری کشور - مرکز آمار ایران

جدول ۳: هزینه های غیرخوراکی خانوارهای شهری استان و کشور طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶ (هزار ریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام غیر خوراکی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۱۱/۶	۱۸/۲	۲۴۶۴۷۸	۲۹۸۷۲۲	۲۲۰۸۶۸	۲۵۲۷۷۵	جمع
۳/۲۰-	۴/۹	۱۰۳۰۱	۱۳۸۷۷	۱۲۹۳۲	۱۳۲۲۹	پوشاک و کفش
۷/۲۵-	۳/۹	۸۳۵۰	۱۱۰۳۷	۱۱۲۳۱	۱۰۶۱۹	• پوشاک و تعمیرات آن
۷/۱۴	۸/۷	۱۹۵۱	۲۸۳۹	۱۷۰۱	۲۶۱۱	• انواع کفش و تعمیرات آن
۸/۱۶	۲۲/۷	۹۵۹۷۴	۱۳۳۳۵۸	۸۲۱۵۴	۱۰۸۶۴۶	مسکن
۰/۲۱	۲۵/۱	۸۴۳۶۷	۱۲۲۴۵۷	۶۹۷۳۰	۹۷۸۷۴	• اجاره بها و سایر هزینه های منزل مسکونی
۶/۶-	۱/۲	۱۱۶۰۷	۱۰۹۰۱	۱۲۴۴۳	۱۰۷۷۲	• آب و فاضلاب، سوخت و روشنایی منزل مسکونی
۷/۲	۱۹/۹	۱۲۷۶۴	۱۵۸۸۸	۱۲۴۲۸	۱۳۲۵۰	• لوازم، اثاث و خدمات خانوا
۵/۴۸	۱۳/۷	۱۵۳۸	۳۲۴۶	۱۰۳۶	۲۸۵۶	• مبلمان، اثاث، فرش و کفپوش و تعمیرات
۹/۷۹-	-۹/۴	۱۰۳	۶۵۶	۵۱۲	۷۲۴	• لوازم و اثاث منزل
۱/۹	۱۰/۲	۳۷۲۱	۳۲۸۵	۳۴۱۱	۲۹۸۰	• وسایل حرارتی و پخت و پز، یخچال و سایر وسایل عمده
۵/۵۵-	۱۶/۶	۴۷۳	۱۴۴۱	۱۰۶۲	۱۲۳۶	• ظروف، لوازم آشپزخانه و سایر وسایل منزل و تعمیرات آنها
۳/۹	۳۶/۱	۶۹۲۸	۷۰۶۱	۶۳۳۸	۵۱۹۰	• کالاها و لوازم مصرفی بی دوام و کم دوام منزل
۰/۱۰۰	۲۴/۳	.	۱۹۹	۷۰	۲۶۳	• خدمات خانگی

ادامه جدول ۳: هزینه های غیر خوراکی خانوارهای شهری استان و کشور طی سالهای ۹۷-۱۳۹۷
(هزار ریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام غیر خوراکی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۲۴/۱	۲۲/۵	۲۵۶۲۷	۴۲۷۵۱	۲۰۶۵۷	۳۴۹۱۰	بهداشت و درمان
۲۳/۳	۲۵/۵	۱۵۳۴۴	۲۹۷۵۹	۱۲۴۴۵	۲۳۷۰۷	• هزینه های بهداشتی و درمانی
۲۵/۲	۱۶/۰	۱۰۲۸۳	۱۲۹۹۲	۸۲۱۲	۱۱۲۰۲	• هزینه های بیمه های اجتماعی و درمانی
۵/۹	۱۳/۶	۵۲۶۹۷	۴۶۴۱۲	۴۹۷۵۰	۴۰۸۵۳	حمل و نقل و ارتباطات
۲/۵	۱۴/۵	۳۹۷۰۹	۳۷۰۶۰	۳۸۷۲۹	۳۲۳۵۹	• حمل و نقل
۱۷/۹	۱۰/۱	۱۲۹۸۸	۹۳۵۲	۱۱۰۲۰	۸۴۹۴	• ارتباطات
-۱۰/۹	۱۲/۲	۶۹۰۴	۱۰۷۰۳	۷۷۴۹	۹۵۳۸	تفریحات، سرگرمی و خدمات فرهنگی
-۳۶/۷	۱۹/۳	۱۰۸۵	۲۹۵۲	۱۷۱۴	۲۴۷۴	• تفریحات و سرگرمی ها
-۳/۶	۹/۷	۵۸۱۹	۷۷۵۱	۶۰۳۴	۷۰۶۴	• تحصیل و آموزش
۱۹/۹	۱۰/۵	۴۲۲۱۰	۳۵۷۳۳	۳۵۱۹۹	۳۲۳۴۹	کالاها و خدمات متفرقه خانوار
-۱۱/۷	۱۷/۴	۴۴۸۰	۵۸۲۹	۵۰۷۳	۴۹۶۳	• خدمات شخصی و وسایل آرایشی
۳۴۰/۴	- ۱۳۴/۵	۶۱۳۵	-۳۶۰	۱۳۹۳	۱۰۴۴	• لوازم زینتی و شخصی
-۲۷/۹	۲۷/۸	۲۴۴۸	۱۹۳۸	۳۳۹۶	۱۵۱۷	• هزینه های هتل، مسافرخانه و مسافرت های دستجمعی
۱۷۲/۵	۱۳/۱	۱۲۷۰	۸۱۸	۴۶۶	۷۲۳	• خدمات مالی و حقوقی
۶/۴	۱۳/۰	۲۰۷۳	۱۶۵۴	۱۹۴۹	۱۴۶۴	• هزینه های مذهبی
۱۲/۶	۱۴/۲	۲۵۸۰۳	۲۵۸۵۳	۲۲۹۲۳	۲۲۶۳۸	• هزینه های متفرقه

مأخذ: نشریه آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری کشور - مرکز آمار ایران

جدول ۴: هزینه های خوراکی خانوارهای روستایی استان و کشور طی سالهای ۹۷-۱۳۹۶

(هزار ریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام خوراکی و دخانی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۱۰/۶	۲۰/۷	۹۴۷۸۵	۸۰۲۴۶	۸۵۷۱۳	۶۶۵۰۴	جمع
۲/۷	۱۳/۵	۲۰۲۷۰	۱۹۰۲۷	۱۹۷۴۴	۱۶۷۶۵	آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده های آن
-۲/۹	۷/۶	۱۷۵۶	۲۰۳۴	۱۸۰۸	۱۸۹۱	• آرد و رشته
۶/۷	۱۹/۸	۹۷۹۲	۹۸۳۲	۹۱۷۴	۸۲۰۴	• غلات
-۰/۱	۵/۲	۷۲۱۵	۶۴۲۸	۷۲۲۳	۶۱۱۳	• انواع نان
-۲/۰	۳۱/۸	۱۵۰۸	۷۳۴	۱۵۳۸	۵۵۷	• بیسکویت ، کیک و ویفر
۸/۹	۲۲/۰	۱۹۳۸۵	۱۶۹۱۰	۱۷۸۰۸	۱۳۸۵۹	گوشت
-۵/۵	۲۰/۱	۴۷۷۹	۸۵۲۴	۵۰۵۸	۷۱۰۰	• گوشت دام
۲۸/۱	۲۷/۴	۷۲۶۵	۶۹۳۶	۵۶۷۲	۵۴۴۵	• گوشت پرندگان
۳/۷	۱۰/۴	۷۳۴۱	۱۴۵۰	۷۰۷۷	۱۳۱۴	• گوشت حیوانات دریایی
۱۰/۳	۱۷/۸	۷۴۵۳	۷۹۵۷	۶۷۵۶	۶۷۵۲	شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان
-۲۷/۱	۱۴/۰	۱۰۵۴	۲۵۴۹	۱۴۴۶	۲۲۳۵	• انواع شیر
۸/۰	۱۴/۶	۳۸۲۲	۳۵۲۰	۳۵۳۹	۳۰۷۱	• فرآورده های شیر
۴۵/۵	۳۰/۶	۲۵۷۷	۱۸۸۸	۱۷۷۱	۱۴۴۶	• انواع تخم پرندگان
۲۳/۰	۲۴/۲	۳۳۰۹	۳۳۲۵	۲۶۹۱	۲۶۷۷	روغن ها و چربی ها
-	-۹/۳	۸	۱۸۶	۰	۲۰۵	• روغن ها و چربی های حیوانی
۲۲/۶	۲۶/۹	۳۳۰۰	۳۱۳۸	۲۶۹۱	۲۴۷۲	• روغن های نباتی

ادامه جدول ۴: هزینه های خوراکی خانوارهای روستایی استان و کشور طی سالهای ۹۶-۱۳۹۵ (هزار ریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام خوراکی و دخانی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۱۹/۳	۲۸/۲	۲۴۸۵۰	۱۳۴۵۳	۲۰۸۲۲	۱۰۴۹۴	میوه‌ها و سبزی‌ها
۳۱/۵	۲۶/۷	۱۰۲۵۹	۵۵۲۹	۷۸۷۵	۴۳۶۵	• انواع میوه
۱۲/۱	۲۹/۳	۱۴۴۴۴	۷۸۵۹	۱۲۸۸۰	۶۰۸۰	• انواع سبزی
-۳۱/۳	۳۲/۷	۴۶	۶۵	۶۷	۴۹	• میوه هاوسبزی‌های آماده
-۹/۳	۵/۵	۴۸۰۶	۳۹۸۶	۵۳۰۱	۳۷۷۸	خشکبار و حبوب
-۱/۳	۷/۰	۳۳۳۶	۱۹۱۸	۲۳۶۷	۱۷۹۳	• خشکبار
-۱۵/۸	۴/۱	۲۴۷۰	۲۰۶۷	۲۹۳۴	۱۹۸۵	• حبوب
-/۰	۲۰/۸	۴۷۳۱	۶۴۸۸	۴۷۳۲	۵۳۷۰	قند، شکر، شیرینی‌ها، چای، قهوه و کاکائو
-۳/۱	۱۱/۷	۱۷۰۳	۲۰۴۲	۱۷۵۷	۱۸۲۸	• قند و شکر
-۲۶/۳	۲۴/۷	۱۲۰۱	۲۲۵۹	۱۶۲۹	۱۸۱۱	• انواع شیرینی‌ها و مرباها
۳۵/۸	۲۶/۳	۱۸۲۸	۲۱۸۷	۱۳۴۶	۱۷۳۱	• چای، قهوه و کاکائو
۲۹/۶	۴۳/۰	۳۷۱۰	۳۲۱۴	۲۸۶۲	۲۲۴۸	ادویه‌ها، چاشنی‌ها و سایر ترکیب‌های خوراکی
-۳۸/۴	۱۴/۰	۴۰۴	۸۶۹	۶۵۶	۷۶۲	• انواع ادویه
۴۹/۹	۵۷/۹	۳۳۰۶	۲۳۴۶	۲۲۰۶	۱۴۸۶	• چاشنی‌ها و سایر ترکیب‌های خوراکی
۲۵/۴	۲۹/۰	۶۲۷۱	۵۸۸۶	۴۹۹۹	۴۵۶۲	نوشابه‌ها، غذاهای آماده و دخانیات
-۰/۶	۱۳/۸	۲۷۶۶	۱۶۲۵	۲۷۸۳	۱۴۲۸	• انواع نوشابه
۹/۵	-۲/۰	۱۳۱۴	۱۳۷۶	۱۲۰۰	۱۴۰۴	• غذاهای آماده و تنقلات
۱۱۶/۰	۶۶/۸	۲۱۹۲	۲۸۸۵	۱۰۱۵	۱۷۳۰	• دخانیات

مأخذ: نشریه آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری کشور- مرکز آمار ایران.

جدول ۵: هزینه‌های غیرخوراکی خانوارهای روستایی استان و کشور طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶
(هزارریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام غیر خوراکی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۰/۰	۱۹/۷	۱۶۴۶۸۷	۱۳۴۲۲۶	۱۶۴۶۷۷	۱۱۲۱۶۶	جمع
-۲۸/۰	۱۳/۹	۶۵۷۵	۱۰۸۳۱	۹۱۳۸	۹۵۱۱	پوشاک و کفش
-۳۴/۳	۱۳/۱	۵۱۸۴	۸۵۴۳	۷۸۹۰	۷۵۵۴	• پوشاک و تعمیرات آن
۱۱/۵	۱۶/۹	۱۳۹۱	۲۲۸۸	۱۲۴۸	۱۹۵۷	• انواع کفش و تعمیرات آن
-۲/۳	۱۴/۸	۴۴۱۵۰	۳۷۵۱۲	۴۵۱۷۵	۳۲۶۶۵	مسکن
۳/۰	۲۰/۱	۳۳۰۸۳	۲۷۶۳۷	۳۲۱۱۸	۲۳۰۱۲	• اجاره بها و سایر هزینه‌های منزل مسکونی
-۱۵/۲	۲/۳	۱۱۰۶۷	۹۸۷۵	۱۳۰۵۷	۹۶۵۳	• آب و فاضلاب، سوخت و روشنایی منزل مسکونی
۱۸/۲	۳۰/۴	۱۳۶۳۹	۱۲۷۴۲	۱۱۵۴۱	۹۷۶۹	• لوازم، اثاث و خدمات خانوار
-۱/۱	۳۳/۸	۱۰۵۸	۲۰۱۲	۱۰۷۰	۱۵۰۴	• مبلمان، اثاث، فرش و کفپوش و تعمیرات
-۱۹/۵	۱۰/۷	۳۰۹	۷۴۳	۳۸۴	۶۷۱	• لوازم و اثاث منزل
۲۲/۲	۲۳/۰	۳۲۶۹	۲۸۱۲	۲۶۷۵	۲۲۸۶	• وسایل حرارتی و پخت و پز، یخچال و سایر وسایل عمده
۲۰/۳	۱۷/۹	۱۲۴۴	۱۴۲۷	۱۰۳۴	۱۲۱۰	• ظروف، لوازم آشپزخانه و سایر وسایل منزل و تعمیرات آنها
۲۱/۵	۴۰/۵	۷۷۴۸	۵۶۶۵	۶۳۷۹	۴۰۳۳	• کالاهای لوازم مصرفی بی‌دوام و کم‌دوام منزل
-	۲۷/۷	۱۲	۸۳	۰	۶۵	• خدمات خانگی

ادامه جدول ۵: هزینه‌های غیرخوراکی خانوارهای روستایی استان و کشور طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶ (هزارریال)

رشد		۹۷		۹۶		اقلام غیر خوراکی
استان	کشور	بوشهر	کشور	بوشهر	کشور	
۱/۴	۳۱/۲	۲۲۲۸۲	۲۴۱۲۰	۲۱۹۶۵	۱۸۳۸۹	بهداشت و درمان
-۵/۶	۳۶/۹	۱۳۷۷۲	۱۸۶۷۷	۱۴۵۸۵	۱۳۶۳۹	• هزینه‌های بهداشتی و درمانی
۱۵/۳	۱۴/۶	۸۵۱۱	۵۴۴۳	۷۳۷۹	۴۷۵۰	• هزینه‌های بیمه‌های اجتماعی و درمانی
۸/۵	۱۸/۴	۴۸۹۵۸	۲۶۵۵۷	۴۵۱۴۳	۲۲۴۲۶	حمل و نقل و ارتباطات
۱۱/۴	۲۰/۶	۴۰۱۹۵	۲۱۵۴۴	۳۶۰۹۴	۱۷۸۶۰	• حمل و نقل
-۳/۲	۹/۸	۸۷۶۳	۵۰۱۳	۹۰۴۹	۴۵۶۶	• ارتباطات
-۴/۷	۸/۰	۳۸۹۳	۳۷۸۰	۴۰۸۶	۳۵۰۰	تفریحات، سرگرمی و خدمات فرهنگی
-۳/۸	۷/۶	۱۳۰۷	۱۴۱۸	۱۳۵۹	۱۳۱۸	• تفریحات و سرگرمی‌ها
-۵/۲	۸/۳	۲۵۸۶	۲۳۶۳	۲۷۲۷	۲۱۸۲	• تحصیل و آموزش
-۸/۸	۱۷/۵	۲۵۱۹۰	۱۸۶۸۳	۲۷۶۲۹	۱۵۹۰۶	کالاها و خدمات متفرقه خانوار
-۱۱/۴	۱۹/۲	۳۵۰۶	۳۶۱۷	۳۹۵۶	۳۰۳۵	• خدمات شخصی و وسایل آرایشی
-۵۷/۲	- ۴۳/۵	۱۴۴۴	۶۵۱	۳۳۷۴	۱۱۵۳	• لوازم زینتی و شخصی
-۳۴/۶	۴۰/۳	۱۳۲۸	۱۲۲۹	۲۰۳۱	۸۷۶	• هزینه‌های هتل، مسافر خانه و مسافرت‌های دستجمعی
۱۱۶/۰	۲۵/۴	۶۶۳	۵۵۳	۳۰۷	۴۴۱	• خدمات مالی و حقوقی
-۹/۸	۷/۵	۱۷۸۲	۱۳۴۱	۱۹۷۵	۱۲۴۷	• هزینه‌های مذهبی
۳/۰	۲۳/۴	۱۶۴۶۷	۱۱۲۹۲	۱۵۹۸۷	۹۱۵۴	• هزینه‌های متفرقه

مأخذ: نشریه آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای روستایی کشور - مرکز آمار ایران

خط فقر نسبی شهری و روستایی و شکاف فقر

فقر نسبی عبارت است از سنجش درجه ارضای نیازهای فرد در رابطه و نسبت به دیگر افراد جامعه. خط فقر نسبی یا به صورت درصد معینی از میانه یا سطح متوسط (میانگین) درآمد و یا به شکل مرز درآمدی که درصدی معین از افراد جامعه پایین تر از آن قرار می‌گیرند تعریف می‌شود، افرادی که درآمد کمتر از این حد دارند جزو افراد فقیر محسوب می‌شوند و آنهایی که درآمد بیشتر از درآمد مرزی دارند جزو افراد فقیر محسوب نمی‌شوند.

در این بررسی میانگین هزینه خانوارهای میانه که همان دهک پنجم و ششم می‌باشد به عنوان خط فقر نسبی مورد استفاده قرار می‌گیرد. خط فقر نسبی در سال ۹۷ در خانواده‌های شهری و روستایی استان به ترتیب ۲۰۵۶۸۹ و ۱۶۰۳۵۵ هزار ریال بوده است .

ضریب جینی

ضریب جینی یک مقیاس اندازه گیری نابرابری در سطح کل اقتصاد می‌باشد. این شاخص یکی از مهمترین شاخص‌های توزیع درآمد می‌باشد. ضریب جینی جوامع مختلف بین دو عدد صفر و یک قرار می‌گیرد که هر چه ضریب به صفر نزدیک شود، نابرابری توزیع درآمد کمتر و هر چه مقدار آن به یک نزدیکتر باشد، نابرابری توزیع درآمد بیشتر است. ضریب جینی معمولاً از طریق فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$G = 1 - \sum_{i=1}^k (x_i + 1 - x_i)(y_i + 1 - y_i)$$

X_i = نسبت تراکمی خانوار در گروه درآمد i

Y_i = نسبت تراکمی در گروه درآمدی i

زیاد بودن ضریب جینی نشان می‌دهد که درصد کوچکی از جمعیت، سهم زیادی از درآمد و امکانات جامعه را مصرف می‌کنند. در مقابل اگر همه افراد جامعه تقریباً بسیار نزدیک به هم از منابع جامعه استفاده نمایند، مقدار عددی آن به صفر نزدیک خواهد شد. ضریب جینی برای خانوارهای شهری استان در سال ۹۶ برابر با ۰/۳۲ می‌باشد که میزان این شاخص نسبت به سال قبل از آن کمی کاهش یافته است. ضریب جینی برای روستاییان استان در سال ۹۵ میزان ۰/۲۸ بوده که نسبت به سال قبل از آن کاهش یافته است.

جدول ۶: شاخص‌های رفاه و توزیع منابع و امکانات در استان طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۶

۱۳۹۷	۱۳۹۶	سال	
۱۷۷۴۶۱	۱۱۷۳۱۱	شهری	متوسط هزینه سالانه (هزارریال)
۱۲۶۲۲۳	۹۰۰۶۱	روستایی	
۱۰۲۸۲۵	۱۰۲۵۰۹	شهری	خط فقر نسبی (هزارریال)
۷۵۳۴۶	۷۴۳۲۰	روستایی	
۱۴۰	۱۳۰	نسبت هزینه‌های شهری به روستایی (درصد)	
۵۴/۴	۴۶/۴	شهری	هزینه‌های خوراکی و دخانی به هزینه‌های غیرخوراکی (درصد)
۷۴/۵	۶۱/۲	روستایی	
۳۵/۲	-	شهری	ضریب انگل
۴۲/۷	-	روستایی	
۰/۲۶	۰/۲۶	شهری	ضریب جینی
۰/۲۵	۰/۲۹	روستایی	
۳۷/۹	۱۷/۸	استان	شاخص فلاکت
۳۸/۹	۲۰/۳	کشور	

مأخذ: محاسبات نگارنده

جدول ۷: میانگین هزینه های خوراکی و غیرخوراکی ناخالص سالانه یک خانوار روستایی بر پایه گروههای هزینه استان بوشهر در سال ۱۳۹۷ (هزار ریال)

شمار خانوار	میانگین هزینه کل	میانگین هزینه های غیرخوراکی	میانگین هزینه های خوراکی و دخانی	گروه های هزینه
۵۳۵	۲۵۹۴۷۲	۱۶۴۶۸۷	۹۴۷۸۵	کل
۱۰	۲۲۴۴۰	۱۵۸۹	۲۰۸۵۱	۴۵۰۰۰ و کمتر
۱۷	۶۰۰۶۰	۲۹۴۹۳	۳۰۵۶۷	۷۵۰۰۰ تا ۴۵۰۰۰
۲۰	۸۴۵۴۴	۴۳۳۶۷	۴۱۱۷۷	۹۰۰۰۰ تا ۷۵۰۰۰
۴۵	۱۰۴۹۴۵	۵۵۰۴۹	۴۹۸۹۶	۱۲۰۰۰۰ تا ۹۰۰۰۰
۵۹	۱۴۰۹۸۶	۷۲۶۴۲	۶۸۳۴۴	۱۶۵۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰۰
۵۸	۱۷۹۷۲۳	۱۰۳۵۸۵	۷۶۱۳۸	۱۹۵۰۰۰ تا ۱۶۵۰۰۰
۱۳۷	۲۲۹۴۵۲	۱۳۴۷۱۱	۹۴۷۴۱	۲۷۰۰۰۰ تا ۱۹۵۰۰۰
۸۱	۳۱۱۹۱۶	۱۹۵۳۷۶	۱۱۶۵۴۰	۳۶۰۰۰۰ تا ۲۷۰۰۰۰
۶۱	۴۰۹۸۱۷	۲۷۱۱۹۲	۱۳۸۶۲۴	۴۸۰۰۰۰ تا ۳۶۰۰۰۰
۴۷	۶۶۸۶۰۲	۵۰۱۷۷۳	۱۶۶۸۲۹	۴۸۰۰۰۰ و بیشتر

مأخذ: آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور - مرکز آمار ایران

جدول ۸: میانگین هزینه های خوراکی و غیر خوراکی ناخالص سالانه یک خانوار شهری بر پایه گروه های هزینه استان بوشهر در سالهای ۱۳۹۷ (هزار ریال)

شمار خانوار	میانگین هزینه کل	میانگین هزینه های غیر خوراکی	میانگین هزینه های خوراکی و دخانی	گروه های هزینه
۵۸۱	۳۴۹۴۶۳	۲۴۶۴۷۸	۱۰۲۹۸۵	کل
۶	-۲۳۱۱	-۶۴۹۶۶	۶۲۶۵۵	۷۵۰۰۰ و کمتر
۱۴	۸۸۵۵۳	۵۲۲۳۶	۳۶۳۱۷	۷۵۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ هزار ریال
۱۶	۱۱۱۸۷۶	۶۶۷۷۱	۴۵۱۰۵	۱۰۰۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰۰ هزار ریال
۶۱	۱۴۴۱۰۲	۸۳۶۹۹	۶۰۴۰۳	۱۲۰۰۰۰ تا ۱۶۵۰۰۰ هزار ریال
۴۵	۱۸۰۴۷۳	۱۱۳۸۳۹	۶۶۶۳۳	۱۶۵۰۰۰ تا ۱۹۵۰۰۰ هزار ریال
۱۱۲	۲۳۰۹۰۵	۱۵۳۲۰۶	۷۷۶۹۹	۱۹۵۰۰۰ تا ۲۷۰۰۰۰ هزار ریال
۱۰۹	۳۱۲۷۹۷	۲۲۲۱۴۰	۹۰۶۵۷	۲۷۰۰۰۰ تا ۳۶۰۰۰۰ هزار ریال
۱۲۰	۴۱۶۵۹۶	۲۸۵۸۰۷	۱۳۰۷۸۸	۳۶۰۰۰۰ تا ۴۸۰۰۰۰ هزار ریال
۵۰	۵۳۲۱۶۱	۳۹۲۴۸۴	۱۳۹۶۷۷	۴۸۰۰۰۰ تا ۶۰۰۰۰۰ هزار ریال
۴۸	۹۴۱۵۹۹	۷۳۴۱۷۳	۲۰۷۴۲۶	۶۰۰۰۰۰ تا ۶۰۰۰۰۰ هزار ریال و بیش تر

مأخذ: آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور - مرکز آمار ایران